Eric Linklater

JUAN
ÎN AMERICA

Eric Linklater

JUAN ÎN AMERICA

Scriitorul englez Eric Linklater (nsscut în 1899) s-a fscut cunoscut printr-o serle de romane şi nuvele, în care prin acumulsri de fapte selectate cu grija fi inteligent accentuate, creeazS situafii de un comic ire- zistibil.

Juan în America

Printre romanele sale cele mai importante, mentiondm: Juan în America, Fertilitatea e totul, Magnus Merriman, Femei inaccesibile. E. Linklater este de asemenea un maestru al genului scurt, o selectie de 40 de nuvele apdrind de curând la Londra intr-un volum selectiv.

Juan în America povestete aventurile I avatarurile unui tinsr dintr-o preaonorabilfi familie englezeased—, de-a lungul şi de-a latul Americii. Peripetiile prin care trece eroul, şi din care iese putin cam jumulit, sunt pline de situatil hazlii, grotefti sau absurd e, subliniate cu umor suculent.

ERIC LINKLATER

Coperta de *Val Muntemu*

Juan în America

În romanete de

DAN A. LA2ARESCU

’ ERIC LINKLATER

Juan în America

Jonathan Cape – London

Bucureti 1969

EDITURA PENTRU LITERATURA UNIVERSAL

PROLOG

Lui

1Phoebe şi Hamilton Gilkyson,

’in conacul lor de lingo, yalley Forge

Acest prolog il leagd în timp pe Don Juan al lui Byron de urmasul sau anglo-american. Numai citiiorii cu simt istoric dezvoltal trebuie sa inceapa aceastd carte la pagina 7. Toţi ceilalti pot s-o citeased de la pagina 59 unde începe de fapt

povestea lui JUAN ÎN AMERICA. Apoi, dtipa ce au citii-o, orice curiozitate academica cu privire la antecedentele şi la tineretea eroului nostra poate fi satisfacuta prin revenirea la capitolele preliminare.

. IE

r

DUCELE DE FITZ-FULKE – DUCESA DE FITZ-FULKE

— Z

— I – i j j copil *-n.* Copil copil copil*

1794 *

* Tinarul Jack Motley e. Cu JOANNA ROWBOTT.OM 1814

copil

I

SAMUEL *n.* I8lb pleaca în Americct în 1837

HORATIO n. 1815 e. Cu LETITIA BEAMISH

JOANNA

n. 1816

FREDERICK. *N.* 1820 ucis în razboiui Crimeii

C. CU ANNABEL SPRAGUE

— I

fiica

I

I

MATTHEW *n.* 1839 e. În 1873 cu HARRIET DORMER

iiica THOMAS devine administrator fiscal la CoochParwanee fiica

HUMPHREY devine episcop de BollaWolla

WILLIAM

devine generalmaior

REUBEN *n.* În China în 1839

RACHEL. În America în 1844 cu FRANCIS LEGARE

T

OSWALD CAROLINE CUTHBERT ANNE

LOWELL *n.* În America în 1859

ali copii

HILDEBRAND

— C. 1901
CHARLOTTE n. 1880
EDWARD n. 1881
BRYANT *71.* 1882

NOEL RHEA JUAN 71. 1902 *n,* 1904
71. JS0t
CLIFFORD
FRANCIS
Crescut în casa reverendului ABEL MOTLEY, şi-a iuat numele tutoreiui sau.
MARCIA SYLVIA RUSSEL, *n,* 1909 w. 1910 a. Iaii

X.

În clipa când ducesa a avut pentru prima oara pricina sa nutreasca banuiala ca totul nu era aşa cum s-ar fi cuvenit sa fie, îi mujca buza de jos şi batu în podea cu pantoful ei simplu, cu tocul jos. Pe fruntea-i senina, incruntarea semana cu uoara incretire a laptelui, atunci când un copil zburdalnic ar sufla în farfurioara. Buza ducesei, sub mu.’jcatura dintilor ei stralucitori, pali o clipa, ca sa devina apoi iarai rubinie. Iar pantoful ei batu din nou în podea: toc-toc, toc-toc, toe-toe. Peste câteva clipe izbuti însă a-5i stapini emotia şi se hotari, linitita, sa atepte pin. T când *zvtmul* – a? a se hotarise sa-l numeasca – va iijimijr sa se adevei t’asca sau, spre cea mai mare fericire a ei, s. I se de/minta. La fel cum asteapta astazi lumea până când aude sunind cel dintâi dintre cele trei clopote care vestesc plecarea unui vapor, tot astfel şi ducesa inlalura orice pricina de spaima şi se hotari sa mai atepte
0 vreme, fiindca cel dintâi sunet de clopot nu este cu adevarat primejdios.
O luna noua se ivi pe cer, un ginga crai-nou, care abia s. Putea zari în lumina soarelui de dupa-amiaza. Apoi
1i, mil nou 5? i ingrosa conturul, reliefindu-se tot mai

limpede, ca o secera argintie care asteapta în fiecare noapte piilejul unui cer mai mohorit. Şi secera se largi din ce în ce mai mult, până când ajunse în curând sa arate ca un iatagan, a carui forma este mult mai primejdioasa decât a (cea a secerii, întrucât menirea lui este sa reteze oamenii în locul ierbii.

Ducesa îi pastra calmul până ce, într-o noapte, iataganul se preschimba într-o tartacuta, şi anume întruna poniila sa se umfle. Atunci inima ducesei prinse sa bata în. Îi tare, ? i ducesa dori ca luna sa piara mai repede, ca usifel ca sa poata afla daca cel dintâi sunet al clopotului fusesc o simpla alarma falsa sau nu. Dar luna se inver-

una sa se umfle tot mai mult, într-un chip plin de intelesuri, şi incepu sa se intunece, schimbindu-si paloarea feciorelniea a secerii într-un galben copt; apoi, fara indoiala nemulumita de rotunjimea-i prea desavirsita, incepu sa-si umfle pintecul şi sa se impovareze, de parca se pregatea sa crape într-o noapte şi sa nasca o lunioara mai mica.

Dar ducesa nu privi spre luna decât o singura data, când era rotunjita (în zilele acelea ducesa obisnuia sa se culce devreme), astfel incit nu putu sa vada cum luna se sfrijea şi slabea ca o batrina aezata pe un scaunel. Şi ducesa nu mai era treaza atunci când luna luneca de pe cer cu sfiala, în vreme ce zorile se inroeau iar un coco? îşi zbirlea penele de la git ca sa poata intimpina cu voio-

ie soarele, stravechiul lui stapin.

În dimineaa aceea, ducesa îi muca din nou buza şi se rasti la camerista ei, deoarece al doilea clopot apucase sa sune şi parea aproape sigur acum ca, foarte curând, o noua corabioara avea sa se avinte în largul acelei mari stranii, reci, posomorite şi vijelioase, presarate uneori cu insule pline de mirodenii, dar până la urma, cu totul şi cu totul de neprevazut în desfaurarile ei, al acelei mari care se numeste viaţa.

Timp de o saptamina ducesa trai într-o spaima.! şi ocolea prietenele, plângea adeseori şi se ruga, zapacita parca de emotie. Avea o pricina îndoita sa se plânga, deoarece până

acum fusese pe cât de plina de virtute pe atât de norocoasa, sau mai bine zis virtutea îi fusese insotitoarea fireasea, iar în zilele de sarbatoare (atunci când se intimpla ca virtutea sa apuce sa aipeasca înaintea ei), fusese ocrotita de noroc. Sa-ti pierzi în rastimpul unei scurte nopti, în acelai timp şi norocul şi virtutea, era, neindoios, o grea lovitura. Şi nici macar nu putea gasi un zeu prielnic caruia sa-i poata povesti toata mihnirea ei. Era vadit ca toate Sfintele Fecioare pretuiau meritele maternitat'li; Ieheva îi tuna binecuvintarile pe o stirpe rodnica i-i poruncea mereu poporului sau sa creasca şi sa se inmulteasca şi sa umple pamintul cu dovezile imbelugate ale dragostei lor şi ale unei barbaîi nestirbite; până şi sfinîi, cu tot ascetismul lor, zimbeau cu blindee privind odraslele celorlali. La cine putea sa se roage ca sa afle mintuire de la ceea ce parca limpede ca, în ochii lui Iehova şi ai sfintilor, nu era decât un dar nepretuit? Fiindca, bincineles, nici nu cuteza sa recunoasca în rugaciunile ei ca binecuvintarea pe care o atepta îi fusese daruita de duce, sotul ei. Insa de rugat se ruga, rugaciuni fara noima, fara inta şi chiar fara sir, parind sa atepte, ca într-o negura, ca jalbele ei ar putea sa-? i afle calea spre vreo Bunavoina anonima şi amorala, ajunsa într-un chip nelamurit sa stapineasca în Imparatia Cerurilor.

Saptamina aceea de lacrimi şi de rugaciuni a fost urmata de alte şase zile de cumplita framintare, în timpul carora? i-a primit prietenele cu o neobinuita veselie plina de ha/. Pe urma a venit o saptamina de grava meditate, cure incetul cu incetul i-a înseninat chipul. Din nou a inceput ducesa sa ocoleasca lumca şi sa se mingiie la gindtil, de o simplicitate exuberanta, al unei matex-nitai netulburale de raspunderi sau de consimamintul societaîîi; se Mindea la potec i de \ ara îi trecea prin minte sa se dura în (iloiiccsli rsliirc jji la turme de oi pascind pe
i mipir; la liselele copiilor şi la o dragoste senina şi netiilhurata de conveniile lumeti; la o lume noua care parea sa fie atât de aproape şi la inaltele idealuri, invaluite atât de ciudat într-o patura moale de lina tesuta în casa; la

Drepturile Femeii – un adaos la *Drepturile Omulni* pe care Tom Paine le publicase pu1; în mai inainte – şi, pe sourt, la ea însăi, bucurindu-se de aceste tlii-ptiiri, de acele idealuri atât de nobile şi totui atât de

■ iiuple, de maternitate, de privelistea oilor pascind pe o t Imple din Gloucestershire.

Vremca era prielnica unor asemenea meditat, îi. Veacul nl XVIII-lea tragea sa moara şi Timpul se indeletnicea cu pregrilirea unui leagan pentru veacul al XIX-lea: un leasimplu şi larg, fiindca pruncul lui Cronos care urma sa vina pe lume avea nevoie acum de libertate şi de simplicitate. Tinerii nu mai pux-tau peruci şi parul nu se mai pudra – în parte datorita faptului ca se pusese o dure pe pudra, iar faina din care se facea pudra se gasea UiH'Vole, dar mai ales fiindca revolutionarii aceia din 1' iunta dovedisera lumii ca oamenii pot duce o viaţa mai libera şi mai imbelugata daca-i lasa parul sa creasca voia firii şi poarta cama? i soioase. Privirile inspirale ale croitoreselor doamnelor de neam nobil se îndreptau acum catre liniile unduitoare ale straiului clasic, sau îşi faureau create dupa eamaile taraneti. În tot cursul acelei saptamini în care ducesa îi redobindise seninatatea, ea şi-a purtat parul în cirlionti lungi „a la guillotine", şi se imbraca într-o mantie de muselina care-i cadea liber de la umeri până la calciie. Nu era strânsa pe talie, dar o earfa i-o îngusta uor sub sini. Uneori i se întâmpla chiar sa poarte sandale. E cu putinta ca acestui vemint îi datora linitea minîi şi, fara îndoiala, gindea ducesa, el îi va fi din ce în ce mai de folos pe masura ce-i sporea binecuvintarea pintecelui.

Împletita cu aceasta filosofie era o amintire pe care nu o putea tine de rau. Ducesa era, fireste englezoaica, aristocrats şi mondena. Dar o zburdalnicie capricioasa se ascundea în inima ei, pe care arareori o multumise privelistea Camerei Lorzilor. Ani de-a rândul fusese chinuita de nazuinta tainica a unor vise, a unor vedenii despre ceva – sau despre cineva – în acelai timp salbatic şi plin de gingaie, galant dar *en regie,* viril dar nu farouche. Şi aceste

insuiri le descoperise, ca prin minune, pare-se, la acel spaniol frumos pe care-l primise, alaturi de alti oaspeti, la Norman Towers[1].

Cât demult il iubise! Tineretea lui grava şi placuta, glasul melodios, felul de a dansa, şi patima care parea uor atipita sub calmul infatiarii. Tinuta lui într-o stralucitoare uniforma ruseasca, faptele lui de arme, despre care nu pomenea niciodata, dar despre care aflase din unele zvonuri. Felul cum calarea la vinatoarea cu ciini, unde, desi strain, se pricepea tot atât de bine ca un englez. Toţi englezii recunoteau aceasta – pairii, ofiterii din garda regala, până şi micii moieri deprini de mici sa calareasca – şi înjurau aprobator. Şi nici nu adormea coplesit de oboseala, dupa o vinatoare urmata de imbel? ugate libatii, ci edea drept în jiltul lui şi vorbea de una sau de alta, despre moda de la Madrid şi de la Petersburg, sau dansa plin de graie şi privea frumusetea cu ochi plini de admiratie. O, ce model de barbat! Şi spre venica ei multumire se lasase prada, rizind, dragostei la care nazuise; patimaa, fara a fi plictisitoare; dispretuindu-si rivalele, fara a le pizmui.

E adevarat ca ar fi fost multumita numai cu dragostea, fara sa mai capete pe deasupra şi o marturie atât de vie a ei. Până atunci îi nascuse ducelui doi copii, îndurind chinuri groaznice şi neajunsuri multe, şi, de altfel, ei nici nu se aratau vrednici de toate acestea. Dar copilul lui Juan avea sa fie cu totul altceva. Şi mai era şi singura, deoarece Juan fusese silit sa paraseasca Anglia în mare graba, dupa ce-? i infipsese sabia în plaminul sting al lordului Henry Amundeville, o cearta prosteasca şi fara lost. Iar ducele se afla în Italia sau la Atena. Ori poate la Constantinopole. Undeva, spre graniele leaganului civilizatit'i. Şi daca norocul îi va suride, s-ar putea prea bine sii zsboveasoS acolo până ce un leagan nou se va fi umplut iji se va fi golit iarasji.

Dar duccli! un gentleman eu toane, a sosit acasa pe

[1] O dare de seama amanuntita despre petrecerile lui Don Juan In Anglia se poate gasi In ultimeie trei sau patru cinturi ale poemului lui Byron.

nt’pus. I mu’, a locmai în clipa ec-a mai putin prielnica, care s a intimpiat sa fie la începutul lunii iunie, anul fiind 17!)4. Gasindu-şi casa din Londra pustie, s-a grabit sa vina în Gloucestershire, unde avea moîi întinse şi un conac maret. Casa portarului, de care se apropie cu mare alai, în goana cailor nadusiti şi în sunete de corn, era tot atât de pustie pe cât fusese şi casa lui din Londra. Mai precaut de data aceasta, fiind oarecum îngrijorat, şi~a lasat Iriisma pe marea alee care ducea la Fulke Court şi s-a gasit în faa u? îi larg deschise, desi nu se zarea nici urma d (’ fecior sau camerista, de intendent sau lacheu. Nespus de mirat, a cercetat o incapere dupa alta, salonul şi biblioteca, şi sufrageria cu vedere spre miazazi. Praful se asternuse peste tot într-un strat atât de gros, ineit până şi ducele putea sa-l vada, şi cu toate acestea incaperile pareau sa fi fost locuite de curând. O carte zacea pe un seaun, nite fructe se aflau pe o masa, iar o pisica alba, persana, îşi freca spinarea areuita de o ua deschisa. Duci’h’ urea seara care ducea la catul de sus.

Sovai o clipa înainte de a o lua pe culoarul care ducea la camera de culeare a sotiei lui şi, cotind, se intilni nas în nas cu un omule nervos, imbracat în haine negre ponosite, tinind o Biblie în mâna şi nebarbierit de doua zile.

— Ei, Motley, spuse ducele, ce inseamna lipsa asta atât de eiudata de tinuta?

Reverendul Motley, care era capelanul ducelui, se facu foarte palid şi lasa sa-i cada Biblia din mâna cu zgomot.

— O, Inaltimea-voastra, gingavi el, Inaltimea-voastra s-a întors! Smochinul s-a împodobit cu smochine verzi, dar nu-i loc aici pentru Inaltimea-voastra, în crapaturile stâncii şi în locurile tainice ale scarilor.

— Lasa smochinele verzi, spuse ducele. Unde e sotia mea şi unde s-au dus toţi slujitorii?

Mai înainte ca domnul Motley sa poata raspunde – şi doar era destul de greu pentru el sa dea raspuns la o asemenea întrebare – ua camerei ducesei se deschise şi doamna Motley iesi tinind o legatura alba în brate. Şi ea se ingalbeni

la chip, când vazu cine se afla de fata, şi, încercind sa-i ridice bratele – gest care constituia reactia ei obinuita în faţa oricarei surprize – lasa sa-i cada legatura întocmai cum domnul Motley lasase sa-i cada Biblia. De data aceasta însă, în locul zgomotului pricinuit de caderea cartii, se auzi o bufnitura urmata numaidecât de un tipat subtire dar patrunzator.

— Dumnezeule! striga ducele. Al cui e asta?

Dar doamna şi domnul Motley cazusera amândoi în genunchi linga lucrul acela micut, de coloare trandafirie, care se mica incetior dupa ce lunecase din învelitoarea de scutece şi de paturi şi care scincea acum jalnic la era dintii intilnire a lui cu viaţa. Mormaind alintari nedeslufjite, doamna Motley il culese de jos, în vreme ce sotul ei, cu iroaie de lacrimi curginau-i deodata pe obraji, bolborosea:

— Vai, atât de mic şi de nedorit în casa aceasta! Nu va luati dupa vemintelc lui stralucite. Fie-va mila, Inaltimeavoastra, şi nu ma siliti sa gust din piinea amara a înelaciunii, ca sa nu mi se umple dupa aceea gura cu nisip!

— Scumpetea mea, scumpetea mea, optea doamna

Motley. Taci, mieluele, taci!

— Al cui e copilul asta? repeta ducele, cu un glas minios, dar, mai înainte sa-i poata da raspuns cineva, un zgomot inabuit le atrase atentia, o voce inabu? ita rosti: „Charles!” şi în pragul uîi, spre care se întoarsera cu t-otii, vazura clatinindu-se un chip înalt imbracat în straie albe. Cu un geamat de teama, doamna Motley impime pruncul în bratele ducelui – cu toata împotrivirea acestuia – şi sari sa-si sprijine stapina, care, facind un gest plin de o ostenita maretie, îi întinse ducelui o mâna palida; bratul ei gol era. Ca fildeul, iar parul auriu îi era despletit. „Charles!” zise ea din nou; si-i ingadui doamnei Motley s-o duca înapoi în pat.

Zacea în pat nemiscata, ca moarta, în vreme ce bunul Motley, optind, zapacit, vorbe de mingiiere, cerceta sa vada daca nu cumva copilul scincea atâta fiindca patise ceva, iar ducele, simtind ca parca se îneca, privea cu ochii holbati de indignare catre ducesa, care zacea atât de nemi.’jcatS în

pat. Din frumusetea ei alba, copleitoare, pareu ca se inala o vraja marmoreana, ca dintr-un cavou. Orire mustrare ingheta pe buzele ducelui înaintea unei asifel de priveliti. Deschise, larg, o fereastra, ca sa lase sa iasa acrul statut din incaperea lauzei, dar doamna Motley, cu o ('xclamatie de eonstornare, o trinti la loc cu i micare brusefl pe urma zvirli o patura peste copil.

O sa laicasca, Inaltimea-voastra, striga ea, ? i du(i'Ic se simti stingherit pentru gestul facut.

Ducesa ifji revenea la viaţa.

— Am greit, Charles, opti ea, şi zacea atât de linistila fji de lipsitel parca de orice personalitate, în frumusta ei istovita, incit nu era om pe lume sa cuteze s-o tina de ran sau macar s-o contrazica.

Ducele irji drese glasul şi, în tacerea care se lasa dupa n era, se auzi o rasufiare zgomotoasa afara, pe coridor.

S o ia dracu' de raceala! zbiera ducele, miniindii se dintr-odata, şi deschise larg usa.

Capelanul, care nu cutezase sa între fara sa fie poftit, painmsc repede în camera.

Viaţa? i moartea stau în cumpana limbii, rosti el cu glasul plin de tremur. Prin iertare şi prin adevar neilreplotoa se ispa? ete. O, Inaltimea-voastra, n-o faceti sa iiji n. I; a de ocara nerozilor!

Tine-ti gura, Abel, il mustra sotia lui.

Sunt, porumbelul cel nerod, raspunse el cu umilinta. Kfraim sunt, o biata turta necoapta.

Şi, plin de smerenie, tinind Biblia în muni, cazu în genunchi la pieioarele patului ducesei; şi într-o asemenea pozitie, în spatele impunatoarei mobile, ajunse aproape sa se faca nevazut.

— Cine este tatal eopilului? întreba ducele.

Dei tonul îi era ridicat, glasul suna a gol, caci era departe de a se simti la largul lui în ambianta aceea femeiasca; şi mai era şi putin speriat şi destul de dezgustat de mirosul trupului omenesc şi al apei de levantica. În atmosfera aceea neateptata, nici gelozia şi nici indignarea nu puteau

create până la masurile lor fireti. şi acum ducesa îi deschise ochii – alene, întrucât pleoapele îi purtau greutatea genelor atât de lungi, iar sub albeata pleoapelor scinteiau doua safire înrourate; buzele îi tremu-rau şi un firicel umed se încorda între deschizatura lor, întocmai ca argintia eoarda a arcului zeului Amor; printr-un singur cuvânt dadu raspuns la întrebarea ducelui. Ginga şi simplu spuse numai atâta:

— Dragostea.

La auzul acestei vorbe, ducele se retrase, fiindca se simtea stingherit şi i se parea destul de indecent ca o femeie sa mai poata vorbi despre dragoste într-o asemenea împrejurare. În aerul racoros, paind pe iarba moale şi matasoasa a pajistei atât de întinse şi atât de migalos ingrijite, el îşi dadea osteneala sa afle un rost haosului care-i copleise mintea.

Ducele era un om supus capriciilor şi destul de putin cumpanit. Era mereu în calatorii, dar, fie ca se afla la Paris, la Neapole, la Roma sau la Cairo, nu contenea sa spuna ca nu se afla tinut pe lume care sa aiba a zecea parte macar din frumusetea şi din gingaia Angliei. Era membru al partidului Whig, dar cu toate acestea devenise la vremea aceea un sprijinitor din toata inima al partidului care purta razboiul. De indata ce sosise la Londra, daduse o raita pe la clubul Brooks unde-i gasise pe lordul Grey şi pe domnul Fox singuri, fara niciun alt partizan alaturi, şi se simti miscat până în adâncul sufletului de singuratatea lor. Dar pe uliti, gloata cinta cu multa veselie şi striga ura de trei sute trei ori în cinstea lordului Howe, caci tocmai se raspindise prin ora tirea marii lui biruinte asupra francezilor în glorioasa zi de Intii Iunie iar ducele, în tacerea scandalizata a clubului Brooks, aclama şi el victoria, ba chiar facu ciiva pai de dans înfocati înaintea domnului Fox, a earui vesta din piele de bivol tremura de minie. Şi cu toate acestea, niciodata în viaţa lui nu simtise ducele mai multa simpatie pentru domnul Fox. Aveau acelai nume de botez, Charles.

— Charles, spuse ducele, blestemat sa-mi fie nemuriterul suflet, daca nu le-a scufundat o duzina de vase de linie!

şi se napustise afara sa se amestece în multime, macar ca, oricât de atitat era, nu putea suferi duhoarea gloatei.

Iiji simtise mintea şi mai rascolita când citise un roman intitulat *Caleb Williams* în vreme ce venea cu dili— ymta în comitatul Gloucester. Autorul romanului, domnul (iodwin, era un soi de filosof şi ducele nutrea pentru orice fel de filosofie un fel de venerate superstitioasa. Dar când ilescoperi ca Godwin acela îi batea joc de sfinta taina a crtsfitorici.'ji tintuia la stilpul infamiei intregul cod al motulri, nu numai cfi şi» simti adânc zguduit, dar îi simti /ulultn? ji inci'i'di'i'i'a lui în normele indeobste acceptate.

I' (at «i, l Godwin avea dreptate şi ca pacatul nu era ceea ce îşi închipuiau oamenii de rând ca ar fi. Şi poate ca nici nu se cuvenea sa sufere de pe urma necredintei sotiei lui astfrl cum ar fi suferit daca l-ar fi strapuns o lance în coasta, şi nici sa-si lase minia sa-i intunece mintea. Şi, dintr-odata, se simti nefericit, strivit între doua crezuri pot rivnice, şi i se facu lehamite de mustrarile pe care s ar fi cuvenit dupa cuviinta sa i le faca sotiei sale. Dorea atâta numai: sa-i vorbeasca, nu s-o mustre; sa dezbata impii'ima cu ea pataniile lui Caleb Williams şi chiar – şi la gândul acesta simti cum începe sa fie mai vesel – sa-i povestcasca cum se repezise Howe prin strâmtoare şi cum îi facuse farime pe blestematii aceia de f-rancezi; şi sa-i nuii pomeneasca şi de bietul Charles Fox, atât de gras şi de singuratic în fracul lui albastru şi în cizmele lui mari! ji pline de praf. Oh! Ce minunata era lumea, cu marile corabii ale Angliei plutind trufae în zare, şi cu uniforint'le roîi facind minuni de vitejie (dupa cum auzise la Londra) prin Indiile Occidentale, şi cu filosofii care propovaduiau libertatea – numai daca ducesele ar ti sa se bucure cu mai multa discrete de libertatea aceasta!

Şi atunci micul Motley îi iei înainte, cu reverenda-i neagra batind în verde prafuit sub razele soarelui,.? i-i spuse ca a adus o sticla sau doua de Porto dintr-o lada veche din pivnita mica.

— Vin de drojdie, bine limpezit, Inaltimea-voastra, spuse

el, imbarbatindu-si sufletul sfielnic cu vorbele lui Isaiia şi rasuflind ragusit.

Trezit din visarile lui, ducele isladuse aminte de eiudata lipsa a slujitorilor.

— Unde-s slujitorii? întreba el.

Domnul Motley privi la stapinul sau cu un aer rugator şi, fringindu-si mâinile cu nervozitate, spuse:

— Inaltimea-sa, ducesa, i-a trimis pe toţi de-aici, incredintindu-se la ceasul de bezna mie, macar ca nu-s vrednic de atâta cinste, şi doamnei Motley, care muneeste cu draga inima cu mâinile şi a carei candela nu se stinge noaptea. Slujitorii se vor înapoia peste o saptamina, sau peste doua saptamini, iar doamna Motley şi cu mine vom îngriji de copil.

— Aid? întreba ducele.

— Parohia din Belfry este vacanta.

Domnul Motley privi cu sfiala în jos, catre iarba, batind-o usor cu piciorul.

— E a dumitale, spuse ducele posac.

— O, Inaltimea-voastra! striga domnul Motley, al carui chip se facu dintr-odata atât de stralucitor, incit reverend a lui veche şi ponosita paru ca se face şi mai slinoasa, şi mai verzuie. O, Inaltimea-voastra. Tatal Nostru carele vede în taina totul rasplateste pe fata!

— Nu-mi mai vorbi de tati, spuse ducele.

Dat fiind ca nu-l vazuse niciodata pe Don Juan;; i nici nu auzise despre el, ducele nu gasea nimic de care sa-sji anine gelozia? i nici nu simtca vi’eo dumanie deosfebita fata de copil. Lovitura pe care o primise îi indrepta însă atentia cu mai multa patima catre ducesa, astfel incit în urmatorii trei ani aceasta îi nascu trei copii, unui dupa altul. Puiul de cuc al acestui camin în plina dezvoltare a fost dat în gazda la familia Motley, care se mutase în casa parohiala din Belfry, şi acolo el crescu fara sa se sinchiseasca de ceva. Suferise o lovitura la partea de jos a sirei spinarii atunci când doamna Motley il lasase sa-i cada din brate, ? i picioarele îi crescura slabanoage şi subtiri ca niste fuse. E drept ca

arata sa fie un copil destept, dar toţi copiii sotilor Motley şi toţi ceilalti copii din sat – poate chiar şi toţi copiii din Gloucestershire – aveau madularele groase, vinjoase şi drepte, astfel incit Unarm Jack, caci fusese botezat cu numele acesta care nu avea nimic deosebit, a tot suferit sa le fie asemuit lor, până în anul 1800 când o molima grozava de varsat negru mătura tinutul.

Intr -un sat învecinat numit Berkeley locuia doctorul Edward Jenner, ale carui experiente cu vaccinarile constituisera vreme de multi ani subiectul tuturor discutiilor din. (, inut. Ducele se lasase cucerit aproape de la început de noutatea teoriei doctorului Jenner, şi intr-adevar fu pi între cei dintâi care se lasara zgiriati. Dar ducesa, care avea acecai antipatie şi pentru vaci şi pentru doctorul Jenner, nici nu voi sa auda de aşa ceva, şi nici nu le in-

e. adui copiilor ei sa se apropie de omul acela nesuferit. Sotll Motley aveau accleai pareri ca şi ducesa – din pi’li ina unui verset incilcit pe care parintele Motley il deseoperise în *Levitic* sau în *Deuteronom* – astfel incit nici unui dintre copiii lor nu a ajuns sa fie vaccinat. Şi cu toate acestea scapasera cu totii până acum de molima de care ar fi fost firesc sa fie vatamati, fapt care nu facea prea mare placere doctorului Jenner.

Dar în anul 1800, când molima incepu din nou sa bin11lie, ducele – care se întâmplase sa fie la Fulke Court – în* duse calare la casa parohiala din Belfry si-l rapi pe nepusa masa pe tinarul Jack, pe care-l duse drept la casa (loelorului Janner din Berkeley. Şi acolo baiatul fu vaccinat în mai multe locuri,

Incetul cu incetul varsatul ajunse sa se raspindeasca şi în Gloucestershire, dar acolo se întinse cu o iuteala spaimintatoare. Degeaba îşi fereeasera ferestrele împotriva molimei şi conacul şi bordeiele, şi cârciumile şi gospodariile; zadarnic se straduiau taranii sa-si ocoleasca vecinii; zadarnic tot ardeau la buruieni urit mirositoare şi beau a pa fiarta cu ierburi acre la gust. În fiecare casa se furifjase flagelul rou. La casa parohiala din Belfry, domnul

Motley cazu cel dintâi bolnav? i, unui câte unui, toţi cei opt copii ai sotilor Motley simtira cum prind sa le arda obrajii, cum îi ustura ochii şi cum li se usuca limba. Doi sau trei dintre ei murira. Şi dupa ce doamna Motley îi îngriji atât de bine pe ceilalti incit îi scapa cu viaţa, cazu şi ea la pat.

La Fulke Court, cei dintâi care se molipsira au fost servitorii care se trasera cu totii în mansardele şi în podurile lor. Pe urma se imbolnavira şi copiii; micul j neajutoratul cente de Spoon, surorile lui, Caroline, Theodosia şi Fanny, precum şi prislea, William Edward. Ducesa, cuprinsa de spaima, trimise în graba porunca sa vina doctorul Jenner, dar până la sosirea acestuia cazu şi ea la pat, simtind ca tot trupul îi arde şi. Ca mintea i se tulbura de groaza.

Numai ducele şi cu tinarul Jack scapara de molima. Dintre toţi cei de la Fulke Court şi din parohia Belfry, numai ei doi îşi pastrara obrajii neciupiti, când, în eele din urma, varsatul se stinse în tinutul greu încercat. Micutul conte de Spoon ramase cu fata ca un ciur, iar mama lui, sarmana de ea, nu arata nici ea mai bine. Toţi fratii şi toate surorile lui erau ciupiti de varsat într-un chip groaznic, iar prislea William Edward scapase el cu viaţa, dar ramasese fara sprincene şi cu nasul cirn. Domnul Motley îi pierdu un ochi şi în jurul orbitei goale so st. Rinsesera adevarati ciorehini de gaurele. Un ir întreg de chipuri ciupite şi gaurite întocmai ca un fagure se adunasera în strana parohiala ca sa multumeasca Domnului ca-i vindecase. Şi cum sedoau şi cintau imnuri de slava cu glasuri ragusite, s-ar fi parut ca sunetele cucernice tisneau din zecile de scobituri care le ciuruisera fetele.

Numai tinarul Jack avu de cistigat de pe urma molimei. Ducele se simtea atât de incintat ca avusese precautiunea sa puna sa-l vaccineze, incit incepu sa se socoteasca – cum de altfel şi era – mintuitorul tinarului Jack, daca nu chiar ca adevaratul sau creator. Ducele îi strecura mereu câteva guinee în buzunar şi mai tirziu il trimise la Eton, unde baiatul se simti foarte nefericit, intrucât nu se prea putea bizui pe picioarele lui, iar la Eton un lucru de mare pret era sa ai pulpele bine dezvoltate şi coapsele puternice.

Pe când crestea Jack, Anglia saracea acasa şi era tot mai puternica în afara. Şase duci. — printre care nu se mimara însă şi ducele de Fitz-Fulke. — se alaturasera A.ociatiei întemeiate de domnul Wilberforce pentru o mai siricta respectare a repaosului duminical, iar arhiepiscopul de Canterbury facuse cunoscut ca era neplacut impresi. Onat, de „puhoiul de nelegiuir. E” cu care oamenii inmint.au incerearile pe care li le harazisera vremurile. Nelson, dupa ce scufundase un numar nemaipomenit de corabii de razboi franceze şi spaniole, îşi prefacuse trupul st Jii I odit în marmura fara de cusur a nemuririi. Ca şi cum, îi li vrut sa potoleasca îngrijorarea pricinuita de teoriile fliimmilui Mai thus, razboiul parea ca se cununase pentru ImiiI „iima cu soarta lumii. Pintecele prolific şi coapsele i imejdios de rodniee alo omenirii, care amenintau sa seI’iituiasoa pamintul de holde şi de vite, erau de insele un. I mii. Imonintato de miischet. C.i de baionete în India ’. I în Aim i ira de Nord, în toato tinuturile mai importante îi I r I 1111 r i pr in’. Ulrir (uranoloi’ şi până sji pe meleaguilir it.I * I. I ir ml Îl \ It boto/auilui Cap al Bunei-Sperante. Lai u i, ’ Îl, ilesI avrau partoa din lata a trupului pliria dr i ani, mai singorau din belfjug? i cu spateie, deoarece (f) luiirii lui Wellington puneau mare temei pe pisica cu
iîi mi, i oo/i i mai alos datorita ei, izbutisera sa înjghebeze
ii arin.it, i foarte vrednica. Pretul griului crescu la sume nrmrhipuito, în vreme ce datoria publica a Angliei devenoa îi rigurii fabuloasa, cam în genul lui Napoleon. Şi pe hi în. I voni Waterloo, şi dupa aceea toţi marinarii şi toţi” . Lav11 ajunsora sa nu gaseasca de lucru şi avura astfel Îi Îl juI s; i doscopere – ceea ce nici nu le trecuse prin mi lit r viomo de atitia ani – ca o pace de pe urma careia tr alogi cu o pensie de patru gologani pe saptamina, sau i am aşa ceva, nu era o pace pentru care merita sa te lupti.

Dar putin îi pasa tinarului Jack Motley de razboi. Picioarele lui nu ajunsesera destul de zdravene ca sa-l 11ura pe cimpurile de lupta, necum sa fie în stare sa-l aduoa înapoi, ceea ce adesea cere ceva mai multa iuteala.

În loc de asta, el traia foarte larg – de inclata ce termimiso ijcoala de la Eton – dintr-o pensie îndestulatoare pe care i-o facuse ducele. Acesta, în cei dintâi ani ai veacului, îşi concentrase treptat tot entuziasmul ratacitor în agricultura şi, cum preul gi'inelor era în continua cretere, ducele ajunsese nespus de avut Familia lui ciupita de varsat nu-l silea sa faca prea mari cheltuieli – mai ales ca ducesa murise de cancer în anul 1818 – aşa incit tinarul Jack, care era destul de chip.'? când sta pe un divan, se bucura de tot ce-i putea cere inima. Şi atunci când ajunse la vârsta de douszeci de ani şi ceru ingaduinta sa ia în casatorie pe fiica cea mai mare, dar fara o para chioara, a unui căpitan de marina ajuns cu jumatate de solda, ducele il înzestrS cu mare darnicie, cedindu-i puîn întinsa dar foarte piscuta mosie. De la Mallieu, şi mai dindu-i şi suma de zece mii de lire, în renta de sfat.

Joanna Rowbottom, care ajunse în chipul acesta sot; ta tinarului Jack, dupa casatorie il lua la ea pe tatal ei, şi domeniul de la Mallieu se dovedi a fi un fermecstor loc de aruncat aneora pentru vârsta lui inaintata – de altfel a trait până la nouazeci şi opt de ani. Căpitanul Rowbottoni îşi pirrduse ochiul drept în bstalia de pe Nil şi
I infill sting la Trafalgar. Pivzenta aoostui orou schilodit il i, ini , ! în ji. îi 'a pr linarul. Lack ji nu i ingaduia sa se
■ 11111 (i 111 : i în 1111,1111111 ilc vi111,i pe care n ducea, dar glasul (i în H al I hi Îl) 11111111, povr. Llrlir sale ilesprc razboi fji des-
I îi i în ili. 111, n Îl ' I* Ul pointer, (are adusescra atâta urgie p. I hi it Îl an i ili i vi (li a a ft fartori important pentru
.il 111 p i i 1111 lui l. Îi Is KUndra nu sr putea tagadui ca l.i...I,I. Mi pai ini1 '. Lab, iei Joanna, o liintS blajina cu i. Mil riiira.,»! '. Inland o nespusa placere sa msnince îi, ml în, i, mi era nici ca mai energies. Tinsrul Jack citea por/lr ij filo/ofir: poczia domnului Wordsworth şi a domnului Coleridge, şi filosofia domnului Godwin – filo/ofie careia, cu adevarat, îi datora în mare parte beluguJ în care se ISfsia. El citea şi poczia noua şi rascolitoare a lui Keats şi a lui

Shelley, şi se minuna citind-o. Într-un chip sau altul, între *Endimion* şi *Cerici,* îşi zamisli progenitura: cel mai mare dintre b5ief, i, Horatio, se nascu în anul bstaliei de la Waterloo; Joanna veni pe lume cu cincisprezece luni mai tirziu, Samuel în 1818, iar Frederick în 1820. Şi dupa aceea pentru tinarul Jack incepu declinul.

ZScu multa vreme la pat, simindu-si puterile scazincl cu repeziciune, si-i ocoli soia.

Poate poezia era ceea ce îi tulbura mintea si-i sspa bsrbstia; poate cS se agravase leziunea pe care o suferise la sira spinsrii; poate chiar cS-1 nelinistea venirea lui nelegitimS pe lume, împrejurare la care fusese sensibil întotdeauna. Dar, oricare ar fi fost pricina bolii lui, se simtea din ce în ce mai rau, şi picioarele-i slabsnoage ajunsera în curând sS fie întrecute de istovirea obrajilor! ji de ofilirea bratelor ciolanoase. Obrajii trandafirii ai sarmanei Joanna erau brazdati de lacrimile ei imbelijugate, iar tatsl ei îşi dsdea osteneala, grijuliu, sS-si mai astimpere avintul glasului deprins sa-si zbiere ordinele pe puntea vasului. Copiii umblau numai în virful picioarelor, în vreme ce servitorii vorbeau numai în soapta, raguijiti. În ziua în care împlini treizeci de ani, tinarul. Lack dormi mult. La ceasurile nouS dimineata mai dormra încă, la ceasurile zece cazuse într-o toropealS, iar la amiazS treeu în lumea veijniciei.

I’rra multe lueruri nu se puteau adauga numelui ssu pe Irspedra de mormânt – şi nici macar numele nu era a I lui. Contribuise, e drept, la dovedirea temeiniciei teoriei doctorului Jenner; ajutase un bstrin lup de mare sa-i gsseascS un csmin linitit; şi daduse nastere la patru copii, dintre eai’e trei erau niste flacai zdraveni. Astfel s-a scurs viaţa, scurta şi lipsitS de intimpisri deosebite, a celui care fusese zsmislit în întunecimea goticS a unei dragoste sincere şi romantice.

Îl

La un an sau doi dupa moartea tinarului Jack, Mallieu ajunse sa fie un loc tot mai placut. Copiii erau voinici

— În afara de Joanna – mscar ca nici unui din ei nu

fagaduia sa aiba vitalitatea deocheata a bunicului lor spaniol, iar căpitanul Rowbottom cioplea pentru educatia lor modele mici de goelete, de fregate, ba chiar şi macheta unui brie cu saptezeci şi patru de tunuri la bord. Uneori le arata ciotul rotund şi lucios al bratului sau, lamurindu-le cu grija unde îi ramasese restul bratului. Batrinul domn Motley venea o data sau de doua ori pe an la Belfry şi dadea sfaturi cum sa fie crescuti copiii. A trait destul demult ca sa-i vada la vârsta primei comuniuni pe toţi patru, al caror mare favorit ajunsese sa fie; deopotriva cu bunicul lor pe care-l adorau, domnului Motley îi lipsea un ochi, aşa cum îi lipsea şi lordului Nelson, dupa numele caruia fusese botezat Horatio.

Un singur incident tulbura viaţa senina a familiei tinarului Jack. Mama lor îi lua o data la Bringhton, pentru a petrece acolo o scurta vacanta, şi astfel au avut prilejul sa-l vada de aproape pe ducele de Cumberland. Intilnirea aceasta a avut urmari nefericite, fiindca pe Joanna, un copil nervos şi firav, au apucat-o istericalele când i-a vazut chipul groaznic, vânat ca o pruna. Tipetele ei au atras atentia ducelui, care s-a aratat foarte suparat de aceasta şi a miriit ceva, ceea ce a inrautatit şi mai mult starea de nervozitate a fetei, facind-o sa urle din ce în ce mai tare, astfel incit a început sa se strânga lumea. Din fericire, printre cei ce se adunasera, s-a nimerit sa fie şi un doctor, care îi lua sânge fetei pe loc, dar fara a-i îmbunatati. Prea mult starea. Sotii Motley se întoarsera în graba în Gloucestershire, dar Joanna suferi saptamini de-a rândul de comaruri, dezvoltarea mintii ei fiind stinjenita. Cu toate acestea a ajuns sa fie cea mai frumoasa din intreaga familie şi s-a întâmplat sa se casatoreasca cu un mic mosier din vecinatate, a carui capacitate intelectuala era tot atât de putin dezvoltata ca şi a ei.

Horatio deveni un tinar ginditor şi ambitios, iar imprejurarile îi îndreptara atentia spre politica. În 1837 invest! ceva bani întruna din numeroasele societati care aparusera în anul acela ca niste basici de sapun, si-si pierdu

banii. În 1839 se afla în vizita la niste prieteni din Monmouthshire când chartistii se rasculara la Newport. Fiind tocmai atunci plin de pica pe o stare de lucruri care ingaduia ca un om sa piarda mai mult de o mie de lire doar în câteva saptamini, minia lui crescu într-un chip îngrijorator când descoperi ca acei chartisti cereau nici mai mult nici mai putin decât sufragiul universal cu vot secret, ba încă şi desfiintarea clauzei cenzitare care e ('rea membrilor parlamentului sa aibe o proprietate de o anumita valoare.

Ca sa poata pune capat putregaiului, se hotari sa patrunda el insusi în parlament.

Din nefericire pentru ambitia politica a lui Horatio, Tin se ivi atunci nic-i un prilej ca sa dobindeasca un loc il (' deputat. Whigii erau la putere, şi vreme de încă doi ani ei facura tot ce le sta în puteri ca sa duca tara de i ipa, în vreme ce Horatio se framinta neputincios în fundul Gloucestershireului. S-ar putea totusi ca neputincios '., i nu fit' chiar cuvintul cel mai potrivit pentru el în vremi'ii act'ea, deoarece si-a folosit perioada de inactivitate I «i! it îi; i pentru a se casatori cu Letitia Beamish, fiica unui bogata? din vecinatate, şi pentru a deveni tata, fara iniill, i pierdere de vreme. Şi pe urma, în alegerile generale

11 în 1841, Peel i. i aduse partidul la putere şi Horatio intra Îl i11mf: itor în parlament alsturi de ceilalti deputati.

În în Îl it A vnîn (' se evidenit' în Camera Comunelor ca un iiiitini \umiios, preocupat de toate problemele care veMi-. Iit în de/, bat, er (', iar în propriul sau comitat era socotit un mosi' r model? i un prieten folositor pentru toţi aceia rare votau cu el, astfel incit vreme de treizeei de ani la ra întrerupere i? i pastra locul în parlament, minunindu şi din ce în ce mai mult de ce calitatile sale nu-i erau rasplatit. E aşa cum s-ar fi cuvenit de catre sefii partidulni Dar abia sub ministerul lordului Beaconsfield din 1117 I ajunse Horatio sa-i primeasca rasplata, când i s-a Incrediidat, Oficiul Dementei. Funciunea aceasta avu danil sa-l muhumeasca nespus demult, fiindca datorita ei capata intiietate asupra

cavalerilor Ordinului Baii şi asupra fiilor mai mari ai fiilor mai mici ai contilor. Parasi, fara un suspin macar, nadejdea de a ajunge membru al guvernului, nadejde pe care o nutrise atâta amar de ani, f? i-i intrebuinta leafa de 2.000 de lire ca sa aduca multe îmbunatatiri reedintei de la Mallieu.

Modificarile şi îmbunatatirile erau opera fiului sau n'lui mai mare, Matthew, cunoscut de tinar ca unui din arhitectii care promiteau cel mai mult. Nimeni nu ştia ile unde îi veneau talentele artistice, dar, daca o ta'ina li invaluia izvoarele vitale ale inspiratiei, expresia acestei inspiratii ajungea sa fie tot mai vadita an de an. A construit band, biserici, conace, muzee, biblioteci, fintini comemorative, cavouri de familie, cazarmi, închisori, hoteluri ale cailor ferate şi camine pentru femei decazute. Pretutindeni, într-un belong uimitor, asemenea eladiri se inaltau în lungul şi în latul Angliei, şi nu era nimeni sa stea la îndoiala când era vorba sa-l numeasca pe cel care proiectase o banca Motley sau un hotel Motley, fiindca personalitatea lui intreaga era intiparita în piatra. Şi nic-i nu-i marginea talentul la un singur stil, cum faceau atitia dintre contemporanii sai. Le stapinea pe toate, şi prin aceasta se dovedea vrednicul fiu al tatalui sau, care toata viaţa fusese gata în orice moment – şi mai era şi acum – sa ia cuvintul în Camera Comunelor pe tema reformelor sociale, în legatura cu chestiunea Schleswig-Holstein, despre liberul-schimb sau despre biserica Irlandei, în probleme atât de deosebite ca timbrul postal de I penny sau avantajele rotii cu lopeti fata de elice la vasele de razboi. Cu acelasi simt al universalului se pricepea şi fiul sau Matthew sa construiasca în stilul Renaterii italiene, în maniera artei gotice, sau dupa canoanele arhitectonice ale castelelor nobililor scotieni.

Era destul sa-l vezi ca sa creezi în geniul sau. Era un barbat înalt, corpolent, cu favoriti în forma de cotlete, adus de spate şi putin cam pintecos încă de la vârsta de treizeci şi cinci de ani; se deosebea mai ales prin ochii lui, mari, castanii, cu o expresie calma. Sub fruntea larga şi alba, de

sub sprincenele drepte, ochii priveau atât de limpede, atât de blind, atât de plini de încredere, incit ti-era usor sa recunosti în ei puterea sufleteasca pe care o rasfringeau întocmai ca nite ferestre. Gura lui, de asemenea, sub buzele mari şi drepte, era taiata în linii ferme care tradau linistea sufleteasca. Barbia îi era puternica şi i-o radea cu multa grija. Puteai recunoate intr-insul un om în stare sa zideasca piramide privindu-le cu toata evlavia. Şi în aceasta îi zacea taina. Orifice construia era o predica în cinstea moralei. Faptul ca din pietre se inalta invataminte morale constituie o parte a credintei noastre, dei de indeobste sunt fara glas. Dar cu totul osebiti erau bolovanii pe care îi cioplea Matthew. Sub ochii lui pietrele deveneau graitoare, în vreme ce caramizile capatau o infatiare cu adevarat evanghelica.

Copiii mai mici ai lui Horatio au reuit şi ei în viaţa, cu toate ca nici unui din ei nu a izbutit sa ajunga la o faima atât de monumentala ca Matthew.. Thomas a intrat în Compania Indiilor Rasaritene şi a ajuns administrator fiscal la Cooch-Parwanee. Humphrey s-a facut preot şi a ajuns sa fie numit, dupa ani îndelungati de slujba, episcop de Bolla-wolla, în Australia. William, desi ca tinar ofiter slirnea antipatia superiorilor, muri totui general-maior; fusese unui din cei dintâi ofiteri care propuse infiintarea de popote fara alcool, pentru armata, şi se ridica impo-
11 iva înjuraturilor ca mijloace auxiliare ale instructiei; în corpul de artilerie regala fusese poreclit cu oarecare duiosie „Trinjii la parada-. Fiicele lui Horatio – avea mai multi* – nu i-au pricinuit niciun fel de griji, deoarece loate s-au casatorit cu oameni de isprava a caror cuno. Slinta o facusera prin fratii lor. Familia se comports, în lulnimt*, (îi adevarat admirabil, caci fiecaruia i se prol (ivji «111isc din copilaiie ea viaţa e un lucru serios şi un teren maims pentru talentele fireti sau dobindite prin edueatie.

Dar pi* noi, cel care ne intereseaza este Matthew. El se ciisatori în 1873 cu o domnioara Harriet Dormer, de la care avu ca urma? i pe Hildebrand, Oswald, Caroline, Cutlibitt şi

Anne. Toţi copiii au capatat o educate în con(I i ti de euvenita prosperitate „întrucât veniturile tatalui lor erau în continua cretere. Pe când erau copii, fusesera minj; iia (i pe eapor de lordul Salisbury, lordul Tennyson, Icirdul byiton, lordul Wolseley, lordul Row ton şi de alti multi membri vrodniei ai Camerei Comunelor. În timpul adulevcentei? i al tineretii, ochii lor s-au obinuit sa priveasca splendorile trainice ale anilor acelora minunati dintre cele doua jubilee ale Reginei Victoria. Erau în mod indiscutabil mostenitorii tuturor veacurilor fji, atunci când bunicul lor Horatio muri, în anul 1886, el era înconjurat de ticpoti care pareau meniti sa perpetueze, şi chiar sa proslaveasca, traditia de a sta în chip onorabil în slujba AnUliei – daca nu în aceea a dementei – pe care bunicul lor o slatornicise cu atâta demnitate. Dar, în ciuda mediului eal'c-i îndemna la reuita, ei nu au ajuns nici pe departe atât de sus pe cât ajunsese generatia premergatoare a familiei Motley. Nici macar în ochii mamei lor – caci şi neamul Dormer îşi avea traditia lui – nu au ajuns sa fie cu totul aşa cum s-ar fi cuvenit sa fie. Caroline, de pilda, era o visatoare; Oswald juca baccara cu rezultate nefericite.; Anne, la saptesprezece ani, a cerut sa fie lasata sa-i faca
0 cariera prin ea insasi; Cuthbert, angajat într-un regiment din garda nationala calare, era cât pe ce sa-si piarda viaţa în lupta pentru unui din cele mai neinsemnate *kopje*[2] din Africa de Sud. Până şi Hildebrand, asupra caruia, fiind cel mai mare, se tintisera mai osebit nadejdile parintilor, le-a dat pricina de multa îngrijorare datorita indaratniciei lui la invatatura şi greutatii vadite pe care o intimpina când trebuia sa minuiasca până şi cele mai simple dintre ideile abstracte.

În 1890, tatal lor deveni sir Matthew Motley, ceea ce a constituit un nou prilej de dezamagire pentru el, intrucât se asteptase sa fie facut lord şi i se întâmplase adesea sa sopteasca în faţa oglinzii înaintea careia se barbierea: „Lord

---

2 Movilita fortificata }n sistemul de aparare al burilor.

Mallieu”, gustind fiecare silaba, rostind încet o-ul din lord, iar a-ul din Mallieu – pronuntat Mally – rostindu-l foarte scurt şi facindu-l sa rasune ca un clopot, limpede, prin articularea consoanelor finale *Îl:* Lood Mallly. Până şi y-ul final avea un sunet distinct şi cuasi-aspirat, atunci când Matthew simtea nevoia sa-i înnobileze chipul rasfrint de oglinda de barbierit. Ochii lui caprui, stralucitori? i limpezi, aveau acea nuanta delicata pe care o au ochii din portretele lui Van Dyck. Isi purta nasul cu maretie, mândru de nuanta perfecta a culorii lui. Îi sapunea barba usor. *Lood Mallly.* Briciul pricinuia un hiriit pe pielea plesnind de sanatate. *Lood şi Lady Mallly.* Noul spital de nebuni din Chippenhurst era aproape gata şi rareori
1 se întâmplase sa arunce o privire mai mindra asupra vreunuia din gândurile sale întruchipate, cum arunca asupra acestei c-ladiri. Datorita tatalui sau i se daduse lui Matthew mâna libera în constructia institutiei şi, cu o deosebita bucurie, adaugase fundatiei în stil georgian utilitar a cladirii anumite detalii de inspiratie turceasca, printre care marea cupola albastra şi cele patru minarete atrageau în primul rând privirile trecatorilor. Minaretele erau construite pentru a ingadui, probabil, nefericitilor nebuni sa auda muezinu anuntindu-le sanatatea revenita, iar cupola pentru a reda imaginea acelui castron întors cu fundul în sus pe care-l numim cer; caci nu dintr-un pur capriciu – desi cu o genialitate putin obisnuita – infratise Matthew noutatile acestea pagine cu cadrul arhitectonic georgian. *Lood Mallly,* tot rostea el, t. Ergindu-şi obrazul cu un prosop pluat1 – ce ciudat, nu-i aşa? cât de pe negindite se iveste moti vul islamic. Şi zimbi sub prosopul care-i acoperea fata.

Când sosi postasul şi afla ca până la urma nu era lord Mallieu, ci numai sir Matthew Mallieu, il cuprinse o minie îngrozitoare. Dar pe urma se stapini cu un efort şi, privindu-şi familia care sedea tacuta în jurul mesei la micul dejun, spuse aspru:

— Vestea de azi dimineata sa va fie invatatura de mintc*.

Nerecunotinta, fie fata de parinti, fie fata de alti biiK'fiu. Itori, csit1 cel mai josnic dintre pacate. El izvoraste ilintr-un suflet neh'giuit-ji pizma? care nu este destoinic, dalorili'i pacatelor? i altor cusururi ale firii, sa nutreasca simtaminte inaltc şi gânduri generoase. Feriti sufletele voasl.ro de pacatul nerecunotintei şi invatati, aşa cum am invatat şi cu, sa înfruntati dezlantuirea ei din partea altora u crotineasca tarie şi cu linitea de nezdruncinat a aceluia care ajunge, multumita Domnului, sa fie stapin pe suflotul sau.

Cu pa? i greoi, sir Matthew parasi incaperea si-i peIrccu tlimineata desenind proiecte de mausolee pentru dufjmanii lui.

III ina acum, doi membri ai familiei tinarului Jack au fost aproape cu totul trecuti sub tacere: Sam, care plecase în America, şi Frederick, cel mai tinar din familie. Fre-

' Joe de cuvinte, întrucât prosop plu? at se spune *turkish towel.*

derick a intrat în marina regala şi, ca urmare a totalei lipse de influenta de care se bucura bunicul sau Rowbottom, a fost trimis într-un port de escala de pe coasta Africii Occidentale. Ajunse sa vada multe porturi? i, în cele din urma, muri fara sa apuce sa se casatoreasca, de pe urma ranilor primite de la tunurile Sevastopolului. Fratele sau Horatio fu îngrozit de vestea mortii lui şi, cu toata puterea elocintei sale, îndemna Camera Comunelor sa duca mai departe razboiul din Crimeea cu o energie neabatuta şi cu o hotarire nezdruncinata. Copiii, care arareori îşi vazusera unchiul, nu se întristara afar' din cale de moartea lui, dar batrinul căpitan Rowbottom simti ca i se sfiie inima. Înceta sa mai vorbeasca cu cineva i-i duse mai departe viaţa în singuratate, într-unul din podurile de la Mallieu Hall. Vreme de opt ani trai ca un biet moneag tremurator, cu ochii inlacramati, şi îndeletnicirea lui de capetenie era sa priveasca spre cimpiile din Gloucestershire printr-un ochean, ateptind sa se arate pânzele corabiilor franceze sau spaniole deasupra gardurilor vii. Şi în cele din urma ajunse sa le zareasca – o cireada de vaci albe care mergeau

clomol la muls – şi incepu sa strige cu glas pitigaiat: „Nelson asteapta ca voi toţi sa va face\. I datoria!’; dupa care cazu mort în urma unui atac de cord.

Sam, în America, o ducea deosebit de bine. Cu o recomandatie de la casa bancara Fratii Baring, izbuti sa fie angajat la firma Russel, Sturgis and Company, negustori din Boston. De pe scaunul sau din depozitul firmei putea sa priveasca la corabiile care pluteau pe ocean. Portul era plin de corabii. În fiecare zi intrau în port, conturindu-se ginga? pe cerul palid sidefiu. Şi în fiecare zi îi ridicau ancora şi porneau sa faca negot cu orae de vraja: cu Calcutta şi cu porturile din China şi cu toate insulele cu mirodenii care se afla între de. Şi în fiecare zi, în vreme ce scria în registrul sau legat în piele de vitel, Sam adulmeca miresmele aduse de marfurile sosite din tari straine, mirosul de smoala? i izul patrunzator de fringhie. Se entuziasma pentru noua lui slujba şi era xntr-adevar un spectacol maret sa priveti cum negotul i? i elatina albele-i aripi, ca şi cum pasarile marii le-ar fi adus oamenilor aur ca plocon. Infati? area placuta a negustorilor era şi ea vrednica de lauda. Sa-i vezi la bursa la orele unu era ca şi cum i-ai fi vazut pe legiuitorii şi pe ostt’sii veebii Rome; intelepciunea, iar nu viclenia, le insufletea trasaturile feei, iar barbile le încadrau o frumusete virila; se tineau drepti, ? i sprincenele lor proeminente rasfringeau umbra unui destin maretIar daca negustorii erau chipe? i, apoi căpitanii de corabii erau superbi. Furtunile! i vinturile intiparisera oamenilor din Noua Anglie un aer imparatesc, inlaturind tot ceea ce era nevolnic şi nevrednic? i lasind numai contururile grave ale frumusetii sculplate în Ijronz sau în marmora. Obiceiul de a porunci îi prindea de minune, iar buzele lor, care tiau rosti pe uscat psalmi cucernici,” se prefaceau pe mare într-o goarna inri ii’ofjatoare, ale carei sunete spintecau uraganul i-i facea e loti sa se supuna, până sus, la verga, pe contragabier.

(’u un asemenea căpitan, Jonathan Sprague, se avinta într-o buna zi Sam catre Canton, în China, la bordul unei

corabii construite la Medford pentru negotul cu India şi nvind o deplasare de 500 de tone. Jelul calatoriei, impar1iifil, ile pulronii lui, era sa dobindeasca deprinderea marii jl a ni’gotnlui prin Icgaluri personale cu expeditorii firmei din sin’iinfilati*. Dar divina energie a Americii, care i.so siri’i’iiraso în sânge chiar din clipa când pusese piciorul pe pilmintul american, nu i-ar fi putut ingadui sa trindavehsca atâtea saptamini ca un simplu pasager, aşa incit în scurta vreme se apuca sa deprinda stravechiul mefjtesug al marii. Mai înainte sa fi apucat corabia sa inconjoare Capul Horn, Sam invatase sa desfasoare şi sa strânga veIcic, s;’i cirmeasca? i sa manevreze pânzele cele mari. Într-o buna zi însă, pe când se suia pe catarg ca sa coboare o verga de rindunica, cazu cu ea fara sa aiba vreo vina şi avu norocul sa se aleaga numai cu o clavicula rupta, cu eiteva vinatai, şi cu virful cotului deplasat. În vreme ce zacea no mi scat la pat de pe urma acestui accident, spiritul siiu care nti se lasa abatut de nimic ajunse sa-? i gaseasca o noua ocupatie – şi anume sa-i faca curte Annabelei, fiica căpitanului.

Căpitanul Sprague nu avea nicio pricina sa-i iubeasca pe englezi – deoarece petrecuse eiteva luni în grele incercari în golful Chesapeake pe vremca razboiului din 1812 – dar talentul innascut de corabier al lui Sam facuse o buna impresie asupra lui, iar Annabel, o ineintatoare fiinta lipsita cu totul de resentimente politice, ajunsese sa fie atât de indragostita de tinarul Motley, incit căpitanul nici nu se împotrivi prea în serios la Gasateria lor, care avu loc indata dupa sosirea corabiei la Canton,

— Juan în America

Dupa ce petrecu trei ani în China, timp în care deprinse cât se poate de multe. Amanunte asupra perspectivelor comerciale ale ceaiului, matasii şi opiumului, Sam se intoarse la Boston împreuna cu sotia. Lui, cu citiva servitori indigeni, mobila, servicii de ceai, tablouri, paravane, şi alte asemenea lucruri. Strânsese ceva parale în timpul sederii la Canton şi, în scurta vreme, ajunse sa-si cumpere o corabie

numai a lui. Căpitanul Sprague i se alatura într-o tovarasie care se dovedi a fi cu folos pentru amândoi; mai cumparara şi alte corabii, dintre care doua faceau nego. T în China, doua înconjurau Capul Horn ca sa aduca piei netabaeite din California, iar alte doua aduceau cafea din Brazilia. Erau corabii bune în felul lor, dar în curând se ivi un soi nou de vase în apele americane, şi anume vase înguste, cu prora relezata şi avind parca trasaturile unui armasar pursinge. Acesta era clipperul, ultima perfectiune în domeniul navigatiei. Motley, Sprague şi compania cumparara clippere. Donald Mackay – acel Fidias al marii – le desena el insusi, şi atunci când Sam Motley vazu cea dintâi dintre noile lui corabii, izbucni în lacrimi numai la gândul ca ajunsese sa fie proprietarul unei asemenea perle. Insa la întoarcerea vasului din California el n-a mai avut vreme sa plânga, caci era prea ocupat sa faca socoteala cistigurilor pe care le. Dobindise vinzind acolo cartofii eu saisprezece dolari banita. Un cistig frumos, aprecie el, pentru niste legume atât de neinsemnate; dar cautatorii de aur erau oameni lacomi şi li se întâmpla rareori sa traiasca îndeajuns ca sa aibe de ce sa le para rau dupa cheltuielile lor nesabuite. Iar ouale le vindeau cu zece dolari duzina. Este adevarat ca la obirsia lor fusesera oua proaspete şi calatoria lor pe mare nu trecea decât cu o zi, rareori doua, peste trei luni – doar acesta era avantajul clipperului, fiindca ouale transportate cu o corabie obisnuita ajungeau sa fie vechi de cel putin şase luni când se întâmpla sa fie consumate de lacomii cautatori de aur.

Desi în numeroase privinte Sim a savirsit mai multe ispravi decât fratii sai, familia lui era destul de restrinsa. Im intatoarea Annabel i-a daruit numai doi copii, pe Reuben , ; i Rachel. Rachel se dovedi a fi pentru paring o mare dezumagire şi chiar – aşa credeau unii – o adevarata tradare, dar Reuben era un baiat deosebit de precoce – fusese alaptat de q doica chinezoaica – şi, la vârsta de saisprezejec sau saptesprezece ani, il convinse pe tatal lui sa-i vinda clipperii şi sa-si investeasca banii pe uscat.

Calcindu-i pe inima, Sam se îndupleca sa se descotoroseasca de route vasele lui mai înainte ca marea rascoala din India sa coboare pretul navlului până sa ajunga sa nu mai valori’zo nimic. Cu noul sau capital îi spori investitiile în teniiuri ouprinse între Salem şi East Point. Tarmul acela, itd de interesant ajunsese pe atunci la moda şi proprie-
l. ilile de pe malul marii ajunsera sa fie tot atât de pretuite (a şi zacamintele de aur din California. Cu ajutorul lui Reuben au fost construite cladiri solide şi~ placute, mijlo. Iceh’ de transport au’ fost îmbunatatite, şi astfel s-au I)111111 doljindi citiguri care depuseau sji cei patruzeci dolari I «Ion. I de pe vremea ni’gotului cu China. Dar niciodata nu simti Sam de pe urma caramizilor, a sindrilei şi a pidrei plucerea pe care o simtise pe vremea când avea corabii şi când velele albe se umflau sub câte o pala de vint. Pe masura ce inaintau în vârsta, el şi cu Annabel a lui vorbeau tot mai mult despre prima lor ealatorie si-si aminteau la lumina flacarilor din camin, de numele fiecar’i vele ale corabiei, de la vela mare şi micile vele-luria până la zorzoanele zvirlite în bataia vintului şi cozile de rindunica. Se induiosau când îşi aminteau de mincarurile de pe bord, vadeau cunostinte aprofundate în probleme tehnice ca matisarea, legarea, acoperirea cu parime sau strângerea velelor; sau se faleau cu ispravile lor în bataia alizeelor, pe Când navigau zile întregi cu boi’dul sub vint, în faţa unei mari dezlantuite de furtuna.

La Reuben însă, nu era loc pentru sentimente. Reuben se casatori bine la nouasprezece ani şi cistiga milioane de dolari în timpul razboiului civil, vinzind cizme şi rachiu guvernului federal. Şi nu numai cizme şi rachiu, dar şi camasi, pezmeti, fese, paturi, pietre de mormânt şi orice alte obiecte care se puteau închipui. Şi cum toate acesti tnarfuri îi adusesera ciftiguri frumoase, investi banii în caile ferate; iar dupa ce razboiul se sfiri, incepu sa se ocupe şi de alaceri baneare, astfel incit ajunse sa fie un om deosebit de avut fiind încă în deplina stapinire a tuturor calitatilor lui.

La patruzeci de ani deveni bunic, fiindca fiul sau Lowell se casatorise la scurta vreme dupa ce invatase sa se barbiereasca şi în curând capatase o fiica, datorita bunavointei sotiei lui – o fata tare draguta. Şi batrinul Sam era încă în viaţa. De fapt, batrinul Sam nu avea încă decât aizeci şi trei de ani când stranepoata lui, Charlotte, avu primul ei dinte. Gândul ca familia lui va rodi şi va spori cu o iuteala atât de îngrijoratoare il facu pe Reuben sa fie neobinuit de serios, caci îi vazu spita întinsa ca un singur fir în uriasul ghem al Americii. Şi fiecare firicel din plasa aceea colosala scotea la rândul lui alte firicele, care se despicau şi se ramificau în necontenite filamente molipsitoare. Şi mii? i mii de peti ciudat-i veneau de peste mari sa se prinda în plasa: suedezi, şi slavi, şi siciliem prolifici... Întocmai ca în cbila unui vas de pescari i se parea lui Reuben ca zareste bocaportul deasupra sa, negro de fiinte ale marii, arunc-ateuna peste alta: hadoc, şi cod şi platici, şi tipari, framintindu-se şi zbatindu-se şi umplind chila de-a valma şi în dezordine... „Se cade sa le facem educatia", spuse Reuben, 51 din chiar acea clipa deveni un patriot, un filantrop şi întemeietorul a ceea ce avea sa devina a opta universitate, dupa marime, din Statele Unite.

Intreaga energie care caracterizase cariera lui comerciala, el si-o c-oncentra acum pe planul educatiei, al umanizarii – sau, în lipsa acestora, cel putin al promovarii academice a americanilor care nu se nascusera încă, a americanilor care pe vremea aceea existau numai sub forma de saminta în Bulgaria şi Norvegia, Bavaria şi Portugalia. Cumpara terenuri, ai'hitectt, politicieni, ingineri, gradinari, peisagisti, ziclari, antreprenori, bancheri, mesteri în pictura pe sticla, sculptori în lemn şi, în cele din urma, şi citiva profesori. Tata Sam Motley impartai entuziasmul fiului sau Reuben. Patima constructiei îi cuprinse pe amxndoi, bucuria de a c-rea ceva trainic în aceasta tara gigantica, tinara şi încă pustie. Nepotul Lowell, dindu-si seama de avantajele sociale ale filantropiei pe seara mare, se alatura, dei cu ceva -mai multa raceala, entuziasmului

lor. Şi în coclaurile acoperite cu deaiuri ale partii apusene a statului New York, colegiul Motley incepu, încet, sa se înalte. În racoarea primaverii, pasarile se opreau din ciripit la zgomotul ciocanelor lovind în lemn sau în piatra. Multe veri de-a rândul, zidarii şi dulgherii îşi putura desfi.'jura indeminarea, iar dupa o toamna ruginie constructia se încheie într-o iarna carunta şi senina, ? i colegiul Motley îi deschise portile ca sa-i primeasca cei dintâi studenti.

Dezvoltarea fiindatiei, ca forta culturala, incapu din ce în ce mai mult pe mâinile nepotului Lowell, care se tinea la curont cu progresele gindirii moderne – nu intotdea1111a cu oca strict academica – şi care adauga cu timpul asezilmintului initial unele sectii noi de contabilitate modorna, conducere şi amenajare de hoteluri, apicultura, ziaristica şi psihiatrie. Aceste devieri de la linia clasica au fost bine primite de opinia publica luminata, şi pe buna divptate colegiul ajunse sa fie ridicat la rangul de universilale.

(.) data cu colegiul crescu şi prima odrasla a lui Lowell, Charlotte. Ea se facu o fata frumoasa, gratioasa, vesela, bine crescuta, incintatoare, ba chiar şi cu bun simt în unele privinte. Avea parul castaniu, pielea alba, ochii cenusii, şi se mica cu multa siguranta de sine, tmindu-si capul sus. Dar nu se tinea în pas cu progresele gindirir* tot atât de desavirit pe cât se tinea colegiul. În anumiie privinte avea sa pastreze toata viaţa o atitudine romantica, şi ea fu aceea care hotari ca trebuiau reinnodate legaturile cu Motley-ii ramai în Anglia. Se mai schimbasera scrisori ocazionale între cele doua ramuri ale familiei, dar niciuna din ramuri nu se prea interesa de activitatea celeilalte. Se puteau oare asemui un maestru al Oficiului Dementei şi al arhitecturii victoriene cu stapinii marilor şi cu marii constructor! din Noua Anglie? Şi ce atractie putea oferi seninatatea cam neslefuita şi afirmarea zgomotoasa a Americii unor oameni care îşi petreceau timpul în gradina închisa cu ziduri vechi de earamida de la Mallieu Hall, sorbindu-si în tihna ceaiul şi mincindu-si capsunile din

gradina, bucurindu-se de zumzetul albinelor, de mireasma dulce a florilor, de razele blinde ale soarelui, da privelitea pajistilor verzi şi matasoase, de toata viaţa lor atât de ordonatS? i de lipsita de grija de mâine? Rarele scrisori care cutezau sa strabata Atlanticul erau politicoase, dar lipsite de afectiune.

Şi atunci si-a spus cuvintul Charlotte. Pentru Charlotte, care nu o vazuse niciodata, Anglia însemna castelul Kenilworth cu Sam Weller la poartS. Însemna Canterbury şi brinza de Cheshire. Era un fel de amestec de *Bilciul Desertaciunilor,* de *Ultimul Baron* şi de *Zuleika Dobson,* cu un pic de Shakespeare; o vraja care nu se lasa analizata, ? i un aer afurisit şi stupid de multumire de sine. De aceasta ultima particularitate nu sufla însă niciun cuvânt în ziua în care le spuse parintilor ei ca ar dori sa faca o yizitS în Anglia.

Ea spuse numai atât:

— Mi-ar face plaeere sa fiu prezentata la Curte, şi regina e bstrinS…

Batrina şi era regina, în fastul ei stravechi şi imparatesc, dar puterea impunatoare a suveranitaîi se afla totusi în mâinile ei grssulii, şi maiestatea ei imbatrinita rsspindea o netsgaduitS maretie.

Şi pe urma Charlotte se duse la un meci de crichet sa-l vada pe varul ei Hildebrand Motley citigind optzeci şi ’doua de puncte.

IV.

Charlotte deveni anglofila, dar nu se arata prea fe’ricita de pe urma dragostei acesteia. Ea si-ar fi dorit ceva mai mult decât ceea ce parea dispusS Anglia sa-i ofere. Zi dupa zi se destepta cu presimtirea raseolitoare ca urma sa i se întâmple ceva msret, şi zi dupa zi era tot mai dezamsgita.

Varul ei Hildebrand, desi destul de chipe ca sa cistige simpatia oricui, nu corespundea tuturor toanelor ei. I se întâmpla uneori sa urmareasca o conversatie cu o privire aproape prosteasca. În asemenea clipe, ochii lui alba? tri şi usor bulbucati capstau o nuanta sticloasS, iar parul lins şi

mustata blonda capatau de asemenea un aer artificial, de parca ar fi fost luate cu chirie de la cine tie ce peruchier teatral de mâna intii. Cu toate acestea, daca ar fi fost cu adevarat un dobitoc, n-ar fi fost în stare, aşa cum a fost Hildebrand, sa-l invinga pe Hearne la popice, ? i nici sa-i tina piept lui Rhodes la crichet. Iar un nerod nu ar fi fost în stare sa se poarte atât de fermecator cum se purta Hildebrand. Şi totui...

O, undeva, pi! it în scorbura lumii acesteia, trebuia totui sa se afle ceea ce-si dorea Charlotte! Undeva la ptnda, sau deghizat, trebuia sa afle firicelul acela salbatic! ji original, fermentul acela imperceptibil care sa insufle(t'asca dintr-odata totul... Şi Charlotte, printr-un capriciu al mintu ei, îi întoarse dintr-odata gândurile catre fratele mai mic al lui Hildebrand, spre Cuthbert, care-si para. Sise r. Iminul ca sa ri. te sa fie ucis în Africa de Sud. Un tinar i u fata plina de cofjuri, zgircit la vorba, plecat sa lupte în i. I/liui pentru tara lui... F; ira îndoiala ca Hildebrand, atât ilc Îl. I'. — în" ia, ar fi fost; un crou mai potrivit! Dar
11 Îl I ; îi * I, net ulbiirat, ca mai înainte şi fara o pata de in-line pe chipul lui, juca mai departe crichet. Ciudat lucru!

Motloy-ii din America tineau mult mai mult la arborele lor gonealogic, în ciuda altoiului nelegitim, decât verii Inr ongiczi. Erau mai mindri de el, şi este foarte cu putint. A ca în fiinta Charlqttei sa fi supravietuit câte unele din insusirile ducesei de Fitz-Fulke, al carui portret, pictat de sir 'Phomas Lawrence, tocmai il admirase Charlotte la Iliu lington House. Ca şi ducesa, ea era vesela şi avea o fire independents; avea o înclinare fireascS spre trengarie şi, sub îndoita pavazS a sigurantei. De sine şi a vioiciunii mintii, se ascundea un mic izvor de zburdsinicie, asomanator aceluia care clipocise în sufletele fecioarelor iccniene atunci când romanii si-au asezat taberele la marginea padurilor lor. Ale cui buze vor fi acelea care vor – rogasi, primele, izvorul acela strsvechi? A cui va fi gura care se va racori cu undele lui repezi şi tainice?

Hildebrand juca crichet la Lords şi infatisa un spectacol

msret. Când se întindea ca sa izbeascS mingea, când alerga iute printre crose şi când se repezea clupS minge, te facea sa ai în minte icoane ale perfectiunii atletice. Numai când se lasa prins în apele tulburi ale unei conversatii artistice sau tiintifice, îi seotea în vileag nedesavirirea şi parea sa aiba ochi de sticla şi sa poarte o peruca blonda pe cap. Dar în ziua în care se indragosti, îi facu curtea ca Hildebrand jucatorul de crichet, nu ca Hildebrand care asculta cu fata ca de ceara când venea vorba de poeti? i biologi. Curtea si-o facu cu indeminare pricepere, din tot adâncul inimii, i-i dezvalui iubirea cu cea mai stralucitoare energie. Zadarnic încerca Charlotte sa i se împotriveasca. Împotrivirea ei, el o coviri ca pe aceea a unui prost jucator de popice şi, în cele’din urma, o duse la altar, mândru şi sigur pe micarile lui, aşa cum obinuia de atâta vreme sa-i duca crosa la vestiar. Şi Charlotte se simti o vreme fericita, de vreme ce Anglia la care visase şi pe care i-o dorise cu atâta patima parea sa se întrupeze aievea, în chipul unui englez indragostit.

Motley-ii americani trecura Atlanticul ca sa participe la cununie – care a trebuit sa fie aminata din pricina mortii reginei – dar reuniunea de familie nu a fost prea reusita. Intre timp murisera tatal Sam Motley şi Annabel a lui:

„E1 a murit Tntiiul; ea nu a izbutit
S-o duca fara dinsul, si-ndata a murit...”

dar Reuben şi doamna Reuben au venit, cu doi fi şi cu sotiile acestora, cu fiica şi cu ginerele lor, împreuna cu cele doua surori ale doamnei Lowell şi cu sotii lor, cu fratele mai mic fji cu sora mai mica a Charlottei, cu nite verisoare care urmau sa fie domnioare de onoare şi cu una sau doua matui batrine cu insotitoarele lor. Englezii se purtara cu o curiozitate rece; americanii s-au minunat cu o caldura care se dovedea a fi când respectuoasa, când plina de zeflemele. Mallieu Hall facu asupra lor o puternica impresie, iar modul familiar cum se purtau proprietarii lui cu oameni celebri sau avind titluri înalte de noblete îi facu sa fie deosebit de politicoi. Dar morga înfumurata a lui sir

Matthew stârni demonul yankeu al risului fji, întruna din zile, doua din verisoarele miresei fura surprinse pe când se prapadeau de râs înaintea unui album cu imagini din lucrarile arhitectonice ale lui Motley.

Hildebrand avea un serviciu marunt la Ministerul de Razboi, *aa* incit el şi cu Charlotte locuiau la Londra şi erau fericiti. Charlotte îi cumpara portretul ducesei de Kilz-Fulke – pictat de Romney cu mai multa arta decât iel pictat de Lawrence pe care il putuse vedea la Burlington House – şi era incintata când se gindea ca fiii ei vor fi urmasii acestei doamne de rang nobil atât de înalt, care avusese o inima atât de generoasa? i atât de multa fantezie în purtari. În tabloul pe care-l pictase Romney, ducesa avea o infatisare galena, de budoar, care nu-i prea placea inlolck-auna Charlottei, femeie bine facuta şi fermecatoare chiar când se întâmpla s-o ciufuleasca vintul. Dar uneori se liisu prada unor gânduri tainice şi voluptoase, şi atunci dncc. A se dovedea a fi pentru ea o tovarasa de nadejde. Iar nlunci când i se întâmpla sa viseze la copiii pe care urma sa i aiha la copiii aceia care urmau sa-si afle, şi ilmp. I lala şi dupa mama, obiria în pintecele romantic al din i”; ri «ji în saminta şi. Raina venita din Spania – atunci din i” a njunyca s» puna slapinire pi toate gândurile ei.

În i în ind, Chiirloue nu mai primi sa fie poftita la mese -hi în Iciilrc s incepu sa si’ pregateasca sa îndure naterea unui iirma’j al familh’i Motley, cu toata seriozitatea pe care o merila un eveniment atât de însemnat. În tot rasllmpul pei’ioadei de emotii crescinde şi în forfota pregatirilor prcliminare, Charlotte îi pastra calmul într-un mod admirabil, iar baiatul ei se nascu dupa o sarcina model. Peste eiteva luni incepu sa fie limpede ca avea sa semene cu maica-sa; iar când, dupa încă optsprezece luni, se nascu o feti (a, se vadi tot atât de curând ca ea avea sa semene cu tatal ei. Pe baiat il botezara Noel, iar pe fata Rhea, şi pentru toţi cei care puteau sa-i vada – cu exceptia unuia singur – amândoi pareau sa fie copii cu care te puteai fali. Bunicul lor era foarte mândru de ei şi staruia necontenit ca

mama lor sa vina cu ei” la Mallieu Hall. Charlotte accepta de obicei asemenea invitatii, fiindu-i mila de batrin, caruia îi murise sotia cu citiva ani mai înainte; şi le accepta cu atât mai multa placere cu cât se simtea destul de coplesita de noua atitudine pe care Hildebrand crezuse de datoria lui s-o adopte în ceea ce priveste raspunderea; lui de parinte. Paternitatea avusese asupra lui efecte fulgeratoare: se lasase de crichet, se transferase de la Ministerul de Razboi la Ministerul de Finante şi~şi inchi – nase acum toata puterea de munca unor îndeletniciri grave şi patriotice pentru cel mai mare folos al cirmuirii tarii sale.

Sir Matthew slabise foarte mult pe masura ce imbatrinise. Puterile artistice creatoare il parasisera, iar mindria lui de odinioara ajunsese sa coboare la nivelul unei solemne inginari de banalitati. Îi placea acum sa se plimbe prin padure şi sa culeaga flori, împreuna cu nevestele tinere sau cu fiicele vecinilor din imprejurimi.

Într-o dupa-amiaza a primaverii anului 1905, Charlotte scoase deodata un tipat de spaima şi fugi din mediul acela de siguranta şi de confort. Pe Hildebrand il lasase la Londra. Aezat linga dinsa, pe terasa de la Mallieu, sir Matthew sporovaia tot felul de platitudini despre viaţa şi despre arta şi despre îndatoririle oamenilor. Ea il putea vedea pe micul Noel cum se juca pe iarba însorita, în timp ce alaturi de el, într-un carucior, dormea micuta Rhea. O bona de încredere veghea asupra lor. Prin somn, fetita semana într-un chip îngrijorator cu o papusa, iar în Noel, Charlotte vedea icoana propriei ei copilarii... Repetitia aceasta, gindi ea, este tot atât de suparatoare ca şi vorbaria socrului meu. Numai atâta era în stare sa iasa din impreunarea celor doua mâini ale familiei Motley, mâna dreapta şi mâna stinga, de o parte şi de cealalta a oceanului? Nu le-a mai ramas oare nici macar o picatura din întunecatul sânge spaniol, ca sa dea nastere la ceva mai plin de culoare, mai plin de viaţa, decât” aceste sterse şi blonde fiine anglo-americane? Şi simti un fior de parere de rau ca-i sfiie inima.

— Nu, nu, nu la asta m-am gândit! striga ea şi, fara sa

tina seama de uimirea lui sir Matthew, alerga pe peluza, cazu în genunchi linga Noel si-l strânse în brate.

Noel tocmai gasise o pana de pasare în iarba.

— Am gasit o pana losie, spuse el mândru.

Pana nu era decât cafenie, dar Charlottei îi facu placere sa gaseasca un strop de imaginatie la fiul lui Hildebrand şi, luindu-l în brate, il duse pe umeri înapoi pe terasa.

— Baiatul mamei, spuse ea.

— Am gasit o pana losie, îi spuse baiatul bunicului sau.

Sir Matthew îşi potrivi pe nas ochelarii.

— A spune ca e mai degraba castanie, Noel.

— Ba e losie! spuse Noel.

Sir Matthew se întoarse catre nora lui:

— Insuirea observatiei corecte, spuse el, trebuie saliita de timpuriu. Eu însumi, în mare masura prin propriile mele straduinte, m-am deprins de pe când eram copil sa deosebesc nu numai culorile fundamentale ale obiectelor din natura, ci şi multe din nuantele şi gradatiilo lor intermediare. Presupun ca aceasta constituia o pri’gatire instinctiva pentru nobila vocatie artistica careia i am harazit anii cei mai frumosi ai vietii mele. Astfel incit, atunci când atrag atentia asupra greselilor sau când piwin I ipsa de pei-cepere exacta, fac aceasta pentru ca \a-.la mea experienta de viaţa, în toate etapele ei, m-a i i i vati» t s; i aprcciez valoarea unei exactitati riguroase.

I’ugi de te joaca, Noel, zise Charlotte. Da, poti sa nai ii mm posmet, daca-mi fagaduieti sa stai cuminte bona.

Hi’cuuosr, fara îndoinla, con tin u3 sir Matthew, ca I va (111 cx. U’ta poate fi împinsa prea departe; as putea ’ I’uni’ 111im’ i îi exprimarea ei poate deveni excesiva, exaW’i a I; i, C) biografio franceza pe care am citit-o acum citiva ani suferca tocmai de un asemenea inconvenient. Trebuie a fjtim sa ne stapxnim şi socotesc ca nu exista niciun onglez care, cu cavalerismul specific rasei lui, ar fi fost în stare sa scrie o biografie asemanatoare celei la care ma refer. M-am straduit toata viaţa sa evit rautatea şi indifei’enta fata de aproapele meu, şi chiar şi sporovaielile fara rost.

Charlotte îşi apasa mâna pe piept. Inima ei, pentru cine tie ce pricina, incepuse sa bata mai repede decât ar li fost fir esc. Urma sa aiba un al treilea copil în septembrie.

— A fi cinstit, spuse sir Mattew, nu este un ideal rau de viaţa, pentru orice meserie şi chiar şi în negustorie. Indragind un astfel de ideal inseamna sa eliminam orice nuanta ne-englezeasca din faptele noastre, da, ba chiar şi din gândurile noastre. S-ar cuveni sa-ti îndemni copiii sa joace jocuri barbateti. Eu însumi, pe când eram tinar, participam cu draga inima la orice joc sau la orice sport onorabil pe care-l incuviinta tatal meu. Asemenea sporturi ma faceau uneori sa ajung în locuri indepartate şi. Astfel, într-o zi, pe când vinam potirnichi pe moia lordului Muchalls, mi-am dat seama pentru intiia oara de legatura tainica dintre mine şi natura, lucru de care m-am putut încredinta din ce în ce mai mult o data cu trecerea -anilor. Natura, Muzica, Frumusetea Arhitectonica şi Lucrurile Consfintite de Vreme sunt, ca sa spun aşa, faruri calauzitoare catre o viaţa dreapta şi vrednica. Bineineles, avem datoria sa ne straduim sa inlaturam, sau cel putin sa trecem cu vederca, trasaturile mai putin atragatoare ale Naturii, care este uneori… cum as putea spune? Ar fi oare o critica prea aspra daca a afirma ca Natura se arata uneori a fi cam ne-englezeasca?

„Taci, inima, nu mai bate aşa de tare”, îi trecu prin minte Charlottei. „E om batrin şi are un par alb atât de frumos, acum ca s-a hotarit sa nu si-l mai caneasca. Dar oare copilul meu are sa ajunga sa fie ca el? Hildebrand a şi inccput sa-i semene..

Sir Matthew sporovaia mai departe, sugindu-si buzelei dregindu-si glasul cu un uor horcait între fraze. Ochii lui, atât de frumosi odinioara, aveau acum pete galbene, iar obrajii îi cadeau, flescaiti, pe falci. Vreme de eiteva minute Charlotte abia il auzi ce spune, caci inima ei parea ca se hotarise sa se smulga din temnita ei de coaste şi de balene de corset. Dar sunetul vocii lui ajunse sa fie de nesuferit, întocmai cum era chinul chinezesc al pieaturilor de apa, şi

tam-tam-ul nesfirit al silabelor ce-i izbeau timpanul o facea sa tremure toata. „Domnul Gladstone”, auzi ea. I se paru ca se ineaca într-un uvoi de apa...

— Desi niciodata nu am simpatizat cu ideile lui politice, care adesea pareau a nu fi potrivite cu ideile unui gentleman, îmi amintesc totui cât de adânc am fost impresionat. De încrederea lui cucernica în cele sfinte. Erau unii care-si bateau joc de un lider liberal care putea sa spuna şi sa creada ca: „Dumnezeu atotputernicul pare sa ma sprijine şi sa ma ocroteasca pentru un anume tel. Sau!:, dar eu, personal, am recunoseut întotdeauna ca un partid de opozitie este esential pentru sistemul politic cnglez...

— Nu, nu, nu, nu, spuse Charlotte, eu glasul scazut, dar indirjit, straduindu-se sa potoleasca foi’tele care se razvratisera în pieptul ei.

Sir Matthew crezu ca ea ar avea ceva de spus impotriva vederilor sale largi i-i zimbi cu indulgenta.

— Poate ca în America, altfel stau lucrurile, spuse el, dar libertatea cuvintului şi critica fatisa, netulburata de nimic, constituie drepturile noastre innascute. Casa unui engloz este castelul lui...

Charlotte sari în picioare şi slobozi un tipat ca de paun. Simtea ca-i e gitul uscat, inima îi batea sa-i sparga pieptul, iar ochii-i ardeau de parca ar fi mers în trasura p driiniuri prafuite. Sir Matthew se rezema de speteaza.) IU111ui sau, nedumerit şi inspaimintat de acest spectacol. Tlpi’tric Charlottei se inteteau, iar chipul lui sir Matthew
• li’Nciii o masca scofileita de uimire, în vreme ce genunchii d Iremurau. Numai parul lui all), pieptanat cu grija, îi
i iim. R i’sr ni’titins de miotic. I’cpajisjtc, la eiteva zeci în. (il mai depiirif, Noel şi bona cascau ochii, zapaciti, la
111 ’ ii’ i lea ascu (ilc, de paun, iar fetita se ridicase în
i npul mis ’lor în canicior fji incepu sa tip° i ca de emot-ie. Inlendenliil icsi pe terasa, alb la fata, neindraznind sa d (! Hehi (Ifl gm-a.

Curând glasul Charlottei îi mai pierdu din intensitate şi apoi, într-un mod surprinzator, ea inccpu sa rida. Dar nu era

un râs plin de veselie, ci un râs raguit şi întrerupt de sughituri. Fugi de pe terasa, urea scarile cu capul ple-
i al ji cu coatele foarte departe de trup, îi puse palaria, Icji din casa şi alerga spre gara situata la o jumatate de mila.

Dar picioarele ei, stinjenite de fusta lunga şi grea, obosira curând şi mersul i se încetini din ce în ce mai mult. Sir Matthew trimisese servitorii pe urmele ei, ji acetia o ajunsesera şi încercau s-o convinga, cu toata deferenta, sa se intoarca acasa. Ea nu lua în seama rugile lor, de altminteri destul de convingatoare. O urmarira lotui în josul potecii marginite de garduri vii. Intendenlul gifiia, o camerista scincea, bona copiilor încerca s-» prinda pe Charlotte de brat şi izbucni în plins când stapina ei se rasti la ea cu asprime: „Lasa-ma în pace!”

S-a întâmplat sa gaseasca un tren în gara, astfel incit îi putu continua fuga fara vreo abatere de la impulsul initial. Dar nu avea nicio idee încotro sa se îndrepte.

Mai intii la Londra, bineinteles, dar pe urma încotro? „Vreau libertate şi vreau culoare”, se gindi ea. Macar o farima de stea stralucitoare de-ar apuca sa alunece între soare şi Anglia şi sa strabata, ca razele rasfrinte printr-o lupa, umbrela de ceata care o infaura! Sau daca s-ar ivi vreun Cristos tigan ca s~° mantuie de respectabilitate! Sau de-ar veni o Carmen sa-l înrobeasca pe Primatul bisericii anglicane! Şi Charlotte incepu sa cinte habanera din *Carmen.*

Ajunsa în gara Paddington, lua o trasura şi merse în Sloane Square. O ceata usoara se adauga întunericului şi luminile de pe strada luceau ca niste portoeale galbene. Londra era tot atât de doldora de portoeale cum era şi Sevilla. Nite portoeale fantastice, linoase, care creteau sub frunzele jilave ale ceţii. Când o sa ajunga acasa, o sa stea de vorba cu ducesa din portretul ei. Prin ceata se estompau o serie de figuri grotesti, ca în desenele lui Goya. Afisul unui ziar îi izbi ochii: regina Spaniei daduse nastere unui nou copil. Iarasi Spania... Spania, desigur! O chema la ea prin Orice lucru îi eadea sub ochi. Acolo trebuia sa mearga.

Spania lui Don Juan şi a portocalelor de aur, a monarhilor atât de prolifici, Spania lui Goya, a stralucirii maurilor şi a ’habanerei, a neinfrinatei habanere. Spania…

V

A.

Într-un fel sau altul, Motley-ii izbutira sa evite un scandal. Povestea cu escapada Charlottei nu ajunse niciodata la urechile publicului, iar în anii din urma ea insasi arareori mai pomenea de ea. Hildebrand petrecu o vara plina de griji, alergind pe urmele ei din Pirinei până la Algeciras şi de la Madrid până la Barcelona. Ea avea bani din belsug şi o imaginatie de spiridu? eare-iji batea joc de orice urmarire, astfel incit numai datorita unei curate întâmplari ajunse Hildebrand sa-si gaseasca sotia într-un hotel din Barcelona. Purta un al spaniol şi frumusetea ei parca înflorise cu o noua şi stranie exuberanta. Hildebrand, dimpotriva, slabise mult şi era ostenit şi zapacit. Când se înapoiara în Anglia, el parea sa fie acela din soti care fugise de acasa şi acum se arata sleit şi pocait, în vreme ce Charlotte îi tainuia rusinea sub masca unei superbe nepasari.

Copilul ei se nascu în septembrie şi Charlotte starui km fie botezat Juan. Nimeni nu cuteza sa i se impotrivi’ascii dei tuturor le displacu numele acesta – ca nu ri i în va s-o ia Charlotte iarai razna. Nici Hildebrand, nici
I a I în I lui nu visasera macar vreodata ca mamele tinere pot nvi M asemenea toane şi ca pot fi niste fiinte atât de exigi’ntc şi de capricioase. Se purtara cu o nesfirita gingaie ru Charlotte, nu i reproara nimic, niciodata, rideau de ; 111n11 Îl ri şi i ingiiduira sa-i cumpere o casa noua, indi’pllnihilii i rar. I km cirteasca orice capriciu. Charlotte inci’pu i în ind sm fji ia un aer de autoritate indolenta, iar pe bn/lîi Ilutura un zimbet enigmatic. Când Juan ajunse de sasi* ani îi angaja un preceptor, un tinar placut cu gene lungi.

Inca de la naterea lui, Juan se arata cu totul deosebit de ceilalti copii. Toţi erau blonzi, el era brun. Ceilalti erau durdulii, iar el crescu subtirel. Ceilaui erau sinceri şi

desehi.ji ca lumina zilei; Juan avea o taina în suflet, care din când în când îi stralucea în ochii de copil. Era indaratnic, şi ştia acest lucru, şi râdea când era pedepsit. Mama lui il iubea mai mult decât îi iubea pe Noel şi pe Rhea, iar Juan, încă de la vârsta de trei ani, ajunse sa fie contient de acest lucru şi sa traga foloase de pe urma lui. Cu tatal lui, însă, era mai prevazator. Bona il adora. Când era copil mititel şi dormea alaturi de ea în camaruta lui, se trezise o data în timp ce ea se dezbraca; fata se întoarse şi zari doi ochiori negri atintiti asupra ei; se inroi, în chip cu totul absurd, i-si acoperi cu mâinile sinii goi; pe urma, încă roie la fata, il culese din leaganul lui şi incepu sa-i cinte incetisor mici nimicuri copilareti. Pruncul Juan se prapadea de râs. Din ziua aceea, ea deveni roaba lui. Dar Watson, bona copiilor mai mari, îşi strângea buzele şi incrunta din sprincene la nebuniile lui Juan.

Din pricina copiilor, Motley-ii locuiau eea mai mare parte a anului la Mallieu. Sir Matthew avusese un atac de apoplexie şi nu-i prea mai stinjenea. Trupul i se micorase, parca, hainele ajunsera sa-i fie largi, şi era prea stingaci ca sa se poata lipsi de ajutor; se clatina uor pe picioare şi buza de jos incepuse sa-i atârne din ce în ce mai mult. Noel? i Rhea nu erau prea incintati sa stea cu el, dar Juan putea sa asculte vorbaria senila a bunicului sau cu un interes pe care nu-l putea nimeni pricepe. Batrinul edea pironit în jiltul sau şi vorbea de multe şi marunte, cu buzele lui tremuratoare. Cuvintele i se tiriiau cum se tiriie un balon dezumflat de un glont. Dar Juan edea ghemuit la picioarele lui i-l asculta, cu o lucire întunecata şi jucaua în ochi. Pe urma, satul de atâta nemicare, da fuga sa-i caute pe fratele şi pe sora lui. Refugiul lor preferat era un loc tainic, uscat şi plin de praf, în mijlocul tufelor de rododendroni, şi acolo, în timp ce-şi spuneau unui altuia tot felul de poveti, dintr-odata se auzea din afara tufiului un hohot de râs şi apoi se ivea chipul lui Juan, cu o suvita de par negru atârnindu-i pe frunte; începea sa-i bata joc de ei incretindu-şi sprincene’le întocmai ca un faun şi plescaind batjocoritor din limba.

Luati pe nepusa masa, ei o rupeau la fuga spre bona lor atât de iubitoare.

Juan se purta uneori cu şi mai multa rautate. Rhea era un copil ruinos, şi Juan se eatara pe acoperi până la fereastra odaii de baie şi se uita la ea când se imbaia. Rhea tipa atunci de minie şi de rufjine. Lui Juan îi era aproape tot atât de uor sa-l chinuiasca şi pe Noel, caci se juca de câte ori avea prilejul cu copiii din sat, de la care invatase doua sau trei vorbe de ruine şi câte o injuratura, pe care i le repeta lui Noel dis-de-dimineata. Şi când fratele lui mai mare începea sa-i arate copilarete indignarea – ceea ce facea întotdeauna – sprincenele lui Juan se areuiau în sus şi dintii şi limba i se desfatau într-un hohot de râs dracesc. Susurul acestui râs se risipea în racoarea diminetii, împletindu-se cu vorbele de rusine ca j nite pietricele negre pe prundul unui riu. Noel se ridica în pat 5ji zbiera: „Taci, Ju! Taci, îţi spunli Dar Juan se prapadea de râs.

Preceptorul, care se infiinta curând dupa ce Juan implini ase ani, nu se dovedi a fi de prisos. Noel fu trimis la internat, iar Juan incepu sa invete o suma de lucruri de la domnul Wickham. În afara aspectului sau atragator, domnul Wickham mai avea şi o minte agera şi în telegatoare. Nu era un earturar, dei avea multe preocupari intelectuale şi, în pofida trupului sau atletic, nu era un at let. De fapt, domnul Wickham era atins de o lenevie de nevindecat i lipsit de orice ambitie. Îndatoririle lui la Mallieu îi conveneau de minune, fiindca Charlotte elaborâse pentru copilul ei cel mai mic o teorie educativa care ellmina mull din truda obinuita a invataturii.

I'la îi vorbea despre aceasta teorie domnului Wickham, pe rând tjodeau afjezati la o masa de ceai.

Nu socoteti ca e absurd, spunea ea, sa impui capul unui copil cu tot felul de prostii cu pisica Mag ce sta în prag? Şi sa-i tot re-peti ca de trei ori doi fac ase? Pentru a-enienea re/tillate unui copil va începe sa-i fie sila sa-si puna ereierul la contributio. Iar cei mai multi dintre noi sinl. De o prostie incurabila, fiindca au hotarit odata, cam pe la vârsta de

zece ani, ca invatatura nu este altceva decât pierdere de timp. Ceea ce doresc de la dumneata este sa-i dai lui Juan o idee generala asupra lucrurilor. Nu-mi prea pasa daca nu va invata sa scrie şi sa socoteasca bine, dar a vrea foarte mult sa ci’easca cu confjtiinta ca mai sunt şi alte tari vrednice pe lume în afara de Anglia, ca fapturile omeneîi sunt fiin’te vii, ca e amuzant sa inveti tot felul de lucruri şi ea orice cunotinta este incompleta şi relativa. Vorbete-i despre Grecia, şi despre luna, şi despre Cortez, şi despre iepurii de casa: dei mi se pare mie, în Ireaeat fie zis, ca el tie de pe acum destul de multe lucruri despre iepurii de casa.

— M-au interesat şi pe mine foarte mult pe când eram mic, spuse domnul Wickham.

— Nu ma îndoiesc, spuse Charlotte, dar Noel se inflacareaza din cale afara demult pentru crichet. O educate onglezeasca, de tip conventional, este tot ceea ce i se potriveste mai bine. Juan, însă, am impresia ca e indicat pentru experiente.

Doi ani trecura astfel într-un chip placut. Curiozitatea lui Juan ajunse sa se departeze repede de la ferestrele salii de baie la alte subiecte, pe care domnul Wickham le alegea ca teme de discutie, şi întrucât domnul Wickham se bucurase, în vremea când era la Oxford, de reputatia de a cunoate mai putin în materia sa de baza, care era istoria, decât orieare alt student, şi totui izbutise sa capete o nota foarte buna la licenta în istorie, educatia lui Juan se desfasura pe linii universale.

Daca n-ar fi izbucnit razboiul, totul ar fi continuat aşa cum incepuse, în mod rational şi fara ipocrizie. Dar razboiul rasturna totul şi produse tuturor numai încurcaturi. Charlotte ajunse dintr-odata sa se simta teribil de patriota. Se apuca sa semneze cecuri cu duiumul pentru toate organizatiile de ajutorare a soldatilor, de cum apareau asemenea organizatii şi faceau publicitate, şi sa scrie scrisori catre prietenii ei din America, pline numai de propaganda în favoarea aliatilor. Era în stare sa-l mine cu

bita spre cimpul de lupta pe orieare amorez care intirzia sa se înroleze, şi apoi sa-l primeasca cu bratele deschise când se întorcea ranit şi sa-i reverse asupra-i toata. Duioia pe care o simtea ca-i umple inima. Din nefericire, nu avea niciun amant pe care sa-l poata pune la dispoziia regelui, şi niciun fiu destul de virstnic pe care sa-l poata darui Angliei.

Hildebrand, la vârsta de patruzeci de ani, era o persoana cu mult prea importanta ca sa se duca la razboi. Ar fi dorit sincer sa fie cu zece ani mai tinar.

— Dar, adauga el cu intelepciune, simpla mea dorina nu-i va ajuta prea mult pe aliati. Cei care nu pot lupta trebuie sa munceasca.. Sa munceasca aşa cum n-au mai muncit în viaţa lor. Sa munceasca pentru a razbuna insulta de nesuferit adusa Angliei, ultragiul de neindurat ad us Belgiei!

Şi se inflacara pe când vorbea, şi se îmbujora la fata, iar Juan privea la el cu o adânca uimire. Tatal sau fusese întotdeauna un om calm şi stapinit, aşa cum i se cuvenea unui cavaler al prea nobilului Ordin al Baii şi unui director-adjunct la Departamentul de achizitii şi distribuire al Tezaurului Maiestatii-Sale.

Cea mai ciudata atitudine dintre toate a fost însă aceea a domnului Wickham. El, atât de indiferent şi chiar de cinic în pareri, el care, în virtutea culturii şi a inteligentei sale, avea drept patrie intreaga Europa, el care era prea lene sa munceasca, voia acum sa lupte cu infrigurare. Kilozofia lui, care incepuse sa se clatine ca de pe urma linui cutremur, se sfi? ie şi se prabusi, iar din pulberea ei rasari o dragoste mindra? i patima? a pentru Anglia. Simten, aga cum simteau toţi tinerii neghiobi din universitati, u. Fu cum simteau toţi tinerii natingi de pe ogoare şi din fahrici, ca nu era nimic mai mândru şi mai inaltator în vliun decât sa porti uniforma de euloare kaki a regelui /i lupti pentru o Anglie pe care o vedeau numai inimile Ini lu /iua de 10 august 1914, domnul Wickham pi’ ’ de în Mallieu! ji se duse la Londra, în drum – a? a
ii ier. I el uadejdea spre front; şi chipul lui arata pe
I im1.Îl a11 e, i acel; \ al unui cruciat şi pe jumatate ca

acela al until „iolar cnie pleaca acasa în vacanta.

IViilru mtiia ourrt în tinara lui viaţa, Juan se simti mi 11111 i. T iitlli (’alaelismul care zguduia omenirea clatina ’1 nili 111 n lui Îl nll e launtrie; i Ajuns (sa-i piarda insem- 11.Îl a I. A până şi în ochii mamei lui. Ifji vazu principiile, în vlilulea earora fusese educat până atunci, smulse din rail. H Ini de chiar dascalii sai, iar în locul lor inaltindu-se Union. Luck, drapelul Marii Britanii. Şi se simti nedumerit fji plerdut, fiindca el singur la Mallieu nu era entuziasmat de razboi, fji nu-? i putea lamuri singuratatea în care ajunsese sa se gaseasca. Şi pe urma, numai dupa doua saptamini, domnul Wickham se înapoie, şi nedumerirea lui J nan crescu şi mai mult.’

So parea ca ochii domnului Wickham nu erau destul

• le buni şi riniehii lui cam tot la fel, astfel incit nici ma- i ar un singur regiment din intreaga armata britanica nu-l primise, ? i fusese silit, de voie, de nevoie, sa ramina un simplu civil, în singura perioada a vietii lui în care ar fi dorit sa fie orice, numai civil nu. Patriotismul lui regasit ajunse cu toate acestea sa înfloreasca într-un mod nemaipomenit, dupa ce fusese lipsit de orice putinta de a-l manifesta concret, astfel incit întreg sistemul educativ, rafinat şi rational, care i se aplica lui Juan, fu aruncat la cos. Domnul Wickham incepu sa-l invete lucruri a? a-zise prac tice, cum ar fi socotelile sau data bataliei de la Azincourt – întrucât toţi ceilalti oameni se indeletniceau cu fel de fel de lucruri practice, cum ar fi formatii de patru pe un rând, rasucirea feelor pentru bandaje ’ji fabricarea de explozivi. Pe buna dreptate se razvrati Juan împotriva acestei discipline nefiresti şi incepu sa fuga din calea domnului Wickham.

Dar într-o calda dupa-amiaza de septembrie – când pentru a treia sau a patra oara gasise prilejul sa scape de lectii – pe când sedea cocotat pe un pirleaz linga fjoseaua nationals, intelegerea situatiei îi rasari dintr-odata în minte între acordurile unei muzici şi un nor de praf. De ce i-or fi pierdut dintr-odata mingle oamenii mari? se gindea el. De ce, în loc sa ramina linistiti şi bine dispusi, ajunsesera acum

sa fie inflacaral, i şi miniofji şi gata sa izbucneasca în lacrimi? Ştia ca bunicul lui era un batrin nerod, ca Rhea era o feti’ta neghioaba şi ca toţi copiii din sat erau nifjte timpiti fara leac. Era caraghios sa recunoti asemenea lucruri, şi, în strafundul sufletului sau, se bucura grozav când se gindea la de şi la multe altele. Dar sa vezi o lume intreaga ca îşi iese din miriti, era ceva inspaimintator. De asemenea lucruri nu mai putea râde…

Doi soldati trecura pe biciclete. Pe urma încă vreo ase. Bicicletele le erau impovarate din greu cu puti şi cu echipament de culoare kaki. În curând, sunetele muzicii rabufnira în. Josul drumului, placute de la distanta dar ajungind din ce în ce mai aspre şi mai rascolitoare pe masura ce se apropiau. Fanfara unui. Regiment se ivi pe sosea. Oamenii erau rosii la fata şi stirneau nori de praf cu cizmele lor. Picioarele calcau în ritmul muzicii şi la trecerea lor, muzica ajunsese o asurzitoare larma de alamuri. În urma fanfarei veneau doi ofiteri calari. Unui dintre ei, se gindi Juan, semana cu tatal lui. Celalalt era tinar, ars de soare şi cu profil ca de soim. Şi în urma ofiterilor venea un ir nesfirsit de oameni. Sute şi sute de picioare, groase şi tepene în moletierele lor kaki, leganindu-se neobosite în ritmul maret al muzicii. Soseaua se cutremura sub ritmul bubuitor al marului lor. Unii soldati rideau şi faceau glume. Altii priveau tinta în faţa lor. Cei mai multi dintre ei erau foarte tineri, dar erau şi unii care purtau galoane în forma de V pe mined şi priveau fioros şi hotarit. Din când în când trecea câte un ofiter calare, plutind parca pe deasupra puhoiului kaki al soldatilor. Şi puhoiul se scurgea mereu, fara sfirfjit.

Juan nici nu banuise macar ca puteau fi atitia soldati pe lume cii treceau acuma pe dinaintea lui, cintind pe ijoseaua larga şi alba, printre gardurile vii prafuite şi atât de cunoscute. Dar iata ca zgomotul marului se schimba. I’oate ca va ajunge la sfirsit? Nu încă. Tropotul bocar. Cilor în mar se mai potoli, intr-adevar, dar fu înlocuit cu un clanga-clanga, clanga-clanga, şi dupa o cotitura se lviiii tiinurile, cu

mirosul acru al cailor şi cu soldati cala 11ul eu un aer plin de trufie şi cu altii aezati pe chen/. Iml, Clanga-clanga, faceau tunurile, şi soldatii

VI m11 în vuia lor, în vreme ce altii, care minau caii, cu eiipe.'ele date pe eeala, fumau tigsri strânse între buze. ŞI era) ji un ofiter chipe ca un Apolo şi un alt ofiter
I mar care aducea leit cu Mercur, calare pe o iapa roaiba i*i gratioasa, i un om cu fa\a aspra, cu o coroana pe mineea, care şi lol intoreea capul şi zbiera sudalmi... Şi pe urma alti soldati în marsj. Juan incepu sa simta ca-i vine ameeala vazindu-i trecind şi tot trecind. Li obosisera ochii tot urrnarind necontenita forfota a picioarelor, şi a bratelor, şi a tevilor de puti purtate pe umerii miilor de pucai. Inima îi batea din ce în ce mai repede. Şi o noua fanfara se ivi, amenintind bolta cereasca cu larma de alamuri, şi se facu nevazuta şi ea în tacere, şi alti soldati treceau, cu fetele rosii, cintind un cintec care se inaita asurzitor, până când se prefacu într-un urias hohot de râs. Mocancii lor duduiau pe osea, cu aripioare de praf ridicate în jurul lor, gurile le erau larg deschise şi sudoarea le curgea pe obrajii îmbujorati, în vreme ce cintecul plutea pe culmile acestei veselii care parea a nu-i afla rostul. Zece mii de englezi hohoteau de râs în drum spre cimpul de lupta...

— Haide, duceti-va, duceti-va I striga dintr-odata Juan. Glasul îi era aspru şi tipator. Batea cu piciorul în pamint şi striga la soldatii în mars: Înainte! Bateti-l mar pe batrinul Kaiser! Bateti-l mar! Îl veti bate! Ştiu bine ca-l veti bate mar!

Se zvirli apoi jos pe iarba, în spatele gardului viu, ascuns de privirile soldatilor, şi zacu acolo multa vreme, hohotind de plins... Soldatii treceau mereu, în zornait de alamuri, în uruit de roti, în tropot de bocanci, în bataia tobelor şi în sunetul flautelor rasunind voios şi inaltator. Şi oamenii cintau iarasi, cu glasurile lor aspre şi placute. Şi mirosul de sudoare, şi de uniforme kaki, şi de piele tabacita, şi aripioarele de praf stârnite de picioarele lor, şi caii înhamati la chesoane...

În umbra gardului viu, Juan zacea plângind, cu inima plina de dragoste şi de ura, şi nu putea sa priceapa nici dragostea, nici ura.

Trecuse de partea partidului razboiului.

VI

U rmarile acestei supuneri la romantism au fost adânci. La vârsta de opt ani, Juan era un baietas care intelegea multe şi sesiza repede tot ceea ce era grotesc sau ridicol. Avea o minte zdravana şi un trup mladios şi foarte bine facut. Poate ca ajunsese sa inspire chiar oarecare teama. Vioiciunea lui era remarcabila şi hohotul lui de râs, ca de faun, adesea le era nesuferit cucoanelor batrine. Şi pe urma veni epoca romantica. Prima ei urmare a fost amorirea percepiilor lui, şi o surdina paru a se fi pus timbrului limpede al hohotelor lui de râs. Deveni aproape ca-toata-lumea, mai putin înclinat spre critica, mai dornic de societate, astfel incit, desi gama sentimentelor lui se largi, puterea de judecata îi fu oarecum stinjenita.

Atitudinea aceasta romantica tinu mai bine de patru ani, rastimp în care se petrecura tot felul de lucruri şi romanticii avura tot felul de toane. Foarte adesea simteau multa amaraciune. Uneori ajungeau sa fie deznadajduii. Când şi când se entuziasmau fara margini; adesea li se întâmpla sa şi plânga. Dar nicicdata nu li se întâmpla sa-si piarda orice nadejde, niciodata nu ajungeau sa puna la îndoiala încrederea lor romantica în victoria finala a Angliei, şi niciodata nu înceta privelitea soldatilor în mar sa le umple inimile de mindrie şi patriotism. Din multe puncte de vedere, nu-i nicio îndoiala ca toate aceste atitudini erau admirabile, dar de alcatuiau cea mai nepotrivita atmosfera cu putinta pentru educatia unui baiat inteligent ca Juan. Caci toata lumea avea atâtea de facut: sa iubeasca, sa urasca, sa plânga şi sa munceasca şi sa sirige de trei ori „ura”, incit nimeni nu mai avea ragaz a gindeasca. Nici generalii – desi probabil ca la ei aşa ceva-era obisjiuit – nici oamenii politici: şi, desigur, nici (lamonii de rând, care ştiu întotdeauna ce vor şi nu-i bat niciodata capul sa mai şi

gindeasca. Dar oameni ca Charlollc şi ca domnul Wickham, tot felul de oameni inteliiU1, biologi, avocati, istorici, chiar şi evreii, toţi acetia ’in i-l r.’ i. I a mai gindeasca şi nu faceau altceva decât sa

■ . Ul.i cri’dcaii în Kitchener şi în French, în Marele Duce Nicolai1, ’ji în Lloyd George, în Beatty şi în Townshend şi în Noriheliffe; în invincibilitatea australienilor, a reginicnti’lor de mnnteni scotieni şi a tancurilor; credeau când

11 se spunca ca turcii îi rastignesc prizonierii de razboi, i i spioriii germani putcali semnaliza cu faruri de bicicleta tie la Scarborough la Kiel şi ca muncitorii din fabricile de munitii aveau salarii îndestulatoare. Credeau tot ce li se spunea sa ci’eada, fara sovaiala, până la sfirit, când noii lor aliati americani le-au spus cine a citigat razboiul, ceoa ce nu voira sa creada în ruptul capului. Acesta fu primul fior de neincredere în Anglia, dupa aproape patru ani şi jumatate de razboi.

Astfel incit începuturile atât de pline de fagaduieli ale cducatiei lui Juan au fost întunecate de ojunga perioada cmotionala, de pe urma careia el nu-i reveni pe deplin niciodata. Aceasta pricinui dezvoltarea unei dualitati în liinta lui, iar paginul inteligent pe care parea sa-l fagailniasca copilaria lui ajunse sa fie dublat de un romantic care nu i se potrivea, combinatie ce se dovedi pricina de neascultare şi de multe tulburari.

La vârsta de saptesprezece ani, de pilda, fu silit sa paraseasca una din cele mai bune eoli particulare din Anglia deoarece tirbise într-un chip cu totul neingaduit privilegiile directorului scolii. Fusese la mijloc mai degraba o curiozitate pur romantica decât o pofta trupeasca le faun. Sotia directorului era mult mai tinara decât sotul ei, ciraguta, dornica de aventura, şi dezgtistata de atmosfera de la fjcoala. Juan era chipe, atragator i-i lipsea aproape cu totul stingacia inerenta unui tinar de aptesprezece ani. O prefera pe doamna c-richetului – dei era un jucator de forta şi, întocmai cum fusese fji tatal lui, un alergator sprinten. La rândul ei, ea il gasi pe Juan mai interesant decât cartile de

joc – desi era o excelenta jucatoare de bridge. Dar tot talentul lor nu i-a facut sa-si ia masurile de prevedere necesare, astfel ca într-o noapte

— O noapte imbalsamata şi rascolitoare, cu un pic de ploaie – i-a prins directorul în gradina lui.

Juan o rupse la fuga şi, catarindu-se pe zidul înalt care împrejmuia gradina, cazu pe caldarimul soselei i-i serinti glezna. Schiopata cât, iva pasi pe osea, apoi se aseza şi incepu sa cugete. Se hotari sa se intoarca acasa, deoarece tia ca mama lui era în stare sa-i ierte orice. Tatal lui – ajuns acum sir Hildebrand – avea sa tune şi sa fulgere, fara-ndoiala, dar mama lui ştia cum sa potoleasca

f. ulgerele parintesti şi sa le faca sa fie tot atât de putin primejdioase ca şi flacarile pictate pe un decor de teatru. Juan se hotari deci sa se intoarca acasa. Numai ca acuma incepuse sa ploua cu galeata, glezna i se umflase rau sji mai avea doua mile de strabatut până la gara cea mai apropiata. Astfel ca, atunci când izbuti sa ajunga acasa, arata întocmai ca un pelerin pocait şi cazu de indata la pat cu o pneumonie, ceea ce il dezarma şi mai mult pe tatal sau.

Sir Hildebrand Motley ajunse între timp sa fie un om de vaza. Fusese facut K.B.E. Şi C.M.G. I iar în ultima cinci ani fusese numit controlor general şi sef virtual al Ministerului Petit, iilor, infiintat dupa razboi. Izbuti într-un chip sau inti'-altul sa-l impace pe bietul director încornorat, caci Juan, în delirul sau, avea o privire atât de plina de suferinta în ochi «i era cât. Pe ce sa moara

— Si-si mingiie propria dezamagire parinteasca hotarind ca feciorul lui fusese sedus numai dupa o îndelungata şi eucernica împotrivire. *Mutatis mutandis,* sotia directorului îi trase o minciuna soului ei şi folosi argumentele in-

* Prescurtari pentru cavaler al Ordinului Imperiului Britanic şi corn. Inti or al Ordinului St. Michael şi St. George.

lime şi convingatoare care-i stateau în puteri, astfel incit izbuti sa-l impace de-a binelea. Ca atare, singurele victime care avura de suferit fura Adevarul şi Juan. Iar Juan se

insanatosi şi fu trimis într-o lunga vacana, sa-fji petreaca convalescenta la Hyeres, în sudul Franei.

Dupa trei ani, pe când era student, ajunse sa fie implieat într-un alt scandal romantic, cu o biata fata care se alese cu o mare neplacere şi nu tia cum sa scape de ea. Era fiica paracliserului de la capela colegiului Merlin, o fiina delicata, cu ochii albastri, numita Dora, pe
i are Juan o intilnise pentru intiia data în capela iar a doua oara la balul anual al Asociaiei Debitantilor de li. Iuluri Spirloase din Cambridge, unde el nu avea citui ile) u (în ee eaula.

Dura Dora ar fi fost copil de portar sau fiica unei
i amerisle, ar fi fost cu putint, a sa se ajunga la o intelegere ilisrrela. Dar tatal ei era paracliserul capelei şi faptul de a seduce o fata al carui tata eja în slujba, nu numai a lui Merlin, ei! i a lui Dumnezeu, constituia o primejdioasa profanare a celor sfinte. Ba chiar era – dupa cum spunea paracliserul insusi – o adevarata nelegiuire. Se duse deci sa-i povesteasca totul rectorului şi Juan fu exmalriculat.

Asta era mai mult decât putea îndura sir Hildebrand. Lui nu-i placea nici macar sa aucla pomenindu-se de imoralitate – un lucru neobisnuit – iar faptul de a fi ajuns sa fie pus în legatura nemijlocita cu imoralitatea il scoase din minti, de minie şi de scirba. Avu loc o scena inspaimintatoare la Mallieu şi una şi mai cumplita la Cambridge. La Mallieu, sir Hildebrand tuna tot felul de mustrari, parind, cu fata lui rosie şi cu parul balai, un fel de viking plin de zel evanghelic. Până şi Charlotte ramase fara glas înaintea miniei lui, în vreme ce Noel – un tinar model dintr-un regiment de puscasi – şi Rhea, o fata draguta şi cu mintea strâmta, îşi plimbau restristea pe potecile padurii. Pe urma sir Hildebrand starui sa-l duca pe Juan înapoi la Cambridge şi acolo, în salonul dichisit şi curat al paracliserului capelei, salon în care tatal şi fiul dadura buzna pe nepusa masa, lucrurile se aranjara pe cât se putea mai bine. Sir Hildebrand se dovedi atât de generos, incit izbuti sa prefaca într-un fel de uL

mire plaeuta bocetele parintilor Dorei. Numai Dora continua sa plânga şi sa-si fringa minusitele durdulii, uitindu-se la Juan atât de blind şi de jalnic, incit el se hotari s-o mai faca macar o data fericita înainte de a pleca în Australia.

Caci aceasta avea sa-i fie pedeapsa.

Raposatul episcop de Bolla-wolla (reverendul Humphrey Motley, fiul lui Horatio Motley, care condusese Oficiul Dementei) practicase cu multi ani mai înainte speeulatii cu terenuri imobiliare în Queensland şi lasase mostenitorilor sai – fusese întotdeauna împotriva celibatului —

o ferma frumoasa cu mii de oi. Motley-ii din Australia erau oameni chipesi şi cumsecade, între un metru şi optzeci şi doi metri inaltime, şi putin le pasa de mica nelegiuire a lui Juan, astfel ca se invoira cu draga inima sa-i gaseasca ceva de lucru. El porni deci cu vaporul de la Tilbury, pe un cer plin de nori şi, vreme de doi ani de zile, supraveghe, calare pe cal, turmele de oi, în bataiat soarelui stralucitor de la antipozi.

Cei doi ani trecura fara vreun nou scandal şi pe urma pe Charlotte o apuca dorul de copilul ei cel mai mic, surghiunit departe, peste mari şi tari, şi ducând o viaţa aspra într-un tinut nou. Juan era, credea ea, prea inteligent ca sa-i petreaca toata viaţa printre mieluselele şi berbeceii şi bautorii de ceai tare din tara aceea departata. Smuls prea devreme din bratele Almei Mater, ajunsese sa capete numai jumatate de educatie, iar Charlotte (şi în aceasta privinta vorbea sângele american din vinele ei) avea o parere foarte buna despre invatamintul universitar.

— Acorda-i baiatului încă o ansa, spuse ea de pe perna ei, într-o buna dimineata.

Sir Hildebrand statea la picioarele patului, imbraeat în haine de doliu – joben negru în mâna, crep de doliu la brat, manui negre, într-un cuvânt, infatisare funerara – pregatit sa se duca la inmormintarea tatalui sau.

— Multe necazuri mi-a pricinuit baiatul asta, raspunse el

Cât de deosebit era negrul acesta de doliu de parul negru

al lui Juan!

Nasul Charlottei era trandafiriu. Avea un guturai cumplit.

— Lasa-l sa-si termine studiile, se ruga ea.

— Trebuie sa plec, raspunse sir Hildebrand.

Dar în vreme ce adunarea îndoliata a participantilop la inmormintare se strânsese pe peluza din fata mormintului cenusiu al tatalui sau, şi în timp ce grelele lopeti cu pamint cadeau cu zgomot surd peste capacul sicriului bietului batrin care ajunsese atât de ramolit incit creierul sau anticipase cu zece ani moartea trupului, sir Hildebrand simti ca i se induioseaza inima; totui, încă nu se putea impaca cu. Gândul înapoierii lui Juan şi al scandalului care ar fi putut întina, eventual, reputatia fara de gre

ii Mliiislerului Petitiilor.

Jtelua discutia cu sotia lui.

’I’c-ai gândit la o cariera pentru dinsul? S-o fi gindit el insusi la vreo cariera?

— Afacerile, spuse Charlotte. Bursa. E înzestrat cu multa personalitate. şi acum asculta-ma, spuse ea, şi se riciica în capul oaselor, foarte insufletita, în ciuda guturaiului. În America exista colegii universitare care se ocupa cu studierea tiintifica a metodelor comerciale, a finantelor şi a altor asemenea lucruri. Asigurari colaterale, operatiuni marginale, într-un cuvânt, orice fel de probleme din acestea. Exista un asemenea colegiu la Motley, înzestrat de tatal meu, care e socotit a fi unui din cele mai bune din America. Lasa-l pe Juan sa se duca acolo. În trei ani îşi va lua licenta – B.C.T. Aşa mi se pare ca-i spun acolo: bacalaureat în tehnologia comerciala – şi pe urma, cu o diploma economica superioara în mâna, sa se înapoiaze aici şi sa-si faca în Anglia cariera, în loc sa i-o faca printre vinatorii din tufiun şi printre cangurii din Bolla-wolla.

Şi Charlotte, deschizind gura mare, îşi pulveriza gitul cu o solutie antiseptica.

— Trimite-l la Motley!

Sir Hildebrand tusi discret. Un zimbet usor amuzat se ascundea în dosul mustatii sale blonde. Chiar şi dupa

inmormintarea tatalui sau nu se putea împiedica sa nu pufneasca în râs numai la ideea unei universitati americane: acolo se sare cu prajina şi se tocmesc conducatori de aplauze. Cunostea tot ce se putea cunoate despre semenea universitafi. Dar sa-l tie pe Juan ocupat în America şi în deplina siguranta vreme de trei ani – era o idee foarte ispititoare. Şi, la urma urmei, putea sa iasa ceva dintr-o pregatire economica. Se cuvenea ca baiatul sa aiba o meserie…

CART BA A DOUA

TRA POS1B1LITATILOR INFINITE

— Bine, se hotari el, s-ar putea sa fie o idee buna. Poate ca ar fi eazul sa-i scrii lui Juan şi sa vezi ce crede despre asta,

— I-am şi scris, spuse lady Motley, i-si freca fruntea cu putina apa de colonie. Lata raspunsul lui.

o larma imensa şi lumini în are înconjurau imbarcarea numerosilor calatori care luau vaporul de la Le Havre. Automobile – gri-maslinii, argintii, stralucitoare în lumini – se leganau prin vazduh, infipte în gheara rigid;! a macaralei care le vira în bocaportul de la prora.

I) i pai 1c, pe un deal întunecat, se zareau lumini linistite:,. I în i lipitoarc. Sclipiri lichide, ca argintul viu pe o catifea iH ai: i i, lunecau şi licareau prin apa neagra a docului. Tumultul calatorilor şi al hamalilor se refringea din. Hangarele luminate de pe chei. Rizind cu hohote, încă insufk'Uti de conversable purtate până aproape de miezul noptii a ultimei zile a ederii lor în Franca, americanii se urcau la bord.

— I-a pocnit una francezului!

— Şi a cazut?

— Ba bine ca nu!

Aid izbucnira risete adânci, risete de fetiseane, apoi din nou de barbati, şi un amestec de glasuri: „Pe Hank l-a dat gata Gioconda… A ramas şi acum cu ochii holbati… A fost whisky curat… Pe mine, Roma m-a dat peste cap… Ce, la

vârsta ta?... Glumesti?... Surioara n-are rabdare sa ajunga mai repede la Peoria... Ei bine, nu mai e mult până atunci!”

Cu ochelari, grai, blinzi, vioi, tineri, veseli, cu fete aspre, chipesi, dichisiti, lampati, eleganti, robusti, supli

— Trei sute de turisti se întorceau acasa, pasind pe bordul transatlanticului cu nepasarea Candida a yankeilor, de parca ar fi fost un podel; aruncat peste o gura de riu. Mostenitori ai Timpului şi ai Stiintelor Aplicate, foloseau un vas de linie de patruzeci de mii de tone ca o barcuta cu visle sau ca pe un bac de doua parale. Copii ai imensitatii, nu se lasau impresionati de imensitate.

Juan statea pe balustrada puntii şi piivea la ei.

Fete cu palarii mici împinse pe ceafa; tineri cu pantofi fistichii şi cu pantaloni labartati; fete ascunse în dosul unor ochelari cu rame de corn sau de baga; femei zdravene cu obraji bucalati şi ochi ran voi tori; genunchi care zvirleau în mers fuste subtiri şi apareau provocatori; fete frumoase şi sulemenite; tineri voinici sji barbati corpolenti între doua virste – din lumina galbuie a cheiului şi din hangarul care arata ca un stup incandescent în bezna roiatica din jur, din Europa instrainata veneau turistii americani.

Curând, pasarela se goli.

Apoi, ultimii calatori, un grup de cinci persoane, se urcara la bord. Infatisarea lor era remarcabila.

În faţa paea un om înalt, la brat cu o fata zvelia: apoi, în leganarea picioarelor scurte, venea o femeie batrina cu ochi sclipitori; apoi doi barbati, dintre care unui era durduliu şi posomorit, iar celalalt, un om între doua virste, voinic şi atât de îndesat incit s-ar fi tocit şi cutitele cele mai ascutite de i-ar fi fost infipte cumva în fundul muschiulos de saurian. Nici unui nu vorbea. Fata era imbracata în negru. Felul ei de a umbla il trezi pe Juan, il rascoli putin, şi când îi zari fata ieind din umbra şi intrând în bataia cruda a unei lumini, se simti cuprins de cea mai vie admiratie. Dar fata omului înalt de linga ea aparu în aceeasi clipa şi, la vederea ei, Juan se simti rau, ca şi cum i s-ar fi oprit o pietricica în git. Necunoscutul avea sprincene groase, un nas roman mare,

şi pielea ca o manusa galbena. Aceste trasaturi nu erau însă ceea ce te izbea. Oehiul drept al noului calator tti dadea fiori. Odata, pesemne, fusese strapuns la eoltul dintre nas şi arcul fruntii. Pleoapa inferioara fusese despicata şi eoltul interior al ochiului se prelingea de-a lungul nasului ca un firicel de carne rosiatica. Când privea în partea aceea, parea sa se zgiiasca peste marginea unei dire proaspete de sânge rosu aprins.

Imediat în urma barbatului cu oehiul rosu, se afla femeia cu picioarele scurte. Pe obrazul ei cenuiu şi gras era aternut un strat de pudra ocra. Iar în spatele ei, ca un fel de garda personala, veneau omul durduliu şi melancolic şi barbatul voinic şi urit care parea imun deopotriva la glont şi la cutit.

Grupul trecu prin fisia -luminata a puntii. Femeia grasa umbla bocanind cu tocurile, iar barbatii se miijcau tacuti. Deodata, ca într-o disparitie compacta şi dramatira, grupul se facu nevazut, şi puntca fu din nou pustie.

Curând, vasul *Corybantic* porni la drum şi, Juan care se plimba de colo-colo, cuprins de o mare curiozitate, aproape ca nu observa plescaitul în apa al ultimei parime care il mai lega de Europa. Se şi afla în America, de fapt. Vnporul era plin de refluxul turistilor varatici. Valul care se sparsest’ chiar acum pe bord, atât de zgomotos şi de vini, era curat american. Şi ultimul cvintet – negru, ca iilmui când vintul spulbera coada subtire a unui Val şi (li’/. Viiliiii’ be’/na din fund – era probabil tot american, caci se pot întâmpla tot felul de lucruri în Oklahoma care ar I’i cu totul de necrezut în Kent. Viaţa Americii era raspirulila pe o suprafata atât de întinsa, şi era pretutindeni alit de viguroasa, incit se putea ivi un numar inf ini i; de întâmplari stranii şi sinistre fara a tulbura echilibrul national. A cele state, unite ca prin minune, cu numele lor pagine şi armonioase Utah, Wisconsin, Oregon, Kentucky – erau locurile de bastina, nu numai ale repubiicanilor!? i democratilor, dar şi ale paunilor şi babuinilor. Aurul şi fildesul erau la ei acasa, ca şi balansoarele şi automobilele. Fant*zia vietuia acolo, satirii bintuiau padurile, iar milionarii construiau cu imaginatia

vasta şi ctezordonata a unui Harun-al-Raid. America era ultima ta!'S de basm, şi acolo se putea întâmpla orice.

Puntea era pustie. Vintul din larg sufla mai rece, şi Juan coborî în cabina sa.

Dar nu putu sa adoarma. Marca mingiia vaporul, rasunator, cu un lapait de valuri aspre, iar chipul fetei imbracate în negru era viu intiparit în mintea lui – mersul ei rascolitor, ca şi omul cu oehiul rosu de al carui brat se agata. Ba pe o parte, ba pe cealalta a cuetei înguste, Juan încerca sa adoarma, dar somnul nu venea. În schimb,
ii aparu imaginea tatalui sau, care fusese rece şi distant cu el în cursul ultimei luni pe care Juan o petrecuse la Mallieu. Lady Motley, însă, fusese tare fericita. Toata luna aceea ochii îi jucasera în cap şi de nenumarate ori il dusese pe Juan de mâna până în faţa portretului pictat de Romney al Inaltimii-sale, ducesa de Fitz-Fulke, spre a privi pe rând la el şi la ducesa şi a conchide, într-un sfirsit, cu un glas pe care nicio mama n-ar trebui sa-l foloseasca atunci când vorbeste cu fiul ei:

— Cred, intr-adevar, Juan, ca eşti o reintruchipare a stramosului tau. Oare te-ai fi indragostit şi tu de ducesa?

— Nu se compara cu tine, raspunsese el.

— Incep sa simt ca imbatrinesc, spusese ea.

— A cam sosit momentul, incuviintase el.

Şi lady Motley risese, destul de bucuroasa, caci în refuzul fiului ei de a o mai lingusi, citi o marturie ca mai era încă vrednica sa fie lingusita…

Juan adormise acum, leganat de gândul mamei lui care il salvase din pustietatea de la Bolla-wolla si-i daruise

— Un dar cu adevarat regesc – trei ani în care sa guste şi sa cerceteze bogata civilizatie de peste ocean.

Dar – cu intreaga Anglie şi o fisie de mare între ei – lady Motley era şi ea încă treaza, jucind bridge într-un pavilion de vinatoape din Perthshire, unde se dusese de indata ce-si luase ramas bun de la Juan. Şi gândurile îi erau la Juan. Era nespus de fericita sa fi nascut un asemenea fiu. Vioi, de o frumusete oachea, în stare sa-i rida de orice. Aceasta era

nesabuinta pe care si-o dorise când Anglia eduardiana o apasase prea mult. Aceasta era sumbra vioiciune dupa care tinjise atunci când mustata blonda, ochii sticlosi şi parul balai ai lui Hildebrand o scoteau prea de tot din fire. Aceasta era viaţa pe care o cautase în Spania în timpul acelor fantastice luni ale celei de-a treia sarcini a ei. Parul lui era negru şi razvratit. Cei doi ani petrecuti în Australia îi intarisera trupul si-i bronzasera pielea în mod foarte placut. Ochii lui Juan erau stralueitori, trasaturile regulate şi pline de caracter. Când râdea, i se arcuiau sprincenele la cohurile exterioare, ceea ce îi dadea o infatisare antica de faun, si-i arata dintii, toţi de un alb sclipitor.

— Trei cupe contrate, rosti’ lady Motley cu o voce plina de multumire.

65-

Îl

În dimineata urmatoare, la micul dejun, Juan zari doi membri ai straniului cvintet. Oamenii pe care îi vazuse ca un fel de garda personala erau asezati la o masa alaturata, mincind unui din felurile acelea cu fulgi de cereale care sunt atât de specifice micului dejun american

— Un terci cu lapte şi cu zahar – şi daca un atare fel parea oarecum firesc unuia dintre ei, un strop de lapte pi’ barbia albastra a celuilalt era cu adevarat un lucru caraghios. Caci omul cu aer melancolic avea o gura mica ,. I Ijomimfiata, ochi mirati, şi o frunte mare şi convexa ’anîi dadeau o infatisare atât de blinda şi embrionara, incit laptele îi putea constitui prea bine hrana fireasca, pe când chipul tovarasului sau ca un taur era rosu-caramiziu, parul îi era taiat scurt, iar urechile, nasul şi pometii

ii erau atât de batatoriti. De parca fusesera boxati şi pocniti până se intarisera cu totul. Parea un carnivor innascut, iar nu un consumator de lapte, în afara, poate, de-a dreptul de la ugerul unei tigroaice.

În cursul zilei aceleia şi în zilele urmatoare, acesti doi insi devenira un spectacol familiar. Erau mereu impreuna şi nu

se împrieteneau cu nimeni. Într-o noapte, Juan
ii zari pe punte, asezati alaturi, şi în vreme ce individul aspru fuma o tigara de foi, cel cu chip moliu plângea în bataia lunii. Fata îi era leoarca de lacrimi. Colturile gurii erau lasate în jos şi barbia îi tremura de. Emotie. Nu facea niciun efort sa-si ascunda mihnirea – îi tinea mâinile aclinc infipte în buzunare – ci se cutremura, hohotea şi scincea fara nicio constringere sau jena.

Tovarasul sau îi vorbea cu glas aspru, xnahalagesc.

— Tine-ti clanta, morfinomanule, îi spuse el şi pufai o uvita palida de fum de tigsra, care zbura iute spre pupa spre a se împreuna cu fumul gros şi negru care se rostogolea în spirale argintate de luna din cosurile transatlanticului.

Discret şi oarecum mirat, Juan se retrase de la o scena atât de intima. Nu putea intelege nici firea, nici graiul unor oameni de acest soi. Şi spre marea-i clezamagire, nu-i,

5 – Juan în America mai zari pe omul cu oehiul rou, pe fata zvelta sau pe femeia cea grasa. Ei nu-si luau mesele în sufrageria vaporului, nici nu stateau intini, ca majoritatea calatorilor, pe sezlonguri, infajjiirati în pleduri, zgxindu-se la un orizont miscator şi gol. În fiecare dimineata şi dupa-amiaza, Juan o cauta pe toate puntile ticsite de calatori imbata (, i de mare pe fata cu mersul unduitor; dar cautarea îi fu zadarnica. Ea şi omul cu oehiul rosu nu participau în niciun fel la viaţa de pe vaper. Ori disparusera, ori se retrasesera în taina unui apartament privat.

Tovaraul de cabina al lui Juan era un profesor de istorie a Americii la universitatea din Minnetonka. Era un tinar entuziast, care tocmai petrecuse doua luni cutreierând galeriile de arta, muzeele şi catedralele din Europa. Ştia o gramada de lucruri despre acestea şi era gata sa-.? i impartaseasca cunotintele lui Juan. Dar Juan era preocupat. Se aflau multe femei tinere şi atragatoare pe vapor, dar de nu-l interesau. Le vedea buzele frumoase, roîi, nasurile pudrate, ochii sclipitori şi sfredelitori, dar de îi trezeau acela? i interes ca şi numele acelea de Uffizi, Chartres şi

Luxembourg, pe care le auzea rostite zilnic: de profesorul Timson, tovaraul sau de calatorie. Caci mintea îi era ocupata de cbipul fetei în negru, un profil alb atât de frumos incit ti-l puteai aminti cu anii, cu toate ca nu-l zarise decât o fractiune de secunda.

Marea de un verde cenusiu luneca de-a lungul vaporului sub un cer albicios. Urma, mereu topita dar venic x-enascuta, a fumului negru ce I, isnea din cosurile vaporului, raminea spre rasarit, iar America se apropia din ce în ce mai mult. Juan simea cum îi creste curiozitatea. Nu mai erau nici douazeci şi patru de ore până când sub acel orizont neted va apare conturul din I, at al New Yorkului.

— E o tara cu posibilitati uimitoare, spuse profesorul Timson. O tara unde nu exista bariere în calea deplinei realizari. Portarul de azi poate fi directorul milionar de mâine. O sa gaseti o tara nespus de stimulatoare, domnule Motley. O tai’a unde se poate întâmpla orice. Da, orice. Oamenii fac milioane peste noapte. Şi e o tara prietenoasa. Te împrietene? ti cu omul care-ti lustruiete pantofii, cu frizerul care-ti taie parul, cu chelnerul care-ti aduce paharul cu apa de la gheata. De ce? Pentru ca tii ca oamenii acestia pot fi într-o zi cetateni de frunte. Şi chiar daca nu cistiga atitia bani, e un lucru foarte placut sa stabilesti relatii cu semenii tai.

Apoi, în ultima neapte pe mare, când fumoarul era ticsit iar chelnerii goneau din ce în ce mai repede cu tot mai multe pahare pe tavile lor, Juan o zari iarai. Incadrata în fereastra unei cabine de pe puntea-promenada, privea afara în bezna. Buzele îi erau intredeschise de parc-ar fi vrut sa soarba întunericul sarat. Cu inima batindu-i din ce în ce mai repede, Juan mai facu citiva pa? i, se întoarse, ? i apropiindu-se de fereastra ei, spuse:

■ V-am vazut când ati urcat pe bord la Le Havre.

— Da? raspunse ea, cu îndoiala. Dar era noaptea. Tirziu.

— Erau lumini deasupra pasarelei.

— Se poate.

Nu prea era dornica de vorba, şi în timpul conversatiei

banale pe care o duse Juan, parea sa fie atenta la cu totul altceva. Când Juan îi propuse sa iasa pe punte? i sa se plimbe putin cu el, zimbi, dar nu apuca sa raspunda, caci o exclamatie minioasa şi un puhoi de mustrari o împiedicara. Femeia cu picioarele scurte intrase neobservata în cabina. Ea tipa mai intii la fata, apoi la Juan, apoi la fata iar, în limba italiana sau napolitana. Fata raspunse în acelasi grai, minioasa şi ea, dar stapinindu-si minia. Apoi femeia batrina o împinse la o parte si-i viri propria ei fata pudrata cu ocru în deschizatura ferestrei, spre a-l impro? ca pe Juan cu ocari neinteligibile. Dupa care trase o perdea peste fereastra.

În fumcar, chelnerii goneau de colo-colo cu tavi piine cu pahare de whisky, sifoane, lichioruri, halbe de bere, cani mari şi mici, coniac Courvoisier şi bere Guinness. Fiecare pasager de pe bord – cu exceptia acelora, numerojji, care faceau dragoste în cabine linitite sau prin ungherele mai intunecoase ale puntii – se indeletnicea, el sau ea, cu absorbirea a cât mai mult alcool, atâta vreme cât *Corybantic* se mai bucura de libertatea marilor, caci barul urma sa fie închis sub lacat de indata ce ajungea

În apele teritoriale americane. Era o scena extrem de animate. Vocile se inteteau tot mai mult. Sticlele clincaneau şi tavile zanganeau. Cu un glu-glu-glu lichid, se mai turna o sticla de bere pentru domnul din Iowa, iar sotia lui îşi bea cu multa satisfactie eea de a aptea Benedictina, stiind cât era de greu sa-ti procuri Benedictina în Iowa; iar trei Porto-uri mari picau, plosc! în stomacurile atitate ale celor trei invatatoare din Kansas. „Ura, Ura!” strigau studentii, dând pe git ca nite adevarati gentlemeni pahare înalte cu whisky. „Che’nar, Che’nar!” Coniac pentru domnul senator şi doamna, şi pentru spatosul agent imobiliar din Pasadena, California; şi un eherrybrandy pentru fiica senatorului înainte de a intra în anul intii la universitatea Vassar – caci acolo, biata fata, nu va mai bea nimic altceva decât secarica de contrabands şi gin fabricat în cada de la baie. Sprituri – şi iata-l pe individul din Chicago invitindu-l pe individul din Yonkers, N.Y. Sa-i masoare cuvintele. „Şi încă

cum”, spunea duduita din Milwaukee, turnindu-si în paharul golit whisky din paharul fratelui ei. „Peste mari – Peste mari! O, vin yankeii, vin yankeii, va spun ca venim!” Şi nu mai raminea peste mari decât o Europa sleita, plina cu sticle goale şi bilete de zece dolari. „Ta-ra, ta-ra-ra-ra! Adu-ncoa’blestematul ala de butoi, che’nar! Am petrecut pe cinste, dar nu-i nimic pe lume ca dragutul de New York! Am s-o spun întregii lumi ca nu-i nimic pe lume ca New Yorkul...”

Dupa ce bau un pahar-doua cu profesorul Timson, Juan iesi sa se plimbe pe punte. Era putina lume acum, caci vintul sufla rece, şi Juan se putu gindi în liniste la iminenta Americii. Isi dadea seama cu o vaga consternare de toate implicatiile întinderii ei teritoriale fji de energia stridenta a celor o suta de milioane de locuitori ai ei.

Ma simt ca un mormoloc inotind într-un riu cu somoni, recunoscu el. Şi chiar în acea clipa, ocolind eoltul unei cabine, zari trei oameni stind la adapostul unui paravan de pânza. Îi recunoscu de indata pe omul cu oehiul rosu şi pe cei doi insotitori ai sai. Se aflau pe partea expusa la vint a puntii şi licarirea focului de la babord le lumina chipurile, dindu-le o ouloare verde sinistra. Tulburat de aceasta aratare neasteptata, Juan se opri o clipa în loc sa priveasca la trio-ul verzui. Ei, trezii de privirea lui, se ziira înapoi, spre el. Dira sângerie de pe fata celui înalt parea neagra sub lucirea de smaragd, iar individul melancolic, cu fruntea lui convexa de embrion zugravita în verde, se asemuia în chip straniu cu ceva pastrat în fiola unui biolog. Totul era tacut, în afara de suierul şi de respiraia marii spintecate şi de vijiitul indepartat al vinfului. Juan îşi puse Mu curiozitatii şi se indeparta cu iuteala.

III

New Yorkul era invaluit în noapte.

Intrecind însă cu eiteva ore vaporul, soarele grabife jupui zdrenele întunericului de pe nesfirsitele turnuri, mătura umbrele de pe trotuarele aflate în abisuri, şi atinse cu degetele-i aurii mii şi mii de ferestre.

Pasagerii se napustira la balustrada,

Privira din nou Statuia Libertatii. Se zgiira, cu evlavie, la Anzii muritori ai Manhattanului. Zidurile lor netede se cabrau deasupra lor în blocuri dint-ate. De virful înalt al unuia a-tirna un nor, ca un drapel de prajina. Tumurile respingeau bolta cerului. Cerul era mosia lor, turnul Babel fiind pentru ei ceea ce sunt turtele de argila în mâinile cop'iilor; multimea care trudise ridicând turnul Babel s-ar fi topit într-o singura din aceste strazi, în vreme ce toate graiurile Babelului gaseau ecou la fiecare colt de strada.

— Desigur, suntem în fruntea lumii în materie de arhitectura, spuse profesorul Timson. Arhitectura, dupa parerea mea, este expresia artistica naturala a unei natiuni tinere. Tineretea vrea sa construiasca, şi insula Manhattan sta marturie ca am facut ceea ce am vrut.

— E grandios, spuse Juan.

— Grozav oras, se învoi profesorul.

Tineretea vrea sa construiasca, gindi Juan, Dar cars anume tinerete ar putea cladi aşa ceva? Niscaiva semintie de titani ori uriasi din Brobdingnag. Fusese oare trimis Polifem cel orb sa se împerecheze cu nite irlandeze uriase? De unde purcede oare aceasta rasa care construieste cladiri de patruzeci de etaje ca sa dovedeasca lumii ca i-au iesit toţi dintii de lapte? Ori erau uriasi în tara asta, ori aveau la dispozitta lor un neam de spiridusi. Şi spiridusii n-ar mai pridid muncind pentru acesti sugaci. „Claditi-ne o biserica de o suta optzeci de metri inaltime", ar porunci sugacii. „Bismillah" x, s-ar învoi spiridusii. Cheresteaua şi gresia nefiind desigur bune pentru o asemenea treabS, betonul şi otelul constituind jucariile de predilectie ale sugacilor notri, spiridusii le-ar construi biserica din aceste materiale. Sugacii s-ar uita la ea şi ar spune: „Ei bine, dar ce-ar fi daca am cladi acum o societate de asigurari de do*uci sute d*e metri inaltime?" Şi spiriduijul fji-ar muta guma de mestecat în eoltul celalalt al gurii şi s-ar aterne din nou la treaba, spunindu-si fara îndoiala:,. Tineretea trebuie sa construiasca!" Şi aşa a crescut Manhattan,

trainic ca Muntii Stmcosi şi schimbator ca mod a.

Dar Juan nu-i avea gândurile numai la New York. Din ce în ce mai des îşi întorcea fata de la privelitea fantastica a orasului spre a cerceta cu priyirea multimea de calatori, ca s-o mai zareasca o ultima o ar a pe fata în negru. Chiar şi în hangarul vamii – unde, pe o lungime de aproape o jumatate de mila de ambele pari, oamenii stateau linga bagajele lor grupuri-grupuri, ca niste sate pe un plai stincos – Juan privi cu speranta în jurul sau, cu toate ca i-ar fi trebuit un binoclu spre a putea recunoaste pe oricine s-ar afla în cealalta jumatate a cozii.

Putin deprimat, Juan se duse direct la Hotelul Connecticut. Niciuna din rudele lui nu se afla la New York, caci îşi petreceau cu totii vacantele în Maine, în Canada sau în Europa. Dar Hotelul Connecticut facea tot ce putea pentru ca un calator singuratic sa se simta cât mai bine.

Doua mii noua sute optzeci de camere, doua mii noua sute optzeci de sali de baie – acesta era blazonul profesional şi capacitatea oficiala a hotelului. Alte hoteluri ar fi cazut prada ispitei slugarnice de a rotunji cifrele şi a proclama ca poseda trei mii de camere şi trei mii de sali de baie, dar Hotelul Connecticut nu, caci cele doua zicale preferate ale domnului Ginsberg, proprietarul lui, erau: „0 minciuna în plus, un client în minus41, i „Cinstea platete dividende11.

Şi poate ca avea dreptate. Desigur, parterul hotelului era mai populat decât multe tirguri din Anglia, şi incomparabil mai agitat, cu sumedenia de pravalii şi de birouri elegante pe care le cuprindea şi cu reteaua nesfirita de comisionari care-si croiau o cale întortocheata prin desimea persistenta a multimii. Dar domnul Ginsberg cunotea de asemenea sfiala sufletului omenesc, care il indeamna când? i când sa rivneasca la putina intimitate, precum şi slabiciunea pe care o are orice om fata de confortul casnic. Fiecare dintre cele doua mii noua sute optzeci de camere erau, de aceea, mobilate în aşa fel incit sa-i sugereze pasagerului ideea de Camin. Nu caminul demnului Ginsberg, desigur, nici al lui

Juan, ci ideea abstracts a unui camin, sau mai bine zis, cel mai mic numitor comun al ideii de Camin. Pe fiecare noptiera se afla o Biblie şi o antologie a poeziei americane intitulata *Bataile Inimii.* Un dulapior continea un aparat care, daca era minuit cu grija, reproducea acordurile unui jaz. Iar alaturi de fiecare calorifer, adica în faţa fiecarei ferestre, se afla o scuipatoare, lustruita luna.

Oarecum stinjenit de acest mobilier, Juan parasi camera curând şi. Dupa ce lua un dejun consistent cu icre, costita şi cantalup, iesi sa se plimbe pe Fifth Avenue şi pe strazile învecinate, spre a se adapta la uzul superlativelor.

În multe privinte, gindi el. Fotografia ne-a casunat mai mult rau decât bine. Infatisjindu-ne imagini despre orisice, ea ne-a vaduvit de surprize. Sunt plin de admiratie fata de tot ce vad – aceste palate ale întreprinderilor comerciale, aceste porti de bronz. Bijuteriile şi penele şi blanurile de vizon; aceste linii drepte şi ascutite; inaltimea şi eleganta lucrurilor – însă nu ma simt uirnit, caci le-am mai vazut pe toate înainte, la cinema sau în revistele ilustrate. Şi s-ar cuveni sa fiu mirat. Ar trebui sa fiu uluit, caci nu s-au mai vazut niciodata până acum lucruri asemanatoare pe întreg pamintul. Când locuitorii pustiurilor veneau calari la Babilon şi când galii captivi erau adusi la Roma, ei îşi ridicau bratele la cer şi amueau de uimire. Pelerinii cadeau în genunchi la prima priveliste indepartata a Ierusalimului. Calatorii au dreptul la uimire. Am dreptul sa fiu uluit; dar cinematograful m-a jefuit de capacitatea de a ma minuna. Rivnesc sa fiu surprins; m-a bucura chiar şi de o dezamagire. Dar ce ne mai poate surprinde azi, când am vazut imaginile tuturor lucrurilor? Nimic.

În clipa aceea, Juan zari, la abia citiva metri în faţa lui, un trup prabusindu-se din vazduh. Trupul trecu prin diferite forme în cursul coboririi lui repezi şi cazu, pe marginea exterioara a trotuarului, cu un zgomot tare şi înfiorator, ca acela produs de plesnitura unui sac mare de Mrtie.

De indata se aduna o gloata, cu tipete de groaza şi de interes. Un agent de politie din apropiere, care se jucase

până atunci distrat cu bita de cauciuc ce-i atârna printr-o curea de încheietura miinii, veni în fuga şi, despartind brutal lumea care formase un inel strâns în jurul fetei moarte, îşi croi o cale până în mijlocul cercului. Mul~ timea mereu crescinda il cuprinse şi pe Juan în strânsoarea ei. Vazu fete palide şi îngrozite în preajma lui, cu toate aprinse de rivna de a zari ceva. Un barbat lesina. Cu greu îi facura loc spectatorii ca sa poata fi tirit afara din mijlocul lor. Prin pirtia croita, Juan zari o clipa un morman îndesat. Imbracat într-o rochie verde subtire, patata cu sânge.

Un ovrei mititel, saltindu-se şi coborind mereu în virful picioarelor alaturi de Juan, observa:

— Pariez ca e frumusica. Numai fetele frumusele se arunca pe fereastra.

Vocea îi era grasa şi ragusita. Intre ochelarii cu rama neagra şi barba nerasa, obrazul parea simpatic. Sub presiunea circulara a multimii, el şi cu Juan fura împinsi spre margine şi, atrasi de experienta lor comuna, se indepartara împreuna.

— Banuiesc ea a fost o sinucidere, spuse Juan.

— Sinucidere? repeta ovreiul cel mititel. Sigur. Sigur c-a fost o sinucidere. Aşa e mereu. Iubitul lor se duce la plimbare şi uita sa se mai intoarca, intelegi? Şi fata asta n-are niciun ban – el i-a luat cu împrumut toţi banii pe care-i avea – şi datoreaza saizeci sau saptezeci de dolari pe chirie, şi nu poate sa scrie acasa, fiindca acolo batrinii nu mai vor sa auda de ea. E pe drojdie, intelegi? Şi poate c-a baut un pahar prea mult cu o seara înainte şi acuma e mahmura. Aşa ca deschide fereastra şi se uita în jos, şi e toata lumea aceea care umbla de coio-colo, zorind dintr-un loc în altul de parc-ar fi trimis John D. Rockefeller dupa ei. Şi ea n-are unde sa se duca. Nu-i ca toţi ceilalti, şi asta o face sa’se simta pierduta. Şi n-are cu cine sa stea de vorba, în afara de boyul de la etaj, şi acela e suedez, intelegi? Şi toata larma de pe strada i se urea la cap şi o ameteste, şi ea crede ca a început sa-si piarda mintile, şi asta o sperie şi mai mult. Şi apoi se ginde? te: „Am sa i-o fac magarului

care m-a inselat! Am sa-i fac una sa ma tina minte! Am sa-i dau numele la ziar!” Dar n-o sa reuseasca nici asta, caci tipul si-a dat nume fals, iar hotelul are o intelegere cu ziaristii, incit ei n-o sa spuna nimic, în orice caz. Dar ea nu ştie toate astea, intelegi? Aşa ca se urea pe pervazul ferestrei şi tipa. Dar n-o aude nimeni din pricina circuiatiei. Şi iat-o pe blonda noastra st. Ind în picioare pe pervazul ferestrei, şi uitindu-se în sus, si-s zece caturi deasupra ei, şi uitindu-se în jos, si-s alte treizeci dedesubt, şi bulevardul care fuge, impestritat de oameni. Intelegi? Şi îi vine rau şi îi e frica şi nu mai poate sta agatata i-si da drumul. Asta e, intelegi?

Întrucât multi oameni se îndreptau în directia opusa aceleia luate de Juan şi de noua sa cunostinta, acest pomelnic tinu timp îndelungat. Adeseori ovreiasul era impins spre zidurile caselor iar Juan până la bordura, incit povestirea fu tipata peste capetele pietonilor care îi desparteau, iar în momentele ei cele mai dramatice, era subliniata cu gesturi. Mâinile ovreiaului erau intr-adevar atât de retoriee, incit un baiat care trecea alaturi se pomeni deodata palmuit pe obraz, iar alti trecatori nu scapara de o soarta asemanatoare decât datorita unor fente abile şi unor iscusite aplecari. Juan asculta pe cât putea de atent.

Când ise încheie în sfirsit naratiunea, ajunsesera înapoi în Fifth Avenue şi anume în locul unde, ca un neasteptat efect teatral într-un peisaj atât de perpendicular şi dintat,

Central Park se infati? eaza ochiului sub o unduire inverzita.

— Iti place sa privesti animalele? întreba ovreias-ul.

— Foarte mult, raspunse Juan.

— Au niste custi aici. Adevarat a gradina zoologicae departe, la Bronnix. E cea mai mare din lume. Dar în ciiva coioi şi ciiva lupi aici în pare, ca sa-i îndemne pe oameni sa se gindeasca la natura, intelegi?

O priveliste extraordinary îi intimpina. Dupa ce privira la niste caprioare melancolice din Virginia, la niste ursi cam jerpeliti şi aşa mai departe, ajunsera la o cuca destul de

larga ca sa dea oarecare libertate de miscare unei perechi de iaci. Aceste animale chipese alrasesera în jurul lor vreo opt-zece copii, precum şi doi barbati mai virstnici de tipul acelora care se intilnesc în mod frecvent prin parcurile publice. Neacordind nicio atenie acestor spectatori nevrednici, iacii se dragosteau. Lipindu-se dragastos, masculul scormonea cu botul pielea laoasa a tovarasei sale şi îi lingea afectuos soldurile, cu o limba groasa şi trandafirie. Saliva se prelingea din botul ei, şi ochii bovini îi erau dulci şi visatori. Animalele stateau unui linga altul, ea cu fata spre spectatori, el cu sparele. Ea era rabdatoare, plina de sperante. El era nervos. Rascolea pamintul cu copita. Abia la citiva metri departure, masinile şi autobuzele goneau în susul şi în josul strazii, şi în aer plutea ca un nor biziitul circulatiei mai indepartate.

Deodata, cu un muget lung, iacul mascul se misca. Rasucindu-se brusc, el îşi ridica masa paroasa pe picioarele dinapoi şi, cu o prabusire de mai, îşi împlini opera de curtezan. Tovarasa sa ramase neclintita sub povara muntoasa.

Cu spaima intiparita pe fete, Juan şi cunostinta lui ovreiasca priveau la împerecherea himalaiana. Spectatorii mai tinerei trancaneau incintati, iar batrinii greu de definit chicoteau si-si lingeau buzele.

— Este oare, aceasta, spuse Juan, ceva cu totul disonant, ori specific Americii? Aceste fiare paroase s-au nascut în Tibet, în tacerea muntilor, tulburata poate numai de elinchetul usor al clopotelor de la o minastire budista. Ca infatisare, de sunt preistorice. Le vedem cu toata acestea imperechindu-se la New York, netulburati de zgirie-nori, de metrou, de barurile de noapte, de cei cinci (sau poate zece) milioane de locuitori, şi de alte aspecte cu totul straine modului lor de viaţa. Mi se pare ceva cu totul disonant, dar poate ca este totusi un simbol al Americii ca Azil al Lumii, sau ca Refugiu International al’ Expatriatilor. Ce creezi dumneata, domnule…?

— Cohen, spuse ovreiaul. Izidor Cohen.

— Eu sunt Juan Motley.

— Imi pare bine de cunostinta, spuse domnul Cohen.

Şi îi sufla nasul gklilat de duhoarea intepatoare a animalelor captive.

— Cred ca e normal, spuse domnul Cohen. Nu cred ca (locul sa ne miram. Asa-i natura, intelegi? Închipuieste-ti c-a i-ai lua pe un tinar şi pe o tinara din Brooklyn, de pilda, şi i-ai trimite 111 Tibet şi i-ai viri acolo într-o cuca, nu creezi oare ca ar proceda la fel?

— Chiar cu o duzina de calugari buclisti ca spectatori?

— Sigur, spuse domnul Cohen. Daca n-ar avea încotro, s-ar fi obisnuit şi ei cu prezenta calugarilor, tiind ca nu le vor niciun rau. Sigur c-ar face la fel.

Conceptia domnului Cohen despre natura, şi lipsa lui de mirare fata de implicatiilc ei. Îi parura lui Juan caracteristice unui om cuminte, fji în timp ce-şi urmara plimbarea mai departe, marturisi ca era prima lui zi la New York şi ca nu avea niciun plan cum sa-si petreaca seara.

— Du-te sa vezi *Piinea Neagra,* spuse domnul Cohen imediat. E spectacolul cel mai bun din ora. Fine patru ore şi jumatate, cu pauze cu tot, Nu i-ai putea cheltui banii cu mai mare folos în nicio alta parte. Şi daca vrei sa mergi sa bei ceva dupa sfiritul spectacolului, te voi astepta afara şi te voi duce la un local grozav unde bautura e buna i-ti dai seama ca-i buna. Intelegi?

— Vrei sa spui ca mergi şi dumneata sa vezi *Piinea Neagra* în seara aceasta?

— Sigur, spuse domnul Cohen. Merg în fiecare seara. Uita-te spre orchestra când ajungi acolo. Acolo o sa ma vezi.

IV

Înapoindu-se la hotel cu o ora înaintea cinei, Juan cumpara mai multe ziare şi se pregati sa se adânceasca în. Lectura ultimelor stiri. Se parea ca debarcase în America în cursul unei epidemii de violente. Florida fusese pustiita de un uragan, iar populaia ei – sau cât mai ramasese din ea – era tinuta în viaţa cu ajutorul unor trenuri de salvare ale

Crucii Rosii. O serie de incendii distrusesera cherestea în valoare de o jumatate de miliard de dolari în statele Washington şi Oregon, şi un cutremur de pamint avusese loc în California de Sud. O doamna din South Bend, Illinois, o ucisese pe amanta sotului ei cu un ciocan, iar un vinzator din Pennsylvania stirnea atentie printr-un nou tip de razbunare – în linii mari o chestie cu benzina – pe care o exercitase asupra sotiei sale şi a iubitului ei. „Macel în Cuibul Dragostei” era titlul dat acestei tragedii. În afara de aceste tulburari climatice şi familiale, nu mai parea sa fie nimic în ziare care sa merite titluri mari, cu exceptia unei crize ivite în campionatul national de baseball.

Apoi, pe pagina intii a unuia din ziarele cele mai vii, Juan fu uimit sa gaseasca fotografia a trei dintre fostii lui tovarasi de calatorie de pe *Corybantic* – omul cu oehiul julit şi insotitorii sai. Mai interesanta însă decât fotografia insasi, era legenda: „Ochi-Rosu Rod Gehenna şi garda sa personals în drum spre casa.” „Calatoria în Europa n-a fost decât o vacanta, declara Baronul Berii.”

Cu o mirare crescinda, Juan continua sa citeasca:

„Nu exista banda de traficanti de bere la Paris sau la Roma, şi chiar de-ar fi fost, n-as fi încercat sa ma bag pe fir.”

„Iata declaratia facuta de Magnatul Lumii Interlope din Chicago, atunci când i-a primit azi-dimineata pe reporteri în apartamentul sau privat de pe bordul transatlanticului Co*rybantic.* Împreuna cu Rod se aflau doi din locotenentii sai de încredere, Rocco şi Wonny Plângaretul. Rod n-a vrut sa destainuie nimic cu privire la calatoria sa în Europa. O simpla vacanta a fost versiunea sa, şi a sustinut-o cu tarie, incit zvonurile cu privire la o eventuala banda de traficanti de Chianti sau vi*n rouge* sunt evident premature. O obligate trista il asteapta pe Rod în imparatia sa adoptiva din Chicago. Cola Coloni, care conducea întotdeauna masina lui blindata, a fost impucat mortal simbata trecuta de ni, ste gangsteri rivali, iar inmormintarea a fost aminata spre a-i da posibilitatea lui Rod sa ia parte la ea.”

Cercetind cu atentie şi celelalte ziai’e, Juan descoperi reportaje asemanatoare în cele mai multe dintre de. OchiRou Rod Gehenna – un nume cu rezonanta – era o personalitate destul de importanta pentru ca sosirea sa sa fie descrisa cu un lux de amanunte vrednic de o actrita de cinema ori de un print strain. Iar dintre cei doi locotenenti ai sai – Rocco şi Wonny Plângaretul – Rocco era cel solid, iar Wonny, evident, cel care scincea atât de jalnic sub razele de luna. O pereche stranie. Juan îşi aminti sunetul vocii lui Rocco, când îşi poftise amicul plângaret: „Tine-ti clanta, morfinomanule!”

Până aici totul parea limpede, dar Juan nu era încă îndeajuns de familiarizat cu America pentru a putea intelege cuvinte ca „banda de traficanti11 şi „baronul berii”. Fenomenul organizatiilor bazate pe violenta şi al capeteniilor feudale care sa le conduca nu mai fiinta în Anglia de multa vreme, şi Juan nu-si daduse seama de masura în care aceste caracteristici ale unui feudalism sanatos continuau sa înfloreasca în America. În afara de aceasta, anumite manierisme gazetaresti – ca, de pilda, juxtapunerea cruda dintre or*atio recta* şi or*atio obliqua* – faceau ca unele reportaje sa fie oarecum obscure. Dar în ciuda dificultatilor, un lucru era vadit, şi anume ca Gehenna şi amicii sai erau personaje de mare vaza în lumea interlopa americana. Cu alte cuvinte, erau criminali vestiti. Şi totusi, deplasarile lor nu erau, chipurile, obiect de supraveghere politieneasca, ci numai izvor de interes pentru cititorii de ziare…

Sunt un pedant şi un fariseu, îşi spuse Juan cu oarecare dezgust pentru sine. Simtul de legalitate britanic e o trasatura nelalocul ei, şi reporterii acestia sunt oameni mai vrednici decât mine. Ei nu-l condamna pe Ochi-Rosu pentru faptul de a fi cetatean al lumii interlope; ei il bat pe umar fiindca e un rege al acelei lumi. Şi nu intocmesc lista pacatelor lui fata de societate, orieare ar fi de. În schimb, se straduiesc sa ne spuna ca are suflet bun, ca e capabil sa se întristeze, ca e recunoscator – şi ca se afla chiar acum în

drum spre Chicago spre a sta cu capul kol, cu obrajii udati de lacrimi (sau poate ca Wonny are sa plânga pentru toata lumea) linga mormântul vajnicului sau sofer, Cola Coloni.

Dar de ce oare, gindi Juan, nu pomenesc nimic despre fata în negru şi despre femeia cu picioarele scurte? Nu exista niciun cuvânt despre de nicaieri. Le-or fi zarit macar reporterii? Ori le tine Ochi-Rosu ascunse undeva?

Raseolit de recentul sau contact – oricât de trecator şi superficial ar fi fost – cu personaje atât de tulburatoare ca acestea, Juan coborî la cina. Regreta mai mult ca oricând ca nu reusise sa se împrieteneasca cu fata în negru, i-i dorea din toata inima un nou prilej. Era poate absurd sa se mai gindeasca la ea, acum ca aflase cine erau tovarasii ei de calatorie, dar cu toate ca-i dezaproba pe barbati, fata, descoperi el deodata, stralucea mai vie în memoria lui tocmai din cauza anturajului ei deocheat. Marea improbabilitate de a mai vedea fata vreodata, sau de a descoperi cine sau ce era ea, il infricosa, dar nu-l deznadajduia cu totul.

Se simti, asadar, plin de viaţa şi de sperante, când porni spre Teatrul Noilor Artiti, unde se reprezenta *Piinea Neagra.*

Piinea Neagra facea senzatie la New York. Autorul ei, Knut Blennem, era considerat un avangardist în movable dramatice şi în adaptarile scenografice la teoriile moderne. El era acel care spusese:,. Psihologia este darul pe care il aduce lumii generatia noastra. Psihologia a revolutionat filosofia, arta, tiinta şi societatea. Psihologia a facut din om un zeu. Psihologia m-a invatat pe mine sa scriu piese de teatru."

Criticii îi laudasera piesa cu fraze extaziate. Coloanele lor fusesera ticsite de superlative şi de marturisirea seminaiva a haosului emotiv pe care o pricinuise piesa în mintile lor semi-naive, dar totui critice; caci haosul emotiv este un lucru cu mare cautare în America. „Iata o piesa care îţi fringe inima", spunea unui. „Mila ma induio? a şi ma cutremura11, spunea altul. Sufletul cutaruia fusese ciopirtit de anxietate; al celuilalt zguduit de groaza, iar al unui al

treilea raseolit ca un prune chinuit. Daca acesta era efectul piesei asupra inimilor şi sufletelor criticilor, care putea fi reactia oamenilor obinuiti? Juan o întreba pe fata care vindea tigri la mezaninul Hotelului Connecticut.

— O. Raspunse ea, e fabulos! E epocal!

Incit, ori de câte ori se pomenea numele lui Blennem, ora o adevarata explozie de tipete de adulate. Caci piesa aceasta consfintea existenta unei forte, şi în faţa unei alai'i forte era limpede ca aa-ziîi Nemuritori de ieri nu erau decât nis? te ratai, nite escroci, şi niste coate-goale.I Pentru toata lumea, ei murisera înainte sa fi auzit macar despre psihologie.

Piinea Neagra era povestea unei femei, Kathleen, şi a celor trei amanti ai ei, Sidney Bush, Walter Hood, şi Gerald Tomkins. O intriga secundara se referea 3a dragostea pe care o purta Li via (sora lui Kathleen) lui Walter Hood; o dragoste desarta. Nu prea era multa actiune în piesa. La fiecare jumatate de ora. Scena se schimba. Kathleen aparea mai I ntii pe veranda casei ei din Adirondacks. Vorbea cu Sidney şi cu Gerald. Apoi era infatisaia în pat, de vorba cu Walter. Apoi în camera de zi, în sufragerie, într-un tren, la o galerie de arta (prilej de observatii stralucite), pe un coridor, într-o gradina, şi într-o sala de baie. Dar oriunde se afla, vorbea, iar Walter, Gerald şi Sidney îi raspundeau citeodata. Dar mai adesea ei scriau în jurnalul lor intim. Caci aceasta era metoda revolutionara pe care o descoperise domnul Knut Blennem spre a dezvalui publicului gândurile adevarate? i tainice ale personajelor sale dramatice.

E un lucru bine stiut ca nu rostim decât jumatati de adevar în conversatiile noastre de toate zilele, şi chiar un monolog este probabil inriurit de teama ca nu cumva peretii sa aiba urechi. Doar jurnalelor noastre intime le impartasim adevarul şi numai adevai'ul, iar prin faptul ca scrisese o piesa ale carei personaje erau cu toîi mizgalitori entuziasti, domnul Blennem era în masura sa demonstreze pe deplin şi în toate amanuntele discernammtul sau

psihologic magistral.

Nu mai putin admirabila decât conceptia originals cu jurnalele intime, era şi metoda prin care domnul Blennem dezvaluia publicului, bucatica e. U bucatica şi exact aşa cum erau scrise, marturisirile nesfirsit de lungi ale personajelor sale. Un cadru alcatuit din ecrane albe înconjura scena, fiecare purtind deasupra câte un nume, ca Walter, Sidney sau Kathleen, iar pe masura ce fiecare personaj scria în jurnalul sau intim, ceea ce însemna aparea pe ecranul respectiv, proiectat de un aparat ca acelea folosite în cinematografe.

De pilda, Kathleen îi spunea lui Walter:

— Sunt ostenita în seara asta. Simt cum viaţa pulseaza sub inima mea. (Caci era insarcinata)

Iar Walter raspundea:

— Vremea începe sa se strice. Sunt din ce în ce mai multi nori pe cer.

Dar în jurnalul sau intim el nota alteeva, şi aceste slove apareau pe ecran: „Femeia ma inspaiminta. Simt cum mijesc puterile întunericului în sufletul ei, şi sufletul meu se zbate moale în virtejul fiinei ei. Ea m-a copleit cu totul. Oare nu-mi va spune niciodata daca sunt tatal copilului, sau daca l-a zamislit cu Sidney; ori poate cu Gerald?”

Caci toţi trei barbatii erau amantii lui Kathleen, şi tiau tustrei ca era insarcinata, însă nici unui din ei (şi poate nici Kathleen insasi) nu putea spune cu siguranla cine era tatal copilului ce urma sa se nasca.

În contrast brutal cu Kathleen, era Livia, care nu avea amanti, şi jurnalul ei intim dezvaluia cu mare sinceritate zbueiumul sufletului ei însetat – ba chiar infometat – de sexualitate. Era indragostita de Walter, dar lui Walter îi era frica de ea şi ori de câte ori raminea noaptea în casa lui Kathleen, îşi incuia usa cu grija. Acest lucru o jignea grozav pe Livia care scria în jurnalul ei: „0 ua deschisa este binecuvintarea lui Dumnezeu harazita unui perete. Cel ce-si incuie ua îşi tagaduiete Mintuitorul. Draga inima, ce larg e patul lui!”

Dupa eiteva acte în cursul carora Kathleen devenea din ce în ce mai mistica, iar amantii ei scriau din ce în ce mai iute, se nascu pruncul, pe nea, -; teptate, în pravalia unui florar. „M-am chinuit în mijlocul frumusetii trandafirilor. Intre trandafirii albi şi trandafirii negri mi s-a nascut pruncul. În parfumul miilor de flori a respirat el pentru prima oara viaţa” – astfel îşi descrie, ceva mai tirziu, mama, triumfatoare, grelele ei încercari. Nu însă înainte de a fi avut loc o scena aproape prea dramatica şi extrem de tulburatoare pentru spectatorii cu pareri conservatoare din sala.

Pruncul era negru!

Sidney, Gerald şi V/alter erau albi suta la suta. Aveau trasaturi ereditare cu care-i puteau dovedi impecabila descendenta. Şi nu mai era decât un singur personaj mascul în piesa în afara de ei – oferul negru al Kathleenei, Ham.

Ham, negrul urias, era tatal copilului!

Cu simtamintele ranite dincolo de orice masura, Sidney, Gerald şi Waiter se pregatesc de linsaj, iar Ham pare dispus sa li se supuna. Dar înainte de a-si scoate gulerul de la git, el intoneaza eiteva strofe din „Leagana-te uor, dulce caruta” şi cintecul o aduce de indata pe Kathleen în ajutorul lui.

Ea poarta un capot despre care Gerald spune (în jurnalul sau intim) ca e simbolic. Capotul e croit dintr-un material cu patratele albe şi negre. Cu Ham culeat la picioarele ei, inform, inuman, aratind mai degraba ca o excrescenta de bazalt negru, Kathleen proclama:

— Cint cintecul amestecului de râse. Negru se va imperechea cu alb, negrul cu nordicul; puterea africana va curge fierbinte în vinele nordului. Sângele evreului se va amesteca cu al laponului şi chezaia dragostei lor va fi rodnica pe întreg pamintul. În inima mea sunt multe castele şi fiecare neam e oaspetele meu! Eschimos, teuton şi celt; slav, polinezian şi trinobant…

Majoritatea publicului era alcatuita din femei. Spectacolul

cu Kathleen şi cei patru barbati le exalta, caci de nu aveau fiecare decât un singur barbat (daca il aveau şi pe acela) şi acest om era poate tacut, şi orb fata de dorintele lor, şi slab din rarunchi, şi dedat pe nedrept somnului timpuriu. Dar acolo, pe scena batatoare la ochi, se afla o femeie cu câte un barbat la toate punctele cardinale, un barbat ia fiecare colt al camerei, incit oriunde s-ar fi întors, era unui ca s-o rasfete, şi s-o mingiie, şi sa oblojeasca rana mereu nevindecata a Evei. De aşa ceva ar trebui sa aiba parte toate femeile, gindeau doamnele insotite din sala, şi aplaudau zgomotos; iar rarii soti, amanti şi musafiri la masa care seaflau de fata aplaudau şi ei, fara prea mare bucurie intr-. Adevar, însă convini

— Ca orice bun american – ca în materie de cultura femeile se pricep mai bine.

— Ei bine, cum ti~a placut? întreba domnul Cohen, aparind grabit de dupa eoltul cladirii 5ji descoperindu-l pe Juan la marginea multimii care se scurgea afara. Juan îi spuse.

— Nu vorbi aşa de tare, zise domnul Cohen. Nu aici, cu toate doamnele acestea în jur. De gasesc ca e formidabil, intelegi? Şi, la urma-urmei, daca n-ai nimic de facut toata seara, poti foarte bine sa-ti parchezi ezutul aici timp de patru ore şi jumatate – în loc de doua jumatate ea la orice alt teatru – incit ar trebui sa fi mai cu bagare de seama când vorbeti, domnuld* Motley.

Barul elandestin la care mersera era la circa o suta de metri departare de teatru. Erau şi altele mai aproape, însă domnul Cohen socotea ca efortul lor de a merge atât de departe va fi rasplatit cu bauturi mai bune şi cu un cadru mai atragator. O usoara formalitate preceda intrarea lor în local: nifjte batai la diferite ui şi cercetarea lor, prin vizeta, de catre nite ochi palizi şi bulbucati. Apoi se trezira într-o incapere ocupata de douazeci sau treizeci de persoane care sedeau la niste masute sau stateau în faţa unui bar micut dar folositor. Câteva acvarii mari de sticla dadeau incaperii un aspect deosebit. Peti viu eolorati şi cu un aer timp

înotau încet de colo-colo prin apa verzuie, reflectind de pe solzii lor iradiati tot felul de licariri stranii. Din pricina caldurii, pe geamul acvariilor se vedeau broboane de umiditate. Restul mobilierului n-avea nimic deosebit, dei lumina difuza le împrumuta o oarecare infatisare confortabila, iar diversitatea de sticle din spatele barului facea fagaduieli amagitoare. Whisky-ul avea un uijor iz de zahar ars, dar era foarte tare. Erau fel de fel de dicntj. Unii, barbati inimoi? i solizi cu insotitoare izbitor de machiate. Altii, tineri palizi cu tovarase deopotriva de vopsite. Citiva dovedeau prin chiar atitudinea lor, inselator de sigura de sine dar stingace, ca erau provinciali, Fumul de tigara şi zumzetul conversatiilor în oapta îşi disputau stapinirea atmosferei, împreuna cu duhoarea de alcool şi alte mirosuri – de pudra, parfumuri şi esente – emanind de la femei. O disedfib vie, însă monotona, se desfaura la o masa alaturi de aceea ocupata de Juan şi de domnul Cohen.

— Nu, zau? spunea barbatul.

— Zau, raspundea femeia care se afla cu el.

Primul *zau* avea o inflexiune urcatoare, dar vocea barbatului era exagerat de amara, sarcastica şi neincrezatoare. Replica feminina a lui *zau* era data pe un ton coborât şi grav, iar femeia glasuia aspru, combativ, şi indirjit.

— Oare aşa sa fie? întreba barbatul, parind nespus de sceptic.

— Da, aşa, raspunse femeia.

— Ei bine, e de rau, spuse barbatul. E pur şi simplu de rau.

— Nu, zau? spuse femeia, neincrezatoare la rândul ei.

— Zau, raspunse barbatul, şi glasul lui era aspru şi indirjit.

— Oare aşa sa fie? întreba femeia..

Incrueiind spadele în acest fel, cei doi continuara dezbaterea fara a se mai încurca reciproc prin noi argumente, întrerupindu-şi seria de întrebari şi negari doar ca sa comande alte bauturi.

— Un locor dragut, nu? spuse domnul Cohen.

— Foarte interesant, intr-adevar, raspunse Juan, şi privi peste umar spre cealalta jumatate a camerei. La o masa, sub un acvariu în care pluteau peti globulari, bosumflati şi argintii, edeau patru barbati adânciti într-o convorbire serioasa. Pe doi din ei Juan îi recunoscu de indata drept Rocco şi Wonny Plângaretul. Uimit oarecum de aceasta coincidenta, Juan îşi muta scaunul spre a putea privi la ei cu coada ochiului.

— Şi ce parere ai despre America? se informa domnul Cohen.

Juan il lamuri ca imaginea pe care o avusese fusese ceva asemanator sunetului unui carnaval sau al unui circ mare în plina desfaurare…

— Zau! spunea femeia de la masa învecinata.

— Oare aşa sa fie? întreba barbatul.

— Da, aa-i, confirma femeia.

— Vezi dumneata, spuse Juan, când nu eunosti o tara, rareori îi dai seama de activitatile ei mai serioase. Asta e o slabiciune omeneasca, domnule Cohen…

— Spune-mi Izidor, spuse domnul Cohen.

Juan încerca sa formuleze primele sale impresii despre New York. Era, zise el, foarte mare şi galagios, şi parea sa aiba o putere extraordinara de asimilare. Putea sa transforme minunile în lucrurile cele mai obisnuite. Evenimentele cele mai stranii şi mai înfioratoare apareau în fluxul tumultuos al Manhattanului doar ca niste pene pe fluviul Amazoanelor.

Izidor asculta politicos. Whisky-ul, cu izul sau curios de artificial, era fara îndoiala tare, şi Juan incepu sa guste oarecare placere la sunetul propriii sale voci. Caldura din local şi taria propulsiva a whiskyului îi accelerau sângele pe drumul somatic întortocheat. Multe alte glasuri se îmbulzeau în atmosfera ticsita a incaperii, dar Juan i-l auzea pe al sau mult mai desluit decât pe ale eelorlalti, şi se bucura de felul cum o propozitie se topea în propozitia

urmatoare, pentru ca frazele sa lunece în perioade adecvate de vorbire.

— Ca niste pene pe fluviul Amazoanelor, repeta el. Mai presus de orice, calatorul nu poate sa nu fie impresionat de darul vostru de a domestici saibaticia? i de a patrona miracolul. Asta e. Patronati miracolul şi domesticii saibaticia.

Izidor nu paru sa fie de acord şi tiîi din buze.

— O sa-ti spun eu cum e America, spuse el, E plictisitoare.

Izidor dadu din cap.

— Asta e betesugul Americii, spuse el. E plictisitoare.

Barbatul discursiv şi femeia care îi tinea isonul se cu-

fundasera într-o tacere bosumflata. Dintr-un grup mai indepartat rasari un glas, plin de patima, care afirma cu deosebita intensitate: „E un tip minunat când apuci sa-l eunosti mai bine”, iar altcineva, laudind un erou deopotriva de anonim, declara pitigaiat: „Ei bine, l-a snopit în bataie. Da, dom’le. L-a snopit în bataie”.

Sub rezervorul de stiela care continea peti globulari şi argintii, Recco şi Wonny Plângaretul pareau în mare sfada cu vecinii lor. Trei dintre ei stateau cu coatele pe masa, aplecati înainte, cu capetele apropiate, şi discutau cu o violenta inabuita. Wonny sedea infipt în scaun, privind jalnic în gol. Imediat deasupra lui, unui din petii argintii se zgiia în aceeasi directie, deschizind şi inchizind cu o regularitate matematica botisoru mic şi buzat. Crestele de deasupra ochilor îi dadeau o expresie mirata. Gura îi ramase cascata. La fel ca a lui Wonny. Iar fruntea

iembrionara şi proeminenta a lui Wonny lucea blind în, I lumina difuza a acvariului.

Juan il auzi pe Rocco spunind:

— Pleaca mâine cu Broadway Limited.

— E plictisitoare, urma Izidor, si-si dezvalui caverna roie a gurii într-un cascat generos. E prea mult zgomot, mai intii de toate, şi galagia îţi intareste timpanele până asurzeti, şi

când toata lumea a asurzit, trebuie sa tipi ca sa *te faci* auzit. Şi asta inseamna zgomot şi mai mult. Când politistul îi indreapta arma spre tine, el nu trage o data, ci i. I goleste tot revolverul. Nimeni nu da importanta unei singure impucaturi, intelegi? Nici la Chicago, nici la New York, şi ei sunt aceia care dau tonul. Şi nime'ni nu da important unui tip care cinta doar bine din vioara, sau picteaza frumos, sau serie o carte care nu este decât buna. Toata lumea vrea ceva care sa fie exceptional, ceva de lux, incit tipii atia pretind ca sunt de lux şi ca tablourile şi cartile lor sunt ceva fara pereche, ceva ce n-a mai vazut nimeni niciodata. Şi asta e plictisitor, pentru ca nu-s exceptionale, şi cu timpul ajungi sa-ti dai seama ca nu sunt şi nici nu te mai atepti sa fie.

Barbatul şi femeia de la masa vecina discutau din nou, iar la masa lui Rocco gilceava parea iminenta.

Sub petele argintiu, Wonny, cu ochii rotunzi, privea cu mihnire în gol. Insa cei doi necunoscuti se zgiiau la Rocco, iar ochii lui Rocco erau atintiti asupra lor. Pozitia lor girbovita se schimbase în mod subtil. Minia le otelise muschii, incit acum nu mai stateau aplecati, ci ghemuiti,

I, – la pinda parca. Miriiau peste masa. Barbia unuia era impinsa fioros înainte şi un rinjet rasucise gura lui Rocco, dindu-i o stranie forma triunghiulara. Oamenii de la mesele alaturate, presimind furtuna care mocnea, îi uitasera subiectele de conversat, ie, şi priveau nervos peste umar, ciulind urechile sa prinda murmurul vocilor care putea în orice clipa sa se dovedeasca a fi fost doar preludiul unor violence.

Omul din fata lui Wonny fu cel care incepu. Cu o dexteritate vrednica de un scamator, scoase un revolver automat? i trase o data. Nu avu timp sa traga a doua oara. Caci daca el dovedise o dibacie de scamator, Wonny fu un adevarat vrajitor. Arma sa aparu din nimicnicie, şi înainte ca sunetul primei impucaturi sa se fi potolit, doua gloante ti? nira aproape ingemanat din revolverul lui Wonny, şi adversarul lui nechibzuit se opinti prostete de speteaza

scaunului şi luneca apoi pe o rina, ca un betiv ordinar, jos pe podea.

Primul glont (zburase prea sus şi nu-l atinsese pe Wonny. Ci nimerise acvariul de deasupra capului sau. Izbise, de fapt, petele globular şi gura-casca, care se zgiia timpit la incaperea plina de fum. Wonny disparu sub potopul de apa şi de sticla sparta şi un neasteptat puhoi de pefjti, printre care petele argintiu lovit de glont patat cu sânge auriu, zacea neobservat pe duumea. Tovaraîi sai, durdulii şi lucitori, se /bateau şi se perpeleau alaturi de el, inecindu-se în aerul cald al barului elandestin, calcati de picioarele cuprinse de panica ale oamenilor pe care îi privisera atât de des şi atât de neintelegator. Ochii lor se intarira într-o moarte gelatinoasa, iar reteaua de solzi argintii intepeni pe dusumeaua pe care clientii îi aruncasera chi? toacele de tigari. Astfel, ucii în mod surprinzator de un gangster, pefjtii murira unui dupa altul, departe de tacerea rece a marii unde se nascusera, de dulcea jungla a algelor leganatoare, şi de labirintul ocrotitor al recifelor de coral. Iar mai tirziu, un politist le rosti epitaful sub forma de blestem, când calcind pe unui din peti, aluneca şi cazu cât era de lung pe podeaua uda…

Dar cu mult înainte de a sosi politia înainte ea petii sa fi batut pentru a doua oara din coada în podea, Juan şi domnul Cohen parasisei’a scena în mare dezordine şi, zorând pe scari, ieijira în tumultul pa? nic al strazii. Caci 111 vreme ce urechile mai rasunau de zgomotul impu? caturilor şi în vreme ce toţi ceilalti oameni stau pii’oniti prostete locului, strigind şi tipind cât îi tinea gura, Izidor cel ager la minte il apucase pe Juan de brat si-l trasese spre ua, şi apoi pi’in usa de la intrare, departe de fragmentele în dezintegrare ale fostului respectabil bar clandestin.

— Intelegi ce vi-eau sa spun? spuse el pripit. În America convorbirile îţi sunt mereu întrerupte. De un incendin, de un omor, de un accident de automobil. N-ai lini? te, n-ai timp sa cugeti, şi daca nu poti cugeta, e plictisitor, intelegi?

Se îndreptara pe jos spre Broadway. Strada pe care

mergeau era întunecata şi nu se vedea decât putina lume în jur. Izidor era necajit de felul cum le fusese scurtata discutia, iar Juan se simtea cuprins de emotii conti’adictorii. Oarecum speriat de o lume în care revolverele stau pitite sub un val de amabilitati – iar când se destrama valul, tinesc impuseaturiie – se simtea îndemnat totodata sa cultive o atitudine de om dur şi calit., o poza plina de fanfaronada prin care sa dea de inteles ea jocul de-a arma este cu desavtrsire *a la mode de chez lui.* Aceasta reaetie nefireasca se datora fara îndoiala whiskyului de calitate prcasta pe care-l absorbise. Un sentiment mai firesc era de a face haz de eonceptia pe care i-o facea Izidor despre ceva plictisitor. Era, socoti el, ultimul stadiu de rafinament sa fi plictisit de crime – dar apoi tendinta de a-i râde de domnul Cohen se transforma în respect.

Strada îi topi îngustimea intunecoasa în stralucirea zgomotoasa a Broadwayului.

Juan îşi aminti ceva.

— Ce este Broadway limited? E un tren? întreba el.

— Sigur ca-i un tren, – spuse Izidor. Trenul cel mai rapid din lume. Pleaca la Chicago în fiecare dupa-amiaza la ora trei.

Deasupra capului cerul era presarat cu ciorchini orbitori de lumini. Stindarde incandescente filfiiau pe fiecare acoperij. Ba palea unui, ba se inflaeara celalalt. O eruptie livida ti? nea din bezna laudind o piesa de teatru; un abces vânat proclama o marca de automobil; scinteieri de smaragel vesteau o pasta de dinti. şi, ca o acnee infioratoare a noptii, o spuzeala trandafirie de litere gigantice alcatuia numele poznas al unor tigari. Multimea unduia încoace şi încolo, iar circulatia te ducea cu gândul la navala apelor unui flux între pereti alpini, în ragetul nesfirsit al unui virtej, în tunetul unui uragan indepartat., şi în vuietul trimbitator al furtunii prezente. Luminate stralucitor ca de nite faruri, fetele oamenilor care umpleau trotuarele pareau vii şi ireale. Zece rrtii de fete insufletite de mici emotii pilpiitoare. Nu emotii reale ca foamea şi dragostea,

ci senzatii superficiale şi un haz de suprafata. Fe1; e albe ca nite masti, şi obraji care nu erau decât o pojghita subire aplicata pe scheletul fantastic de osos de dedesubt. Nu era de mirare ca femeile care trebuiau sa înfrunte lumini de felul acesta îi vopseau obrajii si-si zugraveau buzele, până luau o infatisare de guma rosie de sters. Rujul le va putea, poate, ascunde mortalitatea de privirile acestor faruri. Şi multe dintre de aveau chipuri frumuele, tot atât de frumoase ca acele de pe copertele de reviste, şi de asemenea foarte asemanatoare. O parada de pe copertele revistelor. Şi barbatii erau bine rasi, şi pareau siguri de ei, şi nu chiar atât de deosebiti de fotografiile din reviste care fac reclama gulerelor, şi cravatelor, şi masinilor de ras. O parada a reclamelor de gulere. În afara de faptul ca erau prea multi evrei prin multime, iar expertii în materie de reclame nu folosesc niciodata fotografii ale unor clienti izraeliti spre a-i recomanda marfurile – însă evreii înfruntau luminile mult mai bine decât goii, caci ochii le erau mai negri şi structura osoasa a fetelor provenea dintr-un tipar antic.

O stralucire de sofran improsca totul în jur. Izvorul acestei lumini se afla într-o ghereta unde se vindeau sucuri de fructe. Pe o tejghea alba ca zapada şi pe rafturi se inahau piramide aurii de portoeale. Ospatari în veste albe trageau dintr-o cisterna aurita cupe cu zeama da portoeale pe care multi dintre cei de pe copertele de revista şi reclamele de gulere se opreau sa le cumpere. Acesti new-yorkezi de miezul noptii aveau, pare-se, impulsuri individuale. Ei, cel putin, dadeau ascultare unei legi fiziologice. S-ar putea sa fie chiar oameni?

— Mati albe, masti cu buze purpurii şi ochi adânc umbriti, mati cu contururi netede şi frumoase, şi masti de barbati cu cute subtiri şi dure între nas şi ochi, ochi ca agata şi falci carnoase. Erau probabil oameni, în ciuda zgomotului care umplea aerul şi care parea sa fie zgomotul unui imens motor de ceasornic care-i facea sa mearga. Beau zeama de portocale. Acesta era un obicei omenesc. Ba nu, chiar mai

mult decât un obicei iiman – un gust copilaresc. Şi era tot un joc copilaresc sa porti masti, iar luminile colorate erau o gateala a camerelor de copii.

Apoi intelesul maretelor semne ceresti îi deveni limpede lui Juan, şi el îi dete seama ca nu erau de fel eczeme, spuzeala ori acnee. Fusese peste masura de prost gindind la astfel de similitudini neplacute. Erau jucarii, cadouri de aniversai’e, lanterne de carnaval, luminari de pom de Craciun, lampi de noapte în camere de copii – un milion de nopti-lumina spre a indeparta stafiile şi lucrurile care trosnesc în bezna. Manhattan este o camera de copii, o camera de copii superba, opulenta şi spatioasa în care copiii pot veghea toata noaptea. Ceea ce inteleg prin Statuia Libertatii este ca nimeni nu poate veni sa-i trimita la culcare. Şi, bineinteles, când privesti la de cu atentie, vezi ca toate aceste cladiri sunt copiate cu o fidelitate uimitoare dupa modelele folosite de copii spre a cladi case din cuburi de lemn. Au cohurile drepte de sus până jos, iar adevarata problema la construirea lor este sa-ti dai seama cât de sus poti ajunge fara a se produce o naruire…

— Sa mergem undeva sa mai bem ceva, propuse Juan.

— Sigur, spuse Izidor, dar va trebui sa mergem într-un loc mai sigur de data aceasta.

Luara un taxi şi. Se îndreptara spre Fifth Avenue şi spre nord de Fifth Avenue, dincolo de posomorita tacere a lui Central Park, până ajunsera pe strazi aflate la jumatatea drumului între strada a optsprezecea şi a nouasprezecea, iar acolo o cotira din nou spre rasarit, pentru a ajunge în sfirsit pe o artera care arata şi era de fapt cu totul diferita de turbulenta tipatoare a Broadwayului şi de întunecimea adânca a confluentelor strazi cu teatre. Aici era o tara de mijloc, nici luminata prea vesel şi nici pierduta în bezna cimeriana. O strada buna, nici larga, nici ticsita de lume, dar nici cu desavirsire pustie. Aici oamenii nu se napusteau zanatici de colo-colo şi nici nu asteptau cu intentii sinistre în pragul portilor, ci-si vedeau linistiti de treburile lor. Şi aici, se simtea o mireasma puternica, engleza sau

germana, foarte placuta şi avind puterea de a evoca amintiri mergind de la amabilitate până la excesele cele mai joviale.

— În toate localurile astea se vinde bere, spuse Izidor. Iti place berea?

Fara discutii zadarnice, batura la o usa? i fura condui pe nite scari? i de-a lungul unui coridor, până la o incapere unde domnea o voioie dintre cele mai st. Imulente. Era o pivnita vasta, în care oamenii beau în voia lor. Erau barbati grai, şi femei şi mai grase, cu fiicele lor cu parul ca inul, şi fiii lor cu umeri largi şi zimbete deopotriva de largi. Pe fiecare masa se aflau cani mari pline sau pe jumatate pline cu bere, şi chiar când raminea un singur deget pe fund, era o placere sa vezi cu cita dragoste mai zabovea o licarire de lumina în oehiul de culoarea chihlimbarului, în vreme ce canile pline straluceau ca arama sub gulerele lor racoroase de spuma. Dar bautura nu era singura distractie oferita aci, caci cintecul îi aducea şi el o contribute gratioasa. Ospatarii imbracati hazliu în costume tiroleze depuneau tavile pe mese şi dadeau friu liber unor voci de bariton pentru proslavirea germanica a dragostei şi a vinului. Un pianist cinta neostenit. Intre un cintec şi alt-ul, improviza putin, foarte încet, spre a se avinta apoi într-un cor care îi atragea pe toţi la cintec şi la batai ritmice din mâini. Tati burtoi şi rosii la fata îşi împingeau scaunele înapoi pentru ca burtile lor sa se poata umfla în voie în cautarea notelor mai dulci, iar matroanele cu trupuri greoaie uierau şi de cu rasuflarea taiata, şi – descoperind ca nu au destul suflu ca sa cinte – se apucau sa bata cu mâinile pe tabliile meselor, pentru ca apoi, cu voiosie în inima, sa-si dea seama ca şi bratele le sunt prea scurte ca sa mai bata ritmul, şi sa inceapa sa rida vesele de de insele şi de sotii lor care acum dadeau glas unor iodlere – seuturindu-se de atâta râs până trosneau scaunele pe care sedeau şi peste marginile carora li se revarsau trupurile durdulii.

Juan, incintat de acest spectacol, bau cana dupa cana de bere şi participa la toate corurile, cu toate ea nu cuno? —

tea nici unui şi de fapt, nici macar o duzina de cuvinte germane. Dar în dispozhia inimoasa izvorita din bautura pare sa existe o intelegere intuitiva a graiurilor straine; nu, bineinteles, a limbilor hamitice şi nici a sunetelor de pasare ciripitoare ale graiului tonkinez, însă un *bel canto* italian şi murmurul baladelor germanice nu necesita nicio talmacire pentru un englez usor afumat, caci de sunt roadele înrudite ale aceluiasji pamint din care a crescut falnic şi dulcele sau grai nativ.

Izidor, însă, nu era tot atât de micat de aceste desfaurari. El continua sa gaseasca America plictisitoare.

— Dumneata, care va sa zica, vii din Anglia, spunea el, şi în Anglia aveti lorzi. Şi un lord e un lucru interesant, cu toate ca n-am intilnit încă nici unui. În orice caz, sunt lorzi, adiea diferiti de ceilalti oameni. Ei bine, avem şi noi lorzii nostri – tipi care-s destul de bogati ca sa fie lorzi, şi poate chiar regi. Dar ei nu-s interesanti. De ce? Pentru ca nu-s cu nimic deosebiti de mine sau de altul. Pot sa-i piarda banii în orice clipa, ji atunci, ce s-ar mai alege de ei? Ar ajunge vinzatori de sifoane ori pirliti buni doar sa calce pantaloni. La fel şi cu inginerii, ? i eu profesorii universitari, şi cu pastorii baptiti – mâine se prea poate sa fie nevoiti sa faca pe agentii imobiliari. Nu mai exista comert sau o profesie adevarata în America. Nu exista decât diferite feluri de a lace bani, intelegi? Incit, de fapt, nimeni nu se deosebete de altul. Cu totii se multumesc sa se laude ce sunt, atâta tot. Intelegi?

Dar parca dinadins pentru a-l contrazice pe domnul Cohen, ospatarul care cinta în acel moment era vadit diferit de tipul curent. Era un Siegfried deghizat în ospatar, a carui voce rasuna ca tunetul într-o caverna plina cu miere. Costumul lui tirolez lasa sa se vada nifite genunchi aratoi

— Puternici, rotunzi? ji trandafirii sub pantalonii scurti de piele – iar falnicul piept ce se bomba între bretelele verzi arareori se mai poate vedea acum când pe pamint nu mai exista eroi. Parul taiat scurt era de un auriu stralucitor, la fel? ji mustata dupa moda hohenzolleriana. Nasul îi era

frumos, dintii albi.’îi egali, iar ochii pareau ca recita egloge. Erau nite ochi minunati. Madrigale şi triolete se ascundeau în adâncul lor, şi când se roteau – aşa cum se întâmpla adesea – nu era o I’otire obinuita, ci o barcarola.

Numele ospatarului era Alto. Şi parea, pe buna dreptate, foarte popular.

Dupa Alto urma un cintaret atât de fantastic de gras, incit hainele lui tiroleze abia se mai zareau. Trupul lui se revarsa în mod stinjenitor peste de. Pintecele, incatuat de aceste vesminte nepotrivite, arata ca o ghinda în capsula ei, sau ca un cu de Pasti servit într-un paharel de lichior. Intru exagerarea infatiarii sale ovoide, mai era şi complet chel, şi ochii mici abia de se zareau printre cutele mari ale unui obraz trandafiriu care se întindea de la scafirlie până la ultima convexitate a barbiei.

Pregatirile sale pentru cintat fura viu aplaudate. Atârna un sul de un pupitru. Pe sul se aflau poze de lucruri simple: un inel, un trandafir, o carte. Pianistul se avinta într-un preludiu navalnic, iar omul cu chip de cu arata cu bagheta spre una din poze, psalmodiind catre public: *1st das nicht ein’ Schnitzelbank?*

De indata publicul incepu sa bata cu pumnii în mesele aflate la indemina şi tuna într-o afirmatie unanima: *la, es ist ein’ Schnitzelbank!*

Apoi omul cu chip de cu (al carui nume era Eitel) îşi misca bagheta cu un gest larg, adunindu-i pe toţi într-un cor rasunator: *Eine schdne, cine schdne, cine schdne Schnitzelbank!*

Erau cam douazeci de poze pe sul şi de fura folosite una dupa alta la acest catehism.

Ist das nicht ein golden Ring? întreba el, iar publicul il asigura prompt: *Ja, es ist ein golden Ring!*

Apoi, trecind de la un lucru la altul – *golden Ring, schones Ding* – cu virful baghetei sarind ca un purice de la o poza la alta, şi cu corul tinind isonul – *Blaue Rose*, *redliche Dose; Heiliges Buch, ivarmes Tuch* – îi readuse pe toţi la refrenul declamatoriu şi melodios:

Eine schdne, cine schdne, cine schdne Schnitzelbank!

Într-o crunta izolare fata de voiosia dimprejur, Izidor se retrasese în atitudinea unui spectator posac.

— Cred c-am fost de prea multe ori aici, spuse el când Juan îşi exprima mirarea fata de indiferenta lui. Eu ma due într-o gramada de locuri. Acesta e un local bunicel, dar nu-si schimba cintecele mai des decât o data pe viaţa.

Toata lumea transpira din abundenta, iar Eitel grasunul arata mai ud decât valea Tamisei când este inundata. Sudoarea picura de pe capul sau chel, de-a lungul boltii trandafirii a fruntii, pe vasta suprafata dintre urechi şi sprincene; apoi curgea domol peste obrajii uzi până la jgheabul dintre adevarata barbie şi prima barbie aditionala. Jgheabul la rândul sau se umplea şi se varsa în cascada în cel de-al doilea jgheab, apoi în cel de-al treilea şi de acolo de-a lungul gitului în jos, unde circa doi litri erau absorbiti de camasa, iar restul iroia în josul pieptului inundat, puhoiul fiind mereu alimentat de piraie coborind de pe umeri şi de izvoare care tisneau de pretutindeni. Şi toata aceasta ’sudoare curgea la vale spre a forma, în sfirsit, baltoace în jurul picioarelor cintaretului. Ea nu constituia însă decât ramasita fintinilor care stropseau în toate directiile ori de câte ori Eitel, cu mâini nerabdatoare, zvirlea câte o jumatate de litru de pe frunte şi circa un sfert de litru de pe incretitura gitului sau de pe falci. Timp de cinci minute dupa încetarea cintecului tot publicul aplauda şi ovationa, inminindu-i numeroase cani cu bere lui Eitel, care le dadu atât de iute pe git, incit berea parea sa se evapore la simpla vedere a fetei lui.

JLa o inaltime de patruzeci de etaje, la o suta optzeci de metri deasupra trotuarului, Juan se dezbraea meet. Fereastra lui privea cu raceala spre virfurile muntoase. Juan arunca o privire afara, şi apoi în jos, la strada indepartata. Aceasta se îngusta mereu şi parea sa dispara în zare. Usor, foarte usor, hotelul falnic incepu sa se legene dintr-o parte în alta, ca un crin care sub bataia vintului da greoi din cap. Pe partea cealalta a strazii se inalta un alt perete urias,

strapuns de o multime de canaturi, niste gaurele negre patrate, intrari la eiteva mii de peteri. Curând, peretele impanat cu ferestre incepu şi el, foarte încet şi cu un fel de sovaire trufaa, sa se legene înainte şi înapoi, ea un capae de bocaport sub lunga unduire a marii. Juan îi jtrase repede capul înapoi.

Îi luase noapte buna de la Izidor. În dosul oehelarilor grosi, ochii ovreiaului se incetosasera cu lacrimi.

— E plictisitor murmurase el. Totul e foarte, foarte plictisitor. Nu ma refer acum la New York. Vorbesc despre Viaa. Ai fost vreodata însurat? Ei bine, în cazul acesta nu tii nimic. Eu sunt însurat de şase luni. Nevasta-mea arata ca de un milion de dolari, dar nu are decât un vocabular de o suta şi douazeci de cuvinte, şi numai doua idei în cap. A doua, sunt palariile. Şi trebuie sa ma întorc acasa! Trebuie sa ma due de-a dreptul acasa! Trebuie sa merg acasa imediat! Şi nu e nimic nou în treaba asta. E pur şi simplu plictisitor. Tot ce trebuie facut iarasi şi iarai devine plictisitor. Şi asla-i viaţa. Sa faci mereu aceleai lucruri. E plictisitor, intelegi? Îngrozitor de plictisitor.

Clatinindu-se putin pe picioare, Izidor se indepartase; se întorsese sa fluture cu mâna, şi o pornise încet mai departe.

Juan încerca acum sa-si treaca în revista prima zi petrecuta la New York, şi gasi o imagine fragmentary alcatuita din ospatari germani, baruri clandestine, fete care picau în mod oribil din vazduh, iaci imperechindu-se în tihna, impucaturi, larma uriasa a circulatiei, zece mii de fete straluеind în lumina cruda, alveolele vaste, sapate de mâna omului, şi câte o Biblie pe fiecare noptiera în tot cuprinsul tarii…

La Hotelul Connecticut erau doua mii noua sute optzeci de camere, din care o treime erau probabil ocupate de câte doua persoane. Aiei, prin urmare, în aceasta singura cladire, în stânca aceasta de beton şi otel, în micutele lor cabine sapate în ziduri, dormeau patru mii de muritori. Trogloditi exti’a-teritoriali, noii locuitori ai stâncilor. Cat

peste cat, nivel peste nivel, toţi aeeti oameni adormiti zaceau sub paza Bibliilor lor, a aparatelor de radio şi a scuipatoarelor lustruite luna. În rindurile verticale de câte patruzeci. Barbati şi femei din toate statele Americii, cu gura cascata, dezarmati în somn, pe rânduri de câte patruzeci în adâncime, într-o uriaa catacomba exterioara... Juan se misca nelinitit la gândul masei compacte şi tridimensionale de omenire sforaitoare, al rindurilor şi gramezilor de oameni dormind, al multimii de trupuri producind excremente şi visindu-si visele freudiene... Instalatiile sanitai-e ale catacombei erau, bineinteles, minunate. Nimic nu i-a fost harazit omenirii mai perfect ca o sala de baie americana – în afara de coloanele ionice!... Dar visele! Da, aici era buba. Caci în acel somn cu divagari multimulti-multilaterale, câte dorinte neimplinite, izvorite din adineurile eurilor nu umpleau oare aerul imaterial? Ori, zacind cum zaceau în paturi gemene, în camere asemanatoare, cu stomaeurile lor deopotriva de saturate cu pui *a la king* şi placinta *a la mode,* atitati de aceleasi amanunte picante ale celei mai recente crime pasionale, cu mintea plina de acelai film, cu timpanele vibrind încă de sunetele jazului şi de scincetul aceluiai trubadur de la radio – uniformi în atâtea privinte, poate ca şi visele lor erau uniforme? Poate ca o viziune imensa şi purpuric plutea deasupra intregului hotel, furisindu-se în fiecare camera; un vis democratic şi egalitar, efieient şi amanuntit ca un catalog de mare magazin al celor cinci simturi – şi astfel poate ca pentru cei patru mii de oameni adormiti somnul la oferea viziunea unor bilete de o mie de dolari, sunetul emisiunii la radio a unui cintaret divin, atingerea matasii sau a pielii la fel de netede ca ea, mircasma parfumurilor franceze, şi gustul – bineinteles – al alcoolului de buna calitate pe care-l bausera înainte de instaurarea prohibitiei, sau, pentru cei zece la suta mai virtuosi, savoarea delicioasa a unei inghetate de ciocolata.

Stârnit de toate aceste fantezii, Juan se întoarse din nou

la fereastra şi privi afara, dar avu grija sa nu se uite 111 jos… Turnurile se inaltau cenusii, patrate f? i puternice. Iar alte turnuri, care nu erau cenusii ci luminate din plin de reflectoare indirecte, nu se multumeau numai cu forta, ci dadeau viaţa frumusetii. Urcind atât de sus şi dând de aer liber, arhitectii desenasera înflorituri f? i volute, în loc de linii drepte, şi adaugisera utilitatii strângente a blocurilor de beton câte o cupola sau o sageata, turnulete sau minarete, şi câte un balcon cizelat. Lei se afla un dom într-un cimp de narcise. Dincolo, într-un albastru diafan, o lanterna de piatra impopotonata cu bijuterii: topaze fji rubine roîi ca sângele şi un, cerc de jad. Iar dincolo, trandafirie ca un rasarit de soare în pustiu, pictata ca în visele cele mai fantastice ale Ispahanului, se afla chipurile o moschee – cu minarete şi o bolta de marmura într-o aureola de piersic înflorit – cu de doua ori câte douazeci de etaje între ea? i realitatea strazii.

Ce fenomen straniu, gindi Juan, acest romantism la mare inaltime al New Yorkului. De ce trebuie oare ca otelul şi betonul sa nasca aceste petale nerationale şi acesti muguri auriti? De ce trebuie ca birourile societatilor de asigurare sa înalte spre ceruri o lanterna de piatra daltuita?

De ee? Pentru ca New Yorkul sa se joace de-a zinele pe acoperisuri, sau sa dea intilnire spiriduilor şi Masrurului negru din *O Mie şi una de Nopti,* sau sa traiasca cu *Preotul Ioan* în castelele din vazduh.

De ce? Pentru ca adolescenta iremediabila a Irlandei, inima sentimentala a Germaniei, şi patima vie a Italiei îşi scosesera certificate de încetatenire şi devenisera americane, iar New Yorkul, nestinjenit de avuia lui Midas, devenise ultima capitala a Romantismului…

Cu aceste girduri, Juan se culca şi, o clipa mai tirziu, dormea bustean.

VI

M a tem ea lucrul acesta este oarecum romantic”, îşi spuse Juan. „Şi când spun romantic, ma refer la un fel de absurditate atragatoare la suprafata; vreau sa spun, un

optimism complicat, vreau sa spun, o tendinta spre frumusete, fara o notiune bine stabilita a ceea ce ar fi frumusetea; vreau sa spun, un sentimentalism înfocat; vreau sa spun, o înclinare neabatuta de a scapa de realitate şi de a fugi dupa ceva care nu are nimic deosebit, dar e totusi viu colorat; vreau sa spun, o dorinta copilareasca de a a gusta tot ce poate avea un gust acru ori dulce, rinced sau picant, sau tr*iple-sec* – orice nu este pur şi simplu obisnuit şi sanatos.

Se adresa chipului sau din oglinda de barbierit.

„Când spun romantic”, continua el „, in1; eleg un fel da prostie pe scax-a larga şi placuta; îneleg o tagada a bunului simt lipsit de savoare, în favoarea unei absurditati picante. Inteleg ca, în ciuda faptului ca exista la New York un milion de fete, ma simt îndemnat în momentul de fata sa plec în cautarea uneia care se afla J la Chicago, ori pe punctul de a sosi acolo. O fata imbracata în negru, despre care nu ştiu decât atât: ca are un obraz frumos, o voce care poate da o sonoritate nespus de atragatoare oricarui cuvânt banal, şi un fel de a umbla a carui amintire numai este adânc rascolitoare; şi despre care deduc ea este o ruda

— Fie prin nastere, fie prin schimbari subsecvente – a lui Oehi-Rosu Rod Gehenna, care e un criminal.”

Juan îi sterse clabucii de sapun de pe git şi obraji. Ochii îi ardeau, pielea era putin prea uscata, şi stomacul înclinat spre o senzatie de greata. Dar noaptea meritase aceste neinsemnate suferinte, iar indispozitia il îndemna sa ia hotariri noi. Farima de conversatie pe care o auzise la barul clandestin, când Rocco pomenise despre Broadway Limited, se referea dupa toate probabilitatile la planurile lui Ochi-Rou. Şi daca Oclu-Rosu pleca la Chicago, nu era probabil ca fata sa mearga cu el? În orice caz, Ochi-Rosu era singura legatura, singurul mijloc prin care putea ajunge la ea. Iritatia nervoasa care urmeaza în mod obisnuit unei bauturi intrecind masura poate adeseori sa fie potolita prin actiune. În mod frecvent, ea necesita actiune. Şi ca atare, numai la gândul unei eventuale calatorii la Chicago, Juan se trezi

hotarit s-o întreprinda, datorita unei nelinisti fizice izvorite dintr-o deshidratare alcoolica a tesuturilor.

Dupa ce umplu un geamantan cu diferite lucruri de uz curent, aranja sa i se trimita restul bagajului la Cartagina (oraelul asezat în imediata apropiere a universitatii Motley, şi care în mare masura se înfiripase datorita acesteia) ji se duse la gara Pennsylvania, a carei infatisare era cât pe ce sa-l intoarca la hotel, fiindca dimensiunile ei constituiau o împrejurare care nu putea sa nu-l incurce pe un vintura-lume atât de nazdravan cum era el. Probabil ca fusese conceputa ca sa slujeasca unui început de cruciada, aşa ca era destul de incapatoare ca sa cuprinda o expo

7 – Juan în America

Eitie mondiala mai multe circuri, ba chiar ar fi putut incapea în interiorul ei toţi enoriasii unei întregi episcopii, şi instinctiv cautai cu ochii un cardinal sau macar un episcop cu cirja şi mitra şi cu o cadelnita de agheasma, gat a sa stropcasca şi sa binecuvânteze locomotivele mai înainte ca acestea sa inceapa sa bubuie. Şi sa invaluie emisfera cu fum. Dar nu era nici picior de episcop. Şi priveh.'jtea garii era atât de impunatoare, iar acoperi? urile ei erau atât de înalte, incit până iji. Cele mai cuprinzatoare şi mai trufae locomotive pareau pe linga ea nifjte pitici, iar duduitul lor parea o simpla sfidare neputincioasa, şi ar fi iost foarte bucuroase sa se vada în afara unei asetpenea catedrale de gara, sa se vada departe, pe cimpuri, acolo unde puteau sforai dupa pofta inimii, cu îndreptatita trufie, simtindu-so sigure de importana lor...

Tocmai cu eiteva clipe înainte de pornirea trenului, Juan dadu cu ochii de Wonny, care statea pe plat forma, cu capul gol. Vederea lui il linifjti până la un oarecare punct, dei nu ajunsese încă sa-l descopere pe Ochi-Rosu şi nu tia daca se gasea Jji el în tren. Dar erau multe aazise compartimente-salon în tren, şi pasagerii care le ocupau aveau posibilitatea, daca voiau, sa obtina o izolare completa de restul calatorilor. Ochi-Rosu fji fata în negru erau probabil într-un asemenea vagon-salon.

Fruntea caracteristica a lui Wonny se eontura mai pro’cminenta şi mai rotunda decât paruse până atunci, datorita unei taieturi care se umfla la margini şi unei vinatai verzui pe care o cap; ltose atunci bind acvariul prefacut în tandari se revarsase peste capul lui. Era oarecum straniu sa-l asociezi pe un om atât de blind, ba chiar aparent prostanac, cu o crima executata cu atâta dexteritate. El, care edea atât de linitit şi de absent cu o clipa mai devreme, în cea imediat urmatoare, fara nicio sovaire sau fanfaronada, sa traga cu arma atât de iute şi de eficient. Trecuse numai o jumatate de secunda între amenintarea rostita de celalalt şi cascada provenita din acvariul sfarimai – şi în acea jumatate de secunda Wonny scosese arma, ochise, şi trasese de doua ori. Daca ar fi fost un om cu o expresie aspra şi cu trasaturi frumoase, Juan ar fi socotit isprava cu mult mai iesne de crezut, dar era revoltator, sa descoperi virtui militaresti la un om care arata atât de imbecil. Juan era curios sa afle şi cum de nu fusese ax-cstat Wonny, caci ideile sale pi’ivitoare la metodele politieneti bazate pe procedux-a englezeasca erau încă destul de vagi.

În scux-ta vreme, printr-o cercetare atenta a fiecarui vagon, Juan il descopex-i pe Oehi-Ro? u a? ezat într-unul din compartimentele-salon. Usa era pe jumatate deschisa când trecu, incit il putu zari pe Ochi-Rou şi pe Wonny, asezati alaturi. Nu era nici urma de Rocco sau de fata.

Juan se întoarse la locul sau într-un vagon Pullman obisnxut. Incepu sa se îndoiasca de eficienta planului sau, care nu i se paru prea bine chibzuit. Pres*upusese ca fata va calatori mai departe cu Ochi-Rofju, iar daca nu o facuse

— O luase poate mai înainte – atunci îi va fi de-ajuns sa-l urmareasca pe Gehenna care era uor de recunoscut şi sa descopere unde locuie? te, iar acolo – umblind prin gi’adina, privind pe fereastra, ori întorcindu-se de la plimbare – avea sa fie fata pe care o cauta. Acum i se nazari însă ca un Rege al Lumii Intex’lope s-ar putea sa nu traiasca chiar aidoma cu oamenii de rând. S-ar putea ca nite ceremonialuri stranii sa-i intimpine la sosix’ea la Cliicago.

Jxian iiji închipuise întoarcerea acasa a unui cetatean obis*-’ nuit: o sotie şi o fiica, sau poate un fiu şi o fiica, ieind în intimpinarea trenului – un mic grup pasind de-a lungul peronului, flecarind, rizind, intox’cind din când în când capul spre a vedea daca sunt urmati de numeroîi hamali – un ofer salutind respectuos şi deschizind 115a unui automobil mare negru-albastru – mersul liniijtit spx-e un cartier de reedinte unde strazile sunt largi, uncle cx-esc arbori, iar casele se aliniaza la anumita depai’tare una de alta cu un aer satisfacut şi important. Daca primirea lui Ochi-Rofju ar fi de genul acesta, ar fi lucru uor sa-l urmareti. Dar se putea sa fie cu totul altfel. Se putea sa fie intimpinat cu pompa şi ceremonial, cu o fanfara de alamuri, cu un covor rou pe peron, o escorta calare, un discurs de receptie – ori s-ar putea sa fie rapit în taina sub valul unor pi’ecautii bine puse la punct. Şi spre a face viitorul încă şi mai nesigur, mai era şi chestia cu inmoi’mintarea: funeraliile lui Cola Coloni, oferul cai’e ar fi deschis cu respect usa limuzinei negre-albastre batatoare la ochi – însă Cola Coloni nu condusese o limu-

— 5

izina obinuitS, ci una cu pisci blindate, şi aceasta era, bineinteles, şi cauza decesului sau prematur.

Juan se gindea deci ca lucrurile s-ar putea dovedi mai anevoioase decât le prevszuse el. Dar nu se lasa abatut de aceste perspective. De fapt, dupa ce hotari ca planul sau de actiune va trebui sa depindS intru totul de xmprejurarile în care se v desfSura primirea la Chicago a lui Ochi-Rosu, înceta sa se mai gindeasca la asta, şi privi pe fereastra la peisajul necunoscut.

Curiozitatea rsmasese încă un element major în viaţa lui Juan. Nu mai privea, ce-i drept, pe fereastra sslilor de baie ca în zilele nestinjenite ale copilsriei, însă acorda. Tuturor lucrurilor pe care le vedea un interes deosebit şi aceasta il silea sa trsiascS foarte mult în prezent. Mediul ambiant il preocupa în general cu mult mai mult decât trecutul şi viitorul. Experienta trecutului se afla totui acolo, pititS

undeva în creierul sau, organizata cu migala şi gata oricind sa serveasca drept referire, dar lui Juan nu-i place a sa viseze la o biblioteca de referinte. Iar în privinta viitorului, acesta oferea desigur o perspecitiva mereu plina de fagaduinti, dar se afla ascuns încă dupa colt şi era o prostie sa speculezi asupra unor priveliti care se vor ivi, când ai în faţa ochilor un deal atât de falnic, un riu atât de fermecator, şi un hambar mare şi roiju cu o infatisare neobinuit de hazlie.

Aceasta satisfactie fata de împrejurarile imediate il împiedicase pe Juan sa acorde un gând mai mult decât tr. Eestor viitoarelor lui relatii cu universitatea Motley. Când mama lui îi pomenise pentru prima oara de acest asezSmint, rsspunsese mai intii fara niciun fel de entuziasm. Apoi se razgindise. Însemna, în orice caz, un mijloc de a scapa de creterea oilor, caci oile îi pricinuisera mai multa plictiseala decât orieare alta activitate pe care o cunoscuse. Oile erau lucruri pe care le numeri când vrei sa adormi. Erau nite creaturi de prisos dimineata şi ostenitoare dupS-amiaza. Ori, potrivit tuturor informatiilor, viaţa era placuta la o universitate americana. Juan se entuziasma; îi scrisese din nou mamei lui, aratindu-se dispus sa studieze Organizarea Comerciala, Conducerea Industrials, Contabilitatea AplicatS, Finantele Societatilor Anonime, precum şi orieare alte arte şi -jtiinte nssco’eite de catre neobosita Lume Noua. Era dispus sa devina ehiap financial-, daca profesorii respectivi i-ar putea indica o cale lesnicioasa spre opulentS. Atitudinea lui era naiva. Socotea ca ar fi o experienta placuta sa devii proprietarul unui milion de lire sterline – fie? i al unui milion de dolaii – şi nu-i venea prea greu sa creada ca americanii reusisera sa reduca dobindirea unei astfel de sume la normele unei stiinte exacte şi ca erau gata, într-un spirit de adevarata; democratie, sa-i impartaeasca metodele tuturor acelora care erau în masura sa achite taxele de colarizare. *Ex America semper aliquid novi.* Era, ca atare, pregatit sa petreaca citiva ani împreuna cu tinerii vioi de la Motley, şi

incidental sa afle secretele care i-ar destainui în care anume petera intunecoasa sau pe care raft înalt sta pitita suma de un milion de lire – sau, ca sa nu fie prea lacom, de un milion de dolari.

O data sau de doua ori se simtise cuprins de oarecare îndoiala. Un curs de Etica Comerciala (o disciplina cu care se lauda universitatea Motley printre multe alte atractii) însemna evident un curs care te invata cum sa dobindeti
0 avere în rastimp de trei ani, caci numai aceasta putea fi etica fundamentals a tuturor afacerilor. Şi totusi, daca profesorul de la fundatia Googleheim care preda E. C. (cum
1 se spunea în mod curent) ştia cu adevarat cum se cistigS un milion într-un rsstimp atât de scurt, de ce oare nu-i eistigS unui pe seama lui şi nu se duce sS trsiasca pe insula Capri?...

Semestrul la Motley nu începea decât peste o ssptaminS-douS. Calstoria de diversiune prin Chicago nu avea aadar cum sS împiedice începerea studiilor sale, în afara de cazul cS s-ar ivi un eveniment cu totul neprevszut, iar Juan nu-i bstu capul sS dezbata cu destinul eventualitatea unor atari patanii, ci ISsS timpul sa treacS usjor pinS la ora culesrii. Apoi, dupS ce insotitorul vagonului, un negru, il transformase pe acesta într-un coridor intunecat cu perdelute verzi-inchise, cu cabine ca de vapof de fiecare parte, atunci – în mijlocul acestor stranii pregatiri pentru noapte – incepurS sS se abatS stafiile prevestirilor rele şi Juan se simti cuprins de ceva care gravita între spaima? i un râs homeric.

Trenul vuia puternic spintecind bezna. Obinuiti cu stralucirea dinauntrul vagonului, ochii nu mai zareau nimic pe fereastra. Întunericul de afara era dens, de parca trenul ar fi trecut printr-o mâna de carbuni. Tunetul trecerii lui se asemana cu trosnetul prabuirii plafoanelor într-o galerie de mâna. Apoi, când coborira perdelutele verzi, luminile fura umbrite. În compartimentul de la capatul vagonului, o c'ombinatie de fumoar şi toaleta, nite barbati gra? i incepusera sa-i scoata vestoanele, sa se spele pe fata şi pe

din, sa se gargariseasca şi sa scuipe de zor. Domnea un miros amestecat de pasta de dinti şi de havana. Oglinzile din fumoarul-toaleta îi oglindeau pe ocupanti din trei parti deodata, incit parea sa fie acolo o sumedenie de barbati grasi cu camaji ce se umflau în dezordine peste cureaua pantalonilpr, cu barbii minjite cu piriiae de pasta de dinti şi de saliva, şi cu cefe pe care se rotunjeau inele groase de grasime când îşi dadeau capul pe spate sa se gargariseasca.

Apoi, cu gustul sanatos al mentei şi al carbonului luptind pe limbile lor, împotriva aromei calde şi statute a tutunului, barbatii grasi se îndreptara cuminti spre cabinele lor, leganati de colo-colo. De clatinarea vagonului, ca sa-si afle fiecare culcusul sau întunecat. Insa în timp ce-şi urmau mersul leganat prin vagon, din spatele tainic al perdelelor verzi izbucnira mici tipete de durere şi de spaima, caci acolo, retrase în celulele lor, se dezbracau femeile. Perdelele se bombau în afara. Trenul se clatina în. J (irul unei curbe. Barbatii grasi întinsera mâinile spre a gasi ’tin reazem, tintind instinctiv spre perdelele cu bombari aparent solide. Atunci se pornira tipetele. Caci fiecare umflatura era un cap sau un umar femeiesc, sau poate (caci unele erau mai mari) câte un fund femeiesc profilat de o calatoare mai robusta când se apleca sa-si elibereze trupul din strânsoarea vemintelor – şi care poate fi sensul unei mâini barbateti aplicate deodata pe rotunjimile unei femei în plina operatie a dezbracarii? Violul, desigur! Tipati, deci, Sabinelor, în bezna verzuie a gineceelor voastre, şi strângeti pripit în juru-va bietele voastre veminfe, fyi rugati-va – daca va mai amintiti cumva vreo rugaciune – rugati-va ca virtutea voastra sa ramina neprihanita sau, în cel mai. Rau caz, ca rapitorul vostru sa fie macar frumos!... Şi acum linititi-va (caci n-a fost decât o alarma falsa, precum tiati prea bine de la început)? i iepadati-va ciorapii şi corsetele şi ceea ce mai purtati pe voi, seotociti dupa camaa de noapte – dar nici în ea nu e chiar atât de uor sa te strecori într-o cabina larga cât un sicriu – apoi stingeti lumina, ascultati o

vreme cintecul de leagan al rotilor, şi adormiti daca puteti…

Dar barbatii grai continuau sa se dezbrace, scotindu-i pantalonii şi chilotii şi camasile de pe ei, în intimitatea minuscula a celulelor lor. *În intimitate.* Caci acesta e tot seeretul. Trebuie neaparat sa ne aflam în intimitate atunci când ne imbracam sau ne dezbracam, indiferent de stinjenirea la care ne supunem. Ce stupide sunt contorsiunile pe care trebuie sa le facem într-un vagon Pullman înainte ca pantalonii şi camaa sa se poata desparti de bietul trup, tovarasul lor. Intimitate, mai presus de orice! Caci unii dintre noi parem respectabili când suntem pe deplin investmintati, iar citorva le ade bine şi goliciunea, dar nimeni, barbat sau femeie, nu arata mai de plins decât atunci când e surprins la jumatatca drumului între pielea goala imbracamintea de lina. Poalele camaîi, jartierele, briurile intarite pentru mentinerea unui pintec ruinat, bandajele menite sa sustina cutare sau cutare organ, tiparele în care pot fi turnate o pereche de sini şi cupele seobite pentru sinii lipsa, izmenele lungi care se incretesc de-a lungul picioarelor subfiri ale barbatilor” batrini şi chilotii strini pe coapsele grase ale celor între doua virste, inclele de carne strivita deasupra genunchilor femeieti acolo unde li se încheie-jartierelc, maiourile case se lipesc de pieptul cald al barbatilor şi reproduc, ruminate, conturul buricului – toate acestea nu trebuie aratate. Sunt lucruri de ruine. Sunt diformitatile garderobelor noastre şi complicii beteugurilor noastre trupefjti. Sunt caraghioase, stirnesc risete, iar risul e nimicitor. Sa le tinem, asadar, ascunse. Rasuciti-va deci în cabinele voastre, scoteti-va membrele din titini scrintiti-va spinarile, dar, în numele bunului Dumnezeu, scoteti-va pantalonii în cea mai mare taina, o, voi, calatori care va proiectati prin perdelele voastre verzui sub forme bizare de elfi şi de gnomi – caci pantalonii nu va ascund numai goliciunea, ci şi înrudirea voastra cu mascaricii…

VII

L a ora zece dimineata, Chicago se infatia vioi şi curat. Pe

o jumatate de cer se aflau niste nori maruni şi rotunzi plutind în linii drepte, nu alaturate unele de altele, ci distantate, de parca cine tie ce sergent-instructor ceresc i-ar fi luat în mâna, latrind la ei în felul obisnuit al sergentilor-instructori: „Norilor, drepti! Largiti rindurile, înainte mar!”

Nite nori mici şi rotunzi umpleau, asadar, jumatatea cerului, iar cealalta jumatate era de un albastru stralueitor. Lacul lucea sub soare şi un vint placut trimitea valurile sa vineze sclipirile de lumina care-si bateau joc de de, calarind scinteietoare pe nebanuitoarele lor spinari. Apa se întindea spre un orizont fara hotar, caci lacul se întindea departe, dincolo de prima linie a orizontului, iar vintul care il rascolea avea indirjirea nascuta din imensitatea unui teren atât de pustiu.

Plaja nu semana cu nicio alta plaja din lume. La oarecare departare de orice primejdie – caci iarna lacul. Arunca valuri uriae la tarm – se întindea un sir de castele splendide. De se inaltau falnic în spatiul albastru, elegante, spectaculoase, şi grozav de puternice. De departe se parea ca erau cladite din marmura; însă marmura era de fapt prea gingasa pentru marea lor masivitate. Şi totusi, nu aratau greoaie, ci aveau un aer de eleganta trufaa, un aer sublim de încredere în sine. Cartierul portuar al multor orae nu este decât o provincie ealica a Barbariei, însă litoralul lacustru al oraului Chicago este o faada splendida a prosperitatii giase a Vestului Mijlociu…

Când sosi Juan acolo, nu avu ragaz sa priveasca la aceasta maretie mingiiata de briza, caci fu ocupat de indata cu pastrarea contactului vizual cu domnul Gehenna. La xnceput, treaba nu se dovedi prea grea.

Vreo cinci sute de persoane ateptau sa-i ureze bun sosit cu st. Rigate de „*Evviva* Ochi-Rosu!” Majoritatea erau jtalieni cu aspect robust, care vorbeau tare şi se îndesau spre a-? i primi suveranul. Mai multi fotografi îi solicitara o clipa atentia şi domnul Gehenna poza cu bunavointa în faţa aparatelor lor, iar citiva reporteri îi vorbira cu multa insufletire. Risera zgomotos la anumite glume ale lui i-i

spusera eiteva de-ale lor, ceea ce îi ingadui Regelui sa le raspunda amabil cu eiteva hohote de râs. Se mai aflau de asemenea acolo vreo ase poliiti, carora domnul Gehenna le strânse mâna şi cu care schimba eiteva vorbe deopotriva de spirituale, iar la periferia mulimii se afla o duzina de ofieri de politic, unii cu degetele mari infipte în centiroane, aratind deosebit de belicoi şi gata la orice; altii ciulindu-si urechile spre a prinde şi ei ceva din cuvintele de duh care îi inveseleau atâta pe superiorii lor şi privind cu ochi pizmai la intimii declarati ai Regelui. Singurul om neimpresionat. De caldura receptiei era Wonny Plângaretul. Statea alaturi de Ochi-Rou, cu mâinile în buzunare, cu palaria care din pricina cueuiului de pe frunte parea cu trei numere prea mica, şi cu ochii sai de prepelicar privind dincolo de toate aceste vioaie fete latine, spre cine tie ce regiune melancolica a propriei sale vedenii.

Curând se nascu un murmur de reinnoit interes şi multimea se despica în doua în faţa unui barbat cu aspectul lefuit şi corpolent pe care il dobindesc adesea politicienii de la ora? Purta o palarie de fetru cu boruri largi, obrazul îi lucea în nuante trandafirii deasupra unei cravate fistichii. Surtucul îi era deschis spre a face loc stomacului şi paea prin multime cu un mers care îi trada în mod vadit importanta. Până şi atitudinea lui OchiRosu suferi o schimbare subtila atunci când omul voinic il saluta zicindu-i pe nume.

— ’ Ei bine, Rod, rosti el cu glas tare şi onctuos. Cum merg scamatoriile?

Regele, poate nu atât de magulit în sinea lui, dovedi însă ca apreciaza cinstea prezentei la gara a celuilalt.

— Splendid, raspunse el. Nu se poate mai bine. Dar dumneavoastra cum va merge?

Din multime se auzira sunete suieratoare de respect, şi admiratie când acesti doi oameni cu vaza – amândoi barbati inalti – statura cu mâinile strânse? i cu zimbete largi în faţa fotografilor, care imortalizara strângerea de, mâna şi zimbetul calduros pe care fiecare din barbati il mentinu *în*

situ citava vreme. Apoi se produse o deplasai’e generals.

La iesirea din gara, o delegatie de doua sau trei sute de scolari îi atepta pe Rege: feline în rochite albe şi baieti cu ochii mici şi parul negru, proaspat udat şi periat. Vocile lor se ridicarS ascutite ca ale papagalilor, i-si fluturara cu frenezie drapelele itaiiene şi americane pe care le purtau – cel american în mâna dreapta, cel italian în stinga. Ochi-Rosu trecu zimbitor printre rindurile copiilor, oprindu-se ici ca sa mingiie un cap mititel, colo ca sa ciupeascS o barbie, şi chiar uneori ca sa distribuie daruri generoase de câte douazeci i cinci şi zece centi.

În timpul cât fu ocupat în felul acesta, Juan gssi un taxi i-i spuse soferului ca voia sa-l urmareasea pe domnul Gehenna atunci când va porni.

.

— Sa-l urmariti pe Ochi-Rosu? spuse soferul de taxi, şi plescai cu jumatate de gura. Cred c-o sa se duca la inmormintarea lui Cola Coloni.

— Atunci, mergem şi noi acolo.

— Cinci bitari acont şi cât o marca aparatul până ajungem acolo, spuse soferul.

— Mi se pare cam mult.

— Nu e întotdeauna sanatos sa-l urmareti pe OchiRosu, il ISmuri soferul.

Juan îi plat. I cei cinci dolari? i se urea în taxi, nu însă fara a se simti oarecum dezamagit. Nu. Fusese prea mirat de. Demonstratm la care se dedasera pari i/an îi lui Ochiirosu.. Era;, desigur, interesant sa vezi un criminal tratat icu; atâta amabilitate şi intimpinat cu bucurie de oameni pe care i-ai fi socotit, în împrejurari normale, ca fiind dumanii lui. Experienta dobindita la New York il pusese în garda împotriva unei uimiri prea mari fata de un asemenea spectacol, caci ealatoriile îi deschid omului perspective mai largi. Juan se asteptase de fapt la o fanfara de alamuri, aşa incit prezenta copiilor de scoala, pe care în alte împrejurari ar fi soeotit-o un gest gingas, i se paru acum întinatS de oarecare meschinarie. Copiii ar fi putut, gindi el, sa poarte

cel putin drapele ceva mai mari.

Ochi-Rosu se sui în masina care il astepta. Fetitele şi baietii îi aclamara cu glas pitigaiat. Barbatul cu infatisare de politician il saluta cu o fluturare de mâna. Ochi-

.

Rou se indepartS. O serie de maini, pline cu prietem p cu partizani, il urma îndeaproape. Dupa de venea taxiul lui Juan.

Aveau de mers cale lunga. O data ISsata în urma zarvacartierului comercial, strszile nu mai impresionau. Erau cam saracscioase şi i se paru lui Juan ca oraul se întindea vast şi lipsit de rost, Dar oraele par aproape întotdeauna lipsite de rost în ochii cslatorului, dei de au fata de locuitorii lor nu numai un scop bine definit, dar rostul cel mai covirsjitor de pe lume.; i

Suprafata strszii nu era chiar atât de neteda şi proce-’ siunea de maini îi supuse arcurile la grea încercare la trecerea prin anumite locuri. Erau o grsmada de negri. Pe strazi i multi europeni mericlionali. De n-ar fi stralueit soarele atât de puternic, totul ar fi arstat cenuiu şi de. Primant; dar cerul era albastru, sau albastru patat cu noriori albi, iar vintul se napustea voios pe dupa colturi, adunind tot felul de hirtioare şi fsrime de gunoi pe care le zvirlea apoi de colo-colo ca un copil care joaea fotbal cu o minge din zdrente.

Înaintarea iricetini. Forfota multimii ststea în calea masinilor. Strada era tiesita de oameni. Profitind de o oprire, soferul taxiul-ui lua un pieptene mic din buzunarul de la piept, scoase cascheta şi se pieptana. Apoi puse cascheta la loc pe cap. Dupa circa alte doua sute de, metri, se întoarse.’ji-i spuse lui Juan:

4Nu pot merge mai departe, dar’Servifiiile Funerare Rigoletto sunt dupa colt. Acolo e expus corpul. Vardistii nu ne mai lasa sS maintain, Numai Ochi-Rosu şi oamenii lui. O sa trebuiasca s-o luati pe jos daea vreti sa mergeti mai departe. I

Masina lui Ochi-Rosu disparuse în urma unui semii de

libera trecere fscut de un politist irlandez voinic, al csrui toe de revolver forma o tangents la pintecul lui rotund.

— Ce sS fac cu geamantanul?

Soferul dad u din umeri, nefiind interesat.

Juan ifji aminti numele unui hotel de linga gara.

— Du-l acolo, îi spuse ijoferului. DS-le cartea mea de vizitS i spune-le cS am sS sosesc mai tirziu.

Însemna riumarul soferului, îi plati cât ceru, şi apoi pai zorit prin mijlocul multimii.

Acesta nu poate fi cartierul unde locuieste Ochi-Rosu, gindi el. Caracteristica cea mai de seama a strazii era un miros care irupea în variate tisniri din micile restaurante înirate aproape în tot lungul ei, unindu-se cu alte miresme ce rabufneau prin ferestrele deschise în dosul carora traiau familii numeroase. Era un miros cald şi lipicios, şi un rege n-ar fi consimtit niciodata sa traiasca în preajma lui. Treaba care il aducea pe Ochi-Rou în acest cartier era inmormintarea. Cortegiul, micindu-se meet la început, îi va fi usor lui Juan sa-l urmareasca până la un punct oarecare al traseului, unde va gasi poate un taxi. De la cimitir, Ochi-Rou se vaduce desigur acasa, iar acolo fata în negru il’va astepta. Aşa socotea Juan.

Se vazu silit sa-si croiasca foarte hotarit calea până dupa eoltul strazii. Cola Coloni, soferul luptator, fusese o figura populara, şi funeraliile sale stirneau mare interes. Totusi, multimea nu era compacts, aşa incit Juan putu sa se strecoare şi sa se insinueze printre spectatori până ce ajunse foarte aproape de rândul din fata, de unde putea observa o portiune de strada libera în faţa Serviciilor Funerare Rigoletto. Acolo astepta un dric, iar infinite în spatele lui se aflau masinile cu care venisera Ochi-Rosu şi amicii sai. La marginea mai indepartata a poriunii de sti’ada libera, se afla o alta multime de spectatori.

Dricul era pe jumatate acoperit cu flori. Superbe flori albe acopereau carul funebru, iar pe. Trotuarul din fata se aflau gramezi de crini. De n-ar fi fost cartierul deocheat, te-ai fi putut crede la inmormintarea unei I’egine, nu la aceea a

unui bandit.

Acest fapt, gindi Juan, compenseaza pe deplin lipsa de fast a primirii lui Ochi-Rosu. Ma intreb de va fi şi un cor de copii?

Oamenii strâng în jurul lui vorbeau cu insufletire, dar, din pacate, el nu putea pricepe nimic din ce spuneau, caci vorbeau în dialect napolitan, presarind cuvinte cehe, finlandeze, africane şi idis.

Deodata se asternu o tacere peste multime şi pe usa Serviciilor Funerare iei Ochi-Rosu în persoana, purtind o imensa jerba de crini. În urma lui, acoperit cu matase purpurie şi flori albe, venea sicriul purtat de şase oameni. Îl purtara cu smerenie până în mijlocul strazii, spre a-i ingadui unui foto-reporter sa ia mai multe clisee. Tacerea care se asternuse era atât de grea, incit sub apasarea ei spectatorii stateau nemiscati şi cu privirile atintite.

De aceea, fu o imensa surpriza când o impuscatura spulbera linistea evlavioasa. Veni de la o fereastra inalta şi plesni în sicriul acoperit cu flori, ai carui purtatori il scapara din mâini, lasindu-l sa pice, cu bubuit pe strada, în vreme ce ei o zbugheau la adapost. Inca doua impuscaturi urmara primei detunaturi asurzitoare, în golul de piatra al strazii, şi din rindurile multimii de spectatori se ridica un urlet de spaima în felurite graiui'i. Întorcind spatele cimpului de batalie, se napustira afara, ca niste" vite cuprinse de paniea, ca un val împins de furtuna, ca arborii din jungla aplecati de teribilul muson.

Într-o jumatate' de minut strada se goli pe o distanta de cincizeci de metri de fiecare parte – cu exceptia lui Juan, care statea nevinovat (dar strasnic de interesat) în mijlocul golului astfel creat, şi de Ochi-Rou şi Wonny, care se culcasera în dosul eosciugului ochind pe dupa scutul de crini în dusmanii care-i luasera prin surprindere.

Batalia era acum în toi. Câteva gloante izbira strada la abia citiva centimetri de picioarele lui Juan, incit, dindu-si seama destul de tirziu ca se afla în mare primejdie, o porni în goana spre una din masinile aliniate în spatele dricului şi

sari în ea. În clipa aceasta, se simtea pe buna dreptate infricosat dar şi grozav de curios, caci era pentru prima oara în viaţa lui (cu exceptia episodului minor din barul clandestin de la New York) când se afla cu adevarat pe linia de foe. Vreo şase gloante trecura vijiind prin acoperisul masinii în care se adapostea, şi tacanitul pustilor-mitraliera venea din felurite directii. În ciuda primejdiei, Juan îşi salta capul spre a arunca o privire precauta prin fereastra din fund a masinii.

Sicriul lui Cola Coloni se deschisese brusc când fusese trintit, şi Cola Coloni, foarte teapan şi stingaci în costumul lui cel mai bun, zacea pe jumatate în afara cosciugului, iar pe jumatate întins pe un morman înmiresmat de ciclamene, violete albe şi mai’garitar. De peste marginea sicriului între frunze verzi şi flori albe, apareau la vedere eava unei carabine şi o mâna care tinea un pistol automat. Viteazul Ochi-Rosu şi Wonny tintasul tot mai erau stapini pe cetate. Intre timp, partizanii lor patrunsesera în camerele de deasupra Serviciilor Funerare şi, scotind arme automate din buzunare, revolvere de sub brat şi pustimitraliere dintr-un pat unde fuseserS ascunse tocmai în yederea unei atari c-rize, se napustira la ferestre şi desc-hisera focul împotriva gangsterilor rivali, intarit; i în casa din faa.

Minunatele placi laterale din sticla poleita ale dricului disparusera, sfarimate de gloante, şi foarte curând toate ferestrele din vecinatate fura ciuruite ori devenira simple canaturi impanate cu tandari zimtate. O rafala de focuri de puca-mitraliera, tintite la întâmplare, nimeri într-o gramada de coroane funerare, trimitind sa danseze în aer o ploaie de petale albe. Un gangster, ranit într-un loc gingas, urla disperat. Mai multe gloante se înfundara în cauciucurile masinilor, care îi adaugira exploziile nevatamatoare la larma bataliei. Un om încerca sa treaca strada în fuga, dar, ranit de moarte la jumatatea drumului, se prabui în genunchi, cu mâinile întinse şi cu degetele abia atingind trotuarul din fata, de parca executase un plonjon stingaci. Ramase nemicat.

Şi, deodata, Juan simti o izbitura violenta în umarul sting. Din pozitia ingenuneheata în care se afla, cazu cât era de lung pe podeaua masinii, în vreme ce o fulgerare dureroasa i se întinse iute spre git, peste' piept, şi de-a lungul bratului. Cu un sentiment amestecat de uimire şi de spaima, îşi dadii seama ca era ranit. Era intr-adevar o gaura în surtucul lui, cam în dreptul umarului, aproape de reverul sting. Când îşi viri cu biniorul în gaura degetul gros, un nou val de durere i se raspindi în trup şi, descheindu-se la haina, intelese îngrijorat ca toata camasa îi era napadita de sânge.

Un simtamint de imensa indignare urma senzatiei initiate de spaima, iar aceasta indignare fu urmata de o simpla întristare. Încerca sa opreasca sângele cu batista si-i dori din toata inima sa nu-l fi intilnit niciodata pe Ochi-Rosu. Gloantele eontinuau sa se izbeasca de ziduri, emi1; ind ni? te sunete de o viclenie inspaimintatoare când

I'icofjau. Dar iata ca lupta se mai potoli o data cu rarirea crescinda a munif (iilor. Juan, ghemuindu-se cât mai jos pe podeaua masinii, îşi zise însă ca şi cel din urma glont poate cauna tot atâta paguba cât şi cel dintâi.

Apoi, apropiindu-se cu mare viteza, veni un alt zgomot, un zornait de clopote un suier de sirene, o furtuna de coruri de nicovala, şi alte impuscaturi. Sosea politia. Veneau în masini deschise, cu mitraliere montate pe de, ? i împrumutasera o masina a pompierilor de care erau agiitali douazeci de politai, tinindu-se virtos cu o mâna fji impucând voinicete cu cealalta în fiecare fereastra ispititoare de pe traseu. Toţi cow-bov-ii dintre Laramie şi Las Vegas, galopind cu totii laolalta, abia daca ar fi putut face o intrare mai impresionanta.

Masina de pompieri se opri brusc. Poiittii sarira jos, se napustira în ganguri, urcara în goana niste scari necunoscute, tragind mereu din mers. Gangsterii fugisera.

Erau, pare-se, cai de salvare în casel'G acelea, caci comIjatantii disparura ca prin farmec şi cu cea mai mare usurinta în faa politiei care sosise-n fuga. La primul sunet

de sirena, Ochi-Rosu şi Wonny se facusera nevazuti. Regele se compromisese îndeajuns prin participarea sa activa la batalie, iar faptul de a-l gasi acolo i-ar fi încurcat grozav pe toţi poliistii din detasament. Dar Ochi-Rosu era un om cu tact, incit fugi la timp. Dupa toate impuscaturile acelea nu se mai afla nimeni de arestat decât cadavrul de pe caldarim şi alte doua lesuri într-o casa ai carpi pereti erau ciurui\i —? însă unui din aceste. Corpuri apartinuse unei personalitati oficiale care decedase de eiteva zile. Cu acest mizilic de rasplata pentru toate caznele lor, politistii se bucurara nespus la vederea lui Juan care, plin de mila fata de sine insusi şi anticipind o generoasa compatimire din partea celorlalti, iei acum din masina sa zdrelita de gloante.

— Ei, ia te uita cine e aici! exclama un sergent cu glas hazliu şi aspru, şi Juan se afla de indata sub tinta a şase sau sapte revolvere, amenintat cu o vasta exhibitie de catuse.

— Bagati obiectele acelea la loc, spuse el enervat. N-am avut niciun amestec în toata nebunia asta. Sunt ranit şi vreau sa fiu dus la doctor.

Intonada stranie a unei voci englezesti stârni o atenie sporita.

— Isuse Cristoase! spuse unui din politisti. Baieti, sa stiti ca e Printul de Wales!

— Cine naiba eşti şi cum ai ajuns aici? întreba sergentul.

Juan lamuri ca fusese un spectator nevinovat şi ca, prins între doua focuri, fugise dupa primul adapost pe care-l observase, care din pacate nu se dovedise chiar atât de sigur.

Sergentul asculta atent, se sfatui cu un superior, şi apoi trimise dupa o ambulanta, lasindu-l pe Juan în seama unui agent voinic cu fata rosie.

— Care va sa zica, eşti englez, aa-i? spuse acesta. Ei bine, slava Domnului!

Se uita cu drag la Juan si-l batu pe brat, apoi, neputând sa-si mai stapineasca emotia. Isi arunca pe spate capul şi izbucni în râs cu o veselie atât de strasnica incit era gata sa-si spintece fata roie pe din doua.

Ambulanta sosi şi poltyistul irlandez, dupa ce-l ajuta pe Juan sa se urce, il urma şi se aeza alaturi de el.

— Un englez! se minuna el. Primul buldog pe care-l vazui impuscat la Chicago! Slava Domnului ca mi-a fost dat sa traiesc ca sa vad una ca asta. Au mai multa minte gangsterii astia decât ne-am putea închipui.

Şi iarasi îşi dadu capul pe spate, gura i se deschise, şi rise cu o discrete asemanatoare unui cor de cornete, în timp ce ambulanta gonea pe strazi şi Juan îşi lua pe cât putea un aer indiferent şi dispretuitor.

VIII

B atalia de la inmormintarea lui Cola Coloni oferi orasului Chicago prilej de vorbarie timp de eiteva zile; în ceea ce-l priveste pe Juan, acesta fu tratat, în spital, cu o deosebita consideratie de indata ce-si putu stabili nevinovatia. Fotografia îi aparu în mai multe gazete, cu eomentariul sau asupra bataliei publicat în conditii grafice exceptionale, dedesubt. Toate infirmierele fura rascolite de încercarile prin care trecuse şi, de indata ce aveau ragaz, veneau sa-l distreze cu conversatia lor. Până şi polit (istul care-l insotise cu ambulanta veni sa-l vada de mai multe ori şi vorbi cu-el în modul cel mai prietenos, nu însă fara a face mare haz de coincidenta datorita careia un glont ratacit într-o lupta între gangsteri la Chicago îşi aflase tinta în singurul englez aflat de fata. O data aduse eiteva flori trimise de sotia lui, şi aproape ca le reteza capetele cu vintul puternic al veseliei lui când le aseza pe masa.

Rana lui Juan nu era grava. Glonul il nimerise pare-se dupa ce ricoase de pe o latura a masinii, caci intrase piezis şi se împlintase în clavicula, care suferise o fractura superficiala. Câteva bucatele de stofa intrasera în ’ rana o data cu glontul, dar, de indata ce fura extrase, rana se vindeca repede, iar tristetea lui initiala fu înlocuita cu o usoara satisfactie datorita faptului ca reusise sa adauge la povestea vieîi sale o experienta noua, caci multi oameni – chiar din Chicago – mor fara s-o fi dobindit. Aceasta nu-i adusese, fireste, niciun avantaj. Dimpotriva, îi casunase

numai necaz. Dar omul e lacom de senzatii şi socotete drept citig tot ce ajunge sa îndure, cu toate ca, de fapt, aceste lucruri nu-l invaa adeseori nimic.

Risul politistului, însă, oricât de nepersonal era acum, continua sa-l irite pe Juan, care hotari ca simtul de umor al irlandezului trebuie sa fi fost deformat.

Un glont în umar e totui un luci'u mult mai important decât soarta altora, aşa ca Juan aproape ca-l uita pe Ochi-Rosu şi nu-i purta de grija lui Wonny Plângaretul. (Nici unui nu suferi niciun neajuns din partea politiei, deoarece cealalta banda fusese neindoios agresoarea.) Până şi faptul ca nu izbutise sa-l urmareasca pe Ochi-Rosu acasa la el şi dezamagirea pe care o simti la ideea disparitiei fetei în negru, dispaiitie care parea acum iremediabila – caci nu era dispus s-o caute mai departe – erau temperate de rana de la umar. Când parasi spitalul şi era pe punetul de a pleca din Chicago, simti ce e drept un junghi, un gol la inima, la gândul ca trebuie sa abandoneze speranta pe care o nutrise atât de subit şi atât de zadarnic, însă (şi de lucrul acesta îi dadu seama!? i el) junghiul nu era chiar atât de aseutit cum ar fi putut sa fie, iar faptul de a fi fost impucat, conchise el, era ori un antidot, ori un substitut al aspiratiilor sentimentale.

Geamantanul lux fusese predat cinstit la hotel, şi aceasta fu pentru el, oricum, o mingiiere. Cumpara un bilet pentru C'artagina şi se întreba, cu o doza legitima de interes, ce avea sa se mai întâmple acolo.

IX

istatul New York este un triunghi imens cu virfiil în jos, a carui extremitate spre exterior o eonstituie oraul New York. Riul Hudson şi lacul Champlain formeaza latura perpencliculara; frontierele nordice ale statelor New Jersey şi Pennsylvania, latura orizontala; iar fluviul Sf. Laurentiu, Lacul Ontario şi o parte din Lacul! Erie se combina spre a forma o baza remarcabil de alungita. Pe o suprafata atât de mare exista firete o mare varietate de peisaje, şi asprimea neregulata a plaiurilor largi formeaza un contrast ciudat cu

eleganta forma dreptunghiulara a metropolei.

De-a lungul liniei de baza se afla numeroase lacuri adânci, lungi şi înguste, iar în aceasta regiune, ca şi în alte eiteva, orasele se disting prin nume clasice. Micile cetati pierdute în negura timpului, care nu mai erau decât amintiri pe vremea când Londra era un castru roman, au omonime tinere pe aceste locuri. Aici se afla Troia şi Itaca. Iar oamenii mari din antichitate sunt şi ei cinstiti aici. Iata-i pe Cicero şi pe Ilomer. Iar vechii dusmani traiesc aici impacati – iata Roma şi Cartagina. De nici nu au încă trecut, în afara de numele ce-l poarta, şi cu toate ca pretind cu toatele ca au un viitor, maretia anticipata de de se reduce doar la creterea populatiei, şi la inmultirea conturilor bancare; niciun viitor de frumusete şi de iubiri inflacarate, ca acel ateptat de batrina Troie la întoarcerea în patrie a lui Paris cu Elena lui; nicio mindra splendoare ca aceea proclamata de batrina Roma:

Hae tibi erunt artes, pacisque imponere morem

Parcere subjeclis et debellare superbos...I

ei un viitor bun şi prosper cu automobile noi! ji radiouri mai zgomotoase; cu lumini mai stralucitoare şi orchestre de jaz mai mari; cu ginuri mai tari şi cu inghe1, ate de banane mai sa*uroase...

Şi totui, au frumuseti naturale eu duiumul în jurul lor, privelisti care ar trebui sa îndrepte gândurile oamenilor spre splendoare în loc de dragostea de pintec. Exista frumusete în dealuri, frumusete în lacuri, care ar putea nate o noua frumusete în creier şi zamisli gânduri mai marete decât cumpararea unei masini noi. Vara, lacurile sunt tot atât de albastre cum a fost întotdeauna Marea Egee. Iarna, dealurile sunt albe cum a fost întotdeauna virful înnorat al Olimpului. Iar între vara şi iarna, arborii se inflacareaza în rosu, ca sulitele spartanilor la Termopile.

Şi ce-i cu asta, spun ei? Frumusetea este înrudita într-un chip inexplicabil cu amaraciunea şi cu moartea – iar acesta este evul pacii. Lasati-ne, aadar, sa alungam ideea de frumusete în paginile de reclama ale ziarelor, unde este

intr-adevar de nepi’etuit. Dar ca preocupare serioasa, ei bine, nu! A fost o obsesie în mintea oamenilor încă de la sfiritul epocii paleolitice, când Cro-magnonii îşi pierdeau vremea desenind reni pe peretii lor; iar de la Solutre prin veacuri până la Versailles, oamenii n-au facut decât sa se ucida între ei în ragazurile când nu slaveau frumusetea. Incit jos cu frumusetea şi cu ucigasa rivna a odraslelor ei, caci traim într-o epoca rece, care va deveni probabil şi mai rece pe masura ce stam şi ateptam noul ev glaciar al pacii universale...-

* *Tu ad’j-H nrrttnta sB. Cirmuiefti cu putere noroadele, sa stabileti rosturile* pacii, *sa cruft pe cei ce se supun şi sa zdrobefti pe trufafi...* (Virgiliu, Eneida, ctntul VI.)

În atmosfera melancolica de loc nepiscutS, nascuta din singurstate şi întuneric, Juan sta în pat şi medita la toate lucrurile acestea. Prima priveliste a universitatii Motley il îndemnase sa gindeasca numai lucruri bune despre bunicii sai americani, care fusesera oameni fara îndoiala iubitori de natura. CISdirile, din care unele erau mai bune decât altele, erau rsspindite neregulat pe un podis, cu un deal ce se insita în spate şi cu un alt deal coborind vertiginos în faţa spre malul unui lac, şi cu copaci mari care cresteau în aşa fel incit împrumutau până şi constructiilor mai putin ehipese un aspect odihnitor care te facea sa te simti ca acasa. Spre nord? i sud, incinta universitatii era marginita de ripe adânci, cu un lastsris care cretea până în fundul lor, acolo unde piraiele alergau repede, saltirid şi formind o serie de, cascade. Astfel, infatisarea noii asezari era tot ceea ce-si dorise Juan.

Dar atmosfera ei era stranie şi tare diferitS de aceea care domnea la colegiul Merlin, unde petrecuse atât de bine până ce pscatuise cu biata Dora. Era diferita în atitea feluri, incit erau greu de enumerat. Se aflau, cu toate acestea aici, mare belug de Dore, caci era o universitaie pentru ambele sexe, şi pareau sa fie tot atâtea studer. Te cât studenti. Lucru regretabil din doua puncte de vedere.

În primul rând, Juan nutrea o antipatie foarte precisS

pentru prezenta constants şi de neevitat a femeilor – o antipatie care îşi avea contraponderea într-un oarecare entuziasm pentru compania lor individuals, pe bazS selectivS. În al doilea rând, tocmai se dezbarase, în condign nefericite, de o iluzie pe care o impartasise multa vreme, cu numeroase alte persoane care nu trsiesc în America, şi anume cS toate fetele americane, îndeosebi fetele americane care merg la universitate, sunt nespus de frumusele şi se împerecheazS cu aceeasi deplinS libertate ca şi psssrile. Prima parte a acestei false credinte se datora filmelor americane care destsinuie în mod înelstor existenta unei populatii feminine compuse numai din nimfe, zine, zeite, albe-ca-zspada, silfide şi undine – iar partea a doua se datora numeroaselor scrieri – fictive şi pseudo-sociale – prin care America îi face reclama trasaturilor ei nationale.

În numai eiteva zile, Juan îi dsdu seama ca nu era de loc aşa. Se opri în eiteva rânduri la rascrucile de drumuri din cuprinsul universitatii, spre a privi la toate câte treceau – nu cu o privire plina de pacate în ochi, ci aşa cum priveste un turist interesat şi binevoitor la fachirii din India, la gondolele de pe Canale Grande, la ssritorii cu sehiuri din Norvegia şi la orice alt exponat national. Dar spre uimirea lui crescinda, constata cS fetele care treceau nu erau cu nimic mai drsgute decât acelea care se pot intilni pe orice strada a Lumii Vechi. Multe din de chiar, datorita unei aplicari prea darnice şi Jipsite de discernamint a cosmeticelor pe o uniformitate confuzS de trSsaturi erau de fapt mai putin atrsgstoare decât fetele din alte par1, i. Iar multe din de erau handieapate şi de o manifests lipsS de pulpe.

Aceasta, bineinels, era treaba lor şi nu privea pe nimeni altul. Juan nu se nspusti, asadar, asupra lor cu dojeni. Ar fi fost, socoti el, o necuviintS – desi probabil ca turistii americani ar fi fscut mare taraboi daca gondolele de pe Canale Grande, de pilda, ar fi fost înlocuite cu plute. Cu toate acestea, se simti dezamagit şi incepu sS bsnuie ca şi libertatea de a se împerechea asemenea psssrilor s-ar

putea sS fie şi ea un mit, în ciuda importantei pe care i-o dsdeau scriitorii americani în operele lor. CSci o libertate ca aceasta se aflS adeseori strâns 3egatS de o frumusete – pssareascS în infstisare – în afara de cazul când ar constitui un experiment social contient. La acest gând, entuziasmul lui Juan se raci considerabil şi era pe punctul de a se indepsrta, când zari deodata o fata care venea spre el şi care era atât de neasemuit de frumoasS, dupa criteriile cele mai civilizate, incit inima incepu sS-i bats cu repeziciune, plinS de recunostinta.

El urmari fata o bucata de drum, admirindu-i liniile zvelte ce se rotunjeau ca un potir spre a cuprinde mugurul adânc al pulpei, şi schimbS eiteva priviri cu ea – anume când fata se întoarse prima data spre a vedea cine o urmsrea, şi a doua oarS când vru sa se încredineze ca tinarul acela era atât de chipe precum îi dsduse sS inteleaga prima privire, iar a treia oarS pur şi simplu fiindcS avea o fire prietenoasa. Apoi, din pacate, se intilni cu un grup de pricteni. Dar simpla ci vedere fusese indeajuns spre a-i restitui lui Juan toata buna dispozitie.

Dupa aceea fu nevoit sa îndeplineasca un ir întreg de formalitati, hârtii de iscalit, taxc de platit, şi o suta şi una de întrebari fara rost la care trebui sa raspunda înainte de a i se admite înscrierea ca student la Scoala de Tehnologie Comerciala. Mult vestita eficienta americana, deseoperi el, implica raspindirea în lungul i-n latul tarii a unui imens numar de formulare tiparite, pe care tot felul de oameni erau chemati sa le completeze cu raspunsurile potrivite în tot felul de situatii diferite. Emiterea de chestionare devenise un obicei national, şi astfel i? i gaseau de lucru o sumedenie de persoane care, altfel, probabil ca nu i-ar fi gasit alia intrebuintare – şi anume în minuirea accstor raspunsuri, adica în clasarea, elichetarea, copierea, indexarea, contra-indexarea şi rearanjarea lor în conformitate cu factori etnici, re igioi, sociali, geografici, şi multe alte elemente, şi – eventual – în întocmirea unci monografii, bazate pe aceste date, pentru Biblioteca

Congresului...

Printre alte formalitati – care le reducea pe multe altele la nimic, din pricina importantei sale solemne: – era şi examenul medical. Niciun student, pare-se, nu putea gusta din izvorul cunoaterii de la Motley, până nu-si infatisa goliciunea acelora care il aveau în paza, astfel incit Juan trebui. Sa se alipeasca unei lungi procesiuni de auto-exhibitioniti. Fu pe rând supus cercetarii unui ocu-, list „a unui dentist, a unui specialist plin de zel în otoilinor-laringologiela stetos. Cop, şi la palpare de degete cotrobaitoare; precum şi ateniei unui subaltern, care il cintari, îi masura pieptul, şi optindu-i niste recomandari confuze, îi viri în mâna o sticluta.

Dar examinatorii nu se multumeau numai cu un examen fizic. Mai scriau şi o cronica. Inaltimea lui Juan era de un metru? aptezeci şi ase, iar greutatea aptezeci apte de kilograme. Aceste date le însemnau pe o fia. Suferise de varsat de vint la vârsta de patru ani, de pojar la şase, amigdalele îi fusesera scoase cu un an mai tirziu, avusese o clavicula fraeturata la doisprezece – şi iarasi uor fraeturata de curând, un dinte îi fusese extras în chiar ziua urmatoare împlinirii virstei de paisprezece ani, iar un furuncul operat în octombrie a aceluiai an – toate acestea fura înregistrate solemn. Nu suferise niciodata de guta, de epilepsie, de reumatism, de piatra la vezicula biliara, sau de neurastenie; nici de bube dulci, de eczema, de mincarimi, de usturimi, ori de scorbut – şi aceste fericite noroace ale lui fura înregistrate, şi aprebate, şi de. Timp de trei minute sari într-un picior; pulsul i se întoarse dupa o jumatate de minut la normal. Şi aceasta informatie primi un loc de frunte pe fia. Tensiunea lui normala, locurile unde se aflau trei plom’oe de metal la masele, şi abilitatea lui în a distinge între un fir de lina rosu i unui verde, fura de asemenea notate. Apoi un domn se interesa în mod confidential şi cu mult tact daca rudele apropiate ale lui Juan (daca mai erau de fapt în viaţa) nu suferisera cumva de scrinteala sau de tuberculoza. Cu regret, domnul însemna pe un colt

indepartat al fisei ca aceste rude erau aparent neatinse de nebunie sau de bacilul lui Koch…

Imbracat în fine din nou – şi arereori i e parusera vemintele mai folositoare – Juan se indeparta putin de ceilalti oameni, gindindu-se cu un fel de respect ca isji gasise acum el un loc în arhivele Americii. El toţi ceiialti studenti de la Motley erau salvati, trecuti fiind pe o fia nemuritoare, clasati în vi’eun imens sertar al veniciei. Cei un milion de studenti care frecventau cele eiteva sute de universitati din America se aflau cu totii în siguranta, caci aceasta clasificare a miopiilor ldr, a guturak’lor cronice, sau a insuirilor de gladiatori era o adevarata institutie natiohala. Acum îi avea în sfirsit tineretul un loc şi un nume înscris pe rabojul tarii lui. Acum, în sfirsit, îi erau calitatile şi caracteristicile – ca de pilda, degetele spatulate – clasificate şi înregistrate alaturi de acelea ale generalilor, ale oamenilor de stat şi ale ctitorilor de catedrale. Biografia îi avea acum viitorul asigurat. Niciodata nu vor mai fi oameni gresit prezentati, atunci când biografii lor se vor apuca sa cerceteze dosarele nationale spre a-i da seama ei insii cum îşi petrecuse tineretea amiralul Cutare, cum senatorul Cutarica topaise voinicete pe un picior, şi cum episcopul Nu-stiu-cum, încă din copilarie, bause apa îndulcita cu putin zahar.

Juan il întrebase pe unui din medici care era rostul tuturor acestor examinsri, şi îndeosebi carui scop îi puteau servi toate înregistrsrile atât de amsnuntite.

— Ei bine, spusese doctorul cam vag, de ne ajuta sa psstram oamenii sub observatie.

Poate ca vreun Mendel inuman şi colosal pregatea date pentru viitoarele generatii de oameni de stiintS, pentru ca în anul 2 000 al erei noastre toate mutatiile democratiei sa poata fi urmarite până la izvoarele lor din mosi-stramosi, iar America sa devina cel mai mare laborator biologic din lume. S-ar putea chiar ca aceasta sa reprezinte bazele unei vaste campanii de eugenie pe seara nationala. Caci, la urma urmelor, n-ar fi nevoie decât de putina propaganda, de un

alt amendament la constitute, de putin mai multa prohibitie, şi în final de un trafic clandestin mai comod de alcool...

În timp ce Juan cugeta astfel, culcat în pat şi asteptind sa-l cuprinda somnul, îi aparu chipul fetei pe care o vazuse, fiinta aceea rspitoare cu par negru lucios, cu frunte de alabastru, şi ochi care se dovedisera atât de stralucitori atunci când il cercetasera... Ar putea, daca ar fi dorit, sa caute în arhive şi sa descopere starea rinichilor ei. Nu tneai bineinteles, la aşa ceva. Dar informatia era acolo, la indemina, şi psstratS pe vecie, datorita acestui paternalism national. Poate ca într-un anumit sistem de clasificare, înregistrarea sta-rii lui cardiace ar putea sa zacS într-un sertar alaturi de descrierea starii inimii ei. „În noua noastrS schema de clasificare, domnioara Jones, toţi cei cu indicele aortic opt vor fi trecuti în acest eompartiment.” Aa ca, s-ar putea prea bine ca inimile lor sa stea de pe acum alaturi într-un sertar cu fise, casstoriti printr-un capriciu birocratic. În fine, s-ar putea...

X .

Juan descoperi cu oarecare mirare ca Scoala de TeKnologie Comerciala se astepta ca el sa munceasca din grcu. I se cerea sa ia parte la cursuri privitoare la Principiile Contabilitatii, la Finante, Statistica Comerciala, Conducerea Industrials şi Etica ComercialS. Toate aceste cursuri erau predate cu fraze pompoase de felul „increderea patronilor vostriu „, prilejuri de raspundere operativS”, „probleme etice în politica societatilor anonime” şi aşa mai departe. Nimeni nu parea sS ofere solutii pentru usurarea contractarii unui împrumut sau descoperirea unor csi mai scurte spre inavutire. Nu era nicio destainuire tainica de genul „Cum Am Cistigat un Milion într-o SingurS LunS”. Nu era nicio declaratie simplS de felul: „FSceti Aşa *şi* Banii vor începe SS CurgS”. Erau, în schimb, tot felul de lectii anoste despre Diferentele dintre Capital şi Venit, Vinzarea Hirtiei Comerciale, şi Analiza Perspectivelor. ’A

Toate aceste materii li se pareau celorlati studenti nu

numai pline de interes, dar şi rsscolitoare. Când auzeaii termeni ca: Indici, Supra-Investitie, sau Relatii Fiduciare, li se umezeau buzele şi muchii li se încordau de parcS ar fi fost garnizoana împresuratS de la Lucknow când a auzit sunetul cimpoaielor lui Havelock, purtate de vintul din Oudh. Dar atentia lui Juan se risipi încă de la început.” M

Descoperi cS studentii erau oameni prietenosi. Purtau haine slampste, îşi dregeau glasul cu un zgomotos *hmmahm-crr,* scuipind cu dsrnicie în toate directiile. Erau predispusi la prietenie, dar exista o bariera nefericitS în calea împrietenirii cu ei, barierS alcatuitS din numeroasele deosebiri de educatie dintre ei şi Juan. Era uimitor sa constati cum, în ciuda aceleiai limbi, putea sa existe o asemenea deosebire. În multe cazuri dialectul gindirii lor era strain, cu toate cS vorbeau englezeste, şi în nenumsrate rânduri Juan banui ca ar avea mult mai multe de impsi’tit cu un francez sau cu un german decât cu aceti tineri americani. Constatarea îi pricinui oarecare parere de rau, csci din multe puncte de vedere îi admira: universitatea aceasta mare era a lor, cladita într-un loc unde, cu o sutS de ani în urmS, nu era decât un pustiu abia destelenit , erau sinceri pinS la naivitate şi usor de amuzat; erau gata sa îndure multe neajunsuri spre a dobindi o educatie, caci foarte multi dintre ei îşi puteau ingsdui sS urmeze universitatea îndeplinind o serie de îndatoriri servile.

America, presupunea Juan, era atât de mare incit tindea sa adumbreasca în ochii americanilor realitstile din toate tarile care nu reuseau sa rivalizeze, ca întindere teritoriala, cu imensitatea ei. Tarile mai mici erau numai un obiect de curiozitate, focarul unui usjor respect sentimental, locul oarecum vag unde se nsscuse Goethe… Şi oare nu fusese cordonul ombilical al Americii legat de aceste tari mai mici? Nu exista oare o unitate fundamentals în gindirea lor?

E drept ’ca primul lucru pe care il face medicul este sS taie cordonul, îşi spuse Juan, şi desi copiii trebuie sS sufere de pe urma pscatelor parintilor, nu era nicio nevoie ca ei sS

rabde aceleasi zeitsti. Şi acum pleca la Biblioteca sa vada ce putea gasi acolo de citit…

Cele eiteva sute de mii de volume ale bibliotecii erau rinduite în stive metalice care se insitau de la podea pinS la tavan, într-o cisdire cu mai multe etaje. O bezna liniijtita umplea aleile înguste dintre stive, luminate când şi când şi în anumite locuri de lampa pe care o aprindea un student sau supraveghetorul pentru a eauta o carte. Unele etaje erau cu totul pustii şi amurgul parea sa se fi instspinil printre lungile iruri de volume prafuite pe care nu le mai citea nimeni sau care erau consultate doar de citiva dintre miile de oameni de la Motley.

La unui din etajele mai putin frecventate, unde se aflau carti referitoare la esistorii istorice, Juan fu surprins sa vadS, la mai putin de saizeci de eentimetri de el, doi ochi cunoscuti' şi o particicS de! obraz. Cartile de pe raftul al eincilea ma ajungeau pinS sus, şi aici, între de şi raftul superior, strsluceau atât de straniu ochii aceia familiari. Erau plini de lacrimi. Prima oarS când îi vszuse, atunci când se întorsesera o datS, de doua ori,. şi incS o data spre a vedea cine vine din spate, Juan nu se gindise cum ar arata ei daeS ar fi pe jumstate ineetosati de lacrimi. CSei atunci erau ochi voioi. Şi totusi, privindu-i acum peste marginile atitor carti anoste, paiua cS pe ei se asternuse roua, uor, fsrS sa-i usture, ci numai scaldindu-i. Şi ei nu se întoarsera dorniei sub privirea lui.

Multi barbati s-ar fi simtit stinjeniti? i s-ar fi indepartat ineetisor, jenali sS fie psrtasii unei atari mihniri. Dar dupS o sovsire care nu tmu mai mult de trei secunde,

Juan trecu de partea cealalta a stivei şi descoperi cu multa ufjurare cS fata pe care o admirase atât demult nu era cleformatS de tristete, ci numai induiosatS putin, cu ochii ceva mai mari, cu buzele putin mai pline, tremuratoare. Aşa s-ar euveni, se -gindi el, sa-si i nfatieze toate femeile mihnirea.

— Ce s-a întâmplat? întreba el. Îi,. I pot fi de vreun ajutor?

— Nu, spuse ea, dând aeestui cuvânt o nota jalnica. Nimeni nu ma poate ajuta.

Juan iiji manifests simpatia.

— Te-am vazut acum eiteva zile. Arstai atât de fericita atunci.

— Intr-adevar? Cred şi eu cS eram. Dar nu se ştie niciodata cât o sa dureze fericirea.

— Nici nenorocirea. Am fost şi eu cam depiimat deunszi, dar m-am simtit mult mai bine dupS ce te-am vazut.

— O, ce dragut!

Ea privi pe podea la piciorul ei cu care trasa mici urme în praf.

— Imi amintesc şi cu ca te-am vazut, recunoscu ea, şi iata cS lacrimile o psrssiserS şi glasul îi suna neindoios mai vesel acum.

— Cu adevarat? spuse Juan cu o umilimp parca de ceretor.

, Da, te-am gasit foarte dragut.

Aceasta naivitate plinS de fagaduieli il lua pe Juan pe nepusa masa „incit nu gssi niciun raspuns potrivit.

— Eti englez, nu-i a? a? Prietena mea a avut un flirt englez. Se imbrsca bine, dar nu avea nici pic de umor, incit l-a pus pe liber.

— Sunt convins cS o merita. Numele meu este Juan Motley.

— Ei, ce nume drsgutvla fel ca al universitstii?

Juan zimbi afirmativ.

i — Al meu este Leonie Ramper.

Domnisoara Ramper psru sS astepte ceva, ca şi cum rostirea numelui ei ar fi trebuit sS evoce un rsspuns prompt şi specific. Şi apoi, vazind cS Juan nu-l gssete cu nimic deosebit de orieare altul, il ISmuri:

— Tatal meu este antrenorul echipei de fotbal de aici.

Din nou Juan nu dovedi decât un interes restrins, iar domnisoara Ramper îi completa cu oarecare condescendenta informatia precedents.

— mi închipui ca aceasta nu inseamna mare lucru pentru

dumneata, dar aici, în America, un antrenor de fotbal este un personaj foarte, foarte important. Taticu are un salariu mai mare decât presedintele, care nu primeste decât cincisprezece mii. Presedintele de la Motley, vreau sa spun, nu alstatelor Unite. Nu jucai fotbal în Anglia, nu-i aşa? În fine, nu fotbal adevarat. Cât îi platiti pe antrenorii vo. Stri?

— Ma tem ca nici nu avem, spuse Juan.

— Ei bine, atunci nu puteti juca un fotbal *adevarat,* nu-i aşa? E tocmai ceea ce spuneam.

— Rugby-ul este un joc splendid, spuse Juan.

— Sa vezi echipa din Motley jucind împotriva lui Princeton! O, Dumnezeule! Înnebunesti de emotie. *Ştiu* ca aşa o sa se întâmple şi cu dumneata. Toata lumea innebuneste. Toţi aclama, şi fanfara, şi marele Becker scapind brutal de un placaj, şi Merejkowski facind pase înainte! Felul cum arunca *el* mingea e unic. O, e strasnic! Pe cuvintul meu!

Vioiciunea domnisoarei Ramper adauga mult farmec frumusetii ei deosebite, dar Juan gasi unele din expresiile ei cam obscure – nu era încă familiarizat cu jargonul american şi nu ştia nimic despre fotbalul american – dar era curios sa afle cauza mihnirii ei care disparuse atât de iute.

De ce plângeai? întreba el.

De indata, ea se întrista din nou. La amintirea mihnirii ei de adineauri, vioiciunea o parasi brusc, iar ochii ei, ca viorelele sub funigei, se impinzira din nou.

— M-am certat cu flirtul meu, marturisi ea.

— Nu vrei sa-mi povestesti?

Domnisoara Ramper era dispusa sa-si impartaseasca pricina tristetii.

— S-a întâmplat aseara, spuse ea. Aveam intilnire cu el. Er a vorba sa mergem la cina şi apoi la cinema s-o vedem pe Phryne Fuller în *Morrmntul Zugravit* – o eunosti, e teribila, nu-i aşa? Ei bine, aveam înainte o intilnire la prinz cu Ed Kieffer – un alt baiat pe care-l cunosc —* Şi dupa-masa am mers sa ne plimbam cu masina, aşa incit am intirziat, şi când am ajuns acasa, iata-l pe Red Roper – asta

e flirtul meu – care ma astepta cu o expresie cu adevarat *groaznica* pe fata. Nu mai era nimeni acasa, pentru ca mama şi taticu erau în vizita la niste prieteni. Aşa ca Red s-a sculat în picioare şi mi-a spus: „Unde-ai fost?” cu tonul cel mai brutal. Ei bine, lucrurile astea ma lasa rece bineinteles, şi i-am pufnit în nas. Purtam la corsaj un buchet de trandafiri minunati pe care mi-i dad use Ed; el îmi cumpara totdeauna flori când ies cu el; şi Red a tipat, a tipat cu adevarat: „Cine ti-a dat florile astea blestemate?” N-am facut decât sa-i zimbesc şi a-i spun: „Te rog, Red, sa nu fi mitocan/’ Atunci el mi-a smuls cu o mâna buchetul de la piept, facindu-l praf, iar cu mâna cealalta mi-a tras o palma, şi a spus: „Mai rizi acum! il Apoi a iesit tantos afara şi nu l-am mai vazut de atunci... Aşa ca fiind singura aici, m-am apucat sa ma gindesc la toate lucrurile astea şi de-aia plângeam când ai intrat.

Dupa ce îi oferi o consolare simpla şi acceptabila, Juan se oferi sa ia el locul irascibilului Red şi s-o invite la cina pe domnisoara Ramper; seara se apropia cu pasi mari şi trebuie în orice caz sa manince, spuse el, şi poate ca ar putea dupa aceea sa mearga sa vada *Morrmntul Zugravit.*

— Nu, se da *Nebunii Dansatori* în seara asta, spuse domnisoara Ramper. As fi bucuroasa sa-l vad, şi cred e e foarte dragut din partea dumitale sa ma compatimesti atât.

Pentru o clipa paru din nou dusa pe gânduri, chiar ofta, dar apoi un zimbet, îndoit de fermecator din pricina reveriei pe care o distila, îi lumina din nou faa. Îl batu usor pe brat pe Juan cu o mâna mica, a carei incredere şi recunostinta el o simti limpede prin mineca hainei lui,:

Bine, bine, bine, gindi el; şi o pornira spre masina domnisoarei Ramper (care astepta în faţa bibliotecii) şi mersera mai intii acasa la ea pentru ca sa poata imbraca o rochie mai potrivita pentru cina şi pentru film.

Domnul Ramper avea infatisarea unui luptator grecoroman de etegorie grea şi expresia unui gladiator evanghelic. Vocea lui se ridica din strafundurile unui piept scorburos sau rabufnea în tonuri pitigaiate, dupa plac. Niste

sprincene stufoase îşi aruncau umbrele peste ochii în care ardeau flacari nepotolite. Nasul îi era scurt şi drept, cu nari generoase care se înfoiau sub influenta emotiei. O falca masiva şi combativa se afla sub conti’olul unor muschi frontali şi maseterici de o putere neobinuita. Care se profilau ori de câte ori îşi închidea gura într-un nobil îndemn, expresie care-i era familiara.

Când Juan îi fu prezentat, domnul Ramper îi strânse mâna cu caldura, il masura din cap pina-n picioare, şi incepu sa se invirteasca în jurul lui. Îi încerca cu mâna coapsele şi pieptul, îi pipai bicepîi sji umerii, şi în sfirsit îi sufleca pantalonii spre a-i examina pulpele.

Apoi:

— Ai jucat fotbal vreodata?

— Atât la colegiu cât şi la Cambridge, spuse Juan.

— A! exclama domnul Ramper, dar nu cum jucam noi fotbal aici.

— Rugby-ul spuse Juan, e un joc splendid!

— Dar neorganizat! O simpla distractie. Un pretext ca sa alergi de colo-colo. Un exercitiu fizic. În America fotbalul mobilizeaza atentia a milioane de oameni, şi nu numai atentia, ci şi punga lor. Productia de jucatori de fotbal – care este meseria *mea* – a devenit una din marile industrii ale Americii. Fotbalul este idealul fiecarui baiat şi al fiecarui tinar din intreaga tara. Un funda? de mâna intii, pretuiete cât greutatea lui în platina. Îl socotesc pe Merejkowski, actualul nostru fundas, drept cel mai mare dar pe care l-a harazit Dumnezeu universitatii Motley.

’ Emotionat la gândul exceptionalului Merejkowski, domnul Ramper îşi freca cu dosul unei mâini imense ochii cai’e

i se umezisera putin, şi ramase privind ingindurat spre un aparat de radio.

Juan se mira de detasarea lui, preeum fusese uimit de examinarea fizica la care-l supusese. Avusese ragaz sa observe spatiul larg pe care-l închina fiecare ziar discutarii sezonului de fotbal care se apropia, dar nu-si daduse seama

de adevarata semnifictie a acestui joe în America moderna. Gladiatorii din vechea Roma, matadorii din Spania, jucatorii de crichet din Anglia, şi tenorii raseolitori ai Italiei s-au bucurat fiecare, dupa masura sa, de o faima populara, pe linga care renumelo prim-ministrilor? i al maresalilor nu e decât un fleac. Şi totufji. Niciun gladiator, niciun matador, niciun jucator de crichet sau tenor nu fusesera luati în seama atât de serios cum erau jucatorii de fotbal în Statele Unite, unde orice entuziasm natural este meurajat cum se cuvine de catre agentii Bunastarii şi Publicitatii americane.

Doamna Ramper, o femeie slabuta, cu buze subtiri şi ochelari, observa:

— Cred ca ar fi bine daca ati lua loc, domnulo Motley. Leonie va mai zabovi cu schimbarea rochiei. Cum va place America?

Domnul Ramper se întoarse din nou spre Juan.

— Fizicul dumitale îmi pare excelent, spuse el. Ai practicat vreodata aruncarea ciocanului, tirul, boxul, saritura cu prajina, saritura în lungime, sau luptele greco-romane?

— Pe toate, spuse Juan, mintind cu nerusinare în cinstea batrinei Anglii.

Domnul Ramper paru impresionat:

— As putea face un jucator din dumneata, spuse el. Fiecare din sporturile pe care le-am mehtionat cuprinde o parte din tehnicile ceriite de fotbalul modern. As vrea sa apari în rindurile echipei mele la antrenament. Am sa fac un om din dumneata! Un om care sa stirneasca lacrimi de mindrie în ochii mamei sale şi sa împleteasca o cununa de glorie nemuritoare în jurul turnului celui mai înalt al scumpei sale Alma Mater! Vei invata sa dispretuiesti dui-erea şi usunnta egoista, şi la cuvintul de ordine – la cuvintul *meu* de ordine – sa mobilizezi fiecare farima din puterea dumitale spre a te napusti la atac, ca un elefant ranit luptindu-se sa-i apere soata. Acesta este adevaratul inteles al jocului de fotbal. Iar drept rasplata pentru ceea ce daruieti fotbalului, fotbalul îţi va da curaj, energie

perseverenta neabatuta în faţa celor mai grele încercari.

Va turna sânge tare în fiecare artera din trupul dumitale si-ti va intari vigoarea, baiatule!

— Iat-o pe Leonie, domnule Motley, anunta doamna

Ramper cu amabilitate.

Şi Leonie aparu în camera, îşi saruta tatal – obrazul lui era înfierbintat de pe urma zelului retoric, dar sarutul acela dovedea ca Leonie ştia cum sa linisteasca asemenea crize – şi porni în ora cu Juan.

Ceva mai tirziu, dupa ce-si mai reveni putin din uoara-i uluire, el îi spuse:

— Tatal dumitale ar vrea sa joc fotbal.

— Juan, exclama Leonie. Imi dai voie sa-ti spun Juan, nu-i aşa? Speram din toata inima c-ai sa joci. O, Juan, asta e pur şi simplu splendid! Imi fac! o bucurie nespusa! Nici nu-ti închipui ce important va avea pentru dumneata la Motley, din punct de ve’dere social şi în multe alte feluri. Inseamna ca vei fi invitat imediat sa devii membru al uneia dintre fraternitatile mai de seama, Phi-Phi, Delta Tau, sa;. Mu Chi.

— Mu Chi? se informa Juan.

Leonie îi dadu eiteva lamuriri privitoare la aceste fraternitati, aceste organizatii cvasi-secrete de importanta sociala coviritoare, care poarta în mod misterios denumiri alcatuite din literele alfabetului grecesc.

Juan îşi minca friptura de pui cu salata, gindindu-se ca va avea prea putine px-ilejuri sa studieze serios Etica Comerciala, cu atâtea preocupari noi care il vor înfrunta acum. Dupa cina se dusera la cinema sa vada *Nebunii Dansatovi.*

Domnul şi doamna Ramper se culcasera când sosira acasa. Leonie aprinse o lampa care raspindea un cerc discret de lumina sub care se aseza.

! (Juan *în* America

— Nu, nu, nu, protesta ea când Juan se apleca s-a sarute. Nu, nu, nu, nu, nu! Şi dupa ce rosti aceste sunete cumintele, buzele i se bosumflara cât se poate de xmbietor şi se retrase numai până la capatul canapelei, unde

exclama „0!” în loc de „Nu!”, ingaduindu-i lui Juan s-o sarute cu toate aparentele unei bucurii impartasite.

XI

Domnul Ramper îi antrena fotbalitii.

Terenul pe care lucx-au ei’a pazit de pichete. Domnul Ramper era unui din cei tx-ei saxx patru antrenori cu adevarat importanti din tara şi iscoadele altor antrenori mai mici se straduiau mereu sa descopei-e tainele tehnicii lui. Ca atare, în fiecare zi înainte de a-i conduce baietii pe tex-en, avea loc o cercetare serioasa a impx’ejurimilor fji se instala o pânza de protectie ca sa-i indeparteze pe agent. Îi vrajmasi.

La un capat al terenului se afla o platforma de lemn, incax-cata cu douazeci sau treizeci de tone de stânci. Platforma ex’a urcata pe nite x’oti mici. O duzina de oameni, cu umerii pironiti în peretii acestui munte artificial, se straduiau sa-l împinga încet, spre a dezvolta puterea necesax-a la gramada.

Pretutindeni fusesera ridicate furci mari de spânzuratori, de care atârnau saei plini cu rumegus de lemn. La porunca data de unui din anti’enorii subalterni ai domnului Ramper – el insusi prezent pe teren – oamenii se napusteau disperati asupra acestor manechine gi’ele. O arja reusita trebuia sa se termine cix un salt zburator, în care picioarele omului sa se azvirle în aer înainte ca bratele sale sa fi imbratiat sacul cu rumegus. Acest exercitiu era necesar pentru un placaj neerutator.

În alte colturi ale cimpului de antrenament se predau cursuri de sprint, de box francez, de lupte greco-x’omanc, de sarituri ca broasca şi de folosirea bratului drept.

Dupa o ora-doua de antrenament, echipele se aliniau şi se napusteau, în loc de saci, una asupra celeilalte. Un om era adescori scos de pe teren în stax’e de totala inconstienta. Slabanogii trebuiau eliminati.

Juan se simtea adescori extenuat dupa terminarea unei zile de anti’enament, caci aceste exexx-itii, ostenitoai’e pi’in de insele, se mai desfasurau şi în uniforma completa

de fotbalist, compus dintx’-o casca de pielc intarita, din apax-atoare de piele pentru umeri şi piept, şi din pantaloni prinsi la genunchi cu intarituri de piele la toate punctele mai gingase. Juan descoperi însă ca existau şi compensatii. Ca membra ai echipei de fotbal, nu i se pretindea sa desfasoare prea multe activitati de alt gen. Colegii sai de an la Scoala’ de Tehnologie Comerciala il priveau cu o admirat-ie vadita, iar’prof esorii se simteau maguliti când aparea ia cursurile lor. Ei tiau prea bine ca cursul domnului Ramper era malt mai important decât ale lor.

Domnul Ramper se adresa oamenilor sai cam de douatrei ori pe saptamina în felul asta:

— Baieti, spunea el pe un ton foarte serios, nu tiu ce e cu voi, dar. Nu munciti cum trebuie. Nu puneti inima în jocul vostru. Poate ca bratele şi picioarele îşi fac datoria, dar inima voastra nu e cu de. Şi bataliile nu se citiga decât cu inima, baieti! Ce-i cu voi, oameni buni? Sau poate ca v-ati saturat de prezenta mea la Motley?

Aici domnul Ramper se oprea. Cu bratele întinse şi cu o chemare ad încă în ochi, până ce un urias slab de duh
ii raspundea: Vai. Sefule, doar stii prea bine ca nu-i aşa, Stii bine ca am face orice pentru dumneata!

De indata atituclinea domnului Ramper se schimba. De venea fioros, iar degetul sau aratator se îndrepta acuzatar înainte. Clasul sau era acum muscator şi rece ca dalta

— Atunci, de ce n-o faceti? tuna el. De ce nu sintefi şi voi la fel ca baietii pe care i-am avut aci? Ca Fleischhacker şi ca Stomp şi ca Sokolovitch? Ei s-ar fi napustit şi printr-un perete de piatra daca le-o ceream. Ar fi des-

: picat betonuL Nici drugii de fier n-ar fi stat în calea lor. I-am invatat sa placheze stejari, până n-a mai ramas unui singur prin imprejurimi. Dai’ voi, eroi de doua parale, lupta tori de parada, voi n-ati fi în stare nici macar sa îndoifi. Un crin pe tulpina lui!

Apoi, când cei o suta şi ceva de tineri paleau de minie, îi mufcau buzele cie ciuda, şi trageau nervoi de pulpanele maiourilor lor, atunci, abia atunci glasul sefului se schimba

din nou, spre a deveni o adevarata chemare la lupta,

— Când o sa va trimit pe teren la primul meci, striga el, o sa va trimit ca pe cimpul de batalie. Ordinui meu e sa luptati! Sa luptati! Atâta tot. Când apare echipa adversa, vreau sa vedeti rosu în faţa ochilor. Vreau sa-i snopiL Vreau ca voi *sa vreti* sa-i snopdi! Napustiti-va asupra lor de la primul fluier. Bang! Sa treceti prin echipa lor ca o turma de bizoni în galop turbat. Şi cum o s-o faceti? Numai prin lupta dirza!

Datorita acestui mediu bataios, Juan fu invitat sa se alature Fraternitatii Mu Chi şi în mai multe rânduri cina la sediul acesteia. Toate Fraternitatile Îi aveau sediile lor, adeseori în cladiri mari şi elegante, care serveau drept chiburi pentru membrii în trecere, iar pentru cei cu resedinta la Motley erau centre de viaţa coleetiva, caracterizata prin mult zgomot şi reguli complicate de com portament.

Spre a deveni membru activ al unei Fratejnilati, era nevoie sa te supui unui ceremonial de initiere, a carui natura era un secret pastrat cu strainicie. Cei din afara opteau, totu.'ji, ca novicii de la Mu Chi erau arsi cu fierul rosu înainte de a putea beneficia pe deplin de privilegiiie acestui ordin. Juan asculta aceste zvonuri cu spaima neprefacuta, şi nu pricepea de loc rostul misterului. Se incumeta chiar sa declare ca totul i se parea o imensa qopilarie. Apoi afla ca multe milioane de cetateni americani, eameni între doua virste şi chiar mai batrini, apartineau unor organizatii tot atât de secrete ca Fraternitatile, cu toate ca nu se bucurau nici pe departe de consideratia sociala pe care o eonfereau acestea din urma. Organizatii ca Ku Klux Klan, Cavalerii lui Columb, Cavalerii Pitiei, Ordinui „Lacasului Mistic", al „Stejarilor", al „Padurarilor", al „Bizonilor", al „Caprioarelor", şi al „Cedrilor din Liban", ai caror membri nu se multumeau numai sa practice rituri secrete, dar se mai deghizau şi în turci, canibaii, cruciati? i altelc asemanatoare, spre a le îndeplini cât mai

1 j folos. Şi atunci, cum mai putea fi socotita copilaroasa o astfel de datin. A, atâta vreme cât milioane de oameni în deplinatatea facultatilor lor mintale o respectau?

— Acum fi obiectiv, îi spuse lui Juan un tovaras ocazional, şi marturiseste ca n-ai dreptate.

Juan veni în contact şi cu un alt aspect al vietii univrrsitare americane, chiar în casa unde edea. Mai locuiau şi alti ase studenti acolo, muncind din greu ca sa dobindeasca o licenta suplimentara. Caci concurenta era atât de mare, incit o singura licenta era de prea putin folos aceluia care rivnea la o cariera academica. Pentru un tinar conferentiar, numarul cerut era de cel putin trei. Atitudinea acestor tineri era foarte diferita de aceea a celorlalti studenti. Ei urmareau telurile pe care şi le alesesera cu o rivna de-a dreptul uluitoare, şi uneori aceste teluri erau uluitoare şi de.

Era, de pilda, un tinar istoric interesat în Administratia

Coloniala Britaniea. Cei ce-l îndrumau il sfatuisera s-o ia de la fnceputuri, incit el porni sa studieze îndatoririle Membrilor Curtii Regale a Regelui Alfred cel Mare.

Şi mai era un student la literatura germana, care dorea sa cerceteze filosofia lui Goethe. Profesorul de la catedra respectiva il pusese în garda împotriva neglijarii genezei acestei filosofii şi il trimisese sa studieze alfabetul gotic.

Toţi ceilalti studenti se interesau de probleme pur utilitare, ca de pilda Istoria Controversei Privitoare la Praful de Copt în America; Raspindirea Gaigaritei în Oklahoma, !? i Experienta din 1858 cu Introducerea Dromaderelor în Texas. Unii prieteni de-ai lor, care-i vizitau din când în când, lucrau teze privitoare la Aparitia Umiditatii Interioare şi Exterioare la Carnea de Vaca de Prima Calitate, sau Deosebirile dintre Folosirea Clasica în Secolul al Saptesprezecelea şi în Epoca Moclerna a Prepozitiilor care Servesc la Introducerea unui Infinitiv în Conformitate cu

Anumite Verbe Frantuzesti.

Atari subiecte, i se spuse lui Juan, alcatuiau preocupari curente ale tineretului intelectual din intreaga

America.

XII

Fotbalul, descoperi Juan, nu era numai un joc ci şi un lit. Un meci de fotbal era o adunare tribala la care preotii atitau periodic multimea la extazuri, iar ispravile de vitejie de pe teren deveneau prilej de descatusare colectiva a patimilor care se acumulasera în rastimpul ultimei saptamini de infrigurate anticipari.

Stadionul de la Motley era o cupa concava, de forma ovala, cu o capacitate de saizeci de mii de spectatori. Oraul Cartagina era, ce-i drept, un orael foarte mic, dar lumea venea de la multi kilometri departare spre a vedea un meci bun, incit cupa era în general plina. Primul joc al sezonului, pe care Motley il cistiga cu un numar impresionant de puncte, se desfasura împotriva unei echipe baptiste, reprezentativa unei mici coli confesionale din imprejurimi. Bapti. t. Îi, pare-se, nu erau prea înzestrati la fotbal. Cam moi, poate, din cauza prea numeroaselor cufundari în apa. În orice caz, metoditii erau cu mult mai buni, desi erau şi ei cu desavirsire anihilati de catolicii irlandezi.

Jocul urmator pe care avea sa-l susina Motley era tocmai împotriva unei echipe catolice.

Ca şi la primul meci, Juan îşi imbraea armura, maioul şi pantalonii intariti p alocuri, şi iesi în fuga pe teren, împreuna cu echipa lui. Toţi jucatorii de rezerva insoteau echipa. Erau cam aizeci, şi în timpul jocului sedeau pe tua infasurati în paturi calduroase. Stadionul era aproape plin şi fanfara universitatii, compusa din o suta şi patruzec-i de muzicanli, marsalui de jur imprejur cintind arii martiale. De indata ce fanfara tacu printr-un *bum* deosebit de rasunator, conducatorii de ovatii intrara în actiune. Erau cinci tineri ageri, patru din ei imbracati în alb, iar cel din mijloc în rosu, care îndemnau lumea sa aplaude. Tipau la megafoane – şi multimea raspundea. Gesticulau – şi multimea reaetiona. Mii de voci vociferau într-un singur glas. Gesturile conducatorilor de ovatii se inteteau. Aratau în directia aceasta şi apoi în cealalta, cu bratele larg deschise, batind

nerabdatori din picioare, şi amenintau cerul cu pumnul închis. Sareau în aer şi, sfidind spatiul, executau tumbe peste tumbe – din ce în ce mai repede. Iar la fiecare miscare a lor, multimea raspundea cu un glas huruitor, cu ragete, cu suieraturi, ca plesnituri de bici, ca niste coruri exultante. Din ce în ce mai repede; din ce în ce mai iute. Volubile şi zgomotoase ca tunetul; strigate congoleze; incantatii; bolboroseli la megafoane. Yankei hranii cu proteine – floarea Veacului Douazeci, avangarda a civilizatiei – zbierind formule magice spre a descinta spiridusul victoriei de vraja unui trib strain. „M-0-T-L-E-Y!” Patima colectiva descatu(jata într-un alfabet zornaitor: „M-0-T-L-E-Y!”

Salbatic impresionant, gindi Juan,

Jocul incepu.

Fotbalul american, el ez voi tat din rugby, a suferit modifieari datorita unor inriufiri irlandeze şi germane. Nemt» l-au sistematizat, reducind variatele posibilitati de acfhme la un numar fix de tipuri şi nascocind o serie de optzeci sau de o suta de reguli cu eiteva zed de indreptari. Itiandezii au marit prilejurile de docniri personale între membrii echipelor adverse. În vreme ee la rugby, numai omul care tine mingea este cel care stirnete interes imediat, la fotbalul american orieare membru ai parfi potrivnice constituie un pretext legitim pentru trintirea la pamint. De indata ce rasuna fluierul, juca tor ul din centra, care a slat ghemuit peste minge ca o pasare în cuib, o azvirle printre picioaie unuia dintre fundafji, în timp ce pe ambele parti ale lui gardienii, placatorii şi virfurile tinesc din pozuia în genunchi la o activitate înfioratoare. Dar întrucât gardienii, placatorii şi virfurile echipei pottivnice – multi dintre ei cintarind peste o suta de kiiograme – sar şi ei la actiune în aceiasi moment, se aude o bubuiturl surda îngrozitoare. Cole doua linii de atac s-au intilnife. Intre timp fundasii, unui din ei avind mingea, incearca sa sara peste acest obstacol incaierat, fie cad peste ei, fie il ocolesc în fuga, poticnindu-se însă la marginea gramezii, unde

incearca sa execute o pasa înainte sa se îndrepte în guana înapoi la locul lor. Mingea este scoasa din când în când de sub o gramada de jucatori care se zvircolesc de durere. Cei care par sa fie raniti mai serios sunt ridicati şi seosi de pe teren, iar loet; iitorii lor, alei din armata de rezervisti, alearga sa le ia locul. Arbitral şi doi adjunct! cerceteaza mingea şi stabilesc punctul precis unde a at ins pamintul. Doi oameni cu o ruieta de masurat se napust-esc pe teren sa masoare cu cât a inaintat Motley. Şi operatia se repeta.

Aa apare jocul acesta unui ageamiu, spectatorului neinifiat, dar ochii celor care cunosc toate tainele jocului vad tot felul de complexitati şi de viteze, de tactic-i şi de strategy. În miscarile fiecarui jucator.

Inti* timp, în momentele de mare încordare ale jocului. Condiacatotti de ovatii vrajesc multimea, transformmdu-i pe spectatori într-un cor care tipa un alehiia saw un *vee metis* vrajitoresc.

„Ah!” tipa primii prin megafoane.

„AH!” rage multimea.

„Bah!” o imbarbateaza ei.

„BAH!” tuna multimea.

„Wah-hah-hah!” tirla condueatorii de ovatii cu voieie draceasca.

„WAH-HAH-HAH!” rabufnete multimea, complet innebunita acum, în timp ce toi cei patru conducateri de ovatii, imbracati în alb, sar în sus, forfednd din picioaie, iar cel în rosu face tumbe peste tumbe întocmai ca o roata neastimparata.

Efeetul acestor demonstratii este binefaeator şi 3initi~ tor pentru spectatori. Li s-a administrat un purgativ psiIric şi deeurile lor emotive au fost evacuate în chip muitumitor.

Jucatorii, atitati la culme de atâta zgomot, trintese mai dur ca oricind. Elocventul domn Ramper s-a rugat pentru ei, le-a tinut predici, s-a vaitat înaintea lor. Le-a inoculat minia şi patima izbindei. („Luptati!” le-a spus domhul Ramper la vestiar. „în c-instea batrinei noastre universitatl dragi!’v adaugase cu lacrimi curgindu-i de-a lungul nasului. „Bum!”

încheiase, izbind cu sete într-o masa.) Acum, rafala asurzitoare şi în stacato a mifralierei ovatiilor izbucni din nou. La uitati-va la Schwarzwalder cum ataca din tual

— Un ura lung pentru Schwarzwalder!

— Uite-l pe Toccata interceptind o pasa!

— Ura, Toccata!

Şi pe Merejkowski zvirlind o pasa lui Buck Wilkins!...

Dar Buck, din pacate, scapase mingea din mâna. Iubita lui Buck o sa-i arate usa diseara. Prietenii lui Buck o sa-l trateze cu raceala la vestiar. Buck va trebui sa se ascunda prin unghere timp de o saptamina. Jos cu Buck Wilkins!...

În tot rastimpul acestor întâmplari rascolitoare, Juan ezu pe tusa infasurat în patura groasa. Când un jucator era ranit sau începea sa mai piarda din viteza, era inlocuit de un loctiitor. Dar erau atitia înlocuitori cu experienta, incit-domnul Ramper nici nu se gindi la Juan.

Trei simbete în ir veni în fuga pe teren, lua loc pe o banca, pleca în fuga la sfirsitul primei reprize, aparu în goanS la începutul celei de a doua, sezu pe alta banca, pentru ca în sfirsit, când se întuneca şi se racorea, sa fuga de pe teren din nou. Iar pentru aceasta isprava, ci şi toţi ceilalti loctiitori potentiali se antrenau zilnic cu toata energia timp de eiteva ore în sir.

Peisajul din jurul orasului Cartagina devenea din zi în zi mai frumos, pe masura ce venea toamna, cu culorile ei ruginii, cu diminetile ei red şi cu amurgurile înecate în neguri brumarii. Lacul era de un albastru de qtel. Juan şi Leonie cutreierau cu marina soselele albe care se intindeau peste dealuri, paralel cu lacul. Pamintul era cafeniu, iar copacii, de toate culorile, galbeni şi ruginii, şi verzi şi de un rou aprins. Coniferii îi pastrau infstiarea de neabatuta şi nepssatoare tarie. Merii mai purtau încă fructe, iar sute de mere zaceau putrezite pe pamint, raspindind o mireasma dulceaga în aerul rscoros. Frunziul cel mai viu era acela de pe artari şi de pe scumpii. Artarii pilpiiau în stacojiu şi auriu; scumpia era toata purpurie. Pretutindeni, peste culmile unduitoare ale dealurilor, stralucea rosul aprins al copacilor,

impaunindu-fji coroanele sub albastrul ineeto? at al cerului, ca nite cuiburi dense de fisesri jucaue cu zmauuiri de aur printre de. Mai aproape de pamint era purpuriul profund al scumpiilor. Iar lacul umpica, kilometru cu kilometru, ripa larga dintre dealuri – adânc, şi tacut, îi albastru ca otelul.

Aceasta era fara îndoiala o lava de nomazi. O tara a vinatului şi a livezilor salbatice, cu o mireasma imbatatoare de mere şi un aer racoros care îi furnica sângele. Aici triburile de Piei Rofjii îi aveau terenurile de vinatoare. Triburile de indieni Cayuga şi Onondaga, Tuscarora, Oneida şi Mohawk luptasera şi goniscrS şi ucisesera caprioare, şi tot aici omul cu piele rosie a disparut din fata omului alb care, în ciuda paloarci fetei sale nevinovate, se dovedise mult mai nimicitor. Poate ca sângele inclicnilor Mohawk şi Tuscarora şi Cayuga, supt de adâncile radacini ale artarilor accstora dadea frunziului lor atâta maretie. Seva copacilor acestora era sângele vinatorilor indieni care fusesera ucisi de oamenii albi. Frunzele fluturincl în vint fusesera înmuiate în sângele lor. Şi curând veni-va zapada alba, preeum venisera oamenii albi, i vinturile red ingheta-vor artarii şi scumpiile, despuindu-le de frunzele vii şi zvirlindu-le la pamint spre a fi acoperite de viscolul palicl. Tot acest tinut unduios, impestritat acum cu verde şi stacojiu, cu aur i purpura, va zace ca un le

neted, fara trasaturi deosebitc, sub ucigatoarea democratie a zapezii…

Când se întâmpla ca Fraternitatea sa organizeze un bal, Juan era recunoscator ca închina atâta timp exercitiilor violente, caci un bal Mu Chi ar fi fost fatal pentru un moliu. Şi nu atât podeaua ticsita, cât vioiciunea Fratilor şi a partenerelor lor; nu atât vioiciunea lor, cât vigoarea asurzitoare a orchestrei; nu atât orchestra, cât cuplurile amoroase într-o duzina de unghere ferite; nu era atât dragostea, cât ginul care curgea din belsug în camere tainuite şi în fiecare din cele cincizeci de masini parcate în jurul cladirii; şi nu era de fapt numai ginul, ci multimea de dansatori, bonomia galagioasa, jazul indracit, succesiunea

de buze binevoitoare şi biciuirea nimicitoare a alcoolului

— Toate acestea într-un singur amalgam tipator care schimba serata într-o performanta doar pentru eroi – pentru eroi şi indestructibilele semi-ingenue.

Leonie era foarte bucuroasa sa fie partenera lui Juan, caci el continua sa-i placa, iar mai multe prietene de-ale ei îi manifestasera ciuda plina de gelozie fata de anexarea unui strain atât de frumos.

Saxofoanele mugeau şi tremurau, o singura vioara scincea în agonie, şi pe urma sala rabufnea de larma indracita a tromboanelor supuse ritmului ciocanitor al tobelor şi talgerelor.

— Hai baiete, striga Leonie în extaz, mai virtos!

Picioarele ei şi partea inferioara a trupului devenira primejdios de active, spinarea i se cabra – ca o trestie fiexibila când o scuturi – şi crupa ei micuta şi energies ssita încoace şi încolo. Picioarele? i coapsele îi zburau în toate directiile, de parca fjoldul şi genunchiul american desestusau încheieturile în jurul unui cerc întreg. Genunchii îi tineau înainte; genunchii i se încovoiau înapoi. Labele picioarelor plesneau chisnmeaua. Juan, datorita agerimii sale fire.'jti, se straduia sS-iji acordeze micsrile cu ale ei, cu toate ea ar fi preferat de o mie de ori sS danseze în felul lini!; tit, indiferent, de hai-sa-ne-plimbam~prin-parc folosit indeobfjte de catre englezi. Leonie fredona refremjl înfioratoarei melodii eintate de orchestra:

Vreau sa ma iube. ti doar tu,

Numai tu sa ma *iub'efti!*

Apoi un barbat il batu pe Juan pe umar şi Leonie se indeparta dansind în bratele noului sau partener. Mâna ei stinga, cu degetele larg rasfirate, se agata cu aeeeai patima de umarul acestuia precum se agatase de umarul lui Juan. Capul i se lipea tot atât de aproape de pieptul lui ca de acela al lui Juan. Ochii i se ridicau cu aeeeasi dragalasenie spre el, iar crupa ei mieuta salta cu indeminare, mai sprintena ca niciodata.

Timp de eiteva clipe Juan privi dansatorii. Erau cu to1, îi

tineri, iar rochiile fetelor se desprindeau şi se cufundau în palete uluitoare. Lata o rochie de culoarea cirefjelor pierduta printre trei nuance de verde, şi un albastru aprins alaturi de un galben portocaliu. Aici un amestec de brun şi argintiu; acolo de caramiziu! ji roz. Slava Domnului! îi spuse Juan, ca barbatii poarta haine negre!

Saxofoanele gilgiiau ji suspinau 5n goana dupa o melodie insesizabila. Toate picioarele fetelor erau imbracate *în* ciorapi de matase subtire, în tonuri variate. Unele erau de culoarea pielii, altele aurii. Un membru al orehestrei cinta:

Ce pereche-am fi, iubito,
Daca m-ai iubi. i tu,
Dar eti vesnic inghetata.
Mai topeijte-te un pic.

Juan fu impresionat de încrederea în sine pe care o dovedeau aceste fete când intrau sau ieeau din sala de dans. Cu capul sus, întinzind o mâna indiferenta, aceeptind cu nepasare salutarile barbatilor. Cu o urma de zimbet pe buze, cu ochii în patru, anticipind omagiile – omagii cam crude neciopiite poate, şi searbade, dar totui omagii. Acum se initisera sirenele şi orchestra cinta o melodie în sordina, cu ritmul marcat de o uoara bataie de toba. Cu o brusca dezamagire, Juan remarea la toate fetele acestea un fel de aer de familie. Poate nu chiar la toate. La unele recunoteai unele trasaturi mai individuale. Dar majoritatea se apropiau mai mult sau mai putin de un acelai tip. Mici chipuri rotunde; obraji mici şi bucalat-i; nasuri mici cu tendinta de a fi cirne; parul pieptanat în ondulatii rigid simetrice; buze sulemenite cu aceea? i culoare ca mucata, şi guri volubile care rosteau acelasi lucru. Aveau toate acest aer de familie, pentru ea nutreau toate acelat ideal despre farmecul feminin. Placute, insufletite, dar seci O clipa, înfioratoare, Juan îşi închipui pintecul Americii, scotind pe banda rulanta, ca o fabrica de automobile Ford, un nesfirit sir de placute insufletite dar seci, blonde (ori brunete), intru desfatarea unui popor indragostit de fjabloane…

— Hai sa bem ceva, rosti un glas prietenos.

Ginul era tare. Îl baura în bucatarie, pentru ca organizatorii balului erau, oficial, împotriva bauturii, iar la bucatarie nu calcau nicicind. Vreo şase membri ai Fratemitatii Mu Chi, cu partenerele lor, edeau pe o masa lunga, bind gin şi mincind sancivisuri pe care li le pregatea o negresa durdulie. Juan fu prezentat mai multor persoane. Toata lumea era foarte prietenoasa şi Juan sorbi din multe sticle. Li fu ruine de a fi gândit atât de critic despre oaspeti atât de amabili, şi se urea iarai sus, brat la brat cu eel care-i ghicise setea latenta. În drum trecura prin fata mai multor indragostiti, care îi alcatuiau unui altuia scut împotriva lumii. Întocmai ca în Evul Mediu, când fiecare petera îi avea un sihastru tacut, Casa Fraternitatii ascundea în fiecare ungher şi firida câte o pereche de indragostiti, muti şi extaziati.

Juan dansa din nou cu Leonie şi descoperi ca bause f? i ea putin gin şi ca era tare aprinsa. Apoi dansa cu o fata cu parul de aur, deopotriva de inalta cu el, care it cinta la ureche în timp ce dansau:

Pestii inoata, pasarile zboara,

Eu il voi iubi pe cel ce mi-e drag,

Pin-la moarte-l voi iubi…

Apoi dansa cu o fata imbracata într-o rochie de un albastru aprins, poate putin cam cherchelita, caci avea o cxpresie de melancolie mongola pe fata ei bronzata de soare – petrecuse toata vara şi toamna în California de Sud – şi asculta cu nesat la eful de orchestra cu fata maslinie care cinta cu o voce de tenor strangulat:

Ştiu o fata care ma-ndragesto Asla-i nebunia ei…

iar fata în albastru aprins se agata greu de Juan şi voia sa danseze numai în preajma orchestrei, privind ba la el, ba la fjeful de orchestra, cu ochii ei negri şi mici şi chipul bronzat. Iar tenorul strangulat – poate ca era scopit – cinta cu vocea-i dureros de emasculata despre O-hi-o, unde ci’esc viorele sfioase şi unde, când te uiti în ochii cuiva, ei îţi spun tot ce vrei sa tii.

— Mai, dar ferche barbat! spuse o fata în rou care, sosita

de curând, il vedea pe Juan pentru prima oara. Aşa incit el se incumeta sa-l bata pe umar pe partencrul ei şi dansa cu ea, în timp ce orchestra ataca cu malitiozitate o melodie nurnita „Totu-i pentru dragoste”, pe care fata în rosu o cinta în gura mare:

Pentru ce sunt buze rosii?

De ce solduri durdulii?

Totu-i pentru dragoste!

Dra-gos-te, cu o intonatie vibranta. Tineretea e facuta pentru a cinta şi dragostea îşi are poetii pe care-i merita.

Şi de ce-nvatam franceza?

Şi pe banci în pareuri stam?

Totu-i pentru dragoste!

şi fata în rosu îi lipise trupul de-al lui Juan cu eficienta unei midii prinse de o stânca. Totu-i pentru dragoste şi dragostea îi are poetii pe care-i merita.

Apoi înapoi la Leonie, la o Leonie un pic bosumflata, deoarece nu mai dansase cu ea de o jumatate de ceas, dar care il ierta curând îndeajuns ca sa-l împinga printr-o multime de matasuri colorate, brate goale şi haine negre, până la o masina parcata în noaptea racoroasa intesata cu stele, la o marina în care doua tinere edeau pe genunchii a doi tineri şi beau gin sintetic dintr-o sticla de un litru, imbratiindu-se de-a valma cu darnicie. Îi intimpinara totui pe Juan şi pe Leonie cu strigate voioase şi, faeindu-le loc, le oferira gin şi tigsri, iar curând dupa aceea, sezind cu totii de-a valma, foarte apropiati şi ineinsi p cu membrele atât de incilcite incit piciorul oricui putea fi mingiiat de orieare, se apucara sa einte cu totii un alt cintec de dragoste şi de dor:

Gatila-n zdrentele-ti de gala Sa. Stii ca nu-i nicio scofala:

Ce-i astazi haina fericirii şi ill mâine loalele mihnirii.

Ei te cheama-n dulci cadente Vesela Papusa-n Zdrente!

Azi dorita şi iubita Mâine, jalnic parasita,

Biata Papusica-n Zdrente!

Leonie, culcata pe pieptul lui, saruta oehiul sting al lui Juan cu buze calde şi dragastoase; dibui cu dibacie sticla cu

gin pe care i-o oferi; şi il mingiia pe par în timp ce el bea. Astfel incit, atunci când se înapoiara în sala de dans, Juan constata cu uimire ca spectrul de eulori se topise şi ca toate elementele lui dansau acum neb Lines te charleston, cu parteneri albi şi negri, în timp ce orchestra sufla ritmuri draecsti prin tromboane lungi de alama care se alungeau şi se scurtau rincl pe rând în faţa gurilor buhaite în care se propteau. Apoi luminile fura seazute milos – până la un violet-albastrui, şi zgomotul tirsitor al picioarelor pe podea se cunfunda într-o melodie mai blinda. Acum banjourile şi ghitarele havaiene raspindeau note jeluitoare în amurgul apasator, şi tenorul scopit cinta o melodic parca lipita de coardele ce se agatau de ea: dragoste, mereu dragoste, şi iar dragoste şi bucuria de a te uni cu ritmul jazutui.

— S-ar parea ca aveti o parere buna despre dragoste în partea asta a lumii, vorbi Juan.

— Despre dragoste? spuse Leonie plina de entuziasm. Oho, baiete, lasa c-a te invat eu…

XIII

3 uan se trezi în dimineata urmatoare cu presimtirea vinei nenoroeiri iminente, ceea ce nu se datora decât în parte starii de plins în care se afla stomaeul lui.

Zabovi în pat eitava vreme, fumind o tigara care-i frigea limba. O seara lamentabila, cugeta el. O expunere jalnica de vulgaritate dezlan1, uita, uor de criticat din toate punctele de vedere. Un gin de foarte proasta calitate. Şi fetele? Ei da, fetele facusera progrese pe masura ce serata se prelungise.

Dar ca sa fiu cu totul cinstit, i? i spuse Juan, aezindu-se în pat atât de brusc incit simti o strafulgerare de durere la creier? i o groaznica senzaie de rau de mare la stomac, ca sa fiu cu totul cinstit, m-am distrat destul de bine dupa prima jumatate de ceas. Am baut ginul lor chiîn. Ic, şi m-a remontat. Le-am sarutat fetele, şi mi-a plaeut. Am topait în sunetele muzicii lor înfioratoare, şi am aplaudat. Sunt aadar şi eu un om cu gusturi vulgare. Pacatul meu este ca sunt normal. Atunci, sa-mi fie cinstea o virtute…

Cinstea-in-Gindire şi Cinstea-la-Punga – aceti copii ai nimanui! Cea din urma, de când cu înfierea ei de catre Opinia Publica, era ceva mai bine ocrotita; dar Cinsteain-Gindire ramasese hoinara pe strazi, privind cu jind printr-o fereastra la copiii bogati care se jucau în camera lor, doldora de jucarii. Lata Trufia, aezata pe un tron de; jucarie; Ipocrizia, cu parul ei de aur, copilul favorit al mamei; Buna Cretere, cu cartea ei cu felurite poze; Invidia, ? terpelind bomboane de la sora-sa Lacomia – care mai poftea încă la placinta mincata adineaori – şi Nemilostenia, lungita sub lacat în cutia ei. Iar ea, biata Oinste, turtindu-şi nasul de geam, statea tremuratoare în ploaie sau zapada sau viscol – c-aci Vremea Rea este naa ursuza care n-o paraset. E decât rareori. Printre toţi copiii bogati, numai Lacomia îi mai vorbea când când, dar Cinstea nu prea o simpatiza, în general…

A putea s-o înfiez eu, gindi Juan. Mi-a lua desigur o belea mare pe cap şi m-ar stinjeni uneori, dar a putea s-o trimit la culcare curând dupa ora ceaiului…

Era aproape ora ceaiului când Juan ie? i în ora? sa infrunte lumea, şi chiar la aceasta ora nutrea doar putina simpatie fata de activitatile ei mai grele. Arata cam palid în lumina soarelui de iarna. Se alipi totui fotbalitilor care primeau instructii de la domnul Ramper, şi printr-o eroica stapinire de sine, reui sa-i ascunda slabiciunea fizica. Mai mult decât atât, prin exeeutarea magistrala a unei micari anevoioase, reui sa prinda oehiul antrenorului, iar mai tirziu izbuti sa-i atraga laude din partea domnului Ramper pentru iscusinta cu care prinsese mingea…

Meciul important cu Princeton se apropia? i, intru pregatirea lui, echipa încerca sa puna în practica tot felul de noi tactici şi iretlicuri nascocite de domnul Ramper, cu speranta ca va învinge cu ajutorul lor pe temutii sai adversari El şi adjunctii sai se straduiau neostenit sa-l instruiasca pe fiecare om în toate amanuntele îndatoririlor sale, în aşa fel incit, ori de câte ori treisfertul fundas dadea un anumit semnal, echipa sa poata tini la o actiune bine

cugetata, fiecare contribuind cu precizia inteligenta a unei rotie de marina, pentru ca intreaga echipa sa deruteze, sa hat'tuiasca, sa striveasca şi sa mature pe cei unsprezece jucatori de la Princeton.

Intre timp, firete, echipa de la Princeton se indeletnicea şi ea cu elaborarea unor tactici avind drept scop sa-i combata, sa-i incurce, sa-i împinga, sa-i zdi'obeasca şi sa-i infringa rusinos pe jucatorii de la Motley.

Pentru un. Eveniment de importanta atât de mare, până şi etocina domnului Ramper fu socotita neindestulatoare, a.? a incit cu eiteva zile înainte de meci, un profesor de Retorica – erau mai multi la Motley – şi citiva preoti din locaiitate, împreuna cu citiva fotbaliti de vaza din trecut (oameni pintecoi acum cu nasurile zdrobite) fura chemati spre a imparta? i echipei şi intregului corp studentesc ce gxndeau ei despre toata treaba asta. O adunare de masa fu convocata, şi cu ajutorul megafoanelor, preotii se rugara la Dumnezeul Bataliilor pentru victoria celor de la Motley şi le amintira ascultatorilor de Iosua şi de David şi de Samson şi de altii care purtasera Lupta cea Dreapta.

Apoi, cu fraze simple şi pline de emotie, dar nestingherite de reguli de sintaxa, veteranii cu nasuri frinte ai fotbalului glorios vorbira despre eroii de odinioara, de oamenii aceia mari care fertilizasera terenul cu sudoarea lor şi calcasera vitejete peste burtile dumanilor în cinstea dragei lor universitati Motley. Domnul Hamper adauga la spusele acestora eiteva cuvinte, care fura însă cu totul acoperite de aclamatiile stârnite de aparit, ia lui. În sfirsit, profesorul de Arta Oratorica, un om slab? i cam buimac, reproduse fraze frumoase din Demostene, din Ecleziast şi din Abraham Lincoln, pe care le împleti cu ale sale şi cu versuri din Cintarea lui Roland, iar la desert recita întreg mesajul lui Henric al V-lea adresat trupelor sale înaintea bataliei de la Harfleur.

Apoi, vadit mincata, vasta congregate cinta un imn, repeta cu conducatorii de ovatii strigatele de lupta ale tribului, si-l asculta cu inimi vrajite p? pastorul Primei

Biserici Reformate din Cartagina care, în final, îi incredinta lui Iehova datoria de a-i sprijini pe cei care vor purta maiourile verde cu rosu ale universitatii Motley în ziua marii încercari. Dupa care, un foe mare fu aprins şi congregatla se întoarse la ritualurile de jungla, batind pamintul cu picioarele şi angajindu-se într-un uria dans al sarpelui în jurul rugului inflacarat.

La început Juan cam luase în deridere aceste pregatiri atât de solemne şi de complicatc în vederea unui simplu meci de fotbal, însă când îşi dadu seama cu cita seriozitate le priveau toţi ceilalti, incepu sa se sperie. Până şi conferentiarii de la catedrele de Distributie în Comertul cu Amanuntul, Cumpararea în Angro, şi Analiza Statistica, pareau sa acorde înfruntarii ce urma sa aiba loc p\ste eiteva zile o semnificatie majora. Iar studentii de la cursul de Umiditate Interioara şi Exterioara la Carnea de Vaca de Prima Calitate, şi analitii Controversei Privitoare la Praful de Copt, i? i parasira caietele? i, bombindu-si pieptul, foloseau anapoda termenii tehno-? tiintifici ai fotbalului în eonversatiile lor curente. Era limpede ca acesta nu era un meci ca toate celelalte. În tulburarea ei, Leonie, biata fata, devenise cu totul incoerenta şi, cu toate ca afectiunea ei pentru Juan, ca membru de rezerva al echipei, crestea din ora în ora, patriotismul ei era încă şi mai mare, astfel incit nu-i mai ingaduia lui Juan sa intirzie peste ora zece seara, când iesea cu ea în oras. Toate dezmierdarile de dupa ora zece fura sacrificate pe altarul fotbalului, dar ea socoiea aceasta jertfa a ei ca un lucru de nimic fata de marea speranta legata de o victorie a universitatii Motley.

Ziua cea mare incepu cu cerul acoperit de norisjori albi, iar în tot cursul diminetii soselele care duceau spre Cartagina fura pline de masini incarcate cu vechi absolventi de la Motley, cu sotiile şi rudele sotiilor acestora, mamele şi tatii studenti I or actual i şi verisoarele acestora, colegii de birou ai unchilor lor, eiteva rubedenii din Memphis? i din Oshkosh? i din Wichita care venisera în vizita pe la ei, şi o mare afluenta de oameni care nu aveau nici în din nici în

mineca cu Motley sau cu Princeton, dar care iubeau fotbalul cu aceeasi patima cu care indragesc puntii circul.

Înainte ca echipa Motley sa se napusteasca pe teren spre a înfrunta arena ticsita, domnul Ramper le tinu o scurta predica:

— Baieti, vorbi i’l serios, am un ultim cuvânt de spus. Numai unui singur. Aşa incit, ascultati. Flacaii de la Princeton s-au laudat ca meciul asta e un fleac pentru ei. *Eu* însă spun ca sunteţi în stare sa-i snopiti. Ei bine, care din noi are dreptate? Cum o sa dovediti ca noi avem dreptatc? O sa sariti pe ei de la primul fluier. Nu-i lasati sa se organizeze. Turtiti-i şi snopiti-i de la început! Atacati-i şi loviti-i! Trintiti-i! Min; jiti-i! Orbiti-i! Bum, a? al Asta-i tot ce am de spus, baieti. Acum, fuga pe teren şi desfiintati-i!

O grandioasa ovatie intimpina echipa la ivirea ei. Fanfara cinta cu insufletire, saizeci de mii de spectatori aplaudau în picioare, şi conducatorii de ovatii îşi dirijara corurile pi’in intreaga gama a rasunatoarelor strigate tribale.

Meciul fu îndeajuns de dur spre a satisface toate a? — teptarile atitate cu atâta patima în cursul saptaminilor de pregatiri, şi accidentarile nu fura citui de putin rare.

Princeton marca prima incereare, dar nu reui transformarea care i-ar fi adus un punct. Apoi Motley marca! ji ea, dupa o alergare spectaculoasa, şi cu o maiastra lovitura de picior i? i asigura un punct avans. Acest succes duse entuziasmul sustinatojilor echipei gazda până la frenezie. Fanfara universitatii Motley cinta asurzitor, conduetorii de ovatii facura tumbe peste tumbe, şi toţi vechii absolventi îi scoasera din buzunare câte o sticla de whisky sau de gin şi baura cu sete spre a-i dovedi cât erau de fericiti. *F*

Acum Princeton porni la atac cu o cruzime şi o iscufeinta crescinda, şi într-o succesiune rapida, un Lnainta de la Motley şi doi treisferturi de la Motley fura scoi de pe teren. Dar Princeton tot nu reui sa marcheze o incercare. Impini înapoi până aproape de linia lor de fund, baietii de la Motley luptau cu indirjire i-i tineau pe atacanti în loc. *„Ils ne*

passeront pas!” era lozinca lor, şi, întocmai ca la Verdun, partea lor de teren ramase neviolata. Dar vai, de câte ori scapara ca prin urechile acului! Vai, prin câte suferinti şi usiuari nu trecura miile de spectatori! Şi vai, ce al în ate le aduse tuturor fluierul care anunta sfiritul reprizei!

La vestiar, masorii şi asistentii lor de toate felurile luara în primire echipa eroica, frecindu-le bratele cotonogite, batindu-i uor peste picioare şi frictionindu-le spinarile cu alcool. Fata domnului Ramper era alba ca varul, dar ochii îi erau straniu de mari? i luminoi. Când fura cu totii spalati şi niasati şi imbracati din nou, el se sui pe un scauri şi le vorbi cu glas incarcat, ba chiar impovarat, de emotie. Arata acum pe treisferturi evanghelist şi numai pe un sfert gladiator, şi socotind ca în aceasta faza sentimentalismul era probabil un pinten mai nimerit pentru îndemnarea oamenilor sai la uturi puternice, le vorbi astfel:

— O, baieti, rosti el cu o voce caima şi raguita. Daca aveti o iubita, duceti-va sa luptati pentru ea! Daca aveti iname, duceti-va sa luptati în cinstea lor! Iar daca nu aveti nici mame nici iubite, atunci amintiti-va ca batrinul Al Ramper va iubete pe fiecare şi pe toţi deopotriva, incit poate c-o sa luptati pentru el! Nu sunt un om expansi v, baieti, dar vreau sa va spun un singur lucru, anume ca va iubesc pe toţi pentru ceea ce sunteţi şi pentru ceea ce ati facut pentru mine azi. Va iubesc tot atât de sincer de cum îi iubete un tata fiii. Şi acum, sa va fac o marturisire: nu sunt atât de sanatos pe cât credeti. Doctorul îmi spune ca mi-e inima foarte slabita şi ca acesta e poate ultimul an în care am sa va fiu antrenor. Poate ca până se împlinete anul, Seceratorul Neiertator ma va vizita fji voi a pare în maioul verde cu ro? u al universitatii Motley în faţa Marelui Arbitru, cel care ne vede toate greqelile şi de a3 carui fluier trebuie sa ascultam. Poate ea aceasta e ultima ocazie ce-mi este data sa va vad batindu-i pe cei de la Princeton, daca va cramponati de scon I actual. Incit, duceti-va şi luptati, baieti, a? a cum n-ati mai luptat niciodata. În cinstea mamelor voastre, pentru iubitele voastre, şi pentru mine,

baieti! În cinstea batrinului Al Ramper, baieti, agatati-va ca dracii de punctul acela blestemat!

Lacrimile curgeau repezi pe obrajii domnului Ramper. Priam nu fusese mai mieat când Hector?! fratii lui fura trimii cu surle în intimpinarea oaspetelui grec. Nici. Didona nu plinsese atât de tare, şi nici Faust, rugindu-se. De diavol sa-i mai harazeasca un ragaz, nu pledase mai disperat. Iar fotbalitii cu inima de mielusei (multi din ei eintarind peste o suta de kilograme fiecare) se îndreptara spre teren cu sufletele înfocate, cu degetele crispate, gata cu totii sa le fie pilda moliilor şi sa-i invete ce inseamna sa te razboiefjti.

Imbarbatati de lacrimile sarate ale domnului Ramper,

ii gonira pe cei de la Princeton până la capatul celalalt al terenului, si-i tinura acolo, amen intin du-le poarta cu atacuri de virf şi cu siretenii subtile. Dar echipa de la Princeton rezista cu indirjire şi Motley nu-si putu spori avantajul de un punct.

Iar acum ofensiva echipei Motley mai slabi putin şi jocul se, muta la jumatatea terenului şi din când în când în jumatatea de teren a echipei Motley, pe masura ce jucatorii de la Princeton, trecind de la defensiva indirjita, se avintau vitejete la. Atac. Acum linia de fund a lui Motley deveni iarai o cetate asediata de dumani, cu turnurile hartuite de aruncatori cu pratia, cu zidurile amenintat. E de minari şi de sapaturi. Acum baietii de la Motley liji înfigeau caleiiele în pamintul scormonit, îi opinteau spinarile de granit, mugeau ca taurii şi luptau pentru fiecare centimetru de pamint. Iar Timpul le venea şi el în ajutor, secerind minut dupa minut, în aşa fel incit sfiritul

JO*

meciului se apropia cu pai mari iar Princeton se afla încă la o cliferenta de un punct.

Dar Soarta (întruchipata în Aloysius Werther, central echipei Princeton) il prinse de glezne pe Tim Appleman, un mijlocas de la Motley, si-l azvârli cu atâta putere de pamint, incit îi scoase umarul din încheietura. Şi Tim era al treilea mijlocas pe care il pierdea Motley în acest meci.

Domnul Ramper îi cintari din ochi pe cei patruzeci de jucatori de rezerva care asteptau pe tufja. Fundasii buni erau mai rari decât inaintasii. Domnul Ramper sovai. La antrenament, Juan jucase extrem de bine. Niciodata nu-i scapase un semnal, plasarea pe teren îi fusese impecabila, suturile puternice, şi alergase cu fente foarte dibace. Dar era, bineinteles, lipsit de experienta. Poate, gindi domnul Ramper, ar fi mai sigur sa-l trimit pe Guggenheim. Dar Guggenheim, desi îndeajuns de experimental, jucase slab la ultr mele jocuri de antrenament... Domnul Ramper îşi risca norocul si-l trimise pe Juan sa-l înlocuiasca pe Tim Appleman.

Până aici, Juan aproape ca pierduse orice speranta de a lua parte la un meci adevarat, a? a incit, în timp ee-si punea casca pe cap, simti ca bucuria îi era oarecum stinjenita de uimire. Era de asemenea cam intepenit şi infrigurat de pe urma îndelungatei soderi pe banca. Se simti intimidat când arunca o privire rapida spre arena ovala ticsita de spectatori şi auzi, vrind-nevrind, ropotul spasmodic al glasurilor lor. Era o experienta infrieosatoare, dar parca şi o gluma – numai sa fi fost c-ineva cu care s-o poata impartasi.

Citva timp nu avu nimic prea important de facut pe teren. Spre a mai seapa de efortul istovitor la gramada, fundasii utaii mingea dintr-o parte în alta. Juan statea în spatele liniei de fund. Într-un are lung şi rapid, mingea veni spre el şi el o prinse cu maiestric. Acum, ceea ce se cuvenea sa faca era sa atinga mingea de pamint, oferind astfel automat celor de la Motley posesia balonului pe linia de douazeci de metri. Lui Juan i se paru însă ca avea cimp deschis spre dreapta şi ca putea sa fuga cu mingea mult mai departe de linia de fund decât aceijti douazeci de metri.

Aici, însă, grei. Poate ca din pricina frigului şi a mtepenirii, viteza il cam parasise. Sau poate ca nesocotise iuteala adversarilor. În orice caz, nu alerga decât zece metri fji iata ca un atac de o repeziciune uimitoare il culca la

pamint, iar un al doilea atac aproape ca îi plesni diafragma. Un bivol şi un piton n-ar fi putut sa se napusteasca mai violent, însă nu erau, de fapt, decât Aloysius Werther, centra de la Princeton, şi Ily Brannigan, un inaintas al aceleiai echipe, care il placasera. Cu respiratia taiata, uluit, complet ametit, pe jumatate inabufjit, ? i ingrijorat îndeosebi de soarta unui genunchi al sau, Juan aproape nu-i dadea seama ce i se întâmplase. De fapt, fusese zvirjit înapoi în locul de unde pornise. Atât de mare fusese rapiditatca domnului Werther, atât de vijelioasa navala domnului Brannigan, incit impactul atacului lor combinat îi purtase pe ei, pe Juan şi balonul pe o distanta de citiva metri foarte pretiosi, şi când se pravalira cu totii laolalta la pamint, aceasta avu loc în spatele liniei de fund a echipei Motley – şi Princeton marcase un gol.

Tacerea cazu brusc pe treisferturi din multime. Daca larma fusese un vai colorat, ceea ce urma acum fu o pa~ loare cenuie, ca un porete gol nedefinit aparut pe scena dupa ridicarea unei cortine tipsloare. Cu sufletele? i cu privirile golite brusc, uluiti d (’ catastrofa, spectatorii atât de inimoi cu eiteva clipe înainte edeau acum invesmintati în zdrentele voioiei lor. Zadarnic se straduira conducatorii de ovatii sa-i dezmorteasca. Un murmur confuz le fu singurul raspuns. Doar minoritatea care îi aclaina pe cei de la Princeton urla de bucurie.

Cinci minute mai tirziu, jocul lua sfirsit. Niciuna din parti nu mai izbuti sa marcheze, şi Motley pierduse meciul din vina lui Juan.

XIV

JK.

În joia urmatoare, Juan parasi spitalul. Era greu lovit pe alocuri şi ciiiopata usor în mers. Dar aceste neajunsuri fizice nu erau nimic pe linga rascolirea din sufletul lui. Caci ştia ca era socotit, de foarte multi, drept un ins care gravita între timpenia cea mai crunta şi tradarea eea mai respingatoare, un individ mai de ocara decât ua criminal şi doar un pic mai acceptabil decât un paria; finta pe deplin îndreptatitS a

batjocurii copiilor de coala sa a urii neimpacate a coechipierilor sai.

Doctorii de la spital il trataserS cu un dispret polar, iar infirmierele abia îşi stapineau dezgustul când puneau mâna pe el. Nu zadarnicise el oare singura speranta de victarie asupra lui Princeton pe care o nut rise Motley de atâta amar de ani? Probabil ca fusese mituit de Princeton. Infirmierele simteau ca ar fi îngrijit mai curând un lepros, decât sa puna mâna pe carnea unui asemenea om.

Ziarele de duminica il insultasera si-i batusera joc de el. Îl citasera pe domnul Ramper care, pare-se, declarâse:.. Niciodata nu va mai imbraca acest om vechiul maiou verde cu rou al echipei Motley. I i-a? smulge cu propriile mele mâini. : Iar duminica seara (dupa ce se rugase mai intii la biserica) domnul Ramper venise la spital spre a-i rosti în persoana binemeritata osinda.

Acum, în vreme ce Juan trecea prin incinta universitatii, oamenii se uitau cu raceala la el ori îi ocoleau privirea. Vreo trei-patru care stateau de vorba amutira şi~i aruncara priviri uricioase. Fetele se uitau la el cu indignare şi de-ar fi avut ceva de care sa traga, si-ar fi tras fustele din calea lui. Trei chinezi – studenti la sociologie – pufnira în râs pe fata.

Se duse sa stea de vorba cu profesorul de Statistica Comerciala; cu sefnl de lucrari de la Etica Comerciala, cu conferentiarul de la Conducerea Industrials. Şi ei suferisera o schimbare. Întrucât Juan nu mai era fotba11st – oare nu citisera şi ei declaratiile antrenorului Ramper în ziare? — statutul sau de student privilegiat urma sa fie, firete, modificat. Va deveni – ba devenise chiar – un student obisnuit, supus la un program de lucrari istovitoare şi la întocmirea imediata a unui studiu asupra Disponibilitatii Actiunilor, ’a unui al doilea privitor la Integritatea Garantiilor, şi al unui al treilea con – sactat Analizei Ciclice a Variatiilor Cererii de Balamale pentru Ui de Garaj. În plus, va fi supus foarte curând unui examen de verificare, iar lieobtinerea unei note satisfacatoare va avea consecinte foarte serioase pentru el. Aşa graira profesorul de Statistica

Comerciala,. Sefui de lucrari de la Etica Comerciala, conferentiarul de la Conducerea Industrials… Cu o privire cenuie-stidoasa, eu fete eenuîi inghetate, lipsiti deodata de orice simpatie fatS de el. Tirani marunti într-un imperiu de carton. Bum! spusese domnul Ramper. O Analiza Ciciica a Vai'iatiilor Cererii de Balamale pentru Ui de Garaj, spusese profesorul de Statistica Comerciala. Era cu adevarat deprimant, gindi Juan, şi hotari ca circulatia monetara americana inseamna mult mai mult decât centii şi dolarii. Inseamna printre allele ca un joc nu este numai un joc, ci un amestec de perspective comerciale şi de nazuinte romantice; iar el, care dispretuia romantismul şi îi batea joc de comert, trebuia sa îndure suferintele cuvenite!

II parasise şi Leonie. Nu venise sa-l vada la spital, nu telefonase, şi nici macar nu-i scrisese un singur rând. Iar când Juan se duse la intilnirea devenita acum traditionalS la bibliotecS, ea nu se afla acolo.

Printr-una din acele nevinovate capricii de sentimentalism, luasera obiceiul de a se intilni la biblicteca,.în locul pustiu unde, printre rafturi, Juan zarise pentru prima oara ochii ei Ince'tosati de lacrimi, şi vorbi. Se cu ea pentru prima data. Acum sta singur, parcurgind neatent titlurile din fata lui. Era acolo Hakluyt, într-o serie de volume subtiri verzi, iar mai departe – pe eiteva f? *ruri – *Jurnalul Societafii de Geografie,* de culoarea manusilor murdai'e, cu fisii brune şi verzi pe muchiile rotunjite. Erau publicatii ale Societatii Hakluyt în volume albastre cu litere aurite, *Jurnalul lui John Jourdain; Expedifia Portugheza în Abisiniaandrew Eattell în Guineea; Calatoriile şi Expeditiile Timpurii în Orientul Apropiat; Calatoria lui Gonzales în Insula Paste'lui, 1770…*

Insula Pastelui se afla în acea regiune a Pacificului care acopera partea. Din stinga a lumii pe Proiectia Mercator, fiind populatS d. E chipuri de piatra; Abisinia era *o* citadela africana a cretinismului negru, a feudalismului, şi a descendentilor legaturii dintre Solomon şi Balkis, regina cu picioarele psroase; Orientul Apropiat era locul unde

Mediterana privete cu ochi de safir uimiti spre desert, unde piratii genovezi pradau toate corabiile care transportau sânge, apa, fructe «i cadavre în caleie lor; cât despre Guineea aceasta era o tara a Irigurilor, dar care oferea supravietuitorilor fildes şi ulei de palmier din belsug, iar Andrew Battell venise acasa cu niste povesti frumoase despre viaţa lui printre membrii tribului Gaga, care îi reimprospatau batrinetele si-l recomandau atentiei vecinilor sai din Leigh, în comitatul Essex…

Pe scurt, mai erau şi alte orase pe suprafata pamintului în afara de Cartagina, iar universitatea ofera, desigur, multe neajunsuri ca loc de resedinta. Era izolata de restul lumii, şi aici criteriile false înfloreau nestingherit…

O voce ostila îi întrerupse meditatia. Leonie aparuse din bezna indepartata şi se profila stralucitoare între rafturile de carti.

— Am venit, spuse ea, ca sa-ti dau inelul înapoi. Intelegi, cred, de ce nu vreau sa-l mai port.

— Dar nu ti-am dat niciun inel, spuse Juan. Nu ti-am dat niciun fel de inel niciodata.

— Ştiu bine ca nu mi-ai dat, spuse Leonie, şi calicia nu e un lucru cu care sa te poti fali. Mi l-a dat Red Roper, care a fost flirtul meu, dar de când sunt în vorba cu tine, l-am purtam în cinstea ta, daca intelegi ce vreau sa spun, iar daca nu-ntelegi toata lumea o sa-nteleaga, incit trebuie sa ma scap într-un fel sau altul de el, caci altfel or sa creada ca sunt încă flirtul tau, şi mai curând m-as vedea *moarta* decât sa se creada aşa ceva. Aşa incit iata-l…

Isi trase inelul de pe deget i-l arunca lui Juan, dupa care se invirti pe tocuri şi se indeparta cu pafji apasati…

Calatoriile lui Foxe şi James spre Nord-Vest; Cathay şi Drumul într-acolo; Pe urmele pelerinilor – acestea erau titlurile pe care le ascunsese Leonie în timp ce vorbea despre inele de logodna. O fata proasta, cu limba ca o limba de clopot, dar placuta la atingere şi frumoasa la vedere. Pacat c-o pierduse… Mai departe era o *Geographic Universelle* a lui Malte Brun, într-o editie eleganta; iar

dedesubt, în volume negre, prafuite, titluri germane: *Erdkunde,* şi *Erd-vdlker,* şi *Staatenkunde.* Iar pe primul raft, niste volume imense de pergament, de un alb murclar pe care scria *Der Neue* şi nu-stiu-cum.

Juan depuse inelul dat de Leonie între paginile lui *Kitai şi drumul într-acolo…*

În seara aceea, într-un restaurant saraeacios, intra în vorba cu un omulet cu infatisare stranie. Se hotarise sa cineze – daca faptul de a minca o masa atât de neceremonioasa se putea riumi a cina – într-un fel de adapost de birjari, la un capat indepartat al Cartaginei, unde ştia ea nu-i putea intilni pe; ceilalti studenti. Majoritatea clientilor sedeau pe scaunele în faţa unei tejghele lungi, dar la un capat al local ului se afla o masa la care se duse Juan şi unde, curând, omuletul veni sa ia loc în faţa lui.

Nu purta palarie, şi parul lui, lung şi carunt, era zburlit. Era un omulet slabanog, cu o fata rosie şi osoasa, cu mâinile roîi şi osoase şi cu ochii aproape invizibili din pricina pleoapelor umflate. Hainele nu i se potriveau de fel, purta un pulover gros împletit din lina verde, mult prea mare pentru el, şi peste, acesta un surtuc de homespun care fusese croit pe masura unui baietel şi care abia
i se indicia la piept. Gulerul de lina verde i se urea în lungul gitului şi manete verzi cu dungi îi acopereau incheieturile miinilor, pe care minecile hainei nici nu visau sa le atinga.

Era foarte nervos şi sfios, şi foarte încurcat cu micile probleme ale minc-atului, dar totusi dornic de vorba şi de societate. Nu prea indragea Cartagina.

— N-am fost niciodata la pusearie până sa vin aici, spuse el cu un râs cam rusinat.

Nu privea spre Juan când vorbea, ci îşi misca dintr-o parte în cealalta capul, nu pe furis, ci cu modestie; iar ochii priveau sfiosi printre pleoapele ineretite.

Şi de ce te-au bagat la pusearie?

— Priveam la niste pasarele şi a venit ajutorul de fjerif şi a spus ca sunt un vagabond. Asta-primavara. Copacii erau

acoperiti cu frunze fragede, toate verde-palid, ca nite virfuri de sulite îndoite la mijloc. Stitt ce vreau sa spun? Şi a venit un stol întreg de pasarele sa se joace printre frunze, ciripind şi ciripind şi topaind de colo-colo. Se înapoiau la aceiafji copac în fiecare zi, şi eu stam sa privesc la ei. Nu aveam nimic altceva de facut, şi pasarelele erau foarte dragute, socoteam eu,

— Eti cumva naturalist?

— M —

— Am iosi, daiacum nu mai sunt bun de nimic, incât stau sa privesc la lucruri. La. Pfisari mai ales.

Numele omuletfuliii era Foley. Îi plati consumatia eu bani msrunti, pierzind o gramada de vreme cu numaratul lor, aa incit Juan îi dadu seama ca maruntiul reprezenta ceva deosebit de important pentru el.

. Dupa ce plecara de la restaurant, Foley spuse cu oarecare mindrie:

Am eifjtigat o. Gramada de bani în toamna asta, cplegind fructe de padure. Nici nu ftii câte mure sunt pe dealurile astea, şi afine de asemenea. Uneori el tigam pinS la optzeci de centi pe ora de eules. Imi place sa culeg bace. Ce bine ar fi daca ar create tot anul!

.. Avea un glas de om bine crescut şi felul de a vorbi malt mai îngrijit decât acela al studenilor pe care-i euT no. Seuse Juan. Minat în parte de curiozitatea de a-i afla anteeedentele, iar pe de alta parte: de dorinta fireasca dea hrani pe cineva la care functia n-utritiva era vadit intermitenta, Juan il pofti pe omulet la masa pentru a doua *zi* la prinz, şi Foley, în felul sau sfios, paru bucuros sa accepte.

XV

Din pricina acestei xntilniri întâmplatoare, Juan dormi cu eiteva nopti mai tirziu într-un hambar, cu Foley sforaind uor, alaturi.

Cita vreme ai ce minca şi metabolismul îţi este normal, exista multe cai deschise spre fericire. Daca poti gasi un. Loc unde faptul de a-ti pierde vremea nu~t. I pricinuiefjte

nici ruine, nici remucari – iata una din aceste oaze! Iar daca poti un şi nascoci tot felul de necazuri pentru dumanii tai, eti iara? i prins în mrejele fericirii. Şi daca. Eti înzestrat cu darul de a nesocoti ceea ce ai pierdut, ceva pe care tii bine ca n-ai sa-l mai redobindeti probabil niciodata, atunci eti riu., numai stapin pe foordeiul tau de fericire, dar *şi* pe o c-etate bine aparata împotriva cotropirilor invidiei şi ale parerilor de rau.

Spre norocul sau, Juan era înzestrat. Cu un atare dar, aşa incit nu-i pierdu vremea rozindu-şi unghiile pentru cS o pierduse pe Leonie, ci îi aminti cu oarecare limpezime lucrurile urmatoare: ca vocea ei era cam lipsita de vlagS de tonalitate; ca avea un neg mare în forma de capde ciine pe sân; ca vocabularul îi era nejustificat de restrins; şi ca atunci când se plimba cu ea, avea prostul obicei de a se ciocni mereu de el. Juan tia, bineinteles, ca Leonie avea? i unele ealitati optime: buze foarte dulci gingas modelate; picioarele cele mai frumoase din intreaga” Cartagina; o paleta vasta de mingiieri; şi un talent” la dans vrednic de invidiat. Dar cu toate ca Leonie se bucurase până acum de toate aceste insulin, aproape până la excluderea totala a cusururilor, acestea se apucara acum sa ia proportii atât de mari, incit nemuitumirea lui Juan disparu ca prin farmec.

În acelai chip se apara şi împotriva regretului nascut din. Pierderea înlesnirilor pe care i le oferea Motley, anume printr-o intelegere plina de perspicacitate a neajunsurilor respective. De indata ce lua hotarirea de a pleca de la Motley, vazu cât se poate de limpede toate betesugurile vietii universitare în general, şi ale vietii la Motley, în special, în timp ce perspectivele unui trai nomad il atrageau din ce în ce mai mult... *Kitai şi drumul într-acolo; Andrew Battell în Guineea; Insula Pastelui.* Existau locuri minunate în lume şi era aadar o prostie sa traieti trei ani la Cartagina când trei ani reprezinta trei-aptezecimi din viaţa, şi când jumatatea de glob ocupata de America ti se întinde la picioare.

Dar nu prea ştia încotro sa se îndrepte – dei se gindea

vag sa se duca sa vada Quebecul – până ce-l intilni pentru a doua oara pe Foley care, dezvaluindu-şi cu sfiala propriile sale pianuri, îi dadu o idee şi lui Juan.

Omuletul sedea oarecum agitat la masa, în faţa a ceea ce constituia prinzul sau, Restaurantul nu avea pretence de eleganta nici în materie de serviciu, nici de hranfi, incit, pentru o mai mare comoditate, tot ce se comanda era adus şi asezat pe masa într-o singura data. Ca atare, t'oley avea în faţa lui o farfurie cu tocana cu un. Ou deasupra, ofarturie cu cartofi terciuiti şi o alta cu spanac, o ceaca cu cafea, şi o farfurioara primejdios de p. Ina cu o crema groasa şi siropoasa.

Lacom, dar cu o timiditate pe care o trada în fiecare din micarile lui, gusta de ici şi de colo cu furculita ba din tocana, ba din spanac, şi chiar din crema. Desertul acesta dulce era atât de ispititor, incit nu putea aiepta sa termine cu celelalte feluri ca sa guste din el. Şi uneori îi schimba parerea. Plimba o bucata cu furculita prin aer, ca s-o depuna apoi înapoi pe o farfurie apropiata, incit foarte curând crema se amesteca cu tocana, iar spanacul se lafaia în alte farfurii. Era vadit obisnuit cu mese frugale, caci aproape de sfirsitul mesei – şi masa tinu timp îndelungat din pricina felului lui de a minca Foley spuse:

— ' Masa a fost foarte buna, dar e cam greu sa maninci atâtea lucruri în acelasi timp.

Ceva mai tirziu, îi marturisi:

— M-am gândit sa merg pe jos până la Buffalo. Am un var acolo, care poate ca-rni va ingadui sa stau citva timp la el. E vreme buna de drumetie acum, înainte sa vina zapada.

Juan îi aminti ca Buffalo se afla pe drumul cel mai scurt spre Canada, şi ca daca tinea sa viziteze Quebc'cul, putea s-o apuce pe acolo şi sa vada şi Toronto.

— Cred c-am sa te insotesc, spuse el.

— Splendid, exclama Foley. Când pornim?

Fara zabava, Juan Isi împacheta lucrurile şi le lasa în pastrare undeva; trimise un geamantan cu trenul la Buffalo; îi ridica banii de la banca – şase sute şi ceva de dolari; îşi

cumpara un rucsac şi viri în el o manta de ploaie, o patura, o sticla cu whisky, piine, ciocolata, ciorapi şi o ctimasa; şi a doua zi dimineata, dupa ce luase hotarirea sa piece, se intilni cu Foley la ora micului dejun.

Era o boare iernatica pe dealuri când o pornira la drum, fara a-si fi luat ramas bun de la nimeni, dar oprindu-se o clipa în loc ca sa priveasca printr-o rariste oraelul as’cuns într-o vagauna la picioarele lor, iar mai departe, universitatea asezata pe o ereasta de deal, avind în spatele ei un alt deal şi dincolo de acesta altul, şi apoi cerul invaluit în cele sapte valuri.

Iarba şi buruienile moarte erau galbene sub picioarele lor, şi copacii desfrunziti stateau nemicati în aerul nemiscat. Ici-colo, tufisurile, alcatuite din trunchiuri mari de copaci retezati, formau palisade cu împletituri de nuiele şi de maracini, incilcite şi sucite ca niste eoarne de cerb sau ca niste brate de vrajitoare, înnegrite şi vinoase, înepenite într-un extaz subit. Mirosul de frunze mucegaite şi de pamint starui până la ivirea soarelui.

Foley umbla cu pasi iuti şi tirsii, oprindu-se brusc din loc în loc ca sa asculte, cu capul ridicat sau plecat la pamint, la ciripitul vreunei pasari sau la fosnetul misterios al frunzelor. Povesti pe apucate povestea care implinea golul dintre glasul lui de om bine crescut şi viaţa lui de vagabond.

Crescu. Se într-o casa de oameni avuti, fusese educat cu mare cheltuiala, distrat în mod luxos, şi ispitit sa se insoare la douazeci şi unu de ani. Nevasta-sa era cu un an mai tinara, frumoasa şi zburdalnica. I? i neglija fostele distractii pentru ea. Isi uita prietenii. A dus-o în Italia spre a o admira pe un fundal florentin; în Spania ca s-o fotografieze pe fundalul unui portal al Alhambrei; în Canada, ca s-o poata admira în mijlocul zapezii; şi la Hawai, unde ea o intrecu în frumusete pe Afrodita în talazurile mai’ii.

Apoi, el prinse interes pentru altceva şi se lasa inlant-uit de noua lui pasiune, cu aceeasi înfocare cu care se jucase de-a însuratelul până atunci. Era poate semnificativ faptul ca cea de a doua dragoste a lui era rece şi evaziva, fiinta

gingasa şi mereu gata sa-ti scape printre degete, racoroasa la pipait şi scumpa la vedere, traind mai degraba pe stânci decât în moliciune. Într-un cuvânt, sopirlele. Prima care îi stârnise interesul fusese una verde în Florida. Isi lepadase coada în mâna lui, şi coada continua sa se zbata şi sa se smuceasca chiar dupa disparitia trupului-mama. Foley cumpara carti de zoologie, spre a vedea care era explicatia acestui fenomen. Descrierea tehnica a fjopiiielor il rascoli nespus. Un anus transversal era cu adevarat o idee nastrusnica! Şi il fastina agerimea subitti a acestor vietati. Flic! şi duse ' au, ca umbra unei frunze când o sufla vintul.

De la cele verzi din Florida, porni în cereetarea celor de nuanta brun-nisipoasa din Texas din Arizona:, a feroatelor riioase cornu te şi vivipare din California, I care poarta ghimpi vicleni pe spinarea lor şi se spune ca; e-ar ini sânge prin ©chi.. Apoi pleca în Jamaica „unde opirMe aveau în jurul gitului incretituri de toate culorile cwrcubeului, pe care le umfla ea sa le vada toata lumea;» i? te reptile trufa. Se, dupa cum se putea ghici prea bine dan licarirea rece şi cu fatete schimbateare din ochii lor. Bar şi acestea, i se povesti, nu erau nimic pe linga amimite sopirle din Australia care atingeau aproape un me1; fu în Iungime şi purtau în jurul gitului multi-nua «l; ate gulere plisate în stil elizabetan. Foley pleca deci în Australia.

— Am scris o carte despre sopirle în timpul getter îi mele acolo, spuse el. Dar nu era o carte buna. N-a cumparat-o nimeni.

Iar când se înapoie în America, descoperi ca nevastasa divortase de el pe motiv ea o parasise, iar familia il iezmostenise pe cuvânt ca prefera societatea tiriteareler de la Antipozi unei adunari la Boston a familiei Foley la sarbatoarea de Thanksgiving.

Dar nestatornicia omului e atât de mare incit, de indata ce terminase cu scrisul cart.il, Foley Îi pierduse tot interesul pentru sopirle, şi în tot timpul calat'oriei spre casa se leganase cu visuri privitoare la nevasta-sa în fiecare noapte şi cu vedenii ale ei în timpul zilei. Vesfea ca il lasase îi

pricinuise un sjee adânc şi aproape mortal.

— * Am fost destul de bolnav multa vreme, spuse el. M-au bagat într-o casa de nebuni, dar am scapat. MS simteam mai prost ca niciodata când trebuia sa staulimitit. Imi place sa umblu de colo-eolo şi sa privesc la lucruri.

. ŞI spre a dovedi, pesemne, cât de adevarata era aeeastti afirroatie, Foley calca virtos peste un cimp întins se epri sub un copac sa priveasca lung la o pasare care nu faeea nimic mai interesant decât sa-i zbirleasca. Peneie cu un aer piictisit şi -morocanos; şi o porn-i iar din loc, tot aşa de iute ca ’inainte..:

Aasutgul ve-ni curând, şi încerca sa-i ca-ute un adapost pentru noapte. Foley voia sa doarma afara, cu toate ca avea sa fie getcatre dimineata. Marturisi ca dormise adeseori în zapada, infasurat într-o manta şi o patura, Juan propuse un hambar. Lui Foley îi era frica de fermier’i şi încerca sa-i schimbe parerea lui Juan, povestindu-i despre oameni singuratici care fusesei’a ucisi în pate, despre trupuri putrezite ascunse în gropi de balegar, şi despre ciini fiorosi care -se hranesc cu carne da om Dar când li se ivi în faţa ochilor un hambar înalt, Juan deeiara ca nu merge mai departe şi Foley se în voi fara prea mare tragere de inima.

Intimericul nu parea sa-l supere. Parca avea ochi de pisica. Juan, urmindu-l îndeaproape, se lovea ba de un lucru ba de altul în ograda neorinduita, si-l facea pe Foley sa tresara cu zgomotul poticnirilor lui. Dar nu veni nimeni; nu latra niciun ciine, si-si croira drum spre hambar. Aici domnea o bezna adânca, aproape pipaibiia cu buzele şi cu obrajii, dar Foley cotrobai până gasi o gramada de paie, pe care dormira destul de comod.

Era încă int. Uneric când se trezira, Foley din pricina ceasului deijteptator al fricii pe care il pusese sa sune în mintea lui, de teama ca nu cumva fermierul sau fiii fermieralui sa \ în a şi sa-l gaseasca neajutorat în somn, iar Juan pentru ca Foley il t râse de bratEra ceva nou în atmosfera imbicsita a hambarului. Racoarea diminetii se furiase inauntru, strabatind cu asehii de ger duhoarea

pinzei de sac şi a mucegaiului de zarzavat. Juan tremura când se ridica de pe jos şi incepu sa se întinda. Iesira pe fosea cu picioarele intepenite, fara ca unui dintre ei sa ci scos un cuvânt.

Fagaele erau inghetate, nu tocmai temeinic, dar indeajuns de tare pentru a face mersul pe osea primej(I tos şi greoi. Stelele straluceau cu o paloare rece, iar ticerea din jurul lor avea ceva din plictiseala rece şi adânca a monegilor când dorm. Dar; curând, cerul incepu sse lumineze; un coco cinta; şi un gard viu lua inI'fiti. Fjarea unei here de wajitoare în bezna care se topea. F; u dupa primul csscat al zorilor, ziua se nascu cu aceeai iuteala eu care cazuse noaptea cu douasprezece ore mai devreme. Incepura sa apara cimpuri goale, impanate cu tufe galbene. Foley şi Juan mineara pline cu lapte şi o pornira mai departe.

Foley incepu sa se bilbiie putin la vorba, ca şi cum rascolirea pe care i-o pricinuia aventura lor il coplesea. Aminti de cele eiteva zile pe care le petrecuse în inchisoarea din Cartagina, care vadit il impresionasera foarte mult. Era primavara când fusese virit la puscarie, şi primavara era anotimpul în care se pot vedea atâtea lucruri frumoase prin paduri. Scoase din portofel fotografia unei vrabii care-si hranea puii pe o creanga.

— A-am pindit cuibul a-asta o-o saptamina in-intreaga, spuse el, pi-ina s-a obisnuit pasarea-mama cu~u prezenta mea. Şi a-atunci, când şi-a scos puii pe o-o craca, eu stam pitit într-un tu-tufi, la mai putin de u-un metru şi a-am luat fotografia a-asta.

Patru puisori de vrabie stateau la rând pe o creanga, cu penele ca acul şi pliscurile deschise, privind la mama lor care vira hrana în cioculetul unui al eineilea puisor cu pliscul de asemenea cascat.

— Dar bufnitele s-sint pasari pe-periculoase de fo-fotografiat. Era sa-mi pierd o ureche când am lu-luat po/a asta.

Pe la ceasurile doua dupa-amiaza, ajunsera la un dimb şi

zarira cladirile unei ferme la circa doua sute de metri sub ei. Instinctul il îndemna pe Foley sa faca un ocol spre a evita orice contact cu localnicii, dar Juan zari ceva care îi stârni curiozitatea f? i se opri sa priveasca într-acolo cu o perplexitate îngrozita.

Era acolo o sura la drcapta cladirilor, deschisa spre ei, fji în mijlocul canatului intuneeos atârna un lucru straniu. Era alb şi inspaimintator, ca un timp. Foley il zari şi (’1. Casca gura, şi cu toate ca pletele sale carunte erau proa grele ca sa i se poata zburli, parura totusi sa se eiufuleasca de spaima.

— S-a sp-spinzurat, racni el.

— Un om nu se dezbraca înainte de a se sinucide, se împotrivi Juan.

— Juan în America

— A-a-atunci a fost u-ucis. Scos din pa-at şi a-asasinat.

— Hai sa vedem.

Dar Foley era inspaimintat. Degetele lui se apucara sa descheie şi sa inchoie singurul nasture pe care il avea la surtuc; ochii îi clipeau neastimparat într-un obraz care devenise livid desi era ars de soare.

Deodata, cu o voce pitigaiata, el exclama:

— Nu pot sa îndur, nu pot sa îndur a)? a ceva, şi o rupse la fuga în josul movilei, într-un galop nebun.

Juan striga dupa el, şi dupa un minut-doua il urma. Dar Foley se ascunsese într-o padurice, incit a-l cauta acolo era lucru fara folos. Juan urea din nou pe dimb eobori spre forma.

Un pore ucis de curând atârna în faţa surei.

Juan mai pierdu un ceas cu cautarea lui Foley, dar, fie ca fugise departe, fie ca zacea ascuns într-o parte mai deasa a padurii, nu-l putu gasi şi nu primi niciun raspuns la strigatele lui. Juan era tare neeajit de aceasta întâmplare caraghioasa, dar îşi dadu seama de zadarnicia unei cautari mai îndelungate. Foley putuse s-o ia în cine? tie ce directie şi sa se fi indepartat între timp cu citiva kilometri; sau daca voia sa se ascunda, experienta pe care o dobindise cu

fotografierea pasarilor îi asigura dibacia necesara spre a nu so lasa descoperit.

Simtindu-se deodata foarte singur, Juan se îndrepta spre. oseaua din apropit're şi încerca sa atraga atentia conducatorilor de masini. Peste o jumatate de duzina trecura pe linga el fara a da nicio atentie semnalelor sale. Apoi se apropie de el un camion mare, care mergea cu o viteza medic facind un zgomot cu totul exagerat. La semnele lui Juan, soferul camionului opri.

— Mergi la Buffalo? întreba Juan.

— Sigur. Urea.

Soferul avea o fata rotunda şi voioasa, tare murdara, dar murdaria era compensata prin prezenta unor ochi alhastri şi a unei suvite de par galben care i se furisa de sub cascheta. Era vorbaret şi Juan ar fi dorit sa raspunda şi sa auda câte ceva din parerile lui şi sa-i ofere poate şi pe unele din ale sale, dar conversatia era stinjenita, ba chiar facuta imposibila, de doi factori: ofeml insusi, care era suedez şi vorbea o engleza tare po~ cita, i groaznicul huruit şi pocanit al camionului, care anula orice sunet mai prejos de un tipat. Glasul englez al lui Juan îi parea tot atât de strain soferului, ca şi graiul incilcit al acestuia lui Juan, aşa incit dupa ce scoaserft amândoi o serie de tipete din care nu intelesera nici unui nimic, dar pe care le insotira ambii cu hohote de râs şi gesturi amicale, se lasa taeerea. Tacere nu este însă cuvintul potrivit, caci larma pacanitoare a camionului continua şi chiar se inteti aşa demult asupra urechilor zpacite de zgomot ale lui Juan, incit acesta adormi.

Era noapte când se trezi. Ajunsasera la Buffalo şi treceau acum de-a lungul unor strazi necunoscute. Juan nu avea, firefjte, niciun plan precis. Geamantanul lui se afla farS îndoiala la gara, dar era poate prea tirziu ca sa-l poata scoate acum. În acest caz va trebui sa caute un hotel mic şi nepretentios, deoarece doua zile de umblet prin noroi şi o noapte petrecuta într-un hambar nu-li tiau o infatisare prea eleganta. Încerca sa ceara anumite informatii de la soferul

camionului, dar suedezul zimbi cordial şi arata cu mâna drept înainte. Poate ca intelesese ce voia Juan; poate ca nu. În orice caz, continua sa conduca marina înainte, cu improvizari robuste şi nepasateare.

În sfirsit, opri pe o strada larga şi prost luminata unde sufla un vint rece.

— Gara-i la trei sau patru cvartale mai încolo, zise el

Juan îi strânse mâna i-i multumi.

— Cred şi eu, spuse soferul, şi se indeparta cu camionul tunator pe o ulita pietruita cu bolovani, care absorbi zgomotul hiriitor.

Era o strada stranie aceea pe care poposise Juan. Nu’ chiar o strada, caci pe alocuri se vedea şi o linie de garaj. Iar dincolo de sân de de tren pareau sa fie vapoare, aşa e era şi un chei, pe linga faptul ca era strada şi linie de garaj. Vintul rece sufla dinspre lacul Erie sau dinspre Niagara – Juan nu prea ştia ce avea în faţa. Acest cartier era fara îndoiala o parte însemnata a oraului Buffalo, dei poate nu cea mai atragatoare. Juan se indeparta repede spre a gasi o vecinatate ceva mai xmbietoare.

Oar înainte sa fi strabatut o suta de metri, fu oprit de un glas antipatie care rosti: Ada-i incoa, flacaule, ada-i incoa!

În aceeasi clipa simti în spinare apasai-ea unui object mic şi tai-e, şi aruncând o privire peste umar, zari un tip cu o mutra urita de obolan, care se rinji la el i-l pofti:

— Sus mâinile, firtate, sus mâinile ’

Fara nicio tragere de inima, Juan îşi ridica mâinile, tipul cu mutra de sobolan, tinind cu o mâna pistolul lipit de ira spinarii lui Juan, il scotoci cu cea! altii prin buzunare. Mai intii cel de la spate şi cele de la haina, şi apoi, dupa ce suiei-a: Stinga-mprejur! cu pistolul virit acum în burta lui Juan, i! ji continua cercetarea. Gasi portofelul şi se uita pe furi la el. Ceea ce vazu acolo iltulbui-a atât de tare, incit se gi’abi s-o tearga.

— Sunt toţi banii pe care îi am pe lume, spuse Juan.

— Tine-ti fleanca, raspunse pulamaua. Şi acum, intoarce-te şi lipete-ti fata aia luxoasa de perete, ca te duci pe apa

simbetei, ai inteles?

Ochii lui Juan urmarira cu max-e tristete transferul banilor sai în buzunarul pungaului. Cu mare parere de rau, se întoarse cu fata spre perete. Genunchii îi erau cuprini de un tremur, şi când se hotari în sfirsit sd-i intoarca putin capul, omul cu mutra de obo! an se facuse nevazut,

Juan nu gasi nicio mingiiere pentru pierderea incercata gindindu-se la bani cu dispret. Se putuse consoja ca o pierduse pe Leonie gindindu-se la negul pe care-l avea pe sân, şi sa nu încerce nicio parere de rau la ideea de a pleca de la Motley evorind orizontul îngust care domnea la acea universitate, dar o atare atitudine nu-l putea consola de pierderea a şase sute douazeci de dolari. Banii se prea poate sa fie pricina tuturor relelor, dupa cum sustin unii, dar saracia este xnsafji intruchiparea pacatului. Mai avea încă, în maruntiul ignoracde hot, suma de un dolar şi.’japtezeci opt de centi. Un dolar şi japtezeci şi opt de cen1(i, şi nu cunotea pe nimeni la Buffalo! Fata saraciei era o imagine mai alarmanta decât îi putuse închipui vreodata. Şi se ivise atât d (’ pe neasteptate! ase sute douazeci de dolari erau o uvei-e, iar un dolar şi saptezeci şi opt era o ealicie, agravata prin ase sute douazeci de gauri în aer. şi nicio prevestire, nicio pregatire treptata nu insotise tranzitia.

Umblind fara rost, Juan i? i continua încet drumul, Antipatia pe care o nutrise fata de acest earlier rece şi deocheat disparuse acum. Se simtea mai bine de cum s-ar fi simtit pe strazile bogate şi ticsite. Ar trebui, gindi el, sa fac o reclamatie la politic, dar tot zadarnic ar fi. Nasul îi adulmeca un miros de bucate când trecu prin fata unui local saracacios, si-si dadu seama ca-i era foame. Se întoarse şi intra în local dar, fiind atât de sarae, nu comanda decât piine prajita şi cafea.

Localul se numta „La Joe-. Cuprindea, ca atâtea altele de felul lui, o tejghea lunga cu scaunele în faţa şi doua mese la unui din capete. Gatitul se facea în spatele tejghelei şi într-o camera mica din dos. Placinta cu mere şi placinta cu

dovleac erau expuse la vedere, şi tocatura pentru cirnati. Un clopot de sticla în forma de dom aco7 perea o farfurie plina cu gogo? i. Cafeaua curgea dintr-un robinet. Se putea lua o masa copioasa cu patruzeci de centi.

Erau doi-trei oameni imbracati saracacios în local când intra Juan. Curând îşi sfirsira masa şi plecara. Un om serios, chel, cu o fata palida, care statea.în spatele tejghelei, parea îngrijorat şi se ducea din când în când sa arunce o privire în camaruta din dos. Când deschidea ua, Juan auzea o voce ciripitoare şi incoerenta, iar proprietarul – sau aşa parea sa fie – striga brutal în intuneric: Taca-ti gura, maghiar nebun! Dar lui Juan îi era prea mila de sine însumi ca sa-si mai bata capul cu necazurile altora, si-si minca trist piinea prajita.

Vocea misterioasa crescu mai tare şi incoerenta ei adopta un ritm şi apoi se transforma într-un cintec prelung. Proprietarul statea la un capat mai indepartat al incaperii, privind printr-o fereastra. Nu era nimic de vazut afara, dar el se prefacea interesat, ca sa nu auda ce se petrece inauntru. Aceasta atitudine prefacut nepasatoare dadu însă gres atunci când cintecul crescu în intensitate, iar cintaretul incepu sa şi danseze. Parea sa poarte bocanci grei. Şi nu numai picioarele îi erau active, dar prebabil ca şi gesticula, caci un zanganit de vesela sparta şi clinchetul unei galeti de tabla se adaugira la vacarm. Atunci, proprietarul se apuca cu mâinile de capul sau chel, se întoarse fioros, deschise brusc ua şi se nipusti în camera din dos.

Urma zgomotul unei certe violente. Doua voci se infruntau; se auzi un tropait de eolo-colo; se mai sparsera eiteva farfurii; şi dupa un scuft rastimp se ivi o silueta cu par negru ciufulit, împinsa din spate de proprietar.

— Deschide 115a, te rog! spuse acesta.

Juan, îndatoritor, o tinu deschisa în timp ce tipul cu par negru fu zvirlit afai-a cu o lovitura de picior în sezut.

— 1— Magarul de betivan! spuse proprietarul, gifiind din greu şi stergindu-si cu poalele ortului alb fata napadita de sudoare. I-am spus ce o sa se fntimple daca ma fraierete. Gulasul ala! E a treia oara când vine beat turta. Sunt

pacoste curata maghiarii atia! L-am prevenit însă. I-am spus c-o sa dea de dracu daca incearca sa-mi faca fasonul. Sa vina aici beat turta! I-am spus ce-l asjteapta, şi iata ca s-a întâmplat. Mi-a tras clapa însă. M-a lasat fara ajutor şi stau aici de la ora opt dimineata.

Juan raspunse cu simpatie formala, caci nu i se putea pretinde prea mare simtire fata de nenorocirea altuia. Nenorocirea lui era cu mult prea mare, în — (-e te doare? întreba proprietarul. Nu pari nici dumneata pi-ea bine dispus.

— Am fost jofuit în strada acum eiteva clipe.

Ei, asta-i destul de rau. Cât ti-a luat?

— I Şase sute tie dolari. Tot ce aveam, în afara de marunti.

Pai, e o lovitura grea. Curat nenoroc. Mai ia o ceaijca de cafea. E-n regula, n-ai nevoie s-o platesti.

Proprietarul îi umplu din nou ceasca şi se uita la el eu o eompatimire solemna, dând uor din cap şi murmurind:

— Şase sute de dolari. Ei, asta-i destul de rau. Şi te-» curatat complet, ai?

— Da, spuse Juan.

— Efjti de-aici?

— Nu, am sosit abia acum o jumatate de ora. Aveam ile gând sa tree în Canada.

— Ai cunoscuti aici?

— Pe nimeni.

— Atunci, co-ai'sa te faci?

— Nu tiu.

Proprietarul privi a tent la Juan şi paru sa cugete la ceva important.

— Eşti Canadian? întreba el.

— Englez, spuse Juan scurt.

— Zau? Stramosul meu a venit din Anglia. Era un lord. Lordul Brown de Londra. Ai auzit de el?

— Ma tem c-a nu.

— Ei bine, era pesemne tinar când a plecat. Nu ştiu nici eu prea multe despre el, în afara de faptul ea era loM sau c-

avaier-sau a? a ceva. Asculta acum: eti pe drojdie! ji eu am nevoie de un ajutor. Nu tiu nimic despre dumneata, dar e parca ceva la dumneata care-mi place, a? a ca sunt dispus sa rise. Iti dau zece dolari pe saptamin, i hrana dumitale. Ce ziei?

Oferta il cam lua prin surprindere pe Juan, caci în afara de faptul ca pazise calare oile în Australia, nu muncise efeetiv niciodata până acum, şi fiieste nici nu-i trecu. Se vreodata prin mints o munca de tip atât de inferior. Dar saracia îi deschise un ochi, iar atmosfera democratica din America îi seoasc de pe celalalt ochi una din prejudecatiie Lumii Vechi, incit dupa ce clipi de douatrei ori, vazu limpode ca ar fi mai bine sa aecepte oferta, Asta-i pe cinste, spuse proprietarul. Pe cinste. Cum te cheama? Mie îmi zice Jordan Brown, dar lumea îmi spune Joe. Ei, acum am s-o iau din loc. Ma întorc la opt, Eu lucrez ziua; dumneata noaptea. Intelegi?

Ifji seoase sorkil şi il lega în jurul mijlocului lui Juan, lamurindu-i:

— Lata ouale şi brinza, iar fasolea e aici; şi aici e locul unde îmi tin laptele, şi mai sunt gogosi în camera aia. Asc ulta, stii sa faci chiftele? Ei bine, uita-te la mine, sa-t-i arat!

Joe lua o mâna de carne tocata, o potrivi, o batu fi unse o tigaie de pe marina cu gaz din spatele tejghelei; puse carnea în tigaie şi o netezi cu o lama groasa de refit.

— Acum, tot ce trebuie sa faci e sa dai drumul i* gaz fji s-o prajeti pe o parte şi pe cealalta până ce arata frumos şi miroa. Se frumos, spuse el. Nu-i greu, nu-i aşa?

A* vrea sa ramin sa te a jut putin, dar am o intilnire cu o dama.

Îi facu cu oehiul lui Juan.

— O muiere data naibii, adauga e şi~şi trinti o pal. Irio peste chelie.

Dupa ce mai facu o data cu oehiul la Juan, iei din local. Usa se trinti în urma lui.

XVI

» L, i Joe” soseau clienti la orice ora din noapte. Oameni

care aratau a muneitori – şi probabil ea erau – intrau şi cereau rastit o farfurie cu iahnie de fasole. Indivizi misterioi şi indefinisabili beau cat de şi mincau gogosi – caci barbatul american are o apleeare spre dulciuri. Cneflii singuratici sau în grupuri rivneau la ochiuri şi la placinta cu eirei. În general, acestia erau voioi şi zgomotosi, însă uneori aveau fete palide şi se clatinau pe picioare, beti ca niste porci. Dimineata, mirosul din local era rinced şi unsuros.

Prima noapte a lui Juan ca ospatar fu punctata eu conflicte eu elientii care nu se impacau cu practieile sale de bucatar. Îi era tare somn, fji spalatul farfuriilor patate cu cu şi minjite cu fasole îi provoca întruna o greaa rumplita. La ora opt fix, Joe aparu, gata sa-l trateze pe Juan ca pe un vechi prieten şi sa-i povesteasea amantfhtit ultimele sale ispravi amoroase. Dar pe Juan nu-i Interesa decât somnul, incit Joe îi indica drumul pinft la casa unde statea el şi unde se afla o camera libera pe care i-o recomanda. Îi oferi de fapt lui Juan sa doarma în patul lui – tot nu-l ocupa decât în timpul noptii – P numai cu mult tact reui Juan sa-l convinga de inconvenientele unui atare aranj ament.

Casa unde locuia Joe era o cladire murdara şi darapanata, care duhnea mai rau ca o patura de cal, iar proprieUlreasa era un fel de sperietoare de ciori cu parul cinepin, care se gudura pe linga Juan şi care, dupa ce se învoi sa-i dea camera, se întoarse cu o a doua perna de pat şi se fandosi din nou. Intre timp îi mizgalise buzele cu ruj Jji se stropise cu un parfum pacatos.

— Am sa va anunt daca mai am nevoie de ceva, spuse Juan cu un cascat.

Femeia se mai uita o data la el gale, dar Juan îi întoarse spatele, parasi camera pufnind cu dispret.

Juan se culca şi dormi adânc şi îndelung. Era din nou întuneric când se trezi. Camera arata? i mai neplacuta decât dimineata, dar aceasta uriciune il impaca cu ideea de a frige chiftele şi a spala vase „La Joe”. Caci localul lui Joe era totusi mai atragator decât chichineata asta mizera. De fapt, gândul de a se intilni din nou cu pasarile acelea de

noapte incepu sa-i surida lui Juan şi, cu toate ca amintirea pierderii pe care o încercase il cufunda într-o mihnire crinccna, Juan recunotea ca până şi durerea coviritoare pricinuita de jefuirea a şase sute de dolari putea fi alinata prin prilej ul de a dobindi o noua experienta a vietii, cu totul deosebita.

Înainte sa piece Joe – ea s-o intilneasca iar pe femeia lui – Juan mai primi eiteva îndrumari culinare. Meseria îi avea jargonul ei. În noaptea trecuta, Juan fusese serios încurcat de un client care ceruse: „Doua oua apusene şi fa-le sa umble”. Cine ar fi putut ghici ca asta însemna sandviun cu oua, bine condimentate şi impaehetate, pentru ca clientul sa le poata duce cu el? Dar Joe il înarma acum pe Juan cu un vocabular de c-afenea, care îi ingaduia sa primeasea fara mirare până şi comanda unui client care cerea: „Adam şi Eva pe o pluta, cu fata în jos”.

Cea de-a doua noapte a lui Juan trecu fara incidente. Singurii clienti mai interesanti fura doi barbati care sosira pe la trei dimineata. Amândoi erau imbracati în haine de o eleganta vulgara. Costumele le erau agresiv de noi, camasile viu colorate, şi cravatele cu desene extravagante. Unui din ei era un individ voinic şi destul de ters, fost boxer dupa toate aparentele, şi putin ramolit. Celalalt era mic, negricios, cu o mutra de nevastuica.

Cel voinic ceru o placinta cu mere *a la mode,* adioa o placinta cu mere cu inghetata deasupra. Când Juan marturisi ca nu avea inghetata, pugilistul se supara.

— N-ai inghetata? spuse el. Ei bine, n-am sa mai calc pe-aici. Nu, domnule, nu mai calc, daca n-ai inghetata. Eu maninc inghetata la toate mesele, de la gustarea de dimineata până la cina. Face bine. Doctorii recomanda inghetata, nu-i aşa, Spider?

— Da-o naibii, fu singura mingiiere pe care i-o putu oferi celalalt.

Dupa ce Juan îi servi, amândoi incepura sa vorbeasca în oapte, şi adeseori îi surprinse privind spre el. Deodata, cel n umit Spider grai:

— Eti demult aici, flacaiasule?

— Nu, raspunse Juan.

— Iti place slujba?

— Nu e rea.

— De unde vii?

— Ce va privete?

— Nu te supara, flacaiasule, nu te supara. Ma interesa persoana dumitale, atâta tot. Intelegi?

Spider nu-i mai spuse nimic lui Juan, ci continua sa:’jusoteasca cu boxerul, şi* iarai se uitara la Juan de parca ar fi cintarit din ochi o vita la tirg.

Îi terminara masa şi se ridicara în picioare. La usa, Spider se întoarse şi spuse:

— Noapte buna, pustiule. Poate ca ne-om mai intilni.

Juan raspunse politicos, intrebindu-se daca nu cumva ajunsese un ospatar atât de bun incit sa-i atraga o clientela statornica.

În dimineata urmatoare, Juan lua de la Joe bani pe o saptamina înainte, spre a-si scoate geamantanul de la gara. Joe era tare bine dispus i-i dadu cu bucurie cei zece dolari. O noua noapte de ispravi amoroase il convinsese de talentele sale de amorez. Se simtea ca Romeo, Lothario şi marele Sultan laolalta, si-i scarpina chelia rizind pe înfundate la acest gând. Isi lega un ori în jurul mijlocului pintecos.

— Doar între noi, spune-mi cum o gaseti?

— Eu? facu Juan. N-am vazut-o niciodata. Cum pot sa tiu?

Joe îi facu cu, oehiul.

— Da-o încolo, spuse el. Ai vazut-o ieri şi ai s-o mai vezi? i azi. Ea mi-a spus ce crede despre dumneata, incit nu-i nevoie sa te feresti. Spune ca te-ai purtat cam cu nasul pe sus. Ca ai încercat s-o iei la vale. Dar i-am spus ca toţi englejii sunt aşa, şi ca asta nu inseamna nimic. E cu adevarat o femeie faina, nu?

Care vrea sa zica iubita lui Joe era Kampala de proprietareasa cu par cxnepiu. Juan incepu sa’ rfda. Sperietoarea aia de ciori, şi Joe, cu fata lui serioasa şi

palida, cu ocheadele şi ghidusiile lui. Niste amorezi legendari – ea o prefacuta, el un natarau, şi amândoi urtti ca draeu.

— De ce rizi? întreba Joe, banuitoi'.

— Rid de felul în care m-a descris logodnica dumitale. E hazliu, nu gaseti?

— Logodnica! izbucni Joe. tii ca asta-i buna! Trebuie sa-i povestesc asta negreit! O sS-i placa la nebunie. E o femeie culta, tii?

Când Juan se înapoie la camera lui, sperietoarea de cioi'i il astepta acolo, pe jumatate acoperita de un strat gros de pudra ji un vai aproape pipaibil de. Parfum de, violete.

— Domnul Brown mi-a spus sa fac tot ce pot ca s3 le simti bine, ca la dumneata acasa, spuse ea, rinjind cu o familiaritate respingatoare. Dintii îi erau galbeni şi ne. Regulati între buzele violent vopsite, şi pudra se lipea în straturi groase de cutele de sub ochii ei.

— Am tot ce-mi trebuie, multumesc.

— Ei bine, e frumos sa te simti mult, limit cu atât de putin. Credeam ca te plângi de singuratate.

' – Nicidecum. Dar mi-e tare somn.

— Ei, sa vedem daca n-am uitat cumva sa-l fac patul. La sa vedem.

Dupa ce se asigura ca patul era facut, sperietoarea ofta adânc, se întinse, şi observa:

— Ooo, sunt tare ostenita şi eu. Mi-e pofta sa ma lungesc şi eu putin, mai ales dupa ce vazui patul asta al dumitale atât de îmbietor. Parca te cheama la somn, nu?

— Atunci, nu vreau sa vi retin, spuse Juan, tinind ua lai'g deschisa.

Femeii îi sari mustarul.

— I-aseulta, ai un al naibii de tupeu, nu? Dumnezau gtie ca nu vreau sa am nimic de-a face cu un barbat care nu se poarta ca un barbat. Asteapta însă până îi spun lui Joe cum m-ai jignit. El n-o sa ia lucrurile chiar a. a de uijor c-a mine, ai sa vezi!

În ciuda zgomotelor voit marite din casa, Juan dormi

adânc până seara. Noaptea cadea atât de devreme, incit nu avea ragaz sa iasa la piimbare spre a vedea ce fel de ora era acest straniu port lacustru. Cu numele de Buffalo Juan era restrins la un singur cartier, mic f? i saracacios, nu gtia nimic despre ceea ce se întindea în jur. Era o viat aproape de celula, care însă, socotea el, nu va mai dura mult, cu toate ea saracia era ca un pripon care nu-i: Sngsduia sa se indeparteze px-ea mult. Nu-i prea venea sS scrie acasa dupS bani, deoarece nu gasise încă o scuza valabilS pentru plecarea atât de brusca de la Motley.

Cu eiteva minute înainte de ora opt, se înapoie „La 3oe”. Joe avea o expi-esie neobisnuit de grava pe fata şi, *de* cum sosi Juan, il duse în camera din dos i-l întreba;

— Ce-s vorbele astea pe care’ le-ai spus iubitei mele?

— Am schimbat cu ea pe cât de putine cuvinte am putut, raspunse Juan.

— Ea spune ca i-ai facut propuneri necuviincioase.

— O, da-o încolo, spuse Juan, i-l încredinta pe Joe ca în nicio împrejurare nici prin gând nu i-ar trece sa. Mealce domeniul rezervat al unui amic.

— Arata tare tulburata şi ochii îi erau roîi, spuse Joe, dar se lasa convins destul de usor de faptul ca sperietoarea se xnjelase şi ca probabil suferea de nabadai, lucru foarte obisnuit la mai toate femeile.

Pe la ora trei dimineata, boxerul şi negx-iciosul cu mutra de nevastuica intrara în birt, insotiti de un ait barbat scurt şi îndesat, cu fata pe jumatate napadita de o roseata de culoarea vinului. Erau, în acel moment, singurii clienti în local.

Dupa eiteva clipe, omul cu pata vinata îi spuse lui Juan:

— Iti cam pierzi timpul pe-aici, nu gasesti, putiule?

— Ce vrei sa spui? întreba Juan.

— Ei bine, asta nu-i o treaba vrednica de un barbat imnic, bine crescut, şi *ataletic* ca dumneata, nu-i aşa?

— Pari să ai o părere bună despre mine, spuse Juan.

— Ba bine că nu, ea şi patronul dumitale de altfel. Spider a stat de vorbă cu el azi după prin-/ şi a aflat adevărul

despre dumneata. Şi eu te cunosc că eşti om dintr-o bucată, numai uitându-mă la dumneata.

— Şi ce te priveşte pe dumneata cum sunt?

— Păi, uite că ne interesează, asta e, spuse omul cu roşeaţa.

— Are curaj, vezi, spuse Spider. Ce ţi-am spus?

— Ca vin oocoşel bătăios, adăugă pugilistul.

Omul cu pata vânătă nu privea niciodată în faţă oamenii când vorbea, ci stătea întors într-o parte, expunându-şi numai partea curată a feţei. Din pricina asta i se spunea Popa de Caro. Numele boxerului era Slummock.

— Ce-ai zice de o slujbă unde ai câştiga într-o singură oră cât. Primeşti aici într-o săptămină?

Popa de Caro privea la Spider, dar întrebarea îi era adresată lui Juan.

— Depinde ce fel de slujbă, spuse Juan, şi porni cu un vraf de farfurii în camera din dos, unde se apucă să le spele.

Erau farfurii scârboase, mânjite cu pete de cu uscat ’ şi scrum de ţigară, şi cu respingătoare resturi de ialinie de culoare castanie. Se înapoie la tejghea.

— Despre ce fel de slujbă vorbeai? întrebă el.

Popa de Caro îşi aprinse o havană înainte de a răspunde. Apoi tot cu faţa spre Spider spuse liniştit:

— E vorba de o trebşoară cu import de alcool din Canada.

— Dar asta e ilegal, exclamă Juan.

— Ha-ha-ha-ha, răcni Slummock, şi Spider îl imită cu un He-he-he mai piţigăiat.

Popa de Caro era atât de uluit încât privi drept spre Juan, şi partea vânătă a feţei sale străluci ca un vas plin cu rubine.

— Ilo-ho! spuse el. O, băiete, asta-i bună. Al naibii euvânt de duh. IIo-Ho-Ho! auzi, Spider, e ilegal! Ai mai auzit una ca asta, Slummock? Ce ştii matale despre asta, ei? Şi noi care spunem că un englez n-are pic de simţ de haz. O, băiete, a fost al naibii euvânt de duh!

Mai făcură haz câtva timp. Privindcu admiraţie la Juan

care, spre a-şi ascunde o uşoară jenă – căci nu prea era obişnuit cu un public atât de entuziast – îşi umplu o ceaşcă de cafea la robinet şi, până s-o fi băut, clienţii săi îşi redobândiră îndeajuns seriozitatea ca să poată vorbi din nou.

— Ei bine, spuse Popa de Caro, cred c-ai să primeşti să lucrezi cu noi, ei? E o viaţă de gentleman —nu una de bucătar la birt ca asta – şi-s mormane de biştari de câştigat. Ce zici, batem palma?

— În ce ar consta anume munca mea? întrebă Juan.

— Nu-i spune muncă, spuse Spider. E o distracţie.

Traficanţii de alcool îi explicară lui Juan natura îndatoririlor sale. Acestea păreau să se restringă numai la călătorii cu maşina şi cu barca cu motor, ceea ce era neîndoios mai plăcut decât spălatul vaselor. Juan se va muta la Detroit, un oraş incomparabil mai frumos decât Bufialo, cu un cartier de locuinţe încântător, plin de oameni avuţi care erau de pe acum nerăbdători să-şi primească proviziile de whisky şi gin pentru Crăciun şi de asemenea de vinuri, şampanie şi benedictină. Aceşti noi prieteni ai lui Juan nu erau nişte coate-goale, nişte furnizori de alcooluri ieftine, nişte precupeţi de lichid de îmbălsămat, ci oameni care procurau băuturi bune şi numai acelora în măsură să plătească bani grei. Şi câştigul lui? Un vraf de biştari. Grămezi peste grămezi de bănet. Putea câştiga sute de dolari într-o clipită – Joe le povestise păţania lui. Era, ce-i drept – mărturisiră ei – ei bine, nu chiar un pericol, dar un risc, o nesiguranţă care s-ar putea să sperie pe un molâu şi pe un netot-, dar pentru un flăcău isteţ era un prilej minunat de a apăsa pe accelerator şi a da cu tifla la neghiobii uimiţi rămaşi pe trotuar… O recunoşteau deschis. Căzuseră şi victime din rândurile lor. Caravanele le fuseseră jefuite de tâlhari de drumul mare, care îi siliseră apoi pe conducătorii de cămile şi de catâri să treacă de partea lor; acesta era motivul pentru care veniseră să recruteze oameni la Buffalo. Dar tâlharii fuseseră dibuiţi unul după altul şi -şterşi de pe faţa pământului, încât domnea acum o

linişte relativă în ceea ce priveşte banda Popii de Caro. O linişte relativă, fiindcă Slummock, om drăgăstos din fire cu ochii lui de viţel, se încurcase cu o lârfă: nu cu o târfă ordinară, ci cu tirfa unui grănicer de coastă, şi aceasta pricinuise oarecari schimburi de focuri. Dar acum venea ’ tăciunii, un. Anotimp de pace şi de frăţie între oameni, astfel încât Slummock nădăjduia că i se va îngădui să-şi treacă flota peste râul Detroit fără rafale de gloanţe, i fără pagube în gingaşa lor încărcătură…

Alţi clienţi intrară în local. Juan hotărî că hiftelele acestora vor Îi ultimele pe care le va frige el vreodată. Afară, noaptea era rece şi nesfârşită, plină de şuierul vântului care se năpustea peste lacul Erie şi apoi în sus pe râul Niagara. „La Joe” însă nu domnea decât un abur greţos de chiftele prăjite.

Am să vorbesc cu Joe când vine dimineaţa, spuse Juan. Voi fi gata de plecare pe la ora nouă, dacă vreţi.

Popa de Caro îi strânse mâna.

— Bravo ţie, îl lăudă el.

Spider şi Slummock îşi manifestară şi ei aprobarea, dar. Slummock era zorit.

— Vreau o îngheţată de ciocolată înainte de culcare, spuse el, şi aici nu se vinde îngheţată. Hai să mergem să căutăm un automat.

XVII

j oe fu foarte dezamăgit de hotărârea lui Juan, dar dându-şi seama de avantajele pe care le puteau oferi traficanţii de alcool unui tânăr cu inteligenţa şi pregătirea lui Juan, fu foarte grijuliu să mi lase ca propriile sale simţăminte să stea în caiea promovării acestuia. Dar în afară de. Asta, relaţiile sale cu sperietoarea cu păr c-înepiu păreau primejduite de prezenţa lui Juan, căci era parcă ceva care nu mai mergea între ei – cu toate că Joe nu ştia ce anume – iar în noaptea trecută iubita lui se arătase foarte calică cu dezmierdările ei deocheate şi plină de toane, cerându-i (dacă o iubea cu adevărat) să-l pedepsească pe Juan, pentru ca apoi să aibă remuşcări şi să-i explice că totul nu

era decât o glumă, căci era *o* femeie tare mucalită... Incit, poate că era totuşi mai bine ca Juan să plece.

Juan îi înapoie lui Joe cinci din cei zece dolari pe cate-i primise ca arvună – traficanţii îi plătiseră cincizeci de dolari ca dovadă de bunăvoinţă – şi-şi luară rămas bun. Se duse la locuinţa sa ca să-şi facă geamantanul. Femeia şleampătă nu era nicăieri. Furase două din cămăşile lui Juan şi avea grijă să nu dea ochi cu el.

Curând după aceea, Popa de Caro, Spider şi Slummock veniră să-i ia cu o maşină frumoasă şi puternică, şi Juan plecă bucuros cu ei. Se îndreptară iutespre Cascada Niagara şi trecură peste Podul Internaţional în Canada, ue. De vederea cutiilor poştale roşii şi a poliţiştilor îmbrăcaţi în. Uniforme de stil londonez îi dădu lui Juan impresia plăcută de a se afla iarăşi acasă.

Spider conducea maşina.

Popa de Caro se aplecă înainte şi strigă:

Fi cu băgare de scamă, Spider. Suntem în Canada acum.

Şi-i explică lui Juan:

Nu e ca în Statele Unite. Aici trebuie să ici seama ia pietoni.

Juan se simţi cam jenat de această dovadă de înap uere a Imperiului Britanic.

E cam greu să-ţi aminteşti la început, dar e-n regulă după ce te-ai obişnuit, spuse Popa de Caro cu o mare îngăduinţă.

Peisajul era gol şi iernatic, dar, pentru luna decembrie, timpul era frumos. Merseră toată ziua, oprindu-se doar rsă ia prinzul într-un orăşel numit Londra, şi ajunseră la altul numit Windsor după ce se înnoptase. Detroit se întindea pe partea cealaltă a râului, la circa un kilometru depărtare, ca o imensă pernă de ace împănată cu lumini

Traficanţii aveau o casă pe marginea apei şi acolo Juan cunoscu trei tineri cu aspect promiţător şi două femei cu o înfăţişare îndrăzneaţă şi bătătoare la ochi. Papa de Caro avea treabă în altă parte şi doi din tinerii cu aparenţă promiţătoare plecară cu el. Dar Slummock *şi* Spider se aşezară ca să petreacă seara în linişte, la tiu joc de cărţi şi

muzică: şi anume, cu radioul potrivit în aşa fel incit să aducă în odaie o larmă aeropurtată de tobe şi de alămuri, iar Spider îi mobili/a la un joc de poker.

Una din femei era o fiinţă unduitoare poreclită Şoldde-, Şarpe, iar cealaltă era paţachina pe care i-o furase Slummock grănicerului de coastă. Numele ei era Rosy şi avea un păr roşu impresionant, care se revărsa într-o masă de bucle dese. Celălalt bărbat, află Juan, era un poliţist aflat în slujba traficanţilor. Îl chema Sehenk şi misiunea sa în cadrul forţelor poliţieneşti din Detroit era de a patrula pe străzi cu o motocicletă puternică spre a împiedica maşinile să întreacă viteza legală. Acum, ar fi foarte puţin probabil şi de altfel pe bună dreptate ca agenţii prohibiţiei, în goana lor după maşina unui contrabandist suspect, să mai ţină seama de regulile circulaţiei, şi numai un poliţist tâmpit s-ar încumeta să-i oprească. Acest anume poliţist era însă plătit tocmai ca să facă pe timpitul, şi să-i supravegheze pe agenţii prohibiţiei, aşa cum aceştia îi supravegheau pe traficanţi. Dacă o maşină greu încărcată cu bere aparţinând contrabandiştilor, se afla în primejdie de a fi ajunsă din urmă, Sehenk era acela care le venea în ajutor, năpustindu-se cu motocicleta după urmăritori, înghesuindu-i spre bordura trotuarului şi ameninţându-i apoi cu un proces verbal de contravenţie pentru conducere periculoasă. Iar până ea aceştia să-şi dovedească identitatea, traficanţii, bineînţeles, se făceau nevăzuţi. Sehenk era foarte iscusit la jocul acesta.

Slummock aşeză pahare pe masă şi o sticlă cu whisky şi începură să joace. Whiky-ul era excelent, dar jocul, nu se ştie de ce, cam searbăd. Cărţile nu voiau să cadă în chinte, popii îi ocoleau pe popi, damele le dispreţuiau pe «lame, donele originale erau pestriţe şi deschiderea nu aducea nimic nou. Era deci firesc să se consume ceva mai mult whisky de cum s-ar fi consumat în cazul în care un „ful” i-ar fi urmat unei „chinte regale’” şi dacă toate figurile din pachet ar fi concurat cu bărbăţie la câştigarea unui „pol” gras. Rosy şi Şold-de-Şarpe începură să-şi piardă răbdarea,

trintind cărţile pe masă cu expresii dezgustate. Pe măsură ce seara înainta, limbajul lor devenea mai slobod şi mai colorat, iar Slummock părea tulburat de anumite cuvinte familiare ale lui Rosy. Ea, însă, îi dădea mai multă atenţie lui Sehenk decât lui Slummock.

Spider luă un şir de „poturi” mici fără a i se cere să-şi dea cărţile pe faţă, şi Slummock il bănui că face cacealmale. Apoi boxerul primi două dame, pe care le spori cu încă una la deschidere. Spider era dispus să liciteze. Slummock îşi împinse jetoancle spre centrul mesei. Spider răspunse adăugând altoie. Slummock făcu la fel, cam enervat de nestatornicia iubitei lui şi aproape încredinţat că Spider trimbâţa aşa de tare numai spre a-şi ascunde lipsa de cărţi bune. Spider, aruncându-i o privire provocatoare lui Slummock, mări miza cu alţi douăzeci de dolari. Slummock şovăi, îşi pipăi cărţile, şi murmură ceva.

Rosy şopti ceva la urechea lui Sehenk; şi Slummock, rrezând că-şi bate joe de prudenţa lui, plăti sec spre a vedea cărţile lui Spider: zări trei popi.

— O, ăsta-i un joc al dracului, mârâi Slummock. N-am făcut pauză toată noaptea. Mă duc să-mi cumpăr o îngheţată în oraş.

Ceilalţi izbucniră în râs la ieşirea lui din cameră, dar Rosy spuse:

Are dreptate. E un joc anost şi vreau ceva viu.

Hai să facem un poker pe dezbrăcatelea, spuse Şoldde-Şarpe.

Hău tura avea un efect straniu asupra lui Rosy. Dădea ochilor oi o privire piezişă şi îi însufleţea părul. Acum, primind cu bătăi din palme propunerea celeilalte, privi şaşiu şi aiurit la fiecare din jurul ei şi părul i se înflăcără într-o luxuriantă descătuşare. Buclele roşii, strânse şi regulate, se desfăcură şi se ciufuliră într-o mare invălmăşală, legănindu-se ca nişte capete de şerpi. Juan privind-o peste masă, cum îşi flutura braţele goale şi reclama în gura mare poker pe dezbrăcatelea recunoscu în (’a pe Meduza.

Neavind mulţi bani de pierdut, Juan şezuse liniştit, jucind

cu modestie. Se simţise’ la început ca un elev nou, dar whisky-ul de bună calitate îi înnobila sângele şi-i scălda creierul într-un lichid mai generos. Nu se mai simţea nici inferior, nici superior acelora în societatea cărora se afla. Nu se simţea stânjenit pentru că nu le ştia numele de familie, şi nici nu-i desconsidera pentru faptul că nu aveau (poate) niciunul. Simţea ea ceva real frăţia dintre oameni. Desigur, nu frăţia izvorâtă dintr-un aceiaşi pi-ntcc există un pin tec chinezesc care naşte ochi migdafaţi, şi alte pintece în Insulele Solomon care dau roade negre, pintecele englez este rafinat, iar cel prusac mai poartă încă în el căşti cu ţepuşe de oţel nu din acelaşi pântec deci, dar din aceeaşi vastă seminţie a omului. Priap, Lumea împrimăvărată, era acela care însămânţa deopotrivă China, Bolivia şi comitatul Dorset. Frăţia între oameni. Unii dintre fraţii voştri au fost marinarii care au luat cu asalt Zeebruge în ziua de Sfântul Gheorghe, şi flăcăii din Lancashire care au luptat la C.allipoli, şi oamenii care păstrau pacea în India; iar pe reversul medaliei sunt puşlamalele, şi proştii fără număr, şi zecile de mii de oameni urî ţi, şi cei câţiva chipeşi, şi iată colo un criminal fioros, iar aici un puturos: un proxenet, eschimosul care se hrăneşte cu grăsime de balenă şi indianul din Arizona mâncător de lăcuste, şi atiţia ipocriţi, şi o mulţimede mincinoşi, incit s-ar putea popula cu ei întreaga Sahară

Toţi zămisliţi de aceeaşi dorinţă o împrejurare de pe urma căreia, în condiţii normale, nu ne alegem cu nicio mângâiere, cu nicio fală şi nici măcar cu prilejul de a face ha/. Căci creierul este un lucru rece şi pretenţios. Dar acum, ca’un gheţar ce s-a avântat departe spre sud şi, cuprins de apele calde ale Golfstreamului şi-a netezit crestele rî~ poase până a se preface în dulci vâlcele şi întreaga-i asprimeunghiulară într-o bonomie curgătoare, creierul lui Juan plutea complet destins, cu porii larg deschişi şi cu reţeaua încâleită a asociaţiilor transformată în strune pentru un chintet de coarde a cărui temă era desfătarea în contemplarea unei lumi policrome dar omogene.

Cu această dispoziţie, se învoi să participe la jocul de poker pe dezbrăcatelea, care înseamnă că acela care pierde trebuie să plătească cu un articol din îmbrăcămintea sa.

În foarte scurt timp, Juan îşi pierdu vestonul, gulerul şi cravata; Spider era în picioarele goale; Şold-de-Şarpe şedea în cămaşă; iar Rosy, cu pantofii şi jartierele sacrificate, îşi lepăda acum unul din ciorapi. Prăzile se odihneau sub scaunul lui Sehenk.

Un ciorap poate fi scos desigur cu destulă modestie, dat Rosv, prăpădind u-se de rts, şi-l lepădă ne al ei ru multe fasoane, arătând tot ce era pe dedesubt şi o bună parte din ce se afla deasupra. Apoi se lungi pe scaun, îşi flutură mâinile de bucurie şi-şi propti piciorul gol pe masă. Slummock. Apăru cu o jumătate de kilogram de îngheţată într-o cană de carton. Rămase locului cu o expresie de mirare cumplită pe faţă, şi apoi; i vorbi aspru lui Rosy.

Oare ăla o locul, cuvenit pentru piciorul tău? o întrebă el.

Ca un copil dojenit pentru că şi-ar fi pus roatele pe masă, Rosy luă o poziţie» mai decorativă, se opri din tjk, so bozumflă şi zise:

— Ei, ne jucam şi noi. Ce nevoie e să vii să ne strici joaca?

— Nu făcea nimic rău, spuse Sehenk.

— Asta-i treaba mea, îl puse la punct Slummock.

Nu, zău? spuse Rosy. Adică eu ţi-s roabă, nu? Pe dracu'!

— Nu mai căutaţi nod în papură, spuse Spider, şi împărţi cărţile.

Nenorocul lui Rosy făcu să-i cadă patru cupe şi un caro. În ochii ei înceţoşaţi de alcool, caro-ul nu se prea deosebea de cupe. Era un. Şapte pierdut între un şase şi un nouă de cupă. Lui Rosy i se părură cupe cu toatele. Chicoti de bucurie.

Spider şi Şold-de-Şarpe îşi aruncară cărţile, iar Juan, cu doi decari, ieşi curând din joc. Dar Sehenk avea o chintă, şi era încă îmbrăcat. Era aşadar într-o poziţie de forţă.

Rosy îşi puse la bătaie ultimul ciorap, şi Sehenk ridică

licitaţia oferindu-şi gulerul şi cravata. Rosy îşi adăugă cerceii, iar Sehenk ripostă cu pantofii săi. Rosy oferi un şal de mătase, iar poliţistul replică bombastic punându-şi ta bătaie vestonul.

Şold-de-Şarpe o îndemnă pe Rosy să aibă îndrăzneală, iar Spider îi umplu paharul. Dar Slummock, sorbind de zor îmbucături reci de îngheţata, plutea deasupra jucătorilor ca un nor aducător de furtună peste munţi'.

Rosy mai privi o dată la cărţile ei, şi deşi alaiul de cărţi roşii tot arăta a cupe, şovăi. Şold-de-Şarpe o zeflemisi.

— Bine, spuse ca. Îmi pun rochia la bătaie.

— Să te văd, spuse Sehenk, şi toată lumea, în afară de Slummock, râse cu poftă.

O s-o vedem cu toţii, ţipă Şold-de-Şarpe.

O să vedeţi pe dracu! spuse Rosy şi privi cu gura căscată la cărţile răspânditc în faţa ci.

O culoare ciuruită, recunoscu Spider de îndată.

Isuse Cristoase! exclamă Rosy, privind îngrozită la cărţile ei.

Şold-de-Şarpe sări în picioare şi începu să ţopăie de bucurie vicleană.

— Scoate-o, spuse Sehenk rânjind cu toată gura.

— Nu, spuse Slummock, înghiţind degrabă o bucată de îngheţată. Te-ai despuiat îndeajuns şi aşa. Nu ţi-e ruşine, o femeie în toată firea?

— Dacă ea şi-a lepădat rochia, de ce să n-o fac şi eu?

Şi Rosy arătă cu degetul la Şold-de-Şarpe.

— Băţul ăla de sparanghel verde! Nu are ce arăta!

Ba am! ţipă Şold-de-Şarpe. Am tot atât ca oricare alta, tâmpitule!

— Tine-ţi fleanca, spuse Spider, împingând-o înapoi pe scaunul ei.

Rosy începu să-şi tragă rochia peste cap.

— Am pierdut şi vreau să plătesc, spuse ea trimiţindu-i o bezea lui Sehenk.

— Asta fată! o lăudă poliţistul.

Slummock îşi puse cu grijă cana cu îngheţată jos, şi îl lovi

tare cu pumnul pe Sehenk peste gură. Sehenk se prăbuşi, cu scaun cu tot, şi apoi lunecă pe podea. Se ridică cu buzele însângerate, şi Slummock îi mai trânti iute un pumn, de căzu iar la pământ. De data aceasta capul poliţistului se izbi de podea şi rămase nemişcat.

Rosy îşi scosese rochia şi sta acum cu ea petrecută peste braţ. Rămase uitându-se cu gura căscată mai întâi la Slummock, apoi la poliţist, neştiind ce să facă. Slummock îi plesni o palmă tare şi dureroasă, şi apoi se întoarse la îngheţata lui, fără a o mai lua în seamă, deşi Rosy ţipa şi bătea din picioare, iar şuviţele de păr i se răzvrăteau ca nişte şerpi de aramă sub un soare strălucitor.

Într-un stil rece şi operativ, Spider restabili o ordine aparentă.' O făcu pe Rosy să tacă şi cu câteva ameninţări bine simţite, potoli râsul isteric al lui Şolcl-de-Şarpe. Apoi, împreună cu Juan, 31 purtară pe Sehenk într-altă cameră şi-l culcară pe un pat, trăgându-i pantalonii şi luându-i pistolul din tocul de la subţioară.

Când sfârşiră cu aceste lucruri, Spider privi la Juan şi spuse:

O ţii bine la băutură, fiule.

— Da, spuse Juan cu gravitate. Bănuiesc că da. Unchiul meu Oswald era un băutor de forţă şi pesemne că am moştenit-o de la el printr-un fel de săritură a calului pe tabla genealogică. Joci şah?

Juan se afla în. Starea aceea fericită şi abstractă de cherchelească care îi îngăduie omului să privească, fără spaimă şi supărare nejustificate, la scenele de violenţă cele mai revoltătoare. Era ca pe un tron; un fel de (ian (ara aşezat pe o floare de lotus în calmul cel mai deplin.

Spider îi răspunse cu respect:

— Eşti, n-am ce zice, meşter în mânuirea cuvintelor, îmi face plăcere să te ascult. Un tip care poate vorbi ca dumneata după ce a băut atâta alcool tare, e cineva! Tipii ăilalţi se iau la bătaie după al optulea sau al zecelea pahar, iar în ce priveşte târfele, o, de fac urit de tot! Ce mai tura-vura, le-ai văzut! Dar eu, şi dumneata, şi Popa de Caro,

ştim sa bem ca nişte adevăraţi gentlemani, şi avem şi minte pe1 deasupra. O să facem ceva fain din banda noastră, dacă rămânem strâns uniţi. Ceva eu totul fain. Ce zici?

— Am cea mai deplină încredere în dumneata, spuse Juan, strângându-i solemn mâna.

Ceva mai târziu, când se culcă, adormi de îndată pe o pernă care plutea, unduitoare, cu o uşurinţă paradoxală căci deşi zbura din ce în ce mai sus în. Volute legănate şi se oprea din când în când spre a st' înălţa pe aripi de giroseop, somnul final îi fu adânc ca şi cum fusese îngropat în pământ.

Ziua următoare fu plină de pregătirile în vederea trecerii, la căderea nopţii, a unui transport peste râu. Popa de

Caro voia să profite de vremea mai blinda spre a strecura câteva sute de duzini de sticle cu bere la Detroit. Pe o vreme cu adevărat rece, berea ar fi îngheţat, încât căldura neobişnuită îi oferea un prilej fericit să-şi reîmprospăteze depozitul.

Berea fusese comandată la o fabrică de bere, şi Spider îl duse pe Juan să vadă cum era piedată pe cheiul unde se afla acostată flotila Popii de Caro. O seamă de oameni voinici şi ursuzi încărcau bărcile cu motor. Berea era uşor de mânuit, căci fabrica o împachetase cu multă iscusinţă în. Saci. Fiecare sac cuprindea două rânduri de sticle, cu un carton rigid pe dinafară şi între. Rânduri, iar capul deschis ai sacului era cusut în aşa fel încât să lase două toarte pe dinafară, de care să poată fi ţinut. După încărcare, transportul fu controlat de un agent vamal. Frahturile indicau punctul de export, numele cărăuşului (care era Popa de Caro), numele beneficiarului (chipurile un oarecare Hiram Holloway), portul de destinaţie (Nassau în Insulele Bal iama), greutatea exactă şi ora plecării.

Spre a da ascultare acestui ultim punct, bărcile porniră de îndată şi ieşiră în larg. Dar nu stîndreptară spre Detroit. Porniră în susul râului spre un alt chei, unde fură acostate şi lăsate sub pa/a până ia căderea nopţii.

Râul era o apă leneşă de culoarea tutunului de prizat. Uneori, câte o banchiză înnoroiată, aproape cu totul scufundată. Plutea la vale. Lumina de decembrie părea încorsetată între apă şi cerul plin de nori. Pe malul canadian se înălţau coşurile reci ale distileriilor şi ale fabricilor de bere, şi fumul lor se ridica până c-c se întâlnea cu norii, răspândindu-se ca o pătură groasă pe sub ei. Ici-colo de-a lungul cheiului, ardeau focuri în aer liber. Traficanţii ardeau lăzile de lemn care conţinuseră sticlele de whisky predate. În aerul rece şi ceţos, între fundalul de coşuri fumegânde şi apa de culoarea tutunului, focurile ardeau voios. Păreau nişte flori imense, izbitor de roşii pe un arbust mohorât. Străluceau ca nişte muşcate în ceaţă. Iar peste tiu, grozav de înceţoşat, se ridica oraşul Detroit, din care răbufnea, ca dintr-un stup, un bizi.it şi un zumzet de fabrici şi vibraţia continuă a străzilor aglomerate.

Spider îi indică lui Juan diversele puncte interesante şi îi explică cu de-amănuntul întreaga rutină a traficului clandestin cu băuturi. Era, de fapt, un lucru foarte simplu. Problemele comerciale ale aprovizionării şi ale distribuirii trebuiau rezolvate în întuneric şi cu cea mai mare viteză. Atâta tot.

Cred că ştii să înoţi? întrebă Spider. Perfect. Uneori trebuie s-o faci şi pe asta. Am să te învăţ cum să mî~ nuieşti o puşcă mitralieră. E un fleac.

Problemă comercialăîn condiţii specifice. Traficul clandestin cu băuturi nu era decât atât.

La miezul nopţii, bărcile cu motor părăsiră cheiul de acostare de pe malul canadian; Juan şi Slummock călătoriră împreună într-o barcă atât de greu încărcată, încât plutea la numai opt centimetri deasupra apei. Ieşiră până ia talveg şi apoi cirmiră în aval până ce ajunseră în dreptul unor lumini de pe ţărm. Celelalte bărci se împrăştiaseră. Slummock opri motorul şi, câteva minute, barca pluti în voia curentului. Ascultau. În depărtare se auzea un *pocpoc* repetat care, lămuri Slummock, era zgomotul unei vedete de patrulare a guvernului. Îi auziră sirena mugind un semnal şi apoi

răspunsul venit de şi mai departe. Pe apă era un întuneric ca într-un beci. Se putea să fie multe vase în larg – se auzeau vag zumzete de motor – dar niciunul nu avea lumini, şi cerul era prea înţesat cu nori ca stelele să-l poată străpunge şi să răspândească pe apă picături argintii. Era însă belşug de lumini pe coastă. Detroit părea o creastă prelungă de deal, uşor pălălăită, plină cu ghimpi incandescenţi, iar de pe creasta aceasta se înălţau turnuri luminate, vesel colorate, trecând de la o nuanţă la alta. Iar deasupra tuturor, încet şi cu intervale de întuneric, se legănau ţâşniri de reflector.

— Să-i dăm drumul, spuse. Slummock, pornind motorul.

Barca vibră toată, croindu-şi calea c-u toată viteza prin beznă. Un vânt aspru îi plesnea din faţă, făcând să curgă lacrimi din ochii lui Juan şi îngheţându-i obrajii. Apa părea să se ridice ca marginile unei albii pe ambele părţi ale bărcii, nu chiar vizibil, dar resimţit ca ceva mişcător şi primejdios de care barca înccrca să scape, iar o dâră alb-fumurie se întindea larg în urma ei. Cutezători, se năpusteau prin întuneric, cu feţele biciuite de o bură rece ca gheaţa.

Smmmock cirmi spre o lumină vie, mai jos, dar în linie cu un turn luminat. Se avintară nebuneşte peste râu.

Pe creasta presărată eu lămpi din faţa lor era o fâşie de beznă. Pe măsură ce se apropiau de ţărm, luminile de ghidare dispărură după acoperişurile caselor de pe mai, dar îr, locul lor apăru o lumină verde estompată: una roşie şi încă una verde. Slummock opri motorul. Îi auziră ultimul ecou reverberat de case, şi plutiră înainte într-o tăcere sălbatică.

— Ei, am ajuns, spuse Slummock.

Calitatea întunericului se schimbase. Era acum deopotrivă mai mărginit şi mai dens, căci barca intrase într-un doc mic cu pereţi înalţi. În clipa când se ciocni de chei, Juan întoarse capul, surprins de un zgomot aspru şi strident în spatele lor, de parcă se închidea o uşă glisantă. Intrarea în doc era atât de mică, încât se putea coborî un fel de

poartă-ghilotină spre a-l izola de râu.

Acum erau scăpaţi de teama unei urmăriri. Se aprinseră lumini, apărură oameni pe debarcader şi barca fu iute descărcată. Debarcaderul era un fel de grădină dosnică a unei case particulare.’ Trei maşini Ford închise aşteptau să primească marfa. O poartă mare dădea acces la stradă. O barcă cu motor sosise înaintea lor şi-şi desc-ărcase marfa. Maşinile fură încărcate cu bere. Poarta-ghilotină se ridică spre a lăsa să între o nouă barcă cu motor. Alţi saci cu bere fură transferaţi în maşini. Oamenii munceau repede şi în tăcere. Abia trecuse o jumătate de oră de la plecarea bărcilor de pe malul canadian, şi toata încărcătura se afla depozitată în siguranţă în maşini, iar acestea porniseră s-o distribuie.

Spider supraveghea transbordarea. Privi la ceas în momentul în care ultima maşină ieşi pe poartă.

— Dacă i-aş putea împiedica pe tipii ăştia să bea alcool tare, îi spuse lui Juan, ar fi oameni de treabă. Din păcate, vor să bea.

XVIII

În noaptea aceea, Juan dormi în casa de pe malul american. Era aproape la fel ca cealaltă de peste râu. Amândouă erau murdare, sărăcăcioase, şi mobilate cu lucruri bune de aruncat la gunoi. Mesele erau acoperite cu numeroase cercuri concentrice reprezentând locurile unde fuseseră puse paharele, şi pereţii purtau urmele sticlelor care nu-şi nimeriseră ţinta umană. Paturile erau un vraf de pături în dezordine. Dar traficanţii erau cu toţii îmbrăcaţi în haine noi, elegante, purtau inele cu diamant şi lanţuri de ceas de aur.

Dimineaţa, Popa de Caro apăru şi vorbi serios cu Slummock despre gâlceava pe care o avusese acesta cu Sehenk. Slummock stărui că era în dreptul său, dar spuse că era gata să se împace cu Sehenk dacă acesta nu se mai lega de Rosy. „Nu ţin să mă bat cu el”, spuse el sincer. „L-am ocolit ieri dimineaţă, dacă cumva se simţea ofensat. Şi am să-l ocolesc şi de acum încolo, dacă vrei. Dar dacă vine

şi se ţine de capul lui Rosy şi încearcă s-o facă să se dezbrace în public – ştii bine ce poate face o femeie la cel mai mic îndemn – ei, atunci îi mai trag un pumn în mutră. Şi dacă nu se astâmpără nici după asta, îl mai cotonogesc o dată. Atâta tot.”

Sehenk se ivi cam pe la amiază şi se întunecă la faţă când îl zări pe Slummock. Dar Popa de Caro îl luă deoparte şi stătu cu el de vorbă serios – privind afară pe fereastră spre a-şi ascunde partea învineţită a obrazului —? i curând poliţistul se învoi să se împace cu Slummock, făgăduind totodată că nu va mai încerca niciodată s-o facă pe Rosy să se despoaie.

Juan şi Slummock se înapoiară la Windsor, şi în noaptea următoare mai aduseră un transport peste râu. De data aceasta Juan era la eârmă şi nu întâmpină nicio dificultate să dibuie luminile de ghidare şi nici să acosteze la docul cuvenit – căci acesta nu era singurul doc secret de pe râu. Multe case de pe malul apei îşi aveau debarcaderul, apărat de garduri de scânduri şi porţi etanşe, şi întrucât opinia publică din Detroit era favorabilă traficanţilor, în aceste cuiburi de contrabandă nu se făceau decât rareori destinderi. De-a lungul riului şi pe şosele, grănicerii de coasta, organele vamale şi paza de frontieră şi agenţii prohibiţiei stăteau mereu de strajă şi foarte adesea deschideau foc. Fără niciun scrupul, asupra oricui bănuiau că transporta alcool. Dar ciocurile particulare erau relativ sigureiîn a doua zi a şederii sale la Detroit, Juan ieşi să admire clădirile frumoase din oraş zgârie-nori perforaţi de nenumărate ferestre – şi apoi o luă pe Dubois Street. În căutarea unui spectacol care, 3i spusese Spider, merita să fie văzut.

La capătul străzii era un debarcader şi un depozit al vămii. Pe debarcader se afla un vraf de butoaie de bere goale. Dincolo de aceste butoaie se ridica un maldăr de saci, toţi plini cu sticle de bere. În apă, legate de debarcader şi îngrămădite una în alta, erau patruzeci de bărci cu motor, imele cu prorele sfărâmate, altele ciuruite

de gloanţe. Iar lângă uşa depozitului vămii şedea un bătrân, care spărgea sticle cu whisky tu un ciocan. Toate acestea erau prăzile de război ale guvernului în luptele de guerilă duse împotriva traficanţilor de alcool.

Bătrânul şedea pe un butoi. Cu un *pac* scurt sparse o nouă stielă. Whisky-ul curgea în lungul braţelor sale goale, pe pantalonii săi impermeabili, şi apoi într-o rigolă largă care îl vărsa în râu. Mirosul de whisky se răspândea ca tămâia. Alături de bătrân se afla o movilă de saci spintecaţi, cu conţinutul lor expus la vedere – sticle culcate comod, cu etichete frumoase, înfăşurate – unele din ele— în hârtie de mătase roz. *Poc, poc!* Doi litri se mai scurgeau în râu. Îndeajuns ca să facă fericirea unei familii întregi şi «a o ţină în această stare câteva ore în şir. Îndeajuns ca să alunge stafiile urii, sărăciei, durerii, zădărniciei şi eşecului, îndeajuns ca să dea omului gustul aventurii, al patimii şi al puterii. Îndeajuns spre a-l despăgubi – pe scurt timp, poate, dar cu suficientă realitate, dacă totul nu este, la urma-urmelor, decât o vastă iluzie – pentru faptul de a nu fi văzut Munţii Himalaia, de a nu fi trăit ca un Harun al-Raşid, de a nu fi auzit simfonia Jupiter, sau de a nu fi cunoscut vreodată libertatea. Îndeajuns spre a înfrânge sfiiciunea, a umaniza trufia, a corecta egoismul, şi a răsplăti credinţa de care şi-a bătut joc o lume întreagă.

O clipă, bătrânu: îşi ridică ochii de la munca lui. Avea r. Expresie amară, ruşinată şi chinuită pe faţă. Aşa trebuie să-şi fi ridicat ochii Ixion spre a întâlni privirile îngrozite ale’oameni lor. Aşa trebuie să fi privit regicizii, chinuiţi de remuşcări. Cu o expresie asemănătoare trebuie să fi privit jidovul rătăcitor la ferestrele luminate, ştiind că nu-şi va putea găsi niciodată un cămin. *Poc, poc, poc* Bătrânul mai sparse câteva sticle, ghemuit asupra muncii lui ea un suflet în infern. Alături de el era magazia soioasă; io spatele lui râu: rece şi văduvit: iar deasupra capului, un cer duşmănos.

Necăjit de această risipă, Juan se înapoie în oraş şi cutreieră multă vreme străzile reci şi zgomotoase. Puritanii şi milionarii erau cei care ticluiseră împreună această

monstruoasă ofensă a prohibiţiei. Spiritul lui Calvin şi duhul lui Cresus se invoiseră să înscrie, prin mită şi corupţie, acest adaos la Decalog. Pentru că puritanii se temeau de fericire în ei înşişi şi o urau la alţii: pentru că milionarii hotărâseră cândva cu vor deveni miliardari dacă muncitorii lor vor bea apă în loc de bere, ei născociseră acest nou veto şi alături de „Să nu ucizi-, „Să nu furi” „. S5 nu preacurveşti”. Înscriseseră „Să nu bei’-… Moise se sfătuise cu Dumnezeu înainte de a le porunci evreilor să nu ucidă, să nu fure. Să nu preaeurvească, dar milionarii îşi frecaseră burţile de birouri sporovăind cu alţi milionari, iar puritanii nu se sfătuiseră decât cu propriile lor suflete înguste şi meschine… Fierul ciocănea fierul şi larma asurzitoare era reverberată de pietre. Maşinile treceau cu mare viteză. Sute de maşini. Pornind brusc şi oprindu-se tot aşa de brusc. Pe aici şi pe acolo, prin întregul oraş. Claesoanele mugeau şi frânele seânceau. Din apropiere răbufnea înnebunitorul staccato al unei maşini de nituit, iar din direcţia opusă ţipătul prelung al sirenelor unei maşini a pompierilor care zorea spre un incendiu. Iadul dezlănţuit de-a lungul liniilor de circulaţie. Aceasta era eficienţa. Acesta era darul pe care milionarii îi hărăziseră Americu, în schimbul vinurilor Château-Yquem. Tokav şi al lichiorului Chartreuse, caro înveselesc inimile, şi al vinului de Xeres caro face creierul „receptiv, ager, iertător, plin de înfocare şi de forme gingaşe şi care, predat glasului şi limbii ce îi sunt izvoarele, se preface în duh*.

Dar duhul era ultimul lucru pe care doreau să-l cultive milionarii. Milionarii sunt o ţintă firească pentru duh, şi un creier inventiv poate ciurui noţiunea de eficienţă a milionarului cu mai multe săgeţi decât acelea care l-au străpuns pe Sfântul Sebastian. Nu era deci nicio mirare în faptul că toţi aceşti Cresus se încruntau la vin şi la duh, preferind fie o mie de ori robinetul cu apă din bucătărie care înăbuşă critica şi-i determină pe oameni să fabrice şi să cumpere automobile şi aparate de radio, numai din deznădejde şi spre a asurzi neîncetatul ehiorăit şi răpăit al

maţelor lor pline de apă…

— Unde-ai fost? întrebă Spider când Juan se înapoi**. Voiam să-ţi arăt cum se mânuieşte o puşcă mitralieră.

Juan se cutremură uşor. Cu toate că nu putea găsi niciun temei moral împotriva traficului clandestin cu alcool, îi era tare urâcioasă ideea asasinatului.

Aş prefera să mă îndeletnicesc cu alte lucruri docil tragerile, spuse el. Sunt de fapt un pacifist.

Spider rămase cu gura căscată şi apoi izbucni în râs. Slummock îşi ridică privirea de la îngheţata lui de căpşuni avea o cană de carton plină lângă el – şi făcu răguşit: Ha-ha-ha! Doi din cei trei bărbaţi ce se aflau de faţă râseră şi ei. Spider repetă observaţia lui Juan privitoare la ilegalitatea traficului de băuturi pe care cei trei bandiţi o găsiseră atât de hazoasă, şi râseră cu toţii din nou. Apoi repetară afirmaţia lui Juan cu privire la pacifism.

Ai auzit o glumă mai bună ea asta? spuneau ei, hohotind adânc.

Cuvintul ăla e grozav, «puse Spider şi-l bătu pe Juan pe umăr.

Juan era e am nedumerit de primirea făcută observaţiei sale nevinovate şi aerul său mirat îi spori faima de umorist.

ICI şi Slummock trecură din nou peste râu, Slummock ca s-o vadă pe* Rosy, iar Juan pentru că hotărâse să-şi aducă bagajul pe malul costal alt şi să-şi petreacă noaptea la Windsor cât mai rar cu putinţă. Nu-i plăceau de loc Rosy şi Şold-de-Şarpe şi nu dorea să fie implicat în vreo gileeavă din pricina lor. Faptul că de erau adesea obiect de discordie era neîndoios, deoarece ambele femei erau slobode la gură şi drăgăstoase. Popa de Caro nu îngăduia prezenţa nici unei femei în casa din Detroit, pentru ca nu cumva să aibă o influenţă nefastă asupra transbordării mărfii, dar la anexa din Windsor locuiau în general una sau două femei. Slummock o ţinea pe Rosy pe malul canadian spre a o îndepărta de fostul ei iubit, grănicerul de coastă.

Prima persoană po caro o întâlniră după ce debarcară la Windsor fu Sehenk. Spunea că venise să-şi caute o brichetă

po care o uitase în casa traficanţilor. Dar Slummock căzu la bănuieli. Trecuseră abia câteva oro de când i se spusese lui Sehenk să nu se mai apropie de Rosy, şi o brichetă uitată nu era o scuză suficientă pentru a nu ţine seamă de acest sfat.

— I-ai cerut cumva lui Rosy să te ajute să cauţi bricheta? întrebă ol.

— Şi ce-i dacă i-am cerut? făcu Sehenk.

Ţi-am mai spus o dată că dacă te apuci să cauţi cu ea ceea ce ai pierdut, o să dai de dracu’. Înţelegi?

— Eşti un pisălog, spuse poliţistul. Mai rău ca o durere de maţe. N-am nimic de împărţit cu tine. Toate prostiile alea privitoare la Rosy şi la mine nu-s decât minciuni. Suntem prieteni, atâta tot.

Slummock rumegă o clipă.

— Oare, aşa să fie? spuse el şi porni mai departe. Juan îl urmă.

Cu prilejul transportului următor, două din bărcile Popii de Caro fură capturate şi. O limuzină Ford, încărcată cu treizeci de lăzi cu whisky, fu oprită la mai puţin de o sută de metri de debarcader. Cu câteva nopţi mai târziu se petrecu ceva mult mai grav: o barcă fu scufundată: echipajul, ei fio împuşcat, fie înecat; şi o nouă maşină fu capturată.

Demoralizaţi de aceste eşecuri, traficanţii beau solid şi erau mereu gata-gata să se ia la harţă între ei. Popa de Caro el însuşi întâmpina greutăţi în menţinerea ordinei, şi pala de pe faţă îi devenea din ce în ce mai purpurie în timp ce privea pe. Fereastră, ţipând la câţiva bandiţi bătăioşi care se aflau la nouăzeci de grade în afara unghiului său de vedere. Banda începuse să-şi cam piardă moralul. Nu trecuse mult de când puseseră capăt ostilităţilor cu tâlharii de drum mare şi iată că autorităţile păreau acum să le fi declarat război. Nu era însă o acţiune generală pornită împotriva traficanţilor. De fapt, datorită faptului1 grănicerii de coastă şi agenţii prohibiţiei respectau sărbătorile de Crăciun, domnea o oarecare pace pe litoral. Singur Popa de Caro fusese ales drept ţintă a acestui atac.

Popa de Caro bănuia că grănicerul de coastă, ofensat ţi mâniat de răpirea lui Rosy, era pricina acestor mtâroplări. Spider sublinie însă faptul că fata nu fusese chiar răpită, ci pur şi simplu escortată sub pază în fuga ei, iar orie*? grănicer de coastă cu scaun la cap ar trebui să-i fie recunoscător omului care îl scăpase de o atare belea. Potrivit teoriei lui Spider, trădătorul era Sehenk. Poliţistul fusese bătut foarte serios de Slummock şi admonestat în public de Popa de Caro. În afară de asta, el cunoştea în tot amănuntul modul de lucru al traficanţilor şi se prea putea rii fi furnizat informaţii precise agenţilor prohibiţiei, care să-i îi ajutat la realizarea ultimilor lovituri. Dar Popii de Caro nu-i prea venea să creadă în atât a viclenie din partea i ui Sehenk.

Vremea se răci şi începu să ningă. Uneori râul era ascuns de o mare perdea de zăpadă care cobora de la «-iv până la apa mişcătoare, căzând la nesfârşit şi dispărând ia nesfârşit în valurile ceţii. Alteori oraşul sta tăcut în mantaua lui aibă iar noaptea, când cerul era senin, zece milioane de lumini clipeau în aşa fel, şi turnurile înalte străluceau atât de viu, încât nu se mai puteau zări stele de lor. În cartierul de locuinţe al oamenilor avuţi, fiecare grădină îşi avea bradul, frumos decorat cu lumini roşii şi verzi şi portocalii. Pretutindeni se împămintenise o strălucire nouă în cinstea Crăciunului; o strălucire care i-ar fi alungat, desigur, înspăimântaţi pe bieţii ciobani dacă ar fi avut nesăbuinţa să-şi ţină turmele peste iarnă pe plaiurile viscolite ale statului Michigan; şi chiar de i-ar fi putut atrage pe magi, ei nu ar fi aflat niciun staul la Detroit – şi oare un garaj ar fi fost. Locul potrivit de popas pentru blinda Maria?

A trece râul acum era o treabă anevoioasă. Curentul constituia o ameninţare continuă între malurile îngheţate.

Cu două zile înainte de Crăciun, Popa de Caro, Spider şi Juan şedeau liniştiţi când sună telefonul. Unul din clienţii mai cu vază ai Popii de Caro voia să i. Se trimită de îndată trei lăzi cu şampanie şi nişte sticle cu benedictină. Era un client atât de bun, incit. Popii de Caro nici nu-i trecu prin

minte să-l refuze, cu toate că nu avea nimic din cele cerute, în depozit. Juan. Care învăţase acum procedurile necesare, fu expediat la Windsor să ia vinul şi să-i spună lui Slummock, care petrecuse noaptea acolo, când să-l treacă peste râu.

Dar Slummock era beat. Se certase cu Rosv şi-şi aflase alinarea numai în nişte libaţii înspăimântătoare. Când căzu noaptea, se afla încă în stare de totală inconştienţă, gâfâind răguşit, eu o expresie neobişnuit de mânioasă pe faţă. Era întins pe pat, numai în cămaşă şi pantaloni, cu toţi nasturii descheiaţi. Juan hotărî să transporte singur şampania peste râu pe seama lui.

Patrula fluvială, lucra în schimburi suprapuse. Schimbul de noapte ieşea din set viei la ora două dimineaţa, iat schimbul de zi intra în servici ia ora unu. Ordinul primit era de a trece râul la miezul nopţii, înainte ca paza să fie îndoită.

Ningea uşor când Juan coborî la debarcader şi porni motorul. *Era* o briză nouă care sufla omătul, pieziş în faţa ei. Uneori o rafală cruntă se năpustea şi zăpada îl biciuia într-o învălmăşeală groasă şi mânioasă. Juan naviga încet în josul apei spre a dibui focurile de poziţie de pimalul canadian înainte de a se avânta peste râu. De apărură deodată şi el cârmi spre talveg, accclerând motorul în acelaşi timp.

Se mai afla încă în apele canadiene când un reflector ţâşni din întuneric. Fulgii de zăpadă fură măriţi deodată şi plutiră strălucitori în raza cotrobăitoare a reflectorului, îşi pipăia prada, zmucind de colo-colo, ca orbit de propria lui strălucire. Juan cârmi în susul apei spre a se îndepărta de el, ghemuit adânc în fundul bărcii. Reflectorul se legăna deasupra capului Lui, apoi se întoarse şi coborî spre ei Aproape imediat o puşcă mitralieră ţăcăni ta-ta-ta, cu Ui-, g’as metalic pe care zgomotul motorului îl acoperi. Juan cârmi la stingă, apoi la dreapta, şi iar la stingă, în zig-zaguri de becaţă. Trecind ba în întuneric, ba? n poteca golaş..’; a reflectorului. Barca vibra toată şi apa părea o podea solidă

şi rezistentă de care se ciocnea şi luneca.

Două gloanţe izbiră pupa, fără a pricinui stricăciuni, şi un altul îi fluieră pe la ureche. Apoi veni un vifor năprasnic, care se năpusti vijelios în josul apei şi reflectorul îşi pierdu ţinta. Juan goni nebuneşte prin vijelie, orbeşte ca un liliac. Era o zonă liniştită în spatele viforniţei, unde ningea domol, cu toate că viteza bărcii continua să creeze un vânt puternic şi fulgi umezi de zăpadă îl plesneau pe Juan peste obraji şi-i aplicau plasturi pe ochi. Dar reuşise să-i înşele pe urmăritori şi putea zări reflectorul departe în spate, cotrobăind prin întuneric fără rost. Goana, deşi înfrântă, continua, şi Juan fugi din faţa ei.

Când se încumetă să oprească motorul, se afla în apropierea unui mai stufos.» Se auzea foşnetul vântului suflând prin stuful îngheţat, iar zăpada cădea în cocoloaşe informe, plescăind rece pe orice cădeau. Juan fu cuprins de un fior. În ciuda. Aerului geros, o sudoare uşoară îi umezise trupul când începuseră să-i şuiere gloanţele pe la urechi, iar acum o răcoreală deopotrivă de uşoară i se furişa pe sub braţe, peste piept şi de-a lungul spinării.

Timp de câteva minute care i se părură lungi – poate cincisprezece minute – Juan şezu liniştit, ascultând, pândând reflectorul, în vreme ce barca plutea în josid apei în voia oi pe lângă stuful care şoptea aspru sub degetele îngheţate ale vântului. Apoi porni motorul şi cu mare grijă se îndreptă spre locul unde luminile de Crăciun străluceau mai vii. Închipuindu-şi că gonacii, dacă ar mai fi fost în căutarea lui, patrulau probabil de-a lungul talvegului, Juan se ţinu cât mai aproape cu putinţă de malul american. La un moment dat se opri şi ascultă, cu inima zvicnindu-i în piept, la un vas de patrulare care făcea semnale cu sirena unui tovarăş al său. Iar o dată era gata-gata să fie tăiat în două de o altă barcă cu contrabandă, care sosi mugind peste râu cu treizeci de mile pe oră. Barca lui se clătină în silajul celeilalte şi Juan auzi înjurăturile înspăimântate ale echipajului.

Întrucât se afla neobişnuit de aproape de ţărmul

american, întâmpină oarecare greutăţi în dibuirea luminilor de poziţie şi aproape că depăşi debarcaderul Popii de Caro. Apoi îi zări semnalul verde, roşu, verde, cirnii spre adăpostul primitor cufundat în întuneric şi auzi cu multă uşurare cum poarta-ghilotină cobora în urma lui.

Spider şi Popa de Caro în persoană îl aşteptau.

— Unde naiba ai fost? întrebă Spider. Şi unde e Slummock?

Juan le povesti aventurile lui. Ceilalţi doi ascultai'ă cu mare atenţie şi-l felicitară pentru felul în care reuşise să-şi prostească adversarii. Era, spuseră ei, un băiat deştept, şi se bucurau să-l numere în rândurile lor. Dar cine oare, se mirară ei, stătuse la pândă şi trăsese fără nicio provocare?

— Ştia cineva că urma să treceţi marfa peste râu? întrebă Spider.

— Schenk, răspunse Juan. El era de faţă când s-a primit comanda telefonică şi a auzit toate măsurile ce s-au lua*.

— Schenk credea că Slummock se va afla în barcă, adăugă Popa de Caro gânditor, înfăţişându-şi numai profilul neîntinat.

— Şi Slummock este cel pe care îl are el la ochi, spuse Spider. Îi poartă sâmbetele de când l-a cotonogit şi nu-i mai îngăduie să se apropie de tirla aia. Schenk este cel care ne-a turnat. Ei bine, ăsta e aminul lui.

— Trebuie să ne încredinţăm de acest lucru, spusa Popa de Caro.

— Ce, ai de gând s-aştepţi până o să-ţi pună puşca în piept? rinji Spider.

— Vreau dovezi concrete, se îndărătnici Popa de Caro.

Dovezi, sau cel puţin probe indirecte, ale trădării poliţistului se iviră chiar în dimineaţa următoare, când unul din traficanţi, numit Scully, aduse vestea că Schenk se afla chiar atunci la o cafea şi sandvişuri cu cu împreună cu Bauer, grănicerul de coastă. Acest Bauer era fostul iubit al lui Rosy înainte ca Slummock să i-o ia, şi Schenk nu întreţinuse niciodată până atunci legături prieteneşti cu el. Cu o jumătate de ceas mai târziu, sosi şi Slummock, palid şi

aiurit de pe urma chefului singuratic, ca să aducă vestea că Rosy dispăruse.

— Nu-i nicio pagubă, spuse Popa de Caro.

— Nimeni n-are să mi-o fure pe femeia mea, spuse Slummock.

Spider bătu cu pumnul în masă.

3 – Juan în America

— Am ghicit totul, spuse el. Ea şi Schenk sunt înţeleşi, e dar? El i-a spus că Slummock are să fie scos din joc, aşa că ea îşi face bagajul şi pleacă unde viaţa e mai frumoasă. Dar ea nu ştie ce o aşteaptă, Bauer e cel care ştie, pentru că Bauer e cel ce face treaba. Schenk i-a spus că Slummock are să treacă nişte băuturică peste râu la miezul nopţii, îi destăinuie şi luminile de poziţie ca să ştie unde trebuie să aştepte. Înţelegeţi? Bauer îşi mânjeşte mâinile şi Schenk pune mâna pe târfă. Ehe, poliţistul ăla e băiat deştept, nu încape vorbă!

’ Această ipoteză îi păru Popii de Caro acceptabilă şi vinovăţia lui Schenk pe deplin dovedită. Popa de Caro se retrase deci cu Spider spre a hotărî împreună ce anume măsuri trebuiau luate spre a împiedica noi trădări.

Juan trase un pui de somn în după-amiaza aceea, căci simţea nevoia să doarmă ceva mai mult decât cele patru sau cinci ore de cai’e dispusese în noaptea precedentă. Dar abia se cufundase în visul confuz şi gingaş care te cuprinde când aţipeşti la lumina zilei, ’ când iată~l trezit de Spider şi de Popa de Caro. Ultimul îi înmână un sul cu bilete de douăzeci de dolari.

— Asta-i partea dumitale, spuse. El. Ar fi trebuit să iasă mai mult, dar n-am prea avut noroc în ultimul timp.

Juan fu totuşi mulţumit când descoperi că partea lui se ridica la suma de trei sute de dolari. Spider şi Popa de Caro luară loc, şi acesta din urmă era atât de mişcat de ceea ce avea să spună, încât îl privi din faţă pe Juan, iar partea întinată a feţei sale era roşie ca rubinele, în vreme ce ochiul respectiv strălucea mai viu decât soţul său de pe partea cealaltă a obrazului.

— Am discutat despre Schenk, spuse el. O să-l ducem la plimbare. Sau mai degrabă, dumneata şi cu Slummock o să-l duceţi la plimbare. Înţelegi?

— Nu tocmai bine, mărturisi Juan.

— O plimbare numai dus. Fără întors. Schenk are să vină aici mâine seară după partea lui. Dumneata şi Slummock îl aşteptaţi – dacă n-ai un revolver o să-ţi împrumute Spider unul. Apoi îl poftiţi în limuzina Ford. Unul din voi conduce, iar celălalt şade în spate cu Schenk. Când ajungeţi la zece-doisprezece kilometri de oraş, opriţi, şi Schenk coboară. Atunci îl curăţaţi. Asta-i tot. Ne-am gândit că e mai bine să faceţi voi, dumneata şi Slummock, treaba asta, fiind cei mai interesaţi. Mâine seară. O să sosească pe la ora opt, bănuiesc.

Dar n-am făcut aşa ceva niciodată în viaţa mea, spuse Juan îngrozit.

— Ei, n-are a face, spuse Popa de Caro. Trebuie să începem cu toţii o dată şi o dată, şi mulţi dintre noi nu au fost preveniţi aşa cum te-am prevenit noi. Şi apoi, mai e şi Slummock care o să te asiste. Nu-ţi face sânge rău, fiule. Slummock o să aibă grijă de dumneata şi o să-l cureţe el, dacă nu-ţi place s-o faci.

— Sigur, spuse Spider. N-o să ai prea multă treabă. Şi, cum prea bine spune Popa de Caro, trebuie să învăţăm cu toţi o dată şi o dată. Peste şase luni o să ţi se pară o nimica toată să cureţi pe unul. O nimica toată. O să vezi.

Popa de Caro îl bătu prieteneşte pe umăr şi apoi îl lăsară singur. Juan era cu totul îngrozit de planul acesta şi de rolul pe care era presupus să-l joace. Era uşor de înţeles de ce îl aleseseră pe el traficanţii ca să participe la omorârea lui Schenk. O dată ce se va fi făcut vinovat de o atare crimă, puterea lor asupra lui va fi covârşitoare şi el se va afla definitiv pecetluit ca membru al bandei. Perspectiva aceasta îl îngrozea.

Fusese înspăimântat cu prilejul bătăliei în plină stradă de la Chicago; fusese înspăimântat din nou, în mod ceva mai vag, atunci când sosise vestea scufundării unei bărci cu

echipajul respectiv fie împuşcat, fie înecat; şi mai fusese speriat – deşi nu până a-şi pierde cumpătul – atunci când reflectorul se oprise asupra lui şi auzise ţăcănitul mitralierei şi şuierul ţipător al gloanţelor vâjâindu-i la urechi. Dar nu fusese niciodată mai înspăimântat ca acum.

O oglindă ieftină şi pătată de muşte atârna pe un perete. Juan o luă, se duse la fereastră şi privi adânc în apa ei.

Un simţământ de irealitate îl îndemna să cerceteze dacă chipul din oglindă îi era familiar – ba să vadă daca exista în fapt un chip, căci într-un vis oglinda nu ar fi reflectat probabil decât un spaţiu gol. Dar imaginea lui se zgâi înapoi la el. Ochii îi erau mult măriţi, iar pupilele se contractau şi se dilatau în mod oribil, ca şi cum ar fi fost controlate de altul – o bufniţă, o bufniţă, văzuse cândva o bufniţă cu ochi ca aceştia, o jucărie pitită într-un ungher întunecos, ai cărei ochi luceau galbeni şi mari şi apoi se stingeau – sau reclama unui magazin într-o noapte întunecoasă clipocind amăgitor la trecători. Îşi întoarse brusc privirea de la ochii din oglindă, şi un cusur al sticlei îi înfăţişă gura deformată în aşa’ fel, încât părea înţepenită într-un rânjet sucit şi cadaveric…

Trebuia să scape. Nu putea fi silit de nimeni să participe la un asasinat, la măcelărirea unui om înfricoşat, la împuşcarea unui trup care se zvârcolea în ghearele spaimei – şi încă în ziua de Crăciun!

Era fireşte caraghios să gândeşti aşa ceva. Nu avea nicio intenţie să devină un ucigaş – mai ales unul de carieră – şi singura problemă pe care o avea de rezolvat era de a găsi mijlocul de a părăsi Detroit-ul şi pe toţi traficanţii din cuprinsul lui cât mai iute şi mai discret cu putinţă. Fusese, fără îndoială, cuprins de panică adineauri, dar se simţea acum din nou în apele lui. Îşi amintise deodată că se afla acum în posesia sumei de trei sute de dolari. Nu mai era sărac şi neajutorat, ci atât de înzestrat încât se putea urca în orice tren dorea şi să călătorească de la o coastă la cealaltă, sau de la înfriguratul Michigan până la plajele însorite ale Floridei. Era atât de bogat şi de puternic încât

putea să-şi plătească orice călătorie de trei mii de kilometri şi mai bine pe oricare linie de cale ferată – birreSnţeles după ce va fi reuşit să se descotorosească de Popa i de Caro şi de acoliţii săi. Ţ ’

La ora şase seara era singur în toată casa. Ideea că i-ar putea părăsi nu le trecuse prin minte banditilor. Faptul ca cineva să renunţe din propria sa voinţă la o carieră atât de mănoasă li s-ar fi părut mai de necrezut chiar decât scrupulele născute din ideea de a-l trimite la plimbare pe un turnător. Aşa încât plecaseră la cină în oraş, lăsându-l pe Juan – care găsise o scuză uşoară într-o bruscă durere de dinţi – să-şi facă bagajul în deplină linişte.

Norocul îl ajută să găsească un taxi hoinar abia la două sute de metri de casă şi în foarte scurtă vreme se afla în siguranţă în mijlocul unei mulţimi imense care se îndesa la gară. Încă nu hotărâse încotro să meargă. Din loc în loc se aflau indicatoare care purtau numele a circa patruzeci de oraşe diferite, despre care Juan nu auzise niciodată. Dar care erau la sud şi care la nord? Socotea că e mai bine să se îndrepte spre sud, nu într-o singură călătorie, ci în scurte etape succesive, spre a ajunge treptat la soarele cald şi la vremea frumoasă, savurându-le pe măsură ce se apropia, gustând căldura crescândă şi zărind peisajul cum se schimbă de la mohoreala nordică în exuberanţa semitropicală a serelor şi nuanţelor de curcubeu. Dar care din aceste localităţi se afla spre sud, şi care erau cele nordice cărora dorea să le întoarcă spatele?

Cu o subită accelerare în mişcarea ei, mulţimea îl purtă pe Juan într-o direcţie care îi inspira o inexplicabilă aversiune. Se întoarse şi încercă să-şi croiască o cale, prin şi împotriva curentului de masă. Oamenii se încruntau la această opoziţie unilaterală şi-l împingeau într-o parte şi-n alta. Geamantanul lui se afla adesea în calea lor, ciocnindu-se de genunchii acelora care se năpusteau spre el. Îi fu deodată smucit cu braţ cu tot de lângă trup, şi în golul astfel format fu înghesuită o fată pe care Juan, cu braţul întins după valiza lui, o îmbrăţişă fără să vrea.

Ea ridică spre el o privire mânioasă – şi apoi expresia
i se schimbă.

— Juan! exclamă ea. O, Juan. Oare eşti tu cu adevărat?

Juan o privi uluit.

CARTEA A TREIA

DRAGOSTE VECHE ŞI NOUA

Era lucru firesc la Juan ca uimirea sa iniţială să sg transforme aproape numaidecât în bucurie. Încă din copilărie văzuse în coincidenţă unul din fenomenele cele mai puţin misterioase ale lumii. Când trăgea cu arcul şi se rătăcea o săgeată, întotdeauna mai trăgea o a doua săgeată în aceeaşi direcţie, şi le găsea apoi pe amândouă; adeseori, fiind invitat la masă, descoperea un mărgăritar întruna din stridiile sale; iar când cina de unul singur la vreun restaurant, găsea în mod obişnuit o femeie tânără şi frumoasă, de asemenea singuratică, la masa alăturată. Astfel de coincidenţe, socotea el, nu erau decât compensaţii pentru nedreptăţile iraţionale ale vieţii. Încât, cu prilejul acestei întâlniri în gară, îşi redobândi cumpătul cu mult mai curând decât Dora, pentru care această regăsire însemna un adevărat miracol.

În timp ce sta acolo, cu valurile mulţimii menţinând-o foarte aproape de Juan, un torent de imagini i se strecură prin minte. Văzu capela colegiului Merlin; şi Balul Anual al Asociaţiei Debitanţilor de Băuturi Spirtoase de la Cambridge; pe Juan (cu trei ani mai tânăr) în atitudini şi împrejurări diverse; pe tatăl ei (sever şi caraghios în cămaşa lui de noapte) trezit din somn ca să-i deschidă uşa la o oră târzie a nopţii, în care îşi uitase acasă cheia de la intrare; pe sir Hildebrand, majestos şi darnic cu banii săi; şi pe mama ei, a cărei mânie se topea în curiozitate, stârnită de „unde”, „când” şi „de câte ori”; şi coşmarul acela la spital, şi apoi pe sora ei care-şi pierduse în mod providenţial pruncul, bătându-şi sânii plinuţi al căror belşug fusese prea mare pentru un sugaci slăbănog; apoi înapoierea lui Bob de la Coventry şi discuţia lui despre

America; şi nevinovata ei înşelătorie faţă de el… şi călătoria de plecare, cu Anglia atât de departe şi de îndepăr-* tată; şi slujbele de Crăciun, cu vâsc atârnat pe uşă, şi eoj

lindele de miezul nopţii; şi acum iată-l pe Juan, care ştia toate aceste lucruri şi care fusese de fapt părtaş la atîtea din de!

Dora ţopăia pe virful picioarelor ca o fetiţă mică şi spuse într-o singură răsuflare:

— Când ai sosit, şi ce faci aici, şi unde pleci acum? Vai, sunt atâtea lucruri de care vreau să te întreb! Niie mulţimea asta cu adevărat înfiorătoare? Şi tu n-ai îmbătrânit de loc. Dar eu? Mă simt ca o hârcă. Dar spune-mi, ce *faci* aici?

— Nu fac nimic în momentul de faţă, spuse Juan. Mă întrebam doar încotro să mă duc?

— Adevărat? Nu glumeşti? Atunci trebuie să vii acasă la mine. Avem o cameră liberă – o cameră de mosafir, vreau să spun – în care n-a dormit nimeni niciodată, în afară de Bob o singură dată când am avut un guturai teribil şi n-am vrut să-l ia şi el. Are să fie o mare bucurie să te avem cu noi de Crăciun şi ştiu că Bob are să fie fericit să mai fie un alt bărbat în casă. Asta le place bărbaţilor, nu-i aşa?

— Şi cine e Bob?

Dora îşi scoase mănuşa şi-i arătă lui Juan mâna ei durdulie cu o verighetă la degetul cuvenit.

— Nu ştiai, nu-i aşa? Sunt doamna Squire acum. Dar trebuie să ne grăbim că altfel pierdem trenul. Locuim într-un orăşel numit Monroe care nu e decât la o oră cu trenul de aici. Am venit să-mi fac nişte cumpărături de Crăciun de ultimă oră la Detroit. Sunt nişte prăvălii splendide aici, nu-i aşa?

Găsiră ultimele două locuri libere într-un vagon aglomerat şi, în zgomotul trenului, Dora îi povesti că era măritată de un an şi mai bine şi că trăia în America aproape tot de atâta timp. Soţul ei era mecanic calificat şi avea o leafă frumoasă şi o duceau foarte bine într-adevăr, dar vai! ce dor de casă i se făcea uneori, îndeosebi cu prilejul zilelor

de naştere, al sărbătorilor, şi la Crăciun mai ales… Iar Juan îi spuse că fusese timp de câteva luni student la universitatea Motley şi că acum călătorea ca să viziteze ţara.

Când vorbea despre cămin şi despre soţ, felul de a fi al Dorei se schimba. Zburdălnicia ei copilăroasă era înlocuită printr-o atitudine matură şi chibzuită. Glasul i se rotunjea şi până şi carnea de pe ea părea să dobândească o fermitate nouă. Dar pe măsură ce devenea mai sigură de ea, Juan se simţea din ce în ce mai stânjenit, căci se întreba ce se întâmplase cu copilul care fusese rodul atât de nefericit al relaţiilor lor amoroase în urmă cu trei ani. Oare îl va găsi pe puşti aşteptându-l la Monroe? Pesemne că erau jucării în pachetele acelea pe care le purta Dora. Şi acel Bob necunoscut s-ar prea putea să nu fie atât de bucuros să-l vadă decum părea să creadă ea, mulţi soţi fiind inutil de conservatori. În atitudinea lor faţă de drepturile conjugale.

Cum oare, se întreba el, s-o întrebe despre puşti? — căci simţea o oarecare restrângere de burlac la gândul de a vorbi despre „copilul nostru”, şi (oricât de neînsemnată îi fusese de fapt contribuţia la treaba asta) era vădit neelegant să se refere la el drept „copilul tău”.

Dar Dora îi ghici gândurile Şi, o clipă, felul ei de a fi se întoarse la vechea-i simplicitate; îşi puse mâna pe mîneca lui şi-i spuse cu sobrietate:

— L-a înfiat sora mea. E măritată cu un fermier de lângă Ditton, ştii. Copilul ei s-a născut cu trei zile după al meu, dar a murit aproape imediat, şi ea şi bărbatul ei au fost amândoi deznădăjduiţi, iar eu – o, aş fi făcut orice ca să-l păstrez, dar mamei şi tatei le era aşa de ruşine, şi soră-mea ne-a oferit această portiţă de scăpare

— Era o adevărată binecuvântare de la Dumnezeu, a spus tata – şi eu ce puteam să fac de una singură? Încât i l-am dat pe Jacky al nostru. E un băieţel frumuşel acum, şi ei îl adoră. Am fotografii pe care am să ţi le arăt.

— Şi soţul tău?

Dora şovăi.

— Nu ştie nimic despre asta. N-am vrut să-l înşel la început. Credeam că aflase probabil, cu toate că ne-am străduit cu toţii să nu afle nimeni. Dar el nu ştia. El era la Coventry pe când erai tu la Cambridge. Apoi s-a întors. Fuseserăm îndrăgostiţi unul de altul înainte de a te fi văzut vreodată pe tine, şi m-a rugat să mă mărit cu el. Urma să plece în America de îndată ce-i venea rândul pe listă. Voiam să-i spun, Juan, dar e atât de greu să explici unele lucruri, aşa că până la urmă nu i-am spus nimic. Şi apoi o altă fată, o prietenă de-a lui Bob, mi-a povestit că el fusese încurcat cu o fată la Coventry, aşa incit m-am simţit îndreptăţită în parte. Ea s-a purtat foarte rău, bănuiesc. De fapt…

Dora şovăi. Apoi şopti:

— A fost şi un copil. Şi Bob nu mi-a spus niciodată nimic despre asta, cu toate că lucrurile stau altfel, desigur, când e vorba de un bărbat, şi a fost îndrăgostit numai de mine tot timpul. Nu l-aş lăsa să bănuiască nici în ruptul capului că ştiu ceva în chestia asta. Şi nici el nu a părut să bănuiască vreodată ceva în privinţa mea.

Cu un zgomot care îţi împăna capul cu strigătele a mii de voci de fier, trenul înainta spre Monroe, şi acolo Bob Squire venise la gară să-şi întâmpine soţia, cu o maşină care inspira ideea de belşug, şi-i conduse iute de-a lungul unor drumuri acoperite cu zăpadă, către o casă care îl exprima pe deplin.

Squire era un om zdravăn şi voios, care păru amuzat de faptul că nevastă-sa adusese un oaspete şi, spre marele ei necaz, nu se lăsă impresionat de loc de ciudăţenia sorţii care îl adusese pe un vechi prieten să stea cu ei la masă în Ajunul Crăciunului. Dora fu aceea care întreţinu conversaţia de la ora cinei până la miezul nopţii. Cu soţul ei şi un fost iubit de-al ei ca public, şi cu toate amintirile de la Cambridge, şi ale vieţii ei scurte, şi ale tuturor rubedeniilor ei ca subiecte de discuţie, ea vorbi vioi şi vesel, cu dese hohote de râs, şi petrecu de minune. Bob era din fire un om tăcut şi Juan socoti că era mai cuminte să fie reticent cu privire la propria lui viaţă. Dar Dora flecări şi sporovăi atât

demult, încât Bob, dacă nu ştiuse nimic despre aceste lucruri înainte, află acum că Juan şi soţia lui fuseseră prieteni foarte apropiaţi în adevăr, în ciuda deosebirii de situaţii sociale.

Şi totuşi, socoti Juan, nu ei'a nimic în tonul ei care să dea de bănuit că fuseseră amanţi. Ea îi vorbea mai degrabă ca unui frate, şi un frate mai tânăr pe deasupra; un frate mai mic întors de pe mări sau dintr-o colonie îndepărtată, şi care avea tot dreptul să fie tratat cu oarecare atenţie şi dragoste frăţească. Era o dovadă de deşteptăciune din partea ei că adoptase această atitudine. Sau era cumva o atitudine inconştientă? Acum trei ani, Dora era o fiinţă sfioasă şi cu vino-ncoa', cu miwi durdulii şi cu ochii mari miraţi. Dar acum îşi avea propriul ei cămin şi un fel de a se purta corespunzător.

La urma-urmelor, gândi Juan, o femeie se putea prea bine desprinde dintr-o îmbrăţişare la care te ispitise şi la care a participat cu cel mai mare entuziasm, şi să te bată cu îngăduinţă pe obraz, uitându-se la tine cu o privire parcă ar vrea să spună: „Acum, gata cu asta! Fugi repede ca un băieţel cuminte şi spală-te pe faţă, căci altfel ai să întârzii la ceai!” O femeie poate să şteargă trecutul cu tot atâta uşurinţă cu cât îl poate evoca în culori înşelătoare sau cu o realitate surprinzător de falsă. Dar era curios s-o vezi pe fosta ingenuă Dora dovedind o atare măiestrie.

Dimineaţa de Crăciun o găsi aferată şi plină de griji, puţin nerăbdătoare şi dornică să fie lăsată în pace în bucătăria ei. Nu privea cu ochi buni la obiceiul american de a mânca la restaurant. „Masa de Crăciun trebuie luată acasă”, spusese ea cu o neînduplecare în vocea ei care nu era decât ecoul a cine ştie ce gospodină din pagina Mercie. „Du-l pe Juan la plimbare cu maşina”, poruncise ea, şi Bob îi dăduse ascultare. De îndată ce uşa se închise în urma lor, Dora aprinsese cuptorul şi executase anumite operaţii asupra unui curcan şi privise îndeaproape la un „plum-pudding” înfăşurat într-o pânză de in.

Dar după ce se sfârşi masa şi apetitele solide îi lăudaseră

îndeajuns talentele ei culinare, Dora cea eficientă se estompă şi Dora cea sentimentală rosti cu jale:

— O, ce dor mi-e să fiu acasă din nou!

— N-ai fi avut o masă mai bună decât aceea pe care ai mâncat-o adineaori, spuse Eob.

— Dar numai faptul de a fi în Anglia! Dacă am locui undeva lângă mare, cel puţin, nu mi-ar păsa atât demult, dar stăm atât de departe. Nu e decât America de jur împrejur şi uneori parcă simt că mă înec în ea.

— Da, dar n-aş câştiga şaptezeci de dolari pe săptămână în Anglia, spuse Bob. Acesta este unul din avantajele de a simţi că te îneci în America. Şi n-am avea nici maşină, nici frigider şi nici maşină de spălat electrică.

— Nu ni le-am dori.

— Şi ai putea să bei un pahar cu bere oricând ţi-e sete şi să vezi un meci, şi să-ţi aduni toţi prietenii la taifas, spuse Juan.

— Unii din prietenii mei nu au altă treabă decât să stea la taifas. Sunt şomeri de atâta timp, încât au uitat ce înseamnă să munceşti. Iar eu câştig şaptezeci de dolari pe săptămână. Asta înseamnă 14 lire sterline, sau 700 de lire pe an. Directorul şcolii unde mergeam eu nu eâştigă atât, şi parohul de la Sfânta Agatha nu eâştigă nici pe jumătate. Creezi că-i va cumpăra soţiei lui o maşină de spălat electrică?

— Dar poate că nici nu doreşte să aibă una, stărui Dora.

— Ar dori dacă ar fi văzut una vreodată.

— Dam-a văzut.

— Atunci e paguba ei.

— Dacă câştigi de două ori mai multe parale aici, trebuie să şi cheltuieşti de două ori mai mult, spuse Juan.

— Mie îmi place să cheltuiesc atâta vreme cât am din ce’, spuse Bob.

— Îţi place să cheltuieşti de două ori mai mult ca să-ţi repari ceasul, sau să-ţi pingeleşti pantofii, ca să descoperi apoi că munca nu-i nici pe jumătate aşa de bine făcută ca în Anglia?

— Sunt, fără îndoială, o grămadă de lucrători proşti aici, recunoscu Bob. Sunt mereu atât de grăbiţi să facă ce este de făcut, încât nu-şi mai bat capul să lucreze cum trebuie. Eu, când am o muncă de făcut, îmi place s-o fac bine, însă unui american îi place s-o facă repede.

— Şi sunt pe cale să dezvolte anumite trăsături evreieşti, spuse Juan. Preferă să vândă lucruri, mai degrabă decât să le producă. Comercializarea a început s-o ia înaintea producţiei.

— Şi copiii lor sunt foarte prost crescuţi, spuse Dora cu mâhnire.

— Dar feţele le sunt curate şi nu au găuri la ciorapi.

— O, începi să devii american get-beget.

— Am şaptezeci de motive valabile în privinţa asta la fiecare sfârşit de săptămână.

Dora pufni cu dispreţ.

— Ei bine, cu toate că au cu toţii maşini şi feţe curate şi n-au găuri la ciorapi, mie nu-mi plac americanii pe cât îmi plac englezii, şi n-au să-mi placă niciodată, na! Sunt necioplţi şi lăudăroşi şi gălăgioşi, şi tu ştii prea bine că sunt aşa. Şi ei spun mereu că Anglia e neputincioasă şi că e pe marginea falimentului, şi că n-a eâştigat ea războiul, şi că n-are şosele bune şi nici simţul umorului, şi că în general se duce de râpă. Şi asta nu e adevărat!

— Dar Angliei puţin îi pasă de părerile altora, spuse Juan.

— Personal, nu-mi displace puţină critică, spuse Bob cu voce liniştită. Am descoperit multe cusururi de-ale mele de când am sosit aici, şi unele din de erau foarte interesante.

— Şi eu am descoperit o grămadă de cusururi ale Americii, spuse Dora supărată, şi nu-s interesante de loc. Doar nesuferite!

Juan protestă, spunând că arareori îi fusese dat să cunoască o zi lipsită de interes de când debarcase în America, dar Dora nu voi să-l asculte şi curând Bob găsi prilejul să vorbească despre război, singurul subiect care reuşea să-l facă eu adevărat expansiv. Juan îi socoti amintirile foarte plicticoase, iar Dora căscă fără nicio jenă.

Se plânse că Bob se împrietenise cu un neamţ care fusese pe vremuri caporal într-un regiment de gardă prusac.

— A fost sergent-major într-o unitate bavareză, se apără Bob cu dispreţ.. Şi ce nu ştie el despre război nici nu merită să fie cunoscut.

— Ei bine, n-ar fi rău să mai fi uitat. Ori de câte ori vine aici, nu vorbiţi decât despre ucideri, despre atacuri şi despre raţii, până mi se face greaţă de toate acestea, şi cum de vă mai puteţi aminti atâtca fleacuri după zece ani, zău că nu înţeleg!

— 209 —

Juan aştepta nerăbdător un prilej să-şi arate părerile despre America, ale cărei instituţii era dornic să le apere împotriva criticii părtinitoare a Dorei, şi ale cărei câteva cusururi voia să le expună prea-uşor-satisfăcutului Bob. Era pregătit să vorbească timp îndelungat, fără nicio oprire. Dar Dora era şi ea pornită pe vorbărie, şi Bob, care de obicei era tăcut, acum, răscolit de amintirile sale din război, avea şi el multe de povestit. Rezultatul fu că nimeni nu asculta pe nimeni, decât pentru a-şi găsi replica susceptibilă să ducă înapoi la propriul său subiect, încât conversaţia, după ce trecu printr-o fază de căscături mutuale, de nerăbdări individuale şi de monologuri întrerupte, sfârşi prin a se topi într-o tăcere sub care mocneau mulţumiri reciproce. Perfecţiunea roadelor culinare ale Dorei se poate să fi contribuit la aceasta, căci mâneaseră cu toţii pica mult şi excesul de hrană fără însuşirile digestive ale vinului este duşmanul de moarte al bunei dispoziţii.

Juan descoperi cu mâhnire că prietenii absenţi învederează cusururi la care nici nu te-ai fi gândit.

În ziua următoare Bob se înapoie la muncă şi Dora îi arătă lui Juan multe fotografii ale copilului lor, luate în casa soră-sii. Era un băiat frumuşel şi voinic, şi Juan se simţi oarecum mândru de rodul nesăbuinţei sale. Totuşi, nu o încurajă pe Dora să stăruie asupra amănuntelor legăturii lor.

— Şi Bol) nu ştie nimic despre asta? spuse el mirat.

— Absolut nimic, vorbi Dora serios. E omul cel mai nebănuitor pe care să-l fi întâlnit vreodată şi, bineînţeles, ar fi numai o cruzime inutilă să-i spun acum. Cu toate că aş dori din toată inima să-l pot avea pe Jacky cu mine aici.

— N-ai de gând să ai alţii?

— În mai, şopti Dora, cu ochii mari şi foarte solemnă, aşa cum se cuvine păstrătoarei unui secret.

— O să fie american.

— Nicidecum! spuse Dora cu indignare. Cum poţi să spui aşa ceva?

— Ba o să fie, spuse Juan. Toţi cei născuţi în Statele Unite sunt cetăţeni ai Statelor Unite, şi în viitorul război el va trebui să lupte împotriva Angliei şi-l va ucide probabil pe frate-său Jack.

Dora izbucni în plâns.

Juan îşi dădu seama că se purtase foarte brutal cu gazda lui şi încercă să se scuze cu cuvinte care puteau s-o mângiie. Îi părea rău de ceea ce spusese. Îi fusese dragă

Dora pe vremuri şi se bucurase s-o vadă iar, dar acum prostia ei fi întărită. Devenise o altă persoană. Şi va naşte de acum încolo copii care vor fi străini faţă de copilul lui. Nu se simţise tată până acum…

— Am să plec în curând, spuse el.

— Să pleci? Dar abia ai sosit.

— Sunt în drum spre sud şi am atât de puţini bani, încât nu-mi pot îngădui să zăbovesc prea mult.

— Atunci rămâi aici până primeşti alţii. Nu te va costa nimic să stai la noi, şi mă bucur atât să te am lângă mine, cită vreme nu-mi spui lucruri care mă fac să plâng.

Juan îi lămuri că nu mai trăia pe banii pe care îi trimitea tatăl său, ci se întreţinea singur pe baza propriilor sale străduinţe. Nu intră în amănunte, căci Dora era uimită numai la gândul că el trebuiasă muncească, încât faptul de a alia că spălase vase şi făcuse trafic cu alcool ar fi scandalizat-o grozav.

— Ce ai de gând să faci? întrebă ea.

— Am să accept prima slujbă care îmi iese în cale. Nu am

muncit niciodată mai mult de câteva săptămâni, încât nu sunt pretenţios. N-am niciun fel de mândrie profesională, şi toate muncile sunt totuna în ochii mei.

— Atunci, de ce nu-ţi iei ceva aici? Bob te-ar putea ajuta. Cunoaşte o grămadă de oameni.

A rămâne pe loc, pentru câteva zile cel puţin, i-ar oferi posibilitatea următoare: să scrie băncii sale de la Cartagina spre a vedea dacă mama lui nu-i trimisese cumva un cec de Crăciun. Căci deşi vorbea în chip frumos şi înălţător despre muncă, Juan nu era atât de mărginit încât sa refuze să trăiască în belşug dacă avea cu ce. Ceva mai multe parale i-ar da o mult mai mare libertate. Şi, în afară de asta, recunoscu în sinea sa cu sinceritate, se simţea mai bine aici decât se simţise vreodată de când plecase de la Motley.

Aşa încât, în voind u-se cu propunerea Dorei şi pricinuind u-i prin aceasta şi o mare bucurie – căci ea era deopotrivă bună şi posesivă – dormi din nou în camera de oaspeţi, care fusese atât de vădit menită să fie o jucărie mai degrabă decât un lucru utilitar (strălucitoare ca smalţul nou, curată ca un dinte), iar în ziua următoare – căci el stărui să meargă să-şi caute de lucru – cutreieră oraşul

Monroe dintr-un capăt în altul până ce zări un carton lipit pe fereastra unui drug-store şi intră înăuntru, unde vorbi atât de convingător cu proprietarul, încât curând se află angajat; ceea ce însemna că trebuia să stea în picioare în spatele unei tejghele şi să servească băuturi, îngheţate şi sandvişuri.

Îl

Nic-i Dora şi nici Bob nu aveau o părere prea bună despre noua ocupaţie a lui Juan. Dorei i se părea o slujbă inferioară, iar Bob socotca cu e lucru nevrednic de orice bărbat să servească îngheţată la nişte fetişcane. Dar Juan o găsea distractivă.

Fleeărind cu însufleţire despre tinerii cu care flirtaseră, fetele veneau să se aşeze pe scaunele din faţa barului şi comandau băuturi calde şi prăjituri ciudate pe care Juan

învăţă curând să le pregătească cu mare măiestrie. La amiază multe persoane îşi luau prânzul la drug-store, bând un pahar de lapte de malţ cu ciocolată şi mâncind un sandviş cu şuncă şi pâine de secară sau alte combinaţii asemănătoare. Iar seara, tinerii veneau cu fetele care mai fuseseră acolo dimineaţa, tratându-le cu îngheţate de ananas, casate de arahide şi de zmeură.

Rezervorul de sifon şi barul cu sandvişuri constituiau partea cea mai importanţă a prăvăliei. La cealaltă tejghea se executau câteva reţete medicale, şi un alt vânzător se îndeletnicea cu vânzarea pastelor şi a periuţelor de dinţi; vindea creme de bărbierit, pudră de faţă, ruj şi alte cosmetice, săpunuri şi şampoane, apă de colonie, apă de gură, piepteni, foarfece şi alte asemenea articole de toaletă; în vreme ce în centrul prăvăliei se aflau expuse spre vânzare reviste viu colorate şi, ciudat asociate, sticle pentru apă caldă, cărţi poştale ilustrate, discuri de gramofon şi zgărzi pentru căţei. Dar fără rezervorul de sifon, prăvălia ar fi fost un lucru neînsemnat.

Juan reuşi să sporească repede clientela prăvăliei. Femeile tinere din Monroe aflară de prezenţa lui şi recunoscură de îndată cât de avantajos era să mănânci o casată de ciocolată pregătită de un străin atât de chipeş. Era pentru de un adevărat mister, acest bărbat grav şi distins, care le fascina prin măiestria cu care extrăgea siropuri de lămâie şi de zmeură de la diversele robinete şi prin modul cum amesteca un cocteil de lapte până ce atingea gradul de înspumare cuvenit.

Dora nu venea niciodată la prăvălie câtă vreme se afla Juan acolo, deşi el îi făgăduise că-i va face un preparat dintre cele mai savuroase dacă vine să-l vadă şi să recunoască ce perfect distribuitor de îngheţată devenise în timpul scurtei sale ucenicii. Dar Dora ştia ce ştia. Trecuse într-o zi prin faţa prăvăliei şi privise din prag la Juan, în versta lui albă, ştergând firimituri de pe tejghea. El, care fusese un personaj atât de proeminent la Cambridge, să ajungă într-un asemenea hal! Aceasta o mâhnea adânc,

căci era o gingaşă conservatoare. Sentimentală şi, la fel ca Sfântul Pavel, socotea că fiecare om trebuie să se supună stării căreia i-a fost sortit. Juan, socotea ea, era o victimă a democraţiei şi-i deplângea cumplit decăderea.

Juan nu reuşi să-şi câştige nici aprobarea lui Bob, cu toate că acesta îşi trâmbiţa dispreţul faţă de deosebirile de clasă, încât te-ai fi putut aştepta din partea lui să întâmpine cu bucurie ocupaţia atât de umilă a lui Juan. Dar, în realitate, Bob nu credea în democraţie mai mult decât Dora. Dispreţuia munca necalificată cu aceeaşi însufleţire s cu care condamna o aristocraţie trândavă, şi ştia că munca sa de înaltă dexteritate era vrednică de respect. Avea mindria robustă a meseriaşului şi era pe drept cuvânt contrariat de credinţa lui Juan că toate muncile sunt egale şi că nicio muncă nu trebuie luată prea mult în serios.

Niciunul din cei trei nu era, aşadar, prea mulţumit cu actuala lor asociere, aşa încât, atunci când Juan primi de la banca din Cartagina un cec de cinci sute de dolari (clarul de Crăciun al maică-sii), se hotărî să-şi urmeze planul original şi să plece spre nord. Dar Dora, agăţându-se cu deznădejde de tot ce-i putea aminti Anglia ei dragă, şi în ciuda faptului că Juan o dezamăgea atât demult, îl rugă să mai rămână câtăva vreme, iar Bob, de dragul neveste-sii, repetă şi el invitaţia. Juan, având inimă bună, se învoi să mai stea o săptămână-două, ceea ce însemna în fapt să-şi petreacă serile căscând, cu Dora tot întrebându-l mereu: „Îţi aminteşti cutare lucru?” şi: „Mai ţii minte când?”, şi cu Bob vorbind solemn cu Otto, sergentul-ma; or bavarez, despre aruncătoarele de mine şi despre atacurile cu gaze şi detaşamentele de lucru, şi cine a ocupat în realitate localitatea Monchy, şi chestia aia cu înaintarea în zigzag de la Cambrai.

Prăvălia, cu clientela ei vorbăreaţă, era un loc mai însufleţit decât casa soţilor Squire.

Într-o dimineaţă, o necunoscută, o femeie izbitor de frumoasă, intră în drug-store şi comandă una din băuturile mai puţin pretenţioase, ceva care nu cerea decât să întorci

un robinet şi să vârî un pai în pahar. Până şi aceste mişcări banale fură totuşi executate de Juan cu atâta măiestrie, încât ea fu vădit impresionată, atât de dexteritatea lui cât şi de înfăţişarea lui distinsă. Dar şi ea *la* rândul ei atrăsese atenţia lui Juan din chiar clipa în care intrase. Era foarte înaltă. Purta un turban mic, de lame, strâns înfăşurat pe cap, şi o manta lucioasă aurie care modela un trup minunat proporţionat şi izbitor de vioi. Libertatea în mişcări şi admirabila stăpânire a muşchilor acestui trup se vădiseră în chiar cei patru-cinci paşi pe care îi făcuse de la uşă până la scaunul de la bar. Şi nici faţa nu era mai prejos de lauda cuvenită trupului. Bărbia era, poate, puţin cam puternică, însă elegant rotunjită. Dintâi ei se prea putea să fi arătat inutil de puternici, dar erau egali şi albi ca de zăpadă. Şi ochii erau mari şi catifelaţi – dar cu licăriri de topaz jucăuşe în ei, ca nişte peştişori aurii în întuneric.

Femeia îşi termină băutura. Ochii ei urmăriseră fiecare mişcare a lui Juan şi erau încă fixaţi asupra lui.

— Cred că o să iau acum o „banană specială”, spuse ea.

Acesta era unul din preparatele cele mai complicate şi care necesita oarecare timp. Pe o fundaţie de banane, tăiate în lung, se turna o moviliţă de sirop de zmeură. Un deluşor de îngheţată de ciocolată era depus pe partea stângă a moviliţei şi un deluşor egal de îngheţată de căpşuni pe partea dreaptă. Apoi se folosea o mică pompă de mână spre a injecta frişcă groasă (care zăcea în chiaguri şi bucle ovale pe o tavă alăturată) în aceste moviliţe, şi un pumn de nuci zdrobite se presăra peste frişcă. Două cireşi, şi nişte coji de portocale glasate încununau această compoziţie extravagantă.

Juan se prefăcu foarte ocupat cu pregătirea acestei capodopere. Avea pe faţă expresia absorbită a artistului când se străduieşte să rezolve probleme de culoare, desen, armonii spaţiale, forme semnificative şi altele, iar clienta cea frumoasă îl admira vădit, căci mulţi americani admiră arta serioasă – în fapt chiar această seriozitate în artă îi atrage mai mult, iar superstiţiile potrivit cărora orice artă

trebuie să fie (în mod misterios şi neexplicabil) serioasă, lămureşte şi faptul de ce în Statele Unite până şi poeţii reuşesc să se îmbogăţească.

— Nu încape îndoială că te pricepi să pregăteşti o „banană specială, spuse femeia cu glas adânc şi emotiv.

— Mulţumesc, răspunse Juan cu gravitate.

Compoziţia devenise acum o masă nedesluşită de îngheţată roz şi maro, cu vinişoare neregulate de sirop de zmeură, încă ornamentată totuşi, deşi cam dezordonat, cu o cireaşă roz.

— Te duci câteo. Ată la cinema? întrebă femeia.

— Din când în când.

— E un spectacol grozav la Orpheum săptămână asta. Filmul nu-i prea bun, dar orchestra lui Buddy Hambone e teribilă. Ar trebui să te duci s-o asculţi.

— Dumneata ai ascultat-o?

— De fapt, eu fac parte din spectacol. Cred că ţi-âr place numărul meu. Îşi propti coatele pe tejghea şi aplecându-se înainte, rosti în mod confidenţial: Un tânăr deştept şi inteligent ca dumneata i-ar înţelege imediat rostul. Numărul meu e ceva *deosebit.* Nu ca celelalte, înţelegi! Iar un artist ca dumneata – o, te-am urmărit când pregăteai îngheţata, şi eu mă pricep la artişti, crede-mă – l-ar aprecia desigur. Vino diseară la teatru să mă vezi, şi apoi am să mă întorc aici mâine dimineaţă să aud ce ai de spus. M-ar interesa foarte mult părerea dumitale. Pe cinstea mea.

Zâmbetul ei îţi lua ochii.

— Iată cartea mea de vizită, spuse ea.

Chiar pe distanţa scurtă dintre tejghea şi uşă, reuşi să destăinuie, sub mantaua ei lucioasă, un belşug de forme frumoase şi mişcările mlădioase ale unui atlet.

Pe cartea de vizită se afla tipărit în majuscule OLYMPIA; iar dedesubt, în litere cursive: Unica Supraacrobată.

Juan nu întâmpină nicio greutate să-i convingă pe soţii Squire să-l însoţească în seara aceea la cinema.

Programul cuprindea un film, un jurnal de actualităţi, şi numere de varieteu. Filmul era o neghiobie dulceagă,

despre familia unui poliţist care trecea prin tot felul de neajunsuri şi nenorociri până aproape de sfârşit, când moartea criminalului îndrepta totul. Apoi veni Orchestra Universitară de Jaz a lui Buddy Hambone. La ridicarea cortinei, ea izbucni într-un răget asurzitor de alămuri, care zgudui întreaga sală. Timp de câteva minute larma nu slăbi; se revărsa în ritmuri spasmodice, fără pic de melodie. Buddy Hambone conducea orchestra într-o manieră cu totul epileptică. Îşi târşâia picioarele; îşi îndoia şi-şi dezdoia genunchii; îşi zvârcolea1 trupul; îşi flutura braţele în toate părţile; iar capul i se smucea înainte şi înapoi de parcă era un vultur smulgând fâşii de carne de pe un cadavru. Dar nu era nimic acvilin în faţa pe care o înfăţişă publicului – cu un zâmbet larg – spre a culege aplauze la sfârşitul numărului. Era o faţă rotundă şi nevinovată, cu o bărbie atât de micuţă şi o frunte atât de redusă, încât era nevoie să umple golul cu nişte obraji enormi şi bucălaţi, în mijlocul cărora se turtea un nas micuţ. Iar sub nas, un mugur de guriţă roşie. Era vădit că Buddy Hambone era tare mulţumit de persoana sa şi de talentul orchestrei sale.

— Numărul următor va fi o mică compoziţie de-a mea, anunţă el. Şi întorcându-se cu faţa la orchestră, rosti cu multă însufleţire:

— Să-i dăm drumul, băieţi!

De îndată tromboanele şi saxofoanele izbucniră în nişte răgete asurzitoare, o tobă bubui, şi talgere zăngăniră cu nepăsare de alămuri. Zgomotul era asemănător celui pe care-l făcuse orchestra şi înainte, iar Buddy Hambone ţopuia în faţa ei cu exact aceleaşi mişcări pe care le folosise adineaori. Dar după scurtă vreme, larma scăzu, luminile fură umbrite, trompetele tăcură, iar doi violonişti ieşiră la rampă ca să cânte o arie leşinată pe strune asurzite. Buddy Hambone avea ochii închişi şi conducea orchestra într-un fel de extaz. Melodia aducea foarte mult cu nişte motive populare pe care Juan le mai auzise şi i se păru că strunele de vioară nu-şi dezvăluiseră niciodată mai limpede originea lor ovină decât cu acest prilej. Numărul fu totuşi salutat cu

aplauze entuziaste.

Âpoi Buddy Hambone o prezentă pe „Poppy Delaney, una dintre dansatoarele cele mai talentate de pe toate scenele din Michigan1-.

Poppy era o blondă cu un zâmbet întipărit pe faţă şi cu veşminte prea puţine. Alergă dintr-un capăt la celălalt al scenei cu paşi mici şi afectaţi şi se opri într-o poză în care mâna ei dreaptă sta ridicată în sus, în vreme ce ridică încet, în sus piciorul stâng, până când laba îi atinse ceafa. Repetă această poză la capătul celălalt al scenei. Apoi sări în aer de câteva ori şi execută nişte forfecări nu tocmai fericite. Pe urmă începu să facă roate, tumbe şi zvârliri înapoi, mai întâi iute, apoi din ce în ce mai încet. Cu cât se învârtea mai încet, pe atât era publicul mai mulţumit, având mai mult răgaz să-i studieze picioarele, care în faţă erau goale până la vintre şi remarcabil de despuiate în spate. Buddy Hambone flutura o baghetă nepăsător în faţa orchestrei şi privea la Poppy cu o plăcere vădită. Într-o ultimă rotii-e ca se propti în cap, făcând încete semnale semaforice cu picioarele, în vreme ce orchestra asmuţea aplauzele cu un crescendo subtil.

După Poppy veni „Moş Oliie Isaacs, Clovnul Excentric de Faimă lvlondială”, un omuleţ cu o expresie izbitor de maimuţărească şi un costum grotesc. Pantalonii jucau un rol important în numărul său, căci îi cădeau mereu pe vine şi orice făcea era întrerupt de obicei prin brusca lor prăbuşire. Începu cu câţiva paşi de „step”, fiind însă oarecum încurcat de nădragii săi puşi pe lunecat; se prefăcu că-i este foame şi-şi înghiţi nasturii, gulerul şi cravata, precum şi o bună parte din pălăria cuiva (în aceasta consta excentricitatea lui), fiind stânjenit de lunecarea pantalonilor săi neastâmpăraţi; istorisi un şir de snoave răsuflate, ceea ce oferi pantalonilor lui prilejul de a cădea de-a bineîea, încât, mâniat la culme, Moş Gllie îi lepădă cu totul, urmând apoi cu haina şi jilţ tea, pe care le aruncă cu dispreţ lui Buddy Hambone (care le ocoli cu multă agerime) şi părăsi în sfârşit scena îmbrăcat numai în

maiou şi chiloţi de culoare roşie.

Juan aştepta cu nerăbdare rinclul Olympiei. Orchestra cânta din nou. Îşi dădu seama că ea trebuie să fie vedeta spectacolului. Muzica se opri, orchestra părăsi scena, şi Buddy Hambone anunţă cu un glas răsunător: „Doamnelor şi domnilor, unica şi singura Olvmpia, steaua stelelor, în performanţa ei extraordinară de operă acrobatică.”

Olympia salută publicul. În pantaloni verzi şi într-o piele de leopard, arăta superbă. Cu un mers de zeiţă se îndreptă spre o funie care atârna de o grindă nevăzută. Fără nicio prevestire, ea începu să cânte Habanera. Din *Carmen* şi după ce observă că „Amoru-i un copil pribeag”, începu să se urce pe funie în sus. Se căţăra mână peste mână cu cea mai mare uşurinţă, cântând pe măsură ce urca. Când ajunse în vârful funiei, se întoarse şi, cu capul în jos, începu să coboare încet cântând:

De nu-ţi sunt dragă, tu mi-eşti drag,

Şi de mi-eşti drag, să te fereşti!

După ce sfârşi cu Habanera şi se odihni o clipă, se urcă pe funie din neu şi se întinse spre un inel aflat la mică depărtare. Îl potrivi cu grijă între dinţi şi atârnă aşa, cu faţa pe jumătate spre stingă. Cu o descătuşare bruscă a muşchilor, îşi îndoi trupul ca pe o custură – mâinile îi erau împreunate strâns la spate – şi-şi atinse bărbia cu vârful picioarelor. Următoarea învârtitură îi întoarse trupul cu un unghi de nouăzeci de grade, până ce se înfăţişă cu faţa spre dreapta. Iarăşi se îndoi din mijloc şi-şi lovi bărbia cu picioarele; se învârti spre stânga, repetă mişcarea; apoi la dreapta iar… şi aşa mai departe. Nu era o mişcare frumoasă, dar punea în vileag extraordinara forţă a Olympiei, şi pe măsură ce continua, răsucindu-se ba într-o parte ba în cealaltă, spectatorii începură să simtă, prin simpatie, un fel de încordare în propriii lor dinţi şi în cefele şi pereţii lor abdominali, privind la ea cu o fascinaţie stranie, care era pe jumătate dorinţa de a o vedea încetând cât mai curând, şi pe jumătate curiozitatea de a vedea câtă vreme va putea să continue aşa.

În sfârşit, îşi termină performanţa. Aplauzele fură viguroase şi Dora. Care fusese captivată vrând-nevrind de ritmul puternic al răsucirilor Olympiei, răsuflă uşurată.

— . Slavă Domnului că r. U-s silită să-mi câştig viaţa în felul acesta, spuse ea. Nu găseşti că e o fiinţă îngrozitoare, Juan? Mi-ar fi teamă chiar s-o cunosc. Ţie nu?

— T Eu am cunoscut-o, spuse Juan cu răceală. E o femeie foarte frumoasă.

Nici chiar Bob nu rămase netulburat de această destăinuire – după ce-i fu repetată de nevastă-sa – iar Dora întrebă nervoasă r

— Când ai întâlnit-c? Şi unde? E într-adevăr atât de frumoasă? Şi de ce nu mi-ai spus când ştii bine cât m-aţ fi interesat?

— Şşşt, făcu Juan. Iată că o să cânte iar.

Vocea Olympiei se înălţă – şi o dată cu ea şi Olympia, căţărându-se pe funie în sus din nou – cântând aria: „O1 zi frumoasă” din *Madame Butterfly.* La jumătatea funiei se afla un inel în care Olympia îşi petrecu un picior şi, răsturnându-se pe spate, atârnă cu capul în jos fără a-şi întrerupe cântecul. Un maşinist începu să tragă de un şnur, făcând-o pe Olympia să se legene ba peste sală, ba înapoi spre fundul scenei. Plutind astfel în volute graţioase, vocea ei răsuna acum în creşteri şi în scăderi alternate. Când se legăna spre sală, se auzea din ce în ce mai tare

Şi-atunci, puţin mirat, el —

Va striga: Dragă Copilă – (aceste patru cuvinte devenind din ce în ce mai slabe şi îndepărtate pe măsură ce cântăreaţa se legăna spre fund)

Soţie a me-a – (o gamă de sunete în creştere)

Iubită floare mică de portocal – (primele patru cuvinte în descreştere, dar „portocal’4 răsunând ca o livadă întreagă de porni de acest soi, în vreme ce Olympia se legăna înainte).

Numele pe care obişnuia să mi le dea când venea pe-aici – şi Olympia plutea înapoi şi înainte; zburând aşa prin aer, cântecul dobândea un efect special care nu era lipsit de

farmecul originalităţii. Vocea ei era puternică şi de loc neplăcută. Olympia nu dovedi până aproape de sfârşit niciun fel de stânjenire, dar apoi, parcă fiindu-i deodată gâtul năpădit de prea mult sânge, tonul ei se îngroşă şi se înceţoşă, încât ultima notă înaltă a ariei nu mai răsună decât ca o şoaptă vânturată prin aer. Dar oamenii lui Buddy Hambone, apăruţi pe scenă, acoperiră această risipire cu o imensă răbufnire, bătaie şi zăngănire a instrumentelor lor, în vreme ce publicul aplaudă zgomotos până ce Olympia, cam roşie la faţă, lunecă pe funie în jos spre a saluta în dreapta şi-n stingă pe admiratorii pierduţi în întuneric. De trei ori fu rechemată la rampă şi de trei ori mersul ei, atât de mlădios şi de puternic în acelaşi timp, îl umplu pe Juan de admiraţie. Dar Dora stătea nemişcată, fără să aplaude măcar.

Nu-ţi place cu adevărat, nu-i aşa? întrebă ea pe când stăteau îngrămădiţi în maşinuţa lui Bob, în drum spre casă

— E foarte frumoasă, repetă Juan.

Şi ţie îţi place, nu-i aşa, tot ce e frumos sau creezi că e frumos?

— Bănuiesc că da.

— Ei bine, mie nu. Vocea Dorei era caldă. Frumuseţea nu e întotdeauna ceva bun şi orice persoană cu scaun la cap ar trebui să ştie acest lucru. Uită-te la toate relele pe care le-au căşunat diamantele, tocmai pentru că sunt. Aşa de frumoase. Chiar săptămână trecută am citit un articol în care se spunea că fiecare diamant vestit a pricinuit moartea a ce puţin cincizeci de oameni, şi femeile frumoase, scria acolo, sunt mai primejdioase chiar decât diamantele. În orice caz, eu nu găsesc că ea – Olympia, sau cum o mai fi chemând-o – este deosebit de frumoasă. E prea mare.

— Atunci nu poate să fie primejdioasă, afirmă Bob solemn.

— În afară de cazul în care anumiţi oameni sunt destul de proşti ca s-o socotească frumoasă, replică Dora.

Când sosiră acasă, Dora porni din nou la atac, criticând-o

pe Olympia pentru stupiditatea numărului ei şi întrebând cu foarte multă seriozitate în ce măsură se poate aduce o îmbunătăţire unui cântec prin faptul de a-l cânta cu capul în jos. Îi veni greu lui Juan să răspundă la această întrebare. Socotise şi el numărul cam fără rost, dar stupiditatea aceasta nu putea totuşi umbri atracţiile fizice ale Olympiei. Iar dacă Dora nu voia să recunoască aceasta, atunci nu mai era nimic de spus, în afară de faptul că se dovedea tot atât de proastă ca şi Olympia, deşi în alt chip.

Cu o admirabilă stăpânire de sine, Juan se reţinu însă să-i spună acest lucru Dorei. Ospitalitatea, îşi aminti el la timp, trebuie să-şi primească răsplata cuvenită. Dar cinci se află singur în pat, se convinse din ce în ce mai mult că prostia îngustă şi domestică a Derei era mai neplăcută decât aceea sclipitoare şi cabotină a Olympiei. Cum se schimbase Dora! Dulcea şi nercada ei nevinovăţie devenise o neingăduinţă meschină şi pizmaşă, şi inima ei iubitoare era plină acum de sentimentalităţi contradictorii. Braţe calde şi sărutări înfocate, sini dulci şi ochi miraţi şi un râs sfios de încântător – acesta era portretul micuţei Dora de la Cambridge. Şi acum era o mică snoabă neghioabă. Oare să fi fost o schimbare chimică? Se modificase oare substanţa ei sufletească şi trupească într-un răstimp atât de scurt? Oare colţii Timpului smulseseră carnea însorită a tinereţii spre a scoate la iveală tendoanele şi grăsimea care făcuseră întotdeauna dedesubt?

Oricare ar fi motivul, gândi Juan, este foarte, foarte trist – şi eu atât mai trist cu cât îl socotim banal – faptul că tinereţea este cel mai frumos lucru din lume, dar şi cel mai fragil... Şi, plin de jale, se întrista gândindu-se şi la sine, văzându-se cu dulce melancolie sub chip de veşnic rătăcitor, cutreierând de colo-colo întreaga lume, fără a se putea opri vreodată spre a vedea cum cresc lucrurile din jur, ci numai frunzele şi florile – şi creşterea e mai frumoasă decât floarea, deoarece prima înseamnă Devenire, şi deci fără sfârşit, iar cealaltă împlinire, şi deci moartea care (pe drum... Se vedea sub chip de ţigan, mereu alungat de la

confort şi siguranţă de ceva care se afla în el; ceva înrudit cu sălbăticia pământului, care-l mâna mereu spre primejdie şi-l înhăita cu nenorocirea. Vagabonzii şi traficanţii de băuturi şi o dragoste veche care-şi pierduse toată savoarea îi erau tovarăşi, şi nu exista pe lume nicio mângâiere, nicio vatră pentru el… Prin fereastra care se afla la abia câţiva centimetri de el, putea zări luminile risipite ale oraşului. Cu zăpada de pe pământ şi o lună aproape plină pe cer, nu prea era loc pentru întuneric. Casele răsăreau estompate din nea, golaşe, şi cu acoperişuri de nea. Peste de se lăsase un amurg violet. Lumini galbene licăreau în aerul geros şi păreau să-şi arunce strălucirea ba într-o parte, ba în cealaltă. Stelele scânteiau. Numai luna era liniştită, nestatornica lună, lucind atât de calm şi de paşnic, şi totuşi prea frumos pentru ca pacea să poată dăinui; ca o mare curtezană visând la copilăria ei. Razele de lună se furişau acum printr-un şir de ţurţuri de gheaţă care atârnau de marginea acoperişului şi păreau nişte rădăcini argintii şi transparente, fiecare purtând câte un sâmbure luminos. Erau ca o palisadă de cristal cu capul în jos, licărind îngheţat. Erau colţii lunari ai gheţii…

Timpul cât o aşteptă pe Olympia a doua zi dimineaţă i se păru lui Juan lung şi plictisitor. Servea cu nepăsare sucuri de lămâie şi lapte de înalţ cald, fără tragere de inimă. Apei sosi ea, o siluetă înaltă şi strălucitoare în mantia-i aurie, venind din strada mohorâtă şi înfrigurată. Luă loc, îşi descheie mantia, şi zâmbi în felul cel mai prietenos.

— Ei bine, spuse ea, ce părere ai?

— E un număr uluitor, spuse Juan. N-am mai văzut aşa ceva până acum.

— Vorbeşti serios? întrebă Olympia.

— Foarte serios, o asigură Juan. Ai o voce încântătoare şi aş dori să am eu puterea dumitale.

— O, nu mai am puterea de pe vremuri. Ridicam uşor bare de o sută optzeci de kilograme cu dintâi, dar acum încep să am dureri de cap când o fac de prea multe ori. Totuşi, n-am dreptul să ma plâng. Ce zici de o altă „banană

specială-?

Nu era niciun semn de descreştere a puterii în înfăţişarea Olympiei. Pielea ei era netedă ca a unui copil şi avea o licărire de mărgăritar în albul ochilor. Zâmbea, dezvăluind dinţi puternici, fără niciun cusur; iar gâtul îi era un turn de fildeş. Aşa se înfăţişau uneltele şi muşchii necesari ridicării a o sută optzeci de kilograme. Era uluitor să te gândeşti că atâta frumuseţe ascunde o putere atât de mare.

Vorbiră peste tejghea; ea, în felul slobod şi nestânjherit al Amerieii, iar Juan cu oarecare rezervă. Când Olympia se ridică să plece, Juan ştia mai multe despre ea decât ştia ea despre el. Ştia că mama ei, care murise, iusese pe jumătate italiancă şi pe jumătate germano-elveţiană, şi cântăreaţă de operă; tatăl ei era suedez şi profesor de gimnastică; unul din fraţii ei era uriaşul într-un circ, iar un altul comis-voiajor; cât despre ea, purta numărul 43 la pantofi; nu putea suferi culoarea roz; şi era în convalescenţă după o legătură de dragoste foarte nefericită; nu fuma niciodată şi nu bea decât rar, însă avea din întâmplare vreo două sticle de gin bun în camera ei, încât dacă Juan voia să vină s-o ia de la teatru după ultimul spectacol, ar putea să stea la o şuetă şi să facă cunoştinţă cu Buddy Hambone (pe care Olympia îl admira), cu Moş Ollie Isaacs şi cu Poppy Delaney (al cărei nume adevărat era Sarah Slipitch şi trăia cu cei doi violonişti şi era foarte proastă, dar avea inimă bună, spuse Olympia) şi, dacă dorea, cu toţi ceilalţi locatari ai casei, căci atunci când avea cineva o sticlă cu gin, vestea se răspândea repede. În schimbul acestor mărturisiri, Juan îi comunică Olympiei numele lui, locul naşterii, scurta lui experienţă la barul cu îngheţată, precum şi faptul că va lua bucuros parte la serata ei.

III

Buddy Hambone era aşezat în faţa musafirilor adunaţi în camera Olympiei şi ciupea câte o strună 3a banjo-ul său. Juan şi Olympia şedeau unul lângă altul pe două scaune gemene şi cum nu erau decât aceste două scaune în cameră, păreau să fie instalaţi pe tronuri. Ceilalţi oaspeţi

şedeau pe jos sau pe pat. Fuseseră poftiţi ca? A asculte în primă audiţie balada lui Buddy Hambone, numită „Cinstita Kate”, şi după ce băuseră câteva păhărele u gin, erau gata să-şi manifeste o apreciere politicoasă faţă de autor. Ginul era deopotrivă momeală şi mită, deoarece Olympia, deşi convinsă ea însăşi de geniul lui Buddy, nu era chiar aşa de sigură că şi ceilalţi’âi vor recunoaşte acest dar şi nici că-i vor asculta poemul fără o momeală ceva mai consistentă decât simpla curiozitate estetică. Dar ea se simţea singură şi cam melancolică de când fusese părăsită de iubitul ei, şi deci se afla într-o dispoziţie sufletească excelentă pentru a patrona arta muzicantului, Două sticle cu gin nu era un preţ exagerat, socotea ea, pentru organizarea unei premiere reuşite, cu atât mai mult cu cât admira sincer balada şi se’ simţea atrasă de firea poetică a lui Buddy.

Pong! făcu banjo-ul. *Pong-a-Pong. Pong!*

Cu un glas plin de emoţie, Buddy începu să recite:

În Vestul Bogat Unde s-au aciuiat Laolaltă şi bunii şi răii Lumea-ţi va povesti (inima-ţi va zvâcni!)

Povestea ilui Chet şi-a Femeii.

Fala lui Buddy părea să devină mai mare pe măsură ce* o împingea înainte deasupra banjoului. Spre a intensifica emoţia, îşi scutura capul dintr-o parte în alta, încât obrajii săi graşi i se bălăbăneau şi vocea îi dobândea un tremolo nesigur. Ochii îi ieşeau din cap, şi buzele luaseră forma unei guri de trompetă. Balada urma:

El era o pramatie venită din Est Ticălos şi nevrednic, însă acest Flăcău era fiu de oameni cu stare,

Se-mbrăca ca un lord, trăia pe picior mare.

Şi fetei – deh! toate sunt cam la fel —

Îi plăcu filfizonul. Îl vru numai pe el.

În loc să se uite la un falnic bărbat ca tine sau mine – cu Chet s-a-ncurcat.

Iar Kate – căci acesta era numele ei —

Era cea mai cinstită dintre femei.

Din câte belele nu l-a scăpat!

Iar el nici măcar nu s-a îndurat

S-o ia de nevastă pe-această fată Atât de cinstită şi devotată!

Încât, ce anume putea câştiga Trăind în păcat cum făcea ea sub osânda eternă-a Dumnezeirii?

Nimic! Şi de aceea ea nu trăi Nicio zi, nicio lună, spre a-l zări pe primul făt al iubirii!

Balada descria apoi nenorocirile succesive care se abătură pe capul Cinstitei Kate şi al nevrednicului ei amorez. Necontenit, ea îşi jertfea bunăstarea, sănătatea, banii şi reputaţia spre a-l scăpa pe Chet de creditori, de jucătorii de cărţi pe care el îi înşelase, de taţi ai căror fiice fuseseră amăgite de el, şi de fi ai căror părinţi el încercase să-i şantajeze. Căci Kate îl iubea. Şi Buddy Hambone stăruia mereu în poemul său cum că dragostea învinge orice năpastă. Chiar atunci când totul pare pierdut şi fără speranţă, dragostea aşteaptă după colţ, gata să sară în ajutor: *redemptaif e machina.* Poate nu chiar întotdeauna în viaţa aceasta, dar oare nu urmează să vină o viaţă mai mare şi mai bună cândva? Şi în cadrul acestei existenţe superioare, sărmana Kate – părăsită pe pământ de către nerecunoscătorul ei Chel – îşi găsea în sfârşit răsplata:

Şi pramatia scăpă Din belea şi de booluc Şi-ntr-o zi el o lăsă Singură cuc.

Şi oamenii spun şi azi între ei că ea nu scăpă de blestemul ei Până ce-ntr-o zi spre un cer iertător Kate o porni pe-o geană de nor.

Ea Poartă toţi îngerii o-ntâmpinară cu ghirlande de flori, şi zvon de ghitară.

Până ce un glas tare, dar fără cuvinte,

Ilosti: Lăsaţi-o pe Katy să între!

Apoi chiar El îi spuse cu glasul încet!

Mă bucur de oaspeţi, *Cinstită Kate!*

Juan fu surprins să vadă că reacţia faţă de baladă fu un entuziasm nestăpânit. Poppy şi unul din lăutarii ei plângeau fără să se ascundă. Moş Ollie Isaacs îi strânse mâna lui Buddv şi îi declară ritos:

— Băiete, asta o să te facă celebru! Ai să vezi dacă nu-i

aşa!

Iar toţi ceilalţi îşi exprimară admiraţia cu atâta însufleţire, incit Olvmpia îi mărturisi lui J" an că, dună părerea ei, serata ar fi fost tot aşa de reuşită chiar fără contribuţia sticlelor de gin. Până şi Buddy obosi tot repetând mereu:

— O. Nu pretind că-i o capodoperă. Nu sunt un geniu, dar am talent…

— Şi personalitate! se vârî o tânără femeie predispusă la guşă.

— Cred că am şi asta, spuse Buddy. În orice caz, mulţi spun că am.

— Asta e foarte important, spuse altcineva. Eu zic întotdeauna că dacă ai personalitate capeţi tot ce doreşti.

— Eu cred în muncă, spuse toboşarul. Nimeni n-a ajuns vreodată la ceva fără muncă. Dacă n-aş fi muncit noaptea la un curs prin corespondenţă, aş mai sta şi acum la gura unui furnal.

— Personalitatea este ceea ce mă interesează mai mult pe mine în momentul de faţă, spuse tânăra femeie cu început de guşă. Chiar acum câteva zile m-am înscris la un curs despre personalitate şi la un curs despre principiile contabilităţii. Cred că e o combinaţie bună, nu-i aşa?

Această discuţie îi absorbi curând pe toţi, în afară de Olympia şi de Juan. Olympia era ocupată cu elaborarea unuiplan care, la început, îl uimi pe Juan, apoi îl amuză, şi, în sfârşit, păru, pentru motive subsidiare, să-i surâdă.

Ea începu să-l ia pe departe:

— Bănuiesc că ai o voce bună de cântăreţ, nu-i aşa? aruncă ea cu indiferenţă.

— Juan în America

— La Cambridge erau puţine mai bune ca a mea, spuse Juan, care găsise ginul deopotrivă de tare şi de gustos. Ceea ce o caracterizează e dulceaţa şi tăria deopotrivă. Ascultă:

Trandafiri şi crini sunt obrajii ei.

Dar buzele-i eoapte-s mai dulci decât ei.

Strânge-o şi mângâi-o. Dragul meu, cil vrei Sâratările ei

Ne voi cufunda în dulci desfătări.

Vocea lui se ridică superbă până la cuvântul „sărutări1* şi coborî gravă până la adâncul cuvântului „desfătări1-. Toţi cei de faţă se întoarseră ca să asculte şi apoi aplaudară de yor. Olympia era tare impresionantă, şi Juan mai bău un păhărel cu gin.

Ceilalţi reluară discuţia despre personalitate, muncă, şi alţi factori însemnaţi ai vieţii.

— Încă de pe când eram o fetiţă mică, lumea a observat că am o minte excepţională, spuse fata cu început de guşă.

— Când muncesc, îmi place să muncesc pentru ceva care merită cu adevărat, spuse Buddy Hambone.

— Ce anume? întrebă Moş Ollie Isaacs.

— * Ei bine, pentru arta mea, răspunse Buddy, umflindu-şi obrajii.

— Fleacuri, vorbi Moş Ollie Isaacs. Mie să-mi dai biştari, şi arta poate să se ducă pe gir'ă!

— Bine, dar după părerea mea, spuse Buddy, a munci pentru artă şi a munci pentru bani e cam acelaşi luciu. Fiindcă dacă publicului îi place arta ta şi felul cum o inte rpretezi, ei îţi vor da o mână de ajutor, vor veni sa-ţi vadă spectacolul mai des, şi numele tău'se va" ridica pe tabela de afişai, şi vei avea teţi banii pe care-i doreşti – tocmai pentru că eşti un artist bun.

— Aşa-i, Buddy, exclamară cântăreţii de saxofon.

Şi fata cu guşă adăugă:

— Nimeni nu poate nega asta...

— Inert, vezi, spuse Olympia, ştii să cânţi şi eşti destul d voinic, şi eşti chipeş. Ai tot ce-ţi trebuie. Am face un număr splendid, dumneata şi cu mine. Sunt sigură de asta. Şi n-o să te coste nimic costumul, deoarece mai am încă» piele de leopard. Eddy Quinn, ăsta-i tipul care m-a lăsat în pană acum trei săptămini pentru o paţachină a cărei piele ai vrea s-o mângâi doar cu pantoful, ei bine a vrut să ia pielea de leopard cu el, dar l-am pocnit în cap cu un. Scaun pe care-l aveam întâmplător la îndemină, şi a picat destul de repede. Pe cinstea mea! Şi nu l-am mai văzut de atunci. Dar

dumneata eşti mai frumos decât el, şi cânţi mai bine, şi bănuiesc că eşti şi mai voinic. Ascultă! Dumneata nu eşti unul ca s-o apuci pe urmele lui! Asta-i părerea mea, pe cuvintul meu. Incit ce zici: dacă ne-am întovărăşi să executăm vechiul număr, dar cu îmbunătăţiri? Ei?

— Juan nu pica nutrea ambiţia să devină o vedetă de varieteu încât, la început, ideea i se păru de-a dreptul caraghioasă. Dar perspectiva de a pleca în turneu cu Olympia îi surâdea destul demult. Era o creatură superbă a cărei naiyitate îi părea, pentru moment, o însuşire fermecătoare. Chiar în camera aceasta sărăcăcioasă, plină cu cabotini, ea părea o zeiţă trezită din somn (mintea îi era încă buimacă) într-o veche vâleea din Tesalia, înfăşurată de gelozie în necuviinţa unor veşminte. Ce drepturi avea oare vulgaritatea creatorilor de modă asupra acestor membre mari şi proporţionale, asupra acestor sâni falnici, asupra acestui mijloc subţire şi mlădios, mai puternic însă decât mijlocul obişnuit al femeilor? Din motive pur estetice (întărite dar nu alterate de influenţa ginului), Juan se simţea îndemnat să-i poruncească: „Jos cu veşmintele!;' – atât i se păreau de nesăbuite aceste confecţii comerciale pe un trup atât de desăvârşit. „Jos cu veşmintele:: Fu cât pe-aei s-o strige, dar erau prea mulţi oameni în cameră. Chiar în această clipă vocea toboşarului se înălţa deasupra larmei de sporovăie'li întru relatarea unui incident minor:

— Ea l-a pocnit drept în ochi şi apoi i-a aruncat o ceaşcă cu cafea în obraz. Bill s-a şters pe faţă şi a spus: „O adevărată cucoană nu ar face asta!” Atunci ea a pus mâna pe o altă ceaşcă cu cafea şi i-a zvârlit-o şi pe asta în faţă, numai că acum a aruncat-o cu ceaşcă şi farfurioară eu tot, şi Bill nu i-a mai reproşat nimic. Nu, domnule...

Acesta nu era locul cuvenit unui apocalips al frumuseţii. Afroclita se ridicase din valurile largi ale mării, nu din băltoaca unei străzi. Juan îşi astâmpără criza estetică cu un alt păhărel cu gin şi-i spuse Olympiei că acceptă cu bucurie propunerea ei.

— Pentru că, spuse el, eşti cea mai frumoasă femeie pe

care am întâlnit-o în America. Pentru că eşti probabil singura femeie frumoasă de pe lume care poale cânta „O Zi Frumoasă1, cicapul în jos sau agăţată cu dintâi de un inel.

— Parcă te apucă ameţeala când le gândeşti în felul ăsta, îl întrerupse Olympia. Toate milioanele acelea de oameni în lume, şi numai eu care pot să fac ce fac! O. Parcă simt ceva religios în mine când te aud vorbind aşa,

— Nu e nevoie, spuse Juan cu nerăbdare. Văd lucrurile deosebit de limpede în momentul de faţă. Sunt în măsură să deosebesc elementele esenţiale ale vieţii de toate deşertăciunile şi de toate prostiile convenţionale, şi nu văd niciun motiv ca să resimţi vreo chemare de misticism ebraic. Eşti o păgână grecoaică. O elină, mai degrabă. Da, elină, mai presus de orice. Şi ceea ce preţuiesc mai mult la dumneata este frumuseţea – te rog să nu mă întrerupi. Să nu creezi că vreau să te măgulesc, vorbesc la rece şi cu totul nepărtinitor, şi dacă nu iei seama, am să uit ce voiam să spun. Frumuseţea dumitale, după părerea mea, este o funcţie a vitalităţii dumitale. Adică îi este componenta şi realitatea, şi nu o simplă drăgălăşenie exterioară. Cum ar arăta o drăgălăşenie exterioară înfăţişată cu capul în jos? Pur şi simplu ridicolă. Dar dumneata nu arăţi ridicolă câtuşi de puţin. Arăţi tot aşa de frumoasă cu susul în jos ca şi cu josul în sus. De-a-ndoaselea, vreau să spun. Şi de ce? Pentru că frumuseţea dumitale e reală şi completă, şi Keats spune că Frumuseţea este Adevăr. „Frumuseţea este Adevăr. O, Frumuseţe, dacă ţi-e drag acest nume, tu care eşti lumina ce-i călăuzeşte pe rătăcitori şi îmbunătăţeşte rostul adevărat al tinereţii!” Cred că nu e o reproducere chiar fidelă, dar n-are importanţă, pentru că înţelegi ce vreau să spun, nu-i aşa?

Olympia nu pricepea bineînţeles nimic, dar menţiunea frecvenţă a frumuseţii o încânta şi era impresionată de uşurinţa cu care minuia Juan abstracţiile. Faptul că nişte lucruri nepipăibile puteau să lunece atât de elegant pe limba cuiva şi, pe deasupra, atât de frumos dichisite în veşminte, potrivite era o curată minune!

— O, tarş aş dori să am educaţia dumitale, spuse ea. Am părăsit şcoala la treisprezece ani. Încerc, bineînţeles, să îndrept această greşeală citind şi eu ce pot, dar nu-i chiar atât de lesne. Citesc amm o carte plină de istorie şi de moravuri. E o carte bună – m-a costat trei dolari. Şi cincizeci de cenţi – dar nu reuşesc să-i prind întotdeauna prea bine înţelesul. Poate c-ai să mă ajuţi uneori la cartea asta, în intervalele în care nu repetăm numărul.

— Niciodată, spuse Juan. N-am încredere în nicio edu-; caţie, iar educaţia populară o condamn cu toată-străşnicia. Nu numai că este ceva stupid – închipuie-ţi să vârî o vulpe într-un sac şi să-i spui să-şi îmbogăţească mintea siudiindu-l! — dar însuşi faptul de a recunoaşte dorinţa de a te cultiva înseamnă să destăinui un complex de inferioritate. Şi dumneata nu poţi avea complexe de inferioritate, deoarece nu există nici un singur profesor în lume (dacă admitem că profesorii sunt oameni educaţi, ceea ce nu este întotdeauna cazul) care să aibă măcar o zecime din puterea dumitale sau o a suta parte din frumuseţea pe care o ai. Încât, de ce să-ţi pese de ce spun ei? Pentru că fnimuseţea este însuşi adevărul pe core îl caută profesorii, şi dumneata eşti frumoasă de-a gata. Iar dacă frumuseţea nu este adevăr, atunci puterea precumpăneşte, şi dumneata le ai pe amândouă. Educaţia însă îţi întunecă, vederea; îţi tulbură digestia; îţi strică caracterul; îţi deş
iiramă muşchii; îţi pătează tenul; îţi răreşte părul: îţi sapă curajul; îţi minează rezistenţa; şi-ţi mistuie sufletul nemuritor. Las-o în pace! Rămâi cec-a ce eşti, Olympia

— Şi hai să mai bem un păhărel cu gin întru norocul dumitale!

Olympia se grăbi să toarne băutura. Inima îi zvâcnea cum nu-i mai ’zvâcnise niciodată. Atitudinea măreaţa a lui Juan o umplea de uimire şi de admiraţie şi de dorinţa de a se umili în faţa lui şi a se supune la tot felul de înjosiri şi de mângâieri. Bărbaţii o trataseră întotdeauna cu deferenţăChiar şi Eddv Quinn o părăsise ca un câine care îşi muşcă cu remuşeări stăpânul. Însă Juan o reproba; o lua de

sus;

o dojenea; îi spunea în fapt să nu se mai prostească. Şi-i plăcea. În afară de asta, în concepţia ei americană, cu respectul ei superstiţios faţă-de educaţie, oricine îndrăznea să dea cu tifla la educaţie apărea ca un erou care înfruntă zeii. Ochii îi străluceau şi prin buzele întredeschise ţâşneau mici suflări precipitate de adulatie.

În clipa aceasta, Buddy Hambone veni să se plângă. Olympia oferise serata aceasta în cinstea lui, şi iat-o acum dând atenţie numai acestui tip cu nasul pe sus pe care U agăţase într-un drug-store. Era cu adevărat prea mult.

— Ascultă, e oare acesta un duet? întrebă el. Sau poate interveni oricine?

— Buddy, spuse Olympia cu mândrie, fă cunoştinţă cu noul meu partener!

— Glumeşti; spuse Buddy.

— Pe cinstea mea! afirmă Olympia.

— Ascultă, nu ţi-a trebuit mult timp ca să ajungi la hotărârea asta. De unde ştii ce poate să facă el?

— Nu l-ai auzit cântând? Şi poate face la fel de bine tot ce vrea.

— Eram tocmai în căutarea unui nou violonist, spuse Buddy batjocoritor, dar cred că nu e nevoie să caut altul acum.

Olympia privi întrebător şi cu nădejde la Juan.

— Ştiam sa cânt puţin pe vremuri, spuse el.

Buddy se repezi să aducă vioara unui membru al orchestrei şi-o oferi lui Juan,. Spunând:

— Să te vedem, frăţioare:

— Nu-mi place atitudinea dumitale, spuse Juan, dar nu cred c-ai să ţi-o schimbi numai de dragul meu. Eu nu sunt misionar ca să ţin predici, ci numai un critic amical care nu ţine neapărat nici să laude, nici să distrugă obiectul criticii sale. Fiindcă în acest caz nu ar mai rămâne nimic de criticat.

Înainte ca Buddy să poată găsi o replică potrivită, Juan strunise vioara şi, cu mai multă însufleţire decli. Acurateţe,

începuse să cânte *Londonerry.*

— Mai ai nevoie de multă practică, spuse Buddy după ce sfârşi.

— Mai am nevoie de puţin gin, răspunse Juan.

Din păcate nu mai rămăsese nicio picătură de gin. Olympia era teribil de contrariată şi se oferi să mai cumpere dacă se găsea cineva să. Se ducă să-l aducă. Dar traficantul de încredere cel mai apropiat locuia la o depărtare de patru cvartale, şi se găsi cineva care să spună că se făcuse cam târziu, şi Poppy şi violoniştii ei. Se simţeau cam somnoroşi, încât hotărâră că serata ajunsese la sfârşitul oi firesc şi toată lumea îi ură noapte bună Olympiei, care le zâmbi cu un aer de regină şi-i lăsă să plece fără să se împotrivească. Dar lui Juan îi strânse atât de tare mâna, încât i-o amorţi, aproape golindu-i-o de sânge.

Şi Juan, îndreptându-se pe jos spre casă pe străzi înzăpezite, cânta o arie din „Opera de trei parale4’, până ce auzi ecoul răsfrânt de un zid de cărămidă şi-şi dădu seama că s-ar putea să fie puţin cherchelit. Încât îşi văzu de drum în tăcere; întrebându-se care din aceste zicale este mai aproape de adevăr: *Berea te face om,* sau: *În vino veritas.*

IV

— Cred că pleci cu femeia acera, spuse Dora.

— Oare femeie? întrebă Juan.

Olympia. O, nu-i nevoie să faci pe miratul. Ştii prea bine la cine mă refer. În inima ta n-a fost niciodată loc pentru mai mult decât una, însă păcatul e că nici’una nu rămâne acolo prea mult timp. Încât, chiar dacă pleci cu ea, cu această creatură imensă şi vulgară, ştiu că nu vor trece nici şase săptămâni până să te saturi de ea, şi Dumnezeu ştie de cine ai să te mai îndrăgosteşti după aceea, căci sunt de toate felurile şi de toate culorile în ţara asta. Şi dacă începi cu acrobatele, probabil c-ai să sfârşeşti cu negresele sau cu chinezoaice, sau cu cineva tot aşa de anormal.

— N-ai absolut niciun drept să-mi spui aşa ceva, spuse Juan cu indignare. Oricum aş fi, eu anormal nu sunt. Sunt

de fapt înzestrat cu un grad neobişnuit de normalitato, îndeosebi azi, când aberaţiile sunt atât de la modă.

E oare normal să te îndrăgosteşti de un alai întreg de femei?

Da, dacă nu seamănă una cu alta, şi sunt foarte plăcute la vedere şi amuzante când stai de vorbă cu de;

— Atunci, Bob nu e normal, şi nici eu nu sunt; şi mă bucur că nu suntem. Pentru că Bob n-a iubit niciodată pe nimeni în afară de mine – a *crezut* doar că e îndrăgostit de fata aia de la Coventry – şi eu n-am iubit niciodată pe nimeni decât pe el – în afară de tine, Juan. Şi te-am iubit mai mult dec-it pe el – îhhh – şi de aceea mă pedepseşte Dumnezeu acum şi – îhhh – sunt atât de nefericită!

Pieptul Dorei era zguduit de hohote de plâns şi faţa îi era scăldată toată în lacrimi. Căută un loc unde să şi-o poată ascunde. Umărul lui Juan era locul cel mai indicat.

I acu un pas înainte şi privi la el cu ochi umezi, rugători. Iar el, mişcat de mihnirea Dorei şi de amintirea dragostei dintre ei, şi simţind în chip impersonal că o femeie înlăcrămată are tot dreptul să-şi îngroape faţa la pieptul oricărui ’ bărbat prezent, o luă în braţe şi o lăsă să plângă cât dorea.

Coborâse târziu la gustarea de dimineaţă – cu mult t imp după plecarea la muncă a lui Bob – şi telefonase la drug-store ca să spună că renunţă de bună voie la slujba sa şi că nu se va mai întoarce. Dora fusese adânc răscolită de felul mândru cu care trata o ocupaţie care, deşi inferioară, îi aducea totuşi un salariu respectabil. Şi ştia perfect de bine că întârzierea la gustarea de dimineaţă-a lui Juan era rezultatul seratei Olympiei – o serată care pricinuise multă amărăciune în sufletul ei.

De ce, întrebase ea, nu mai avea Juan de gând să lucreze la drug-store?

Pentru că pleca din Monroe, răspunsese el.

— Pleci din Monroe? spusese Dora, cu o primă ameninţare de lacrimi în ochii ei.

— Ţi-am spus că vreau să mă îndrept spre sud în foarte

scurt timp.

— Dar nu încă, Juan! încă nu!

— Mi-e teamă că trebuie. Planurile mele sunt făcute.

— Cred că pleci cu femeia aceea!…

Devenise o muieruşcă sentimentală. Şi ar fi devenit-o, indiferent de felul cum s-ar fi petrecut anii primei sale tinereţi. Însă Juan îşi aminti cutare şi cutare lucru, şi se simţea măgulit de mărturisirea ce i-o făcuse, anume că nu-l iubise niciodată pe Bob cât îl iubise pe el. Îi fu milă de Dora, în ciuda faptului că nu o mai plăcea.

— Mă duo la Charleston, spuse el. Am nişte rude acolo pe care vreau să le văd.

Dora ridică o privire neîncrezătoare, dar dornică să fie convinsă totuşi.

— Pe cuvântul tău? întrebă ea.

— Da. O soră a bunicii mamei mele trăieşte acolo. Mătuşa Rachel. E foarte bătrână.

— Şi nu pleci cu Olympia?

— Desigur că nu. Ce te-a făcut oare să creezi aşa ceva?

— O, Juan, ce bine-mi pare. Nu ştiu ce m-a făcut să cred că da, sau poate a fost numai din gelozie, pentru că eu… Dar *sbit* bucuroasă, să ştii, căci sunt sigură că e o femeie îngrozitoare şi, deş; aş dori din toată inima să rămâi aici pentru totdeauna, sunt totuşi atât de fericită că nu pleci cu ea, încât parcă îmi pare mai puţin rău acum.

Când oare, gândi Juan, hotărâse el să-l înfieze pe orfanul Adevăr – sau poate că era vorba de micuţa orfană Cinstea? Pe una din aceste odrasle, în orice caz. Îşi dădea seama acum că n-ar fi fost niciodată un lucru potrivit şi era bucuros că nu întreprinsese niciun demers serios în această direcţie. Micul orfan Adevăr rămăsese afară în zăpadă, căci acesta era locul cuvenit unui puşti atât de încrezut, de prost crescut şi de bisericos. Destramă fericirea în orice casă în care pune piciorul. Cu cât mai plăcută era societatea şi cu cât mai amabilă era imensa familie a Ananiilor şi a Safirelor: a Minciunilor, a Minciunelelor, a Gogonatelor, a înşelătoriilor, toţi geme nii aceia meşteri în

tumbe, numiţi Inexactităţi Terminologice; unchii Neadevăruri şi bunicii Tertipuri; şi bătrâna mătuşă Jurământ Strâmb; şi chipeşul verişor cu barbişon Măgulire, împreună cu ruda prin alianţă Prefăcătoria, şi bătrânul unchiaş poznaş Vorbă Goală, şi toţi ceilalţi. O familie sănătoasă, de mare vază, şi finii dragi ai năşicului Diavol.

— Da, spuse Juan. Mă bucur să o cunosc pe mătuşa Rachel. Bărbatul ei a murit în Războiul Civil.

Aşa încât Dora rămase în ziua aceea înconjurată de o atmosferă de melancolie zâmbitoare, în cadrul căreia îşi repetă cu anticipaţie diverse scene de rămas bun, însoţite de diferite nuanţe de tristeţe. Astfel că, la înapoierea acasă a lui Bob. Primul lucru pe care i-l spuse – resemnată acum.

şi chiar însufleţită la gândul acestui răscolitor eveniment viitor – fu:

— O, Bob, ştii că Juan pleacă mâine?

— Ştiam că n-o să stea în vecii-vecilor, spuse Bob.

— Dar nu-ţi pare rău?

— Nu cred ca şi-ar schimba planurile cu o iotă, indiferent de cum mi-ar părea mie, spuse Bob cu blândeţe.

După masa de seară şezură toţi trei împreună, aştep1ând ora culcării. Bob sta în faţa aparatului de radio, ascuJlând cacofonia pompoasă a jazului. Juan citea. După ce şezti câtva timp eu mâinile în poală şi cu capul rezemat de speteaza sofalei, privind cu tristeţe în tavan, Dora oftă şi se sculă în picioare; îi zâmbi lui Juan şi fugi poticnindu-se sus pe seară, de unde se întoarse după trei minute, cu un şorţuleţ cu margini de dantelă şi o pereche de ochelari cu ramă de bagă, care împrumutau feţei un aer solemn şi copilăros. Purta în mâini o grămăjoară de rufe: câteva cămăşi şi maiouri şi câteva perechi de ciorapi.

— O, Juan, era să uit să-ţi cos lucrurile, spuse ea şi se apucă, fericită, să ţeasă ciorapi, să coasă nasturi, şi chiar să brodeze pe o batistă o înfiorătoare monogramă cu literele J.M.

Două ore trecură astfel încet. Apoi Dora se duse la culcare, urânciu-i noapte bună lui Juan cu o voce care părea

să-i ierte toate păcatele din trecut şi să binecuvânteze toţi anii care vor veni. Dar cum Bob, trecând -de la un post ia altul, făcea să urle aparatul ca în ghearele morţii, Dora fugi sus cu degetele vârâte în urechi.

După câteva clipe, Bob spuse:

— Care vrea să zică, pleci mâine, nu-i aşa?

— Da, spuse Juan.

— Ei bine, nu pot să spun că-mi pare rău. Îmi pare bine că ai venit, dar socotesc că e timpul să pleci.

— Dacă ştiam că aveai ceva împotriva şederii mele aici, aş fi plecat demult.

7— E-n regulă. Dacă voiam să pleci, ţi-aş fi spus.

Juan fu neplăcut impresionat de această neaşteptată mărturisire a simţămintelor lui Bob. Nu simţise niciodată tă Bob ar nutri vreo afecţiune deosebită faţă de el, şi în -ceea ce Îl privea, nu avea nicio afecţiune specială pentru Bob. Însă ca să afle că gazda lui se’ bucura, de fapt, de plecarea lui, era o lovitură destul de neplăcută.

— Sincer vorbind, îmi pare foarte rău dacă am abuzat de ospitalitatea dumitale, spuse el înţepat.

— Nicidecum. Bob îşi umplu încet luleaua şi o aprinse, şi când începu să tragă bine, continuă pe un ton mai afabil: Vezi, uite cum s-au petrecut lucrurile. Când am descoperit cine* erai. Am fost aproape hotărât să te dau afară pe loc. Hotărât. Da, hotărât. O, nu e nevoie să-ţi iei aerul ăsta mirat, sau revoltat, sau cine ştie ce aer îţi iei. Ştiu totul despre dumneata şi despre Dora, şi ştiu că copilul dumitale e puştiul acela al soră-sii, Lily. Dar nu i-am spus niciodată Dorei că ştiam. Femeilor le place să-şi aibă micile lor taine, şi nu-i fac: niciun rău unui bărbat dacă le

■ lasă să facă pe misterioasele. Dora e fată bună şi nevastă bună, şi nu aveam niciun drept s-o fac să se simtă stânjenită întrebând-o despre trecutul ei. Dar când te-ai ivit aici, m-am întrebat dacă ai să încerci să îeiei vechiul joc şi atunci m-am gândit să te dau afară. O cunoşteam însă pe Dora destul de bine şi simţeam că mă pot încrede în ea, incit m-am hotărât să te las să stai şi să văd dacă nu cumva

mi-ai putea face un serviciu. Şi cred că mi l-ai făcut. Cum? Uite aşa. Dora avea din când în când crize de melancolie, de suspine şi de priviri lungi pe fereastră. Nu voia să-mi spună niciodată ce o durea, dar nu era nevoie să fi un geniu ca să ghiceşti că ea compara monotonia vieţii conjugale cu episodul romantic cu tânărul domn Juan Motley. Viaţa conjugală nu e totdeauna eroică. Şi romanţa e ca brânza. Cu cât se învecheşte, cu atât miroase mai tare. Încât aceste crize de melancolie, socoteam eu, vor deveni treptat mai rele – şi aşa ar fi fost dacă nu soseai dumneata.

Juan avea pe faţă expresia unui spectator oarecum nemulţumit. Nemulţumirea aceasta acoperea de fapt stânjeneala pe care o simţea aflând că Bob ştia totul despre legătura dintre el şi Dora. La început, se înroşise ca macul la faţă, apoi strânsese din dinţi de ciudă, iar acum această ultimă emoţie îi masca cu totul stânjeneala, cu atât mai vârtos cu cât bănuia că lucrurile nu se vor sfârşi aici.

Bob continuă:

— Am găsit adesea că lucrurile pe care ni le amintim

■ a nişte întâmplări splendide nu se dovedesc chiar atât de minunate când ne este dat să le vedem din nou. Era un birt la Cambridge, de pildă, la care obişnuiam să visez când eram în Franţa în timpul războiului. Dar mi s-a părut un local cam mizer când m-am întors şi m-am abătut acolo să beau o bere şi l-am găsit închis deoarece trecuse ora regulamentară. Dar aşa suntem făcuţi. Împopoţonăm lucrurile şi alergăm înaintea dezamăgirii. Şi Dora visa la dumneata, cum visam eu la birtul acela, fără să mă gândesc că am să trăiesc să-l revăd. Dar l-am revăzut, şi tot aşa a făcut şi Dora, iar rezultatul a fost acelaşi în ambele cazuri: am fost dezamăgiţi.

— Asta nu-i chiar măgulitor, spuse Juan.

— Înseamnă că te-a văzut acum aşa cum eşti cu adevărat, şi ceea ce eşti nu este ceea ce visa ea. Nici nu se putea altfel, fiindcă suntem oameni. Aşa încât socotesc că i-ai făcut un bine. Ai adus-o înapoi pe pământ, şi e puţin probabil să se mai lase năpădită de vise, ştiind cât au

înşelat-o. Aşa că sunt bucuros că ai venit, dar acum că ţi-ai împlinit rostul, cred că e mai bine să pleci. Pentru că trei într-un singur cămin, nu e un număr fericit.

Bob îşi goli scrumul din pipă şi se ridică în picioare.

— S-a făcut ora culcării, spuse el.

Juan izbucni în râs, nu chiar cu toată voioşia, şi spuse:

— Felicit-o pe Dora din partea mea că are un soţ căruia nu-i este teamă să spună ce gândeşte. Şi cred că eşti şi dumneata un om înţelegător, căci altfel ai fi făcut scandal din cauza copilului.

— N-am chiar o părere bună despre dumneata pentru felul cum ai amăgit-o pe Dora când nu era decât o fetiţă, spuse Bob. Dar mă feresc să-i judec pe oameni cu prea multă asprime ca nu cumva să uit că într-o zi am avut şi eu aceleaşi apucături. Sunt om căsătorit, şi e de datoria mea să-mi văd de casa mea pe cât pot mai bine. Dar nu sunt cu nimic mai breaz ca dumneata. Era o fată la Coventry când lucram acolo şi – ei bine, îi plătesc acum zece şilingi pe săptămână pentru treaba aceea, E bine că Dora nu a auzii: niciodată de această aventură a mea.

V

Plecarea din Monroe fu uşor complicată prin împre-’ jurări potrivnice, şi anume că Olympia st bucura la gândul că Juan va călători în acelaşi tren pe care îl lua ea, Moş Ollie Isaacs, Buddy Hambone şi Poppy Delaney, iar Dora stăruia cu tot dinadinsul să-l petreacă pe Juan la gară şi se aştepta ca el să călătorească absolut singur în drumul său ca s-o viziteze pe mătuşa Rachel. Dar repezindu-se în taină s-o vadă pe Olympia, Juan ajunse s-o convingă că cererile presante ale clienţilor – pentru îngheţata de zmeură – îl obligau să-şi amine plecarea cu trenul următor. Şi, printr-o fericită coincidenţă, etapa imediat următoare a trupei era oraşul Toledo, o localitate care, aflată la sud de Monroe, era totuşi pe drum spre Charleston şi – aşa cum îi explică Juan Dorei – locul cel mai potrivit pentru a-şi plănui de acolo restul călătoriei.

— Într-un oraş mare ca acela, spuse el cu înţelepciune, ţi

se oferă mai midte posibilităţi de a alege între diferite căi decât într-un orăşel ca Monroe.

Aşa încât îşi cumpără un bilet pentru Tolecio; o sărută pe Dora de plecare – mâinile ei durdulii se agăţau de mîneciie hainei lui, dar chiar în timp ce-şi flutura batista în urma trenului lung şi sforăitor, Dora se şi gândea să pregătească o cină atât de gustoasă, încât Bob să nu se simtă prea singur după plecarea oaspetelui lor… Iar Juan, o dată ajuns la Toledo, se duse de-a dreptul la micul hotel unde Olympia îl aştepta cu nerăbdare şi-l întâmpină cu multă însufleţire.

Se înţeleseră ca Juan să nu facă altceva cu prilejul debutului său decât să ţină în echilibru funia pe care se urca Olympia şi să tragă de şnurul care o legăna în arcuri lungi întinse deasupra sălii, în timp ce cânta aria din *Madame Butterfly.* Aşa incit în ziua următoare, în marele oraş Toledo, Juan îşi făcu prima apariţie pe o scenă de varieteu şi-şi execută îndatoririle simple cu dexteritate şi fără semn de trac.

În sală rulau filme de la ora unsprezece dimineaţa piuă la unsprezece jumătate seara, continuu, în afară de trei intervale – unul dimineaţa şi două seara – în cursul cărora trupa de varieteu îşi prezenta spectacolul. Juan găsea

< .I era un aranjament bun. Se putea ca publicul să se sature’ de perfecţiunea nesubstanţială a oamenilor din filme şi

. I-şi găsească o distracţie în bufoneriile imperfecte dar inimoase ale actorilor în carne şi oase. Căci cinematograful ra, în cel mai bun caz, o distracţie minoră: nu joc dramatic, ci fotografia acestui joc; nu acţiune, ci umbra acţiunii; nu un lucru tridimensional, substanţial şi colorat,

< i ceva perfid, mişcător şi lipsit de conţinut, care se perinda Iară rost pe un ecran alb şi plat. Nu îţi oferea o carte de citit, ci doar trecerea panoramică în revistă a copiei vulgarizate a unei cărţi. Nu era niciodată mai mult decât o distracţie de gradul al doilea.

Aşa cugeta Juan în timp ce trăgea de şnurul care o menţinea pe Olympia în zbor legănat în spre şi dinspn sala

de spectacol, ba năpustindu-se spre public, ba plutind înapoi, în vreme ce cânta – şi glasul i se îngreşa şi înceţoşa puţin, iar orchestra se pregătea să-i acopere imposibilitatea de a lua ultima notă înaltă.

Asta se vu întimpla cum îţi spun,
Alun. Siă-ţi temerile zadarnice,
Căci el se va întoarce,
O *şt iu!*

Nu era nimic fictiv sau nesubstanţial la Olympia, în afară de notele ei de sus. În pantalonii ei verzi şi cu pielea de leopard, făcea mai mult decât o sută de filme. Ce valoare putea avea fotografia faţă de realitatea ei caldă şi grea şi vie? Ultima notă de eiocârlie a ariei nu era decât o şoaptă în gâtlejul ei; trompetele zbierau din pim: în peştera-i de beznă, publicul aplauda; şi Olympia lunecă pe funie în jos, cu răsuflarea tăiată, cu pieptul zvâenind: îi zâmbi lui Juan; se înclină către public: îl luă pe Juan de mână; salută iar ieşi cu el în culise; veni din nou iia rampă; şi se înapoie ca să-i spună:

— O, ce minunat mă simt când te ştiu la capătul funiei! Aş putea să continui să cânt la nesfârşit.

Pielea ci de leopard se umfla şi se dezumfla de atâtea
< moţii fericite şi îl bătu voioasă pe Juan pe umărul jui gel

— Căci era şi el îmbrăcat într-o piele de leopard care, deşi
i se potrivea de minune, nu-i prea oferea multă apărare.

— Arăţi grozav în pielea asta, spuse Olympia.

— Eram tocmai gata să-ţi spun acelaşi lucru, răspunse Juan politicos.

— O, mai dă-o încolo. Uite, am o aluniţă pe picior!

— Şi eu am una.

— O, asta-i tare drăguţ. Arată ca o buburuză. Cu ce seamănă a mea?

— Cu o a doua buburuză.

— Şi ce înseamnă asta?

— Că ar trebui să se însoţcască.

— I-ascultă, nu găseşti că te cam obrăzniceşti?
— Nu spun decât ce gândesc.
— Câtă vreme nu te făleşti cu ce spui…
— Ai vrea să ştii la ce mă gândesc?
— Ei bine, am şi eu secretele mele.
— Ce-ar fi dacă ni le-am împărtăşi?
— Nu sunt destul de îmbrăcată ca să ajung la mărturisiri acum. Am. Să te văd mai târziu.

Camera Olympici, în micul hotelobscur unde locuiau cu toţii, semăna aproape leit cu aceea în care îşi invitase mosaiirii la Monroe. O cameră care, fără farmec' chiar când fusese nouă, se săturase îmbătrânind cu vremelnicii ei ocupanţi. Neîngrijită ca înfăţişare, negativă ca aspect, astfel încât abia dacă mai părea să existe în realitate. O cameră ca aceasta ar fi fost desigur teribil de demoralizantă pentru acele persoane care se lasă demoralizate de un lucru atât de neînsemnat ea o cameră. Oamenii care se preocupă mereu să agaţe tablouri pe pereţi şi să cumpere nimicuri spre a mobila un colţişor – gospodarii, ca să le spunem pe nume – ar fi fost desigur dezamăgiţi de o atare cameră. Dar Juan şi Olympia nici nu o luară în seamă.

Răspunsul ei la primul sărut al lui Juan fu imediat. Îşi zvârli braţele în jurul lui şi-l strânse până ce-i trozniră coastele. Juan se întrebă o clipă dacă nu cumva era supărată de cutezanţa lui, şi cu mare efort reuşi să-şi elibereze o mână şi-o împinse uşor înapoi ca s-o vadă la faţă. Expresia ei îl linişti. Ochii îi erau închişi şi buzele destul de întredeschise spre a destăinui printre de strălucirea unor perle ude. Nu era expresia unei femei supărate.

În dimineaţa următoare Juan se trezi cel dintâi şi fi din nou cuprins de admiraţie faţă de frumuseţea triumfală a Olympici. Era o frumuseţe, desigur, care l-ar fi putut intimida pe un bărbat mai puţin viteaz, căci nu-şi îngăduia nicio amăgire măruntă, respingea orice apel la gingăşie, dispreţuia gropiţele, buza pişcată de albină, şi sprâncenele rărite cu penseta, de parcă ar fi vrut să spună: „Lumea e plină de drăgălăşeniile şi gingăşiile la care râvnesc oamenii

mărginiţi; de frumuseţi picante, provocatoare, şi unduitoare; de nostimada ieftină, colorată şi buclată a vânzătoarelor de prăvălii care-ţi gâcâilă pielea dar îţi lasă închipuirea amorţită; – dar frumuseţea pe care o am cu, acum că nu se mai naşte din marmură sau nu mai coboară din ceruri spre a se lua la întrecere'cu. Fetele nemuritoare întru cucerirea dragostei lui Adon, o frumuseţe ca a mea este rară, atât de rară, vai!” Şi ar mai fi putut să adauge: „Chiar atunci când este descoperită de bărbaţi, îi sperie atât demult încât se întorc repede la fetişcanele de magazin, cu ghiduşiile şi bosumflările lor.1-

Aşa încât Juan se simţea îndoit de fericit: intens de recunoscător de posesia Olympici, şi foarte mulţumit de propriul lui diseernământ în aprecierea frumuseţii ei. A descoperit că trupul omenesc se poate depăşi pe el însuşi în felul acesta era Lin lucru minunat. A vedea că un element atât de utilitar ca un sân, o burtă sau un genunchi, pot totuşi fi atât de ineântători fără a-si pierde nimic din utilitate, te îndemna să gândeşti la o omenire mai perfectă. Iar a şti cu poţi recunoaşte frumuseţea când o întâlneşti, aţi da seama de gustul tău, este fără îndoială prilej de fericire aproape tot atât de autentic pe cât este şi frumuseţea însăşi.

Olympia se mişcă în somn; deschise ochii: căscă; se întinse. Ca o lagună răscolită de o vastă catastrofă submarină, patul se mişcă o dată cu ea. Plapoma se umflă ca foalele; somiera se cutremură; şi arcurile zăngăniră ca un cor de harpe. În timpul acestor secunde tumultuoase, Juan îşi aminti că dimineaţa nu aprobă întotdeauna faptele nopţii, şi se gândi că Olympia s-ar putea prea bine să fie mai puţin dornică să-l găsească în patul ei decât fusese atunci când îl poftise în el. Oamenii acţionează prin impulsuri şi adesea o regretă amar. Căci există în lume un lucru numit părere de rău. Şi cu toate că Olympia părea o fiinţă prea nobilă ca să încerce vreodată un siinţământ atât de meschin, nu poţi niciodată să fi cu totul sigur. Juan aştepta neliniştit.

Avea însă mai puţine motive de a se teme de supărarea Olympiei decât de afecţiunea ei.

— O, băiete, rosti ea după un căscat prelung.

Şi înainte ca Juan să-i fi putut răspunde, braţele ei îi şi înfăşuraseră, buzele ei sp şi plimbaseră peste gâtul şi obrajii lui, îi cotropiseră ochii, zăboviseră cu voluptate asupra gurii şi se răcoriseră pe fruntea lui Juan* care aproape se înecă sub torentul sărutărilor ei.

— Cum te iubesc nu-i treaba nimănui, spuse ea.

Era limpede că nu avea păreri de rău. Adică, niciun fel de regrete convenţionale, căci curând i se încreţi lrunt;: a şi spuse cu oarecare ciudă:

— Va trebui să-ţi plăteşti camera.

— Bănuiesc că da, se învoi Juan. În general, aşa. Se procedează când stai la hotel.

— Dar n-ai folosit-o decât aşa de puţin!

— Nu am dreptul să mă plâng.

— Dar înseamnă să risipeşti bani pe ceea ce nu foloseşti. Desigur, n-ai cum scăpa de data asta, după ce ai reţinut-o, dar de îndată ce te îmbraci, du-te şi spune-i directorului că n-o să mai ai nevoie la noapte de nr. 17. Spune-i că o să dormi cu mine acum. Fireşte, va trebui să plătim ceva mai mult camera, dar dacă o împărţim pe din. Două, vom economisi fiecare ceva. Poate c-o să socoteşti că nu e mult, dar cu timpul se adună.

Simţul financiar al Olympiei era o însuşire nebănuită la ea până acum. Grija ei comercială cu privire la viitor era de asemenea-remarcabilă. Juan fu foarte impresionat de eficienţa cu care transformase o relaţie de o singură noapte în preludiul unei legături respectabile şi permanente. Poate, gândi el, privind cu mirare la fruntea ei albă şi înaltă, ia bărbia ei gingaşă dar fermă – poate că această asociaţie se va permanentiza totuşi. Puteai oare s-o rupi cu tânăra Niobe? Îţi putea da cu piciorul o cariatidă? Sincer vorbind, Juan nu avea’de unde să ştie. Pentru moment, era o mare uşurare să o vadă pe Olympia aşa de puţin stingherită de legătura lor.

Nici ceilalţi membri ai trupei nu se dovediră din cale afară de tulburaţi de pe urma ei. Buddy Hambone nu se prea bucură, căci într-un fel neîncrezător şi sfios îi făcuse şi el curte Olympiei din când în când. Însă, în ciuda faptului că muzica pe care o dirija şi cântecele pe care le compunea mărturiseau deschis supremaţia şi caracterul invincibil al dragostei, inima lui era totuşi prea slabă ca să-şi cunoască dorinţele şi prea timidă ca să se poată avânta la cucerirea unei femei atât de majestuoase ca Olympia. Văzuse cu un suspin amar cum îl monopolizase pe Juan la serată. Cu un oftat îi văzuse – îmbrăcaţi în piei de leopard pe scenă – zâmbindu-şi unul altuia cu mult mai mult drag decât trebuie să cuprindă un simplu surâs actoricesc. Şi cu un oftat, dar fără mirare sau minie, află despre legătura lor amoroasă.

Poppy Delaney fu uşor dezamăgită la aflarea acestei veşti, căci era pe punctul să-l piardă pe unul din violoniştii ei – care pleca spre a ocupa o situaţie mai mănoasă la fratele lui, proprietarul unei frizerii la Atlantic City – şi Poppy, socotind că Juan avea să-l înlocuiască în orice caz în orchestră, se gândise că ar putea să-l suplinească şi în trioul ei. Dar era o fiinţă rezonabilă şi deci nu se jăsă prea impresionată de vestea care îi năruia iluziile.

Moş Ollie Isaacs cotcodăci şi făcu cu ochiul, dar asta nu însemna mare lucru, căci el eotcodăcea întotdeauna când auzea ceva despre cameră de culcare, pijamale, cămaşă de noapte, gaura cheii şi altele de acest fel; şi făcea ştrengăreşte’ cu ochiul ori de câte ori se rosteau în faţa lui cuvintele: dragoste, naştere şi tinere lăuze. Iar membrii orchestrei se mulţumiră să facă şi ei câteva aluzii şăgalnice, care mai fuseseră folosite şi în multe alte ocazii anterioare asemănătoare. Înfăţişarea lui Juan şi tonul vocii lui îi cam speriase la început, dar uşurinţa cu care îl cucerise Olvmpia (căci aceasta era versiunea lor) îi convinse pe toţi că e un om obişnuit, aşa încât nu se mai simţeau intimidaţi în prezenţa lui.

Trupa rămase trei zile la Toledo, după care se strămută într-un alt oraş de pe traseu, unde îndatoririle lui Juan

deveniră simţitor mai grele. Era acum membru plin al orchestrei şi, împreună cu celălalt violonist, repetă cu sârguinţă o melodie numită „Ce-o să-i spun drăguţei mele când am s-o-ntâlnesc din nou”, pe corzi asurzite şi

JG

Într-o lumină albastră vaporoasă, pe care urma s-o execute între un număr al orchestrei în planul ei şi numărul de dans acrobatic al lui Poppy. Juan deveni curând expert în a extrage din vioara lui tonul de dor smiorcăit pe care domnul Kipfer (tovarăşul lui violonist) îl producea din instinct. Rezultatul era o melasă cleioasă alcătuită din sunete fură rost şi din sentimentalism ebraic, care se dovedi însă foarte popular la publicul din Ohio şi Indiana, astfel încât Juan şi domnul Kipfer fură adeseori solicitaţi să repete aria.

Apoi Olympia născoci planuri în vederea lărgirii numărului ei de operă acrobatică, în care Juan, sub o formă sau alta, era chemat să colaboreze în modul cel mai atrăgător. De fapt, încă de când o auzise pentru prima oară, Olympia hotărâse că vocea lui Juan era prea frumoasă ca să fie lăsată să zacă în trindăvie, şi acum ţinea cu tot dinadinsul să adauge un duet la spectacolul ei. O vreme gândi că ar fi frumos dacă el ar lua o anumită poză pe scenă şi i-ar cânta în vreme ce ea se legăna sus deasupra capului lui, răspunzânchi-i ca o Julietă atârnală de căleiie de un balcon. Apoi îşi zise că Juan ar putea să înveţe şi el să cânte cu capul în jos, căci ea, care inventaşi’ această poziţie pentru cântecul de operă, era fireşte foarte mândră de descoperirea ei şi socotea că era un stil nou care putea fi împământenit cu mult folos moral şi mult profit material pentru creatoarea lui. Juan fu aşadar convins să execute câteva arii mai simple, spânzurat cu capul în jos de un trapez.

Olympia cunoştea bine o serie de opere mai populare. Cu o săptămână înainte de a se naşte, mama ei cântase în corul ţărăncilor din *Cavaleria Rusticană,* iar cu două săptămâni după naşterea Olympiei se întorsese pe scenă

ca să facă pe preoteasa egipteană în *Aida.* Olympia crescu în lojile comune ale figurantelor şi copilăria ei fu fireşte înrâurită de metamorfozele continue ale mamei ei, pe care o vedea într-o noapte ca ţărancă italiană, a doua noapte ca vestală a lui Isis, şi în matineu ca ţigancă spaniolă, învăţă cântece şi fragmente de arii în loc de tabla înmulţirii. Îşi însuşi canoanele şi tabietele operei, socotindu-le principii şi moravuri ale vieţii, ceea ce o ajută să aştepte cu cea mai deplină încredere înfruntarea ei cu viaţa. \7edea că totul se schimba în mod continuu, reuşind totuşi să rămână în chip misterios mereu la fel. Oamenii alergau mereu de colo-colo, îmbrăcaţi în culori vii, în grupuri aparent neastâmpărate dar totuşi disciplinate, spre a cânta comentarii asupra eutăruia sau cutăreia, spre a intona o prevestire, a sublinia un rezultat, a felicita o mireasă, a boci o nenorocire, a-l întâmpina pe tânărul baron, pe lăutari sau pe soldaţii din garnizoana din apropiere. Oameni atât de interesaţi în treburile vecinilor lor desigur cu au suflete tare miloase, iar viaţa însăşi este o piesă simplă şi inimoasă, în care fiecare act decurge neabătut spre sfârşitul lui firesc şi jalea morţii se topeşte într-un cântec solemn de înmormântare.

Când Olympia împlinise vârsta de zece ani, mama ei devenise prea grasă chiar pentru operă. Nu se mai putea năpusti de colo-colo cu misiuni de felicitare, din culise până la rampă. Încurca şi corul rustic, iar când toate celelalte fete din sat se cocoţau uşurel pe genunchii soldaţilor – care şedeau într-un han şi băteau voioşi cu pumnii în mese – nu se găsea niciodată un ostaş destul de voinic ca s-o poată ţine în poală pe mama Olympiei. Aşa încât îşi luă cu mare părere de rău. Rămas bun de la scenă şi hotărî cu multă filosofie să se întoarcă la soţul ei, pe care îl vizitase neregulat dar cu simpatie în răstimpul celor cincisprezece ani ai căsniciei lor, şi care în acel moment o ducea foarte bine în calitate de profesor de gimnastică la Mihvaukee.

El îşi dădu seama foarte curând de însuşirile latente ale fiicei sale şi, la cel dintâi prilej, o duse cu el la sala de gimnastică. Acolo desfăşură în faţa ei minuni de forţă şi de

graţie la barele paralele, la bara orizontală, la cal, la inele, la marele trapez, precum şi la alte aparate. Olympia se îndrăgosti pe loc de tatăl ei şi râvni din toată inima să-i egaleze cât mai curând dexteritatea la bara orizontală. Îi ceru o lecţie imediată. El o ridică pe bară şi Olympia, de la prima ei încercare, se roti în jurul barei. Tatăl şi fiica se strânseră în braţe cu mare bucurie şi schimbară sărutări extatice. Gurile lor miroseau deopotrivă a gumă de mestecat. Olympia îlrase de mustaţă pe tatăl ei. El o învârti cu capul în jos şi cu o severitate prefăcută o bătu 3a şezut. Râseră fiecare eu hohote de poznele celuilalt şi se în apoi ară acasă mână-n mână.

Era firesc ca sala de gimnastică s-o ispitească pe Olympia mult mai mult decât cântecul, aşa încât timp de un an avură loc dese conflicte privitoare la viitoarea carieră a copilei; trebuie oare să fie educată ca o primadonă sau ca o acrobată? Atât tatăl cât şi mama aveau o mare consideraţie fiecare pentru profesia sa, dar erau mai cuminţi şi mai voioşi din fire decât sunt adesea toţi ceilalţi oameni, astfel încât după un an de pertractări ajunseră la un compromis potrivit căruia Olympia urma să ia alternativ lecţii de canto şi de gimnastică. Lunile, miercurile şi vinerile erau rezervate pentru *Rigoletto, Pagliacci, Boema, Traviuta* şi alte lucrări de acest soi; în vreme ce marţile, joile şi sâmbetele erau ocupate în mod mai energic cu ridicări în mâini, legănări cu braţele întinse, sărituri la cal şi alte exerciţii asemănătoare. Duminicile, Olympia şi tatăl ei se duceau la o biserică luterană: mama şi fraţii ei la una romano-eatolică; iar după-amiaza, Olympia o ajuta pe mama ei la întocmirea şi socotelile bugetului săptămânal.

Aceste amănunte şi multe altele le află Juan cu prilejul sporovăielilor din pat ale Olympiei. El descoperi de asemenea că fata regreta mult lipsa ei de cultură literară şi că încerca adeseori să îndrepte această lacună citind biografii de oameni ajunşi prin propriile lor mijloace, şi publicaţii închinate cunoaşterii-fără-caznă, atât de abundent răspândite prin ţară. De pe urma acestor lucrări

ea se alegea cu simţăminte de pioasă deprimare, care nu-i erau chiar neplăcute.

După o săptămână de exerciţii, Juan se afla încă în neputinţă de a cânta mai mult de zece cuvinte cu capul în. Jos, fără a simţi o senzaţie neplăcută de sufocare a căilor respiratorii. Dar Olympia era neclintită.

— Bineînţeles că cere timp, spuse ea, şi unele persoane n-ar putea să înveţe niciodată. O grămadă de oameni nu pot cânta şi nici nu pot sta atârnaţi cu capul în jos, însă tu le poţi face pe amândouă separat şi într-o zi ai să reuşeşti să le combini, dacă nu te' dai bătut.

— Creezi că merită? întrebă Juan puţin plictisit.

Olympia se supără foc. Obrajii i se îmbujorară:

— Ascultă, vrei cumva să spui că numărul meu nu merită să fie executat? îi ceru ea răstit. Atunci, dă-mi voie şă-ţi spun că dai cu oiştea în gard. Numărul va fi k; Broadway în decurs de un an, – *noi* vom fi pe Broadv/ay, dacă nu vorbeşti aaapoda, ca acel „creezi că merită" de adineauri!

Juan o încredinţă că nu se îndoise decât de propria lui iscusinţă fizică, iar nicidecum de valoarea atractivă a numărului în sine: că se întrebase, dacă merită cu adevărat să antrenezi, să zicem, un cal de birjă în vederea linei întreceri hipice însemnate, şi atâta tot.

— O, te nesocoteşti pe tine însuţi, drăguţule, spuse Olympia. Nu trebuie să gândeşti asemenea lucruri, căci ai să te alegi cu un complex de inferioritate. Poţi să fi sigur de asta! spunea aşa într-o carte pe care am citit-o săptămână trecută.

Cu atari mărunte excepţii, Juan şi Olympia trăiră foarte fericiţi împreună vreme de câteva săptămâni. Ivirea unor deosebiri de păreri de minimă importanţă era desigur de neînlăturat, mai ales prin faptul că neajunsurile legate de viaţa unui actor în turneu îi era necunoscute lui Juan, care găsi mutarea neîncetată dintr-un loc în altul oarecum plictisitoare. Trupa nu rămânea niciodată mai mult de trei zile într-un singur oraş. Apoi trebuiau împachetate toate catrafusele şi iată-i porniţi din nou spre următoarea haltă,

un orăşel anost, aidoma celui precedent, poate cu acelaşi film pe program şi cu spectacolul lor care trebuia repetat de câte trei ori pe zi.

Vremea era aspră şi iernatică. Zece grade sub zero nu era o temperatură neobişnuită. Călătoreau de la un orăşel la altul trecând printr-un peisaj neschimbat de ogoare acoperite cie zăpadă viscolită. Pe ambele părţi ale căii ferate se întindeau cimpuri albe din care răsăreau ici-colo clădiri aproape informe. Şi fulgii de zăpadă izbeau orbeşte ferestrele trenului. Dar Olympia se mişca foarte calmă prin toate aceste neajunsuri, căci nici nu le kia în seamă. Îi plăcea orice manca şi nu-i era niciodată frig. Sub acoperişul îngreunat de zăpadă al u'nei case de oaspeţi ieftine şi friguroase, ea exclama cu voioşie:

— E mai cald în noaptea asta, nu-i aşa, dragul meu? Simt că vine primăvara!

— 2 ir, —

Şi apoi azvârica cu picioarele toate păturile din pat.

Acest gest, nu tocmai nejustificat, îl întărită pe Juan, şi Olympia, de îndată pocăită şi ruşinată de purtarea ei nesocotită, sărea din pat ca să ia păturile şi-l înfăşură pe Juan cu atâta grijă, încât ajungea să regrete tremuratul; şi-l trezea de trei ori pe noapte ca să-l întrebe dacă
ii era îndeajuns de cald.

Adeseori, dragostea ci devenea zglobie şi, în astfel de toane, Olympia era hotărât periculoasă. Un bărbat mai puţin voinic decât Juan ar fi ieşit serios contuzionat din unele din îmbrăţişările ei, de sub plesniturile ei jucăuşe', de pe urma strânsorilor şi a înghiontirilor ei. Ca unui pui de leu de şase luni, tare' îi mai plăcea hirjoneala, şi Juan fu adesea recunoscător antrenamentului pe care îl primise la Motley în cadrul echipei de fotbal. Datorită acestui antrenament putea să răspundă măsură eu măsură, în afară de cazul în care Olympia îşi folosea dintâi şi când, fireşte, nu i se putea potrivi nici pe departe. Ea era bucuroasă să-şi dovedească tăria muşcăturii. Putea să spargă nuci de Brazilia sau să se lase atârnată numai în dinţi de un inel căptuşit, vreme de

aproape o oră. Adesea, când c’ra în toanele ei cele mai zglobii, îi apuca pe Juan cu dintâi de cureaua pantalonilor, purtându-l prin casă cu aceeaşi uşurinţă şi în acelaşi fel cum îşi poartă în gură un câine osul.

În general, însă, trăiau împreună foarte fericiţi.

VI

o lympia alesese ca eluet cântecul lui Roclolphe şi al lui Mimi din actul întâi al operei *Boema.* Rodolphe, în mansarda luminată de lună, mărturiseşte că o poet. „Cine eşti dumneata?” întreabă el, şi fata răspunde simplu: „Mă cheamă Mimi”. Şi curând ei cântă împreună şi apoi pornesc, tot cântând, de-a lungul străzilor pline cu zăpadă, spre Cafeneaua *Momus,* unde sunt aşteptaţi de Marcel, de Colline şi de Schaunard. Şi niciodată nu mai apăruse pe scenă o Mimi atât de atletică.

Timp de trei sau patru săptămâni, Juan îşi cântă rolul într-o poziţie mai mult sau mai puţin ortodoxă – anume, staţionar şi vertical – în vreme ce Olympia se legăna inversată prin văzduh. Dar în răstimp, el îşi repeta rolul şi în poziţia mai trudnică, şi deci mai meritoasă, cu capul în jos.

În fiecare dimineaţă, pe o scenă pustie, se legăna cu capul în jos atârnat de un trapez şi cânta arpegii sau melodii uşoare ca *John Brown, Sally vine. Pe la noi,* şi *Sur le pont d’Avignon.* Treptat făcu progrese, şi senzaţia de sufocare pe care o încerca la început după rostirea a /ece-douăsprezece cuvinte deveni încet mai puţin copleşitoare, până ce reuşi să îndure timp de câtqva minute. Olympia aştepta cu nerăbdare ca el să atingă gradul ci de operativitate. De îndată ce fu în măsură să cânte o strofă întreagă din *Sally vine pe la noi,* il puse să repete partea lui Rodolphe din duet, şi când Juan coborî de pe trapez eu faţa roşie ca vinid de Porto, cu urechile ţiuindu-i şi cu ochii înlăerămaţi, îl sărută de două sau trei oi i şi-l rugă să mai încerce o dată.

Cu atâtca treburi de făcut, Juan nu văzu decât relativ puţin din oraşele unde se opreau, dar cum acestea e rau toate la fel şi nu prea interesante, lucrul nu avea prea mare

importanţă. Văzu îndeajuns spre a descoperi e; i trăsăturile lor necesare şi invariabile erau o suprafaţă elreptunghiulară, două sau trei săli de teatru-cinema decorate cu o extravaganţă ţipătoare, un număr uriaş de automobile, câteva prăvălii elegante pentru femei, multe di ug-store ca aceea din Monroe, biserici reformate, metodiste şi baptiste, un mare hotel nou, şi un ziar local minei ru de toate aceste realizări.

Toate aceste oraşe se destăinuiau singure, şi ceea ce nu mărturiseau deschis se putea deduce cu uşurinţă. Nu M afla niciodată în cuprinsul lor o uliţă întortocheată, un bastion cu şanţ de apărare, sau o peşteră de sihastru
i are să nască o taină şi să ascundă un mister. Îşi mărturiseau prezenţa (sau aspiraţiile) într-un stil grandilocvent ,. I ne'gramatical, şi tot ce trebuia să faci ca să afli adevărul era să reduci substanţial relatările localnicilor. Pe colegii ai de trupă, Juan îi găsi tot atât de simpli ca oraşele prin (are' treceau. N-aveau caractere complexe. Fundamental materialişti, îşi ascundeau adesea egoismul sub o pojghiţă de sentimentalism; sub o suprafaţă cinică, erau în i'apt foarte creduli; lăudăroşenia lor nu era decât o bătaie de tobă, şi aspiraţiile lor erau în mare parte realizabile cu bani peşin.

Trupa se deplasa încet spre sud, şi, într-o zi, Olympia îi spuse lui Juan:

— Tare mult aş dori să fi gata să-ţi execuţi numărul când ajungeam la Cineinnati. E un oraş adevărat, înţelegi? Şi oamenii de acolo ar şti să ne aprecieze când ne-ar vedea pe amândoi cântând cu capul în jos.

— Când ajungem la Cineinnati? întrebă Juan.

— De mâine într-o săptămână.

— Bine. Simt că voi fi în stare să cint în orice poziţie doreşti săptămână viitoare.

— Asta-i straşnic! Ştiam că o să reuşeşti de îndată ce te pui pe treabă. O, dragule, nici nu-ti poţi închipui cât de fericită sunt că am intrat în drug-store atunci! a Monroe şi că te-am găsit acolo, pregătind îngheţate de ciocolată, de

parcă erai născut numai pentru asta. Tu, rare poţi să faci tot ce vrei! Tu eşti caimacul din cafeaua mea, Juan. Pe cuvântul meu!

Obrajii Olympiei radiau de emoţie generoasă. Străluceau în lumina inefabilă în care sunt scăldate chipurile de zei. Apoi înţelepciunea veni să-i mai răcorească înflăcărarea.

— Poate că ar fi mai bine să te produci cu câteva zile înainte de a ajunge la Cineinnati propuse ea. Ai Îi mai increzător în tine şi n-ai avea trac la gândul că încerci ceva nou într-un oiaş atât de mare.

— Cum doreşti, spuse Juan care se afla în dispoziţia cea mai îndatoritoare. Azi, mâine, oricind, niciodată. N-ai decât să spui, şi am să atârn ca un liliac şi să eânt ca o ciocârlie.

În dimineaţa aceea, rămase spânzurat cu capul în jos un timp neobişnuit de lung şi fără nicio anevoinţă, şi optimismul pe care şi-l culese de pe urma acestei isprăvi era gata să înfrunte oricare altă grea încercare. Dar: n ziua următoare Juan fu puţin răguşit şi de asemenea ameţit, încât seara, cu o oră înainte de a încerca -să-şi împlinească făgăduiala, avu prevestirea unui eşec.

Prima parte a spectacolului se desfăşură la feî ca atunci când îl văzuse Juan pentru întâia oară la Monroe, în afară de faptul că Buddy Hambone îşi introdusese balada „Cinstita Kate”, şi, fireşte, acum Juan, fiind membru al orchestrei, stătea cu faţa spre Buddy, în loc să-l privească din spate. Asta era neplăcut, căci oricât de groteşti îi păruseră maimuţărelile văzute din sală, vederea de aproape a feţei lui Buddy era mult mai puţin îmbietoare. Cu ochii-i mici pe jumătate închişi, cu obrajii umflaţi şi fleşcăiţi, el întruchipa la perfecţie personajul de moaşă a. Saxofonului, *l’accoueheur du jazz.* Ceilalţi muzicanţi erau şi ei urî ţi şi oameni mărginiţi. Se legănau dintr-o parte în alta în timp ce zbierau şi sunau din trompete1; apoi îşi puneau instrumentele pe genunchi şi zâmbeau fuduli, arătându-şi dintâi. Uneori, în mod rece şi impersonal, lui Juan îi era lehamite de toţi – de toţi, în afară de Buddy, căci Buddy, cu toate că arăta cel mai făţarnic dintre ei, era stânjenit de o

tainică deficienţă, străbătut de mărunte curente de îndoială, de o ambiţie muzicală abia perceptibilă. Mai exista un locşor pentru har în inima lui Buddy Hambone.

În seara aceea, el îşi recită balada cu o deosebită cucernicie, schimonosind aproape fiecare vocală întru redarea unei expresivităţi inutile şi declamând cu atâta patos sentimentele banale, încât publicul îşi ţipă dorinţa de a auzi încă o dată balada.

În timp ce se petreceau aceste lucruri, Juan îşi schimba într-o lojă mică şi sărăcăcioasă smokingul cu pielea de leopard. Tremura pe când îşi scotea cămaşa, însă tracul firesc se transformase într-o repulsie clară faţă de ide ca de a cânta într-o poziţie atât de neghioabă. Îşi dădu însă seama cu multă părere de. Rău că era prea târziu acum ca să-i comunice Olympiei schimbarea ce se petrecuse în el.

Moş Ollie Isaacs împărţea loja cu Juan. Grohăia. Şi tuşea în timp ce-şi picta cercuri roşii pe faţă. Hainele lui, pline de praful nenumăratelor scene, răspândeau un mi. Ros de vechituri. Bău o jumătate de pahar cu gin înainte de a ieşi să înfrunte spectatorii.

Juan stătu în culise urmărindu-l cum ţopăia. Tap-isptap; tap, tap, tap; tapiti, tapiti, tap-a-tap-tap: tapiti-lap; tapiti*tap!* Arăta ca un cimpanzeu bătrân îmbrăcal îa zdrenţele costumului de gală al unei gorile, dar picioarele îi erau încă destul de agere. Apoi îi căzură pantalonii. Moş Ollie exprima chipul unei maimuţe stingherite. Îi trase în sus şi începu să danseze iar, cu teamă parcă. Iarăşi îi alunecară pantalonii. Copleşit de ruşine, Ollie îşi mineă gulerul şi cravata, câţiva nasturi, şi un buchet cu flori. Ca din întâmplare, se apucă să-şi povestească snoavele obişnuite:

...şi el m-a întrebat: Cine era doamna cu care călătoreai ieri? Şi eu i-am răspuns: Nu era o doamnă, era nevastă-mea. În fine, m-a întrebat după aceea ce se întimplase cu faţa mea. Şi i-am spus. I-am spus că avuseserăm o discuţie cu un individ în legătură cu regulile de circulaţie. Şi el a întrebat: De ce n-ai chemat un sergent de stradă?

— Ce? am spus eu: *încă unul?...* Dar soră-sa era şi ea într-o ureche. Era fata cea mai puţin egoistă din lume. Până şi rugăciunile ei erau toate pentru alţii. Obişnuia să cadă în genunchi şi să spună: Dragă Doamne, nu-ţi cer nimic pentru mine. Însă dă-i mamei un ginere. *Şi Dumnezeu i l-a dat!* Vedeţi, rentează să te gândeşti la alţii… Ea a fost mult mai norocoasă decât soră-mea, Âiice. Bineînţeles, Alice s-ar fi putut mărita cu oricine dorea, dar nu i-a plăcut niciodată un oricine. Am fost eu însumi însurat de trei ori. Ultima oară a fost o grozăvie. Au aruncat cu orez fiert în noi… În fine, ar trebui să mă apuc să dansez din nou, dar am o bătătură pe laba piciorului. Totuşi, nu mă plâng, căci dacă. E vorba să ai o bătătură, asta-i locul cel mai nimerit. Nimeni nu te poate călca pe ea decât tu însuţi…

Pantalonii lui Moş Ollie Isaacs mai căzură încă o dată.

Mână în mână, Olympia şi Juan păşiră pe scenă. Olympia cântă Habanera şi-şi execută numărul de contorsiuni şi de îndoiri spânzuratăcu dintâi de inel. Violenţa lor ritmică stârnea întotdeauna aplauze. Gâtul ei era o coloană de marmură flexibilă; pântecul – o reţea de muşchi care ondulau ca clipocirile la suprafaţa apei când suflă vântul; picioarele i se ridicau şi coborau… Şi, privind la ea, Juan se ruga ca teatrul să fie cuprins deodată de flăcări, mai înainte ca el să atârne ca un liliac şi să cânte ca Rodolphe.

Dar nu ţâşni nicio flacără. Olympia se urcă pe funia ei, îşi vârî un picior în inel, şi se răsturnă cu cea mai mare uşurinţă. Încet, Juan sui până la trapez, apucă bara sub genunchi şi se aplecă cu capul în jos. Un asistent trase de sm şnur şi Juan începu să se legene înainte şi înapoi.

Printr-o condamnabilă scăpare din vedere, Juan îşi executase toate, repetiţiile pe un trapez stabil, încât miş. Area neaşteptată îl tulbură adânc. Orchestra cânta şi Olympia zbura de colo-colo cu încrederea unei păsări. Cânta chiar mai puternic, iniai dulce ca de obicei, căci se simţea însufleţită de apropierea lui Juan şi de fructificarea aspiraţiilor ei.

Aştepta replica pe care Juan trebuia s-o cânte.

Dar Juan, după un efort iniţial, amuţise. La capătul fiecărei volute îi era frică să nu cadă, iar la mijloc era cuprins de greţuri. Publicul se năpustea din beznă şi se retrăgea apoi la loc. Scena luminată trecea ameţitor pe Jângă el. Genunchii îşi slăbeau strânsoarea şi stomacul i se urca în gâtlej. Auzea slab orchestra în depărtare şi slabă îi venea şi vocea Olympiei din văzduh. Ştia că ar fi trebuit să cânte şi el, dar îi era teamă să deschidă gura.

Orchestra dădu semne de nelinişte. Olympia se alarmă în zborul ei. Şi publicul îşi dădu seama că ceva nu mergea cum trebuie.

Apoi se auzi vocea lui Juan – dar nu în cântec.

— Lăsaţi-mă jos! ţipă el, şi repede îşi duse mâna la gură, iar cu ceaialtă djbui bara trapezului, de care se agăţă cu disperare până ce aparatul se opri din legănat şi el lunecă spre podea.

Publicul răgea şi hohotea de bucur». Îşi mugea încântarea. Sala răbufnea cu veselie, căci nu era oare aceasta cea mai veche şi cea mai bună. Poznă dintre toate şoltiariile un om care are pretenţia să facă ceea ce alţi oameni nu pot şi făcându-se de râs chiar în cursul execuţiei a ceea ce se lăuda că poate face?

Olympia plângea pe faţă; un spectacol cutremurător, căci îşi înălţa braţele implorator şi-şi ridica faţa ca şi cum îşi dirija plânsul direct spre Dumnezeu. Buddy Hambone îşi lansă orchestra în melodia finală, dar până şi larma alămurilor fu acoperită de râsul homeric al publicului care ţinea la veselia lui.

Zadarnic încercă Juan să susţină că răul de mare este o năpastă care se poate abate în orice clipă asupra oricui.

’ Olympia nu-şi putea stăpâni adinea dezamăgire nici cât» copilă care şi-a pierdut păpuşa. Simţea că Juan era vinovat personal de această catastrofă. Nu-şi luase vocaţia îa serios. Se îndoise de propria lui iscusinţă şi chiar o întrebase cândva: „Creezi că merită?”

— De aici ţi se trage tot ponosul, hohoti ea. De îndată ce ai spus că nu creezi că poţi s-o faci, te-ai şi ales cu

complexul de inferioritate. Da, aşa e. Am citit o carte care explica exact cum se întâmplă. Tot ce trebuie să faci e să spui: „Nu pot” şi hop! complexul de inferioritate. „E ca şi cum ai oua un cu. Şi curând, oul cloceşte în tine şi -te apucă greaţa de trapez şi-mi distrugi tot numărul meu.

Vreme de trei zile, Olympia stătu îmbufnată, iar Juan adoptă o atitudine de amabilă indiferenţă, încercând să se convingă singur că râsul nu are nicio implicaţie critică, ci este numai o reacţie fizică firească faţă de orice etalare accidentală a slăbiciunilor, nepotrivirilor şi absurdităţilor fundamentale ale vieţii omeneşti.

Dar până să ajungă el să ia o hotărâre în această privinţă, Olympia se dovedi dispusă să reia legături ceva mai prieteneşti. Era însă un armistiţiu pe muchie de cuţit, căci încrederea ei fusese năruită, mândria ei profesională grav rănită, iar plăcerea lui Juan lângă ea începuse să se vestejească. Se gândea chiar că nu i-ar vătăma cu nimic unel frumuseţi atât de mari şi un pic de inteligenţă şi că fără sarea spiritului s-ar putea împuţi.

VII

T

J-n prima seară a sosirii lor la Cineinnati, Olympia şi Juan stăteau culcaţi şi citeau în pat. Exista o deosebire izbitoare între cărţile lor de căpătii. Juan citea romane uşuratice şi hazlii, lipsite de orice aspiraţii sociale, intelectuale sau artistice. Însă Olympia se lupta cu un volum intitulat *cum să gândim,* îşi încreţea fruntea asupra fiecărui paragraf îndesat şi privea cu respect la fiecare paigină.

Cum să gindim era o carte interesantă nu atât prin ca însăşi, cât prin cele ce se petrecuseră din cauza ei. O sulă cincizeci de mii de exemplare fuseseră vândute în numai şase luni. Autorul ei era un spaniol, deosebit. De ager 3a minte şi un maestru al scrisului dibaci. Făcuse un turneu de conferinţe timp de câteva luni în America şi descoperise că una din caracteristicile esenţiale ale acestui popor era o sete nepotolită de noutate. Văzuse de asemenea că o minoritate de oameni deştepţi – inventatori, fabricanţi,

născocitori de tot felul de nimicuri – trăgeau foloase mari de pe urma setei acesteia continui şi culegeau beneficii substanţiale potolind-o sezonier cu doze de bonete, fular un, automobile, brichete, parfumuri şi mii de alte fleacuri valoroase numai prin noutatea şi puterea lor de a satisface o nevoie pe care nu o crease nimic altceva decât apariţia lor pe piaţă. I se păru spaniolului că acolo unde recoltau alţii ar putea şi el să ciupească, şi-şi frământă creierul spre a găsi ceva ce s-ar putea vinde alături de bonete şi brichete. Căuta o noutate originală... Dar privind în jur la toate avuţiile marii ţări democratice, văzu că oamenii aceştia aveau în fapt tot ce putea născoci o. Minte omenească şi meşteri mâna omului... Iată însă că într-o zi, trezindu-se cu noaptea în cap, îşi spuse că era Iotuşi un lucru pe care nu-l făcea niciodată o mare democraţie – să gândească! A zbura cu avionul, a umbla cu maşina, a călători cu submarinul, a purta tot felul de veşminte, a juca patruzeci de jocuri diferite, a minca sute de feluri de bucate – toate acestea îi erau familiare. Dar acţiunea de *a gândi?*

— Pe ultimul deget gros spatulat de la piciorul pontifical al papei Pius al IX-lea, jură spaniolul, iată mana, Eldorado şi averea lui Cresus! Iată primul fiide păr pe bărbia nevinovată a mirelui Noutăţii; primul dintr de lapte al pruncului Noutăţii, foşnetul feciorelnic al primei dragoste în inima nepoatei cucoanei Noutăţii! *Terra Incognito, Terra Nova, Terra Novissima.* Cine s-a gândit oare la gândire ca formă de distracţie populară? Eu sunt p – cursorul, pionierul, crainicul, vraciul *Inovaţiei!*

Şi trecu de îndată la consemnarea metodelor salt de a tfândi.

Constituţional neputincioasă. Să ignore *le dernier cri,*

America sări voioasă în picioare şi – lăsând să-i pice din poală toate noile ei cosmetice, boli, maşini zburătoare, asasinate, şi planuri de pace mondială – întinse sute de mii de mâini spre acest Ghid al Gândirii. Nimeni nu se străduise să gândească până atunci, şi iată-l acum pe acest spaniol care spune că o poate face oricine. În ce lume trăim, zău cu

toate aceste descoperiri noi care plouă peste capetele noastre în fiecare zi! mai lăsaţi-va aparatele de radio, o voi, fi şi fiice ale democraţiei, şi învăţaţi să *gândiţi* în şase capitole şi o diagramă explicativă a funcţiunilor creierului la pagina 13 şi o tabelă anexă cuprinzând rezultatele atinse prin gândire de către Iuliu Cezar, Cristofor Columb, şi generalul Grant – precum şi acelea pe care le-ar fi putut atinge George al 111-lea dacă ar fi gândit.

Vreme de câteva săptămâni America *gihdi.* Cu aceeaşi seriozitate cu care îşi ridică în slavă jocul ei de golf şi reclamele filmelor ei de cinematograf, America *ghidi.* Toate ziarele purtau zilnic o listă referitoare la *ce Putem Ghidi în Seara Aceasta.* Revistele populare ofereau premii acelora care trimiteau *Cele Mai Bune Douăzeci de Subiecte de Gândire pe Seară Naţională.* Iar spaniolul îşi cumpără cu drepturile sale de autor un yacht şi era cât p-aci să-şi cumpere şi o insulă pe coasta dalmatică, dacă nu s-ar fi inventat chiar atunci o nouă apă de gură a cărei reclamă abătu atenţia Americii şi-i reduse în mod simţitor preocuparea pentru gândit. Apoi un nou filmvorbitor fu pus în circulaţie şi după aceea nimeni nu se mai gâncli la *gândit,* iar *cum să gândim* dispăru treptat de pe rafturile librăriilor.

Olympia nu era în pas cu vremea, căci nu auzise despre această noutate decât după ce fusese uitată de toată lumea, însă citi cartea cu aceeaşi grijă cu care ar fi citit una cu adevărat nouă – în timp ce Juan se distra cu un roman frivol şi cu totul nefolositor.

Olympia însă fu aceea care adormi mai întâi. Zăcea cu un braţ muşchiulos petrecut peste aşternut. Părea mai mare ca oricând în somn şi o umbră îi mărea conturul puternic al fălcii. Cu o oră înainte, râvnise la mângâieri. Îl ciupise pe Juan cu degete care puteau uşor îndoi o monedă, îl îmbrăţişase cu braţe de oţel, şi-i scormonise părul şi urechea cu simplicitatea crudă a unei tigroaice drăgăstoase. Toate mişcările ei fuseseră însoţite de o bolboroseală de arcuri ruginite; gemetul sârmei apăsate;

suspinele prelungi ale patului răscolit. O voce care gângăvea în al şaptelea cer! Şi apoi, neprefăcută ca întotdeauna, tigroaică potolită şi cu o aplecare spre lucruri serioase, Olympia întinsese o mână spre *cum să gândim* şi se cuibărise în perna ci ca să citească.

Iată ce însemna să iubeşti o femeie-acrobat care cântă arii de operă cu capul în jos! Juan îşi puse romanul pe masa de noapte spre a cugeta la capitolul bizar la car ’ ajunsese în viaţă. Putea oare exista ceva mai încântător de caraghios?... Se gândi la amicii săi din Anglia; o periferie urbană rotindu-se în jurul unei gazde care întreba eu o voce tot atât de clară ca şi clinchetul linguriţelor oi de porţelan: „0 bucată de zahăr, sau două?” Tineri care flecăreau în jurul ceştilor cu ceai chinezesc, – şi tinere femei, îmbrăcate în rochii încântătoare, aşteptând cu vioiciune prilejul de a-şi rosti argumentele contradictorii pe un ton poznaş şi ciripitor, sau de a râde cu gingaşă şi superficială încredere în sine. A lor era patina frumoasă a vieţii sociale, în vreme ce el sta culcat în pat cu o tigroaică chibzuită care-şi câştiga viaţa cu capul în jos şi-şi îmbogăţea mintea cu *cum să gândim î*n pauzele dintre desfătările amoroase... Ce-ar zice oare tatăl lui de l-ar vedea acum? — sir Hildebrand, cu Ordinele lui, al Băii, al Sfinţilor Mihail şi George, şi al Imperiului Britanic... sir Hildebrand profilat pe portalul Ministerului Achiziţiilor, sir Hildebrand făcându-şi intrarea solemnă în această cameră de hotel şi descoperindu-l în vizuina unei tigroaice, întreţinut fiind cu extrase din *cum să gândim* – sau, dacă ar fi început prin a ciocăni din greşeală la o uşă vecină, nimerind peste clovnul cu pantalonii’ mereu pe vine, care s-ar apuca să-i povestească snoava cu „Aia nu era o doamnă, era nevastă-mea! — sau – la cealaltă uşă – peste dirijorul de jaz, care i-ar recita:

Până co-ntr-o zi spre un cer iertător
Kate o porni pe-o geană de nor
La Poartă toţi îngerii o-ntâmpinară
Ou ghirlande de flori şi zvon de ghitară.
Până ce un glas tare, dar fără cuvinte Rosti: Lăsaţi-o pe

Katy să între!

Apoi chiar El îi spuse cu glasul încet i Mă bucur de oaspeţi. *Cinstită Kate!*

Juan începu să ridă… O văzu pe Olympia atârnată d * un picior de o funie primejdioasă, cu o jumătate din sângele trupului ei adunat în cap, strigând către un public hipnotizat: „Alungă-ţi temerile zadarnice!”; auzi râsetele stârnite în fiecare noapte de pantalonii care nu voiau să ste? la iocul lor ’ se gmi la groaza întipărită pe faţa tatălui său; la saxofoanele înspumate pe care le iubeau oamenii; la un dirijor care şi-l închipuie pe Dumnezeu sub chipul unui Mare Maestru al unui congres masonic; la propria sa întâmplare cu trapezul – totul era prea din cale afară de caraghios! Râsul lui Juan se transmise din creier în gât, şi din gât la stomac, încât stârni treptat reacţie în lanţ la arcurile patului – scâncete şi suspine de sârmă – şi curând tot patul începu să se cutremure. Ceea ce o trezi pe Olympia, care crezu că era vorba de o nouă chemare la dragoste. Şi ea era gata.

Când îşi dădu seama însă că Juan se perpelea de râs, Olympia fu scandalizată. Nimeni, socotea ea, nimeni cu sentimente cuviincioase nu râde de unul singur în pat. Era ca şi cum ai râde la biserică sau în timp ce Buddy Hambone îşi cânta balada.

— Ce ţi s-a năzărit? întrebă ea bănuitoare.

— Ho. Ho! făcu Juan, tăvălindu-se acum definitiv în apele cascadei. Ha, ha, ha! Hoo-Hoo! Hoo-hoo-hoo-hoohoo! Ho-ha-ha! Hoo, hoo, hoo!

Avea lacrimi în ochi şi obrazul îi era stacojiu şi încreţit de râs. O bătu încet pe Olympia pe braţul ei muşchiul i os şi puternic. Era frumoasă, dar tare, tare caraghioasă! Şi râdea mereu.

Olympia se supără cumplit.

— Ce înseamnă asta, întrebă ea, să mă trezeşti din somn pentru ca apoi să râzi aşa ca un tâmpi’t? Ai căpiat, ori ce? Voi, englezii, sunteţi cu toţii trăsniţi! Spune ceva, ce naiba!

Asta nu schimbă însă nimic. Juan se prăpădea de râs mai

abitir ca înainte. Nu putea vorbi, dar încerca s-o liniştească pe Olympia, bătând-o uşor pe umăr. Furioasă, ca respinse această stupidă mângâiere şi, apucându-l pe Juan de subţiori, îşi dovedi doar o fărâmă din puterea ei uriaşă, aruncându-l jos din pat.

Sări şi ea pe podea şi stătu ameninţătoare deasupra lui, dând frâu liber la limbă:

— Creezi c-ai să te obrăzniceşti cu mine, ei? Tu şi graiul tău de aristocrat! Vrei să-ţi baţi joc de o biată fată fiindcă e singură pe lume şi nu mai are puterea pe care o avea? Dar eu nu sunt caraghioasa nimănui, înţelegi? Am să-ţi arăt eu ţie, nemernicule! Pe mine nu mă poţi lua peste picior. Încetează o dată cu râsul ăla tâmpit, că te pocnesc, înţelegi? Ce e caraghioslâcul ăsta? Vino-ţi în fire! Şi când te gândeşti c-am spus că eşti caimacul din cafeaua mea! i

Tot tunând şi fulgerând aşa, şi păşind de colo-colo prin cameră, cu ochii ei minunaţi de topaz scânteind de furie, Olympia umplu camera de larmă, punându-i în primejdie viaţa lui Juan tot mişcând mobilele mai mărunte pe deasupra capului său.

Dar Juan rămase în colţul unde-l aruncase ea, perpe-t: lindu-se de râs.

VIII

. /Veeastă a doua jignire – după cum o socoti ea – avu însă o înrâurire serioasă asupra Olympiei. Se îndrăgostise subit de Juan, dar tot aşa de brusc dragostea ei se schimbă în ură. Neavând ea însăşi nici pic de umor, îi era o teamă îngrozitoare de râsul altora. În ochii ei, râsul apăruse întotdeauna ca o forţă nimicitoare, şi de două ori în răstimpul unei singure săptămâni se văzuse silită să înfrunte râsete de cea mai violentă speţă. Prima oară fusese (. Lestul de rău, căci râsul înfiorător al publicului putea ucide foarte uşor o acrobată, o dansatoare sau o cântăreaţă. Dar râsul lui Juan era şi mai rău, fiindcă nu-l pu- j, tea înţelege.

A

Când, în sfârşit, Juan se potoli – şi până atunci toată lumea din casă bătuse de zor la uşa lor – el se urcă iarăşi în pat, neîndrăznind să se scuze de teamă să nu-l apuce din nou râsul; iar Olympia, sufocată de mânic dar neputincioasă din pricina uluirii ei, îl urmă în aşternut şi stinse lumina. Zăcură aşa într-o tăcere tulburată doar de răsuflarea ei grea. Juan se gândi că ar putea să-l strângă de gât în somn, şi Olympia cugeta în adevăr la o formă oarecare de a-l ucide, dar efortul o făcu să aţipească şi adormi.

Se trezi însă cu mânia ei întărită ca într-un tipar. Juan încercă să-i explice cât putu mai bine lipsa lui de curtenic, dar Olympia nu voi să-l asculte. La spectacolul din dupăamiaza aceea ea oântă fals, iar seara nu-i îngădui lui Juan să apară pe scenă. Neavând altceva de făcut, el o luă pe jos spre hotel şi se culcă devreme.

Când se înapoie Olympia, mânia ei luase proporţii atât de mari incit abia şi-o putea stăpâni. Trăsese nădejdea ; a Juan va aştepta înapoierea ei ca să-şi râdă iarăşi de ea, şi atunci furia ei ar fi ţâşnit la luptă ca un regiment de cavalerie în plină şarjă. Dar Juan dormea; iar somnul, atunci când Olympia dorea o bătălie pe viaţă şi pe moarte' era o obrăznicie nemaipomenită.

. Smuci aşternutul de pe el. Juan era culcat pe partea dreaptă, cu spatele întors spre ea. Olympia se aplecă deasupra lui. Pijamaua lui era croită dintr-un materia! rezistent. Ea îl apucă de mijloc, cu îndoita grosime a vestei şi a pantalonilor între dintâi ei, şi o cută a pielii lui Juan de asemenea, şi îl ridică cum ar ridica un ciine un os uriaş. Juan se trezi cu un ţipăt de durere şi se găsi într-o poziţie aproape fără scăpare, căci Olympia îşi avea mâinile libere cu care se apără când el încercă să se agaţe de ea.

— Ce ai de gând să faci? întrebă el, reuşind cu multă stăpânire de sine să-şi păstreze glasul liniştit.

Olympia mârâi şi păşi spre uşă. Juan se agăţă de canatul uşii cu mâinile, dar ea îl plesni peste de până ce trebui să dea drumul uşii.

În imobilul în care stăteau, casa scării era chiar în mijloc, iar în jurul ei şerpuiau treptele, şi camera lor era la etajul cel mai de sus. Olympia se îndreptă cu hol. Irâre spre balustrada care apăra casa scării, iar Juan, rliicindu-i gândul, ţipă tare după ajutor. Ea încercă să-l împingă peste marginea balustradei, dar el se prinse de ’ bară şi Olympia nu voia să-l slăbească din gură până când nu va fi fost sigură că va pica direct. Îl izbi peste inâini ca să-l facă să-şi desfacă strânsoarea.

— Ajutor! ţipă Juan.

Uşile se deschiseră de ambele părţi ale coridorului. I’oppy şi violonistul ei, saxofoniştii, Buddy Hambone, Moş () Ilie Isaacs – toată lumea se năpusti, în cămăşi sau în (hiloţi, o apucară pe Olympia şi puseră mâna pe Juan, trăgându-l înapoi peste balustradă, cu exclamaţii ascuţite sau răguşite prilejuite de această scenă înfiorătoare, şi prin strigătele lor atraseră şi alte persoane de la caturile de jos. Mulţi din aceştia fuseseră şi ei întrerupţi tocmai când se dezbrăcau şi spectacolul pe care îl ofereau era foarte puţin cuviincios.

Olympia îi dădu drumul lui Juan; răsuflă de două ori adânc, îşi petrecu limba peste buze şi apoi se smuci din mâinile celor care o ţineau. Aceştia se apucară s-o mustre. P.uddy Hambone o rugă să se liniştească. Alţii o sfătuiau şi ei în acelaşi sens, iar mulţimea se aduna mereu. Olympia aruncă o privire în jur. Întrecea cu un cap masa aglomerată, vorbăreaţă, surexcitată şi curioasă a oamenilor.

— Bah! mârâi cu o voce de tigroaică, şi-l pocni în creştetul capului pe unul din saxofonişti, şi apoi drept în obraz pe violonistul lui Poppy. Se ridicară braţe ca s-o apuce. Dar ea cuprinse două încheieturi în mâna stângă şi două în mâna dreaptă, şi-i trase către ea pe posesorii lor. Apoi le înconjură gâturile cu braţele ei puternice şi iiciocni capetele unul de altul. Mulţimea se încovoia şi unduia sub presiunea celor din primele rânduri care voiau a scape şi a celor din spate care împingeau înainte. Era un zgomot mare – cu toate că Olympia lupta în tăcere – şi atât bărbaţii cât şi femeile îşi împărţeau în mod egal o seamă de lovituri

puternice. Dar nu-i trecu nimănuia prin minte să cheme poliţia.

Se îndemnau unii pe alţii la atac şi Olympia îi plesnea. Îi arunca la pământ, îi călca în picioare, le rupea cămăşile de pe ei, îi trăgea de păr, şi le pocnea cu piciorul fluierele goale ale picioarelor. Învălmăşeala cea mai mare ora în faţa camerei ei. Îşi eroi o cale prin mulţime, izbind, lovind, folosindu-şi coatele, genunchii şi picioarele. Doi bărbaţi şi o femeie fugiră din faţa ei şi se adăpostiră în camera Olympiei, de unde ea îi scoase pe rând şi-i zvirli afară. Se propti în pragul uşii şi-şi înfruntă duşmanii. Cineva o zgiriase pe faţă şi sângele i se prelingea pe obraji. Dar şi vrăjmaşii ei erau însângeraţi şi rupţi şi cu suflarea tăiată.

Ochii Olympiei luceau privind la ei. Mulţumirea de sine îi revenea treptat.

— Şi acum, puteţi să vă duceţi cu toţii la dracu, ticăloşi şi nemernici ce sunteţi! strigă ea şi trânti uşa în urma ei.

Juan nu luase parte la bătălie, ci îşi găsise un locşor ferit unde îşi examina mijlocul. Dintâi Olympiei se împlântaseră adânc şi rana îi sângera serios. Îşi făcu un tampon dintr-o batistă şi reuşi să oprească sângele. Apoi descoperi că mulţimea se pregătea să forţeze uşa Olympiei, şi cum se săturase de violenţă, îşi croi o cale printre oameni şi, întorcându-se, întrebă aspru:

— Ce rost are să porniţi un nou scandal? Nu puteţi s-o lăsaţi în pace, acum că s-a liniştit?

Mulţimea murmură, ducându-şi degetele la obrajii juliţi şi trăgând de cămăşile sfâşiate.

Juan îşi dădu seama că se afla ântr-o situaţie eroică: apăra o femeie singură împotriva unei mulţimi dezlănţuite – şi ispita de a se dovedi la înălţimea acestui rol fu prea puternică:

— N-o să intraţi în camera asta câtă vreme sunt eu aici să vă opresc! spuse el cu glas hotărât.

Mulţimea, sesizând imediat cât de nechibzuită era atitudinea lui, protestă gălăgios şi sublinie faptul că veniseră la început stârniţi de ţipetele de ajutor al lui Juan.

Aceasta era indiscutabil; dar până ca Juan să se gândească la un răspuns potrivit, uşa din spatele lui se deschise şi Olympia, care trăsese cu urechea în mod cât se poate de indiscret, apăru în prag mai furioasă ca niciodată.

— Ia ascultă, îl întrebă pe Juan, de unde ai mai scos-o şi pe asta? Creezi că nu pot să am grijă de mine însămi fără un tâmpit şi un idiot ca tine foindu-se în jur? Ia fă bine şi te cară de aici, golan ordinar!

Mulţimea începu să facă haz. Îl sfătuiră pe Juan să-şi afirme autoritatea şi, cu nestatornicie neruşinată, aplaudară tirada Olympiei. Ea însă, nemulţumită de simpla vorbărie, se apucă să arunce hainele lui Juan afară pe coridor. Costume, cămăşi, cravate şi ciorapi zburară afară: perii de cap, batiste şi pantofi urmară fără zăbavă; în sfârşit, sosi şi un geamantan mare, cafeniu.

— Na! rosti Olympia, frecându-şi mâinile. Acum, şterge-o! Nu vreau să-ţi mai văd mutra cât oi mai trăi!

Şi trânti uşa cu un pocnet.

Încet, spectatorii se retraseră în camerele lor, în vreme ce Buddy Hambone şi saxofoniştii îl ajutau pe Juan să-şi adune lucrurile şi să le împacheteze în geamantan. Juan se îmbrăcă în camera lui Buddy, unde îşi confecţionă o faşă nouă pentru mijlocul său zdrelit. Hotărî să-şi caute de îndată o altă locuinţă.

Buddy privea cu o fascinaţie morbidă la urmele lăsate de dintâi Olympiei.

— Straşnică damă, ofta el. Numai de n-ar fi aşa de puternică!!

Îi părea rău să se lipsească de serviciile lui Juan în orchestră, dar se temea prea mult de Olympia ca să îndrăznească să se opună firmanului ei de mazilire. Îi strânse aşadar mâna lui Juan, urându-i drum bun cu o expresie şăgalnică:

— La revedere, şi vezi să nu faci niciodată ce n-aş face eu!

Juan îşi plăti nota la hotel; luă un taxi şi se duse la cel mai bun hotel din Cineinnati. Dormi până aproape de

amiază, şi se trezi cu un simţământ de nesfârşită satisfacţie! a gândul de a fi singur şi într-o cameră mult mai confortabilă decât acelea pe care le ocupase un timp destul de îndelungat. Singurătatea şi confortul erau singurele balsamuri potrivite pentru înjosirile pe care le încercase în noaptea trecută. Confortul trupesc va da întotdeauna cu lifia mândriei rănite iar singurătatea îţi va şopti: „Nu e nimeni aici care să-ţi fi văzut umilirea, aşa că, de ce să-ţi faci sânge rău pentru o jignire pe care n-o ştie nimeni?” Şi într-adevăr, gândi Juan, sunt puţine şanse să mai dau ochii vreodată cu oamenii aceia. Îmi voi aminti întotdeauna că am fost purtat ca un os de câine între dintâi

CARTEA A PATRA

Idilă cu variaţiuni unei acrobate, dar este puţin probabil să dau peste oameni care să-şi amintească acest fapt, şi propria-ţi memorie nu trebuie să te stânjenească. Ceea ce mi s-a întâmplat ieri, nu mă va afecta mâine. Eu mă deosebesc de omul care îşi are un aşezământ statornic şi pentru care ziua de ieri are importanţă, deoarece isprăvile ei rămân cu el. Eu însă pot lăsa ziua de ieri la sute de kilometri în urma mea, căci sunt un om liber – sau aproape liber.

Ca urmare a acestei constatări, Juan se sculă din pat ca să-şi numere banii şi descoperi că avea şapte sute de dolari. Cum Olympiei nu-i plăcea să risipească banii, el trăise cu economie, adică aproape în limitele salariului pe care-l primea ca partener al ei şi membru al orchestrei, şi darul de Crăciun al mamei lui ca şi câştigul de la traficanţii de alcool rămăsese practic neatins. Şapte sute de dolari era o sumă frumuşică. Îşi aminti intenţia, veche de două luni, de a se îndrepta spre sud. Ruta turneului îl purtase în direcţia bună, deşi foarte încet. Acum hotărî să se deplaseze mai repede, să găsească un tren care să-l ducă la Charleston, sau Savannah, sau Miami; să nu-şi mai piardă vremea în climatul mohorât şi friguros, ci să meargă să trăiască fericit sub razele calde ale soarelui.

După prânz citi un ziar plin cu ştiri despre un eveniment

însemnat şi apropiat care urma să se producă în capitala ţării, Washington. Peste trei zile avea să aibă loc instalarea unui nou preşedinte, cu toată pompa şi ceremonialul cuvenit. Washingtonul se şi umpluse cu soldaţi şi marinari care se pregăteau de zor pentru paradă, şi cu oaspeţi de vază veniţi ca să dobândească o şi mai mare vază prin participarea lor la o manifestare atât de grandioasă. Washingtonul, spuneau ziarele, era în momentul de faţă Mecca Americii şi buricul întregii lumi.

Aceste destăinuiri fură de ajuns ca să schimbe planurile lui Juan. Washingtonul nu se afla decât la vreo şapte sute de kilometri, şi şapte sute de kilometri nu înseamnă în America aproape nimic. Ar fi o prostie, gândi Juan, să nu vezi instalarea unui preşedinte, când aceasta se petrece la doi paşi. Se hotărî să se ducă să afle la ce oră avea un tren pentru Washington.

/K

În toamna precedentă avusese loc campania prezidenţială. Candidaţii fuseseră amândoi oameni distinşi, fiecare având calităţile necesare pentru a face un admirabil preşedinte. Din punct de vedere politic nu era decât o singură deosebire între ei, şi aceasta era în conformitate cu tradiţiile, şi chiar constituţional: unul era republican, iar celălalt democrat. Iar între partidele republican şi democrat era de asemenea o singură deosebire: unul era la putere şi celălalt nu. În aceste împrejurări, campania electorală nu se putea desfăşura decât după criterii personale, iar deosebirile individuale între candidaţi erau multe şi variate. Era într-adevăr cam straniu, şi poate puţin cam demoralizant, pentru cineva care studia sistemele de guvernământ, să constate că oricare din aceşti doi bărbaţi care, ca oameni, se deosebeau ca ziua şi noaptea, puteau fi preşedinţi deopotrivă de buni şi că o sută douăzeci de milioane de oameni erau în măsură să trăiască deopotrivă de bine şi de mulţumiţi sub oblăduirea unuia sau a altuia. Dar bineînţeles nimănui, dintre cei interesaţi în politică, nici prin gând nu i-ar fi trecut să ţină socoteală de acest fapt.

Domnul Brown, de pildă, candidatul democrat, era Umed; iar domnul Boomer, republicanul, era Uscat. Însă amândoi îşi dădeau perfect de bine seama că oricare din ei ar deveni preşedinte, ar guverna o ţară oficială Uscată, dar care ar bea de fapt în măsura în care i-ar îngădui-o punga sau mucozităţile gastrice fără a risca o perforaţie. Încât, totuna era. Apoi, domnul Brown era în general cunoscut sub numele său de botez, care era Mike, în vreme ce domnului Boomer i se zicea în mod respectuos pe numele de familie. Acest fapt, iarăşi, era relativ puţin important în probleme de guvernământ. Domnul Brown era un om cu mult farmec personal, iar domnul Boomer era un inginer deosebit de capabil şi ctitorul, în trecut, al unor întreprinderi cu caracter umanitar. Dar fiecare risca să-şi vadă părerile personale desconsiderate şi propunerile trecute cu vederea de un Senat încrezut şi atotştiutor. Incit şi aceasta nu conta prea mult. Apoi, domnul Brown era fiul unor oameni foarte săraci şi se ridicase numai datorită propriilor sale însuşiri, în vreme ce domnul Boomer îşi crease o faimă în ţări străine şi reuşise să se afirme numai prin propriile sale eforturi. Aşa încât amândoi erau o pildă vie şi vrednică de inspiraţie pentru tineretul american. În sfârşit, domnul Brown era catolic, iar domnul Boomer quaker. Ca atare, domnul Boomer, fiind ceea ce era, nu putea păcătui, iar domnul Brown, fiind catolic, se putea duce imediat să se spovedească şi să primească iertare de la un preot – încât nici aici nu părea să existe o deosebire substanţială. Şi totuşi, exista una.

Căci America este o ţară extrem de religioasă în multe privinţe, pe lângă faptul că este foarte nereligioasă în altele, dar mai presus de orice şi de toţi dumnezeii ei – căci are mai mulţi – America îşi slăveşte neatârnarea de restul lumii. Ştiind bine acest lucru, unii republicani lipsiţi de scrupule se apucară să răspândească zvonul prin toată ţara că bisericile americane – metodistă, baptistă, reformată, Ştiinţa Creştină, anglicană, adventistă, mormonă, şi toate celelalte în afară de una – ar trece prin foarte grele

încercări dacă ar fi ales preşedinte domnul Brown. Căci domnul Brown, cleveteau ei cu viclenie, era un agent al Vaticanului şi, în cazul în care ar fi ales, stăpânul său, Papa, şi-ar lua repede adio de la Roma spre a veni să-şi cumpere o casă la Washington, un apartament pe Park Avenue, o reşedinţă de vară în Munţii Adirondack, un pavilion de vânătoare în Munţii Stâncoşi, şi ar guverna America cu o mână de fier, avându-l pe nevrednicul domn Brown ca satrap.

Acest zvon. Răspândit cu multă dibăcie, se întinse ca vântul şi deveni un strigăt de alarmă în toate prezbiteriile, sinoadele şi amvoanele, precum şi pe străzile dosnice ale lumii protestante americane. Se răspândi şi vestea că Garda Papală fusese deja mobilizată şi făcea zilnic instrucţie cu măşti de gaze în vederea unei invazii în Statele Unite. Patrioţi de toate nuanţele săriră la arme şi denunţară Femeia în Roşu1 şi toate tertipurile ei. Fiicele Revoluţiei Americane şi Ku-Klux-Klan-ul (două binecunoscute organizaţii secrete) publicară manifeste, iar un pastor baptist declară că Papa era Antecristul în persoană, iar domnul Brown – cu tot sângele său american – deopotrivă de păcătos. Toate acestea păreau să pună capăt definitiv speranţelor domnului Brown de a deveni preşedinte.

Netulburaţi însă de acest atac mortal, membrii mai vindicativi şi nescrupuloşi ai partidului democrat născociră contraatacuri calomnioase împotriva domnului Boemei*, punându-le iute în circulaţie. Prin de se denunţa dragostea sa faţă de negri. Căci există multe milioane de negri în Statele Unite, şi multe milioane de albi îi detestă în mod cordial, şi nu chiar puţini se tem de ei. Unii democraţi vicleni se apucară, aşadar, să alerge de colocolo şoptind cutăruia şi cutăruia că domnul Boomer era un negrofil convins. Partenera lui favorită la dans era o negresă uriaşă. În fiecare noapte obişnuia să danseze foxţrot cu ea. Şi stenografa lui era o negresă, şi chiar una foarte neagră, stăruiau ci, care-i citea toate scrisorile personale. Iar în

cazul în care ar deveni preşedinte, avea de gând să-l numească pe fratele ci secretar de stal la marină, numind totodată numeroşi negri, amirali.

Republicanii negau cu îndârjire aceste afirmaţii şi declarau categoric că domnul Boomer nu dansase niciodată, niciodată, dar niciodată, cu o negresă. Nici chiar la cadril nu avusese vreodată e*a parteneră o persoană care să aibă măcar a opta parte sânge negru. Dar chiar şi o simplă bănuială în această problemă îi aduse candidatului republican pierderea a câtorva milioane de voturi.;

Intre Femeia în Roşu şi Femeia Neagră, aşadar, lupta deveni destul de înfocată, şi abia în ultima fază problema a fost rezolvată, şi atunci rolul hotărâtor îl jucă instrucţia şi cultura candidaţilor. Lucrurile se petrecură în felul următor:

Domnul Brown ţinu un discurs care fu radiodifuzat unui public apreciat la cincizeci de milioane de oameni,

I Denumire dată de protestanţi bisericii romano-catolice. Din pricina purpurii episcopale...

fără a-i socoti pe mexicani şi pe indienii din Oklahoma. În acest discurs el folosi de mai multe ori cuvintul „radio1’, referindu-se la mijlocul prin care cuvintele sale erau transmise atâtor milioane de auditori. Dar, din păcate, domnul Brown prefera să pronunţe acest cuvânt „radio”, cu un „a’* deschis, în vreme ce fiecare din cei cincizeci de milioane de ascultători ştia că pronunţarea corectă era „reidio”, cu diftongul „ei”. Iar când domnul Brown îşi repetă greşeala „ascultătorii în numeroasele lor cămine începură să râdă de el, căci toţi americanii sunt bărbaţi şi femei culţi, iar copiii sunt elevi remarcabili la şcoală. Şi, fireşte, nimic nu stârneşte mai uşor râsul la oamenii culţi decât lipsa de cultură la alţii. Aşa incit, atunci când domnul Brown rosti „rădio” pentru a patra sau cincea oară, toată America fu cuprinsă de hohote de râs şi performanţa aceasta îi aduse pierderea multor milioane de voturi.

Democraţii ştiau însă că mai era totuşi o speranţă, căci în seara următoare urma să ţină şi domnul Boomer un discurs, care avea să aibă un public tot de cincizeci de milioane de

ascultători, şi socoteau că ar putea şi el să pronunţe greşit vreun cuvânt sau două, ceea ce ar egaliza scorul. Aşteptară deci cu nerăbdare ca vocea lui să le parvină, pripită şi gâfâitoare, din eter, poticnindu-se de vreun cuvânt simplu în zborul ei rapid spre coastele Pacificului şi ale Atlanticului, spre plaiurile din Dakota şi spre luncile reavăne ale Floridei. Fură însă dezamăgiţi, căci discursul domnului Boomer cuprindea foarte puţine cuvinte. Era alcătuit aproape în întregime din cifre. Singura speranţă care le mai rămânea era ca aceste cifre să cuprindă erori de calcul şi democraţii se rugară fierbinte să fie aşa. Discursul se desfăşurase în felul următor:

„În anul 1924, sub administraţie republicană, Statele Unite au exportat automobile în valoare de 7.363.011 dolari, locomotive în valoare de 4.107.865 dolari; filme în valoare de 20.103.719 dolari; ustensile gospodăreşti de 2.304.108 dolari... ridicându-se deci la un total de 5.000.983.010. În 1927, tot sub administraţie republicană, am exportat maşini în valoare de 9.461.023 dolari; locomotive în valoare de 5.078.101 dolari; filme în valoare de 35.765.113 dolari; ustensile gospodăreşti de 3.105.678 dolari... însumând deci în total 9.163.045.500 dolari. Aceasta reprezintă o creştere de 4.162.152.490 dolari; un rezultat îmbucurător datorit în mare parte cinstei, sârguinţei şi abilităţii comerciale a consilierilor republicani. Dacă mă veţi alege pe mine preşedinte, comerţul nostru exterior va cunoaşte o nouă creştere de cinci miliarde dolari în următorii patru ani."

Dintr-un capăt în altul al ţării, din Mâine până în Insula Cătălină, din cele două Dakote până la Palm Beaeh, bărbaţi şi femei stătură cu creioanele în mâini notând aceste cifre impresionante; adunând unele, totalizând altele, scăzând ici cu dibăcie, verificând colo rezultatele – pentru ca apoi să răsară din milioane de gâtlejuri afirmaţia triumfătoare: „Are dreptate, aşa el" iar din alte milioane de guri recunoaşterea amărâtă: „Aşa e."

Domnul Boomer mânuise cifrele corect. Însemna deci că,

la fel ca toţi bunii americani – era un om cu şcoală, în felul acesta dobândi multe milioane de voturi şi în noiembrie fu ales preşedinte...

Cu câteva clipe înainte de a pleca la Washington – în vreme ce aştepta să i se aducă bagajele jos – Juan fu în măsură să dea o mână de ajutor unei doamne a cărei fustă se agăţase, pironind-o pe loc, în uşa rotitoare a hotelului. Era o doamnă cu o înfăţişare respectabilă şi un piept impunător. Chiar captivă fiind într-unul din compartimentele uşii rotitoare, îşi păstra demnitatea; se încrunta, dar încruntarea ei dovedea nerăbdare iar nu tulburare. „Ţţţ!” rosti ea, şi necazul ei era împotriva uşii şi nu împotriva ei înşişi. După ce Juan o ajută să-şi desprindă fusta, îi mulţumi fără efuziuni.

Soţul ei, care o aştepta afară, o întrebă:

— De ce nu porţi şi tu fuste scurte ca toate celelalte femei?

— Am trecut de şaizeci de ani şi mă îmbrac cum îmi place! răspunse ea sigură de sine.

Soţul ei era un bărbat simpatic şi pântecos, cu o faţă roşie, ochi clipitori, şi părul alb. Îi făcu cu ochiul lui Juan şi spuse:

— Uşa aceea n-ar fi putut agăţa fusta unei fetişcane fără să sară din ţâţâni.

Apoi îşi urmă soţia într-un taxi.

Plecau şi ei la Washington, şi în vagonul salon de la capătul trenului, Juan îl întâlni din nou pe bătrânul domn. Citea un roman, dar când Juan luă loc alături de el, închise cartea cu hotărâre, parcă bucuros să scape de ea, şi spuse:

— Încă una din cărţile acelea nemţeşti despre război care îţi dă durere de maţe. Cine naiba a câştigat de fapt războiul, poţi să-mi spui?

— Am uitat ultima teorie, spuse Juan.

— Teorie? izbucni bătrânul. Nu e nevoie de teorii în astfel de probleme. E limpede ca un izvor. E... nu eşti cumva neamţ?

— Sunt englez.

— Atunci ar trebui să ştii mai bine, în loc să voi-beşti de teorii.

Domnul cel bătrân mesteca tutun – tutunul pe care îl avea în gură nu-l împiedica să vorbească – şi acum voia să scuipe. Căută din ochi o scuipătoare, dar nu era niciuna în apropiere, iar gura îi era plină. Dovedi oarecare enervare şi privi furios dintr-un capăt la celălalt al vagonului, până ce un călător care şedea în faţa lor observă situaţia şi-şi deznodă picioarele, spre a scoate la iveală scuipătoarea care fusese mascată de de. Domnul cu părul alb scuipă tare şi precis, o ţâşnitură lungă şi. Cenuşie care nimeri chiar în centrul scuipătoarei. Călătorul între ale cărui picioare zăcea scuipătoarea şi le petrecu din nou unul peste celălalt.

Domnul cu părul alb îl întrebă pe Juan de cât timp se afla în America şi cu ce se ocupa.

— Am fost la Motley câtăva vreme, spuse Juan.

— Şi de ce te-ai dus acolo?

— Pentru mai multe motive. Bănuiesc că o legătură de familie a fost motivul precumpănitor.

Sprâncenele domnului cărunt se arcuiră brusc:

— O legătură de familie?

— Mama mea era o Motley – şi mai este încă, oricât de curios s-ar părea.

— Care din de?

— Charlotte.

— Fiica lui Lowcil care a plecat în Anglia şi s-a măritat cu vărul ei? Pentru Dumnezeu! Soţia mea a fost la nunta mamei dumitale, tinere! Care eşti – Noel sau Juan?

— Juan.

— Acesta nu e un nume potrivit pentru un băiat. Ce nevoie a simţit mama dumitale să dezgroape scandalul acela vechi?

— Bănuiesc că o amuza.

Domnul cu părul alb îi spuse lui Juan că se numea Carey Dekker. Fusese guvernatorul Carolinei de Vest. Şi adăugă că Juan trebuia să vină s-o cunoască pe soţia lui, care avea să fie încântată să afle că era fiul prietenei ei Charlotte

Motley, la a cărei nuntă a luat parte; căci Abbie, mătuşa lui Charlotte, fusese colegă de şcoală cu ea şi stăruise să vină la nuntă, şi făcuse călătoria cu Harley şi Lettice Blood…

— Dar ce te pot interesa pe dumneata lucrurile acestea? M-a luat gura pe dinainte, şi tot o să trebuiască să le auzi din gura neveste-mii, înrât hai mai bine să mergem la ea.

Şi astfel, în compartimentul soţilor Dekker, Juan ascultă vreme de o oră şi ceva descrierea de către doamna Dekker a nunţii mamei lui şi a tuturor celor care fuseseră de faţă; şi răspunse cu mult. Tact la sute de întrebări, pricinuind însă mare mirare când mărturisi că până atunci nu se dusese încă să vadă pe niciuna din rudele lui americane.

— N-ai fost să-i faci o vizită bunicului şi bunicii dumitale, sau mătuşii Abbie Rothmer, sau unchiului Edward, ori unchiului Bryant şi mătuşii Ruth Maitland Motley, şi verilor dumitale Clifford şi Francis, şi Marcia şi Sylvia şi Russel?

Doamna Dekker îl privea cu ochii muriţi de uimire peste pieptul ei impunător.

Juan lămuri că atunci când debarcase la New York, toţi aceştia se aflau plecaţi în vacanţă prin locuri îndepărtate, şi că de când plecase de la Motley, nu prea avusese prilej de a-i vizita. T

— Bineînţeles, adăugă el, îi cunosc mai pe toţi. Bunicul meu Lowell a venit în Anglia îndată după război, şi unchiul Bryant şi mătuşa Ruth au stat la Mallieu un an sau doi mai târziu. Cele două fete – Marcia şi Sylvia – au venit cu ei, dar erau foarte mici şi nu le-am văzut prea mult.

— S-au făcut fete frumoase acum, spuse doamna Dekker cu înţeles.

— Ar merita să le vezi ceva mai mult acum, adăugă guvernatorul, cu o clipire şugubeaţă spre Juan.

— Ştiţi multe lucruri despre rudele mele, constată Juan.

— O cunosc pe mătuşa dumitale Abbie Rothmer de cincizeci de ani, îl lămuri doamna Dekker, şi m-aş socoti cu adevărat vinovată dacă n-aş şti *totul* despre prietenii mei. Şi aş avea o părere foarte proastă despre ei dacă ar uita numele mătuşilor, verilor şi copiilor şi nepoţilor mei, da,

chiar şi numele servitorilor mei.

— Oamenii ne interesează, spuse guvernatorul, şi la noi, în Sud, mai avem timp să scriem şi să citim scrisori.

— Şi în Carolina de Vest ştim cine ne-au fost bunicii şi ne place să-i ştim şi pe ai altora. Nu vreau să spun prin asta că familia dumitale are vreo legătură cu Sudul, în afară de mătuşa dumitale, Rachel Legare din Charleston, săraca de ea. Ai de gând să te duci s-o vezi?

— Plănuiserăm să-i fac o vizită, spuse Juan.

— Să te duci neapărat, căci e cea mai drăguţă bătrânică pe care am cunoscut-o vreodată. Nu vrea să aibă nimic a face cu Motley-ii din Nord, dar dumneata eşti englez, aşa că e-n regulă.

— Unde ai să stai la Washington? întrebă guvernatorul.

— Nu ştiu încă, răspunse Juan.

— Atunci e bine că te-am întâlnit, căci dacă nu ţi-ai rezervat o cameră, nu e nicio posibilitate să mai găseşti una acum. Washingtonul e plin ca un cu. Vino cu noi la Hotelul Mayfair şi vom aranja totul.

— E foarte amabil din partea dumneavoastră!

— Mătuşa dumitale Abbie şi cu mine am fost la şcoală împreună, spuse doamna Dekker, şi dacă n-ar face şi ea acelaşi lucru pentru un strănepot al meu, aş zice că a păţit ceva. Prietenia îşi are îndatoririle ei, şi mie personal îmi place să le îndeplinesc. Acum spune-mi, mama dumitale are oare de gând să vină în America în timpul şederii dumitale aici? J

Îl

Hotelul Mayfair era o clădire imensă şi pompoasă, cu un prim etaj grandios ocupat de o mulţime de oaspeţi, cu ascensoarele pline cu nenumăraţi pasageri, cu restaurantele şi barurile permanent ticsite, şi cu băieţi de serviciu care alergau mereu de colo-colo, strigând diferite nume cu o voce tare şi pătrunzătoare. Juan obţinu o cameră mică în apartamentul rezervat soţilor Dekker şi se simţi foarte bine în ea.

Washingtonul, descoperi el, era uşor de recunoscut că e

o capitală. Stilul arhitectural al oraşului era demn şi solemn. Existau spaţii deschise frumos împodobite cu flori şi străjuite de numeroase statui. Era limpede că dezvoltarea oraşului nu fusese niciodată stânjenită de consideraţii negustoreşti, ci modelată după principii artistice şi plănuită pe linii nobile…

— Oricine ar recunoaşte în Washington o capitală, dar nimeni n-ar ghici că este capitala Americii, căci părea un oraş european. Aici nu prea găseai dreptunghiularitatea gigantică pe care o întâlneai la New York sau Chicago sau Detroit, ci numeroase curbe, balcoane, un aer de demnitate fericit îmbinată cu rotunjimi şi adeseori susţinută de coloane impozante.

Până şi ploaia – căci ploua – părea mai prietenoasă datorită unor linii atât de maiestoase, şi cădea mai binevoitor asupra domului Capitoliului decât o dovedea faţă de unghiurile şi muchiile abrupte ale unei străzi mărginite de zgârie-nori…

Guvernatorul şi doamna Dekker urmau să ia parte la o masă semi-oficială, şi Juan îşi închipui că va rămâne singur în seara din ajunul zilei instalării preşedintelui, însă guvernatorului nici prin gând nu-i trecea să-şi lase noul oaspete lipsit de distracţia cuvenită, încât în cursul după-amiezii îl prezentă pe Juan la trei cunoştinţe de-ale sale pe care le găsise la hotel: senatorul Auber din Minnetonka, domnul Boles din Baltimore şi colonelul Handyman din garda naţională.

— Băieţii accştia vor avea grijă de dumneata, spuse el. Iau cu toţii masa aici şi au poftit şi un prieten – Alfred Adelaide.

— Am auzit de el.

— Nici nu e greu, spuse guvernatorul. În sfârşit, sper că ei te vor distra. Poţi avea toată încrederea în whisky-ul senatorului, dar nu juca pocher cu, gl.

Senatorul se simţi măgulit, protestând însă că nu pune niciun fel de patimă la jocul de pocher şi că, de fapt, nu se împăca cu ideea de a câştiga bani la jocul de cărţi – şi avea

într-adevăr o înfăţişare de’ om serios şi cucernic, cu totul potrivnică aceleia a unui amator de jocuri de noroc. Guvernatorul făcu cu ochiul şi-l tratã de bătrân ipocrit, (şi aşa şi e – îi şopti lui Juan). Domnul Boles, un bărbat voinic, observă că ipocrizia nu este altceva decât o altă faţă a omului de stat, iar colonelul Handyman, care era foarte şleampăt şi prost îmbrăcat pentru un ostaş, spuse că în timpul războiului jucase adeseori pocher pe mize mari. Se irosiră cam douăzeci de minute cu aceste pălăvrăgeli, şi apoi guvernatorul trebui să plece să se îmbrace şi, luându-l pe Juan cu el, îi spuse confidenţial:

— Nu sunt interlocutorii cei mai străluciţi din Ame-’ rica, dar sunt cei mai buni pe care i-am putut găsi într-un termen atât de scurt. Toată lumea ia masa în oraş în seara asta. S-ar putea totuşi să-l găseşti pe Adelaide interesant. Eu nu-i citesc niciodată proza, dar are mare priză la public.

Cu toate că erau relativ puţine persoane care să-l fi văzut, vreodată, domnul Adelaide era unul din oamenii cei mai cunoscuţi din Statele Unite. Era ziarist. În fiecare zi scria la ziar un articol critic despre diferite subiecte de actualitate – zece scurte paragrafe care puteau cuprinde sfaturi la adresa medicilor, mici predici, sau impresii dintr-o călătorie cu avionul – şi articolul apărea simultan în sute de ziai’e în diferite colţuri ale ţării. Domnul Adelaide era un patriot înfocat. Socotea că America era nu numai ţara cea mai mare şi cea mai bogată din lume, dar şi cea mai artistică, mai omenoasă şi mai luminată de asemenea, şi această credinţă îl îndemna să dispreţuiască adânc toate celelalte naţiuni. Bineînţeles, nu le ignora. Cita în mod frecvent ţările europene, cu scopul de arăta întf-uri final optimist cu cât este mai bine să trăieşti în America. În ciuda acestei stări binecuvântate de are se bucura şi el, domnul Adelaide nu era totuşi un om cu desăvârşire fericit, căci patriotismul său era mereu exasperat când se gândea la marina britanică şi la continuitatea stăpânirii britanice în India. Din pricina aceasta era veşnic cu ochii-n patru spre a dibui un semn de decadenţă în Marea Britanie şi, fiind naiv

pe lângă faptul de a fi patriot, şi încrezător în minuni deşi atotştiutor, în articolele sale apăreau adeseori ştiri de felul următor:

Există o vacă la ferma domnului Cutare din California, care deţine recordul mondial ca producătoare de lapte. În fiecare zi în cursul anului trecut această vacă a dat 13,23 litri de lapte de gradul A, certificat ca fiind total lipsit de bacterii. Dar nu numai anul trecut, ci şi *în fiecare zi în ultimii trei ani* a făcut acest lucru, fără a sări o zi. Nicio altă vacă din nicio altă ţară din lume nu poate egala acest record.

A fost o dată o vreme oând „Voioasa Anglie11 era vestită pentru vacile ei, dar vacile engleze, ca şi marina britanică, nu mai sunt ceea ce erau. De nu dau atât lapte cât dau vacile americane, iar puţinul lapte pe care-l dau nu este bun. Anglia mai poate să facă încă multe lucruri, dar e pe cale să-şi piardă iscusinţa ei în materie de produse lactate, laolaltă cu stăpânirea ei asupra coloniilor.

Populaţia Chinei trece de 400.000.000 de locuitori. Aceasta reprezintă un număr foarte e mare de oameni, dar puterea lor individuală de cumpărare este scăzută. Milioane de ţărani din China mor fără să fi văzut vreodată un automobil, şi alte multe milioane or muri fără a fi văzut vreodată unul, dacă n-ar fi geniul inginerului american şi munca oamenilor de afaceri americani. Datorită acestor doi factori, cel puţin şaizeci la sută din populaţia Chinei ştie azi cum arată un automobil. Ca atare, civilizaţia noastră foloseşte întregii lumi.

Înfăţişarea domnului Adelaide te dezamăgea. Juan se aştepta ca ziaristul cel mai bine plătit din lume – salariul său se ridica la 150.000 dolari pe an – să fie un om cu prestanţă: un fel de profet, inflexibil, ca Napoleon tânăr, ager la minte ca Shelley şi, la fel ca acesta, dovedind în fiecare gest al său o nelinişte căutătoare. Dar domnul Adelaide nu semăna cu niciunul din aceştia. Părea să fi adunat trăsăturile, hainele şi tot ce privea persoana sa într-un tel cu totul întâmplător şi să le fi lăsat să se dezvolte de-

a valma, fără a fi reuşit vreodată să facă din de un tot mulţumitor. Arăta de parcă ar fi împrumutat diverse articole neînsemnate – un nas, doi ochi, un smoching, şi aşa mai departe – de la o seamă de persoane neînsemnate, şi a fi uitat să le dea înapoi. Era ca fotografia compozită a chipurilor a o sută de nulităţi, şi Juan nu reuşi să-şi amintească faţa sa nici chiar un minut. În timp ce vorbea cu senatorul Auber, auzea vocea publicistului şi se întreba cu mirare: Cum o fi arătând? Cu câteva clipe mai târziu, ascultând poate la cele ce le spunea domnul Boles, atenţia îi fu stârnită iar de o declaraţie oarecare a lui Adelaide, şi din nou încerca să-şi aducă aminte cum arăta. Însă în zadar. Imaginea nu voia să se închege. Singură, vocea era de neuitat, şi răsuna ca un clopot dogit.

După ce se termină cina, căzu un fel de tăcere plină de făgăduieli, în cursul căreia toţi oaspeţii priveau la senator şi apoi în altă parte. În sfârşit, acesta tuşi, şi spuse:

— Ei bine, domnilor, eu unul nu sunt băutor, după cum cred că ştiţi, dar vremea e aspră şi am din întâmplare o sticlă-două cu whisky în camera mea. Aţi vrea să veniţi sus să-l gustaţi?

Toţi se ridicară iute în picioare şi, în drum spre ascensor, senatorul îi. Spuse unui băiat de serviciu că dorea să
i se aducă câteva sifoane sus. Gând acestea sosiră, turnară puţin sifon în whisky-urile care, spre a nu pierde timp, fuseră deja. Turnate în pahare, şi ciocniră în sănătatea joului preşedinte al Statelor Unite.

— Şi asta înseamnă continuarea prosperităţii noastre, exclamă domnul Boles.

— Care nici nu poate fi oprită, adăugă domnul Adelaide.

— Sub Boomer nu poate fi oprită, spuse senatorul. Dacă ar fi fost ales Mike, ar fi fost altceva. El s-ar fi putut pronunţa pentru abrogarea Amendamentului Optsprezece, dar cu Boomer nu merge să se atingă nimeni de prohibiţie. Nu, domnule! Mi-a spus-o chiar el. Prohibiţia rămâne în picioare încă patru ani de zile, şi atâta vreme cât există prohibiţia ţara va rămâne prosperă.

— Bine grăieşti, domnule senator, spuse domnul Adelaide dându-şi paharul pe gât. Ştiţi dumneavoastră, urmă el, că prohibiţia a abătut în mai puţin de zece ani suma de cincisprezece miliarde de dolari de la comerţul cu alcool? în loc de a fi risipită pe băuturi, această sumă imensă a fost folosită pentru cumpărături productive şi constructive. Ca să vă dau un singur exemplu: în 1919 erau două mii de frigidere în Statele Unite. Astăzi, sub prohibiţie, există un milion şi un sfert. În 1919 exista numai un milion de maşini de spălat electrice, şi astăzi nu sunt mai puţin de şase milioane. Acesta este rezultatul prohibiţiei. Reflectaţi, domnii mei! Astăzi sunt prea puţine cămine atât de lipsite încât să nu aibă o maşină de spălat, un frigider, un radio, şi toate aceste produse, aproape culturale, ale civilizaţiei, sunt achiziţionate cu acele cincisprezece miliarde de dolari care nu s-au dus pe rom.

— Aceasta te face în adevăr să meditezi, spuse colonelul.

— Cincisprezece miliarde de dolari, ofta domnul Boles.

Conversaţia se purtă apoi în domenii financiare, politice şi personale. Juan auzi afirmaţii sentenţioase ca: „Bursa nu a început să desconsidere prosperitatea” şi „Aceasta e o nouă eră a investiţiilor”. Ascultă neatent anecdote anoste cu privire la viaţa scandaloasă a unui magnat al petrolului, a unui episcop reformat, şi a unei doamne caro fusese în termeni foarte amicali cu penultimul preşedinte. Senatorul afirmă că Senatul vota mai multe legi decât Camera şi că avea în general un rol mai însemnat decât aceasta. Vorbi despre pulsul naţiunii… Juan se întrebă dacă cuvintele au vreun înţeles. Desigur, aireori cuprind înţelesul pe care socotesc că-l au cei ce le folosesc şi adeseori sunt tot atât de lipsite de înţeles ca un cor de broaşte. Nouă zecimi din cuvinte nu sunt decât gângăveli de papagal; neeântărite, negustate, neîncercate, ci pui şi simplu repetate; o monedă simbolică cu faţa ştearsă printr-o folosire prea îndelungată. Există fraze întregi care dăinuie la suprafaţa memoriei publice şi care sunt vânturato de zeci de mii de ori pe zi – suflate de pe limbă, reflectat” de timpan – fără vreo gândire

care să le dea viaţă; iar nouă zecimi din aceste nouă zecimi zadarnice nu le ascultă nimeni. Încât sunt de două ori inutile. O măruntă tulburare; a atmosferei. *Brree-eo-ec, oac-oac.* „Senatul, dacă înseamnă cu adevărat ceva, este o adunare deliberativă, şi în virtutea puterii sale deliberative, un scut al libertăţii... Vreau să se treacă în procesul verbal al şedinţei că am spus că... Mi-au făcut cinstea să mă... Năzuinţele poporului..."

Trecu o oră în felul acesta. Tot ce spuneau senatorul şi oaspeţii săi mai fusese spus cu alte prilejuri şi va fi repetat şi altădată... Oamenii vorbesc fiindcă au darul vorbirii, precum îl au maimuţele pe acel de a se legăna atârnate de coada lor. Vorbăria ajută să treacă timpul, care altfel ar atârna ca o piatră de moară de gâtul omului. Oamenii se leagănă de la o zi la alta prin limbile lor lungi şi agăţătoare... Şi nefiind mulţumiţi cu vorbăria singură, oamenii au mai descoperit procesele de fermentare şi distilare, şi au aflat în alcool solventul perfect al Timpului. Minutele se topesc în alcool ca zahărul în apa caldă. O seară întreagă se poate târî într-o sticlă, ca macheta unei corăbii cu pânze... Amuzat de aceste născociri ale imaginaţiei sale, Juan se concentra şi începu să dea mai multă atenţie conversaţiei la care, în ciuda dezamăgirii pe care i-o pricinuia, dorea acum să participe şi el.

— Suntem o ţară măreaţă, spunea senatorul. Umpleţi-vă paharele şi beţi inimos.

— E un whisky remarcabil, observă colonelul.

— Avem traficanţi buni aici la Washington, se lăudă senatorul.

Domnul Adelaide îl întrebă pe Juan ce părere are despre America.

— E cam greu de spus numai în câteva cuvinte, începu Juan, dar am ajuns la părerea oarecum neobişnuită...

— Fireşte, spuse domnul Adelaide, trebuie să vi se pară excepţională ca tuturor celor care vin din Lumea Veche. Vedeţi că poporul american a creat un rai nou şi un pământ nou, şi sunteţi pe bună dreptate uluiţi. Noi am zvârlit la

gunoi lucrurile vechi, şi în locul lor am împlântat o epocă glorioasă, de care nu s-a bucurat niciodată niciun popor din lumea noastră.

— Aceasta nu este exact ceea ce voiam eu să spun, se împotrivi Juan, dar domnul Adelaide ceru tăcere cu mâna şi vorbi mai departe:

— Anul trecut, femeile din America au cheltuit şaizeci de miliarde de dolari. O mare parte din aceşti bani au folosit la cumpărarea a ceea ce aţi numi, poate, articole de lux, însă ceea ce Lumea Veche consideră articole de lux, noi le socotim necesităţi. Sigur, un milion de dolari sunt bani grei. Şi un miliard de dolari este de zece ori citit, o sumă într-adevăr considerabilă. Dar şaizeci de miliarde e colosal! Ar părea o sumă de necrezut oricui nu cunoaşte avuţia nesecată a Americii. Oare ar cheltui femeile din Franţa, sau Germania, sau Anglia o sumă atât de mare într-un an? Nu cred. Nu cred niciun moment. De fapt, ştiu precis că nu, deoarece nu au atiţia bani de cheltuit. Atunci, de ce ar mai ţine socoteală oamenii noştri de stat de ceea ce cred, sau fac Franţa şi Germania şi Anglia?

Domnul Adelaide îşi mai turnă puţin whisky şi privi triumfător la Juan.

Senatorul Auber împărtăşea domnului Boles şi colonelului Handvman tainele succesului în viaţa politică:

— A fost obiceiul meu de o viaţă întreagă, spunea el, să sar din pat la ora şase şi treizeci. Fac o scurtă plimbare pe jos înainte de gustarea de dimineaţă, care constă din câteva fructe, numai o jumătate de ceaşcă cu cafea, şi un terci de cereale făcut în casă, din două părţi de tărâţe cu o parte de fulgi de ovăz. Un bol alimentar serios, după cum vedeţi. După această masă frugală, fac câteva masaje la vibratorul pe care-l ţin în camera mea. Aceasta îţi îngăduie să începi ziua în condiţii bune. Iar în ce priveşte regulile de comportament pe care mi le impun în timpul zilei de muncă, am observat de foarte multă vreme că e o dovadă de înţelepciune să fi adeseori de altă părere decât subalternii tăi, dar gata întotdeauna să dai un sprijin leal

superiorilor.

— Un sfat foarte sănătos şi un regim cum nu se poate mai bun, aprobă domnul Adelaide, care îşi ciulise urechea atunci când senatorul pomenise despre gustările de dimineaţă, căci încă unul din subiectele sale preferate era dietetica. Sper, domnule senator, că nu neglijezi spanacul. Spanacul este cu adevărat un aliment foarte preţios. L-am recomandat chiar deunăzi episcopului Vent al bisericii metodiste. Avusese anumite tulburări gastrice şi medicul sau îl pusese la un regim lactat. I-am spus însă că e o greşeală. Omul nu poate trăi numai cu lapte. Numai pruncul nounăscut poate să facă acest lucru, din pricina constituţiei specifice a ficatului infantil. Dar adulţii au nevoie de fier, şi spanacul e plin de fier. „Mâncaţi spanac”, i-am spus episcopului. „Nu nesocotiţi sfatul medicului dumneavoastră, deoarece orice profesionist american a primit învăţătură desăvârşită şi îşi cunoaşte meseria şi e vrednic de respectul nostru cel mai adânc. Dar dumneavoastră adăugaţi spanac la regimul dumneavoastră şi o să vedeţi ce bine o să vă simţiţi.” Episcopul a fost foarte impresionat de cele ce i-am spus.

— Asta îmi reaminteşte ceea ce voiam să spun. Vorbi Juan, când m-aţi întrebat ce cred despre America.

— Numai o clipă, interveni domnul Adelaide. Problema asta cu spanacul mai are şi un alt aspect. Oricine îl mănâncă are o îndoită satisfacţie. Îşi face nu numai bine lui însuşi, dar şi producătorilor de spanac, şi cum spanacul american este cel mai bun din lume – niciun alt soi nu conţine atâta fier – cei ce-l produc merită încurajarea noastră entuziastă. Acum, domnule Motley, ce voiaţi să spuneţi?

— Nu prea are importanţă, spuse Juan.

— Totul are importanţă, spuse domnul Adelaide cu severitate. Dacă n-ar avea importanţă, Creatorul nostru nu şi-ar fi bătut capul să-l creeze.

Colonelul Handyman îşi sorbea whisky-ul cu o figură meditativă.

— E oare adevărată povestea aceea cu serata de la judecătorul Moper? întrebă el. Desigur a fost muşamali/ată, dar am auzit că mai mulţi invitaţi sunt şi acum orbi, şi că medicii nu ar mai avea nicio speranţă.

— Perfect adevărat, spuse senatorul. E o adevărată tragedie. Trei din ei au orbit complet. Tânărul Moper, un băiat de mare viitor; unchiul său din Kansas, un om foarte valoros; şi logodnica tânărului Moper, o fată încântătoare, după câte mi s-a spus. Vedeţi ce se întâmplă când ai de-a face cu un traficant necunoscut! Poşirea pe care au băut-o conţinea alcool metilic.

— Paralizează nervul optic, spuse domnul Boles sentenţios.

Dar te poţi încrede oare în vreun traficant? întrebă Juan. Nu există întotdeauna riscul unui accident? S-ar putea să fie alcool metilic şi în whisky-ul acesta.

— Pentru Dumnezeu, nici nu pomeni de aşa ceva, exclamă domnul Adelaide, golindu-şi paharul şi cutremurându-se. Orbire! Nici nu pot să mă gândesc la aşa ceva.

— Puteţi fi siguri de marfa asta, spuse senatorul.

Pare să nu mai aibă acelaşi gust ca acum câteva minute, vorbi colonelul.

— Creezi, într-adevăr? întrebă domnul Adelaide nervos.

— Prostii, spuse domnul Boles. Nu vezi că te tachinează!

Treptat, domnul Adelaide îşi recăpătă încrederea, în timp ce domnul Boles povestea ceva despre o criză la Bursă. Era o poveste răscolitoare despre nişte agenţi care au pus toţi banii pe o anumită acţiune, şi clienţii care nu voiau să vândă până nu se urcă, şi acţiunile au pierdut două, trei, ba chiar cinci puncte între vânzări, şi ordinele de vânzare care se îngrămădeau în timpul nopţii; şi despre acţiuni care se vând „la preţul pieţei”, şi altele care merg până la miile tradiţionale.

Juan habar n-avea despre ce era vorba, dar asculta cu atenţie, dând din cap de parcă se pricepea, şi aplaudă la sfârşit... Whisky-ul lucra în vinele lui, cărându-şi încărcătura

obişnuită de încredere în sine până la fiecare părticică din trupul său. Sângele lui, mai uşor şi mai îndrăzneţ decât sângele sobru, ţâşnea năvalnic din inima lui, trecea nepăsător prin artere, se vâra cu stăruinţa-i obişnuită până în răstoaca vaselor capilare, şi se întorcea cu încredere mărită prin reţeaua vinelor. Juan se simţea în stare să înfrunte un expert în finanţe în chiar specialitatea sa. Era gata să dezbată cu un episcop canoanele cele mai misterioase ale bisericii; cu un general, strategiile militare. Hotărî, în schimb, ca de îndată ce va prinde prilejul, să le spună acestor americani eminenţi ce credea el despre America...

— Avuţia în slujba omenirii, spuse senatorul. Acesta este lucrul pe care vreau să trăiesc să-l văd. Ce-ar fi dacă ai mai destupa o sticlă, domnule colonel?

Domnul Adelaide îl încredinţă că acest ideal se apropia e u paşi repezi.

— Anul trecut, au fost Îl.000 de asasinate în America. Din numărul acesta au rămas numai 249 condamnări şi treisprezece executări capitale. Ca atare, instanţele noastre devin pe zi ce trece mai umanitare şi oamenii se poartă mai cu milă faţă de slăbiciunile fraţilor lor. Astăzi, aşa cum prevedea Emerson: „Nu-i drămuită calitatea milei”.

— Oare sticla asta este de aceeaşi provenienţă ca şi cealaltă? întrebă domnul Boles. Pare să aibă un gust oarecum diferit.

Domnul Adelaide îşi gustă whisky-ul, neliniştit:

— Sper că nu are nimic, spuse el, sorbind din nou. E foarte tare, nu-i aşa?

— Sigur că n-are nimic, spuse senatorul, supărat. I-ai speriat pe toţi cu gluma dumitale, Motley.

— Dacă este cineva în care poţi avea toată încrederea că are un alcool bun, apoi acela este un senator al Statelor Unite, spuse colonelul, măgulitor, şi umplu toate paharele.

— Aşa e, aşa el spuse Juan, salutând din cap pe gazdă.

— Omenirea, rosti senatorul, visător. Cuvântul însuşi este înălţător. Dacă te gândeşti ce putere imensă ţine universul

închegat, şi-ţi aminteşti că aceeaşi putere dă formă lacrimii de pe obrazul unei mame – hm! Ei bine, aceasta este o comparaţie foarte grăitoare şi ar trebui să ne înveţe pe toţi câte ceva. N-ai dori, domnule Motley, ca ţara dumitale să adopte o atitudine mai umanitară faţă de India de pildă? Ce lecţie ar fi pentru întreaga lume dacă englezii s-ar lăsa convinşi să se poarte cu bieţii hinduşi aşa cum ne-am purtat noi cu indienii noştri!

Juan fu oarecum uimit de această sugestie, căci ştia că aproape toţi indienii nord-amerieani fuseseră exterminaţi, iar senatorul Auber părea un om prea blând ca să poată susţine ideea unui pogrom în India. Şi, fireşte, nici nu se gândea la aşa ceva.

— Nu creezi că oamenii aceia au firi atât de blânde şi c-ar trebui să fie lăsaţi în pace, întrebă el, aşa cum i-am lăsat şi noi pe indienii supravieţuitori în pace, în rezervaţii potrivite, ca să-şi ducă viaţa fără amestec din afară şi în conformitate cu propriile lor valori spirituale? Eu cred că da. De fapt, am de gând să propun senatului ia cel mai apropiat prilej, să examineze – în termenii cei mai amicali, bineînţeles – măsurile ce se pot lua spre a acorda independenţă Indiei pe linia pe care am indicat-o mai sus.

— Ce părere ai despre asta, domnule Motley? întrebă domnul Adelaide, lingându-şi buzele. Englezii sunt pe punctul de a înfrunta o criză foarte serioasă în India, nu-i aşa?

— Nu cred, spuse Juan cu răceală, şi în orice caz aş prefera să vă spun ce părere am eu despre Statele Unite.

Senatorul şi domnul Auber zâmbiră cu un aer superior, dar atitudinea lui Juan îi împiedică să-l întrerupă. Era totuşi ciudat cum un pic de whisky îl făcea adeseori filosof; ceva mai mult whisky îl făcea bătăios; şi puţin mai mult încă îi dădea un aer pontifical. Juan urmă:

— De obicei, sunt un om tăcut; arareori vorbesc mult. Văd tot felul de lucruri şi ajung la concluzii foarte interesante eu privire la de, pe caro însă obişnuiesc să le păstrez pentru mine. Dar acum vreau să vă explic de ce nu

pot împărtăşi părerea pe care dumneavoastră – împreună cu majoritatea americanilor – o aveţi că America se află în fruntea lumii în privinţa tuturor artelor civilizaţiei. Această credinţă a dumneavoastră se întemeiază pe un belşug de invenţii mecanice în toată ţara: avioane, săli de baie şi gramofoane. Recunosc că aceste lucruri sunt destul de moderne, dar, în ciuda lor, America este de fapt o ţară ciudat de înapoiată. Mie, personal, îmi place, dar aceasta nu mă orbeşte într-atât încât să nu văd că ea este ultimul sălaş al romantismului şi al altor fenomene medievale. De pildă, se comit mai multe crime în America decât s-au comis în Anglia de la Războiul celor Două Roze încoace; popgrul vostru este tot atât de apatic faţă de guvernul central precum erau şerbii şi iobagii; spre a reuşi să realizaţi ceva, trebuie să recurgeţi la tot felul de speculaţii; credeţi în ghicitori şi alhimişti, atâta vreme cât vorbesc din Wall Street; legea prohibiţiei este un exemplu tot atât de patent de legislaţie de clasă cum erau legile de vânătoare ale regilor Plantageneţi; universităţile încurajează o industrie anostă şi medievală; ziarele dumneavoastră sunt tot atât de pline de personaje ca şi prologul Povestirilor din Canterbury şi prietenia pe care o legaţi cu atâta uşurinţă – o trăsătură încântătoare, mărturisesc – seamănă leit cu aceea pe care o aveau între ei pelerinii lui Chaucer.

Ajuns aici, Juan se opri ca să mai răsufle puţin, iar toţi ceilalţi se repeziră să-l întrerupă, să-l contrazică şi să protesteze zgomotos. În clipa aceea, în cameră, coborî o beznă îngrozitoare, urmată de o tăcere mormântală.

Această tăcere nu dăinui decât o clipă, şi apoi se auzi vocea domnului Adelaide scoţând un ţipăt înspăimântător:

— Am orbit, am orbit, o, Dumnezeule, am orbit!

Juan clipi în întuneric. Prin faţa ochilor îi pluteau stele fantomatice, cenuşii şi verzi. Să fie oare adevărat? Nu-i venea să creadă, dar totuşi simţi un fior de spaimă.

— O, o, o, am orbit! se tângui domnul Adelaide. Am ştiut tot timpul că era alcool metilic!

— Prostii! strigară domnul Boles, colonelul şi senatorul în

cor. E o pană de electricitate, atâta tot.

Juan râse:

— Fireşte că e o pană, spuse el cu încredere.

— Nu vedeţi nici dumneavoastră? Atunci aţi orbit cu toţii. Dumnezeu ne-a luat lumina ochilor – vocea domnului Adelaide era întretăiată de suspine – aşa cum i s-a întâmplat tânărului Moper, pentru că am călcat legea. Orb! Orb! Şi am fost un păcătos toată viaţa mea. Am încurajat mândria şi aroganţa; am minţit; i-am înşelat din ciudă pe semenii mei şi acum am orbit de-a binelea. O! O! O!

— Taci, pentru Dumnezeu! spuse senatorul, mânio’s. N-are nimeni un chibrit?

Dar nimeni nu putu găsi chibrituri, în afară de Juan, care le vârî repede în buzunar, ân timp ce domnul Adelaide, care băuse mai mult decât toţi ceilalţi, striga:

— Nu vreau să tac! Vreau să mă căiesc! Mă căiesc acum, deoarece am minţit şi am stârnit neînţelegere între popoare. Am răspândit calomnii şi am ucis adevărul lui Dumnezeu. Am fost un prost şi un păcătos şi Dumnezeu m-a pedepsit cu orbirea! Dar nu voi mai scrie un singur cuvânt, niciodată, niciodată, niciodată, dacă Dumnezeu îmi redă vederea. Vai, Doamne, Dumnezeule!

Se auzi un foşnet de hârtii rupte. Domnul Adelaide distrugea notiţele pe care le avea în buzunar, notiţele articolelor care urmau să umple paginile întâi ale ziarelor din întreaga ţară. Apoi, spintecând întunericul, sună telefonul. Colonelul, care se afla mai aproape, se poticni spre aparat şi ridică receptorul.

— Alo, spuse el. Ce spuneţi? O siguranţă arsă? Da, aşa m-am gândit şi eu. E în regulă, mulţumesc!

Se adresă camerei invizibile:

— S-a ars o siguranţă. O să avem iar lumină dintr-un moment în altul.

Lumina se aprinse înainte să fi sfârşit fraza, şi toată lumea clipi din ochi în faţa strălucirei neaşteptate. Domnul Adelaide, cu gura căscată şi ochii holbaţi, privi în jur. Părul îi era vâlvoi şi obrajii uzi de lacrimi. Se bâibâi’ şi, după o

clipă de bucurie copilărească, faţa i se acoperi de ruşine şi umilinţă. Erau cu toţii acum dureros de treji, deşi cu câteva clipe înainte fuseseră foarte însufleţiţi.

— Ei bine, domnule Adelaide, cum e când eşti orb? întrebă domnul Boles cu cruzime.

Ziaristul se smiorcăi şi înghiţi cu noduri; deschise gura ca o pisicuţă care caută să zică *miauu,* însă timp de o secundă-două nu ieşi niciun sunet, văzându-se numai lin gol trandafiriu, o limbă care se arcuia în zadar – şi apoi se auzi un mic ţipăt ascuţit.

— E-e-eh, făcu domnul Adelaide.

Sg ridică zgomotos de pe scaun, tremurând din toate mădularele, şi ieşi fuga din cameră.

Colonelul şi cu domnul Boles râseră cu răutate, iar senatorul rosti:

— Nu ţine la băutură!

Juan strânse cu grijă câteva din bucăţile de hârtie pe care domnul Adelaide le rupsese şi le împrăştiase pe jos.

Pe un fragment citi: „... patruzeci şi opt de state fără bariere vamale între de. Ce n-ar da Europa ca să se bucure de o atare situaţie?” Pe altul: „Când noi putem să ne îngăduim să construim c-îte crucişătoare, vase de linii’ şi submarine vrem, de ce să dăm ascultare cererilor de reducere a armamentelor!” Iar pe un al treilea: „Toată cinstea doamnei una Hackett din Bowling, Kentucky, care a născut trei gemeni pentru a doua oară în douăsprezece luni. Şase copii pe an este într-adevăr un record care cu greu poate fi egalat în altă ţară în afară de America.41

III

L a gustarea de dimineaţă, guvernatorul şi doamna Dekker erau prea preocupaţi cu discutarea ceremoniei care urma să aibă loc în ziua aceea ca să-l cerceteze prea îndeaproape pe Juan cu privire la felul cum petrecuse în seara precedentă. Îl întrebară cum îl găsise pe senatorul Auber şi dacă domnul Adelaide se dovedise un om de societate plăcut; dar înainte ca el să poată răspunde, se zoriră unul pe altul, căci era târziu şi străzile aveau să fie

atât de ticsite, încât nimeni nu ştia cât timp le va trebui ca să ajungă la Capitoliu unde domnul Boomer urma să devină preşedintele Boomer. După care emiseră câteva zgomote dezaprobatoare cu privire la vreme, căci plouase ţoală noaptea şi mai ploua îndesat, uneori cu rafale piezişe de vânt, uneori căzând în linii drepte, dar fără a da vreodată semn că se va subţia sau opri. Parada va fi un dezastru! Bieţii soldaţi! exclamă doamna Dekker.

Şi toţi bieţii marinari, adăugă ea, cu toate că ei sunt probabil obişnuiţi cu apa şi poate că-i supără mai puţin.

Străzile erau pline de maşini, strălucitoare şi ude, şi de oameni purtând umbrele care picurau. Nu era departe până la Capitoliu, dar le trebui multă vreme soţilor Dekker şi lui Juan ca să ajungă până acolo şi să-şi găsească locurile, dat fiind că erau mulţi care urmăreau acelaşi obiectiv.

Deasupra scării largi care cobora de la Capitoliu se ridicase o platformă cu un pavilion deschis la mijloc, înăuntrul căruia domnul Boomer urma să depună jurământul… De fiecare parte a pavilionului erau locuri pentru persoanele de vază – ambasadorii şi membrii ambasadelor, membrii fostului şi noului Cabinet, guvernatorii de state, şi aşa mai departe… în vreme ce în faţa acestei tribune, formând o jumătate de cerc în piaţă, se întindea un imens hemiciclu de bănci aproape cu totul acoperit cu un acoperiş negru de umbrele de ploaie.

La ora anunţată sosiră vechiul preşedinte şi cel nou, împreună cu preşedintele Curţii Supreme şi multe alte persoane de seamă, şi domnul Boomer sărută Biblia şi răspunse cu glas tare: „Da, jur1’ la o întrebare pusă de preşedintele Curţii Supreme şi astfel prin graţia poporului deveni urmaşul lui Washington şi al lui Lincoln şi locatarul Casei Albe.

După sfârşitul ceremoniei, soţii Dekker se înapoiară la maşina lor şi se îndreptară spre o altă tribună cu bănci, aflată alături de Casa Albă, spre a privi la paradă. Încă din ziua când, fiind băiat mic, Juan văzuse soldaţi englezi mărşăluind la nesfârşit pe o şosea din Gloucestershire,

vederea unei trupe în marş constituise pentru el unul dintre cele mai răscolitoare spectacole, aşa încât se aplecă acum înainte cu mult interes, spre a privi cum îşi salută armata americană noul ei preşedinte.

— 288 —

Din pricina ploii, soldaţii erau îmbrăcaţi în mantale care le îngreuna mişcăi’ile, şi defilau în rânduri pe plutoane – sau echivalentul american – încât parada, cu frontul ei larg şi culoarea kaki înnegrită de ploaie, părea o avalanşă imensă şi greoaie ce nu se putea opri uşor, şi care venea vălătucindu-se. Cavalerie, infanterie şi artilerie treceau, o întreagă oaste cu stindardele în vânt sub cerul cenuşiu. La intervale egale apărea câte o fanfară, suflând şi pufuind voiniceşte în mers, legănindu-se în marş sau sunând în voie din trompete când veneau călări… Iată un regiment care purta pălării cu boruri largi şi care avea o alură mai liberă şi. Mai mândră decât ceilalţi.

— Infanteria marină, spuse guvernatorul.

Subofiţerii acestei arme păreau oameni tare căliţi, un fel de încrucişare între cow-boy şi centurion. După ei venea o fanfară şi mai însufleţită, şi marinari cu berete albe şi uniforme albastre care nu erau întinate de ploaie… Şi apoi alte uniforme kaki, mereu şi mereu, până ce, în mijlocul acestei monotonii de culoare, străluci roşul1; tunici roşii cu centiroane albe şi tunici albastre, pantaloni albi, caschete şi chipiuri. Acestea erau regimente de miliţie formate din voluntari îmbrăcaţi în uniformele de pe vremuri.

— Albaştrii din Richmond, spuse cu mândrie guvernatorul. Garda pedestră din Connecticut.

Dar kakiul era culoarea precumpănitoare a defilării; kaki ui care absorbea ploaia şi mărşăluia cu o putere sumbră. Doamna Dekker se cam plictisi cu monotonia repetată la nesfârşit a acelei culori.

— N-are să-mi pară rău să plec mâine din Washington, spuse ea. Vremea asta îngrozitoare îţi face Florida tare dragă. Nu-mi venea de loc s-o părăsesc, însă guvernatorul avea treburi la Cincinnati, şi apoi era de datoria noastră,

nu-i aşa, să venim aici spre a vedea apoteoza domnului Boomer. Nu că prezenţa noastră i-ar ţine de cald, dar…

Treceau trupe de negri, unii din ei zâmbind larg cu o fericire neostăşească. Iar din văzduh, din ceaţa îndepărtată, sosi pe neaşteptate un mare avion cenuşiu, cu un colac de nor în jurul botului, urmat de două avioane mai mici şi durdulii. Din pricina vântului, întâmpinau greutăţi să-şi menţină zborul. Erau mereu suflaţi într-o parte…

— De ce nu vii cu noi în Florida? întrebă doamna Dekker. Călătorim cu maşina până acolo. Am venit cu ea acum zece zile şi am luat trenul de aici până la Cincinnati din pricina frigului. Trebuie neapărat să vezi sudul.

— Mi-ar face mare plăcere, spuse Juan. Cine sunt aceste persoane cu umbrele?

Un grup de oameni îmbrăcaţi pompos în redingote treceau prin faţa lor. Mergeau cu pas vioi, legănându-şi braţele şi purtând deasupra pălăriilor lor înalte umbrele alb5 şi trandafirii.

— Habar n-am, recunoscu doamna Dekker, dar are să-ţi spună guvernatorul.

— Clubul Republicanilor din Pittsburg, sau Indianapolis sau – de-nu-ştiu-unde, spuse guvernatoru,

— Carev dragă, spuse doamna Dekker, domnul Motley vine cu noi în Florida.

— Ei bine, asta e minunat. Era să ţi-o propun eu însumi. Pe cuvintul meu. Dar ce vine acum?

— E foarte drăguţ din partea dumneavoastră, spuse Juan, totuşi oarecum surprins, deşi bucuros de invitaţia care făgăduia să-i asigure viitorul imediat în condiţiile cele mai ferici le.

Treceau acum cow-boy călare pe cai minunaţi, şi după fi indieni, unii călări, cu pene strălucitoare, iar alţii, dovedind mai puţin spirit aventuros, îngrămădiţi unii peste alţii în maşini. Apoi, pe un ponei ud leoarcă de ploaie, se ivi un personaj solitar. Era în pielea goală şi arogant, şi în timp ce călărea separat parcă de mulţimea din faţă şi de cea din spate, ceva rece şi singuratic păru să întrerupă soliditatea

procesiunii. Din rindurile spectatorilor, un val de uimire îl însoţea fantomatic. Ploaia lucea pe pielea lui castanie; coapsele lui goale strângeau coastele căluţu. Lui cu părul inegal ţesălat, şi trei pene i se pleoşteau din părul negru şi ud. El singur, în toată procesiunea uriaşă, părea iremediabil singur. Nu privea nici la dreapta, nici la stânga, nepăsător faţă de mulţime, de parcă nu venise să aducă cinstire, ci spre a rosti: „Eu sunt America. Eu sunt cel care a zărit primul caravelele lui Columb; primul care a vorbit cu englezii în Virginia; primul care a luptat împotriva spaniolilor şi a olandezilor, a francezilor şi a englezilor. Sângele meu e cel care pictează arţarii în roşu şi slăveşte stacojiul seumpiilor. Tot ce vine aici sa schimbă; dar eu nu m-am schimbat. Eu sunt America”.

Procesiunea trecu…

— Charleston nu se află chiar pe şoseaua principală care duce în Florida, dar am putea să ocolim pe acolo, spre a o vizita pe mătuşa dumitale Rachel Legare.

Doamna IX kker nu se prea sinchisea de indian – mai văzuse ea Piei-Roşii şi înainte şi îi socotea cu mulij

19 – Juan în America

Inferiori negrilor – căci mintea îi era ocupată cu planuri cum să-l distreze pe Juan. Era una din femeile acelea active şi săritoare care, fiindu-i dragă acea parte a omenirii recomandată de bunele maniere, socoteşte ospitalitatea ca pe o virtute firească şi, prin dezvoltarea ei chibzuită, o face cea mai plăcută din toate virtuţile. Aşa încât de pe acum cumpănea în sinea ei pe care anume din tinerele femei frumoase din Miami să le poftească la prima ei serată: cu care anume tineri i-ar face plăcere lui Juan să călărească, să înoate, şi să joace tenis…

Iar ploaia cădea de parcă n-avea de gând să se mai oprească. Rigolele erau pline cu apă; acoperişurile luceau umede în după-amiaza cenuşie; şi fiecare stradă era spălată lună. C’ând veni seara şi oraşul se mai linişti, ploaia păru să cadă cu mai multă îndârjirc, născând răpăituri lichide prin trecerea ei prin aer şi plescăind în zeci de

băltoace pe caldarâm sau bătând stăruitor în geamuri. Potopul nu se mărginea numai la Washington, deoarece aproape ţoale statele din răsărit erau bântuite de furtuni, unele venite din nord, iar altele din munţi.

— O să avem inundaţii dacă nu se opreşte chestia asia, spuse guvernatorul.

— Mâine o să fie frumos, spuse soţia lui, cu vocea liniştită a cuiva ale cărui dorinţi sunt în general respectate. Şi în dimineaţa următoare, ca fu într-adevăr în măsură să zică: „Ce ţi-am spus?” căci ploaia se opri. Câtăva vreme şi ei porniră bine dispuşi la drum, trecând Potomacul sub un soare palid care dădea tuturor lucrurilor o patină de argint vechi. Erau încredinţaţi că toată călătoria va fi plăcută.

Se înşelau însă. La amiază ploua din nou. Pământul roşu al Virginiei era clisos. Pădurile ei, care creşteau în petice neregulate, atârnau grele sub povara apei, şi toate unduirile peisajului accidentat, care ar fi putut să pară atât de vesele, erau şterse şi monotone.

— Ue obicei are o înfăţişare sălbatică şi veselă, lămuri doamna Dekker. Pare un cavaler în cămaşă, cu părul nepudrat şi cu un pahar – ba chiar cu o sticlă – în mână. O ţară atât de atrăgătoare; puţin zăpăcită, puţin visătoare, dar care ştie să te facă foarte fericit, îmi pare rău că jtiu-i vezi faţa mai îmbietoare.

— Dar e mai bine s-o vezi aşa decât să n-o vezi de loc, adăugă guvernatorul. Asta e partea cea mai bună a Americii, în ciuda tuturor lucrurilor ce se spun în Vest. Când vorbesc de America, mă refer la cele treisprezece state iniţiale. De au dat lumii un dar nou şi nepreţuit: nu numai forma ideală, dar şi cea vizibilă a libertăţii. De au îmbogăţit întreg spiritul omenirii. Iar restul Arnericii s-a agăţat de trupul ei.

Automobilul guvernatorului era un Rolls-Royce mare şi închis. Înainta liniştit şi aproape fără zgomot, în afară de susurul cauciucurilor pe şoseaua udă. Guvernatorul şedea în faţă, lângă şofer. O parte a obrazului îi era umflată de o priză de tutun de mestecat. Din când în când scuipa, însă

nici necuviincios pe jos, nici în mod vulgar pe fereastră, ci într-o scuipătoare argintată fixată în podea, care era probabil dichisul cel mai excepţional al maşinii sale. Din timp în timp se întorcea spre a vorbi cu soţia sa şi cu Juan, hazliu, cu înţelepciune, sau pentru a repeta: „O să avem inundaţii, vă spun. I; Spre a-şi întări spusele, arăta cu degetul la pâraiele care se şi ridicaseră până la marginea şanţurilor şi la râurile umflate.

Luară masa de prânz la Richmond şi-şi continuată apoi drumul. Pământul roşu al Virginiei dădu pas ţarinei nisipoase a Carolinei de Nord. Peisajul deveni mai neted. Ploaia tot cădea. Şi doamna Dekker îl interoga stăruitor pe Juan despre ramificaţiile Montley-ilor englezi: despre fraţii şi surorile lui sir Hildebrand – Oswald, Caroline, Cuthbert şi Anne. Bietul Cuthbert cel bubos, care murise pe o măgură în Africa de Sud; Oswald care ducea un trai bizar la Capri; Caroline care se măritase cu un om al bisericii, şi Anne al cărei soţ fusese ucis la Capul Ilellas. Apoi, la fel de neobosită se interesă de familia acelui Thomas care fusese guvernatorul provinciei Cooch-Parwanee, şi a generalul ui-maior William Motley; şi a Motley-ilor din Australia; şi despre familiile celor cu care se măritaseră fiicele bătrânului Horatio. În ce-i privea pe Noel şi pe Rhea, doamna Dekker părea să ştie mai multe decât Juan. După aceea ea îi împărtăşi alte amănunte privitoare la Motley-ii americani şi la propria ei familie, risipită în Nord şi Sud, în aşa fel încât ea, care fusese obişnuită cu o casă plină de lume, era acum o femeie singuratică – sau ar fi într-adevăr aşa dacă n-ar lupta împotriva singurătăţii – iar legăturile dintre familiile Dekker şi Motley erau…

— Dar ce-ţi pasă dumitale de toate aceste persoane? exclamă ea în sfârşit. Trebuie să te fi plictisit de moarte cu vorbăria mea. Acum am să-ţi povestesc despre mătuşa dumitale Rachel Legare din Charleston – cred că ar trebui să ne abatem prin Charleston, nu creezi, Carey? — căci povestea ei e cu adevărat interesantă.

În timp ce doamna Dekker îşi aduna gândurile în vederea

acestei naraţiuni, ei intrară într-un orăşel mic şi încântător – încântător în ciuda ploii – numit Raleigh, unde hotărâră să petreacă noaptea şi unde auziră ştiri neliniştitoare privitoare la râuri care se şi revărsaseră sau erau în plină creştere. Dar guvernatorul socoti că nu aveau nimic de câştigat amânând călătoria, şi astfel o porniră iar la drum în dimineaţa următoare, aşteptându-se într-un fel la aventuri şi cu ochii atenţi la privelişti neobişnuite.

Dar nu Îi se întâmplă nimic şi nu zăriră nimic extraordinar c-îtăva vreme, încât doamna Dekker îşi putu depăna fără întreruperi povestea mătuşii Rachel; cum la vârsta de şaisprezece ani venise la nişte prieteni la Richmond şi cum, chiar în ziua aceea de aprilie când tunurile deschiseră foc asupra Fortului Sumter, se logodise cu tânărul Francis Legare. Rudele ei din Nord se mâniară cumplit. Ei nu ar fi aprobat în nicio împrejurare căsătoria ei cu Legare: sărac, mândru, străin faţă de ei atât ca fire cât şi în purtări. Dar acum venea războiul, şi cum se putea oare împărţi familia în taberevrăjmaşe? Fratele Reuben veni în goană la Richmond, blestemând-o pe sora lui care îl sustrăgea de la afacerile şi de la câştigul de bani care

ii erau atât de dragi; şi o găsi plecată. Căci Rachel avea pe lângă frumuseţe, şi curaj, şi măritându-se cu Francis – el înfocat partizan al luptei, iar ea molipsită de avântul lui generos – se dovedi gata să îmbrăţişeze cu totul cauza statelor din Sud. Fugiră deci la Charleston, unde Francis îşi avea reşedinţa, şi unde Reuben nu-i mai putea urmări, chiar dacă ar fi vrut, căci Carolina de Sud se şi afla în război… Şi urmarea povestirii era exact ceea ce era de aşteptat de la o astfel de romanţă, al cărei sfârşit este prin tradiţie tragic. Francis – căpitanul Legare de la apusul soarelui din ziua precedentă – fu ucis la Gettysburg, iar pruncul nou-născut al Rachelei muri de foame şi de diaree şi de amarnica mâhnire a mamei lui; iar Rachel trăi mulţi ani în mizerie printre oamenii înfrânţi, mindu-şi prietenii din Nordul învingător, împreună cu sora lui Francis, Sally, cu cinci ani mai tânără decât ea, susţinându-şi ura, căci atunci

când una se mai îmblânzea de prea mult piâns, cealaltă se înverşuna, şi viceversa… şi apoi mama ei muri – Annabel, fata căpitanului de vas – lăsmdu-i ei, bietei copile, toată dragostea ei – singura ei dragoste adevărată, spunea lumea, căci tatăl, Sam Motley murise, iar Reuben era atât de dur şi de lacom încât Annabel nu-l putea suferi – şi astfel, până la urmă, toată dragostea ei, şi banii ei de asemenea, îi rămaseră lui Raciiel pe care n-o mai văzuse de treizeci şi mai bine de ani, şi era atunci abia o şcolăriţă plecând în vacanţă; iar această vacanţă, care din cauza galanteriei Sudului ridicat la arme îi cucerise inima, devenise o viaţă întreagă lipsită de orice vacanţă în tot cursul ei.

— Devin cu adevărat guralivă ori de câte ori vorbesc despre ea cum era la Richmond, spuse doamna Dekker. O simplă copilă, înfruntând dintr-o singură dată îndoita problemă a căsniciei şi a lealităţii naţionale, şi alegând cu mare nobleţe calea cea mai glorioasă şi mai anevoioasă. Carey spune că nu era nicio problemă, dar eu cred că ea şi-a ales această cale în deplină cunoştinţă de cauză, căci a refuzat să fie dusă acasă după terminarea războiului, şi nu i-a părut niciodată rău că spusese „da” atunci când Francis i-a cerut mâna. E un adevărat caracter, deşi s-o vezi cât e de mititică. Şi n-a primit să ia banii pe care-i lăsase mama ei, decât spre a-l împiedica pe Reuben să pună mâna pe ei…

Trecură frontiera de stat a Carolinei de Sud şi inundaţia anunţată începu să ia contururi mai reale. Ici-colo, pustiul nisipos şi sălbatic era deja cuprins de ape şi tufişurile inundate până la jumătate. Apele revărsate erau când împestriţate de neagra răpăire a ploii, când năpădite de umbra norilor furtunoşi. Uneori, şoseaua mai ridicată faţă de mediul înconjurător era ca o punte nesfârşită, care încerca să treacă peste un râu lipsit de maluri, şi o dată sau de două ori trecură prin băltoace care ajungeau până la axa roţilor. Întâlniră maşini gonind spre nord, ai căror şoferi le strigau în trecere că şoseaua era distrusă, podurile luate de

puhoi, şi că ar trebui să se întoarcă cât mai este timp.

— Merită totuşi să vedem ce putem vedea, spuse guvernatorul, şi, îndemnându-l pe şofer să meargă mai departe, scuipă cu un *plop!* melodios drept în scuipătoarca argintată.

— Ne aflam la San Francisco când a avut loc cutremurul, spuse doamna Dekker cu un suspin. Guvernatorul s-a distrat foarte mult şi a stăruit să rămânem acolo până va fi stins incendiul.

— Hai, hai, hai, draga mea, protestă soţul ei, nu e nicio primejdie într-o picătură, două de apă. Domnul Motley îşi va face o impresie foarte proastă despre mine dacă îi vorbeşti aşa.

— Îmi place să văd lucruri noi, spuse Juan. Mi-ar părea foarte rău dacă ne-am întoarce acum.

— Ei bine, atunci n-o să fie vina mea dacă ne înecăm cu toţii.

Doamna Dekker se instală mai confortabil şi privi la peisajul schimbător.

Ajunseră la o nouă zonă inundată. Prăvălioara părăsită a unui negru se înălţa pe o insulă micuţă, cu apa pleoscăind până-n prag. Era clădită din lemn care nu fusese vopsit niciodată şi căpătase cu timpul o culoare cenuşie; pe zid era înfiptă o tablă pe care scria: „Aici nu e loc pentru, pier de-vară. A Ploaia se oprise şi soarele după-amiezii strălucea printr-un nor, împodobind apele cu dungi mari de lumină... Norul se îndepărtă spre mare şi soarele se ivi limpede şi puternic. Apele luciră atunci ca o baltă imensă de vin gălbui, iar ramurile negre care răsăreau deasupra lor erau smălţuite cu un verde nebănuit. Din ce în ce mai mulţi nori se îngrămădeau spre mare şi, pe măsură ce fuga lor se transforma în derută, cerul se pavoaza cu drapele de un albastru triumfător.

— Eram sigură că se va face frumos, spuse doamna Dekker,

Norii arătau acum ca nişte cozi lungi pământii şi

stindardele albastre umpleau cerul cu triumful lor azuriu. Şoselele străluceau ca o lumină orbitoare şi apele revărsate erau galbene şi luminoase.

La o cotitură a şoselei, un poliţist opri maşina spunându-le că nu pot merge mai departe; podul, deşi încă în picioare, nu oferea siguranţă. Puteau să mai înainteze circa cinci sute de metri spre a-l privi, dar ar fi o curată nebunie să încerce. Să treacă peste el.

— E în regulă, spuse guvernatorul. O să mergem doar să ne uităm.

Alte două maşini şi o ambulanţă a Crucii Roşii erau oprite la intrarea pe pod şi ocupanţii lor priveau la imensa întindere de ape portoc-alii-roşietice, dungate ici-eolo cu spumă albicioasă, care se învolburau şi învârtejeau în faţa lor. Podul nu era un pod simplu arcuit sau suspendat, ori cu grinzi în consolă, ci un viaduct cu alternări de terasament care trecea peste o mlaştină largă pe unde, în vremuri normale, râ’ul se strecura alene de-a lungul mai multor braţe. Dar acum braţele erau o singură apă, fioroasă şi plină de măi’eţie, lucind ca un tigru sub soarele în amurg. Ajunsese la nivelul şoselei şi lipăia pe marginile ei. Se năpustea cu Valurile-i zgomotoase şi cu fâşii iute înghiţite de înspumări. Un porc plutea la vale, înotând cu deznădejde. După el urma o vacă moartă; iar mai departe se zărea acoperişul unei case oprite de pod.

Soţii Dekker şi Juan stăteau alături de ceilalţi privitori şi ascultau ştirile. Oamenii de la Crucea Roşie tocmai pescuiseră din râu un băiat negru mort. Erau probabil multe victime şi multe pagube, dar dacă apele nu vor mai creşte, nu va fi prea serios. Nu cu adevărat serios, afirmau ci.

Un catâr veni pe apă, se năpusti sub pod, şi cu o sforţare vitejească, se întoarse şi se virî în rostoaca de iângă mai. Încercă să urce sus, dar malul era prea abrupt. Se luptă cu îndârjire, arătându-şi dintâi gălbui şi galbenul pătat cu brun al ochilor.

Juan coborî până la mai şi încercă să-l ajute, în vreme ce câţiva oameni îi strigau să ia seama, iar doamna Dekker îl

implora să vină înapoi. Catârul avea în jurul gâtului un căpăstru vechi şomoiogit, rupt în mai multe locuri, şi Juan puse mâna pe el. Căpăstrul se umflase de atâta stat în apă şi mâna lui Juan, lunecând sub el, se prinse între căpăstru şi gitul catârului. Catârul, îndărătnic ca toţi catârii, tocmai când era pt punctul de a fi salvat, hotărî că tot primejdia, e mai sănătoasă. Îşi scutură capul, se afundă violent, şi o porni spre larg.

Cum mâna îi era prinsă strâns, Juan fu tras după catâr. Căzu cu un plescăit neplăcut în apă şi gura i se umplu cu un lichid cu gust mocirlos. Riul era rece, dar şocul nervos pe care-l încercă fu atât de puternic, încât aproape nu-şi dădu seama de neajunsurile fizice. Capul i se ridică deasupra apei şi zări chipurile de pe mai – pe soţii Dekker şi pe oamenii de la Crucea Roşie – împietriţi de groază. Apoi, cum catârul naviga cu însufleţire, un contra-val se sparse deasupra capului său; mai înghiţi ceva apă, şi pierdu din vedere malul.

IV

Juan se trase aproape de catâr, se prinse cu mâna stingă de căpăstru şi-şi smuci mâna dreaptă. După o luptă scurtă, se urcă în cârca animalului. Îşi frecă ochii de apă şi privi în jur. Vălurindu-se vijelios, râul portocaliu-roşietic se vărsa în ceea ce părea să fie un ocean de ape, a căror suprafaţă era presărată cu epave şi ici-colo cu cununi de copaci, şi brăzdată de cute care se dizolvau repede. Se îndreptau spre însăşi inima oceanului, iar malul şi podul rămăseseră departe înapoi.

Catârul încercă atunci să-l muşte pe Juan de picioare. Cu o viclenie de necrezut şi mişcând un git care părea mlădios ca al unui şarpe, îşi sucea capul ba într-o parte, ba într-alta, şi-l ciupea de fluierele picioarelor. Dar Juan reuşi să-l pocnească iscusit şi repetat peste bot, până ce catârul se sătură să mai muşte şi încercă să-şi scuture călăreţul de pe spinare. Apoi începu să zvârle din picioare, dar cum nu avea nimic solid sub picioare, mişcarea rezultantă fu foarte stranie. Juan se afiă adesea în pericol de a fi aruncat în apă,

dar folosind întreaga-i putere şi dexteritate, reuşi să-şi păstreze poziţia. După ce toate videniile sale dădură greş, catârul făcu pe îmbufnatul. Închise ochii, îşi plecă capul şi lăsă apa să-i ajungă până peste nări. Juan se sperie la gândul că ar putea avea intenţia să se sinucidă şi, întinzându-se înapoi, îl apucă de coadă, pe care i-o suci vârtos. Catârul reacţionă numaidecât. Îşi trase nasul din apă, privi înapoi la Juan cu un fel de admiraţie în ochii săi galbeni-căprii, şi apoi o porni înotând iute în josul apei.

Scăpat de teama unei înecări imediate, Juan putu să-şi adune gând urile. La început nu simţise nimic altceva, în afară de uluire faţă de o aventură atât de neaşteptată şi de fapt puţin probabilă, dar acum uimirea cedă locul unei îndreptăţite întristări. Aruncă o privire peste umăr: soţii Dekker şi malul însuşi dispăruseră din zare. Se afla singur, călare pe un catâr cu fire nestatornică, în mijlocul unui vast torent; el care, cu câteva minute mai înainte, călătorea confortabil într-un Rolls-Royce, înconjurat de simpatia unor persoane vesele, înţelepte şi prietenoase. Soarta nu se purtase niciodată faţă de el cu atâta violenţă ca în această năpraznică – şi socotea el, neîndreptăţită – tranziţie de la lux şi confort la frig, singurătate şi primejdie. Fu cuprins de fiori. Deşi încă galben-portocaliu în spatele lui, râul se întuneca în faţă, căci soarele se apleca spre asfinţit. O căldură umedă, venind de la catâr, i se răspândea în coapse, dar trupul în hainele leoarcă era cuprins de răceală. Apa vârtejită îi dădea ameţeli. Departe se zăreau vârfuri de copaci, dar Juan nu-şi putu da seama dacă creşteau pe pământ uscat sau dacă-şi ridicau crengile deasupra apei. Văzu o masă, plutind cu picioarele în sus; un balot de paie; o cutie de lemn pe care sta cocoţată o găină; un closet; un scaun de răchită; o oaie moartă; o mică ’insulă plutitoare de stuf, cu trei iepuri de mlaştină ghemuiţi cu blăniţele lor ude. Nu era nimic care să-l îmbărbăteze sau să-l ajute, în afară de cerul limpede şi de vitalitatea aparentă a catârului său.

Silit de lipsa vădită a unor mijloace practice de a scăpa

să judece mai academic starea jalnică în care se afla, Juan descoperi că era un om excepţional de adaptabil. Bănuise adeseori acest fapt, dar acum îl socoti pe deplin dovedit. O experienţă atât de fantastică şi puţin probabilă ca aceasta, gândi el, ar da naştere la majoritatea oamenilor la emoţii atât de stranii şi neasemănătoare altor emoţii, încât ar avea un efect copleşitor. Dar el, după ce reuşise să-şi stăpînească o scuzabilă uluire iniţială, găsea că putea foarte bine să plutească şi călare pe o spinare de catâr în mijlocul unui râu revărsat din Carolina de Sud, cu o totală nepăsare filosofică faţă de această stare de lucruri şi de fenomenele contingente. E drept, îi era frig. E drept., se simţea amărât. E drept, îl apuca ameţeala când privea prea îndeaproape la apa mişcătoare. Şi era de asemenea adevărat că îi era şi o leacă de frică. Dar frigul, tristeţea, greaţa şi frica nu erau chiar barbarii de dincolo de munţii la care erai îndreptăţit să te aştepţi că te vor cotropi în împrejurările actuale. Erau oaspeţi familiari cu care Juan ştia cum să se poarte. Aşa încât, în afară de aceste neajunsuri banale, Juan încetă să mai fie tulburat de situaţia sa neobişnuită.

Catârul înota neostenit. Parcă mulţumit de vicleniile sale iniţiale şi de lupţa purtată cu Juan când i se urcase în spinare*, nu mai făcu nicio încercare acum să-l arunce din şa. Dovedi chiar anumită amabilitate deoarece, după ce Juan îl bătu pe gât şi-i vorbi prietenos – căci un englez e întotdeauna gata să vorbească cu animalele oricât de rezervat s-ar arăta faţă de oameni necunoscuţi – catârul dădu din cap cu înţeles şi-şi pleseăi urechile lungi ca să-şi arate, poate, un fel de participare bucuroasă la întreaga lor aventură. Se înnopta, dar animalul rămase netulburat. Se ferea de încurcături întâmplătoare cu crăci de copaci, smulgând totuşi în trecere o bună îmbucătură de frunziş. O dată sau de două ori se căzni să înoate de-a curmezişul curentului, de parcăşi dădea seama că exista şi o margine a inundaţiei undeva, dar apa era prea iute, aşa încât foarte curând, cu o înţeleaptă supunere în faţa sorţii, îşi întorcea

iarăşi capul în aval.

Juan se simţi foarte singur după ce se întunecă. Râul emitea un sunet jalnic, şi nu era nici lună, nici orizont. Stelele se iviră, dar erau ca moarte şi arătau ca nişte ţepuşe îndepărtate de lumini. Din portocaliu, râul devenise de un negru catifelat, iar urechile catârului luaseră un aer ponosit şi pierdut.

— Băiat bun, spuse Juan, mângâindu-l uşor pe gât, şi-şi dori pentru prima oară de când o părăsise să se afle din nou în pat cu Olympia, cu toată frumuseţea ei robustă ca să-l încălzească şi să-l reconforteze. Îşi lăsă gânclurile sa plutească înapoi la desfătările din miez de noapte cu pieptul şi braţele ei… şi era gata-gata să cadă de po catâr… Catârii, gândi el, nu sunt tulburaţi de atari viziuni, fiind sterili şi deci, bătrâni sau tineri, neîncătuşaţi de iubiri, mai vechi sau mai noi; motiv pentru care catârii sunt diavoli şi măscărici, dedaţi la aventuri hazlii. Erau multe de spus pe seama unui catâr, care nu se lua nici după taică-său cel conservator – armăsarul, nici după mumă-sa creştină

— Măgăriţa; ci îşi trăia propria lui viaţă, neatârnată şi ilegitimă, şi neîmpovărată de progenituri…

— Sunt multe lucruri de spus po seama catârului, rosti Juan tare, ca spre a acoperi zgomotul râului care îl înconjura; şi bătu prietenos animalul pe gât, tremurând ca varga, căseând, şi numărând stelele ca să nu aţipească.

Departe, în josul râului, două familii de negri erau cocoţate în vârfuri de copaci. Cele câteva palme de pământ pe care le munceau erau sub apă, şi colibele lor, ridicate pe un teren ceva mai răsărit, erau cuprinse de ape până-n' prag. Râul atinsese acel nivel la amiază şi nu dovedise nicio hotărârc de a mai creşte de atunci. Dar bătrânul Zed Kinney şi nevastă-sa Rose, şi Silas Hooker, şi bătrâna-i mamă, şi mătuşa ei şi mai bătrână, şi până şi voinicul Jake Hooker, fuseseră îngroziţi de înaintarea nestăvilită a apelor şi erau încredinţaţi că singura lor nădejde de scăpare era să rămână cocoţaţi în crengi până ce râul va da înapoi.

Era loc berechet în stejarii cei mari, şi chiar oarecare confort, căci aşternuseră câteva pături şi o pernă-două în furca ramurilor şi acolo stăteau cele două femei bătrâne, jeluindu-se din pricina potopului şi privind cum îşi picta soarele silueta portocalie şi argiloasă pe cer. Foarte aproape de bătrâne se aflau Zed Kinney şi Silas Hooker, iar mai sus în copac şedeau nu ştiu câţi copii Kinney şi patrucinci Hookeri mititei. În copacul vecin – cu ramurile din margine atingându-le pe acelea ale primului copac – nevasta lui Zed Kinney şi fiica ei ajunsă la vârsta măritişului, Missy Lou, îşi aflaseră sălaşul, împreună cu voinicul Jake Hooker, parlagiu la abatorul din Chicago, venit să-şi petreacă concediul acasă. Ciţiva porci fuseseră salvaţi şi urcaţi într-un al treilea copac unde legaţi de nişte crengi potrivite, vieţuiau în restrişte, grohăind şi guiţând alternativ. Spre deosebire de purcei, găinile, în număr mare, şedeau cu vădită satisfacţie pe crengile mai joase.

Silas Hooker se bucura de o oarecare faimă ca predicator, şi datorită rugăciunilor lui, timpul trecea mai plăcut. În cursul primei ore sau două după ce se urcaseră în stejari, în vreme ce însufleţirea era, ca şi ei, la un nivel ridicat, Silas se rugase Domnului cu puteri nesecate. Îi amintise lui Dumnezeu de buna chibzuire pe care o dovedise atunci când îi scăpase pe Noe, pe fiii săi şi pe nevestele fiilor săi, şi toate animalele domestice de la o primejdie mult asemănătoare aceleia ce se ivise acum. Îi amintise folosirea strategică a apelor în vederea apărării izraeliţilor împotriva armatelor urmăritoare ale Egiptului; şi stăpânirea talazurilor Galileii de către Cristos în mijlocul furtunii; nu încăpea nicio îndoială că Dumnezeu putea să facă orice voia cu apele mărilor, ale ploilor, şi ale râurilor, de asemenea. „Slăvit fie Domnul!” strigă congregaţia. „Aleluia!” cântaxă ei. Apoi Silas îl evocă pe Sfântul Pavel şi călătoria lui la Malta, un alt pericol asemănător cu al lor, şi oare nu scăpase Sfântul Pavel de lăcomia valurilor? „Amin, amin! strigară ascultătorii lui.

Silas se scărpină în cap. Nu-şi mai putea aminti alte

scăpări biblice de la înec, în afară de aceea a lui Iona, şi nu voia să-i sugereze lui Dumnezeu ideea unei balene atâta timp cât Domnul putea fi convins să organizeze orice alt mod de salvare. Aşa încât îi abătu atenţia spre Shadvacii, Meshach şi Abednego – a căror năpastă era cu totul deosebită – şi spre Daniil, iar în sfârşit, cu o inspiraţie excepţională, îi pomeni de Iacob şi de seara lui. „Aleluia! u ţipară enoriaşii cocoţaţi în porni.

După aceste rugăciuni, Zed Kinney, care avea o voce tare puternică, începu să cânte un imn ce-i fusese sugerat de predica lui Silas, şi la care se uniră toţi ceilalţi:

Oastea Fa'aonului în ma'e s-a-necat O, Doamne-ţi mulţumesc, pe mine m-ai scăpat.

Oastea Fa'aonului n-a mai ajuns la ţă'm O, Ma'ia, nu mai plânge că inima mi-o 'fă'mi!

Ma'ea 'elelor este ma'e în ea tot păcătosul moa'e Când voi ajunge acolo sus în' ai Veni-voi căla'e pe doi mând'i cai…

Şi aşa mai departe. Imnul dăinui mult timp şi, unindu-se cu sunetul râului, dădu naştere unui zgomot gingaş şi jalnic în acelaşi timp. Când se sfârşi, Mammy Kinney, pe copacul învecinat, fu cuprinsă de teama ca nu cumva să fi fost uitată primejdia ei personală, şi începu să cânte la rândul ei:

Nu-i tatăl meu, nu-i f'atele meu, ci *eu,* Doamne Ca'e am nevoie de' ugăciuni!

Nu-i mama mea, nu-i so'a mea, ci eu, Doamne Ca'e am nevoie de' ugăciuni!

Cele două bătrâne, Lizabeth şi mătuşa ei foarte bătrână Malindie, păreau foarte mişcate de acest imn şi se legănau în cuibul lor de pături, cântând. Glasurile lor erau bătrâne şi spai'te şi tremurătoare. Mătuşa Malindie, bolnavă de pelagră, arăta foarte jalnic. Pielea ei era atât de arsă de soare şi de uscată încât părea o mumie, dacă n-ar fi fost lumina jucăuşă din ochii ei. Păru-i alb era pieptănat pe spate, dezgolindu-i fruntea adânc brăzdată, şi o dată cu vioiciunea artificială imprimată de imn, bătrâna bătea aerul

cu braţele-i slabe ca nişte crenguţe arse.

Micuţii Hooker şi micuţii Kinney, cocoţaţi pe ramurile de sus, se liniştiseră curând după ce se adăpostiseră în copac, şi petreceau acum de minune. Bietele bătrâne, ce luptau cu emoţia şi cu cântecul, li se păreau foarte caraghioase, când priveau la de pe furiş prin frunziş, agăţaţi periculos de crengile lor destul de nestabile. Şi deodată micuţul Vincent Hooker – un produs neîntinat al Africii ecuatoriale – o lovi cu piciorul, spre încântarea lui, pe micuţa Kva Kinney – o copilă de culoarea ciocolatei, cu pântecul umflat şi cu părul foarte creţ – care-şi pierdu reazimul şi căzu cu un ţipăt sfişietor. Cântecul religios se opri scurt, şi – din fericire – şi Eva o dată cu el, căci rochiţa i se agăţase de o creangă de jos şi iat-o spânzurată acolo într-o poziţie orizontală, schiţând zadarnice mişcări de înot cu braţele şi cu picioarele şi ţipind înfiorător. Ceilalţi copii ţipau şi ei din solidaritate, iar femeile bătrâne boceau. Mammy Kinney striga porunci din copacul vecin, şi pe Missy Lou era cât p-aci s-o apuce istericalele. Câinii, căci erau mai mulţi legaţi cu curele de crengi, lătrau de zor, şi, cocoţat boiereşte printre găinile sale, un cocoş începu să cânte.

Moş Zed Kinney zbieră să se facă tăcere. Primul său zbierat trecu neobservat; al doilea reduse larma la jumătate; iar al treilea o coborî până la un scâncet neliniştit. Zed ştia cum să obţină ascultare. Fusese vreme îndelungată conductor de vagon Pullman pe linia societăţii de căi ferate Pacific Union, şi obţinuse obişnuinţa de a comanda în cursul îndeplinirii îndatoririlor sale fireşti. Zilnic îşi trimisese călătorii albi la culcare la ora nouă seara, şi-i silise să se scoale la şapte jumătate fix. Se tolănise în compartimentele neocupate, şi citise revistele oamenilor albi. Vreme de douăzeci şi trei de ani domnise ca un împărat între Chicago şi San Francisco – pe un tei’itoriu îngust, e adevărat, dar necontestat în suveranitatea lui – iar acum personalitatea sa se vădi o dată mai mult. Până şi micuţa Eva tăcu, în timp ce Zed îi punea la cale salvarea.

— Tu, Jake, strigă el. Dă-te jos şi caţără-te şi pune mâna

pe copil!

— C’ezi că v’eau să mă-nec? urlă Jake.

Apa între porni abia ajungea la gleznă, dar trupul voinic şi muşchiulos al lui Jake tremura din toate încheieturile privind în jos. Suprafaţa apei, mocirloasă şi încreţită de vânt, îi inspira tot felul de temeri.

— Să nu-ţi pese c-ai să te-neci, tu neg’u nev’ednic! Da, dom’le, du-te şi scapă bietul copil, când ţi-o spun!

Când auzi că i se spune bietul copil, Eva se porni din nou pe ţipat, şi Missy Lou îşi uni rugăminţile poruncilor lui Zed. Voinicul Jake coborî încet şi nevolnic din copac, rămase atârnat cu o mână până ce măsură multă vreme adâncimea apei cu piciorul, şi în sfârşit păşi în mijlocul ei. Un şuier de îngrijorare răbufni din ambii copaci. Jake calcă cu băgare de seamă, rotind u-şi ochii dintr-o parte în alta, cu umerii cocârjaţi ca la un om prins de viscol. Cu un oftat de „Slavă Domnului!” ajunse la celălalt copac şi, căţărându-se, scăpă fetiţa fără nicio anevoinţă. Apoi pleoscăi prin apă şi se întoarse pe ramura sa de lângă Missy Lou, unde pufui vitejeşte şi se bătu în piept, făcând-o pe fată să se uite plină de admiraţie la el, pentru curajul dovedit.

Discuţia stârnită de acest incident mai dăinui un ceas, iar apoi toată lumea se zgâi la epavele care treceau devale. În sfârşit soarele apuse şi întunericul veni iute.

Fiecare ramură a stejarilor luă o înfăţişare nouă şi ludă. Se răsuciră şi deveniră sinistre ca nişte şerpi ce se zbat sau ca nişte mâini crispate în chinurile morţii. Iar sub de se afla apa, cu şuierul ei prelung; nu pământ solid şi neclintit, ci o suprafaţă mereu schimbătoare şi o adâncime lipsită de stabilitate. Se năpustea mereu, oprindu-se numai pentru o clipă spre a lipăi cu viclenie în jurul trunchiurilor. Apoi ieşiră stelele, licărind pe furiş printre frunze, şi frunzele foşneau fantomatic mişcate de vântul hoinar. De undeva, nu prea de departe, veni un urlet de moarte care putea fi ţipătul unei pisici sălbatice.

Toţi copilaşii Hooker şi Kinney, speriaţi de ciudăţenia nopţii, plângeau cu hohote, lunecând spre cuibul de pături

al celor două bătrâne care, cu ochii lor îmbătrâniţi, zăreau tot felul de arătări şi de vrăjitoare. În celălalt copac, Missy Lou şi mama ci se ţineau foarte aproape de voinicul Jake, şi voinicul Jake le povestea cu o voce tremurătoare viaţa lui aventuroasă de la Chicago, dându-şi tot timpul seama că o luncă din Carolina de Sud oferea cu mult mai multe primejdii decât orice speluncă bătăioasă din oraş. Privea în sus spre cerul întunecat şi gemea la gândul orelor pe care le mai avea de petrecut până la revărsarea zorilor.

Silas începu să se roage din nou, dar în beznă glasul lui nu mai părea acelaşi; parcă era vocea unui străin, şi felul în care îi ieşea din gură şi se topea printre frunzele nevăzute îl sperie şi pe el, încât tăcu. O bufniţă ţipă şi mătuşa Malindie gemu îngrozită. Dar copiii îi ţineau de cald ei şi bătrânei Elizabeth,. Şi curând adormiră. Ceilalţi, pe crengile pe care se aburcaseră, aţipiră şi ei neliniştit, iar şuierul apei de sub ei deveni uneori vis, alteori o realitate înfiorătoare care le alunga visele şi-i trezea subit. Oare or mai fi crescând apele acelea pe care nu le puteau vedea? Lipăitul lor viclean răsuna mereu mai aproape şi mai limpede. Oare nu începuse copacul să se clatine spre prăbuşire? „O, Doamne, scapă-ţi copiii!” murmurau negrii între vis şi trezie.

Timpul trecu…

În sfârşit, deşteptându-se printre găinile sale, cocoşul cântă şi se sculară cu toţii, înţepeniţi, se frecară la ochi, tremurând în răcoarea de dinaintea zorilor. Copiii scânciră şi bătrânele gemură, căci întunericul se mai agăţa încă de copaci şi râul vuia atât de tare încât le era teamă să nu cotropească şi crengile pe care se aflau. Dar, după ce se risipi prima mahmureală, se simţiră mai voioşi, căci bezna, oricât de mohorâtă şi de statornică părea acum, se va topi peste un ceas. Începură să se mişte, să se cheme, să-şi întindă picioarele amorţite. Zed numără copiii şi-i găsi pe toţi. În copacul vecin, nevasta lui începu să cânte:

Când su'ioa'a Ma'ia să'i dint'-o salcie Ea să'i de-a d'eptu' în ţa'a Gali leii.

Şi cu acest cântec şi altele la fel se risipiră şi ultimele ore

de întuneric, şi când priviră deodată în jurul lor, zăriră printre ramuri revărsarea de ape, palidă şi vastă, întinzându-se la nesfârşit sub ei. Ziua se ivise, fără a fi adus însă nicio alinare cu ea.

— O, Doamne, se rugă Silas. Dă-ne un semn! A'ată-le copiilo' Tăi un semn, aşa cu mi-ai a'ătat lui Noe cu'cubeul în no'i.

— Amin! rostiră ascultătorii, cu glasuri tremurătoare şi răguşite. Dă-le copiilo' Tăi un semn, O, Doamne!"

— Dă-ne un semn că n-ai să t'imeţi de data asta cincisprezece coţi de apă. Noi n-avem a'că, Doamne, şi nu-i nimeni înt'e noi ca'e să ştie să înoate. Nu fi supă'at pe noi, Doamne, şi t'age înapoi puhoiu' ăsta în 'aiul Tău şi dă-ne un semn, ca va'ga pe cale i-o dăduşi lui Aa'on sau semnele sfinte ale apostolului Tău Pavel!

— Da, Doamne, dă-ne un semn!

Lumina se întări repede şi apele străluciră albâcios. Dar apele nu se retrăgeau.

— T'imete-le un semn copiilo' Tăi, se ruga Silas.

Cei din copacul vecin puteau vedea până departe în susul râului, şi deodată Missy Lou arătă cu degetul şi ţipă nebuneşte: „Aleluia! Slavă Ţie, Doamne!

— Ce s-a întâmplat? strigă Silas.

— A venit semnu', urlă Missy Lou, cu faţa ei neagră lucind de bucurie. Semnu' e aici! Dumnezeu a t'imis un semn să ne spuie că n-o să înece nişte bieţi neg'i. Aleluia! Slavă Ţie, Doamne!

Zed şi Silas se cocoţară nerăbdători până pe o creangă de unde puteau zări ceea ce zărea Missy Lou. Copiii se căţărară în chip primejdios până în vârful copacului, şi chiar femeile bătrâne se târâră din cuibul lor şi cătară prin frunziş. Pe copacul celălalt Mammy Kinney îşi frângea mâinile de mirare şi voinicul Jake se zgâia neîncrezător.

Curând nu mai avu nimeni nicio îndoială că ceea ce vedeau era destul de neobişnuit ca să treacă drept un semn. Era un om care şedea drept în mijlocul apelor. Pe ce şedea anume, nu se putea desluşi la început, căci părea tot

una cu o umbră întunecată a apei. Dar el se apropia din ce în ce mai mult, şi soarele care se înălţa lucea drept pe faţa lui palidă. Apoi văzură că era călare pe un cal, sau pe un catâr, sau – să fie oare un măgar?

— O dulce Isuse! strigă Mammy Kinney, şi toată lumea fu cuprinsă de o nădejde uluitoare. Unul din micuţii Hooker plângea cu hohote şi-şi ascundea faţa în mâini.

Or Sfinte Ioane, vine Iisus O, Sfinte Ioane, vine Iisus O, Sfinte Ioane, vine Iisus.

ţipă Missy Lou.

— Ala nu-i niciun Iisus, ăla-i un covv-boy, spuse voî «.

nicul Jake dispreţuitor.

— Închide-ţi gu'a, neg'u nev'ednic! strigă Missy Lou. C'ezi că Iisus e un om neg'u ca tine? Vezi că nu ştii nimic!

Apoi începu să cânte în gura mare, şi ceilalţi se prinseră şi ei în cor

O să mă plimb şi-o să vo' bese cu Iisus Int'o zi;

Da, o să mă plimb cu Iisus Int'o zi;

Su' ioa' a, o să vo' bese cu Iisus Int'-o zi.

Larma asia voioasă îl trezi po Juan, aţipii cum şedea, îngheţat şi sleit, pe spinarea ca tirului aproape înecat. Nu-şi mai simţea picioarele, şi braţele îi erau atât de ostenite, încât nu ştia ce să facă cu de. Catârul începuse iarăşi să-şi afunde botul în apă, parcă dornic să se înece, şi Juan era nevoit să-l tragă din când în când de urechi. Noaptea îi păruse fără sfârşit. Uneori tremurase atât de vârtos, încât îşi pierduse aproape stăpânirea de sine, ca apoi să se cufunde într-o stare de supunere împăcată faţă de soartă.

Zorile îl îmbărbătaseră însă foarte mult şi, când răsări soarele, zărise stejarii mari, atât de înălţaţi deasupra apelor, încât făgăduiau un soclu de pământ uscat, şi-şi îndreptase catârul spre ei trăgându-l de coadă şi smucindu-l de urechi. Apoi auzise cântecele. La început îl cam spe riaseră, căci le bănui produse ale aiurelii sale. Însă când catârul, plutind şi înotând alene, îl purtă până în apropierea stejarilor, cântecele se înteţiră şi zări chipuri de oameni printre crengi, şi basmaua roşie pe care şi-o legase Mammy

Kinney în jurul capului. Se simţi uşurat şi recunoscător, dar era prea din cale afară de ostenit ca să se mai întrebe ce fel de primire îl aştepta şi ce fel de oameni erau aceta. Până şi cântecele, o dată ce se încredinţase că erau eu adevărat cântece, nu-l mai interesau. Nu aveau decât un singur înţeles: acela că era un sunet omenesc.

Catârul se poticni de fund, se clătină şi căzu, aruncindu-l pe Juan în apa mică dintre stejari. Imediat, Zed şi Silas se repeziră să-l ridice. Atât ei cât şi toţi ceilalţi, în afară de mătuşa Malindie, coborâseră din copaci în momentul apropierii necunoscutului, şi aşteptaseră cu fluierele picioarelor cufundate în apă, tremurând de nerăbdarea de a-l primi. La urechile pe jumătate conştiente ale lui Juan răsunară zeci de „Aleluia!” voioase. Zări ca prin negură multe feţe negre cu ochi vii şi strălucitori gi dinţi albi.. Văzu, fără a o înţelege, o mare bucurie la ei. Apoi leşină.

VI

Cjând Juan îşi veni în fire, se găsi culcat în furca unui copac, pe jumătate dezbrăcat, şi cu Mammy Kinney frecându-i picioarele, iar Missy Lou braţele. Dureri vii, arzătoare îi străbăteau membrele. Mammy Kinney îi zâmbi larg şi Juan o întrebă unde se afla.

.

— Eşti în sigu’anţă aici în copac, d’agul mamii, spuse ea, şi o să fi şi mai în sigu’anţă când o să plece apele înapoi. Îţi suntem ta’e ’eeunoscăto’i cu toţii c-ai venit să ne spui că n-o să fie de data asta potopul. Da, dom’le. Ne-a umplut sufletele de bucu’ie când te-am ză’it căla’e pe ’âu, şi-am ştiut că nu ne-am născut ca să ne-necăm. Am ştiut că e’ai semnu’ din Ce’ de cum te-am ză’it!

— Am c’ezut că Cşti Iisus, spuse Missy Lou, şi privi drăgăstos la Juan, care se simţi foarte stingherit.

— Şi sigu’ ai fost un semn, urmă Mammy Kinney, căci apa a început să dea înapoi de cum ai sosit. Na, uită-te şi-ai să vezi!

Copiii se bălăceau şi umblau printre copaci. Când se opreau, apele revărsate se încreţeau în jurul gleznelor lor.

Se vedea că se retrăgeau spre râu.

— Chia’ dacă nu eşti Iisus, spuse Missy Lou, eşti sigu’ cel mai fumos pui de lele pe care l-am văzut v’odată.

— Nu-i fumos să vo’beşti aşa! se răsti la ea mama ei.

— Nu-mi pasă. Spun numai ce gândesc!

Missy Lou frecă mângâietor braţul lui Juan şi-i zâmbi cu multă dărnicie.

Până seara, colibele stăteau pe un pământ care, dacă nu era chiar uscat, era cel puţin vizibil. O insulă de noroi moale şi răvăşit răsărise din apele care continuau să se retragă. Femeile bătrâne şi păturile lor fuseseră date jos din copac şi purtate până la coliba lui Silas. Juan reuşi să ajungă până la coliba lui Zed, unde Mammy Kinney reuşise să găsească destule lemne uscate ca să aprindă focul. Ea şi Zed se aşezară în faţa vetrei, uscându-şi picioarele goale şi înglodite şi fumând din nişte lulele scurte, în vreme ce Missy Lou pregătea o cină de mazăre şi costiţă şi turte de mălai. Mirosul acestor bucate se amesteca cu fumul lemnelor, cu o duhoare grea de umezeală, şi cu un uşor iz de capră. Coliba se încălzea şi Juan, culcat în patul lui Mammy Kinney, începu să se scarpine. Picioarele îi zvâcneau încă, şi zăcea acolo într-o stare care era pe jumătate inconştientă şi pe jumătate o stranie ţară a viselor. Ba se simţea zvârlit fără scăpare într-un vârtej, ba deschidea ochii ca să zărească feţe negre în lumina gălbuie a unei lămpi cu gaz. Ba auzea şuierul râului, ba râsul tremurat, curând potolit, al unuia din micuţii Kinney. Nu-şi prea dădea seama care din aceste lucruri era adevărat şi care închipuit.

Dar în dimineaţa următoare se trezi cu un simţământ de desăvârşită bună-stare. Soarele strălucea, copiii se jucau, pământul se usca repede – ieşeau aburi din el – şi toate împrejurimile erau pline de nuanţe gingaşe şi vii, ca o acuarelă. Bărbaţii plecaseră să vadă ce pagube suferiseră ogoarele de pe urma revărsării. Mammy Kinney sta gârbovită peste foc. Iar Missy Lout cu faţa proaspăt unsă cu slănină, şedea şi-i zâmbea fericită lui Juan care-şi usca banii

la soare.

Nimeni, în afară de bătrâna mătuşă Malindie, a cărei minte era puţin înceţoşată, nu şi-l mai închipuia pe Juan acum ca fiind altceva decât o fiinţă omenească obişnuită. Cei mai în vârstă credeau că le fusese trimis drept dovadă a milostiveniei lui Dumnezeu faţă de ei – nu erau oare toate lucrurile din lume iscălite de aceeaşi mână măreaţă? Aşa încât se purtau faţă de el cu respect şi recunoştinţă. Dar ideea lor iniţială că era chiar Mântuitorul nu dăinuise prea multă vreme, şi acum devenise obiect de râsete neruşinate şi inimoase. Împrejurările fuseseră de vină! Venise călare pe un asin, umblând pe ape în acelaşi timp! Şi apoi se dovedise până la urmă că nu era decât un cowboy obişnuit! Mammy Kinney se ţinea de burtă râzând şi se scutura toată la gândul acesta.

— Suntem nişte neg'i tâmpiţi, încheia ea. Da' aşa ne-a făcut Domnu', şi-i place să fim aşa, şi nu t'ebuie să ne plângem.

Dar Jake, care venise tiptil de la coliba familiei Hooker, nu era atât de bine dispus. Îşi umflă pieptul voinic şi-l luă peste picior pe Juan.

— De la început am ştiut că nu eşti Iisus, spuse el. Eu nu-s unu din neg'i ăştia p'oşti de la ţa'ă. Eu stau la Chicago, şi acolo nimeni nu c'ede că Iisus e p'int'e noi. Nu, dom'le!

Femeile săriră ca să-i spună că nimănuia nu-i pasă unde trăieşte, dacă vorbeşte atât de urât. Jake se simţi îndeosebi jignit de reprobarea lui Missy Loh şi de simpatia ei vădită faţă de Juan. Missy Lou era o fată voinică şi cu vinoîncoa' şi cum Zed Kinney era cunoscut ca fiind un om foarte avut după lungile sale servicii la Societatea Pullman, Missy Lou nu avea să meargă fără zestre la altar. Jake venise acasă cu gândul să se căsătorească cu ea, şi la început fata fusese atrasă mult de înfăţişarea-i voinică, de aerele pe care şi le dădea şi de poveştile despre Chicago. Jake se avântase la o cucerire lesnicioasă. Apoi se revărsase râul, şi-şi dădu seama că nu se înfăţişase sub culorile cele mai favorabile atunci când fusese pus în faţa unei primejdii. Dar aceasta

avea să se uite foarte curând. Piedica serioasă care sta în calea curţii sale era acum străinul acesta misterios care, fără a fi făcut nimic ca s-o merite, îşi câştigase întreaga atenţie a lui Missy Lou. Îşi ungea obrazul cu slănină pentru el. Îşi mânjea părul cu ceva care îndrepta oarecum creţurile de negresă. Şi încerca să acopere mirosul de capre sub o ploaie de parfum.

Jake rânji puternic şi se aşeză pe treptele pragului, alături de Juan.

— Ştii cine sunt eu? întrebă el. Sunt cel mai bun pa’lagiu din Chicago. Asta sunt.

— Ce interesant, spuse Juan.

— Io tai milioane de po’ei în fieca’e săptămână. B’aţele mi-s acope’ite de sânge până la ume’i când luc’ez. Cu’g ’âuri de sânge, şi guiţatul po’cilor e mai ta’e decât pat’uzeci de tulumbe de pompic’i cu toate si’enele lo’ împ’eună. E zgomotu’ cel mai ta’e din Chicago şi eu sunt ’ăspunzăto’ de el. Po’cii doa’ se uită la mine şi ştiu că sunt cel ca’e o să-i înjunghie, încât încep să guiţe. Din p’icina mea guiţă.

— Şi-ţi place să-i omori şi să-i auzi guiţând?

— Sigu’ că-mi place. Sunt cel mai bun pa’lagiu din Chicago. N-aş putea să fiu dacă nu mi-a’ place.

Jake se adresase deopotrivă lui Juan şi lui Missy Lou, şi spre necazul lui, fata nu dăduse nicio atentie lăudăroşeniei lui. Şedea şi privea la Juan cu ochi blânzi şi rotunzi ca o lună plină.

— N-a’e el cel mai fumos pă’ pe ca’e l-ai văzut v’eodată? întrebă ea.

— Pă’! Ce-i aia pă’? sforăi Jake. Ai înjunghiat v’eodată un po’c, coane?

— Niciodată, spuse Juan.

— Aşa ziceam şi eu.

Jake se ridică în picioare, scuipă, privi triumfător la Missy Lou, şi o luă mândru din loc.

— Neg’u’ ăsta c’ede că nu-i altceva de făcut în viaţă decât să-njunghii po’ci, observă Mammy Kinney.

Jake era în adevăr singura notă discordantă în armonia

rustică ce urmase inundaţiei. Pagubele suferite fuseseră mici, şi cum Juan îi oferi lui Zed catârul, nu mai era nimic, de jefuit, Catârul se refăcu iute de pe urma încercărilor prin care trecuse şi se dovedi, după cum presupusese Juan, un animal puternic, plin de vitalitate şi de spirit independent. Dreptul lui Juan asupra lui nu fu contestat nici măcar de el însuşi. Dacă era cu adevărat o mărturie trimisă de providenţă, atunci catârul fusese zămislit, crescut, hrănit, sfinţit şi hirotonisit în vederea salvării lui Juan; iar dacă aventura lor comună nu fusese decât întâmplătoare, atunci de ce oamenii care îi ajutaseră pe amândoi, prin prezenta lor oportună şi prin primirea lor inimoasă, să nu fie răsplătiţi prin singurul mijloc care se afla la îndemână?

Aşa cugeta Juan, privind la cerul albastru al Carolinei, atât de imens şi de senin, în afară de o linie de nori flocoşi spre mare, căci marea nu era prea departe, şi – parcă pentru a se lua la întrecere cu această uriaşă vecină – regiunea era de asemenea spaţioasă şi nepăsătoare, zăcând în voie sub soare şi sub vânt. Râul'tot mai curgea într-o albie de două ori mai largă decât cea firească, şi culoarea îi mai era încă portocalie sau roşcată din cauza argilei. În afară de coniferi, arborii nu aveau încă tot frunzişul, iar cimpurile, în felul lor nisipos, arătau goale dar nu pustiite. Erau păsări din belşug: cintezoi, mierle zeflemitoare, păsări miorlăitoare, eiocârlii de câmp cenuşii şi roşcate, turturele bocitoare şi ciocănitoare cu cap roşu, sitari şi lişiţe, şi găinuşe de apă de diferite feluri.

Juan avea impresia că ar putea trăi aici câtăva vreme în chip cât se poate de fericit, în ciuda câtorva ploşniţe în pat şi a simpatiei vădite a lui Missy Lou. Aici se aflau tihna şi libertatea la care râvnise în oraşele copleşite de iarnă din nord. Aici se afla confortul; nu confortul cumpărat sau confecţionat al unui salon, ci acela al Naturii, căreia puţin îi pasă dacă cineva scuipă în tindă, ori îşi poartă bretelele la vedere, ori mănâncă cu degetele. Aici omul putea să doarmă la soare şi să umble doar cu cerul tovarăş de drum. Şi cu toate că unele persoane s-ar putea împotrivi ideii de a

te însoţi cu negrii, Juan îi găsea mult mai plăcuţi decât traficanţii de băuturi cu care vieţuise, şi mai interesanţi decât Dora şi soţul ei.

Singura lui grijă era să dea de ştire soţilor Dekker că este teafăr-sănătos, şi de îndată ce drumurile deveniră practicabile, unul din băieţii Kinney porni călare pe catâr până la oficiul poştal cel mai apropiat (care de fapt nu era câtuşi de puţin apropiat), cu o telegramă prin care-i liniştea cu privire la soarta sa, fără a da însă nicio informaţie în legătură cu planurile de viitor.

Dar viaţa în Arcadia pe care o aştepta nu dăinui decât foarte scurt timp. Încă două-trei zile mai avu răgaz să se bucure de pescuitul în râu, de glumele schimbate cu Mammy Kinney, şi să asculte amintirile lui Zed despre viaţa în vagoanele Pullman. Era mult haz în judecata lui Zed şi o imaginaţie simplă în gândirea lui.

Despre linia Union Pacific de la Chicago la San Francisco spunea:

— Ai văzut v’eodată un lanţ de ceaso’nic întins pe jiletca unui senato’ g’as? Aşa e şi linia asta – un lanţ de a’gint întins pe bu’ta g’ăsanului de unchiu Sam.

Apoi micuţii Kinney şi copilaşii Hooker se porneau să danseze cu multă sprinteneală ori de câţe ori aveau chef să danseze, şi cântau:

Dacă v’ei să coci o p’ăjitu’ă S-o coci bine dint’-o dată O lipeşti de-un câlcâi de neg’u Şi-o ţii o o’ă la soa’e.,

Sau Mammy Kinney cânta cu o voce adâncă de coritraltă:

Când o s-o vezi pe fata mea Te’og să-i spui atât din pa’tea mea:

Când s-o mai duce ca să facă pâine Să-şi suflece mânecile mu’da’e.

Iar Missy Lou cânta şi ea din când în când, aruncând priviri fericite şi insinuante către Juan:

O, o doamnă albă doa’me-n pat de fulgi Şi-o fată galbenă la fel,

Da’ biata fată neag’ă-şi aşte’ne pe podea,

Şi doa’me acolo, biata de ea.

De fapt, aproape tot timpul cânta cineva, nu întotdeauna poate un cântec întreg, ci numai câteva cuvinte la care se adăugau o seamă de note simple – şi iată că notaţia era preluată de o păsăruică aşezată pe o creangă, care cânta de zor până ce stăpâna ei se sătura şi începea alt cântec.

Râsul lor era de asemenea plăcut auzului. Se asemăna cântecului lor, fiind bogat şi adânc în tonalitate şi nestăpînit ca foamea, firesc ca setea... Oamenii albi, când cântă sau râd, execută ghiduşii sociale cu laringele sau cu cerul gurii. Dar gâdilă-l pe un negru, şi-ţi va răspunde ca o scripcă, pentru că aşa îi este firea. Aceasta era, poate, rezultatul transplantării unui popor de pe un continent pe altul, al înrobirii lui vreme de câteva generaţii, şi apoi al răsplătirii cu o libertate nominală şi cu aşezarea la periferia societăţii. Ei nu aveau nici trecut, nici viitor, nici amintirea vreunei măreţii şi niciun pretext pentru a nutri ambiţii. Nu le era nici ruşine să trăiască la un nivel inferior, şi nu aveau nicio falsă mândrie în a se ridica. Spiritul nu le era călit, şi nici carnea coruptă de un trai îmbelşugat. Negri ca tuciul din născare, puteau atinge bezna cea mai adâncă fără a se pângări. Pierduseră o lume întreagă dar aveau – ei bine, aveau iscusinţa de a cânta într-o cramă, şi să râdă şi să fie trindavi într-o mlaştină bântuită de păsări, în timp ce odraslele cerului, odraslele anglo-germano-italiene, odraslele cu obrajii trandafirii şi palizi, neamurile învingătoare, serioase şi importante din nord roboteau într-un talmeş-balmeş de frig, zgomot şi zăpăceală, spre a face bani cu care să poată vieţui şi cumpăra mărfurile a căror fabricare şi beneficii vor ţine în viaţă alţi oameni trandafirii sau cărunţi (şi pe nevfestele lor trandafirii sau încărunţite) în mijlocul aceleiaşi zăpăceli „necazuri şi eşecuri, cu speranţa că într-o zi vor avea timp să stea jos şi să cugete la tot rostul acestor lucruri, şi să conchidă, bineînţeles, că toate nu au niciun rost...

Aşezat pe un trunchi de copac doborât pe marginea râului, Juan medita în felul acesta – care este un fel de a medita la îndemâna oricui –, apoi se întrebă ce s-ar

întâmpla dacă englezii ar fi fost cuceriţi de brazilieni (de pildă) şi duşi în captivitate sus pe fluviul Amazon, şi folosiţi cu desconsiderare ca robi vreme de două sute de ani – ar rămâne ei oare până la sfârşit acelaşi popor leneş şi voios şi meloman? cântând versiuni sincopate din *Cine-i Sylvia* şi *închină pentru mine paharul* sau *Bunul rege Wencelas,* ori câteva din cântecele lui Gilbert şi Sullivan, ori cântecele deocheate despre Samuel Hali, despre Tinichigiu, şi despre Berbecul din oraşul Derby? Să-ţi închipui pe englezi trăind în Brazilia, luând viaţa în zeflemea şi -râzând şi cântând în fiecare zi! Era o închipuire hazlie şi interesantă, care îl amuză nespus pe Juan.

Această Arcadie neagră îşi avea totuşi personajul ei negativ, şi umbra voinicului Jake se plimba adesea între coliba Hookerilor şi a Kinney-lor. Era un personaj negativ tare nefericit, deoarece Missy Lou nu mai voia acum să-l bage în seamă, decât ca să-l ia în zeflemea. Îşi petrecea timpul admirându-l pe Juan şi stingherindu-l prin tot felul de laude inimoase. Dacă Jake se strecura până la ei, nu-i dădea nicio atenţie până ce n-o silea el, şi atunci se întorcea spre el mânioasă şi spunea: „Şte’ge-o de-aici! C’ezi cumva că eu şi cu p’ietenul meu Domnu’ Juan avem de-mpă’ţit ceva c-un neg’u o’dina’ din Chicago? Vo’bim de luc’u’i impo’tante şi n-avem timp s-ascultăm la ce spui tu.” Dar Jake nu se îndepărta niciodată prea mult şi când Juan îşi ridica ochii, îi zărea adeseori rânjetul statornic şi ameninţător.

Dar iată că într-o seară, cam la o săptămână de la sosirea lui Juan, Jake păru să-şi fi înlăturat vrăjmăşia* şi sosi la familia Kinney într-o dispoziţie din cele mai prieteneşti. O purta în braţe pe bătrâna mătuşă Malindie. În zăpăceala-i senilă bătrâna credea că Juan venise de-a dreptul din rai şi dorea să-şi mai mângâie sufletul cu vederea lui.

Jake venise ca să-l invite pe Juan să vâneze aligatori într-un loc în josul râului. Spunea că auzise unul mugind şi cu toate că era cam devreme ca ei să fi ieşit din iernat

— Nu se trezeau de obicei până la începutul lui aprilie –

Jake credea că apele revărsate, ajungând până în peşterile lor, i-au deşteptat şi i-au stârnit. Aşa încât făcuse rost de nade şi unelte, şi dacă Juan voia să meargă cu el, ar porni dimineaţa devreme. Pescuitul aligatorilor, spuse el, era un sport foarte interesant, şi cunoştea nişte locuri foarte bune. Voia Juan să vină cu el?

Felul de a fi al lui Jake era prietenos. Rânjetul dispăruse şi zâmbetul îi era acum larg, sincer şi deschis, aşa încât Juan, căruia îi venea întotdeauna mai uşor să spună „da” decât „nu”, acceptă cu plăcere invitaţia. Toţi Kinney-ii şi toţi Hookerii erau de faţă, şi cum prinseră cu toţii a se însufleţi la ideea acestei vânători, Juan ascultă până seara târziu tot felul de poveşti palpitante despre vânătoare. Căprioare cu coadă aibă din Virginia, opossumi, şobolani de apă şi pisici sălbatice fură amintiţi şi prinşi; peşti de toate speciile fură aduşi la mai; becaţe şi raţe şi curcani sălbateci împuşcaţi; şoimi pleşuvi, şerpi cu clopoţei, vulpi şi vipere de apă, doar pomeniţi în treacăt; mari vânători din trecut scoşi din mormintele lor şi lăudaţi cât se putea demult. Iar când se înnoptă de-a binelea, Silas încheie pomelnicul cu povestea unui negru care urâse aligatorii toată viaţa şi-i omorâse cu duiumul şi, aşezându-le capetele pe un câmp, reuşise, până la vârsta de optzeci de ani, să-l umple complet cu capete de aligatori. Apoi, ca Ezechiel, se apucase să prorocească asupra acestor oase uscate, şi se auzise deodată un zgomot şi un clinchet, şi oasele se împreunaseră la loc şi se acoperiseră cu piele şi se însufleţiseră din nou... Aşa, cel puţin, umbla vorba, căci pe moşneagul negru nu-l mai văzuse nimeni niciodată de atunci, iar dimineaţa nu mai era nici un singur os pe câmp.

În timpul acestor istorisiri, mătuşa Malindie şedea alături de Juan, atingându-i din când în când mâneca şi privindu-l cu o expresie de extaz copilăresc pe faţa ei zbârcită. Uneori murmura ceva nedesluşit. Când veni timpul ca Hookerii să plece, ea izbucni în plâns şi se agăţă de Juan, care o împăcă dăruindu-i o veche batistă de mătase, pe care ea o apucă cu vădită bucurie.

Încă înainte de a se lumina de ziuă, Juan şi voinicul Jake lopătau în josul râului aşezaţi într-o luntre cam necioplită. Când răsări soarele, el străluci drept în ochii lor şi râul arăta ca o tranşee largă şi nu prea adâncă între palisadele de copaci. Uneltele de pescuit zăceau în fundul luntrei: o frânghie lungă şi solidă, ţăruşi de lemn ascuţiţi la ambele capete şi legaţi cu fire de sârmă, şi eâţiva iepuri morţi ca nadă.

Aligatorul, lămuri Jake, va înghiţi ţăruşul din capătul pe care va fi înfipt iepurele. O tragere a firului de sârmă rotea ţăruşul şi atunci, cu vârfurile lui ascuţite împlântate în gâtul fiarei, va începe bătălia. Jake lopăta acum cu mai multă energie. Aligatorii iernau în peşteri săpate în malurile râului deasupra nivelului apei, şi aceste peşteri se aflau încă foarte departe. Trebuia să se zorească dacă voiau să aibă timp de ajuns pentru pescuit. Jake vorbea foarte însufleţit.

Cam pe la ora zece se opriră la umbra unui copac care se apleca peste apă, şi mâncară turte de mălai şi costiţă rece. Apa, tot gălbuie, era împestriţată cu umbrele frunzelor şi aerul. Era cald. La o distanţă de o sută de metri, râul părea să înfrunte un perete des de junglă şi să fie stăvilit în acel loc, cu toate că, de fapt, se împărţea în trei braţe înguste, şerpuind ascunse sub o vegetaţie bogată, scăldând în drum rădăcini de chiparoşi şi umbriţi de lianele care îi petreceau. Nimic, gândi Juan, nu putea fi mai plăcut decât această ţară trândavă şi primitoare… întoarse capul şi-l văzu pe Jake privind la el cu o expresie stranie şi meditativă.

— La ce te gândeşti? întrebă Juan.

Jake şovăi, apoi spuse încet:

— Mă gândeam la pocii ăia pe ca’e îi înjunghiam la Chicago. Ai văzut v’eodată un abato’? Ei bine, po’cii sunt spânzu’aţi de picioa’ele dinapoi de un cablu, unul lângă altul, ca nişte cămăşi atâ’nate la uscat. Şi Cablu’ se mişcă tot timpu’, aducând me’eu alţi po’ci. Şi acolo stan en, cu po’cii ca’e guiţă înt’-o pa’te şi po’cii ca’e dau din picioa’e pe alta. Da, dom’le. Guiţă toţi ca nebunii până ajung la mine, că îs sigu* ăl mai bun pa’lagiu din Chicago şi ei ştiu. Li înţep

în gât, numa’ o dată, şi asta dă d’umu’ la un guiţat şi la o juma’ de găleată de sânge, şi apoi cablu’-i ca’ă mai depa’te, zvâcnind din picioa’e de pa’c-a’ v’ea să danseze. Dansează ba Cha’leston, ba joacă ho’a. I-am văzut pe unii cu a’ipi jucând ca v’ăjito’ii. Ei pot juca o’ice v’ei cât sunt de mo’ţi. Da’ nu mai pot guiţa, că le-am slobozit guiţatu’.

— Cgstranie amintire într-o dimineaţă ca asta, spuse Juan.

— Ei, asta-s eu, răspunse Jake, împingând luntrea din nou în curent şi mânând-o curând de-a lungul unui braţ boltit deasupra cu frunziş. Liane verzi atârnau de crengi şi uneori câte o floare mare, albă înstela umbra deasă. O viperă de apă trecu înot prin faţa bărcii.

— Is destule din ăstea pe-aici, spuse Jake, şi-s foa’te veninoase.

Cuprins deodată de o toană bună, începu să cânte:

Do’u’ nu-i decât o fată neag’ă, ’

Ce chinuie inima unui biet neg’u bun.

Braţul de râu şerpuia prin junglă cu atâtea ocolişuri, încât Juan pierdu orice simţ al direcţiei cinci minute după ce părăsiseră cursul principal. Arareori putea să vadă la mai mult de zece metri în faţă sau la zece metri înapoi, iar ceea ce venea era aidoma cu ceea ce trecuse: o alee boltită de copaci, luminată de raze nestatornice de soare, garnisită cu plante atârnătoare, şi podită cu o apă cenuşie, cu învolburări încete, care devenea din ce în ce mai mocirloasă pe măsură ce înaintau. Ici-colo apăreau mici pâraie tributare şi divergente. Uneori, câte o pasăre stârnea zgomot mare printre crengi. Aerul era calci şi greu şi mirosea a baltă.

Peste citva timp ajunseră la un luminiş, cu o mică plajă noroioasă, şi Jake spuse că atinseseră ţinta. Împinse luntrea pe plajă.

Juan se ridică în picioare şi se uită în jur:

— Nu văd nimic care să semene a aligator sau a peşteră de aligator, spuse el.

— Asta-i locu’, răspunse Jake cu încăpăţânare, şi Juan

păşi pe ţărm.

Scăpată de povara ei, luntrea se ridică în sus şi, cu trei lopeţi puternice, Jake îndepărtă luntrea de mai, o întoarse şi o menţinu cu vârful împotriva curentului.

Juan se întoarse şi zări cu mare surprindere o expresie triumfătoare şi crudă pe faţa negrului. Avea un rânjet batjocoritor, în mijlocul căruia dintâi păreau înspăimântători de albi şi de puternici. Îşi. Flutură lopata spre Juan şi urlă:

— Ăla-i locu’ tău, da’ nu-i locu’ meu. Ştii, începuse să mi se facă lehamite de tine, cow-boy scăpătat, gunoi blestemat de alb. Da’ n-o să te mai văd nâsiodată, şi nici tu n-ai să mă mai vezi pe mine. Am să te las aici, şi dacă nu te omoa’ă ’gato’ii, atunci au să te umfle şe’pii şi vipe’ele de apă. Şi dacă nici ei n-o fac, o să te nămoleşti în mlaştină. Şi dacă nu te nămoleşti, o să te ’ătăceşti şi-o să mo’i de foame, şi atunci o să vină şoimii pleşuvi.

— De-a ce naiba te joci? strigă Juan.

— Nu mă joc de loc…

— Adă luntrea imediat înapoi!

— Nu aduc nicio lunt’e ’napoi. O să te las acolo casă nu-mi mai fu’i niciodată fata.

— Fă ce-ţi spun şi nu fi tâmpit!

Juan porni prin apă spre luntre, dar picioarele i se afundară în nămolul moale, şi Jake scoase un brici de sub cămaşă, a cărui lamă o îndoi peste încheietura degetelor într-o poziţie tocmai bună pentru spintecat.

— Numa’ să nu uiţi că-s cel mai bun pa’lagiu din Chicago, ameninţă el. Când spintec pe unu, nu mai t’ebuie să lovesc a doua oa’ă.

Juan se retrase pe un sol mai solid şi încercă o împăcare.

Nu ţi-am făcut niciodată niciun rău, spuse el.

— Ba mi-ai fu’at fata. De când ai venit aici, nici nu se mai uită la mine, fiindcă toată v’emea să zgâieşte la tine.

— N-am pus mâna niciodată pe fata ta, şi nici n-am nevoie de ea.

— Poate că tu n-ai nevoie, da’ ea v’ea g’ozav. Le ştiu eu pe femei, şi ştiu la ce se gândeşte ea. Şi dacă nu te-a’ fi

văzut pe tine niciodată, s-a’ gândi acum la mine. De-aia te las aici, ca să nu le mai vază niciodată.

Jake îşi vârî briciul înapoi în sân şi apucă lopata. Din trei lovituri împinse luntrea la douăzeci de metri.

— Vino înapoi! strigă Juan după el.

Jake întoarse capul şi ţipă:

— Nimeni n-o să te mai vadă niciodată, afa’ă de ’ligato’i şi de şoimii pleşuvi!

— Nu mă poţi lăsa aici, Jake!

— Ba te las!

Şi Jake izbucni în râs, mai trase o lopată şi mână luntrea după un colţ înfrunzit, făcându-se nevăzut.

Juan încercă să alerge pe mai, dar înainte de a fi făcut şase paşi, se prăbuşi într-un tufiş des de liane care părea de netrecut. Atârnau îritr-o împletitură verde, întinsă între copaci, şi în timp ce smulgea de zor tulpini*vârtoase, Juan auzi râsul sălbatic al lui Jake – acea voioasă şi desfrânată izbucnire de veselie neagră pe care o găsise atât de minunată. Şi apoi Jake începu să cânte, şi vocea lui, tot mai departe, răsuna prin mlaştină:

Do’u’ nu-i decât o fată noag’ă,

Ce chinuie inima unui biet neg’u bun.

VII

/v

Încet, peste cântecul lui Jake se aşternu tăcerea. Un ţânţar bâzâi. Juan stătea nemişcat, cu mâinile pline de frunze de liane şi de tulpini mlădioase, înfruntând o barieră verde şi încercând să-şi stăpânească fiorii de spaimă ce se ridicau ca nişte băşici întunecate până la creierul său. Încă o dată fusese transpus brusc de la siguranţă la primejdie, de la împăcare lăuntrică la o stare de teamă intensă şi de uluire. Era părăsit şi pierdut, prins într-o reţea de canale întortocheate şi de încâlciturile junglei. Îşi smulse

»

nebuneşte mâinile din meterezul de plante agăţătoare şi, stârnitc de văgăunile lor umbrite, oşti întregi de ţânţari se năpustiră asupra lui cu bâzâituri voioase şi cu înţepături

usturătoare pe încheieturile mâinilor, pe urechile şi pe ceafa lui.

Sub aceste pişcături chinuitoare, Juan îşi veni în fire şi începu să cugete serios, căci era vădit că atât mânia, cât şi panica îl vor mâna repede pe calea unor chinuri creseânde, spre o situaţie şi mai primejdioasă decât aceea în care se afla acum. Se înapoie aşadar pe plaja mică unde-l debarcase Jake şi aici încercă să-şi amintească diferitele ocolişuri şi meandre ale drumului străbătut. Dar nu-i fu cu putinţă. Drumul lor fusese prea încâlcit şi prea lipsit de puncte de reper ca să mai poată fi evocat.

Soarele era deasupra capului. Pe cer nu erau nori şi nici nu fuseseră toată dimineaţa, ca să-l îndemne să-şi meşterească o sfârlează de vânt pentru a găsi direcţia. Şi de fapt, chiar să fi fost nori, nu era vânt care să-i mişte. Pretutindeni frunzele atârnau nemişcate şi cerul albastru încremenise. Până şi apa din faţa lui era prea leneşă ca să curgă, şi pe suprafaţa ei castanie zăcea o creangă, pe jumătate neagră la umbră şi pe jumătate cenuşie la soare.

Nu era nimic în jur care să-l poată ajuta să se întoarcă la coliba lui Zed Kinney. Şi chiar de-ar şti drumul, mai era apa peste care trebuia să treacă, cu nămol moale pe fund şi vipere înotând în ea – iar dincolo de apă, perdele dese de liane şi de copaci, şi şerpi cu clopoţei pândindu-i cu viclenie pe călătorii imprudenţi – şi, dincolo de junglă, alte cursuri de apă – şi mai presus de toate un soare dogoritor, cu împestriţări nevăzute în strălucirea lui, care nu erau altceva decât vulturi, aşteptând mai răbdători poate decât şerpii cu clopoţei. Se părea că Jake nu mai avea niciun motiv să se teamă de rivalul lui, şi, cugetând la rece, Juan înţelese zădărnicia oricărei speranţe.

Păşi în lungul şi-n latul plajei mici şi noroioase. Q gaiţă ţipă răguşit şi se zbătu în frunziş. Juan aruncă o privire vagă în jur, dar pasărea era invizibilă. Apoi privi în sus, şi, foarte sus deasupra capului lui, zări un pescăruş… Un pescăruş! Şi-şi aminti deodată că oceanul nu putea fi departe, şi că pe lângă ocean s-ar putea să fie o plajă pe care s-o poată porni

undeva, undeva departe de acest labirint de liane şi de copaci.

Atlanticul era probabil mai aproape decât coliba lui Zed Kinney, şi era neîndoios o ţintă mai vastă către care să te îndrepţi; şi una mai potrivită de asemenea, căci marea oferă întotdeauna căi de salvare. Era un sinonim al libertăţii.

Dar încotro era oceanul? Juan mirosi într-o parte, apoi în cealaltă. Dar nici urmă de iz de sare. Nimic decât duhoarea grea şi puturoasă a mlaştinei. Şi totuşi, după ce se învârti într-o parte şi în alta, îl cuprinse treptat speranţa că oceanul se afla *acolo.* Nu-l putea nici vedea, nici auzi, nici mirosi, dar era tot atât de neîndoielnic ca diferenţa dintre apă şi uscat – şi Juan ştiu, după ce cercetă făgaşul întipărit în noroi al luntrei lui Jake, că marea se întindea spre stânga, iar cea mai mare parte a continentului american, la dreapta lui.

Cu toată răscolirea stârnită de speranţă, şi cu o teamă nemărginită de şerpi, Juan o apucă spre stânga şi-şi începu marşul spre mare. Pe o distanţă de o sută de metri, tufişul era atât de des încât părea cu neputinţă de străbătut. Braţele lui Juan erau mereu înlănţuite de liane şi de plante urcătoare, picioarele i se afundau adânc într-un nămol semi-lichid, şi frunze moi şi groase i se lipeau de obraji, în vreme ce tulpinile lor aproape că-l înăbuşeau. La un moment dat păru prins fără de scăpare în cătuşele unei rădăcini verzi şi hrăpăreţe, şi în timp ce se zbătea în apucătura ei, un nor uriaş de ţânţari i se aşeză pe faţă şi, în ritmul harfelor şi al trâmbiţelor lor minuscule, îl înţepară, îl muşcară, îl pişeară fără încetare. Exasperat de neclintirea lianelor şi înnebunit dincolo de orice răbdare de multiplicarea chinurilor mărunte, Juan umplu atmosfera cu o ploaie de înjurături la adresa nemernicului Jake – un val imens de blesteme care purtau cu de, tunător ca bolovanii rostogoliţi şi zornăitor ca pietrişul, numele cerului şi al iadului, al fluidelor şi excrementelor trupeşti, al împrejurărilor naşterii şi zămislirii (juridice şi fiziologice), şi

al mai multor perversiuni, al lui Dumnezeu şi al fiului lui Dumnezeu, şi al mamei fiului lui Dumnezeu, împreună cu al Diavolului, şi al altor ornamente din Hades – coeine, haznale şi bordeluri – şi al chinurilor îndurate acolo, agravate prin tot felul de mâneărimi şi usturimi trupeşti, culminând în final cu o combinaţie absurdă şi viu colorată a tuturor numelor şi stărilor pomenite mai sus.

În sfârşit, lianele se despărţiră anevoie şi Juan se poticni înainte, liber. Spre a se apăra de ţânţari, îşi unse faţa cu un nămol care puţea înfiorător. Cămaşa îi era făcută ferfeniţă şi braţele de la coate în jos erau mânjite cu sânge. Însă curând ieşi într-un ţinut mai milostiv, unde lianele creşteau mai puţin extravagant şi frunzişul nu mai era atât de des. Apoi trecu înot un pârâu şi mai trecu cu piciorul un altul, foarte încet, căci se temea să nu-şi piardă pantofii în nămol – dar la trei metri de malul opus îşi pierdu unul, căci zări o viperă de apă înotând spre el, cu gura ei albă deschisă larg, iar când ţâşni cu deznădejde spre pământul uscat, piciorul stâng îi lunecă din pantoful înţepenit pe fund.

În ciuda greutăţilor pe care le întâmpina la tot pasul, reuşi totuşi să menţină o linie mai mult sau mai puţin dreaptă în direcţia pe care o alesese; direcţia, socotea el, care avea să-l ducă pe calea cea mai scurtă la mare. Şi curând simţi o îndoită mulţumire, deoarece soarele începu, deşi nespus de încet, să lunece din crucea amiezii şi să nu-l mai bată în creştetul capului, ci pe ceafă, ceea ce dovedea că socotise drept şi că se îndrepta cu adevărat spre răsărit; între timp, adâncimea mlaştinei se reducea treptat, aşa încât, chiar cu un singur picior încălţat, putu menţine o înaintare constantă. Dar începu să se simtă foarte ostenit, căci răscolirea sufletească îi cam secătuise puterea şi lupta împotriva lianelor şi a plantelor agăţătoare îl sleise şi mai vârtos, iar acum şchiopăta şi-l durea capul cumplit sub soarele arzător. Acolo unde nu era ud de pe urma apei mocirloase, era scăldat în propria lui sudoare. Nu ştia nici ce oră era, şi începu să se teamă că nu va reuşi să iasă din junglă înainte de căderea nopţii. Acest gând nefericit îl

împiedica să facă un scurt popas ca să se odihnească şi îl îndemna să se tocmească până şi cu propriile lui picioare, propunându-le: „Mă voi odihni după ce număr până la o mie.” Apoi, în timp ce se străduia să înainteze, număra până la şapte-opt sute şi spu-.

21 – Juan în America nea: „O, n-am încă nevoie de odihnă” şi înceta să mai numere până-l sileau picioarele din nou.

Când ajunse la şapte sute pentru a şaptea oară, hotărî să urmeze până la o mie şi să se oprească apoi pentru scurt timp, şi poate chiar să se culce o leacă pe jos. Pământul se întărea. Se poticni de o slâncă. Copacii din faţă erau mai rari, dar creşteau mai înalţi. Numără până la opt sute cincizeci. Hotărî t, pământul era acum mai tare. Cu un zgomot fâlfiitor, un bâtlan zbură sus printre vârfurile copacilor. Juan începu să numere de la nouă sute înainte, dar mai înainte de a fi ajuns la jumătate, se opri şi privi la ceea ce se întindea în faţa lui, cu o consternare care alungă orice gând de numărătoare.

Pământid era mai tare deoarece alcătuia acum un terasament natural şi, dincolo de acest terasament, se zărea într-o lumină crepusculară un lac foarte curios. Apele lui erau foarte liniştite, ca o oglindă umbrită, şi din aceste ape se ridicau nenumăraţi chiparoşi. Creşteau drept din apă, drepţi şi zvelţi, şi apa îi oglindea credincios, împreună cu ghirlandele de liane care atârnau de crengile lor. Printre de, ca nişte lumânări arse până jos şi cu mici conuri negre, răsăreau trunchiuri de chiparoşi. Aceştia se reflectau şi ei în apa liniştită şi argintie-, încât totul apărea dublu şi tainic, parcă ar fi fost naosul unei străvechi catedrale a cărei podea ar fi destul de lustruită spre a oglindi bolţile acoperişului, şi steagurile de bătălie ofilite de pe ziduri şi, ca peticele unui cer alb, ferestrele cu zăbrele. Căci chiparoşii, subţiindu-se în creşterea lor şi împreunându-se stufos în cununi, erau de un stil gotic răsturnat, în timp ce oglindirea lor era de un gotic pur.

Ceea ce îl consterna pe Juan, cu toate acestea, nu era

amurgul gotic al lacului, ci mărimea lui. Vedea cum se întinde departe spre nord şi spre sud, iar malul celălalt era ascuns de o mulţime fantomatică de chiparoşi. Atlanticul, după cât părea, era încă foarte departe. Juan se întristă, căci nădăjduise la cu totul alt spectacol şi-şi ciulise urechile să audă sunetid dulce şi rostogolitor al valurilor pe o plajă. Dar aici nu era decât un lac cu chiparoşi şi niciun fel de zgomot de valuri.

Se aşeză şi privi deznădăjduit la liniştea apelor, la podeaua argintie şi la coloanele şi stindardele de liane uscate. O pasăre albă zbură de-a lungul coridorului mai larg al naosului. Cât demult va trebui să ocolească oare ca să ajungă la mare? Scena americană era montată pe o seară atât de vastă încât lacul din faţa lui deşi era încredinţat că nu putea fi foarte larg – putea să se întindă pe o lungime de peste treizeci de kilometri, şi cum era desigur alimentat de multe braţe şerpuitoare în care se desfăcea râul, ocolirea lui putea prea bine să fie o călătorie extrem de anevoioasă.

Juan îşi coji noroiul de pe faţă şi-şi blestemă norocul, nu în chip vehement şi grandilocvent cum îl blestemase pe Jake, ci într-un fel compătimitor şi mâhnit. O altă pasăre albă zbură de-a curmezişul lacului. Zbură spre nord şi dispăru. Juan îşi frecă piciorul desculţ şi se întrebă încotro s-o ia. Călcându-şi pe inimă, se ridică în picioare şi întrucât păsările zburaseră într-acolo, o luă şi el spre nord. Elanul îl cam părăsise şi în locul lui se aciuase o osteneală care-i apăsa greu pe umeri. Începu să-şi dea seama de neajunsul hainelor ude, şi şchiopăta grijuliu cu piciorul desculţ, care îl durea din ce în ce mai mult la fiecare pas. Se aplecă înţepenit sub o cracă şi, cu mâinile amorţite, împinse în lături o creangă flexibilă. Imaginile verzi din apă nu mai erau frumoase, şi eleşteul argintiu nu era decât o nouă barieră în calea scăpării, o barieră atât de imensă încât nici nu-şi mai bătu capul să socotească cât timp îi va trebui ca s-o ocolească. Păşi înainte, impăcându-se cu tristeţe cu gândul de a petrece noaptea în junglă.

Dar deodată – trecuse pe lângă ea aprjape fără s-o bage

în seamă – zări ceva care schimbă de îndată faţa neajutorării sale şi zugrăvi întreaga situaţie în culorile cele mai vii ale optimismului. O luntre era trasă la mai. Primul îndemn al lui Juan fu s-o împingă în larg şi să se suie de îndată în ea, dar un al doilea gând îi sugeră ideea că s-ar putea ca ambarcaţiunea să aibă un proprietar şi faptul de a-l lăsa pe mai era o acţiune nevrednică. Aşa încât Juan mai umblă vreo douăzeci de metri, mai repede acum şi fără a ţine seama de piciorul desculţ, şi strigă de două-trei ori: „Alo!” Dar nu zări pe nimeni şi nu primi niciun răspuns la chemarea lui.

Fără a şovăi mai mult, Juan împinse luntrea în apă şi se sui în ea. Trase de două ori cu vâsla. Apoi un ţipăt deznădăjduit îl ajunse; un scâncet, o văicăreală pătrunzătoare, şi, întorcând capul, zări un băieţel negri; pe mai, cu mâinile la ochi, în vreme ce gura larg deschisă emitea ţipete continui şi tremurătoare de spaimă. Era îmbrăcat simplu, cu o pereche de pantaloni zdrenţăroşi, şi o undiţă zăcea la picioarele lui. Cu toate că Juan trebuie să fi trecut prin dreptul lui, tufişul la adăpostul căruia dormise îl ascunsese căutării lui Juan.

Juan îşi mână luntrea înapoi la ţărm, şi puiul de negru se repezi la el cu o izbucnire de furie copilăroasă. Juan îl ţinu la o lungime de braţ, în timp ce băieţelul îşi flutura prin aer pumnii negri cu vrăjmăşie, dar zadarnic. Lacrimi mari îi scăldau obrajii şi trupul îi tremura de teamă şi mânie.

— E-n regulă, spuse Juan. N-am de gând să-ţi fur luntrea…

Treptat, furia băieţelului se potoli, şi printre suspine începu să vorbească ininteligibil într-un dialect al negrilor.

— Asta nu mi-e de prea mare ajutor, spuse Juan. Ce-ar fi dacă te-ai sui în luntre şi am merge acasă? Acasă, înţelegi? — acolo unde ţi-o fi casa.

Băieţelul se zgâi la el cu nişte ochi cât cepele. Mai avea lacrimi pe pleoape, dar când Juan încercă să-l tragă în luntre, se apucă iar să urle, bătând cu picioarele în noroi.

Spre a-l cuminţi, Juan se îndepărtă la ciţiva metri de mai.

Efectul acestei manevre nu întârzie, căci băieţelul ţipă de spaimă şi se năpusti în apă până la brâu, răsturnând aproape luntrea când se urcă în ea.

— Acum, încotro s-o apucăm? întrebă Juan, arătând cu mâna în diferite direcţii.

Puştiul nu vru să-l ajute, ci hohoti, smâorcăi, şi-şi înghiţi lacrimile, tremurând de spaimă şi de mânie încă neîmpăcată.

Juan hotărî să continue în direcţia pe care o apucase

— Spre mare, nădăjduia. Curând, însă, îşi dădu seama că nu va fi lucru uşor, deoarece după câteva clipe chiparoşii şi trunchiurile de chiparoşi îl înconjurară, ridicându-se din apă ca nişte coloane mari şi ca nişte lumânări negre. Ici-colo se deschideau alei, şerpuind de-a lungul lacului şi înfundându-se iarăşi sub un acoperiş verde-măsliniu, de unde atârnau vrejuri de liane care uneori se împreunau cu chipurile lor oglindite în apă… Aici era un soare strălucitor, acolo un amurg răcoros. Ba intrau într-o apa puţin adâncă unde ciocul luntrei se înfigea în buruieni plutitoare care se încreţeau în zbârcituri verzui, atât erau de groase. Ba lianele atârnau ca o pei-dea până la suprafaţa apei, şi trebuiau să-şi croiască orbeşte calea prin ea. Erau uscate şi fărâmicioase. Ba izgoneau din cuibul lui câte un imens bâtlan albastru speriat, ori o egretă mică şi atât de orbitor de albă, încât reflexul ei în apa întunecată părea mai degrabă o flacără decât o pasăre. Ba cormoranii îşi întorceau şi-şi suceau gâturile lor lungi şi subţiri spre ei, şi se afundau gingaş, fără a lăsa o cută la suprafaţa apei.

Cu totul uluit, Juan mai încercă o dată să-l convingă pe puiul de negru să-l călăuzească, dar acesta, încă de ta prima întrebare, se aruncă cu faţa în jos pe fundul luntrei şi, îmbufnat, refuză să răspundă. Juan se căzni să-şi facă vocea cât mai îmbietoare, dar băieţelul nu-l luă în seamă. Juan se gândi atunci să-l mituiască.

— Uite aici, cirăcuşor îmbufnat, spuse el şi-i întinse ceasul. Acesta nu mai mergea încă de la călătoria lui pe râu în cârca catârului, dar era bătător la ochi, aşa încât atunci

când curiozitatea reuşi să înfrângă, în sfârşit, îndărătnicia copilului, acesta îşi întoarse capul bănuitor şi se lăsă imediat momit.

Juan lămuri cu multe gesturi repetate că ceasul avea să fie răsplata unui pilotaj eficient.

Băieţelul zvâcni în genunchi, cu ochii lui negri aţintiţi asupra ceasului. Îşi întinse mâinile spre el. Dar şovăi şi, deodată, de parcă îşi amintise o prevestire înspăimântătoare, urlă din nou şi se frecă la ochi, cuprins de groază.

Mirat la culme de îndărătnicia inexplicabilă a copilului, Juan se apucă să-l liniştească şi-şi găsi curând răsplata într-o ţâşnire de cuvinte în dialect negru, printre care singurele vorbe ceva mai desluşite erau Missy Aşaşi-pe-dincolo; Missy Lai, părea să fie, ori Lai, cu un prefix nu tocmai dar. Ea era, pare-se, cauza spaimei băieţelului, cu toate că Juan nu putea lămuri pentru care motiv anume; în afară de cazul, gândi el, în care ea ar fi o persoană retrasă care nu îngăduia prezenţa altor oameni, iar el încălcase un domeniu privat. Părea totuşi puţin verosimil ca această sălbăticiune de lac să constituie o apă particulară, dar nu-şi putea închipui altă soluţie a misterului.

Copilul continua să protesteze, însă ochii îi tot fugeau după ceas. Smiorcăia şi fornăia, dai’ momeala era prea strălucitoare ca să i se mai poată împotrivi.. Apucă ceasul cu mani râvnitoare, îl aşeză într-un loc unde-l putea vedea în timp ce lopăta, şi smiorcăindu-se, ridică lopata din fundul I unt roi.

Îşi croi drum fără anevoinţă printr-un labirint de copaci, do-a lungul unor alei şerpuite şi sub paravane de liane verzi, până ce ajunseră la o margine a lacului şi o apucară po un canal îngust, ascuns aproape în întregime sub nişte copaci pletoşi. După oarecare vreme canalul se lărgi, vegetaţia se mai rări, şi apa începu să răspândească un miros sărat. Se apropiau cic mare. Şi curând, cu toate că deosebirea abia era perceptibilă, împrejurimile se schimbară substanţial. Ni. Se mai aflau acum pe o limbă de

pământ întretăiată de o mulţime de braţe de apă, ci pe o pânză de mare împănată ca multe insule. Printre acestea, cea mai mare şi mai anevoios de găsit era Insula Egreta.

Ajunseră deci la Insula Egreta, care pan-a mai mare decât suratele ei. Malul era mocirlos, şi într-un erâng de chiparoşi se cuibăreau egrete. Merseră o vreme de-a lungul ţărmului, până ajunseră la un canal îngust, în susul căruia băieţelul cârmi luntrea şi curând o aduse la mai.

Însă acum îl apucă din nou spaima, şi când Juan dădu să coboare, copilul se împotrivi cu ţipete şi-i arătă prin gesturi că trebuie să rămână în luntre până se va duce s-o vadă po misterioasa Missy Lai şi, pesemne, să dobândească di’ la ca învoirea ca Juan să debarce. Juan se supuse nervos şi se aşeză din nou în luntre. Ţinând ceasul strâns în mână, puiul de negru porni încet şi vădit îngrijorat de primirea care-l aştepta, de-a lungul unei poteci înguste ce se pierdea printre copaci.

Juan se lungi în luntre spre a aştepta cele ce aveau să se petreacă, dar înainte de a fi putut înjgheba trei-patru ipoteze, adormi adânc.

Când se deşteptă, soarele se afundase şi întunericul, cu toate că nu căzuse încă, bătea la uşă. Se simţea înţepenit şi înfrigurat, dar aceste neajunsuri dispărură ca prin farmec de îndată ce văzu cine-l trezise.

O fată îmbrăcată într-o rochie verde stătea lângă luntre şi ea îi păru lui Juan în acelaşi timp extrem de atrăgătoare şi oarecum cunoscută. Dar mintea îi era încă buimacă de somn, şi înainte să fi reuşit să şi-o adune, fu surprins de glasul ei rece şi duşmănos.

— Ce cauţi aici? întrebă ea.

Juan îi spuse.

— Şi cum ai nimerit în mlaştini?

Juan îi lămuri şi această împrejurare.

— Nu te cred, spuse fata. Cine eşti şi de unde vii? Juan îi spuse.

— Hainele nu par englezeşti, spuse ea.

— Nu par de fapt de loc haine, se învoi Juan.

— Ei bine, întreaga dumitale poveste pare foarte suspectă, spuse fata, şi nu poţi conta pe niciun ajutor din partea mea.

— Atunci, ce ai de gând să faci?

— Am să-l pun pe băiatul acesta să te ducă înapoi unde te-a ăsit. N-avea voie să între în vorbă cu dumneata.

— Nici n-a făcut-o, decât în dialectul negru.

— I s-a interzis să iasă pe lac, aşa încât îl pot pedepsi trimiţându-l înapoi, şi mă scap şi de dumneata în acelaşi timp.

Ea îşi întoarse capul şi-l chemă pe băieţelul negru, care aştepta ponosit la câţiva paşi mai încolo.

Juan izbucni în râs:

— Nu, nu poţi, afirmă el, fiindcă am să rămân aici. Fata se înfurie cumplit şi strigă:

— Ai să faci ce-ţi spun, şi imediat! Niciun străin n-are voie să calce pe insula asta.

— Dar eu nu sunt străin, spuse Juan. Nu pot pretinde că sunt chiar un prieten vechi, dar te-am mai întâlnit şi am stat de vorbă cu dumneata. Numai câteva cuvinte, o adevărat, dar…

— Oare încerci să mă ici peste picior? stărui fata. Juan îşi scutură capul, zâmbitor. Se simţea nespus de mulţumit de sine însuşi – cu toate că noroiul pe care-l avea pe faţă îi cam schimonosea această satisfacţie – căci impresia de a o fi recunoscut pe fată se schimbase acum în certitudine, în ciuda vocii ei reci şi aspre, care se potrivea atât de puţin cu amintii’ea pe care o păstrase despre ea.

— Am călătorit împreună pe *Corybantâc,* spuse el.

Fata îl privi ţintă.

— Am sosit în America împreună acum vreo şapte luni. Dumneata erai într-un apartament rezervat, şi într-o noapte ţi-am vorbit pe fereastra cabinei.

Fata se apropie şi privi intens la el timp de câteva secunde. Apoi întrebă:

— N-ai vrea să te speli pe faţă? Oricine ai fi, eşti de nerecunoscut sub noroiul ăsta.

Juan îngenunche de îndată pe marginea apei şi începu să-şi împroaşte faţa cu apă, şi în vreme ce o freca de zor, îi (lescrise fetei năpasta ţânţarilor şi celelalte chinuri ale călătoriei care purtau vina spectacolului dizgraţios pe care i-l oferea; tot frecându-şi ochii, spălându-şi ceafa, limpezindu-şi părul, pălăvrăgea în acelaşi timp de zor, în aşa fel încât o oarecare intimitate începu să scalde scena. Când sfârşi, se ridică în picioare, cu obrajii foarte roşii, şi o înfruntă pe fată, care privi la el câteva clipe fără a scoate un cuvânt.

Apoi spuse încet:

— Cred că-mi amintesc de dumneata.

Juan fu atât de bucuros, încât se apucă să-i povestească cum o căutase zadarnic pe vapor şi cât de dezamăgit fusese că n-o mai văzuse înainte de a debarca.

— M-am dus chiar la Chicago să te caut, mărturisi el.

— De ce te aşteptai să mă găseşti acolo?

Fata dovedi oarecare mirare în glas.

— Pentru că...

Juan se opri cam încurcat. Voia să spună: „Pentru că Ochi-Roşu Rod Gehenna a plecat acolo11, dar cum nu cunoştea legătura de rudenie dintre ea şi Ochi-Roşu, şovăi între tată şi soţ, şi alese în sfârşit tutore.

— Pentru că tutorele du mi tale a plecat acolo, spuse el.

— Cine anume?

— Rod Gehenna.

— Tata, spuse fata. Ce ştii despre el?

— Nimic, recunoscu Juan, însă citesc ziarele şi de vorbesc adesea despre el. Şi cât am stat la Chicago, am aflat multe, bineînţeles.

— Fireşte, se învoi fata.

Şi il mai cercetă pe Juan cam un minut şi jumătate. Apoi, cu totul pe neaşteptate, izbucni într-un râs deopotrivă deschis şi inimos.

— E nostim să ne regăsim pe Insula Egreta! exclamă ea, şi-i întinse mâna.

— Atunci, îmi îngădui să rămân aici?

— Sigur că da! Creezi că te-aş lăsa să pleci să te rătăceşti prin mlaştină?

Cum aceasta fusese de fapt intenţia ei iniţială, Juan se mărgini să zâmbească cu o rezervă prudentă, şi păşi pe ţărm.

— Nu eşti prea ostenit ca să mergem pe jos, nu-i aşa? întrebă ea. Peste câteva minute se întunecă şi avem de mers vreo cinci-şase mile.

Merse înaintea lui pe o potecă strâmtă care şerpuia între copaci şi o vreme, niciunul nu vorbi. Bucuria lui Juan de a fi regăsit-o pe fiica lui Ochi-Roşu era atât de mare, încât aproape nu-l mai mira faptul că întâmplarea făcuse ca această reîntâlnire să aibă loc pe o insulă în mijlocul unei mlaştini din Carolina. Îşi reaminti cum o eăulase stăruitor cu aproape şapte luni în urmă, de la *Corybantic* la un bar clandestin din New York şi până la Chicago, şi se gândi la bătălia care avusese loc la înmormântarea lui Cola Coloni; îi fu ruşine – atât de frumoasă era – la gândul că după ce i se vindecase rana, nu-şi mai amintise de ea. Dar acum vechea lui patimă învia din nou. Chinurile şi mizeriile încercate cu prilejul trecerii prin mlaştină se destrămară ca ceaţa la soare. Îi rămase numai o urmă de oboseală fizică şi incomoditatea născută din faptul că picioarele îi erau îngreunate de noroi, spatele umed de sudoare, iar gâtul umflat de înţepăturile ţânţarilor. Dar frica şi neliniştea dispăruseră tot atât de iute ca rudele sărace când te vizitează o doamnă din înalta societate – şi mai fusese oare vreo doamnă mai încântătoare ca aceasta, cu ochii ei negri şi gura ca o muşcată, cu rochia verde cu un cordon aurit, iar deasupra ramurile ce se împreunau cu atâta gingăşie şi cerul ee se făcea tot aşa de negru ca şi chiparoşii?

Nevoia de a vorbi se redeşteptă la amândoi în acelaşi timp, aşa că întrebarea lui Juan cu privire la destinaţia lor se ciocni în drum de observaţia fetei că pantalonii lui miroseau îngrozitor a mlaştină.

— Dar asta nu trebuie să te tulbure, spuse ea. Am un simţ al mirosului foarte ascuţit, dar nu prea delicat, şi un

fleac de miros nu mă deranjează.

Felul ei de a fi era atât de deschis şi de slobod, atât de neprefăcut, încât conversaţia lor deveni după aceea foarte prietenoasă. Juan îi povesti necazurile lui la Chicago şi ultima lui păţanie cu catârul, iar Lalage – căci aşa se numea fata – lămuri că după ce debarcase de pe *Corybantic,* venise pe mare până la conacul lor din Caroiina, împreună cu bătrâna ei doică şi sub paza lui Rocco. De atunci rămăsese aici, foarte fericită, deoarece din toate locurile pe care le cunoştea, acest ţinut sălbatic şi însingurat îi era cel mai drag. Era, pesemne, un copil al naturii. Nu copilul plângăreţ şi sfios pe care l-a zugrăvit Wordsworth, ci tipul de copil cu adevărat păgân, independent, cu inima deschisă, păstrat sincer şi neîntinat datorită unei nevinovăţii care este diametral opusă nevinovăţiei creştine, deoarece acceptă şi cunoaşte toate faptele fizice ale vieţii de la care aceasta din urmă îşi întoarce faţa, păstrându-şi neprihănirea tocmai pentru că nu ţine seamă de caracterul lor uneori ruşinos. E drept că Lalage nu vorbi chiar de la început despre aceste lucruri – decât tangenţial, când spuse că păsările se aflau tocmai atunci în epoca împerecherii, iar împerecherea păsărilor este o temă aproape deopotrivă de nevinovată ca şi fecundarea plantelor, căci oul este atât de reticent, înfăţişarea lui este atât de neutră, încât cunoştinţele sexuale ale genitorilor lui trebuie să fie cu adevărat reduse – însă felul ei de a fi îi dădu lui Juan impresia că aici era vorba de o păgână fericită, nu de una din neghioabele acelea elenice sau de vreo păstoriţă romanţioasă cu panglici albastre în păr, ci de o autentică fiică a pământului de azi şi a soarelui antic, încă atât de generos. O Lalage de o dulceaţă mai puţin dulceagă decât o eroină a lui Horaţiu, care trebuie să fi avut, pare-se, multe ingrediente ale artei cofetăreşti; nu miere naturală, ci aceea rafinată care se găseşte la oraş. *Dulce ridentem, dulce loquentem, Lalage amabo* îşi zise Juan. Oare? gândi el.

— Tatăl dumitale e acasă? întrebă el.

Lalage râse.

— Nicăieri prin apropiere, zise ea. De-ar fi fost aici, nu m-ai însoţi acasă. Străinii n-au voie să calce pe Insula Egreta.

Era uşor de văzut că orice străin ar fi întâmpinat multe greutăţi să se orienteze pe această insulă, deoarece drumul era fantastic de întortocheat. Lalage îi spuse că insula avea cam doisprezece kilometri în lungime şi era îngustă şi cu relief neregulat. Egretele de la care îşi trăgea numele se găseau numai în mlaştinile de pe latura apuseană. Restul insulei era solid şi uscat şi în partea de răsărit se ridica până la zece metri deasupra mării. Ochi-Roşu îşi clădise casa pe faleza dinspre mare a acestei culmi, o clădire mare în stil colonial. În spatele şi pe ambele părţi ale conacului creşteau stejari, iar în faţă palmieri, printre care se zărea conacul – dar noaptea căzuse cu mult înainte ca Juan şi Lalage să fi ajuns acolo.

Admiraţia pe care o nutrea faţă de dibăcia ei de păgână crescu treptat pe măsură ce îl mâna fără greş prin întuneric. Fata umbla iute orientându-se uşor şi râdea când Juan se poticnea de rădăcinile întinse peste potecă, şi striga răspunsuri ironice unei cucuvele al cărei ţipăt apropiat şi fantomatic ar fi făcut să se încreţească pielea oricui. Nu-i spuse lui Juan nimic privitor la alţi locuitori ai casei către care se îndreptau, şi nici Juan, după informaţia pe care o ceruse despre Ochi-Roşu, n-o mai întrebă nimic. Părea atât de independentă, încât bănui că puteau fi doar servitori în preajma ei.

Faţada casei era uşor luminată. O lumină gălbuie poleia coloanele şi cotropea întunericul din vecinătatea lor. Uşa se deschise, şi o femeie voinică se năpusti de îndată asupra lor, cu ţipete şi dojeni. Era însăşi doica cu picioare scurte pe care o văzuse Juan la bordul vasului *Corybantic.* Aşteptase înapoierea lui Lalage, gata s-o mustre pentru întârziere, dar nepregătită s-o vadă sosind cu un străin. O duzină de cuvinte îi stăteau gata pregătite pe vârful limbii,

„Zâmbind dulce, vorbind dulce, Lalage pe care o voi iubi” (lat).

şi de*-şi luară zborul înainte de a-l fi zărit pe Juan. Apoi, lipsită de aceste vorbe bine dichisite, nu-i mai rămase altă armă în arsenalul ei decât să se holbeze aiurită la Juan, să-şi ridice braţele (erau prea scurte şi nu şi le putea înălţa prea mult), şi să cârâie ca un papagal înfuriat.

— Sst, Vittoria! strigă Lalage. Taci o dată, proastă bătrână! Domnul Motley are să stea aici. Mai taci, îţi spun… Du-te să vezi să fie bună cina şi pune pe cineva să-i pregătească o cameră.

Vittoria se porni cu furie într-o tiradă în limba italiană. Vocea îi era ascuţită şi aspră, şi pe când îşi rostea împotrivirea, obrajii ei graşi şi cenuşii se bălăbăneau sub stratul gros de pudră. Lalage o ascultă câteva clipe şi apoi îi răspunse în acelaşi grai, urlând aproape tot aşa de tare ca şi Vittoria. Gâtul bătrânei se îngroşa din ce în ce sub apăsarea vinelor umflate şi ochii rotunzi i se bulbucară ca aceia ai unui homar. Lalage tună şi fulgeră şi bătu din picior. La capătul holului se deschise o uşă, înfăţişând chipurile speriate ale unei jumătăţi de duzini de servitori negri, bărbaţi şi femei, care se zgâiau într-un fel de extaz copilăros, negru şi înfricoşat, la gâlceavă; iar Juan aşteptă cu oarecare mirare, dar mai multă stăpânire de sine, ca ea să ia sfârşit. Curând gâtlejul bătrânei se uscă de mânie şi vocea îi scăzu până la un hârâit de fierăstrău. Dar continua să discute şi să protesteze. În sfârşit, răbdarea lui Lalage ajunse la capăt. O apucă pe Vittoria de părul vopsit în negru, sumes în creştetul capului şi, şuierând, îi spuse:

— Fă ce-ţi spun eu, bătrână grasă şi proastă ce eşti, că altminteri îţi rup gâtul.

Vittoria scoase un ţipăt răguşit, de data aceasta de durere nu de mânie, şi cu lacrimile şiroindu-i pe obraji şi transformând în pastă pudra de pe ei, se supuse. Cu umerii durdulii tremurând şi cu capul mişcându-i-se spasmodic în ritmul suspinelor şi al sughiţurilor, se duse să-şi verse năduful pe capul bucătăresei.

Lalage chemă servitoarele, care se apropiară cu sfioasă vioiciune, şi le porunci să-l conducă pe Juan la odaia lui.

Sfada o lăsase cu totul netulburată, îl privi pe Juan cu o privire ştrengărească;

— Vittoria are un suflet de aur, spuse ea, dar e grozav de iute din fire. Eu ştiu însă cum s-odomolesc. Acum, grăbeşte-te să faci o baie bună, că mi-e tare foame.

Ochi-Roşu îşi mobilase casa – sau îi pusese pe alţii să i-o mobileze – cu un gust extravagant. Camera lui Juan era luxoasă, iar sala de baie, verde şi argintie, extrem de elegantă. În timp ce-şi l'ua baia, servitoarea îi găsi nişte haine mai mult sau mai puţin pe măsura lui: costume de flanelă aparţinând lui Ochi-Roşu, împreună cu un vast sortiment de cămăşi, cravate şi alte articole de galanterie.

Când coborî la masă, o găsi pe Lalage îmbrăcată cu o eleganţă necăutată, în mătase chinezească roşie. Şedea într-un fotoliu cu picioarele petrecute peste braţul acestuia şi, la intrarea lui Juan, flutură un braţ lung şi gol.

— Vittoria e din nou prietenoasă, spuse ea. A vrut să afle totul despre dumneata şi acum e de părere că va fi plăcut pentru mine să am pe cineva care să-mi ţină de urât. Îi place să aibă un bărbat în casă, deşi timpul ei a cam trecut.

Cina fu minunată; cocteil de crevete, dres cu sos de o savoare de neuitat; omletă cu ficăţei de pasăre; boboc de raţă la tavă şi îngheţată. Băură un Xeres Amontillado, o sticlă de Château-Yquem, şi un foarte bun vin de porto Cockburn. Juan se gândi cu stimă crescândă la Ochi-Roşu, dar i se păru că poziţia lui Lalage de copil al naturii nu se prea potrivea cu o masă atât de rafinată.

După ce mâncară stătură pe terasă şi priviră printre coloanele cizelate în întuneric, unde palmierii foşneau şi marea şoptea cu o încântătoare melancolie. Lalage îi vorbi despre familia ei.

Mama, care murise, se născuse în America din părinţi irlandezi şi greci. Tatăl ei era napolitan prin naştere, dar plecase din Italia încă de când era copil şi găsise o mai deplină întrebuinţare a talentelor sale la New York. Acolo se însoţise cu gangsterii, printre care îşi dovedise remarcabile calităţi de şef. Situaţia fiind mai făgăduitoare la Chicago,

plecase în Vestul Mijlociu cu o faimă crescândă şi o nemăsurată ambiţie. Cinci ani de muncă neostenită îl aşezaseră în capul propriei sale organizaţii, cu o fabrică de bere proprie şi cu un tribut statornic (pentru ocrotire) plătit, de spălătorii, cămătari, bordeluri, curăţătorii de pă lării, case de jocuri de noroc şi alte locuri de afaceri şi agrement. Apoi interveniseră cei doi ani de război cu banda lui Black Reilly, de pe urma căruia Gehenna se alesese cu ochiul rănit şi cu un renume în întreaga ţară care, la fel ca renumele tuturor oamenilor celebri, era aproape independent de orice isprăvi subsecvente şi creştea prin însăşi existenţa lui. Era cel mai bogat dintre toţi regii berei din cuprinsul ţării, un creator şi un distrugător de politicieni, un simbol al unei monarhii în-afară-de-lege, un nume pomenit în fiecare zi. Meditind asupra acestor subiecte, Juan o văzu pe Lalage ca pe o adevărată fiică de suveran.

Vorbea despre tatăl ei cu o aparentă detaşare. Era analfabet, spuse ea, dar avea din fire o adâncă înţelegere a oamenilor de felul său şi era viteaz, fără a fi necugetat. Avea un aer de autoritate firească şi o şiretenie josnică. Era de fapt un autocrat înnăscut. Soţia lui, fiind de origine irlandezo-greacă, avusese mult simţ al umorului şi o dată îşi râsese de el – dar numai o singură dată. Cu doi ani mai târziu, cu amintirea vie a nemulţumirii lui tiranice, ajunsese la capătul declinului ci fizic, şi murise. În timpul scurtelor şi rarelor sale vizite pe Insula Egreta, Ochi-Roşu era un tiran, în faţa mâniei căruia cei din casă leşinau de frică şi al cărui bun plac era împlinit cu o repeziciune slugarnică.

Lalage râse. În ultimul timp, spuse ea, tatăl ei începuse să nutrească ambiţii sociale. Datorită acestor ambiţii vizitaseră ei Europa cu un an în urmă: era vorba de căsătoria ei. Tatăl ei se gândise la o încuscrire cu un prinţuleţ italian, la o retragere a lui în ţara de baştină şi la dobândirea unei situaţii în preajma tronului Ducelui. Căci prinţuleţul era un fascist înfocat, foarte bine văzut de Mussolini. Ochi-Roşu avusese o întrevedere cu Ducele, care era în favoarea căsătoriei, la un preţ care nu era poate

excesiv faţă de privilegiile la care râvnea Ochi-Roşu, dar totuşi cu mult mai mare decât acela pe care avea de gând să-l plătească el. Atmosfera devenise încordată şi primejdioasă când Autocratul Italiei şi Stăpânul Chicagoului stătuseră faţă în faţă, discutând oportunitatea unei taxe de o jumătate de milion de dolari pentru un patriot care dorea să se reîntoarcă în ţara lui de baştină şi să-şi mărite fata eu un stâlp al societăţii italiene. Ochi-Roşu se stăpânise îndeajuns spre a se putea retrage în siguranţă, apoi se inapoiase în America, mâniat la culme.

Fusese o călătorie anostă, spuse Lalage, deoarece voiajaseră cu oarecare fast, potrivit situaţiei lor, şi i se ceruse să se poarte cuviincios atâta vreme cât se afla sub ochiul tatălui ei, căruia îi plăcea să-i păstreze respectul cuvenit unui părinte şi se aştepta ea femeile să se poarte modest. Fusese într-adevăr tare plicticos. Lalage se bucurase să se înapoieze ia Insula Egreta.

— De cât timp eşti aici? o întrebă Juan.

— Aproape de când am ajuns la vârsta măritişului.

Lalage căscă şi apoi, brusc, îi ură noapte bună. Juan mai rămase afară câtva timp, ascultând foşnetul palmierilor care îşi mişcau frunzele sub jocul vântului, şi se gândi cu recunoştinţă la binele pe care i-l făcuse Jake când îl ademenise să pornească în mlaştină după aligatori.

VIII

În dimineaţa următoare, Insula Egreta se trezi într-o neobişnuită veselie. Palmierii îşi fluturau coamele în briza care părea să sexnteieze când sufla, şi printre coroanele lor unduitoare strălucea albastrul viu al mării. Lumina soarelui juca pe pereţii albi şi pe înaltele coloane albe şi, în depărtare, valurile mici se spărgeau cu un zgomot vesel pe plajă. Păsările eântau fericite şi din dependinţele servitorilor răsunau vocile ascuţite ale copiilor negri, în timp ce-şi lua baia, Juan cânta:

Trandafiri şi crini sunt obrajii ci,

Dar buzele-i coapte-s mai dulci decât ei.

Cânta şi în timp ce se bărbierea, cu jumătate de gură,

căci era o plăcere să te razi, după briciul pe care îl împrumutase de la bătrânul Zed Kinney, cu una din maşinile de ras moderne ale lui Ochi-Roşu.

Strâfige-o şi mângâie-o.

Şi-ale ei sărutări…

Şi nicio clipă nu se gândi la ultima oară când cintase cintecul acesta, deoarece o dimineaţă ca aceasta nu era făcută pentru amintiri, ci numai pentru încântătorul prezent.

Ne vom cufunda în dulci desfătări…

Cravata elegantă pe care şi-o înnodă în faţa oglinzii era o cravată Leandru, pe care Ochi-Roşu o cumpărase în Anglia. Ce putea oare fi mai potrivit, gândi Juan, când îl aştepta Hero?

Se întâlniră voioşi ca dansatorii de arminden în jurul stâlpului împodobit cu panglici Era şi o vreme pentru dans. Primăvara se avânta spre cucerirea lumii, mângâind-o şi şoptind vorbe de fericire improbabilă la urechile tuturor; urechi gingaş cizelate, şi urechi roşii clăpăuge; urechi pleoştite cu loburi lungi, şi urechi cu smocuri de păr ale bătrânilor; urechi ascuţite de drăcuşor şi urechi roz care se pitesc ruşinoase sub un păr frumos mirositor. Primăvara cotropea lumea. Primulele creşteau pe malurile acoperite de muşchi şi Priap stătea ţanţoş pe un dâmb, strigând. Lebădoiul Ledei plutea pe lacuri, iar pe plaiurile pline de iarbă grasă iubitul cu ochi blânzi al Europei mugea. Bucătăresele ieşeau îmbujorate din casă, de lângă plitele lor, ca să potolească foamea poliţiştilor de rond, şi vrăbiile se sfădeau pe acoperişuri. Cu inimile zvâcnind nimfele alergau devale pe potecile pădurilor şi ciobanii hoinari se pierdeau cu totul văzându-le sânii săltăreţi – dar din mărăcini satirii fluierau cu voioşie şi goneau după de în salturi sprintene. Efemerele se roteau pe deasupra apelor, şi ritmuri galante legănau monotonele paturi conjugale. Melodii vechi erau cântate cu cuvinte noi şi se schimbau cu voioşie jurăminte noi care le înlocuiau pe cele vechi. Primăvara era din nou stăpână, cu alaiul ei de fecioare şi

flăcăi, amorezi bătrâni cu genunchii înţepeniţi dar cu inima voinică, driade şi fauni eu picioare de. Captă, consilieri de stat graşi şi pescăruşi ca fildeşul de albi, cu flori, cu tauri şi cu fete jucăuşe…

Pentru Juan şi pentru Lalage dimineaţa trecu repede, dar totuşi nu prea repede, iar după-amiază, când vântul se potolise şi soarele dogorea mai tare, se aflau aşezaţi în tăcere sub un palmier.

Lalage suspina şi Juan privea visător la mare. Apoi, împinşi de acelaşi imbold, se întoarseră unul spre altul şi într-o singură clipă – vai! cât de uşor se pleacă dorinţei trupurile omeneşti, în ciuda înfăţişării lor viguroase – se aflau încătuşaţi într-o strânsă îmbrăţişare.

Apoi Lalage se desprinse din braţele lui Juan şi spuse cu un aer gânditor.

— Suntem foarte înţelepţi să ne încredinţăm instinctelor noastre, nu creezi? Mintea şi chibzuinţă îşi au desigur părţile lor bune, dar singură intuiţia îţi poate destăinui adevărata inimă a vieţii.

— Bănuiesc că ai dreptate, spuse Juan, oarecum surprins de această încercare de a justifica o situaţie care, în concepţia lui, nu necesita o atare caznă.

— Aşa spune Bergson, completă Lalage.

— Cine?

Lalage îşi muşcă buza.

— O, nimic. Mi-am amintit din întâmplare ceva, atâta tot. Ceea ce vreau să spun este că e mai bine să trăieşti simplu şi deschis şi să te dedai din toată inima plăcerilor fireşti. Dacă mă iubeşti, de ce n-ai spune-o? Şi dacă eu te iubesc, de ce s-o ascund?

— Nici să n-o faci, spuse Juan.

— N-am s-o fac, spuse Lalage, deoarece cred că trebuie să fim naturali.

Juan îşi spuse că un copil al naturii nu *crede* că trebuie să fie natural, căci o atare credinţă destăinuie o stare intelectualizată a conştiinţei de sine, însă împrejurările nu erau desigur prielnice unei atitudini hiper-critice. O trase

înapoi pe Lalage într-o poziţie mai confortabilă şi o mingâie pe genunchi.

— Ai spus cumva ceva despre Bergson adineaori? întrebă el.

— Am avut o profesoară aici care vorbea despre el, dar cum nu ne înţelegeam, a trebuit să plece.

Juan recunoscu în sinea lui că ea putea fi totuşi un copil al naturii chiar dacă auzise de Bergson. „Natura nu poate fi îmbunătăţită prin niciun alt mijloc în afara celui făurit de natură*4 – a scris Shakespeare, şi Aristotel a spus ceva cu acelaşi înţeles. Cu inima împăcată, Juan continuă s-o mângâie pe genunchi.

Lalage nu era nici pe departe una din iubitele acelea trândave, cu ochii închişi, retractile şi pasive; dădea sărut pentru sărut cu ochii larg deschişi, în care scânteia deopotrivă plăcex-e şi vioiciune. Îl îmbrăţişa po Juan cu aceeaşi înfocare, deşi poate nu cu chiar atâta putere, precum o îmbrăţişa şi el; şi dacă i se tăia răsuflarea, gâfâiala i se schimba în râs şi se strângea mai tare de pieptul lui spre a fi îmbrăţişată mai tare. Când Juan înceta să-i mângâie părul, ea îl mângâia pe-al lui. Suflarea îi era dulce, iar pielea, chiar în strânsoarea unui sărut, era ca o petală fără cusur. Înainte să fi petrecut o jumătate de oră sub palmier, Juan era adânc îndrăgostit.

Dar pe urmă între dragoste şi încredinţarea că bătălia era ca şi câştigată, în afară de ultimul asalt, el se simţi cuprins de îndoială. Simţi mâna rece a conştiinţei pe umărul lui. Îşi aminti că natura, în ciuda tuturor laudelor care i se aduceau, este necruţător de logică. Pentru fiecare acţiune ea păstrează o consecinţă adecuată, şi cu toate că omul civilizat, în candoarea lui păgână, a ticluit tot felul de mijloace pentru a abate acţiunile lui de la consecinţele lor fatale, aici însă, în această sălbăticie, Juan nu avea la îndemână niciunul dintre aceste mijloace şi nu vedea putinţa de a şi le procura… Povara omului alb, gândi Juan, este un fel de semnal de circulaţie, o poruncă imperioasă şi care nu te lasă să te opreşti!

Spre a putea cugeta mai în voie la această problemă, Juan se ridică în picioare şi propuse o plimbare pe jos până în partea cealaltă a insulei. Lalage fu vădit surprinsă de această propunere şi chiar mai mult decât rănită în mândi-ia ei. Dar nu voia să-l refuze, astfel încât o porniră la un drum destul de lung, oarecum fără scop precis şi fără multă conversaţie, până sosi vremea mesei de seară.

Când se înapoiară acasă, fură întâmpinaţi afectuos de către Vittoria, a cărei spaimă născută de prezenţa lui Juan dispăruse cu desăvârşire. Acum i-îdea încintată în timp ce-i împărtăşea lui Lalage veştile zilei şi rostea şolticării napolitane privitoare la fete şi la flăcăi. Vittoria împărtăşea vederile stăpână-sii faţă de natură şi era pregătită să se bucure indirect de toate operele acesteia.

Până şi o cină gătită cu aceeaşi desăvârşire culinară şi chiar mai gingaş aleasă decât cea din ajun, chiar şampania care o însoţea, nu reuşi să împace conştiinţa lui Juan cu problema care il chinuia. Când luară iarăşi loc în întuneric pe terasa străjuită de coloane, sub vraja unor parfumuri ameţitoare, niciunul însă mai îmbietor ca cel folosit de Lalage, gesturile lui drăgăstoase fură cam lipsite de vlagă.

În sfârşit, cu nevinovăţia unei copile a pământului, Lalage îl întrebă ce nu era la locul lui.

— Dacă urmezi orbeşte natura, trebuie să fi pregătit să înfrunţi urmările ei fireşti, spuse el.

— Tabletele anticoncepţionale ne-au liberat de robie, îl lămuri ea. Azi, putem urma natura fără nicio grijă.

— Da, dar…

— O, şi asta e-n regulă. Nu e nevoie să-ţi baţi capul, spuse ea, şi se aşeză drăgăstos pe genunchii lui Juan, unde nu mai avu motiv să se plângă de indolenţa lui, căci se văzu de îndată purtată în braţe până sus în Camera de

Fildeş care era a ei.

Acolo îi trezi Vittoria a doua zi dimineaţă, cu ceai şi cu fructe, şi atât de precisă era intuiţia Vittoriei, încât pe tavă se aflau două ceşti, două farfurioare şi două portocale.

Şi tot atât de precisă îi fu înşiruirea de şotii napolitane

despre trândăvia amoroasă şi alte ştrengării de acest fel, încât Juan – deşi nu pricepea ce spunea ea – bănui totuşi că trebuie să fi stat trează o bună parte din noapte spre a şi le aminti, iar când Lalage îi porunci în sfârşit să plece,

Vittoria tot mai găsea altele de povestit.

Timp de câteva zile trăiră într-o neprihănită desfătare. Dragostea, cu însuşirea ei specifică de splendidă izolare, le îngusta lumea la un prezent încântător. Nu exista pentru ei nici trecut, nici viitor, ci numai o actualitate primăvăratecă. Fericirea nu are nici artă, nici istorie, nici filosofie. Este, ori nu este, şi când este, e de ajuns. Vorbeau, desigur, dar a repeta cuvintele pe care le foloseau nu le-ar putea reda conversaţia, căci graiul îndrăgostiţilor e dulce ca cireşele, dar vorbele lor, reamintite la rece, nu sunt altceva decât sâmburii uscaţi şi înălbiţi ai acestor cireşe.

Părtaşă la idila lor era insula însăşi, cu palmierii şi păsările ei roşii, cu pescăruşii ei albi, cu vântul jucăuş al Atlanticului şi marea punctată de soare; iar la periferia ei (ca şi clovnii într-o piesă veche, nu chiar în miezul acţiunii, dar totuşi aproape, şi folositori în a menţine un ritm confortabil) se aflau Vittoria şi servitorii negri: Vittoria plesnindu-se peste coapse, chicotind cu tâlc, aducând şotii proaspete o dată cu gustarea de dimineaţă în Camera de Fildeş – o cumătră voioasă, iute la mânie, şi imorală, care se legăna de colo-colo pe picioarele-i scurte, vârându-i pe negri în sperieţi – şi servitorii înşişi, şugubeţi, supuşi, ferindu-se de lovituri cu largi zâmbete pe faţă – o societate veselă şi trândavă, bucuroasă să aibă acum un nou subiect de flecăreală.

La sfârşitul săptămânii, cu toate acestea, Lalage căzu pe gânduri, puţin nerăbdătoare şi desprinsă de toate. O zi întreagă păru preocupată de gânduri pe care nu voia să le împărtăşească, iar în ziua următoare, după puţină şovăire, îşi ceru iertare spunând că avea anumite treburi de făcut. Ce anume erau aceste treburi, ea nu voi să lămurească, dar dispăru timp de câteva ore. A doua zi şi în cea următoare se petrecu acelaşi lucru, şi Juan fu oarecum necăjit, atât de

singurătatea în care-l lăsa, cât şi de taina

— Care i se păru deopotrivă fără rost şi copilăroasă – în care Lalage îşi învăluia activitatea. Ea refuză răspicat să-i destăinuie atât caracterul acesteia cât şi locul unde se petrecea, şi cu un ton pentru prima oară cam nedrept, îi spuse:

— Ştiu că mă pot bizui pe tine, să nu încerci s-o afli niciodată.

Într-o dimineaţă, curând după ce dispăruse în modul în care îi devenise acum obişnuit, Juan se duse în Camera de Fildeş ca să-şi ia o carte pe care o lăsase acolo. Chiar în clipa când o ridica de pe masă, auzi un zgomot slab de bătaie metalică, ce părea să vină din spatele uneia din cele patru uşi ale camerei. Dintre aceste uşi, una dădea pe un culoar, alta în sala de baie, a treia într-un dulap mare înzidit, iar a patra era mereu încuiată. Lalage îi spusese c-ă în spatele ei se afla un mic cabinet de toaletă de care nu se folosise niciodată şi care era umplut acum cu tot felul de obiecte ce-şi pierduseră interesul, relicve ale copilăriei, tablouri ce nu-şi găsiseră locul pe pereţi şi altele asemănătoare. Din spatele acestei uşi auzea Juan acele mici zgomote punctate şi neregulate.

Bătu şi încercă clanţa. Uşa era încuiată. Şi zgomotul încetă.

— Eşti acolo, Lalage? strigă el.

Nu veni niciun răspuns. Juan îşi repetă întrebarea şi ciocăni din nou. Niciun răspuns.

Mai târziu în cursul zilei Juan îi povesti lui Lalage această stranie întâmplare, dar ea râse de gândul că în casă ar exista un mister.

— Ai auzit probabil un greier, spuse ea, şi-şi întări lămurirea cu mângâieri.

În dimineaţa următoare, însă, după ce Lalage îl părăsise, Juan se duse din nou sus în Camera de Fildeş şi auzi iarăşi uşoarele zgomote neregulate. Nu era un greier, cu siguranţă iar ceea ce sugera era un obiect care era puţin probabil să poată reţine atenţia lui Lalage.

Camera de Fildeş se afla la capătul dinspre miazăzi al clădirii lungi şi dreptunghiulare. Era o cameră mare, ocupând întreaga lărgime a casei, cu o fereastră în peretele dinspre răsărit şi una în cel dinspre apus, dar între ea şi peretele exterior spre miazăzi se aflau sala de baie şi această încăpere încuiată. Camera (după cum se putea vedea de dinafară) avea o fereastră şi o verandă mică în dreptul ei, dar această verandă nu o continua pe cea mare din faţa ferestrei răsăritene a Camerei de Fildeş, şi nu avea intrare decât prin acest cabinet de toaletă. Ar fi fost uşor să găsească o seară lungă şi să urce până la ea, dar Juan nu voia să-şi manifeste curiozitatea într-un mod atât de bătător la ochi. Prefera să aştepte un prilej prielnic.

Într-o viaţă atât de încântătoare şi trândavă, până şi curiozitatea se tocea, şi dispariţia zilnică a lui Lalage, deşi însoţită de părere de rău, deveni rutină. Absenţa ei în timpul zilei făcea, de fapt, mai picantă idila lor, prin împărţirea ei în capitole, iar la fiecare foileton ea adăuga câte un farmec nou.

Cutreierau insula de la mlaştina întunecoasă cu chiparoşi dintr-un capăt până la plaja largă din capătul celălalt. Culegeau flori şi priveau păsările, şi Lalage discuta cu interes neabătut virtuţile naturaleţii. Apoi, după ce termina, şi uneori chiar înainte, felul ei de a umbla devenea el însuşi o desfătare pentru Juan – ce bine îşi amintea răscolirea lui la Le Havre, când zărise pentru prima oară acest mers ritmic pe bordul vasului *Corybantic!* Dreaptă ca un palmier, cu o mişcare indolentă atât de seducătoare din şolduri! Era irezistibil! Juan zăbovea în spatele ei spre a o privi, şi după o clipă de observare încântată, fugea ca s-o ajungă şi s-o strângă în braţe cu o înfocare mereu reîmprospătată.

Sau, alteori, porneau înot în marea care era încă prea rece pentru a te bălăci în ea. Cinci sau zece minute erau de ajuns şi apoi, roşii din cap până la picioare, alergau de-a lungul plajei ca să se încălzească, şi culcându-se apoi în nisipul uscat de dincolo de linia lăsată de maree, şi tot tăvălindu-şi trupurile în el, ajungeau să fie prăfuiţi ca nişte

fakiri şi siliţi să între din nou în mare spre a se curăţa de praful scânteietor.

Era totuşi de nesuferit atunci, când în mijlocul acestei veselii, Lalage devenea din nou îngândurată, şi, spunându-i lui Juan că avea treabă, se îmbrăca iute şi pleca. Spre a-şi mai alina singurătatea, Juan merse într-o zi la dependinţele ocupate de negri din spatele casei şi petrecu o oră trândavă privind la copiii care se jucau. Acelaşi băieţel a cărui luntre îl salvase din lacul cu chiparoşi avea un mic şobolan de mare pe care-l prinsese şi pe care se străduia să-l îmblânzească, dar şobolanul nu dovedea nicio înclinare să se lase civilizat şi curând îşi muşcă stăpânul de nas şi fugi. Un şir întreg de clădiri joase spălătorie, şopron pentru motorul electric, şi aşa mai departe – se întindea în urmă de la latina nordică a casei, şi pe acoperişul uneia din aceste clădiri se adăposti şobolanul. De îndată întreaga turmă de copii se năpusti într-acolo cu ţipete asurzitoare de jale, condusă de stăpânul şobolan ului, care plângea cu nasul mânjit de sânge. Se opriră şi strigară zadarnic la şobolan să se întoarcă, dar acestuia nici prin cap nu-i trecea, ci sta cocoţat acolo, cu ochişorii lui lucitori ea nişte bile şi cu un strop de soare pe botişorul lui negru şi ascuţit. Într-un avânt necugetat, Juan se oferi să-l prindă.

Nu întâmpină nicio greutate să se caţăre pe primul acoperiş, dar de îndată ce ajunse acolo, şobolanul bătu în retragere pe cel de-al doilea acoperiş, care era ceva mai săltat. În felul acesta Juan se aflã curând, departe de pământ, chiar pe acoperişul casei. Şi totuşi, nu se afla mai aproape de şobolan, care se retrăgea mereu spre sud. Stăruitor, Juan îl urmă de-a lungul crestei acoperişului. Animalul atinse chiar marginea acoperişului şi păru o clipă încolţit, dar în clipa următoare se lăsă să lunece cu gingăşie pe pantă în jos. Juan îl urmă, căci acoperişul nu era prea abrupt. La jumătatea povârnişului, şobolanul trecu peste margine şi sări pe o verandă. Atârnat de un braţ, Juan descoperi că putea atinge balustrada. Aşa şi făcu şi sări sprinten jos. Şi atunci îşi dădu seama că se afla în faţa

ferestrei misterioase a cabinetului de toaletă al lui Lalage. Îl uită cu totul pe şobolan şi se uită pe geam.

Încăperea nu era nici cabinet de toaletă, nici debara. Peretele din faţa ferestrei era căptuşit cu rafturi de cărţi, plin cu volume legate în culori sumbre, indigo, bej şi maro. În faţa lor se afla o masă pătrată de birou, la care şedea Lalage cu spatele întors la fereastră. Juan putea auzi o bătaie metalică neregulată. Lalage era aplecată deasupra unei maşini de scris.

În timp ce Juan cugeta la această stranie descoperire, brusca întunecare a ferestrei trezi atenţia lui Lalage. Se întoarse repede şi, abia în clipa aceea Juan o recunoscu.

Părul ei era strâns în creştet, descoperind o frunte înaltă şi largă, şi nişte ochelari cu ramă groasă de bagă erau încălecaţi pe nas. Purta o rochie simplă bleumarin, e are nu semăna de loc cu rochiile vesele cu care o văzuse îmbrăcată până atunci. Până şi nasul ei arăta altfel. Sub ochelarii aceia absurzi, nasul se proiecta ca un palid semn de întrebare, şi Juan privi la ea cu uimire. Dar uimirea lui nu se putea compara cu aceea a lui Lalage. O clipă fata nu se putu mişca; era prea năucită ca să mai poată reacţiona. Apoi zvâcni sub presiunea a patruzeci de impulsuri diferite, fiecare luptând pentru întâietate. Mânia, consternarea şi indignarea îi schimonosiră chipul, şi cu o mişcare fulgerătoare îşi smulse ochelarii de pe nas, trase un smoc de păr peste fruntea goală, şi vârî un teanc ile hârtii într-un sertar.

Deschise fereastra şi întrebă enervată:

— Ce înseamnă asta? Cu ce drept îţi bagi nasul peste tot şi te uiţi prin geamuri? Nu ţi-am spus să-mi dai pace? Cum îndrăzneşti să mă spionezi în felul acesta?

— Am ajuns aici cu totul accidental, spuse Juan.

— Minţi! Nu puteai să ajungi accidental! Ai venit dinadins ca să mă spionezi! Te urăsc şi-mi pare rău că n-ai rămas în mlaştină să te înţepe viperele şi să te mănânce şoimii pleşuvi!

— Am ajuns pe verandă în mod cu totul accidental,

repetă Juan. În orice caz, nu văd de ce ţi-ai dat atâta osteneală să ascunzi o bibliotecă – dacă, fireşte, nu conţine cumva cărţi necuviincioase şi, în acest caz, aş vrea să le văd şi eu.

Juan intră pe fereastră, cu toată opunerea îndârjită a lui Lalage şi nesocotind mânia care i se citea pe faţă. Fata bătea din picioare şi înjura, mai întâi pe englezeşte, apoi pe italieneşte. Blestemele ei englezeşti erau rostite cu răutate dar nu cunoştea prea multe, deoarece numai printr-o iscusită îmbinare de cuvinte elementare se poate da o mare varietate înjurăturilor englezeşti. Imprecaţiile ei italieneşti curgeau însă într-un şuvoi de o ferocitate şuierătoare, ba în cascade învolburate, ba curgând repede cu forţa unei ape de moară, ba, în sfârşit, prăbuşindu-se în bolboroseli de la marea înălţime a mâniei ei.

Juan se uită la cărţile de pe rafturi şi citi nume ca Croce, Bergson, Ellis, Russell, Freud, Jung, Krafft-Ebbing, Rank, Fliigel, Ferenezi, Nordau, Spengler, Poincare, Einstein şi Pavlov.

— Dumnezeule! exclamă el. Atunci, nu scrii poezii? Credeam că asta era ce-mi ascundeai!

— Ce-ţi baţi capul cu ce fac eu? Cu ce drept te uiţi îa cărţile mele şi râzi de de? Nu pot să citesc ce vreau fără să-ţi cer voie? O, de ce ai venit aici?

— Dar ce scrii, dacă nu scrii poezii?

Juan făcu un pas înainte spre sertarul în care Lalage îşi vârâse manuscrisul. De îndată fata sări la el ca o pisică sălbatică, lovindu-l, zgâriindu-l şi izbindu-l cu picioarele. Unghiile ei îi juliră obrazul şi Juan îşi ieşi din fire îndeajuns ca săi apuce încheieturile mâinilor cu mâna stângă, iar cu dreapta să-i tragă o palmă răsunătoare pe obraz.

Lalage ţipă.

— Taci din gură! porunci Juan şi o mai pălmui o dată.

Lalage lunecă jos pe podea şi se ghemui acolo, scâncând de durere şi de mânie, în vreme ce Juan deschise sertarul şi scoase manuscrisul ei. Prima pagină purta un titlu: ACEST MERS MĂRUNT.

— Roman.

— Pe o altă pagină, Juan citi:

„Masa cugetă. Ovalul acela trandafiriu străpuns şi luminat de ochi în oglinda înaltă de argint (doar lumânările pâlpâiau) era obrazul ei.

Ce însemna el? A nu însemna nimic era a fi o carne moartă ca acea stea-de-mare pe care o culesese o dată pe plajă. Trebuie să însemne ceva. Dar ce, ce anume? Trebuia să afle adevărul, să adâncească misterul adevărului, deoarece adevărurile nedescătuşate, adevărurile pitite în bezna subconştientului, devin canceroase şi usturătoare şi se hrănesc cu viaţa însăşi. Trebuia să afle adevărul despre ea, sau cum se putea exprima mai adevărat. Şi a nu te exprima adevărat înseamnă a nu trăi cu adevărat. Nu trebuia să-i fie teamă. N-a fost oare Croce acela care a spus: «Adevărata voinţă etică, adevărata strădanie morală, este creatorul şi motorul vieţii. Nimeni nu trebuie deci să se teamă că se va molipsi de viaţă, întru dobândirea unei vieţi mai măreţe şi mai depline.»”

Juan puse pagina pe masă şi citi alta:

„Răsuflarea ei se iuţi. Mâinile îl căutară orbeşte. Corpul ei zvâcnea sub mii de înţepături de teamă şi de încântare. Gâtul îi era uscat, dar fruntea năpădită de o rouă de sudoare…Îl

Lalage nu mai putu să-i rabde tăcerea şi, sărind în picioare strigă:

— Pune-o jos! Te rog, te rog, pune-o jos!

— Dar e un roman, nu? Şi romanele sunt făcute ca să fie citite, spuse Juan cu blândeţe.

— Nu până nu sunt publicate, izbucni Lalage furioasă.

Ochii lui Juan se întoarseră la rafturile cu cărţi cu volumele frumos legate şi savante.

— Ai nevoie de toate aceste cărţi de filosofie, psihologie şi fizică ca să scrii un roman? întrebă el.

— În zilele noastre, un romancier se presupune că e un om cult, spuse Lalage cu un aer posac.

— Şi cultură nu mai înseamnă azi citit, scris şi socotit, ci

filosofia, fizica şi psihologia?

— E nevoie de şi mai mult. Azi trebuie să te pricepi cel puţin în psihologie, muzică, antropologie, pictură şi istorie, înainte de a putea scrie un roman.

— Dar eu credeam că eşti – ei bine, o persoană fericită şi fără griji, care îşi râde de cărţi. Un copil al naturii.

— Nu-mi pasă ce credeai tu.

Juan simţi că nu era chiar adevărat, dar nu discută problema. În schimb, întrebă:

— Despre ce e vorba în romanul tău?

— Despre o femeie.

— Şi ea e psiholoagă, ori pictoriţă, ori fizioloagă?

— Nu spune prostii. Nu e decât o femeie. Dar întâlneşte oameni – îndeosebi bărbaţi – şi unul din ei e un pictor, un altul filosof, şi – în sfârşit, oamenii trebuie să vorbească despre ceva, nu? Şi acestea sunt lucrurile despre care discută oamenii moderni.

— Vrei să spui, în romane?

— În viaţa adevărată de asemenea, bănuiesc.

— Dar tot nu înţeleg de ce ai vrut să păstrezi toate acestea în taină?

— Ei bine, nu era treaba ta şi n-ai fi înţeles şi te-ai fi ferit.

— M-aş fi ferit? De ce?

Lalage păstră o tăcere îmbufnată.

— De ce m-aş fi ferit? stărui Juan. Spune-mi. Vreau să ştiu.

— Nu mi-ai fi spus anumite lucruri. Nu ai fi…

Lalage îşi muşcă buzele, obiajii i se îmbujorară, şi apoi, cu o voce pe jumătate provocatoare şi pe jumătate tânguitoare:

— Ai fi ghicit că luam notiţe, spuse ea.

— Că luai notiţe? repetă Juan, cu indignare crescândă în glas.

— Ei bine, trebuia să învăţ de la cineva, nu? înainte să pot scrie o carte despre asta.

— Ce vrei să spui?

— Luam notiţe despre tine, idiotule, şi despre cum faci

dragoste şi ce simt eu când o faci. Acum ştii tot ce este de ştiut, aşa incit du-te dracului, auzi? Du-te dracului, îţi spun!

Juan era atât de uluit, atât de zăpăcit de lovitura pe care o primise descoperind că fusese disecat şi că toată goliciunea lui fusese trecută într-o carte, încât, fură să protesteze, fără să se opună, o lăsă pe Lalage să deschidă uşa şi să-l împingă brutal afară. Ea o trânti în urma lui şi Juan auzi cheia întorcându-se în broască.

IX

A

În seara aceea Juan cină singur şi dormi tot singur în camera pe care o ocupase la început. A doua zi o petrecu singur, dându-şi seama de duşmănia tuturor din jurul sau. Servitorii nu mai purtau pe chip zâmbete prietenoase, iar Vittoria, când îl văzu, se zgâi fioros la el ea o Meduză pudrată cu ocru. Lalage rămase în camera ei. Nu voi să răspundă când bătu la uşa ei. Chiar şobolanul, care fusese pricina întregului tărăboi şi care se afla închis în siguranţă din nou în cuşca lui, îşi arătă dintâi şi încercă să-l muşte când se duse să-i facă o vizită.

Juan era pe drept euvânt furios. Fusese pus într-o situaţie penibilă fără nicio vină. E drept, o pălmuise pe Lalage, dar o meritase – trei dire crude pe obrazul lui dovedeau ceea ce-i făcuse cu unghiile. Şi era adevărat tio asemenea că profanase taina sanctuarului ei literar. Dar profanarea aceasta nu era condamnabilă decât prin faptul că ol însuşi constituia obiectul cercetărilor ci. Gemu la gândul a ceea ce spusese şi al lucrurilor pe care le făcuse în aiureala dulce a dragostei, cuvinte şi lucruri care nu erau menite să dăinuie în amintire dincolo de clipa rostirii sau săvârşirii lor, dar care fuseseră făcute nemuritoare de maşina de scris a lui Lalage. Dragostea la adăpostul întunericului este cuviincioasă în toate fanteziile* ei, în născocirile ei deşănţate, ca şi în brusca ei neputinţă. Dar o dată trasă perdeaua, o dată aprinsă lumina, dragostea se va înroşi de toată neruşinarea ei. Şi în timp ce trupul lui Lalage participa atât de voios şi însufleţit la desfătările lui, mintea ei se

păstrase deoparte, notând una, observând alta, înregistrând fiori şi simţiri, întipărind migălos fiecare fază a acţiunii, spre a le scrie apoi într-o carte! Era intolerabil! Cu cât se gândea mai mult la aceste lucruri, cu atât se mânia mai mult. Şi cu cât se mânia mai mult, cu atât îşi amintea mai bine alte amănunte care ar fi putut fi folosite spre a umple un capitol întreg. Şi cu cât îşi amintea mai mult cu atât mai îngrozitor i se părea totul. Surpriza lui de a afla că Lalage nu era pe departe ceea ce părea – un simplu copil al naturii – era aproape trecută cu vederea în zguduirea născută din descoperirea naturii respingătoare a activităţii ei secrete.

Juan se plimbă în sus şi-n jos oblojindu-şi rana, astfel încât aceasta se mări şi se mări până ce, prin înşişi exagerarea ei, îşi pierdu tot înţelesul. Suie-l pe Pelion pe Ossa, şi atingi măreţia norilor; dar urcă Olimpul în cârca lui Pelion, şi ambii se vor prăbuşi înapoi la pământ. Mânia era arareori mai mult decât un invitat la masă în sufletul lui Juan. Îi lipseau, poate, însuşirile morale necesare spre a o menţine vreme îndelungată în toiul ei. Oricum o fi, mânia lui începu, ca de obicei, să dea înapoi în faţa unui râs nestăvilit.

Această slăbiciune lăuntrică a lui Juan născu o înţelegere binevoitoare faţă de Lalage – la urma urmelor, o pălmuise prea aspru şi era într-adevăr un mare necaz să-ţi vezi taina dată pe faţă – şi îl mână spre ea să caute o împăcare. Dar uşa lui Lalage era încuiată. Nu era încă pregătită să ierte sau să fie iertată, aşa încât şi a doua noapte Juan dormi singur în patul lui.

Dar în după-amiaza următoare, el găsi uşa ei deschisă, şi prin deschizătura ei o văzu pe Lalage trântită pe pat cu faţa în jos.

— Credeam că n-ai să mai vii niciodată să mă ierţi, spuse ea pe un ton mihnit şi supus.

Juan se mulţumi Că-i ofere alinarea întârziată pe care şi-o dorea.

Ceva mai târziu, Lalage spuse:

— Nu te supără cu adevărat că scriu despre noi, nu-i aşa? Nimeni nu te va recunoaşte în carte, deoarece am făurit din tine mai mulţi bărbaţi. Nici nu-ţi poţi închipui cât de folositor mi-ai fost.

— Nu-mi prea face plăcere să fiu folosit drept cobai, spuse Juan. Oare m-ai poftit să rămân aici numai ca specimen biologic?

— Bineînţeles că nu. Te-am plăcut de când te-am văzut mai bine şi mi-am amintit că am stat de vorbă pe *Corybantic.* Şi mă simţeam atât de singură! Apoi, după ce-ai sosit, m-am îndrăgostit cu adevărat de tine. Şi te mai iubesc şi acum, în ciuda felului cum te-ai purtat. Mi-ai tras o palmă grozav de tare.

— Asta s-ar putea să-ţi ofere un nou material de scris.

— S-ar putea, spuse Lalage pe gânduri. De fapt, am scris câteva notiţe despre felul cum mă simţeam îndată după ce-ai plecat, pentru cazul că m-aş hotărî să-i hărăzesc Maşei (ea este eroina cărţii mele) un amant cu adevărat brutal. Mi-ai fost teribil de folositor. Cred că am adunat destul material ca să-i dau şase amanţi diferiţi, şi asta ar trebui să fie de ajuns pentru o singură carte, nu creezi? De când ai venit tu, am scris două sau trei mii de cuvinte pe zi, pe când înainte şedeam acolo şi nu găseam absolut nimic de spus. E îngrozitor când scrii un roman să nu ai cu ce să-l umpli.

— Atunci, de ce ai vrut să-l scrii?

— Ca să mă exprim, bineînţeles. Datoria noastră ca indivizi este să ne exprimăm. O fiinţă vie este un centru de acţiune, şi dacă nu acţionăm – şi nu acţionăm ca indivizi – decădem din dreptul nostru de a fi socotiţi fiinţe vii. Şi nu suntem numai finţe vii, dar şi fiinţe conştiente, şi cum voinţa liberă este un corolar al conştiinţei, a spune că suntem liberi înseamnă a şti ce facem. Dar cum putem şti ce facem dacă nu facem nimic? Aceasta era problema mea înainte de a veni tu. Dar tu mi-ai dat prilejul să-mi exercit voinţa liberă şi să-mi realizez conştiinţa prin acţiune.

— Cine te-a învăţat toate acestea, profesoara ta?

— Nu. Am fost patru ani la colegiu.

— Aşadar, n-ai trăit aici de când ai ajuns la vârsta adolescenţei? Şi simplitatea ta nu era decât o prefăcătorie?

— Nu era prefăcătorie. Sunt adesea foarte simplă şi-mi place teribil demult, şi cred în mod sincer într-o cedare extaziată în faţa dragostei. Dar nu te poţi aştepta ca să gândesc tot timpul într-o singură direcţie, după cum nu te poţi aştepta să nu-mi schimb niciodată rochia. E tot atât de firesc să-ţi schimbi părerile şi să vrei să citeşti filosofie, după cum e să fi *pur şi simplu* naturală şi să te bizui pe intuiţie. Sunt sigură că înţelegi asta.

Juan răspunse că da. Ea se apăra cu atâta sinceritate, încât era minimum ce putea el face, şi arăta atât de fermecătoare bosumflându-se în sprijinul filosofiei ei, încât el o luă în braţe ca s-o alinte şi să-i mai aline tulburarea.

— Vezi, spuse Lalage din mijlocul dezmierdărilor, viaţa e atât de complicată, încât trebuie să ne readaptăm mereu ca s-o putem înfrunta. Şi totuşi, ar trebui să ne exprimăm ca unităţi sociale independente. Avem o datorie faţă de noi înşine şi trebuie, cu toate acestea, să plătim tribut vieţii. E foarte greu, nu-i aşa? Uneori nu ştiu ce să fac?

— O, eu nu mi-aş bate capul cu asta, spuse Juan. Poate că până la urmă n-are nicio importanţă.

— Are o imensă importanţă! Gândeşte-te la lupta veşnică dintre liberul arbitru şi împrejurările exterioare! Dacă credem cu adevărat în liberul arbitru, este de datoria noastră să ne înrolăm sub steagul lui – şi tu creezi desigur în liberul arbitru?

— O, bineînţeles, spuse Juan.

În clipa aceasta fură surprinşi de o succesiune de ţipete „în care groaza şi uimirea îşi aveau fiecare partea lor. De câteva clipe auziseră vag nişte voci pe afară. Servitorii comentau ceva. Se adunaseră în faţa casei şi păreau tare răscoliţi. Vocile li se ridicaseră la un diapazon înalt. Dar acest crescendo treptat îi lăsase pe Juan şi pe Lalage indiferenţi, până la brusca izbucnire a ţipetelor Vittoriei – nu era nicio altă voce pe întreaga insulă care să poată produce

această notă înspăimântată de bâtlan.

Lalage se făcu albă ca ceara şi se repezi la fereastra care domina intrarea principală.

X

Îngrămădiţi în jurul porticului, şi făcând mare scandal, se aflau toţi servitorii negri, cu nevestele şi cu familiile lor. În susul aleii largi care şerpuia de-a lungul pajiştii netede mărginite cu palmieri, venea un mic alai de marinari, împletieindu-se sub povara unor baloturi uriaşe şi a unor lăzi de lemn pe care le purtau spre casă. Şi, alb ca neaua pe fundalul albastru al mării, abia vizibil printre coroanele palmierilor, sta ancorat un yacht cu aburi.

În timp ce privea atent la aceste elemente noi ale peisajului şi le desluşea prevestirile îngrijorătoare, parcă pentru a înlătura o ultimă îndoială în tălmăcirea lor răsună un glas bărbătesc, aspru şi poruncitor, care acoperi ţipetele acum în descreştere ale bătrânei Vittoria

Lalage simţi o mână peumărul ei.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Juan şi fu uimit de expresia de pe faţa ei când se întoarse să-i răspundă. Aşa trebuie să fi arătat acel care:

Atât de şters, atât de mort la chip, atât de împovărat cu rele prevestiri l-ar trage lui Priam perdeaua în inima nopţii

Hi i-ar spune că jumătate din Troia lui /acea arsă la pământ.

— E tata, spuse Lalage.

Juan, care uitase de existenţa lui Ochi-Roşu, se simţi de îndată extrem de deprimat, la gândul unei noi scene răscolitoare. Îi erau tare neplăcute aceste scene şi cum mai trecuse de curând prin două, socoti că era prea mult să mai figureze şi într-o a treia. Iar cu un părinte pe scenă, acţiunea va lua probabil o întorsătură eroică alte lacrimi, alte recriminări alte sfidări şi alte atitudini bărbăteşti. Blestemându-şi soarta, Juan întrebă:

— Ce-i de făcut?

Lalage dădu trist din cap.

— Nimic. E prea târziu. O, de ce a trebuit să vină tocmai

acum?

Părea uluită, de parcă sosise un căpcăun.

— În sfârşit, n-o să ne mănânce, spuse Juan xncercând să s; încurajeze.

Dar înainte să fi rostit ultimul’ cuvânt, vocea pe care o mai auziseră strigă tare: „Lalage!”

Aceasta o smulse pe Lalage din amorţeala ei.

— Iute, spuse ea cu frenezie. Afară, pe fereastră – pe acoperiş – ascunde-te sau o să te omoare!

Mai apx’oape de astă dată, vocea chemă din nou: „Lalage!”

— Prefă-te că eşti bucuroasă să-l vezi, o sfătui Juan.

Uşa se deschise brusc şi Ochi-Roşu intră, aplecându-şi capul sub pragul de sus. Făcu un pas înainte şi se opri. Era îmbrăcat foarte elegant, cu un veston albastru şi cu pantaloni albi. Lumina cădea pe nasul lui mare şi coroiat, pe pielea galbenă şi pe dâra roşie de sub ochiul drept. Nu rosti niciun cuvânt. Lalage, tremurând de frică, încercă să-i dea bună ziua. Nu răspunse, dar privirea lui se mişcă cercetătoare de la un obiect la altul din odaie. Gura i se deschise încet, cu colţurile lăsate în jos. Totuşi, nu spuse nimic.

Furios de această tăcere teatrală, Juan spuse:

— Presupun că vreţi să ştiţi cine sunt şi cum am ajuns aici. E o poveste cam complicată, dar…

Ochi-Roşu fluieră de două ori şi Rocco şi Wonny Plângăreţul se iviră în uşa din spatele lui; Rocco, roşu la faţă şi atât de îndesat încât părea blindat, şi Wonny, pe care Juan îl văzuse ultima oară trăgând cu arma printre crini la înmormântarea lui Cola Coloni.

— Scoateţi-l pe tipul ăsta de-aici, porunci Ochi-Roşu.

Rocco şi Wonny îşi traseră pistoalele automate şi le aţintiră asupra lui Juan. Lalage ţipă şi-şi aruncă braţele în jurul gâtului lui. Cu oarecare greutate tatăl ei reuşi s-o tragă la o parte, iar Juan, uitându-i pe ceilalţi bandiţi, izbi peste umărul ei şi-şi simţi pumnul plesnind în obrazul lui Ochi-Roşu. Atunci Rocco îl lovi pe Juan cu patul revolverului

în cap. Juan simţi o fulgerare de durere şi se întoarse spre bandit. Din nefericire se întoarse în acelaşi timp cu spatele la Wonny, care îl lovi şi mai tare decât Rocco.

’. M – Juan în America

Când Juan îşi reveni în fire, se afla în camera unde mâncase atâtea mese delicioase şi băuse atâtea vinuri excelente cu Lalage. Străfulgerări de durere îi năpădeau capul şi lumina îl supăra la ochi. Rocco şi Wonny stau de vorbă lângă el. Îl priveau cu nepăsare, dar nu dădeau nicio atenţie gemetelor lui. Juan îşi pipăi rănile grijuliu. Ei îşi urmară discuţia nestingherit. Vorbeau despre un incident petrecut de curând la Chicago, dar cuvintele lor nu însemnau nimic pentru Juan. Nu dorea decât ca ei să înceteze
0 dată.

În timp ce amantul ei zăcea în suferinţă, Lalage se supunea anchetei tatălui ei. El descoperi curând că Juan era amantul fiicei sale, deoarece se aflau destule mărturii grăitoare ale prezenţei lui Juan în cameră şi, în ciuda spaimei, Lalage era prea mândră de relaţiile lor ca să le tăgăduiască cu prea mare convingere. Liniştea dramatică a lui Ochi-Roşu făcu loc mâniei. I se umflă gâtul, se înroşi la faţă, şi dâra roşie de sub ochi îi sclipi uluitor. Îi spuse că adusese ruşine asupra casei lui. Îi spuse că el se fălea cu numele său în lume şi că ea, prin purtarea ei nedemnă, i-i terfelise. Şuiera şi răgea şi mârâia. Ţipă că se jertfise pentru ea, că îşi cheltuise o avere – chiar acum aşteptau la uşă lăzi întregi cu daruri bogate – şi mugi ca un balaur pe tema castităţii şi a chinurilor de neprevăzut care îi pândesc pe cei care preschimbă sfinţenia ei cu plăcerile deocheate ale unei iumi păcătoase, căci Ochi-Roşu îşi dezvoltase în ultima vreme tendinţa sa de a privi viaţa sub un unghi religios.

Ca toţi oamenii care se bucură de o situaţie în lume, el râvnea să şi-o păstreze cu orice preţ şi în mintea lui superstiţioasă, i se părea că una din căile cele mai sigure pentru menţinerea ei era de a-i împăca pe zei. Aspiraţiile lui

sociale, zilnic mai mari, puteau fi promovate printr-o stare intermediară între el şi Gelozia de Sus. În vederea acestui scop avusese o seamă de convorbiri cu un preot şi făcuse donaţii generoase unei biserici, descoperind cu acest prilej
1 a şi cucernicia era firească sufletului său. Gangsterismui, traficul cu rom, mituirea poliţiei, câteva asasinate pe ici-pe colo şi obţinerea de beneficii de la bordeluri nu anulau
i ituşi de puţin această revelaţie, deoarece gangsterismui, traficul cu rom şi toate celelalte alcătuiau însăşi meseria Im şi un om trebuie să trăiască – căci altfel unde mai era slava lui Dumnezeu? Religia lui Ochi-Roşu era un contract încheiat cu Creatorul, de acelaşi tip ca înţelegerile pe care le avea cu poliţia – trăieşte şi lasă-mă să trăiesc – cu o darnică contribuţie pentru îngăduinţă.

Sosirea lui neaşteptată pe Insula Egreta se datora unei crize ivite în lumea interlopă a oraşului Chicago. Singura bandă care nu-i era supusă era aceea a lui Buek Maloney, şi cu o săptămână înainte, spre a-i da o lecţie lui Buck, oamenii lui Ochi-Roşu prinseseră şapte partizani ai lui Buck şi-i împuşcaseră fără niciun motiv. Dar departe de a-l intimida pe Buck, această faptă îl însufleţi cu patima răzbunării şi Buck se jură să-l ucidă pe Ochi-Roşu. Prima lui încercare dădu însă greş, dar Ochi-Roşu socoti că era mai cuminte să-i lase pe adjuncţii săi să ducă mai departe războiul, în timp ce el şi garda lui personală se retrăgeau în Sud. Răscolirea sufletească pe care i-o pricinuise faptul că scăpase de la moarte prin urechile acului îi întărise însă convingerile religioase. Aşa incit, descoperind că fiica lui încălcase una din poruncile cele mai serioase ale canoanelor bisericeşti şi aceasta cu un cotropitor al insulei sale tăinuite, cu un cotropitor care putea fi prea bine un duşman şi un spion – simţi o lovitură cumplită.

Mânia lui îşi atinse apogeul, apoi se rostogoli melancolic în compătimire de sine.

— Tu te culci aici cu tipul ăla, strigă el, în timp ce Buck Maloney încerca să mă cureţe! Nu ştii oare că Dumnezeu

vede totul? Şi cum poate El să mă ocrotească pe mine, în mijlocul tuturor primejdiilor în care trăiesc, dacă te vede pe tine culcându-te cu un blestemat de englez?

Orice aluzie la Divinitate o făcea pe Lalage să o tăgăduiască cu îndârjire. Psihologia, fiziologia şi fizica se îmbinaseră spre a-i da atâta dispreţ faţă de această noţiune, încât nu pierdea niciun prilej ca să-şi exprime cel mai dogmatic ateism. Şi cu toate că, doar cu o clipă mai devreme, tremura de frică în faţa mâniei tatălui ei, acum se împotrivi şi spuse cu hotărâre:

— Dumnezeu nu este altceva decât expresia narcisismului de nelecuit al omului.

Ochi-Roşu o privi năucit.

— Spui cumva ceva împotriva religiei? întrebă el.

— Religia nu este decât un anestezic social, afirmă Lalage.

— Vrei să spui că nu face doi bani? Ascu’tă, am dat o sută de mii de dolari bisericii St. Mark din Chicago; creezi că aş da o sută de mii de biştari pentru a fi ocrotit dacă nu merita? Fugi de-aici. Dacă ai avea răspunderile pe care le am eu, nu ţi-ai bate joc de religie în felul acesta prostesc.

Ochi-Roşu îşi făcu cruce şi privi la Lalage cu o privire solemnă.

— Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, urmă el apoi. Asta-i o poruncă, nu? Ei bine, creezi că-l cinsteşti pe tatăl tău când te culci cu cineva pe care tatăl tău nici măcar nu-l cunoaşte? Bineînţeles că nu. Săvârşeşti un păcat de moarte şi eşti în acelaşi timp imorală.

— N-am fost imorală! Tu nu pricepi nimic în chestia asta. Spencer spune: „Purtarea cea mai înaltă este aceea care duce la cea mai deplină înţelegere a vieţii1-, şi: „O purtare este morală în măsura în care îl întregeşte pe om.” Viaţa mea nu era întreagă până la venirea lui Juan, şi acum este. Am fost întregită, dacă ştii ce înseamnă asta.

— Da, răcni Ochi-Roşu. Ai fost întregită, şi acum o să ai un copil, nu? Ei bine, tânărul ala n-o sa mai întregească niciodată pe nimeni.

Se întoarse minios spre uşă, dar Lalage se aruncă asupra lui şi se rugă cu frenezie s-o ierte pentru acel cuvânt nevinovat. Ochi-Roşu ascultă morocănos.

— Vine pe insula mea, se culcă cu tine şi mă atinge la moacă, zise el. Dacă nu-l omor, toată lumea o să-şi râdă de mine.

— Nu-l poţi omorî, hohoti plângând Lalage. Îl iubesc mai presus de orice pe lume.

— Am să-l omor cu mâinile mele!

— Atunci mă omori şi pe mine.

— Nu, Lalage, nu. Nu pe tine, numai pe el.

Ochi-Roşu căzu din nou în melancolie. Era bogat, avea o situaţie în lumea aceasta şi de curând îşi plătise şi primirea în rai. Cu atâtea lucruri de pierdut, nu putea suferi să piardă ceva, şi mai ales pe fiica lui pentru care cheltuise;tâţia bani, care era atât de frumoasă în ciuda imoralităţii

< i şi pentru care tot mai avea de gând să dobândească un soţ distins.

Lalage se rugă în zadar.

— Trebuie să-l omor, explică Ochi-Roşu. Dacă-l las să plece, o să trăncănească despre insula mea.

— Atunci, de ce nu-l laşi să rămână?

Această propunere îl mânie pe Ochi-Roşu atât de cumplit încât era cât pe aici să se ducă să-l ucidă pe Juan imediat. Dar durerea cumplită a lui Lalage îl opri la uşă. Şi acum, în deznădejdea ei, ca un alpinist pe o stâncă goală care caută să se agaţe de orice, ea se gândi la noua convertire la religie a tatălui ei şi se rugă pentru cruţarea lui Juan invocând motive creştineşti. Ochi-Roşu ascultă cu consternare crescândă la vorbele ei despre caritate, despre Regula-de-Aur, despre porunca împotriva uciderii, despre îndemnul de a întoarce obrazul celălalt, despre sfatul tot atât de puţin înţelept de aţi iubi duşmanii, despre Dumnezeu mereu grijuliu la căderea unei vrăbii şi despre Dumnezeul cel înfricoşător care făcea din răzbunare privilegiul său exclusiv... Oare la religia asta contribuise el

cu o sută de mii de dolari? se întrebă Ochi-Roşu.

Da, spuse Lalage. Şi dacă ar face un păcat atât de grav ca acela de a-l omorî pe oaspetele lui – zadarnic protestă Ochi-Roşu împotriva atribuirii acestei calităţi lui Juan – atunci degeaba donase o sută de mii de dolari, deoarece catolicul care îşi pierde harul printr-o asemenea faptă, chiar dacă mai face parte din trupul bisericii, nu mai aparţine sufletului ei, şi dacă moare sub povara unei atari mişelii, nu încape nicio îndoială că va arde în iad ca şi ateii, ereticii şi cei care scuipă pe mormântul mamei lor.

Ochi-Roşu şovăi. Ca om de afaceri, nici nu se putea gândi să piardă o investiţie atât. De însemnată, iar ca om care putea fi în orice moment victima unei bombe se temea de iad. Dar ce putea face? Dacă l-ar zlobozi pe Juan, acesta ar vorbi pretutindeni de insula lui tăinuită.

— Juan va făgădui să nu vorbească nimic, spuse Lalage.

Ochi-Roşu dădu din cap. Nu avea încredere în făgăduieli. Fiind îndrăgostit, tânărul nebun ar fi în stare să încerce să se întoarcă pe insulă.

Atunci lui Lalage îi veni o idee plină de şiretenie.

— Juan îşi va ţine făgăduinţa, dacă îi spun că trebuie s-o ţină pentru mine, întrucât te-ai răzbuna pe mine. Dacă vorbeşte cumva cuiva despre Insula Egreta.

În sfârşit, Ochi-Roşu se lăsă convins că, în atari condiţii, Juan s-ar ţine de cuvânt.

— Ca să-i salvez viaţa, am să-i cer să-mi promită, spuse Lalage, gândind însă în sinea ei: înainte să plece, am să-t văd pe ascuns şi am să-i dau întâlnire în Anglia, fiindcă sunt sigură că tata are să mă ducă din nou în Europa în curând – şi chiar dacă nu mă duce, voi fi de capul meu de îndată ce-mi termin romanul, şi liberă să pot să mă duc unde doresc.

Curând coborâră, iar Juan, care căzuse într-un somn dureros, se trezi şi o văzu pe Lalage în faţa lui, având un aer voios, cu toate că ochii ei erau roşii de plâns.

— Tata a făgăduit să-ţi cruţe viaţa şi să te lase să pleci, dacă făgăduieşti la rândul tău să nu pomeneşti nimănui nimic despre existenţa Insulei Egreta sau despre faptul că

ne cunoşti, pe mine şi pe el, şi că nu te vei întoarce niciodată şi nici nu vei încerca să te întorci aici, îi spuse ea.

Cu toate că Juan avusese prilejul să-şi dea seama de puterea de care se bucura Ochi-Roşu la Chicago, şi deşi ştia de pe urma înhăitării lui cu traficanţii din Detroit că în America foarte multe persoane sunt ucise fără să se facă prea mare caz de aceasta, se simţi totuşi iritat de faptul că se oferea cineva să-i cruţe viaţa, când persoana aceea nu avea vădit niciun fel de drept asupra ei. Aşa încât, în duda durerii de cap îngrozitoare pe care o avea, încercă să lămurească acest punct de vedere.

— Aş vrea să ştiu cu ce drept te amesteci dumneata în viaţa sau în moartea mea, îi spuse el lui Ochi-Roşu. E pur şi simplu ridicol să susţii că ai avea o jurisdicţie asupra persoanei mele şi cu cât îţi dai mai iute seama de aceasta, cu atât va fi mai bine. Eşti un megaloman…

— Trage-i una la moacă, porunci Ochi-Roşu, şi Rocco se execută pe loc. Lalage ţipă şi-şi ascunse faţa în mâini.

Juan ajunse la concluzia că ar fi mai înţelept, deşi greu de răbdat, să asculte în tăcere la ce avea de spus' OchiJioşu. Se ridică deci încet în picioare. Ultimul pumn îi mărise suferinţa şi se simţea foarte nefericit.

— Ascultă acum, zise Ochi-Roşu. Sunt un om cu judecată. Dacă n-aş fi fost om cu judecată, n-aş fi ajuns unde am ajuns azi. Poţi întreba pe oricine vrei la Chicago.

şi o să-ţi spună că sunt om cu judecată, şi această mărturie ar trebui să-ţi ajungă, ţie sau oricui altcineva. Dar există o limită la orice, înţelegi? Aşa încât, ar fi mai bine să-ţi bagi în cap că ce spun eu nu se discută. Eu nu primesc ordine de la nimeni. Eu *dau* ordine. Nu există cineva care să-mi spună mie ce am de făcut. Eu *spun* şi ci *fac!*

Juan nu răspunse nimic. Rocco şedea şi se uita la şeful său cu vădită admiraţie, iar Wonny privea melancolic cu ochii lui apoşi, umbriţi de fruntea-i bombată de embrion. Lalage îşi muşca buza şi se prefăcea că e la largul ei, potrivindu-şi părul şi netezindu-şi rochia.

Ochi-Roşu continuă:

— Vii pe insula mea fără ştirea mea, te culci cu fiica mea şi-mi tragi un pumn în ochi. Toate acestea sunt fapte urî te, imorale şi nu-mi plac. Creezi că eu m-aş duce să stau la cineva pe care nu-l cunosc, să-i necinstesc fata, şi să-l plesnesc cu pumnul în faţă? Nu, domnule! Şi de ce? Fiindcă nu e moral să faci aceste lucruri şi ar trebui să respectăm morala cu toţii, morala şi nevinovăţia. Te-ai purtat rău faţă de mine, te-ai purtat mizerabil faţă de mine, dar eu ce ţi-am făcut? Nimic. I-am spus oare lui Rocco să te cureţe? Nu. Sunt un om înţelegător. Întorc obrazul celălalt, îmi iubesc duşmanii şi… mă uit cum cad vrăbiile.

Ochi-Roşu se opri. Lalage pomenise desigur ceva despre vrăbii adineaori – ceva cu mult înţeles în expunerea ei cu privire la adevărata atitudine creştinească, dar acum parcă îşi pierduse rostul. Se încruntă. Nu mai găsea nimic de spus acum, cu toate că mai înainte cu o clipă ideile şi cuvintele îi veniseră atât de uşor. Încheie scurt:

— Încât te las să pleci.

— Nu-mi place felul în care vorbeşti despre relaţiile mele cu Lalage, spuse Juan. Mai întâi de toate nu ai niciun drept s-o ţii întemniţată aici…

— Rocco! strigă Ochi-Roşu cu un nou acces de mânie.

Rocco se sculă şi-l lovi pe Juan chiar în locul unde îl izbise înainte.

Când Juan îşi deschise ochii, o văzu pe Lalage aplecată asupra lui şi vocea îi pătrunse în vârtejul conştiinţei în curs de redobândire.

— El poate să facă tot ce vrea, cu drept sau fără drept. De dragul meu, te rog să fi cuminte şi să nu mai discuţi. Făgăduieşte că n-ai să spui nimic despre Insula Egreta, atâta tot, căci altfel am să sufăr eu. Dacă făgăduieşti, mă scapi şi pe mine de suferinţă.

Ochii ei îl implorau şi buzele ei îngânau cuvintul: „făgăcluieşte, făgăcl u ieşte. *U*

— Bine, spuse Juan încet.

— Pune-l să jure, spuse Ochi-Roşu.

Juan jură să nu pomenească nimic despre existenţa

însulei Egreta, să nu se întoarcă s-o caute, să n-o mai vadă niciodată pe Lalage, sub sancţiunea unei aspre pedepse care avea s-o atingă pe Lalage însăşi…

— Adio, spuse ea, cu un aer definitiv care îl înşelă pe tatăl ei, dar îl încurcă grozav pe Juan, deoarece i se păru că joacă teatru, iar el nu-şi cunoştea replica. Apoi fu dus brutal într-o pivniţă şi încuiat acolo, iar Lalage fu închisă în Camera de Fildeş cu bătrâna Vittoria – speriată de moarte şi cu obrajii vineţi scofâlciţi şi fără viaţă – şi cu Rocco de pază la uşă. Lalage credea că vor trece câteva zile până la expulzarea lui Juan de pe insulă şi că între timp ea va găsi un mijloc să comunice cu el. Poate că planul ei s-ar fi înfăptuit dacă n-ar fi fost Wonny Plângăreţul.

De îndată ce prizonierii fură scoşi din cameră, Wonny puse o priză mare de cocaină pe dosul mâinii şi o trase pe nas. Nu era de acord ca lui Juan să-i fie cruţată viaţa, dar nu dorea să discute chestia cu şeful, care era vădit în toane rele. Sub influenţa cocainei însă, concepu un plan, simplu dar totodată interesant pentru cei care urmau să-l traducă în viaţă, căci îi îngăduia lui Ochi-Roşu să se ţină de cuvânt şi să nu-l omoare pe Juan, dar în acelaşi timp să evite riscul de a slobozi în lume pe cineva care cunoştea taina Insulei Egreta. De îndată ce-şi elaboră planul, Wonny îi ceru o întrevedere lui Ochi-Roşu şi îl dezvoltă în faţa lui. Acesta fu foarte impresionat de avantajele oferite de acest plan. Când, întrebă el, urma să fie executat?

— Chiar în noaptea asta, spuse Wonny, nerăbdător să-şi vadă planul tradus în practică.

Şi Ochi-Roşu îşi dădu consimţământul.

’CARTEA A CIN CEA

KlTAI ŞI DRUMUL ÎNTR-ACOLO

Planul lui Wonny în ceea ce-l privea pe iubitul lui Lalage era foarte simplu. Între orele zece şi unsprezece Juan fu legat cobză, aruncat într-un caiac şi remorcat în larg de barca cu motor, care era legată de yachtul lui Ochi-Roşu. La câteva mile de ţărm, caiacul fu lăsat în voia valurilor. Din

fericire, suferinţa conştientă a lui Juan fusese de scurtă durată, întrucât căzuse imediat în coma unei comoţii întârziate, rezultată din loviturile pe care le primise în cap cu patul pistoalelor bandiţilor. În starea aceasta zăcu toată noaptea, precum şi sub dogoarea soarelui de dimineaţă, în timp ce caiacul se legăna primejdios şi ameninţă chiar de câteva ori să se răstoarne cu totul. Din fericire, marea rămase liniştită şi vântul slab împinse caiacul spre ţărm.

\

(jraham Druten zbura încct deasupra mării în noul său monoplan, când zări ceva care-i atrase atenţia, aşa că porni într-acolo. Graham era un tânăr bogat, al cărui tată câştigase multe milioane cu terenurile petrolifere din California, iar în ultimul timp cumpărase o casă mare la Charleston, fiind atras de reputaţia aristocratică a oi-aşului. Pe Graham Druten, însă, îl interesa mai mult aviaţia decât distincţiile sociale.

Obiectul plutitor pe care îl zărise se dovedi a fi un caiac şi, coborând din ce în ce mai jos, Druten îşi dădu seama, spre marea sa uimire, că în el zăcea trupul unui om. Se întoarse imediat la Charleston, ateriză acolo şi împrumută o şalupă cu motor de la Yacht Club. Cu maie viteză porni în căutarea caiacului.

După o oră de căutări stăruitoare, îl zări din nou şi aclucându-şi şalupa iângă caiac descoperi că trupul care se afla înăuntru era legat cobză cu un şnur în jurul încheieturilor manilor şi al gleznelor. Împreună cu însoţitorii săi îl ridicară şi-l urcară în şalupă şi, în timp ce-l aşezau acolo, văzură că braţele şi umerii i se mişcau spasmodic. Tăiară iute şnurul şi, pe când şalupa se îndrepta cu mare viteză spre Charleston, făcură tot ce putură spre a-l reînsufleţi pe tânărui a cărui moarte o împiedicaseră aproape în ultimul moment.

Juan zăcu fără simţire timp de încă treizeci şi şase de ore şi-şi reveni culcat într-un pat de spital. Intrebând unde anume se afla şi răspunzându-i-se că era la Charleston, murmură încet: „Acolo unde stă mătuşa mea Rachel

Legare," şi adormi buştean. Doamna Legare fu de îndată înştiinţată şi, cum primise între timp o relatare din partea soţilor Dekker cu privire la bucuria pe care le-o pricinuise societatea lui Juan până la nefericita lui dispariţie cu catârul pe râu, iar mai târziu binevenita confirmare că scăpase teafăr, nu şovăi nicio clipă să-l identifice pe tânăr. De indată ce medicii hotărâră că putea fi transportat fără pericol – deoarece Juan suferise nu numai o comoţie, dar şi o insolaţie şi o stare de prostraţie generală – fu dus la casa bătrânească de lângă Battery, unde locuia doamna Legare împreună cu cumnata ei Sally.

Doamna Legare era o bătrânică măruntă şi delicată, care ascundea însă o fire foarte dârză sub aparenţa unei mari timidităţi lviiss Sally, pe de altă parte, era înaltă şi voinică şi, în ciuda celor optzeci şi trei de ani ai ei, se purta cu multă siguranţă de sine. Felul ei de a fi era tot atât de sigur ca şi înfăţişarea ei. Rostea: „Tz-tz-tz, soră dragă" sau: „Gogoşi, Rachel, gogoşi!" cu un glas tare şi apăsat, dar caracterul ei era, cu toate acestea, mult mai maleabil decât acel al doamnei Legare care, de obicei, avea ultimul cuvânt.

Miss Sally fu atât de impresionată de frumuseţea lui Juan, încât începu să poarte, cât stătu la de, numai rochiile cele mai elegante de mătase de culoarea levănţicăi, de mătase gri şi de mătase albă cu desen negru, şi ar fi fost gata să-l lase pe Juan să se scoale din pat şi să se plimbe de îndată ce acesta îşi exprimă dorinţa s-o facă. Dar Mătuşa Rachel spuse, cu un aer nespus de sfios: „Nu, nu: trebuie să stai încă multă vreme liniştit în pat," iar când Juan îşi pierdea răbdarea, se aşeza la căpătiiul lui citindu-i operele poeţilor din Charleston din veacul al XIX-lea (erau mai mulţi) care scriseseră cu toţii poeme lungi în stilul veacului al XVIII-lea.

Când mătuşa Rachel sfârşea cu cititul, miss Sally intra şi ea în cameră, tare preocupată, urmată de o negresă grasă care aducea supă de găină sau brânză de vaci cu smântină, sau poate gogoşi şi compot de zmeură, şi în vreme ce Juan stătea în capul oaselor şi mânea ceea ce i se adusese,

bătrînele doamne priveau la el cu multă duioşie, iar Hannah, bătrâna negresă, care de fapt nu era atât de bătrână căci avea numai puţin peste şaptezeci de ani, râdea bucuroasă văzând cum îi creşte pofta de mâneare şi lovindu-se uneori, de încântare, peste şoldurile durdulii.

După o bucată de vreme i se îngădui lui Juan să se scoale din pat şi să stea pe un scaun în grădină – dar nu la soare – şi abia după aceasta începură cele două doamne să-l cerceteze, foarte grijuliu şi cu mult tact, ca să nu-l supere, cu privire la împrejurările stranii care-l aduseseră în starea de plâns în care fusese găsit de Graham Druten. Lămurirea pe care le-o dete Juan, cum că jurase să nu spună nimic despre cei care-l prinseseră şi despre locui unde îl ţinuseră, nu le mulţumi câtuşi de puţin.

— Nu poţi să spui cine te-a legat în felul acela şi te-a tratat cu atâta mişelie? se supără miss Sallv. Gogoşi! Trebuie neapărat să spui, şi ei vor primi pedeapsa ce li se cuvine.

Dar Juan refuză să destăinuie taina. Cu toate că OchiRoşu nu-şi respectase partea sa contractuală – în esenţă, şi aproape şi în fapt – justificând astfel în parte o nerespectare corespunzătoare din partea lui Juan, mai era situaţia lui Lalage de care trebuia să ţină seamă, iar după o dovadă atât de convingătoare a cruzimii lui Ochi-Roşu, Juan se ferea să-i pericliteze viaţa într-un fel oarecare. Faptul de a şi-o închipui pe Lalage încă pe Insula Egreta era, prin ei însuşi, foarte dureros, până ce mătuşa Rachel, văzându-l atât de mâhnit, spuse cu blândeţe:

— Nu e de fapt treaba noastră, surioară, şi sunt încredinţată că Juan ştie să-şi conducă viaţa fără să fie nevoie să ne amestecăm şi noi. La care miss Sally răspunse: „Gogoşi!” dar nu mai puse nicio întrebare, amânându-şi nemulţumirea pentru a o discuta mai târziu cu mătuşa Rachel, dar subliniind că nesocotirea legilor în ţară se datora victoriei yankeilor din 1865. „Sherman a fost acel care a lansat în ţară anarhia şi brutalitatea!” declară ea. „Sherman e vinovat de toate acestea!” – şi apoi rămase

tăcută, gândindu-se cu cât mai plăcut ar fi fost dacă Sudul, şi nu Nordul, ar fi câştigat războiul acela cumplit dintre state.

Războiul era un subiect care o mai interesa încă foarte mult pe miss Sally. Aşezată în grădină, cu azalee albe ca zăpada şi roz ca coralul în jurul ei, îi plăcea să vorbească cu însufleţire despre conflictul european.

— Ai luat parte la el? îl întreba pe Juan.

— Eram numai de treisprezece ani când s-a sfârşit, spuse el.

— Te-ai fi putut duce ca copil de trupă, ca toboşar. Au fost o sumedenie de toboşari de doisprezeee-treisprezeee ani în Războiul Civil. Şi ori de câte ori puteau, puneau mâna pe puşcă şi trăgeau în blestemaţii de yankei, laolaltă cu ceilalţi.

— Nu cred să fi fost toboşari în ultimul război, interveni mătuşa Rachel cu vocea ei blândă şi tremurătoare.

— Nu erau toboşari? Gogoşi! Miss Sally era foarte dispreţuitoare. Cum ar putea să existe război fără toboşari?

— Totuşi, spuse mătuşa Rachel, nu cred să fi fost. Poate că din această pricină a ţinut atât demult.

În grădină erau trandafiri şi, în afară de azalee, stânjenei albi şi liliachii, şi glicine, şi iasomii care miroseau mai dulce după apusul soarelui. Era şi un iaz care oglindea în apa ca o sticlă groasă azaleele trandafirii şi cornii înstelaţi şi răcoroşi. Iar în apă erau mormoloci, grăsuni şi informi, de cinci-şase centimetri lungime, cu capetele bulbucate, cozile cărnoase cu pete verzi-cenuşii, care se lipeau ca lipitorile de ierburile din apa de la marginea lacului. Gaiţele şi piţigoii stacojii zburau printre copaci, păsările îngânau în frunziş, porumbeii gungureau, dulce, şi vrăbiile mici ţopăiau de colo-colo, nestingherite de toată această somptuoasă societate.

În acest cadru Juan îşi redobândi curând puterile, iar coşmarurile care îl bântuiseră la început deveniră mai rare. Se simţise foarte întristat o vreme la gândul că fusese despărţit de Lalage, tocmai în toiul unei împăcări care ar fi

putut constitui preludiul unei noi ere încântătoare – chiar po fundalul nou al unei tematici literare – regretând neprevederea care îi îngăduise lui Ochi-Roşu să-i prindă cu miţa în sac. Dar uşurarea născută din propria lui scăpare şi alinarea firească a întremării îşi dădură mâna întru alungarea gândurilor negre privitoare la trecut, şi optimismul îi reveni treptat, împreună cu puterile trupeşti.

Mătuşa Rachel trimisese o lungă telegramă mamei lui, care răspunsese şi mai pe larg, dovedind mare îngrijorare şi apoi dând asigurări doamnei Legare că prin oricâte aventuri ar trece Juan, el va ieşi întotdeauna biruitor, întrucât, afirma ea, era deosebit de bine înzestrat ca să îndure teate vicisitudinile sorţii. Trimisese şi cinci sute de dolari, spre a contribui la restabilirea bunei sale dispoziţii.

Graham Druten venea adesea să se intereseze de sănătatea lui Juan, iar când acesta fu în măsură să se mişte în voie, se duseră să înoate împreună în dreptul Insulei Sullivan sau a însulei Palmierilor, jucară puţin tenis, şi făcură zboruri scurte cu avionul lui Druten. Acest ultim exerciţiu le cam neliniştea pe mătuşa Rachel şi pe miss Sally, dar de îşi ascundeau îngrijorarea ca nu cumva Juan să le socotească mai bătrâne şi mai demodate de cum erau, de fapt, deoarece erau foarte bucuroase de prezenţa lui şi doreau ca şi el să găsească oarecare plăcere în societatea lor. Le plăcea mult să se plimbe cu el de-a lungul Bateriei, sau să-i arate privelişti ca biserica St. Philip, vechiul Târg de Sclavi şi statuia lui Pitt, caro-şi pierduse un braţ în vremuri de demult prin chiar fapta unui obuz englezesc. Juan era încântat de grija ce şi-o dădeau ca să-l distreze şi ar fi hoinărit bucuros toată ziua cu de prin Charleston, plivind la aceste lucruri şi la negrii care erau mult mai numeroşi pe străzi decât albii – cumetre voluminoase flecărind la colţuri; bărbaţi sprijiniţi alene de stilpii felinarelor vorbind prietenos cu fete cu braţele în şold şi cu feţe zâmbitoare de culoarea ciocolatei; o femeie neagră ca cărbunele, cu o pălărie cireşie şi o rochie verde ea frunza; strălucirea gingiilor şi a dinţilor albi când iâdeau; un bătrânei cu o pălărie de pai,

guler înalt şi ochelari de aur pe un nas negru turtit; fetişcane în rochiţe scurte şi ciorapi albi care păreau murdari din pricina culorii pielei de dedesubt…

N-am avut niciodată bătaie de cap cu negrii aici, spuse mătuşa Rachel. Oamenii s-au pur tat întotdeauna bine cu ei în Carolina de Sud.

După ce trecură câteva săptămâni de la venirea lui Juan şi înrudirea îndepărtată fusese întărită printr-o prietenie de nezdruncinat, doamna Legare îi arătă o miniatură a soţului ci, căpitanul Franeis Legare, care fusese’ ucis la Gettysburg. În ciuda favoriţilor şi a tinereţii lui, semăna foarte mult cu miss Sally, aşa încât Juan îşi spuse că bunica lui Franeis, de va fi trăit când fusese pictată miniatura, trebuia să-i fi părut lui Franeis la fel de cum
ii părea lui Juan miss Sally în seara aceea. Dar miss Sally se mai gândea şi acum la Franeis ca la un frate mai mare, iar mătuşa Rachel şi-l reamintea încă sub chipul îndrăgostituiui falnic de odinioară. De nu şi-l înfăţişau sub chipul unuia ca Juan, cu şaizeci de ani mai tânăr decât eie, căci inimile nu ie îmbătrâniseră o dată cu trupurile, ci erau încă mândre şi duioase de pe urma unei tinereţi ce se prelungise multă vreme. Contemporanii inimilor lor erau tinerii ostaşi ai Confederaţiei care căzuseră la Gettysburg, şi de îşi închipuiau războiul sub înfăţişarea unor toboşari, iar viaţa ca ceva frumos, răscolitor şi nespus de trist.

Juan ascultă poveştile lor despre Războiul Civil, despre lungul asediu al oraşului Charleston şi despre vitejia dovedită în apărarea unei cauze dinainte sortită înfrângerii. Ce lucru înălţător era să lupţi din toată inima într-un război dus numai pentru susţinerea unui principiu I Poveştile bătrânelor doamne îl răscoliră atât demult pe Juan, încât simţi că nu mai poate să rămână în acest oraş tihnit, ci trebuie să pornească în căutarea unor noi aventuri. Şi totuşi, dorinţa de a pleca se împletea în chip straniu cu dorinţa de a rămâne, căci nicăieri în America nu aflase atâta mângâiere şi alintare ca aici.

Dar în ciuda farmecului lor, doamnele bătrâne erau

foarte bătrâne, şi el nu putea să română acolo la nesfârşit, aşa încât, atunci când Graham Druten îi propuse să zboare peste continent până în California de Sud, Juan acceptă propunerea fără multă şovăire. Ca toţi cei aflaţi în America, se gândise adeseori la posibilitatea unei vizite la Hollywood, şi ca atare propunerea lui Druten se potrivea cum nu se putea mai bine cu năzuinţa lui. Cu cei cinci sute de dolari ai mamei lui, se afla într-o situaţie financiară foarte bună, căci mai avea şi cea mai mare parte din cei şapte sute de dolari cu care plecase din Cincinnati – întrucât Wonny scăpase din vedere să-l buzunărească înainte de a-l trimite în larg. Biletele de bancă erau destul de neplăcute la vedere, căci fuseseră botezate prima oară cu prilejul călătoriei în circa eatârului pij râu – şi apoi uscate la soare în faţa colibei lui Zed Kinney – şi iarăşi mâzgălite cu nămol în timpul drumului pe care-l străbătuse prin mlaştină; dar mai puteau totuşi fi folositoare. Cumpărase haine noi la Charleston, dar nu multe, deoarece soţii Dekker îi trimiseseră geamantanul de îndată’ce aflaseră unde se găsea. Aşa încât, era foarte bine echipat pentru noua sa călătorie, precum şi pentru a face faţă oricăror situaţii pe care i le putea oferi California la capătul acestei călătorii.

Îl

IVlătuşa Rachel şi miss Sally se simţiră foarte dezamăgite când Iran le comunică proiectul său de plecare. Miss Sally, în deosebi, se întristă grozav şi oftă o zi întreagă până ce mătuşa Rachel spuse cu glasul ei îmbărbător, deşi tremurător:

— Am putea să mergem şi noi în vizită la Mallieu Hali, după întoarcerea lui Juan în Anglia. N-am plecat nicăieri de nu ştiu când şi cred că suntem încă în stare să ne bucurăm de un asemenea voiaj.

Această sugestie o înveseli de îndată pe miss Sally, aproape toate zbârciturile îi dispărură de pe obraz, şi se gândi să se ducă să-şi vadă croitoreasa spre a-şi completa garderoba cu cele cuvenite…

Bătrânele doamne îl însoţiră pe Juan la aeroport –

păstrându-se însă la o distanţă prudentă de avionul huruitor – şi-şi fluturară batistele când acesta se năpusti de-a lungul pistei, se înălţă şi se întoarse, trecând iarăşi peste de într-o curbă graţioasă înspre cer. Apoi se înapoiam la casa lor, care li se păru deodată inexplicabil de mare şi de goală faţă de aceea pe care o lăsaseră înainte de a se duce la aeroport.

Juan se simţi şi el întristat luându-şi rămas bun de la de şi găsi în huruitul monoton al motorului un acompaniament melancolic atât de potrivit, încât fu pe punctul să-i propună lui Druten o înapoiere grabnică la Charleston. Nu simţea nicio anticipare voioasă la gândul noilor aventuri care-l aşteptau, ci numai o vastă şi vagă nemulţumire faţă de acelea prin care trecuse. Îi răsăriră în minte icoane ale lui Lalage, şi amintirile unei idile subminate de ambiţii literare. O văzu oglindită într-o apă verde, ba dreaptă şi limpede, ba ştearsă şi tremurătoare ea de pe urma unei brize care nu avea ee căuta acolo, cu expresia ei îngândurată de romancieră şi datoria de a se auto-exprima. Apoi apa verde se schimbă în lacul din grădina mătuşii Rachel, cu mormolocii grăsuni şi imaginea azaleelor şi cornilor oglindiţi, şi cu miss Sally în rochia ei de culoarea levănţicăi. Dar icoana lui Lalage se ivi din nou, precum şi chipul puternic conturat, şiret şi stupid al lui Ochi-Roşu… Poziţia incomodă în care şedea în carlingă începu să devină supărătoare, iar urmările visărilor sentimentale în plină zi se transformau într-o nerăbdare pe care abia şi-o mai putea stăpâni. Aşa încât Juan se simţi foarte uşurat când ajunseră la Memphis, la frontiera apuseană a statului Tennessec, unde poposiră şi petrecură noaptea în dimineaţa următoare, după ce se aprovizionară cu benzină, porniră din nou, cu speranţa să ajungă la Albuquerque, în Noul Mexic. Orele dimineţii trecură fără vreun incident – deşi Juan găsi zborul îndelungat tot atât de monoton ca şi o călătorie pe calea ferată – şi aterizară într-un orăşel spre a lua masa de prânz. Se odihniră puţin şi apoi se îmbarcară din nou. Vremea era frumoasă şi cerul senin. Nu se întimplă

nimic deosebit până la jumătatea după-amiezii, când intrară într-o furtună. Norii se alcătuiau în chip misterios în jurul lor şi aerul deveni foarte violent. Monoplanul se clătina şi se rostogolea înspăimântător şi Juan privi la munţii turbulenţi de nori negri, la dârcle înspumate de noi i albicioşi, şi la norii care se spintecau în mod sinistru spre a-i înfăşură şi înghiţi.

Druten încercă să urce deasupra furtunii, suind mereu mai sus, dar cu toate că întâlneau uneori zece zone mai liniştite, acestea nu erau decât nişte oaze bântuite de jur împrejur de vânturi năpraznice.

— Am trecut şi prin situaţii mai grele, îi spuse Druten lui Juan.

Era un pilot bun şi precaut, dar furtuna nu se domolea, şi părea să nu fie nicio scăpare din urgia ei. Juan se simţea din ce în ce mai neliniştit. Fulgerele începuseră acum să săgeteze de la nord, foarte luminoase şi viclene şi spăimântător de apropiate, iar huruitul motorului era acoperit de bubuiturile rostogolitoare ale tunetului. Avionul ântîni un gol de aer şi, cu o zvâcnire bruscă înainte, se prăbuşi în spaţiu. Apoi urcă anevoios la înălţimea dinainte.. I

— Am trecut şi prin situaţii mai gi’elc, ţipă Druten, încurajator. În clipa următoare motorul începu să aibă rateuri. În loc de huruitul liniştit şi monoton, apărură întreruperi, izbucniri de zgomote sacadate şi, cu puţin înainte de a-şi da seama bine de primejdia în care se aflau, flamura subţire şi fioroasă a unei flăcări ţâşni şi, ca o coamă de val, fu luată de vânt şă îndreptată spre ei.

Druten nu-şi pierdu firea şi procedă cu o repeziciune uimitoare. Întoarse avionul în direcţia vântului, aşa încât flacăra să fie purtată departe de ei, şi în acelaşi timp îi strigă lui Juan:

— Trebuie să sărim! Haide!

Cu o senzaţie îngrozitoare de amorţeală, Juan îşi dădu seama că trebuie să se arunce în vârtejul acela vast şi gol de la o depărtare de aproape trei mii de metri de pământul

solid şi rotitor. Toată ziua şi în ajun şezuse pe paraşuta lui, ca pe o pernă obişnuită, simţindu-i harnaşamentul în jurul mijlocului şi al umerilor, dar nu se aşteptase s-o folosească altfel decât ca pe o pernă. Şi acum, trebuia să se încredinţeze unui obiect atât de fragil din mătase şi şnur, ca să-i poarte trupul încet prin nori şi prin furtună. 151, atât de voinic şi totuşi atât de moale şi de vulnerabil, trebuia să se arunce acum cu capul în jos în acei trei mii de metri de vânt dezlănţuit!

Druten se şi desprinsese din locul său şi Juan, plin de spaimă, făcu la fel. Vântul il prinse. Căzu, împins de vânt, aşa cum văzuse o dată pe un coşcogeamite derbedeu împingând în apă un băieţel de pe un debarcader. Căzu departe de avion şi, în cădere, pipăi şnurul de deschidere al paraşutei care îi atârna pe piept. Îl dibui şi trase de el. Paraşuta se deschise cu un trosnet şi cu o zguduitură puternică, aproape să-l frângă în două

După aceea pluti liniştit, dus de vânt şi legănat ca un pendul, abia conştient de mişcarea descendentă, în afară tle privelişte, căci văzu norii trecând pe lângă el în sus şi fulgerele jucându-i sub picioare. Văzu avionul, ca o uriaşă tortă răşinoasă, prăbuşindu-se cu botul în jos într-o spirală de flăcări. Îşi suci gâtul şi-l zări pe Druten, (are sărise cu o clipă după el, şi-l urma acum de aproape. Cobora şi el legănându-se şi părea să danseze în văzduh. Deodată, pierzând orice teamă, Juan începu să râdă în gura mare. Era o legănare încântătoare, o senzaţie minunată, să te afli spânzurat aşa în cer, dând bineţe norilor. Pluti printr-un pat uriaş de cumuluşi, care-l înghiţiră de viu, şi în timp ce râdea, cu hohote mari, aspira nori şi pufuia fum. Sub nor se afla un ocean verzui, eu o podea purpurie şi pereţi din foi de cort umflaţi de vânt, săgetaţi de fulgere ce se încrucişau mereu de parcă nişte uriaşi beţi şi invizibili s-ar fi bătut în duel; apoi tuna, şi cerul se zguduia ca un covor de fier. O clipă, râsul lui Juan încetă. Ţipă, şi vocea lui îi păru atât de mică, atât de măruntă după mugetul tunetului, de parcă era un ţârâit de ţânţar, aşa încât se apucă să râdă din nou,

cuprins în chinga paraşutei, la gândul că el, un atom pretutindeni vulnerabil, o făptură alcătuită din oase fragile, un colac de maţe şi ceva mai mult de doi litri de sânge, înfăşurate într-un sac subţire de piele, putea să străbată văzduhul şi – dacă voia – să tragă vânturi în chiar locul de baştină al tunetului. O şi făcu. O tu, puternică omenire! O tu, omule cutezător şi minunat, care poţi să-l prinzi pe Leviatan cu un eâiiig şi să umpli firmamentul cu cântecele tale, să sari peste ecuator şi să clănţuieşti deasupra aurorei boreale! Gândeşte-te la fătul ghemuit atât de nefericit în mitră, la capul lui trist în formă de cutie prea mare pentru slabele lui mâini; icoană vie a înfrângerii, prinsă în întuneric, cu o groază crescândă faţă de lumea înspăimântătoare de dincolo de pântecul mumii – şi iată, *aceasta* este lumea! Nu cum o credea el, numai teamă, mizerie şi decădere, ci o împărăţie în cosmos. Şi totuşi, atitudinea aceasta de făt, ghemuit şi plecat sub povara unui cap uriaş şi ponosit, nu era ea oare adeseori aceea a multor oameni adulţi în lumea rotitoare de dedesubt? Nătărăi, nătărăi! Cumpăraţi-vă o paraşută, o voi, pesimiştilor, (gândi Juan) şi veniţi să trageţi vânturi în ţara tunetului, ca să puteţi gusta cu adevărat dulcea suveranitate a Omului!

Cu o izbucnire de veselie păgână, Juan începu să cânte, dar sub imboldul unei inspiraţii de neînţeles, acest cântec era un imn de slavă pentru bucuria de care se simţea cuprins: *Te Deum lauaavius.*

Înainte să fi cântat cinci-şase versuri, lumina se mări, norul de dasupra lui se topi în ploaie şi mii de săgeţi de apă îl străpunseră deodată. Iată o nouă bucurie, deoarece, (ăzând o dată cu el, ploaia nu-l izbea tare ca pe pământ, ci îl atingea cu o duioşie şireată şi şugubeaţă. Dintr-o mie de săgeţi care-l străpungeau, alte sute de mii nu-şi atingeau ţinta şi cădeau alături; le vedea venind, trecând pe lângă el, năpustindu-se în jos, şi schimbându-se dedesubt în mii şi mii de dâre luminoase. Plutea spre pământ printr-o cascadă de sârme moi şi argintii. Îşi întinse braţele ca să le prindă

şi-şi făcu un căuş din mâini, spre a vedea dacă se va umple cu apă sau cu argint viu. Se umplură de fapt cu un lichid galben care se făcu albastru şi apoi roşu, fiindcă în acea clipă Juan trecea printr-un curcubeu, şi, timp de câteva secunde, străluci tot cu fel de fel de culori nepământene.

Din pricina vântului, el şi cu Druten nu cădeau drept ci pieziş, într-o diagonală lungă şi neregulată, care îi ducea la câţiva kilometri depărtare de locul unde avionul,
< are se prăbuşise ca un fir de plumb, se izbise de pământ. Druten era la numai ciţiva metri de Juan. Şi el era, din pricina libertăţii şi a siguranţei de care se bucura în văzduh, plin de voie bună şi striga la Juan în timp ce pluteau încet în jos spre o ţară nevăzută şi greu de închipuit.

Curând, însă, strigă împins de un motiv ceva mai con-
< ret. Văzuse pământul, sau mai curând o limbă de pământ iufiptă într-o mare de nori şi acum, atât el cât şi Juan, se întrebau ce vor găsi după ce vor trece prin această mare de ceaţă care se destrăma.

Coborau spre un câmp deschis, gălbui şi castaniu îniliis. Zăriră o diră cenuşie care era o şosea, şi câţiva copaci. Apoi văzură o pată închisă şi neregulată pe şosea,

’va împrăştiat şi greu de identificat… Se dovedi a fi o mulţime de oameni şi un alai de maşini. O procesiune? Dar ce căuta o procesiune când ploua cu găleata şi în câmptil acesta gol? Se vor lămuri în curând, întrucât cădeau drept asupra ei… Se apropiară şi descoperiră că nu era o procesiune, ci o mulţime nedisciplinată care-şi părăsise automobilele, nu se ştia pentru ce motiv anume. Părea să fie un punct de atracţie undeva, spre care oamenii se îndreptau într-un mers dezordonat şi nerăbdător. Apoi unul din ci privi în sus şi zări spectacolul ciudat de deasupra. Îi vesti de îndată pe ceilalţi de descoperirea sa, iar aceştia, la indicaţia lui, îşi întoarseră feţele cu toţii către cer, astfel incit Juan şi Druten văzură o palida şi subită înflorire a acelui roi întunecat — şi apoi, aproape imediat, deoarece paraşiitiştii erau foarte aproape de pământ acum, mulţimea

se resfiră cu ţipete ascuţite de spaimă, de parcă intrase panica în ei, şi se năpusti înapoi în maşini.

Încă aiurit de această răspândire haotică. Juan atinse solul şi, înainte să se fi putut desprinde din harnaşament, se simţi târât de paraşută peste şosea şi azvârlit într-un gard de sârmă. Aterizarea lui Druten fu deopotrivă de neîndemânatică, şi până să se ridice în picioare şi să se încredinţeze că erau întregi, mulţimea de oameni şi de automobile se făcuse nevăzută. Cu duduit de demarări şi păcănit de angrenaje, fugiseră de zor, cu sufletele lor vinovate cuprinse de o spaimă superstiţioasă, nelăsând nimic în urma lor decât duhoarea gazelor de eşapament şi, la marginea şoselei, o singură făptură într-un hal fără de hal.

— Ce naiba o fi asta? întrebă Juan.

Făptura de la marginea şoselei era un negru. Fusese brutalizat, căci cămaşa şi pantalonii îi erau rupţi în mai multe locuri şi pătate cu sânge. O tăietură la frunte singera slab. Iar în jurul gâtul ui purta un ştreang.

— S-ar părea că am întrerupt o partidă de linşaj, spuse Druten.

Negrul era prea copleşit de groază ca să poată răspunde la întrebările lor. Mormăia şi gemea şi-şi da ochii peste cap de li se vedea numai albul. Pielea lui avea o stranie culoare cenuşie şi un şuvoi de sânge roşu închis i se prelingea de la timpla stingă şi se topea în ploaia de pe obraz.

— S-ar putea ca ucigaşii să se întoarcă să-şi termine treaba, spuse Juan. Cred că i-am speriat cumplit. La urma urmei, nu-ţi este dat prea adesea să vezi doi oameni eohorind din nori, dar s-ar putea să se întoarcă din curiozitate.

Druten încercă din nou să-i pună negrului câteva întrebări, dar nu obţinu niciun răspuns în afară de gemete. Jl ridicară în picioare, dar de îndată ce-i dădură drumul, căzu din nou pe şoseaua udă, tremurând şi zgâreindu-se.

— Aceasta complică oarecum situaţia, spuse Druten. ’lotuşi, hai să împachetăm cu grijă paraşutele şi apoi n-o să

mai avem nevoie decât de un avion nou.

În timp ce-şi rinduiau paraşutele, un automobil sosi din direcţia opusă aceleia luate de mulţime Era o limuzină obişnuită, în afară de un fel de carenă purtată pe acoperiş. La semnalele lor, şoferul opri şi Juan văzu că într-o parte a carenei era scris cu litere de aur:

DE CE SA AŞTEPŢI PE JUMĂTATE MORT,

CÂND NOI PUTEM SA TE ÎNMORMÂNTAM CU 30,50 DOLARI?

Iar pe partea cealaltă:

EPHRAIM SPOOTH FIU

CELE MAI ELEGANTE POMPE FUNEBRE DIN TOT STATUL.

Şoferul era un tânăr cu păr bogat şi ondulat, ochi expresivi, un nas lung, cărnos şi roşu, şi buza superioară foarte lungă. Ascultă cu atenţie la cele povestite de Druten şi plescăi din limbă îndurerat când auzi despre prăbuşirea avionului şi despre linşajul care fusese zădărnicit în ultimul moment. Îl cântări pe negru din ochi.

’ – Vreo şaizeci şi cinci de kilograme, aprecie el. Ar
l i stat spânzurat destul demult până să-şi dea duhul. Ei nu folosesc trapă, vedeţi. Aruncă doar un ştreang peste o
<   i acă de copac şi trag negrul în sus. Bine c-aţi sosit ia li mp. Linşajurile acestea dau statului nostru un renume foarte prost.

Tânărul era prietenos şi săritor. Juan şi Druten aflară
i a el era Fiul din „Ephraim Spooth Fiu”; că ei se aflau în statul Oklahoma, nu departe de hotarul cu Texasul;, i că tânărul domn Spooth se ducea să-şi vadă logodnica

— Şi să facă şi câteva vizite de afaceri – în oraşul Sayre. I-ar duce bucuros până acolo, de unde, dacă doreau, puteau să ia trenul spre Vest. După ce arătă oarecare împotrivire, se învoi totuşi până la urmă să-l ia şi pe negru cu maşina, cu toate că aceasta l-ar putea expune unei mari primejdii în cazul în care i-ar întâlni pe ucigaşi dacă aceştia se înapoiau.

Druten se oferi să stea în spate cu negrul şi Juan urcă lângă domnul Spooth. Ca să întreţină conversaţia, îl întrebă

cum mergeau treburile cu pompele funebre.

— Bine, spuse domnul Spooth junior, pe un ton de satisfacţie solemnă. Da, *bine.* Îi aud mereu pe alţi liberprofeşionişti văitându-se, dar vă pot asigura că nu e niciun semn de criză la noi, la pompele funebre. Saloanele noastre, sunt bucuros să recunosc, nu stau goale niciodată. Suntem în situaţia fericită de a ne putea bizui pe o aprovizionare statornică în tot cursul anului. Variază puţin după anotimpuri, fireşte. Cei virstnici pleacă de obicei iarna sau la începutul primăverii, dar drept compensaţie, mulţi tineri se duc vara, când sunt mai multe accidente de maşini. Şi noi servim toate categoriile. Ultimul nostru preţ este de 39,50 dolari sau 49 dolari în rate lunare, şi oferim înmormântări de lux la o mie două sute. Realizăm beneficii frumoase la comenzile de categorie superioară, dar cele ieftine nu sunt decât filantropie curată. Da, filantropie! Dacă socoteşti costul materialului şi al mobilierului unui salon de clasa ir. Tâi – eu nu cruţ nicio cheltuială ca să fie o atmosferă cu adevărat cucernică şi distinsă la înmormântări; dacă socoteşti în afară de asta şi sumele cheltuite, să zicem, cu iniţierea mea în meserie, trebuie să recunoşti că 39,50 dolari pentru o înmormântare este filantropie curată. E adevărat că faptul de a putea oferi un preţ atât de ieftin are mare valoare ca reclamă. Aţi văzut lozinca noastră de pe acoperişul maşinii?

Domnul Spooth primi modest felicitările lui Juan pentru ingeniozitatea lozincii lui, şi urmă:

— Aceasta a fost una din micile mele inovaţii. Trebuie să recunosc că m-am bucurat de o educaţie temeinică. Acum doi ani am absolvit cu cele mai mari calificative cursurile de îmbălsămător Brevetat şi de Director de înmormântări de la Universitatea din Minnetoka, iar după întoarcerea mea de la universitate, cifra noastră de afaceri s-a dublat. Da, domnule, pur şi simplu s-a dublat,

Juan fu surprins să afle că e nevoie de o pregătire atât de serioasă pentru pompele funebre, dar domnul Spooth îl încredinţă că universităţile cele mai moderne recunosc

astăzi marea însemnătate comercială a morţii şi sunt gata să asigure atât celor morţi, cât şi celor vii, asistenţi bine pregătiţi din punct de vedere ştiinţific.

— La universitatea din Minnetoka, spuse domnul Spooth, am studiat anatomia, bacteriologia, chimia, organizarea comercială şi conducerea pompelor funebre, psihologia, religii comparate şi bele arte, în afară de ştiinţa îmbălsămării propriu zisă. Acesta este astăzi minimul cerut unui om din branşa noastră. Un îmbălsămător de mâna întâi trebuie să fie un om de ştiinţă şi un artist, precum şi un om cu un simţ înnăscut de veneraţie faţă de meseria lui şi cu darul de a-i compătimi pe cei îndureraţi. La universitate, de pildă, într-o zi se studia descompunerea, putrefacţia şi fermentaţia; a doua zi cursul trata despre amestecul de culori, luminatul şi arta modelajului, cu aplicaţii la reconstruirea corpului omenesc; a treia zi, profesorul de psihologie ne învăţa cele mai bune metode de a consola familiile îndurerate şi, în acelaşi timp, modurile de a le sfătui întru efectuarea cheltuielilor cele mai avantajoase. Rudele zdrobite de durere se află adesea în stare de mare emoţie şi unele din de nu se dovedesc dispuse să ofere o înmormântare suficient de demnă şi frumoasă. Dar dacă eşti psiholog bun şi bine pregătit, îi poţi convinge să facă aproape tot ce vrei. Trebuie să ştii cum să le intri oamenilor sub piele, în aşa fel încât şi ei să-şi dea. Seama cât este de adevărat că nicio cheltuială nu este prea mare când e vorba să-i cinstim cum se cuvine pe regretaţii noştri dispăruţi. Chiar săptămâna trecută am fost chemat de o doamnă ca să organizez ultima călătorie a soţului ei spre acele meleaguri de unde nu se mai întoarce niciun călător. Era un bărbat voinic, chipeş şi bine-cunoseut, membru a diferite organizaţii masonice, şi doamna nu voia să cheltuiască mai mult de trei-patru sute de dolari. Dar am stat de vorbă cu ea, arătându-i ce i se datora unui bărbat cu mare vază cum fusese soţul ei şi, până la urmă, i-am oferit o înmormântare frumoasă în valoare de şapte sute cincizeci de dolari, aşa cum nu mai văzuse niciodată

orăşelul acela. Asta e psihologie. Te ajută să înţelegi semnificaţia morală a momentului şi-ţi îmbogăţeşte şi talentul comercial.

Ochii expresivi ai domnului Spooth străluceau de seriozitate când vorbea despre meseria lui, iar lunga buză superioară părea să întărească evlavios fiecare frază rostită de gura lui.

— Mie mi-au fost întotdeauna dragi florile, urmă el după un scurt răgaz de gândire. Bănuiesc că aceasta m-a influenţat în alegerea unei profesiuni, căci viaţa unui om de la pompele funebre e înconjurată de flori. De flori şi de frumuseţe. Am o părere foarte bună despre frumuseţe, nu numai pentru că ajută în comerţ, dar pentru ea însăşi. Uneori, când am aranjat un trup de femeie şi ea zace acolo în sicriu, cu un buchet de flori în mâini, vin rudele şi abia o mai recunosc. E o adevărată mângâiere pentru ei să-şi vadă pe cei dragi ară tind atât de bine. Injecţia îi mai umple la faţă, bineînţeles, şi apoi le fac un masaj bun pe gât şi pe obraji înainte de a le aplica cosmeticele. Trebuie să fi foarte grijuliu în alegerea fardului şi a rujului potrivit, căci altfel nu arată firesc. Apoi, colaborez întotdeauna îndeaproape cu rudele şi le dau sfaturi cum să îmbrace trupul. Merită să cumperi o rochie nouă pentru o doamnă, căci arată întotdeauna mai bine într-o rochie nouă – şi o cravată nouă şi elegantă pentru un bărbat. Şi mie îmi place ca morţii să fie îmbrăcaţi. Vreau să spun, să aibă o lingerie bună pe lângă ce au pe deasupra, sau în anumite cazuri să poarte ceva caracteristic. Acesta este artistul din mine, bănuiesc. Dacă eşti artist din fire, îţi place să faci lucrurile temeinic, şi mă bucură faptul că majoritatea clienţilor mei îmi preţuiesc calităţile artistice, precum mi le preţuiesc eu însumi. Şi le place felul în care le expun lucrurile. Îmi amintesc că am înmormântat o dată o femeie tânără căreia îi plăcea îndeosebi înotul, şi i-am încercat ba o rochie, ba alta, dar niciuna nu părea să mă mulţumească pe deplin. Apoi mi-a venit o idee: „O s-o înmormântăm în costum de baie”, am spus eu. E drept că rudele nu s-au prea împăcat la început

cu ideia, dar când le-am arătat cât de *deosebit* va fi şi cât de bine o caracteriza pe răposata – câştigase cânciva un concurs de costume de baie şi că era foarte probabil ceea ce şi-ar fi ales ea însăşi, ei bine, s-au schimbat deodată cu toţii şi ideea le-a plăcut nespus. Aşa că am îmbrăcat-o în costum de baie şi am căptuşit sicriul cu mătase verde şi i-am pus un nufăr imens în mâini, şi toţi cei care au venit s-o vadă au început să plângă ca nişte copii, atât arăta de naturală… Aşa este, trebuie să fi interesat în meseria ta dacă vrei să reuşeşti, astăzi când există pretutindeni o concurenţă atât de mare. Acesta e secretul reuşitei. Să te intereseze meseria ta!

Juan fu atât de prins de conversaţia domnului Spooth, încât călătoria până la Sayre trecu foarte repede şi abia atunci când ajunseră în oiaş se gândi la încurcătura în care se aflau având un negru pe braţe, care poate comisese un viol sau un asasinat. Druten hotărî însă că cel mai bun lucru de făcut era să-l ducă la gară, să-i dea ceva bani şi să-l urce în primul tren.

Negrul, care îşi mai revenise din spaima pe care o trăsese, dar nu era încă în stare să dea o explicaţie coerentă a situaţiei, fu mulţumit de această soluţie. Îşi exprimă recunoştinţa cu lacrimi şi vorbi fără şir. Obrajii lui nu mai erau cenuşii şi scofâlciţi cum fuseseră când zăcea pe şoseaua udă, paralizat de frică. I se conturaseră din nou, fermi şi rotunjiţi, şi culoarea lor era iarăşi de un negru sănătos. Zâmbi îndoielnic prin fereastra compartimentului de tren, încă înspăimântat, aşteptând ca trenul să prindă oarecare viteză ca să cuteze să se simtă fericit…

Domnul Spooth – pe care îi interesau toţi semenii săi – aşteptase cu Joan şi cu Druten ca să plece negrul. Era dornic să cunoască planurile lor de viitor. Ar fi fost bucuros să le-o prezinte pe logodnica lui, care stătea la nişte prieteni la Sayre. Tatăl ei avea o florărie, spuse domnul Spooth. Sau putea oare să-i ajute în altfel?

Juan şi Druten hotăiiră însă să-şi continue fără zăbavă călătoria. Avionul căzuse probabil în Munţii Wichita, departe

de orice locuinţă omenească, şi bagajele lor fuse seră desigur distruse. Ar fi fost o pierdere de timp să se întoarcă să le caute. Urma să plece un tren spre Amarillo, în Texas, şi de acolo puteau continua pe linia Santa Fe până la Los Angeles.

Încât domnul Spooth îşi luă rămas bun de la ei, înmânându-le fiecăruia câte o carte de vizită profesională – cu lozinca „De ce să aştepţi pe jumătate mort când noi putem să te înmormântăm pentru 39,50 dolari?” – şi asigurându-i că orice fel de comenzi venite din orice colţ al ţării erau onorate în mod prompt şi conştiincios.

— Nu se ştie niciodată, spuse el, uitându-se de la unul la altul cu ochii lui mari şi solemni. A avea una din cărţile mele de vizită în buzunar ar putea să însemne o diferenţă colosală în felul de a fi servit. Am o memorie foarte bună a fizionomiilor şi v-aş recunoaşte imediat, oricare ar fi starea în care v-aţi afla...

Apoi luară trenul spre Amarillo, un drum lung, cald şi plicticos, şi acolo găsiră locuri într-un tren mai bun care îi duse o zi şi o noapte prin Noul Mexic şi Arizona, peste Rio Grande, peste munţi şi şesuri sub un soare dogoritor, prin ţinuturile indiene vesele, calde şi prăfuite, peste albia secată a râului Colorado şi peste deşertul torid ai Mojavei, până când, obosiţi de călătorie şi cu faţa năpădită de umbra întunecată a bărbii crescute, ajunseră la Los Angeles, oraşul spaniol al Maicii Domnului şi Reginei îngerilor.

\IH

G raham Druten petrecu o singură noapte la Los Angeles, apoi plecă să viziteze terenurile petrolifere ale tatălui său. Era un tânăr cu mult farmec, a cărui conversaţie consta din amănunte tehnice aviatice şi amintiri din anii studenţiei – un tovarăş plăcut atunci când viaţa e plină de întimplări, dar care riscă să devină cam plictisitor pe vreme liniştită.

După plecarea lui, Juan îşi căută o locuinţă cu chirie modestă şi curând găsi o cameră destul de plăcută în casa unui dentist, pentru care se învoi să plătească douăzeci de

dolari lunar. Dentistul, om harnic şi gospodar, lucra toată ziua, seara asculta la radio sau se ducea la rinema, iar duminica îşi plimba soţia cu maşina. Amândoi soţii fură foarte interesaţi de povestea lui Juan cu accidentul de avion şi îl îndreptară spre magazinele de unde îşi putea cumpăra haine şi obiecte de toaletă la un preţ modest, căci nu mai avea nimic în afară de ce purta pe el.

După ce cumpără tot ce-i trebuia, Juan începu să prindă un interes mai viu pentru Los Angeles, pe care îl găsi un oraş foarte ciudat. Era mult, mai mare decum se aşteptase el şi se întindea în dezordine pe o suprafaţă întinsă. Centrul oraşului era bine clădit, dar între centru şi o vastă periferie de orăşele suburbane se afla un haos de case ieftine, de unităţi comerciale şi de străzi care păreau un compromis între bazar oriental şi târg de pe continentul european. Sute de prăvălioare rinduite una lângă alta erau pline cu un talmeş-balmeş de nimicuri, fleacuri şi mofturi, pe care numai nişte ţărani tare înapoiaţi sau indieni pentru prima oară încălţaţi ar fi fost dornici să le cumpere. Într-adevăr, pe străzile acestea, Juan zări o sumedenie de filipinezi, mexicani şi oameni de alte râse nedefinite, care păreau abia sosiţi în lumea civilizată.

Locuitorii mai înstăriţi, clienţii restaurantelor, oamenii de afaceri care aşteptau să traverseze o arteră aglomerată şi doamnele ieşite după cumpărături, dovedeau cu toţii o trăsătură comună – o mulţumire de sine şi o împăcare cu mediul în care trăiau. De la sosirea lui în America, Juan avusese timp să se familiarizeze cu această însuşire naţională de autosatisfacţie şi cu aspectul optimismului american, dar nu întâlnise niciodată atâta siguranţă de sine, ca aceea care, ca o grădină plină cu floarea soarelui, îl înconjurau acum. Iar această siguranţă de sine era însoţită de o amabilitate neîngrădită şi gălăgioasă. Tot felul de oameni necunoscuţi îl abordau – când mânca, când cumpăra un ziar, când mergea cu autobuzul – şicând aflau că sosise de curând, îi spuneau cu îngâmfare că mai devreme sau mai târziu toată lumea vine la Los Angeles.

„Ce părere aveţi despre oraş?” îl întrebau, şi înainte ea Juan să fi putut răspunde (atât erau de siguri de laude deşănţate), începeau să-i relateze creşterea anuală a populaţiei, bogăţia oraşului, avantajele climei, câteva cifre despre industria cinematografică şi despre numărul de plaje din apropiere. Los Angeles era oraşul viitorului, îi încredinţau ei, metropola Coastei Facificului, favorizat de o climă cu care nicio altă metropolă din lume nu se poate făli.

Juan descoperi însă cu plăcere că în ciuda acestor privilegii, locuitorii priveau totuşi viaţa dintr-un punct de vedere extrem de rural. Erau atât de absorbiţi de treburile lor, încât trăiau într-o desăvârşită necunoştinţă a restului lumii. Ziarele lor semănau ca o gazetă locală plină de cancanuri. Nu cuprindeau nimic în afară de ştiri locale: mituiri în serviciile municipale; delapidări de fonduri comunale care trebuiau folosite la construirea de canalizări sau trotuare; şi o seleeţie de crime recente petrecute în împrejurimi; anunţuri date de către cetăţenii de vază privitoare la căsătoriile, divorţurile şi decesele lor; isprăvile campionilor locali pe terenurile de baseball, de tenis sau în văzduh; şi o grămadă de bârfeli, de scandaluri şi de anecdote despre directorii societăţilor cinematografice, despre actori şi, mai ales, despre actriţe.

Pentru Los Angeles, aceste subiecte erau de un interes nemărginit. În fiecare zi se scriau coloane întregi despre îmbrăcămintea, amorurile, seratele, automobilele şi yachturile stelelor de cinema, despre casele lor noi, mobila lor modernă, părerile lor unul despre altul, sfaturile lor cu privire la etichetă, angajamentele lor profesionale, opiniile lor despre viaţă şi moarte, parfumurile, cremele, depilatoarele, alifiile, loţiunile de păr, sărurile de baie, îndeletnicirile lor; căţeii lor de casă, mamele lor, romanele preferate şi exagerarea apendicelui lor. În fiecare zi, locuitorii din Los Angeles discutau aceste subiecte cu multă gravitate, aminteau trecutul artiştilor lor preferaţi şi făceau felurite presupuneri cu privire la viitorul lor. În fiecare dimineaţă aflau despre ultimele întâmplări din cariera unei

mari vedete a cinematografiei sau despre o nouă steluţă apărută pe firmament, şi în fiecare seară acest milion de săteni se culcau fericiţi de vecinătatea cu aceste stele mari şi împăcaţi în credinţa lor nezdruncinată că reprezentau nu numai cea mai privilegiată dar şi cea mai însemnată comunitate din întreaga lume.

În ciuda acestei mărginiri, sătenii aceştia erau totuşi fiinţe omeneşti, dar când Juan se duse la Hollywood, descoperi deodată o lume care părea ireală. Era o zi foarte călduroasă şi, sub cerul de un albastru siniliu, până şi dealurile păreau artificiale. Se înălţau în spatele oraşului, într-un lanţ cafeniu, arse, golaşe şi pline de praf, şi păreau pictate ca un fundal. Nu aveau nicio adâncime; erau decoruri de teatru, nu dealuri de stânci şi pământ... Şi pretutindeni dădu peste oameni artificiali, peste bărbaţi îmbrăcaţi ciudat şi fete de o frumuseţe extraordinară, dar atât de fardate, atât de deopotrivă îmbrăcate ca pentru o expoziţie de modă, încât te bătea gândul că nu sunt decât marionete. Oare nu erau vârâte seara în cutii? Oare Hollywoodu nu dispărea la căderea nopţii?

Nu – dacă era adevărat tot ce auzise, gândi Juan, privind cu uimire la un cinematograf pe lângă care trecea. La Hollywood erau multe săli de cinema, unele din de construite cu o extravaganţă groteseă. Era o concepţie ebraică despre pagodele chinezeşti. Semnele unei Renaşteri semite se vădeau cu duiumul, mai ales în decoraţia interioară, unde era atâta belşug de flori şi de rodii sculptate, de ciorchini, palmieri îmbrăcaţi în aur, stâlpi de alamă şi balamale aurite, încât casa lui Solomon din Liban ar fi arătat mai goală decât un hambar.

Accastă exuberanţă ebraică se ciocnea cu clădiri de stil spaniol sau indian. Marmura se învecina cu paianta şi o fereastră maură privea fără mirare la o imitaţie de acoperiş englezesc din stuf... Ce ciudat era faptul că oamenii care locuiau în case atât de deosebite semănau atât demult între ci! La Motley i se păruse la un moment dat lui Juan că majoritatea fetelor erau făcute după acelaşi şablon, iar

acum, hoinărind pe străzile Hollywood ului şi privind la femei ale căror chipuri erau lipsite deopotrivă de cusururi şi de personalitate, îi veni acelaşi gând. Multe din de erau frumoase, dar frumuseţea lor devenise o supunere oarbă faţă de un anumit tipar. Originalitatea se aciuise doar în stilul caselor lor şi acolo cotcodăcea cu multă însufleţire..

În timp ce lua masa într-un restaurant ticsit, Juan intră în vorbă cu un bărbat care-l întrebă de unde venea şi cu ce se ocupa, discută apoi meritele oraşelor Los Angeles şi Hollywood, pomeni despre o boală intestinală de care suferea şi-i arătă cu mândrie lui Juan un deget retezat. La rândul lui, Juan făcu o observaţie cu privire la chelneriţe, care erau de aceeaşi frumuseţe monotonă ca şi fetele din afară; vecinul lui îl lămuri că fetele cele mai frumoase din ţară veneau la Hollywood ca să joace în filme şi când nu reuşeau să găsească un angajament, deveneau chelneriţe, funcţionare şi stenografe.

După ce acest om prietenos plecă, Juan mai rămase în local câtva timp. Nu chiar cufundat în gânduri, ci la marginea lor. Se distra cu elementele ce-i puteau sluji pentru gândire: cu zgomotul viu şi colorat al restaurantului, cu varietăţile arhitectonice, cu oamenii aferaţi a căror îndeletnicire nu era decât un spectacol de marionete, şi cu aerul ciudat de irealitate în caie erau scăldaţi aceşti oameni cu aparentă satisfacţie – întrucât păreau sănătoşi – şi în mijlocul căruia casele spaniole, sinagogile, casele indienilor Pueblo şi „, cottage”-urile englezeşti îşi ridicau zidurile fără nicio eonstrângere. Se distră cu gândul la aceste lucruri, dar nu era atât de mărginit încât să facă din de un act de acuzare împotriva Hollyvvoodului. Dimpotrivă, era bucuros că se deosebea atât demult de un oraş obişnuit.

Curând, ieşi în lumina orbitoare a soarelui care umplea străzile cu atâta dărnicie, încât le făcea să semene cu o cisternă luminată de acvariu, iar umbrele, care erau şi de puternic conturate, erau ca nişte stilpi de un albastru închis. Hoinărind alene pe străzi, ocolind un colţ aici, alt colţ acolo, Juan se află curând lângă un zid lung, peste care zări,

aşezaţi unul lângă altul, un castel cu creneluri şi un transatlantic. Aceasta era incinta Companiei Cinematografice Tantamount, una dintre cele mai mari din Hollywood.

25 – Juan în America

Contemplind crenelurile medievale şi coşurile transatlanticului, Juan hotărî să se facă actor şi, fără să mai chibzuiască, se înfăţişă la birourile Companiei Tantamount. Aici, însă, un funcţionar care se scărpina la nas şi privea la el prin pleoape pe jumătate închise, îi spuse că angajau necunoscuţi numai prin biroul de placare pentru figuranţi. Acolo Juan găsi o mulţime de bărbaţi şi de fete cu priviri fără expresii, iar o tânără funcţionară căreia i se adresă căscă îndelung în timp ce-i nota numele şi adresa, îl puse să plătească o mică taxă, spunându-i că-l va înştiinţa când se va ivi prilejul unei angajări. Nu-i dădu însă să înţeleagă că ar exista cu adevărat o persectivă în această direcţie.

Juan era însă a.’um pe deplin convins de calităţile lui actoriceşti, încât îşi petrecu zilele următoare vizitând stăruitor toate studiourile şi birourile de plasare pe care le descoperi. Niciunul nu-i oferi însă prea mari speranţe. Uneori cineva îl examina şi spunea că s-ar putea să fie folosit cândva. Însă deocamdată, nu. Acuma nu. Hollywoodul era doldora de figuranţi fără slujbe. Să aştepte până ce or muri o mie-două sau până s-or hotărî să se întoarcă acasă la Sioux City sau la Oshkosh…

În timp ce se înapoia a treia zi, cam descurajat, de la această căutare zadarnică, Juan zări în faţa lui o siluetă care i se păru cunoscută; zorind pasul, dădu peste Izidor Cohen, ovreiaşul pe care-l cunoscuse la New York.

— Ei bine, ei bine, spuse Izidor, ce faci la Hollywood, mă rog?

— O, toată lumea ajunge aici mai devreme sau mai târziu, răspunse Juan.

— Mda, văd că te-ai aclimatizat. Aşa spun cu toţii. Eu sunt aici de trei luni şi-mi place destul demult, cu toate că e cam plictisitor uneori.

Izidor stărui ca Juan să ia masa cu el şi, trăncănind cu voioşie, îl duse mai întâi la gazda lui, unde băură ceva, apoi se îndreptară spre un mic restaurant din cartier. Până să ia loc la masă, Juan aflase despre nenorocirile conjugale ale lui Izidor, întrucât prezenţa lui în California se datora nefericirii lui matrimoniale, iar nu dorinţei de aventuri. După cât ştia, soţia lui se afla şi acum la New York şi el trăia cu frica în sân ca ea să nu afle cumva unde fugise şi să vină după el. Fiindcă fugise. Răbdase cât putuse cele două singure idei ale doamnei Cohen (a doua erau pălăriile) şi vocabularul ei de o sută douăzeci de cuvinte. Viaţa lui fusese un chin, dar îi plăcea viaţa casnică pi îndurase răbdător timp de un an, cu nădejdea că în-*

tr-un fel sau altul lucrurile se vor lămuri. Dar nu se lămuriseră. Doamna Cohen începuse să se îmbufneze din ce în ce mai des şi să folosească numai jumătate din cele o sută douăzeci de cuvinte pe care le cunoştea. Cumpăra din ce în ce mai multe pălării şi devenea din ce mai insistentă în privinţa drepturilor ei conjugale.

— Pur şi simplu, nu mai puteam răbda, înţelegi? spuse Izidor. Îşi scoase ochelarii şi se frecă la ochi. Am iubit-o pe fata asta ca pe un milion de dolari şi aş fi continuat s-o iubesc dacă ar fi fost înţelegătoare. Dar n-a fost, încât mi-am luat lumea-n cap. Poate că nu era vina ei că nu era înţelegătoare, dar nu mai puteam să îndur. De aceea am venit aici. Îmi place destul demult, dar e adesea monoton, bineînţeles. Sini atât de midţi oameni aici.

Juan îşi oferi cuvenita compătimire şi, în timpul cinei, făcu o scurtă descriere a hoinărelilor lui, pe care Izidor le ascultă cu o atenţie concentrată.

— Ţi-am spus eu că în America se poate întâmpla orice, spuse el repede la sfârşitul povestirii lui Juan. Pur şi simplu orice. Traficanţi, negri, linşajuri, cintece cântate cu capul în jos, şi întâlniri cu Ochi-Reşu Rod Gehenna – pentru aşa ceva vii în America. Ţi-am spus doar că se poate întimpla orice, nu-i aşa?

— În orice caz, pentru mine n-a fost de loc plictisitor.

— Totul depinde de cum priveşti lucrurile, spuse Izidor. Uneori cred că mi-ar plăcea. Să trăiesc la ţară şi să nu fac nimic decât să mă plimb şi să mă gândesc în linişte. Dar n-am trăit niciodată la ţară şi peate că nu mi-ar plăcea o dată ajuns acolo.

— Ce faci la Hollywood?

— Am un post într-o orchestră particulară şi mai cânt şi în orchestra de studio a Companiei Tantamount.

— Păi, trebuie să-ţi ocupe foarte mult timp.

— Prima e o sinecură, lămuri Izidor. Ai auzit vreodată de Julius Pumpenstempel? Ei bine, e al optulea bogătaş din America şi e proprietarul unei orchestre simfonice particulare. Axe o casă la Pasadena, cu o sală de comerţ de patruzeci de metri lungime, şi acolo cântă orchestra lui când vrea să asculte muzică. Dar el nu e niciodată acasă, înţelegi? E mereu la Veneţia, sau în Italia, sau pe bordul yahtului său. Dar îi place pur şi simplu să-şi aibă orchestra lui, ca să aibă despre ce să vorbească. De aceea nu e decât o sinecură. Tot ce avem de făcut e să iscălim o chitanţă de primirea salariului în fiecare lună, şi să facem repetiţii o dată pe săplămir.a. Adică, nu facem propriu zis repetiţii. Mergem la Pasadena, şi Nikitin ne numără ca să vadă dacă suntem toţi prezenţi, şi apoi ne întoarcem iarăşi acasă. Nikitin e dirijorul, şi ne adună pe toţi o dată pe săptămână fiindcă e conştiincios. E rus, înţelegi? îi dăm o parte din leafa noastră, cam cincizeci la sută sau mai mult, dar cum nu depunem nicio muncă, e drept să fie aşa.

Juan fu foarte interesat de această îngâmfare boierească a domnului Pumpenstempel, şi se informă mai deaproape despre orchestră. Izidor mărturisi, după oarecare şovăire, că nu mai era acum decât o orchestră nominală. La început, când entuziasmul domnului Pumpenstempel pentru muzică era în plină vigoare, membrii orchestrei erau cu toţi interpreţi buni şi chiar distinşi. Dar pe urmă, domnul Pumpenstempel îşi cumpărase un yaht, şi descoperise Europa, şi se îndrăgostise foarte tare de Lido, şi ca urmare nu mai fusese la Pasadena demult timp. Şi Nikitin, care era

un om deştept deşi cam melancolic, începu să-şi înlocuiască orchestranţii originali cu instrumentişti cu mai puţină dexteritate muzicală, cărora le plătea, fireşte, salarii mai mici, cu toate că el continua să înfăţişeze tot spezele vechi în listele de plată ce erau trimise domnului Pumpenstempel. Majoritatea megabrilor actuali ai orchestrei erau de fapt manechine. Unii din ei erau foşti muzicieni, pe care beţia îi adusese în stare de declin. Nikitin însuşi bea cam mult, spuse Izidor, şi deci simţea o aplecare firească către acest soi de oameni. Alţii aveau doar aparenţa de muzicieni şi alţii erau doar simpli amatori. Se înfăţişau foarte bine pe scenă, dar Izidor spera din toată inima că nu va fi niciodată silit să-i audă cântând.

— Ar fi al naibii de îngrozitor, afirmă el solemn.

— Aş vrea să-l cunosc pe acest Nikitin, spuse Juan,

— Sigur c-o să-l cunoşti. E băiat foarte bun când nu e melancolic, că atunci arată ca un surdo-mut care şi-ai r pierd ut chiar atunci mama. Ce ar fi să mergem să-l vedem chiar acum?

: Nikitin fusese cândva un dirijor vestit, dar trecuse de ’ apogeul carierei sale înainte de a intra în serviciul domnului Pumpenstempel şi trândăvia în care trăia de atunci ca şef al unei orchestre ce nu cânta niciodată îl făcuse să decadă rapid. Izidor şi Juan îl găsiră stând singur la o masă pe care se afla o sticlă de whisky şi un pahar. Se ri-, dică curtenitor în picioare ca să-i întâmpine.

Era un bărbat solid, complet chel, cu o bărbuţă pătrată de culoare roşietică. Capul părea să-i fi crescut gol dintr-o masă de păr roşu înflăcărat. Avea ochi blânzi şi o gură mare cu buze groase şi roşii pe jumătate căscată, ceea ce îi dădea un aer copilăros şi înduioşător. Vorbi cu Juan cu multă amabilitate şi curând soţia lui aduse pahare cu ceai. Era o femeie mică şi ştearsă, fără sprâncene şi cu un păr decolorat. Puse ceaiul pe masă şi ieşi din cameră, fără a rosti mai mult de cinci-şasc cuvinte.

— E iarăşi însărcinată, spuse Nikitin oftând. Dar o să avorteze. Avortează mereu. Poate că n-ar avea prea mare

importanţă, dar este o mare dezamăgire pentru ea şi aş dori şi eu să am un fiu. Deşi, nu prea ştiu ce-aş face cu el.

Îşi băură ceaiul, şi Nikitin turnă whisky în pahare. El şi-l bău pe al lui sec şi oftă adânc.

— E întotdeauna greu să ştii ce să faci, spuse Juan, mişcat de melancolia lui Nikitin şi amintindu-şi deodată, fără niciun motiv, de mătuşa lui Rachel Legare. Dacă ar fi cel puţin un război în care să luptăm pentru ceva, sau o tiranie împotriva căreia să ne răsculăm, viaţa ar fi mai uşoară pentru noi. Dar în ziua de azi, tirania este atât de difuză, încât e aproape imposibil să lupţi împotriva ei.

— Revoluţiile nu folosesc la nimic, spuse Nikitin. A fost una în Rusia şi nevastă-mea şi-a pierdut toată averea. Poate că banii sunt lucru rău, dar nici sărăcia nu e mai brează. Când eram tânăr, eram foarte sărac şi mi-a fost cu neputinţă să am inimă bună, deoarece râvneam tot timpul la bani şi am muncit atât demult cu muzica, încât inima mi s-a întărit şi împietrit. Acum sunt bogat – am 40.000 dolari la bancă – şi fiindcă sunt bogat, sunt crincen şi nedrept. Nu dau niciun ban pentru filantropie şi îi ocolesc pe aceia care vin să-mi ceară împrumut. Dar dacă ar fi o revoluţie şi mi-aş pierde toţi banii, m-aş face şi mai rău.

— N-o să fie niciodată revoluţie în America, spuse Izidor*…*
a

Nikitin îi împărtăşi părerea.

— Oamenii sunt prea curaţi. Îşi petrec tot timpul schimbându-şi cămăşile şi spălându-se. Nu te poţi simţi crâncen şi revoluţionar într-o sală de baie.

Juan pomeni la un moment dat despre vizitele sale zadarnice la studiouri. Nikitin îl privi serios, apucindu-şi barba între degete de parcă îi era teamă să n-o piardă. Gura i se deschise larg de pe urma acestei tracţiuni.

— Dacă vreţi un post, vă dau un loc în orchestra domnului Pumpenstempel, spuse el. Unul din violoniştii mei m-a părăsit ca să meargă să lucreze la San Francisco.

Izidor râse.

— Ai obţinut slujba cea mai uşoară din toată California. *I*

— Nu cânt decât ca amator, spuse Juan.

— N-o să fie nevoie să cântaţi de loc, îl asigură Nikitin. Orchestra mea este cea mai bună din lume, fiindcă e singura orchestră mută.

Înghiţi o jumătate de pahar cu whisky, îşi umflă obrajii zgomotos, şi spuse cu multă tărie:

— Eu nu mai cred în muzica oamenilor. Omul îşi cheltuieşte toată priceperea şi puterea încercând să învingă natura, cu toate că natura este creaţia lui Dumnezeu. Muzica pe care a creat-o Beet'noven e mai bună şi mai frumoasă decât orice muzică pe care o face natura. Aşa e, sau hulesc?

— Dar Beethoven era şi el o parte a naturii, şi deci era şi el o creaţie a lui Dumnezeu, ca tot restul, obiectă Juan.

— Nu, zise Nikitin. În om există diavolul. O ştiu, fiindcă există unul şi în mine. Şi întrucât Beethoven e mai mare decât mine, el trebuie să fi avut un diavol mai mare. Muzica lui nu este natură, ci artă, şi arta este duşmana naturii. De aceea nu cântă niciodată orchestra mea.

— Nu cântă niciodată fiindcă e prea puturos ca s-o dirijeze, îi şopti Izidor lui Juan.

— Mi-am irosit puterea învăţând această artă a diavolului, urmă mai departe Nikitin cu glas sumbru. Buzele ti atârnau roşii şi triste, şi dădu încet din cap. Nicio artă nu are o tehnică nici a suta parte atât de anevoioasă ca tehnica muzicală, şi timp de treizeci de ani mi-am irosit toată vlaga ca s-o învăţ, până am ajuns s-o cunosc, dar acum nu mai cred în ea. O dată mă treceau fiorii când citeam cuvintele *allegro molto con brio,* dar acum nu-mi mai pasă de *brio,* de *sostenuto,* iar *molto cantabile e grazioso* îmi face greaţă. Toate lucrurile accstea te fac prea bun faţă de Dumnezeu. Auzi o cadenţă pentru solo de vioară, un *glissando* la harpă, un acord sublim în mi minor, sau poate numai un „fa” strident la trompetă, şi sunt atât de frumoase încât te simţi prea bun faţă de Dumnezeu. Dar ce sunt de până la urmă? Doar vânt, aer care trece prin găurele sau fuge de pe o coardă vibrantă. Şi cine e

Principele aerului? Diavolul. Diavolul râde cu hohote când vede ce poate să facă un pic din vintul lui, când îl numeşte cineva *andante con variazioni!*

Soţia lui Nikitin apăru iar pe uşă cu alte pahare cu ceai, pe care le puse pe masă şi ieşi din nou în tăcere.

Nikitin arată spre uşă:

— Acum, când nu mai cred în muzică, aş vrea să studiez astronomia. Dar ea nu vrea să mă lase. Spune că a te holba la stele nu e decât trândăvie.

Urmă o tăcere jalnică. Nikitin privea cu întristare în gol, cu ochii mari şi miraţi. Din când în când sorbea puîn whisky. Gura lui era pe jumătate deschisă şi buzele, roşii şi groase, aveau o curbă îndurerată. Uneori se trăgea de barbă şi gura i se deschidea de tot. Apoi îşi slobozea barba, şi dintâi i se ciocneau cu zgomot. Juan încercă să vorbească în surdină cu Izidor, dar evreul bolborosi:

— E plictisitor, ţi-am spus c-o să fie plictisitor dacă îl apucă melancolia.

Nikitin vorbi:

— Pe vremuri, mi-am bătut capul cu ultimele cvartete ale lui Beethoven, fiindcă se simte o gândire confuză în de. Dar acum înţeleg. Acum ştiu că el ştia ce ştiu eu acum, însă nu voia să dea pe faţă.

După o oră soţia lui mai aduse ceai.

— E însărcinată, spuse Nikitin. Dar are să avorteze. Avortează mereu.

IV

A doua zi, Juan se întiini cu Izidor la Hollywood. Evreul îi făgăduise să-l prezinte domnului Sheen, unul din regizorii asistenţi de la Studiourile Tantamount, pe care îl cunoştea bine.

— Sigur că o să-ţi dea o slujbă, spusese Izidor. E un prieten foarte bun al meu, mergem la aceeaşi sinagogă. Ar face orice pentru mine. I

Domnul Sheen era un om vioi, nervos şi iute la mânie, cu păr negru slinos şi ochi mici căprui. După multă şovăire diplomatică, după ce-l impresionă pe Juan stăruind asupra

imensei favori pe care i-o făcea, îi împlini dorinţa lui Izidor şi-i promise lui Juan să-l angajeze ca figurant în viitorul său film, *Potopul,* în care va fi nevoie de o mulţime imensă de izraeliţi. Acest film urma să fie spectacolul cel mai triumfal din toate timpurile, spuse domnul Sheen. Va fi nevoie de câteva sute de înotători buni

— Ştia Juan să înnoate? Atunci era în regulă – spre a înfrunta apele Potopului. Arca lui Noe era gata construită, pe cât posibil după specificaţiile din Biblie, cu toate că nu putuseră găsi lemn de gofră. Marele actor de compoziţie Huntlev Roads urma să-l joace pe Noe, Derek Dirke pe Iafet, şi Phryne Fuller pe Miriam, logodnica lui Iafet – trei vedete de mâna întâi. *Potopid* avea să coste un milion de dolari şi nu se precupeţise nicio cheltuială pentru distribuţie şi decoruri. Zăgăzuiseră un râu printre dealuri, ca să facă rost de apă şi, când se va rupe zăgazul, se va produce un potop care l-ar fi făcut pe Noe cel adevărat să-şi piardă minţile de frică. După potop, tema fiimulul făcea un salt până în vremurile noastre „cu o secvenţă paralelă dezvoltată pe cimpurile de bătălie ale ultimului război. Derek Dirke va juca aici rolul unui. Căpitan american de infanterie… şi aşa mai departe. Turnarea filmului urma să înceapă peste câteva zile şi, între timp, domnul Sheen era tare ocupat. L-ar scuza oare dacă se grăbea să plece? Desigur, desigur, şi se despărţiră cu gesturi prietenoase.

Izidor era foarte mândru de această mărturie a influenţei de care se bucura la o întreprindere atât de însemnată cum era Compania Tantamount şi-l asigură pe Juan că-şi începea noua carieră sub auspiciile cele mai fericite. Vorbea despre Phryne Fuller cu mult respect.

— O s-o vezi, spuse el, şi poate şi pe prinţ. O însoţeşte uneori. S-a măritat cu el acum vreo două luni, aşa că acum e prinţesă. Cred că se cam plictiM’a să fie numai domnişoara Fuller, când sunt atâtea domnişoare în America. Pe scenă îşi păstrează pentru reclamă numele de fată, înţelegi? Dar e prinţesă în viaţa particulară şi lumea aşa-i spune. O cunosc pe ea şi îl cunosc şi pe el. E un tip

foarte bine.

— Cine e el? întrebă Juan.

— Prinţul Alto de Pretzel-Oppenheim. Dar îl cunoşti şi dumneata! L-ai văzut!

Izidor bătu din palme de emoţie şi repetă:

— L-ai văzut şi dumneata, l-ai văzut pe prinţ. Am uitat că erai şi dumneata acolo. Nu-ţi aduci aminte de *crauhaus*-ul acela unde ne-am dus la New York şi unde chelnerii cântau cântece nemţeşti? Ei bine, el e. Acum e prinţ şi a luat-o de nevastă pe Phryne Fuller.

Juan îşi amintea foarte bine de chelnerul cel arătos cu părul auriu, ochi frumoşi şi prestanţa eroică a unui Siegfried.

Dar cum, întrebă el, putea un chelner să devină prinţ?

— El spune că a fost prinţ toată vremea dar că, pentru motive de stat, a trebuit să păstreze taina. Viaţa lui ar fi fost primejduită dacă spunea cine era, fiindcă se pare că exista un rival la tron. Nu era vorba de un tron adevărat, fireşte, fiindcă poporul a pus capăt dinastiei, dar exista un rival la ce fusese înainte tronul şi până nu a murit de oftică, acest rival n-a putut să destăinuie cine era cu adevărat, înţelegi?

— Creezi că e într-adevăr prinţ?

Izidor ridică din umeri.

— Nu ştiu. N-am văzut niciodată unul. Dar e însoţit de şambelanul său – tipul ăla gras care cânta despre *schnitzelbank* ţ— aşa că pare să spună adevărul.

— Aş vrea să-l revăd pe grăsan.

— Poate c-o să-l vezi. Dacă se iveşte prilejul, am să te prezint prinţesei. Nu e de loc mindră, cu toate că e prinţesă, şi uneori vorbeşte cu figuranţii de parcă ar fi ea însăşi o figurantă, atâta vreme cât îi spun „Alteţa Voastră!.

Izidor nu manifesta niciun fel de uimire faţă de înălţarea lui Alto de la rangul de chelner la acela de prinţ de Pretzel-Oppenheim. O atare transformare i se părea cu totul firească, şi uşurinţa cu care o accepta – înghiţea ştirile cum înghite o pasăre hrana, pe negustate – era una din

principalele pricini ale plictiselii lui Juan, în schimb, era încântat de metamorfoza chelnerului. Hollywoodul se dovedea la înălţimea aşteptărilor lui.

V

Peste două-trei zile, o mulţime uriaşă de figuranţi se adună la studiourile Tantamount pentru a primi indicaţii şi costumele izraelite. Filmul urma să înceapă cu câteva scene fulgerătoare arătând starea de păcătoşenie a ţării: desfrâu pe seară mare, profanarea templelor, lapidarea conducătorilor nepopulari, şi aşa mai departe. Din când în când apărea Noe ca să protesteze împotriva acestor fapte urâte, dar decum îşi ridica glasul, se aduna lumea batiocorindu-i barba căruntă şi puritanismul ne-la-locul lui. Bărbaţii care ştiau să râdă cu priviri viclene erau aşezaţi în primele rânduri ale mulţimii şi rânjetele lor contrastau dramatic cu evlavia lui Phryne Fuller care, ca logodnică a lui Iafet, venea să-l îmbărbăteze şi să-l mângâie pe bătrânul

Tata Noe. Înfrunta mulţimea cu o linişte de vestală, pe care toată mânia lor nu o putea risipi, şi privea la corupţia din sufletele lor cu o compătimire neabătută.

Treaba unui figurant era destul de obositoare. Juan trebuia să fie la studio la ora opt dimineaţa, să se îmbrace cu veşmintele simple pe care directorii artistici şi cei istorici ai Companiei Tantamount le socoteau ca fiind potrivite contemporanilor lui Noe, şi să se fardeze. Această din urmă operaţie nu dura prea mult, se efectua cu un atomizor, în felul în care se vopsesc maşinile cu Duco, iar ultimele retuşări erau lăsate în seama figurantului respectiv. După aceea, întreaga armată defila şi executa o serie de mişcări la comandă. Fiecare scenă se repeta de nenumărate ori, ca o temă cu variaţiuni, până ce o anumită juxtapunere de efecte se nimerea să fie pe gustul producătorului, regizorului şi asistenţilor lui. În prima parte a filmului nu se cerea decât un minim de dialog, deoarece deşănţarea păcătoasă a oamenilor aflaţi înainte de înec, putea fi sugerată mai dramatic printr-o confuzie de zgomote şi muzică.

Juan îi găsi pe ceilalţi figuranţi oameni prietenoşi, în afară de momentele când îşi destăinuiau obsesiile lor comune. Majoritatea erau americani get-beget, dar printre ei se aflau şi destui ruşi, germani şi italieni neasimilaţi, Englezi, greci şi bulgari, ca să dea necazurilor lor un caracter internaţional. Toţi socoteau că salariile le erau neîndestulătoare, calităţile lor personale cu totul deosebite, dar nerecunoscute, valoarea colegilor supra-apreciată, firea celor mai eminenţi din profesiunea lor pătată de vicii, viitorul lor de aur – şi toate aceste împrejurări vrednice a fi discutate la nesfârşit. Totuşi, în afară de asta, erau oameni prietenoşi.

Juan se împrieteni mai mult cu două fete, Jill a Becket şi Genevieve Crewe (toţi figuranţii aveau nume distinse), mai cu seamă din cauza muncii lor comune. În una dintre scenele de orgie, de zăceau în braţele lui şi îl stropeau cu vin pe faţă. Împreună cu de îl zeflemeau pe venerabilul Noe şi se trăgeau înapoi, mormăind din faţa dojanei feciorelnice a logodnicei lui Iafet. Când aveau să fie eliberate apele zăgăzuite, el urma să împartă cu Jill şi cu Genevieve un buştean – rămăşiţe plutitoare ale urgiei lui

Dumnezeu – şi împreună cu de târât spre o aparentă pieire.

Niciuna din de, ca şi Juan, nu semăna câtuşi de puţin a izraelit. Din multe puncte de vedere, însă, de semănau între de, întrucât amândouă se apropiau de acel tip pe care aerul şi cerinţele democraţiei îl dezvoltase în America. Amândouă aveau o înălţime de un metru şi şaizeci şi patru, picioare drepte şi zvelte, braţe subţiri şi sânii mici. Nu purtau centuri şi nici nu aveau nevoie de de. Amândouă erau blonde, deşi părul lui Jill bătea în argintiu, iar al lui Genevieve în roşcat. Coafura le era identică: părul tuns scurt pe ceafă şi strâns în ondulaţii simetrice şi netede. Sprâncenele le fuseseră smulse până nu rămăsese decât urme vagi pe frunţile lor mici, şi sub aceste semicercuri subţiri, ochii le erau rotunzi, larg-deschişi şi păziţi de gene date din gros cu rimei. Ochii lui Jill erau cenuşii, ai lui Genevieve căprui, dar amândouă îi aveau însufleţiţi de aceeaşi privire candidă şi chibzuită, un

fel de isteţime vioaie şi superficială. Nasurile lor erau neînsemnate, mici şi cu prea puţin cartilaj ca să le poată da o formă hotărâtă. Nu erau cirne, dar nici nu erau greceşti, romane ori gotice. Aveau nări mici şi drăguţe, dar în afară de asta, nasurile lor nu erau altceva decât ceva nedistinct între obrajii bucălaţi. Dar în privinţa dinţilor, atât Jill cât şi Genevieve putea rivni ia perfecţiune, iar buzele care se întredeschideau bucuros spre a-i dezvălui erau modelate cu aceeaşi tuşă reuşită. La o cercetare mai îndeaproape se vădea însă că aceste arcuri ale lui Cupidon – cum li se mai spune buzelor – erau îndreptări artistice ale unor forme originale care, în cazul lui Jill, era o leacă prea mare, iar la Genevieve cu buzele puţin cam subţiri. Modelarea obrajilor şi a bărbiei era plăcută, dar nu indica statornicie. Rotunjimile le erau prea plinuţe şi moi ca să poată dăinui şi peste câţiva ani va fi nevoie de masaje, astringente şi bandaje spre a le corija moleşirea crescândă. Acum, însă, erau fermecătoare. În privinţa fardurilor, amândouă întrebuinţau roşu corail, ruj de buze cardinal şi pudră crem. Iar parfumul lor (descris în reclame ca o „mireasmă subtilă1’) provenea din aceeaşi sti cluţă – sau cum le plăcea lor să-i spună, din acelaşi flacon.

Asemănarea nu se mărginea însă numai la înfăţişai’ea exterioară. Cu o voce asemănătoare (un ciripit subţirel fără distincţie, potrivit pentru râsete ascuţite şi mici exclamaţii de admiraţie sau uimire), ţineau acelaşi gen de conversaţie: flecăreli despre viaţa cinematografică, puţin scandal, câteva zeflemele deocheate, o duzină de mici vorbe de duh, vocabularul tehnic minor al automobilismului, o desfăşurare rapidă de cuvinte în legătură cu moda şi obişnuitele exerciţii de flirt. Această asemănare îl făcea uneori pe Juan să o strige Jill pe Genevieve, sau să-i povestească lui Jill o snoavă pe care o destinase Genevievei. Asemănarea lor fizică era generală, nu în amănunte, aşa că ochiul nu întâmpina greutăţi în a le deosebi pe una de cealaltă. La minte erau gemene (sau mai degrabă copii multiplicate, căci minţile lor erau replicele

multor alte minţi ale tinerelor fete din Hollywood şi din alte părţi ale Americii), iar când ochii lui Juan erau ocupaţi în altă parte, mintea lui – cinică poate, sau leneşă – refuza eâteodată să le deosebească pe una de cealaltă. Atunci Juan primea dojeni:

— Ascultă, ce tot vorbeşti? Eu nu sunt Jill, sunt Genevieve. Dovedeşte o leacă de atenţie faţă de micuţa ta colegă, te rog!

Sau atunci când situaţia era inversă, Jill era aceea care se plângea cu aceleaşi accente:

— De ce te porţi aşa, băiete? Eu nu-s Genevieve, sunt Jill. Ia mai trezeşte-te puţin!

Aveau însă şi calităţi. Erau vioaie, destul de hazlii, oricând gata de petrecere şi recunoscătoare pentru orice distracţie. Nu erau interesate. Erau mai amuzante când erau împreună decât când erau singure, deoarece una o stâmea pe cealaltă la indiscreţii şi îi suplimenta naivitatea cu comentarii candide. Discutau treburile lor personale cu o sinceritate fără artificii şi tot simplicitatea le caracteriza şi speculaţiile mai îndepărtate. Râvneau cu dor la o dragoste romanţioasă; în privinţa amanţilor însă nu aveau nicio iluzie. Deşi neştiutoare în multe lucruri, ştiau cum să se poarte cu bărbaţii şi erau mândre deaceastă ştiinţă a lor.

O bună parte din conversaţia lor se referea la izbânzile repurtate asupra inamicului:

— Îţi aduci aminte de Cutare, spunea Jill, şi cum a încercat să mă ducă de nas? Credea că sunt o proastă, dar i-am arătat eu cine sunt. L-am făcut cu cu şi cu oţet. Păcat că nu m-ai auzit! O, băiete, am fost grozavă!

Şi Genevieve adăuga:

— Întocmai cum a fost cu tipul meu. A încercat să-mi facă figura şi eu îl ascultam de parcă eram hipnotizată. Apoi, ţin-te băiete, până l-am dat afară. Dumnezeule, ce supărat era!

— M-a poftit în oraş şi mi-a oferit o masă de cincizeci de cenţi la un local de două parale, explică Jill. Apoi a început să-şi dea drumu' la gură. Vorbea de parcă era preşedintele

în persoană şi de parcă mi-ar fi dat un yaht cu motor, ca să-l ascult.

— Sau Cutare, ce zgârcit era, urmă mai departe Genevieve. Doamne, ce uriti îmi sunt mie oamenii zgripţuroşi! Când ieşeam cu el, aveam impresia că trăiesc în Scoţia.

— N-am nimic împotriva unei mese de cincizeci de cenţi într-un local de două parale dacă mă duc cu cine-mi place, recunoscu Jill. Dar când eşti cu un tip pe care nu l-ai mai văzut înainte şi care nici aşa nu-ţi place, şi încearcă să facă pe grozavul pe motiv că te-a poftit la o masă care l-a sărăcit cu un dolar, o fată are tot dreptul să-l ia la goană, da, şi nu glumesc!

— Cutare voia să mă duc cu el la „Tia Juana”, spuse Genevieve. Credea că sunt proasta satului până i-am spus eu ce ştiam despre el. Şi erau lucruri adevărate, direct de la circumscripţia de poliţie. Trebuie să fi văzut ce ocoale îmi dădea după asta!

Aceste conversaţii se ţineau cu multă însufleţire, cu gesturi, priviri cu înţeles, şi râsete înfundate, şi Juan se distra foarte bine. După ce petrecu la Los Angeles o săptămână-două, îşi cumpără o maşină cu trei sute de dolari

— Numai cei mai săraci oameni din California nu aveau maşină – şi în timpul său liber se plimba pretutindeni, în sus şi în jos pe litoral şi apoi pe dealuri. Adeseori le lua pe Jill şi pe Genevieve cu el, dar niciodată nu o lua pe una din de singură, deoarece îşi dădea seama că dacă ar lua-o numai pe una, ar trebui să-i facă curte, şi cu amintirea lui Lalage încă proaspătă, nu avea cât uşi de puţin chef de aşa ceva.

În fiecare luni seară, orchestra domnului Pumpenstempel se aduna pentru repetiţii şi întrucât lunea era ziua în care la studiourile Tantamount se făceau înregistrările sonore, era o zi uşoară pentru Juan. Leafa lui de violonist era de treizeci de dolari pe lună – cât intra în buzunarul lui Nikitin nu ştia – dar Juan socotea că era bine plătit pentru ceea ce făcea.

Casa domnului Pumpenstempel din Pasadena era

vrednică de un om care îşi putea permite să aibă orchestra proprie. Se ridica în mijlocul unui parc mare şi frumos îngrijit, unde numeroase specii de palmieri, cactuşi şi alte plante exotice creşteau într-o atmosferă de statornică opulenţă. Casa era o clădire mare în stil spaniol, cu ziduri albe de stuc, olane roşii ondulate, arcade castiliane, zăbrele maure, balcoane cu umbrare viu colorate, ferestre cu canaturi şi uşi cu balamale grele. Flori viu colorate creşteau pe lângă zidurile palide care, la umbră, luau o nuanţă albăstrie, iar peluzele erau de un verde de smarald sub zecile de aspersoare în stropii cărora tremurau mici curcubee. Dar înăuntrul acestor ziduri era o splendoare care nu se putea bănui din afară, căci casa era construită în jurul unei curţi interioare, concepută de cineva care îşi amintise vag de Alhambra. La mijloc se afla o fântână de alabastru sprijinită pe lei de marmură şi în jur erau coloane şi arcade de marmură splendid ornamentată cu arabescuri în culori vii. Trecerea de la stucul exterior la marmura interioară era oarecum stranie, dar Izidor Cohen, care îl însoţi pe Juan când acesta veni pentru prima oară la repetiţie, nu vedea nimic care să-i fi putut micşora admiraţia, iar Juan, care nu ştia ce-i snobismul, recunoscu că palatul Pumpenstempel era într-adevăr o clădire remarcabilă.

Juan fu deopotrivă impresionat de membrii orchestrei; unii arătau ca un stuc palid, iar alţii semănau cu statui de marmură veche şi pătată. Aceştia din urmă erau nişte ruini fără viaţă, de parcă fuseseră lăsaţi pradă vântului şi ploii şi cucuvelelor care bântuie prin casele părăsite. Alţii, în sfârşit – mai ales cei care cântau la instrumentele de alamă – erau rubiconzi şi rococo. Mulţi din ei aveau mustăţi răsucite, părul pieptănat cu câriionţi, nasuri roşii şi bulbucate, negi pe faţă, priviri saşii, o oarecare notă de excentricitate în veşminte, şi vorbeau zgomotos cu prietenii lor. Unul din cântăreţii la harfă semăna cu Irod, iar celălalt părea să fie copia lui. Printre suflători se aflau dubluri izbitor de asemănătoare ale lui Filip al IV-lea al Spaniei; flăcăi de la

ţară pictaţi de Murilâo şi portretul lui James Pigge văzut de Leech. Într-adevăr, Juan avu impresia că putea recunoaşte printre ei tot felul de modele şi subiecte ale unor pictori celebri: unul sau două specimene gălbejite cu obrajii scofâlciţi, care ar fi putut fi folosite de El Greco; un ins disperat părând un bolnav abia ieşit din spitalul unei puşcării, care aducea cu o caricatură a lui Goya; două trei personagii din *Rake's Progress,* şi câţiva violonişti care păreau scăpaţi din desenele lui Daumier. Vreo jumătate de duzină din ei păreau oameni cumsecade care îşi mai rotunjeau lefurile primite din altă parte cu acest spor nemuncit, precum şi alţii, făcind parte din drojdia societăţii, mulţumiţi să trândăvească cu ceea ce îi miluia Nikitin.

Repetiţia se termina repede. Membrii orchestrei se rinduiau în formaţie clasică, în timp ce Nikitin stătea în partea opusă a sălii de concert şi privea la ei Apoi se apropia cu paşi majestoşi, se suia la pupitru şi, luând bagheta, îşi număra trupa.

— Unii dintre dumneavoastră an întârziat, grăi el sever. Nu merge aşa. Trebuie să veniţi la repetiţie la oră fixă, căci altfel nu servesc la nimic. Vă rog să reţineţi acest lucru. Acum puteţi pleca.

În timp ce membrii orchestrei plecau, poticnindu-se cu stângăcie, şovăind, tirându-şi picioarele şi sporovăind, Nikitin îi chemă pe Juan şi pe Izidor.

— Hai să mergem la un restaurant, spuse el, undeva unde putem «ta să privim cum dansează fetele.

Nici Juan, nici Izidor nu aveau nimic mai bun de făcut, încât se urcară cu toţii în maşina lui Juan şi merseră la unul din marile hoteluri unde se putea vedea un atare spectacol. Pe drum Nikitin spuse solemn:

— Eram cam cherchelit când aţi venit să-mi faceţi prima vizită, şi mai beat încă după ce-a ţi plecat. Despre ce am vorbit?

— Despre Dumnezeu şi despre Beethoven, răspunse Juan.

Nikitin oftă.

— Sunt un om credincios, dar nu o arăt niciodată când nu sunt băut. Poate că beţia e totuşi bună la ceva.

— Şi ai mai spus că nu creezi în muzică, adăugă Izidor.

— Beţia scoate şi prostie şi înţelepciune din om, recunoscu Nikitin.

Când sosiră la restaurant, el spuse:

— Acum, hai să intrăm să vedem fetele.

Păşi cu un mers semeţ prin localul ticsit, cu picioarele lui lăbărţate, legănându-şi braţele, cu burta împinsă înainte. Când trecea prin faţa unei femei frumoase, ochii îi străluceau, plescăia din buze şi exclama „A-ha!” cu un glas tare şi plin de preţuire. Li se oferi o masă într-un loc de unde aveau o privelişte bună asupra dansatorilor, şi Nikitin se aşeză mulţumit.

După un timp spuse:

— Nu-i adevărat că nu cred în muzică. Cred în muzică aşa cum cred în aceste tinere fete, dar – ei da, îmi place să le urmăresc din ochi, dar nu mai doresc să fac dragoste chiar cu toate. Şi tot la fel îmi place să mă gândesc la muzică, s-o ascult în capul meu, dar nu neapărat s-9 cânt. E plictisitor să înveţi o orchestră să cânte concertul în şi bemol minor al lui Ceaikovski, şi dacă pot să-l aud în întregime în capul meu numai gândindu-mă la el, de ce să-mi mai bat capul să-i învăţ pe alţii? De altfel, poate că nici nu doresc să-l aud în întregime; poate că vreau să aud numai un fragment, şi apoi să aud ceva de Mozart, de Brahms, de Ravel sau de Rimski-Korsakov. Dar poate oare o orchestră să treacă de la una la alta, ca o pasăre care ciuguleşte firimituri de pâine? Nu, nu poate. Pot să fac acest lucru numai eu, în capul meu. Acum, de pildă, în ciuda zgomotului de aici, ascult *Andantele* din Simfonia Neterminată a lui Schubert. Aud *pizzicato*-ul coardelor la instrumentele de suflat şi la corni – şi apoi melodia aceea fermecătoare a clarinetului şi a oboiului – iar acum, bum! intră basurile!

Nikitin zâmbi fericit şi se trase de barbă. După câteva clipe spuse:

— Acum, în capul meu cântă Marşul Funebru din Eroica…

Ce frumos, ce frumos! Ah, e mult mai bine să auzi muzica asta în capul tău, decât să pui şaizeci de oameni s-o cânte, când adesea o cântă atât de prost.

— Orchestra noastră n-ar putea s-o cânte de loc, îi şopti Izidor lui Juan. Dar el e conştiincios şi încearcă să-şi găsească scuze, înţelegi?

— Numai în muzica executată tare nu cred, spuse Nikitin şi-şi îndepărtă scaunul de masă. Acum, hai să nu mai vorbim despre lucrurile acestea şi să privim în schimb fetele.

VI

P rinţesa de Pretzel-Oppenheim nu se dovedi atât de prietenoasă cum o descrisese Izidor. Uneori, Juan o zărea de la distanţă, dar n-o văzu niciodată stând de vorbă cu membrii mai mărunţi ai asamblului. Era o femeie frumoasă, mai în vârstă decât arăta, şi se specializase în deosebi în exprimarea dorului, a durerii, a nevinovăţiei şi a mândriei feciorelnice. Trupul ei era zvelt şi mlădios, cu rotunjimi seducătoare şi cu mişcări dinadins calculate ca să nu fie atrăgătoare. Această siluetă languroasă nu fusese dobândită fără mari greutăţi şi chinuri, căci Phryne avea
0 poftă sănătoasă de mâncare şi se îngrăşa uşor. La un moment dat, cariera îi fusese primejduită de grăsimea care
1 se îngrămădise, cu încăpăţânarea viscolirilor, pe piept, pe braţe şi pe şolduri, şi, întocmai ca zăpada care se depune pe bolţi şi pe arcade, îi exagerase rotunjimile. Nici regim, nici cultură fizică, nici masaj, nici băi cu aburi nu reuşiseră s-o scape pe Phryne de povara aceasta adipoasă care, cu o încăpăţânare cu neputinţă de învins, scăpa şi se revărsa până şi în cele mai solide încorsetări. Când ajunsese în pragul disperării, un prieten îi propuse un leac, de caracter cam drastic dar garantat eficace. Îi procură un cap de tenie închis într-o capsulă uşor de mistuit, pe care Phryne o înghiţi între o primă înfiorare şi un pahar cu şampanie. Începu de îndată să slăbească. Zăpada se topi de pe cupole şi arcade, şi braţele ei îşi redobândiră tot farmecul lor tineresc. Impresarul ei fu încântat şi Phryne, pe măsură ce-

şi văzu silueta renăscând din gogoaşa ei corpolentă, se gândi la un sentiment foarte apropiat de recunoştinţă la parazitul ei. Curând, deveni mult mai zveltă decât fusese înainte şi trupul i se putu preta din nou la linguşirile de şarpe care contrastau uneori ciudat cu feciorelnica înfăţişare statornică a chipului ei.

Într-o zi, când Juan părăsea studiourile Tantamount, îl zări pe Izidor vorbind cu doi bărbaţi care şedeau într-o superbă limuzină’albastră şi argintie. Ovreiaşul îl chemă emoţionat:

— Vino să ţi-l prezint pe prinţ! Excelenţă, acesta e prietenul meu domnul Motley, despre care v-am vorbit. Juan, fă cunoştinţă cu prinţul de Pretzel-Oppenheim şi cu baronul Schnapp.

Juan murmură ceva politicos, prinţul se înclină cordial, şi baronul Schnapp îşi ridică pălărioara defetru verde, după care nu mai luă pe nimeni în seamă, ci şezu într-o tăcere înţepenită şi grăsulie. Prinţul nu arăta atât de chipeş în haine de oraş cum arătase în costumul său tirolez, dar făcea o impresie plăcută şi nu părea prea împovărat de rangul său. Rosti câteva observaţii banale cu un glas prietenos şi un accent nemţesc pronunţat.

În timp ce stăteau de vorbă, un grup ieşi pe poarta studioului, printre care Phyrne Fuller şi câţiva cunoscuţi. Un zâmbet uşor îi flutura pe buze, un zâmbet regal care putea trece, fără nicio schimbare de expresie, de la condescendenţa unei întimplări la politeţea unei concedieri. Privea într-o parte şi în cealaltă de parcă aştepta aplauze.

Prinţul şi baronul Schnapp săriră jos din maşină de îndată ce o zăriră. Prinţul se grăbi s-o întimpine, iar baronul, cu pălăria în mână, rămase la uşa maşinii. Cu oarecare sfială, Izidor îl prezentă pe Juan.

— Încântată, spuse prinţesa ca o persoană cultivată. Încântată, într-adevăr. Trebuie să veniţi să ne vedeţi într-o zi.

Apoi. Fără zăbavă, se urcă în maşină, urmată de prinţ şi baron. Înainte de a se instala, prinţesa se stropşi la şofer cu

un glas cu totul diferit de acela cu care-i vorbea lui Juan:

— Dă-i drumu, băiete, mi-e o foame de mor!

Limuzina se îndepărtă cu iuţeală.

— E temperamentoasă, fireşte, spuse Izidor cam în doi peri. Toate stelele adevărate sunt temperamentoase.

— Mi-a făcut mare plăcere să-l revăd pe baron, spuse Juan, deşi nu arată atât de mulţumit cu viaţa cum arăta la *brauhaus.*

— Acum trebuie să-şi menţină rangul, îl lămuri Izidor. Nu poţi să fi baron fără s-o arăţi într-un fel sau altul.

Probabil că relaţiile dintre Juan şi prinţesă s-ar fi oprit aici, de nu s-ar fi petrecut un accident grav în timpul turnării *Potopului.*

Pentru secvenţele cu revărsarea apelor, cele mai spectaculoase din film, majoritatea distribuţiei fu transportată într-o tabără din munţi, unde se zăgăzuise râul şi se clădise un oraş-maehetă, gata să fie dărâmat de apele învolburate. Trecură câteva zile neliniştite, eu repetiţii fără apă, şi apoi, după ce toată lumea fu pregătită cu mare migală, după ce aparatele de filmat fură aşezate la toate punctele strategice, zăgazul fu străpuns.

Încă de la primul şuvoi de apă, mulţimea se adună speriată, gata să între în panică. Regele – un anonim rege preistoric – sta îngrozit pe treptele scării palatului. Ostaşii – costumaţi în asirieni – îşi părăsiră posturile. Apele începură să crească. Mulţimea înnebunită se năpusti asupra palatului, îl trânti pe rege jos de pe seară, răsturnă sentinelele de pe metereze şi se poticni în apele crescânde. Turnurile se aplecară, se clătinară şi se prăbuşiră, împroşcând apa cu un zgomot asurzitor. Un portal se legănă sub năvala apelor, se îndoi, şi căzu zgomotos în puhoi. Apele se învolburau la porţile palatului şi mulţimea se sălbătici. Cete de oameni alergau de colo-colo, fluturându-şi braţele a deznădejde, se căţărau pe ziduri şi erau traşi în jos de tovarăşii lor înnebuniţi, sau trântiţi de apele învolburate, înotători buni se înecau, iar operatorii imprimau cu zel diferitele faze ale prăpădului.

Rolul lui Juan în catastrofa generală era mai întâi să se bată cu un ostaş, pe care trebuia să-l zvârle jos de pe meterez, spre a le face loc celor două fete. Pe Genevieve o apucă ameţeala la vederea apelor mişcătoare şi învolburate şi trebui să fie serios ajutată. Potopul nu era numai realist, ci şi real, iar ţipetele ascuţite care răsunau pe străzile inundate erau mai mult decât simple exhibiţii actoriceşti. Chiar şi Juan îşi ieşise din fire. Toată lumea îşi ieşise din fire. Regizorii, tehnicienii şi operatorii erau încântaţi.

Ceva mai târziu, în timp ce apele creşteau mereu, Juan şi cele două fete fură izgoniţi de pe meterez şi se urcară pe o grindă care plutea, după cum fusese plănuit, chiar prin dreptul lor. Genevieve scâncea în timp ce înota, iar Juan fu silit să-şi folosească toată puterea ca s-o urce pe grindă. Înfăţişau toţi trei laolaltă un tablou minunat al disperării, atunci când trecură prin faţa aparatelor ce-i aşteptau.

Phryne Fuller nu lua, fireşte, parte la scenele acestea de urgie dezlănţuită, întrucât era presupus că se afla în siguranţă pe Arcă, însă spectacolul fiind deosebit de interesant, îşi alesese un loc de unde, socotea ea, îl va putea privi fără nicio primejdie. Fusese săpat un canal către care se scurgeau apele, spre a se întoarce la albia uscată a râului original, iar locul spre care convergeau apele era un punct ridicat oferind o privelişte minunată asupra oraşului distrus şi asupra epavelor care treceau la vale. Aici se aciui Phryne spre a savura scenele de potop.

Din păcate, puterea apelor era atât de mare, încât surpă o parte a canalului, iar în toiul puhoiului, malul pe care stătea Phryne se fărâmă deodată şi, împreună cu această prăbuşire noroioasă, Phryne căzu în torent. Chiar în mijlocul acelei tulburări şi al acelui zgomot, ţipetele ei sfâşietoare atraseră atenţia. Un regizor şi un asistent începură să ţopăie cu frenezie pe mai. Juan, care trecea tocmai în acel moment pe grinda lui, sări în apă şi înotă iute spre ea.

Nu prea putea înainta împotriva curentului, dar când apa îl purtă la vale, se întâlniră, şi Juan o prinse în braţe când ea mai avea încă destulă putere ca să se zbată. Era înnebunită

de groază şi dacă Jill, care era o bună înotătoare, şi Genevieve, care îşi revenise din spaima pe care o trăsese, n-ar fi venit în ajutorul lui Juan, nu ar fi fost în stare să facă mare lucru. Dar toţi trei împreună, înotând în sensul cui’entului, reuşiră s-o scoată în scurt timp la mai.

Aici îi aştepta o mână de oameni cuprinşi de istericale. Domnul Strunk, regizorul principal, se afla printre ei, împreună cu domnul Sheen şi douăzeci de subalterni atraşi de nenorocire. Tot mai mulţi oameni uzi leoarcă începură să se adune, în timp ce figuranţii, după ce-şi împliniseră rolurile, ieşeau încet la mai. Medicii care se aflau acolo, pentru probabilitatea vreunui accident, îşi croiră calea până la domnişoara Fuller şi, printr-o manipulare iscusită a trupului ei, o forţară să expulzeze o grămadă de apă murdară. Îşi veni în fire cu neplăcere şi începu să plângă cu o stăruinţă înfiorătoare. Îi dădură coniac. Domnul Strunk şi domnul Sheen îşi frângeau mâinile, iar toţi figuranţii, toţi subalternii priveau în tăcere la steaua lor pe jumătate înecată. Până ce nu-şi reveni în fire îndeajuns ca să poată vorbi raţional, nimeni nu dădu nicio atenţie lui Juan sau fetelor. Salvarea lui Phryne Fuller era mult mai importanţă decât salvatorii ei.

Dar când coniacul începu să-şi facă efectul, primul gând al lui Phryne fu la ei. Se ridică în capul oaselor şi întrebă:

— Unde sunt eroii care m-au salvat?

Câteva persoane îl împinseră pe Juan înainte.

— Mi-ai salvat viaţa! spuse Phryne cu o teamă evlavioasă în glas. Şi voi la fel, adause ea uitându-se la Jill şi la Genevieve. Voi l-aţi ajutat să mă scape. Sunteţi nişte eroi. Domnule Strunk, trebuie răsplătiţi cum se cuvine!

Apoi leşină.

Din fericire, toţi operatorii rămăseseră la posturile lor, aşa încât scena fu înregistrată cu tot amănuntul. În tot restul zilei, tabăra cunoscu o mare însufleţire. Mulţi dintre figuranţi trecuseră şi ei prin primejdii şi fuseseră apoi salvaţi, dar cu toate că niciunul nu se simţi îndrituit să subaprecieze pericolul prin care trecuse Phryne, erau

dornici să-l povestească pe al lor, aşa încât Juan se văzu înconjurat de oameni care începeau prin a-l felicita şi apoi se apucau să-i povestească primejdiile prin care trecuseră ei. După o vreme, această atmosferă eroică începu să-l cam plictisească pe Juan şi s-ar fi retras dacă nu ar fi fost interceptat de un om trimis de domnul Strunk. Domnul Strunk se dovedi magnific în mulţumirile sale. Jill şi

Genevieve, care fuseseră şi de convocate, ascultau cu bucurie la tot ce se spunea. El le făgădui o promovare în profesia lor. Le făgădui să-i facă pe toţi stele ale Companiei Tantamount – şi în toiul făgăduielilor lui sosi prinţul, chemat telefonic la căpătâiul soţiei sale, şi-şi adăugă în engleza sa stricată mulţumirile la acelea ale domnului Strunk.

Vreme de o zi-două, Juan îndură – iar Jill şi Genevieve se complăcură în de – efectele eroismului lor minor. Dar admiraţia colegilor lor se risipi curând, atmosfera deveni iar normală, şi după o săptămână întreaga aventură fu ca şi dată uitării.

Nu însă şi de Phryne. La o zi-două, ea îşi reînnoia recunoştinţa. Răscolea mulţimea de figuranţi, apărând printre ei în căutarea lui Juan, a lui Jill şi a Genevievei, spre a le spune încă o dată cât de minunată le fusese vitejia, prezenţa de spirit şi iscusinţa cu care înfruntaseră apele dezlănţuite. Aduse cu ea şi alte stele ca să stea de vorbă cu ei, pe Huntley Roads înfiorător cu barba lui Noe – şi pe Derek Dirke, care dobândise un renume de intelectual prin faptul că se gândea îndelungat şi serios numai la el.

— Numele lui adevărat e Elmer Doublebottom ’, şopti Jill.

Apoi fură poftiţi toţi trei la o recepţie în casa lui Phryne din Beverley Hills. Invitaţiile purtau blazonul familiei Pretzel-Oppenheim, şi vesteau că musafirul de onoare urma să fie doctorul Julius Salvator, al cărui nume îi era necunoscut lui Juan, dar după ce se interesă află că era un personaj cu oarecare vază.

Era pare-se întemeietorul unui cult care atrăsese mulţi oameni la Hollywood şi la Los Angeles. Fără îndoială că ar fi atras şi mai mulţi, dacă n-ar fi existat atâta concurenţă,

căci în California de Sud tot felul de culte religioase cunoşteau o mare înflorire. Orice credinţă orientală, de la Yoga la doctrina lui Lao Tze, atrăgeau prozeliţi fideli, dacă nu chiar adepţi fervenţi, atâta vreme cât apostolul ei purta o barbă albă, se plimba în pielea goală şi-şi predica doctrina cu destulă elocinţă. Predicatorii evanghelici răsăreau ca ciupercile după ploaie, obţinând venituri uşoare

I Aproximativ – Fundmare.

dintr-o credulitate de masă şi dintr-o nevoie nepotolită de mângâiere spirituală. Cultul cel mai extravagant era acela ai Sfinţilor Rostogolitori, la ale căror întruniri băncile credincioşilor se mânjeau cu spume epileptice, boala copiilor fiind socotită drept amprenta lui Dumnezeu. Un pastor care nu ţinea de nicio biserică îşi aduna o turmă de credincioşi prin simpla sugestie a reorânduirii cărţilor din Biblie în ordine alfabetică, motivând aceasta nu numai prin natura practică a unei atari schimbări, ci şi pe aspectul artistic al unei progresiuni ordonate începând cu Apostolii şi continuând cu Amos, Cronicile, Corintienii, Daniel şi aşa mai departe, până la finalul logic al cărţii lui Zaharia. Cultul Ştiinţei Creştine înflorea pe baza unui optimism uşor; diverse variante obscure de spiritism atrăgeau la altarele lor mii de prostănaci; iar orice biserică presbiteriană se umplea de credincioşi cu ajutorul câtorva saxofoane, al unui cântăreţ de jaz şi al unei soprane de coloratură.

Dar în ciuda acestor contra-culte, cultul doctorului Salvator mergea strună. Nouăzeci şi cinci la sută din doctrina lui era de natură fizică. Credea în cultivarea trupului până la o voită excludere a minţii, în a cărei activitate nu avea încredere, nu numai din pricina binecunoscutelor ei efecte negative asupra sănătăţii trupeşti, dar şi pentru că doctorul Salvator nega însăşi existenţa ei. El declara adesea: „Gândirea este un simptom al descompunerii cerebrale. Fiecare gând serios este epitaful unei celule cerebrale. De fiecare dată când gândim înseamnă că o celulă a murit şi s-a descompus şi produsul acestei putrefacţii este însuşi acest gând. Sfatul meu,

mesajul meu către voi toţi, este: Păstraţi-vă Celulele Cerebrale Sănătoase prin *lipsa oricărei gândiri*!”,

Acest sfat era binevenit pentru mulţi dintre cei care îl ascultau, căci ştiau că gândirea este o treabă ostenitoare, iar când doctorul Salvator adăugă la dispreţul său faţă de minte o apreciere foarte generoasă faţă de trup, succesul său fu pe deplin asigurat, întrucât în America de azi trupul omenesc este mai stimat, mai deservit, mai răsfăţat cu tot felul de băi de soare, ungeri, spălări şi masaje decât oriunde în lume, începând cu epoca epicuriană din Roma antică. Acum, ca şi atunci, sănătatea trupului a devenit o obsesie.

Acum, ca şi la Roma, arta medicală are un caracter sacramental, cu o liturghie şi un corp preoţesc care deţine o putere de neînchipuit. Doctorul Salvator era deci profetul unui cult foarte popular.

Casa Pretzel-Oppenheim era o clădire arătoasă – deşi nu se compara nici pe departe cu aceea a domnului Pumpenstempel din Pasadena. Când Juan sosi acolo, însoţit de Jill şi de Genevieve, găsi o mare adunare de oaspeţi, cei mai mulţi purtând nume celebre la Hollywood. Se plimbau prin parc cu splendida siguranţă de sine a oamenilor care nu prea au altă treabă decât să ia parte la recepţii.

Prinţul şi prinţesa îşi primeau oaspeţii stând în picioare lângă o fântână italiană, şi musafirii, îndată ce salutau gazdele, erau serviţi cu cocteiluri şi sandvişuri de către o mulţime de chelneri omniprezenţi. Demnitatea, ba chiar semeţia, caracterizară începutul recepţiei. Din toate părţile se auzeau voci modulate pe un formalism grav şi potrivit ocaziei, sau răsunând bogat, ca o coardă de violoncel. După sosirea tuturor oaspeţilor, chelnerii îşi puseră tăvile jos şi, cu o mare rapiditate, aşezară un număr mare de scaune într-un semicerc compact. După ce oaspeţii luară loc, cu un ciripit voios de anticipaţie prinţesa îl conduse pe doctorul Salvator până la treptele fântânii italiene şi-l prezentă publicului în câteva cuvinte.

Înfăţişarea doctorului era remarcabilă. Înalt, cu un păr

castaniu bogat, cu o frunte mare şi o expresie eroică pe faţă, el purta un costum de dimineaţa din stofă de lână albă şi o lavalieră portocalie. Aspectul său atrăgea atenţia chiar şi la Hollywood. De îndată ce fu gata să ia cuvântulj oaspeţii lui Phryne deveniră un public dresat. Conversaţiile se stinseră, râsetele tăcură, şi toţi aşteptară pregătiţi să înţeleagă fiecare nuanţă semnificativă. Introducerea doctorului fu de caracter general, o expunere în linii mari a concepţiei sale filosofice; apoi trecu la ilustraţii specifice ale teoriei sale.

— Aş vrea să vă gândiţi la o panteră, spuse el. O panteră îmbină graţie, putere şi eficienţă într-o măsură vrednică de invidiat, dar oare o panteră gândeşte? Desigur că nu! O panteră e prea înţeleaptă ca să gândească. Ea este conştientă de tot ce vede, aude, simte sau miroase – şi conştientă într-un grad pe care noi, cu simţurile noastre amorţite, denaturate şi înăbuşite, cu greu ni-l putem închipui – dar pantera nu gândeşte la toate acestea, deoarece *ştie* aceste lucruri. O căprioară, o floare, vântul, un iaz

— Toate acestea sunt lucruri simple şi perfect inteligibile atâta vreme cât te înerezi în ochii tăi. Dar dacă le transmiţi creierului, ce devin? Produse ale evoluţiei, fenomene fizice, formule chimice, variante ale unei sub-specii a unui gen botanic. Îşi pierd înţelesul lor natural şi devin cuvinte. Şi cuvintele sunt fundamental lipsite de sens. Cuvintele sunt monedele false ale vorbirii, iar vorbirea este strigătul de ajutor al gândirii, şi gândirea este râgâitul purulent al celulei cerebrale în putrefacţie. Nu este deci de mirare că şi comportamentul nostru e lipsit de sens, plin de şovăiri şi uimiri, atunci când stimulentele la care trebuie să reacţionăm sunt atât de îmbâcsite şi lipsite de sens, încât nu ne mai pot îndemna la acţiuni cu adevărat hotărâtoare. Comportamentul normal este un reflex sincer, stârnit de împrejurări externe, dar de obicei reflexele omeneşti trebuie să treacă prin mlaştina unei gândiri atât de dense, încât nu-şi mai pot nimeri ţinta. Cu cât mai înţeleaptă

decât. Omul este pantera, ale cărei reflexe o fac să marcheze un gol la fiecare şut! Cu cât este ea mai frumoasă şi eficientă decât oricare dintre noi, cei ce ne aflăm aici! Fiindcă pantera nu gândeşte, prieteni; ea trăieşte şi este conştientă. Dar nimeni nu poate fi pe deplin conştient, atâta vreme cât sângele lui este otrăvit de emanaţiile gazoase ale descompunerii cerebrale pe care noi o numim gândire…

Atenţia lui Juan începu să se destrame şi ar fi aţipit cu totul, dacă doctorul nu ar fi pomenit de Şcoala Negândirii, o colonie pe care o înfiinţase într-un cadru încântător pe coastă, nu departe de Los Angeles. Se şi înscriseseră vreo patruzeci de studenţii, care urmau ne-studiile în pielea goală, în afară de un slip. Doctorul Salvator lămuri că slipul este un simbol, nu al unei pudori prefăcute, ci al sensibilităţii estetice înnăscute în om.

— Când în zorii lumii noastre, Adam şi Eva au cules foi de viţă, acţiunea lor a fost de fapt un reflex al stimulentului estetic, spuse el.

Şi urmă:

— Astăzi goliciunea nu mai are nevoie să fie ascunsă, căci, din fericire, toţi începem să ne dăm seama de frumuseţea trupurilor noastre, care a stat atâta timp pitită sub haine, ca într-un dulap întunecos. Dar frumuseţea nu trebuie ascunsă; ea trebuie scoasă vitejeşte la lumina soarelui. Şi când ne oferim soarelui trupurile, vedem că are loc un proces – ba au loc chiar două procese – minunate. Mai întâi trupul capătă noi frumuseţi de formă şi culoare, prin gimnastică în aer liber, iar în al doilea rând, încetăm să mai gândim. Soarele atotbinefăcător inhibă gândirea, o ucide la naştere tot atât de sigur şi de curat precum ucide şi inhibă creşterea micro-organismelor într-o rană murdară. Soarele face ca şi creierul nostru să fie aseptic şi fără gânduri. Stăm la soare fără să ne mai otrăvim sângele cu produsele otrăvitoare ale intelectului, mulţumindu-ne a fi conştienţi în mod sănătos de mediul înconjurător. Ştim că şedem pe nisip, că în faţa noastră este marea şi în spatele

nostru munţii, iar în jurul nostru sunt trupurile frumos bronzate ale prietenilor noştri. Asta e tot ca ştim pe pământ şi îndrăznesc să spun: tot ce avem nevoie să ştim!

Cum se sfârşi conferinţa, chelnerii apărură din nou cu alte tăvi cu cocteiluri, şi oaspeţii, însetaţi de atâta gândire despre negândire, acceptau bucuros tot ce li se oferea. Lumea discuta ici-colo teoriile doctorului Salvator, iar unii, care auziseră de *behaviourism,* vorbeau despre această doctrină, în vreme ce alţii îşi asigurau prietenii de foloasele exerciţiilor abdominale – dar aceasta în termeni aleşi şi circumspecţi, deoarece ţineau cu tot dinadinsul să menţină conversaţia la nivelul înalt potrivit situaţiei lor sociale. Oaspeţii schimbau cele mai amabile trivialităţi, răspândind cu accente distinse bârfeli şi flecăreli pe socoteala amicilor lor din lumea artistică. Derek Dirke purta o pălărie înaltă de culoare gri, sub care chipul său era destins într-un zâmbet uşor. Pretutindeni feţele oaspeţilor erau animate sau politicos atente, şi în timp ce trecea de la un grup la altul, Juan ajunse la concluzia că nu avusese niciodată până acum prilejul să vadă maniere atât de uniform elegante.

În timpul acesta, chelnerii îşi plimbau tăvile printre musafiri.

Juan o întâlni deodată pe prinţesă, care îl duse să-l prezinte doctorului Salvator. Doctorul stătea de vorbă cu o tânără chinezoaică de o frumuseţe remarcabilă, al cărei nume află că era Kuo Kuo.

— Bunicul domnişoarei Kuo a fost un mandarin, dar tatăl ei s-a împrietenit cu Sun Yat Sen şi este ea însăşi foarte interesată în mişcarea tineretului, care este o caracteristică a lumii de astăzi, lămuri doctorul Salvator.

— Ar trebui s-o faceţi membră a coloniei dumneavoastră, sugeră prinţesa, îndepărtându-se apoi spre a sta de vorbă cu alţi oaspeţi.

Juan abia dacă observă plecarea lui Phryne şi, cu toate că se prefăcu că-l ascultă pe doctorul Salvator, care continua să vorbească despre tineret, îşi concentră toată atenţia asupra tinerei chinezoaice. Era mică la statură, şi faţa ei

ovală şi delicată era de paloarea clară a luminii lunei. Părea să zâmbească ascultându-l pe doctorul Salvator. Ochii ei piezişi sub sprâncene gingaşe, înguşti şi negri ca agata, păreau amuzaţi, dar nimeni nu putea ghici dacă aceasta se datora mediului în care se afla acum sau unui lucru foarte îndepărtat care îi atingea cu degete ironice Cerescul simţ al umorului. Bărbia îi era ascuţită ca un cu de pescăruş şi buzele ei micuţe şi pline erau de un roz închis. Purta o tunică de mătase neagră închisă la gât şi pantaloni de mătase tot neagră. Un dragon de aur, cu un trup întortochiat şi un cap fantastic de leu, şerpuia şi se lăfăia pe tunica ei. În comparaţie cu rochiile celorlalte femei, care ofereau vederii picioare, braţe, spinări şi sâni, costumul ci era o platoşă de nepătruns, un zid negru apărat de un dragon de aur, care o ascundea de la gât până în virful picioarelor, de la o încheietură a mânii la cealaltă…

— Un subiect vrednic de cele mai interesante speculaţii, spunea doctorul Salvator, este ce anume se va întâmpla cu tinerii din vremurile noastre.

— Îmi închipui că vor creşte, răspunse Juan cu gândul în altă parte.

— Nu asta este ceea ce voiam să spun, lămuri doctorul cam rece…

— Ce faceţi la Hollywood? întrebă Juan după ce Salvator se îndepărtă.

— Caut o Persoană Superioară, răspunse domnişoara Kuo.

Vocea ei avea un susur de izvor, foarte plăcut la ureche, dar Juan găsi răspunsul oarecum obscur.

— Poate că nu l-aţi citit pe Confucius, spuse ea.

Juan mărturisi că aşa era.

— Dar nu-l socotiţi pe doctorul Salvator o Persoană Superioară, nu-i aşa?

— Când nu există nicio Persoană Superioară cu adevărat, e amuzant să întâlneşti pe aceia pe care alţii îi socotesc că sunt.

— Aşa cum unii oameni colecţionează cărţi proaste?

— Da. Sau cum un colecţionar de fluturi adună specimene urâte, mici molii păroase, pe lângă cele frumoase.

— Şi v-ar face plăcere să vârâţi ace în de?

Kuo Kuo râse:

— N-am ace, spuse ea.

— Nu sunt chiar aşa de sigur, spuse Juan privind la ochii ei piezişi, care puteau fi arcuri cu care să arunci săgeţi ţepoase şi împănate de discernământ în tot felul de făţărnicii găunoase şi de specimene hazlii.

În spatele frumuseţii reticente a feţei ei, se putea să fie tolbe cu săgeţi ascunse, aţintite cu acea înţelepciune chinezească pe care niciun occidental nu şi-o poate închipui, nici înţelege. Câte taine adorabile trebuie să se afle încă pitite în Kitai, sau ar trebui să fie pitite acolo, când dovedeau o înfăţişare atât de fermecător de nepătruns.

— Nu sunt chiar aşa de sigur, repetă el.

— Dar dumneavoastră ce faceţi aici? întrebă Kuo Kuo.

— Sunt un fel de actor în momentul de faţă.

— Cred că aţi putea juca anumite roluri foarte bine.

— Îmi place totuşi să fiu propriul meu regizor.

— Pentru că sunteţi ambiţios – sau nesupus?

Juan nu-şi bătuse niciodată capul cu ambiţia, dar cum persoana lui Kuo Kuo îl interesa mult mai mult decât o discuţie privitoare la caracterul lui, nu se simţi ispitit să stăruie asupra acestei chestiuni. În schimb, ocoli întrebarea şi reveni la subiectul iniţial al cercetărilor ei eonfucianiste.

— Trebuie să socotiţi banală ideea pe care şi-o face Hollywoodul despre superioritate, spuse el.

— În China noi n-am dispreţuit niciodată banalitatea. Cea mai mare parte a poeziei noastre este alcătuită din banalităţi, exprimate cu arta pe care popoarele apusene o rezervă subiectelor mai înalte.

— Şi China e socotită a fi sediul înţelepciunii!

— Poate că şi este. Totuşi, poezia noastră îl mai arată pe poet plângându-se că nu se află aproape de mare, sau de munte, sau de vreun mare oraş. Şi faptul să doreşti să te

afli în alt loc decât unde eşti, nu prea este semn de înţelepciune.

— Dar a da urmare dorinţei tale şi a te duce, este cuminte.

— Până încerci o dezamăgire.

— Aţi venit la Hollywood în căutarea unei dezamăgiri?

— Am venit în căutarea unei Persoane Superioare.

Expresia domnişoarei Kuo era mai enigmatică decât oricând. Se putea să fie amuzată de propria ei cercetare.

— Şi ce-aţi face dacă aţi descoperi una? stărui Juan.

— Âş încerca să aflu taina superiorităţii ei.

— Dar cum aţi recunoaşte-o?

— Dacă ar îmbina o mare cunoaştere cu o mare fericire, cred că ar fi vrednică de studiat.

— Atunci, vorbiţi cu adevărat serios?

— Fără îndoială!

— Dar mai găsiţi timp să vă şi distraţi?

— Distracţiile apar pe parcurs, dar nu constituie un scop.

— Şi dacă scopul e foarte îndepărtat…

— Cu atât mai multe distracţii culegi pe drum.

— Dacă poţi să călătoreşti în voie.

— Eu nu sunt americană! protestă Kuo Kuo şi, întorcându-se uşor spre a vedea cine strigase „Juan!”, balaurul de pe tunica ei îşi întinse gâtul lung şi strălucitor şi-şi ridică puţin capul de aur, de parcă ar fi fost gata să râdă.

Jill era aceea care venise să-i întrerupă, împreună cu Genevieve, şi să-l întrebe pe Juan unde se ascunsese de atâta timp. Erau amândouă foarte vesele după numeroasele cocteiluri pe care le băuseră şi vorbeau în termeni foarte entuziaşti despre recepţie. Juan le prezentă domnişoarei Kuo, dar această ceremonie nu le stânjeni de loc elocinţa spumoasă. Se întrerupeau una pe alta şi vorbeau o dată, şi glasurile le erau atât de «semănătoare, modul lor de gândire atât de înrudit, vocabularul atât de identic, încât părea să fie o singură persoană vorbind cu două limbi. Sporovăiau şi trăncăneau cu mare însufleţire,

măcăiau şi răsuflau cu scurte ţâşniri de râs aşa încât în timp ce de flecăreau vesele tot felul de nimicuri, Kuo Kuo se retrase încet şi pe nesimţite.

— Vai, dragă, ce recepţie faină! strigă Jill.

Iar Genevieve îl întrebă pe Juan dacă observase ciţi dintre musafirii distinşi arătau mai bine după ce-şi băuseră cocteilurile lor.

— Prinţul e ameţit bine! spuse ea, şi Jill adăugă cu un gest cuprinzător!

— *Toată lumea-*\ cherchelită!

Juan se uită în jurul lui şi descoperi cu oarecare uimire că în timp ce vorbise cu domnişoara Kuo atmosfera recepţiei se modificase fundamental. Formalismul şi eticheta dispăruseră ca nişte înotători slabi într-un flux crescând, şi în locul lor se instalaseră chicoteli stridente, bătăi pe umăr, o veselie zgomotoasă şi glume dintre cele mai deşănţate. Obrajii erau îmbujoraţi, şi sub faţada rochiilor pariziene şi a jachetelor de ceremonie, toţi oaspeţii erau încălziţi şi plini de viaţă. Strigau unii la alţii, îşi făceau pozne hazlii, şi râdeau în hohote. Grupuri-grupuri se alcătuiau, fuzionau, se destrămau, se risipeau spre a forma alte grupuri, şi în timp ce musafirii circulau de colo-colo în veşmintele lor colorate sau întunecate, grădina părea o oală imensă la a cărei suprafaţă în clocot se ridicau bucăţele de morcovi, de gulii, de mazăre verde, de ceapă albă, de carne de vacă roşie – şi iată acum o băşicuţă de aer plesnind, apa învolburându-se şi din această frământare clocotitoare ţâşnind aburi – apoi mazărea şi morcovii şi guliile pornindu-şi din nou dansul datorită energiei neabătute a căldurii generoase.

Baronul Schnapp îşi scosese jacheta şi cu un şervet alb pe braţ, servea băuturi împreună cu ceilalţi chelneri. Se întorsese în gând la nopţile vesele când lucra la un *brauhaus* din New York şi, în timp ce se învârtea cu o tavă pe care se aflau pahare mari cu bere, pe capul lui chel şi lucitor licăreau nenumărate picături de sudoare, iar pe obrajii lui graşi, încreţiţi de gânduri vesele, curgeau mici şiroaie care străluceau în soarele ce asfinţea.

Phryne şi regizorul ci, domnul Strunk, erau foarte bine dispuşi şi cu o voce stridentă, ea îl întrebă pe soţul ei:

— Nu-i aşa că ai noi’oc să ai o fată ca mine ca să te ajute să treci peste hopuri? Nu-i aşa că ai noroc, puiule? Nu-ţi fac eu viaţa grozav de plăcută? Pun rămăşag pe orice vrei că da!

Dar prinţul privea la baronul Schnapp cu o licărire de invidie în ochi şi, când un oaspete din apropierea lui strigă nerăbdător după o băutură, el îi aruncă individului uimit: *Komme gleich, mein Herr!* şi fugi spre casă cu paşi de uriaş. După o clipă se înapoie, cu mânecile suflecate ca şi baronul Schnapp şi cu un şervet petrecut pe braţ, purtând o altă tavă pe care se lăfăiau pahare enorme cu bere. Le distribui într-o clipă musafirilor, aplecat adânc deasupra tăvii şi ştergând ici-colo cu şervetul tăblia unei mese închipuite. *Drei dollar zwanzig,* spuse el, fluturându-şi şervetul, şi când un oaspete poznaş zvârli ceva bani pe tavă, strigă: *Danke schon* şi, adresându-se altuia: *Komme gleich, mein Herr, komme gleich,* se năpusti înapoi în casă după o nouă încărcătură.

Spectacolul oferit de gazda lor care-şi servea în persoană oaspeţii le dădu acestora o însufleţire nouă, îndemnându-i să salute şotia princiară cu o voioşie dezlănţuită şi să încurajeze această distracţie deopotrivă de hazlie şi folositoare prin cereri sporite de băuturi, ceea ce avu drept rezultat consumarea unei cantităţi prodigioase de bere şi aprecierea crescândă a gestului său. Prinţul şi baronul îi întreceau cu mult pe toţi ceilalţi chelneri în activitatea lor. Se strecurau ca jucătorii de fotbal, purtându-şi tăvile prin mulţime, şi se furişau ca nişte balerini sub povara strălucitoare a paharelor goale. Paharele pe care le aduceau erau pline până la margini şi încununate de gulere spumoase de bere, dar nu răsturnau nicio picătură pe drum şi arareori se întâmpla să se prelingă puţină spumă. Prinţesa se perpelea de râs de purtarea soţului ei şi îl săruta cu entuziasm peste o tavă cu o duzină de pahare goale.

La un moment dat, după o scurtă consfătuire cu prinţul acesta aplecându-se, ascultând, pufnind în râs şi plesnindu-se viguros pe coapse de încântare, iar baronului lucindu-i de sudoare întreg obrazul rumen ca o lună plină – baronul dispăru câtăva vreme şi când se înapoie, nu mai aduse bere, ci un pupitru, un sul de canava şi o baghetă. Aşeză pupitrul, prinse sulul de el, şi când acesta se desfăşură, Juan recunoscu seria de chipuri de pe el. Iată florile, uneltele gospodăreşti şi masa de tâmplărie, care îi inspirase pe Eitel, ospătarul cel gras, şi pe toţi oamenii din *brauhaus* să cânte cu atâta veselie. Dar Eitel era acum baron Schnapp, iar corul lui urma să fie alcătuit din protipendada din Hollywood. Juan aştepta nerăbdător.

Baronul îşi duse mâinile pâlnie la gură şi strigă:

— Fiţi atenţi, fă rog! Fom chinta acum *ein hiibsche Lied.* Se ghiama *Die Schnitzelbank* şi eu foi pune la tumneavoastră intrabari şi tumneavoastră daţi *die Antworte. Zum Beispiel,* eu arat cu paston un trantafir şi chint: *Ist das nicht ein’ blaue Rose?* Atunci toţi împreună tumneavoastră chintaţi: *Ja, es ist ein’ blaue Rose* şi refren este: *Eine schone, cine schone, cine schone Schnitzelbank!*

Prinţul, cu părul ciufulit şi cu mânecile cămeşii sumese peste nişte antebraţe grozav de muschiuloase, luă un aer grav şi adăugă lămurirea:

— Acest cântec este un vechi cântec care se cânta totdeauna la castelul meu din Pretzel-Oppenheim, sâmbătă seara. Căci era cântecul favorit al tatălui meu, prinţul Otto şi al bunicului meu, prinţul Wilhelm, şi mie îmi este deasemeni foarte drag. Acuma, prietenul meu, baron Schnapp vă va învăţa acest cântec şi-mi va face mare plăcere să-l ascult în frumoasa casă a soţiei mele, prinţesa Phryne, aşa cum l-am auzit de atâtea ori în vechiul meu *Schloss,* aflat atât de departe de aici.

Faţa prinţului era foarte solemnă în cursul acestui discurs şi, când se sfârşi, el îşi îmbrăţişă prietenul cu drag. Umerii lui largi tremurau de emoţie şi când se desprinse din îmbrăţişare, îşi ascunse faţa în mâini, ca să nu fie văzută de

musafiri. Bietul om! gândiră cei mai emotivi dintre aceştia, îşi aminteşte gloria dispărută a străvechiului lui castel. Trebuie să fie o grea încercare pentru el!

g’j – juaa ta Amorţea

Pe faţa baronului însă nu era nici urmă de tristeţe. În lumina roşietică a soarelui care apunea acum repede, cufundându-se în Pacific, obrajii lui străluceau ca rubinul şi ţeasta golaşă iradia o fantastică licărire roz. Nu întâmpină nicio dificultate în a-i face pe oaspeţi să cânte. Ei se îngrămădiră în jurul lui şi vocile li se înălţară într-un cor puternic, ca braţele rotitoare ale unei mori de vânt bătând neostenit aerul împestriţat cu bijuterii. Bărbaţi a căror meserie era să joace roluri de eroi, de potentaţi şi de clovni; îndrăgostiţi romantici ale căror chipuri erau cunoscute în mai toate ţările lumii; cow-boy care, spre a-şi câştiga viaţa şi a-şi dobândi o vitejie fictivă, galopau de-a lungul râpelor din munţii Sierra Nevada; criminali cu feţe netede şi actori cu expresii atât de ticăloase încât ar fi vârât spaima şi în locuitorii de pe Insula Dracului; artişti ale căror mijloace de trai atârnau de o înfăţişare prosperă sau binevoitoare; femei de o frumuseţe răscolitoare; gitane, vestale, sau curtezane deşănţate; patriciene mândre, matroane fudule, aristocratice văduve profesionale sub cununi de păr argintiu – cu toţii îşi înălţară acum glasurile în cântecul dirijat de baron. Unele voci erau cam cherchelite şi tulburate, altele coapte ca piersica tocmai căzută din pom, pline de sevă ca trifoiul de august, mai voioase decât glasurile păsărilor, mai slobode decât ale maimuţelor; fericite ca lăutarii la o horă în sat, glorioase ca flautele în ajunul Anului Nou; unele îşi desfăşuraseră toate pânzele în vânt; unele erau primăvăratice ca o zi de mai, mai profunde decât colindele de Crăciun; iar altele erau ca marinarii pe uscat, ca mânjii la păscut, sau ca nimfele şi satirii în faţa altarului lui Dionis. Dar toate se uneau la chemarea baronului. Ei era Silen, şi-şi mâna turma încotro voia.

— *Ist das nicht ein golden Ring?* cânta el, cu glas amplu şi puternic, iar ei răspundeau tumultos:

Ja, es ist ein golden Ring Golden Ring, schones Ding!
Eine schonc, cine schone, cine schone Schnitzelbank!

Hollywoodul şi Los Angeles se întindeau sub ei, învăluite în înserarea caldă, şi în spatele lor dealurile străluceau ca aurul întunecat sub ultimele raze piezişe ale soarelui care apunea.

Pe măsură ce se lungea, cântecul devenea tot mai complicat. Bagheta baronului sărea de la un chip la altul de pe sul şi vocile se topeau în râsete, se ridicau şi coborau din nou pe măsură ce-l urmau peste şanţurile şi gardurile articulării consoanelor îndărătnice:

Golden Ring, schones Ding,
Blaue Rose, redliche Dose,
Heiliges Buch, warmes Tuch,
Schmutziges Kind, schnurriges Rând,
Eine schone, cine schone, cine schone Schnitzelbank!

Departe de oaspeţii săi. Prinţul de Pretzel-Oppenheim zăcea culcat pe spate în iarbă şi se piăpădea de râs. Undeva, prin mulţime, soţia sa cânta ca şi toţi ceilalţi din toată inima cântecul care făcuse să răsune de atâtea ori grinzile – mai măiestrit lucrate ca pânza de păianjen şi mai frumos împodobite – ale străvechiului său *Schloss* – dar unde se afla oare, Pretzel-Oppenheim? în Styria, Carintia, Boemia, Bavaria, în Tirol sau în Carpaţi, pe malul Dunării sau al Rinului? urlau oare lupii la lună sub meterezele lui, sau cântau privighetorile pe pajiştile bogate de sub ziduri? Era oare păzit de munteni înalţi, sau fete voioase hoinăreau pe uliţele înguste, chemându-şi cu glasuri argintii iubiţii care chefuiau în crame răcoroase şi întunecoase? Se fălea (’1 oare cu stindardele bătăliilor, sau eu ţărani fericiţi care nu cunoscuseră niciodată războiul? Oare inimile supuşilor se însufleţeau cu cântece războinice, sau oamenii îşi încântau auzul cu cântece pastorale? Se sprijinea oare puterea lui pe orăşeni voinici şi pe meseriaşi cinstiţi, oii pe umerii laţi ai ţăranilor şi argaţilor voioşi?

— Oricare din aceste ipoteze sau toate la un loc erau deopotrivă de adevărate, deoarece Pretzel-Oppenheim era

aşezat în ţara minunată a Fanteziei, între munţii firavi ai Invenţiei şi râul capricios al Născocirii, iar hrisoavele lui de nobleţe îi cinsteau numai pe şarlatani prin graţia cărora îi înfloreau dinastiile, şi locuitorii lui se îngrăşau sau slăbeau, deveneau prietenoşi sau duşmănoşi, regalişti sau republicani după cum dictau împrejurările. Iar pentru aristocraţii lui surghiuniţi existau puţine locuri mai indicate decât Hollywoodul, el însuşi numai pe jumătate real şi arareori ceea ce părea să fie; totuşi, puţini dintre aceşti prinţi şi baroni în surghiun puteau oferi drept răsplată pentru ospitalitate un dar mai frumos ca un imn naţional închinat unei mese de tâmplărie.

Prinţul Alto se ridică în picioare şi stătu drept, în timp ce oaspeţii lui cântau alungind cuvintele ultimului refren de rămas-bun:

Eine schone, cine schone, cine schone Schnitzelbank!

VII

A

Înviorat, de recepţie şi de numărul mare de cocteiluri pe care le băuse în seara aceea, Juan îşi uită cu uşurinţă lealitatea sentimentală faţă de Lalage şi le curtă deopotrivă pe Jill şi pe Genevieve. Le duse cu maşina într-un luminiş sus pe dealuri, apoi îşi părăsi locul la volan şi se aşeză între de şi începu să le îmbrăţişeze pe amândouă cu o nepărtinire plină de galanterie. Iar de, socotind că o jumătate de bărbat e mai bun decât niciunul la jocurile dragostei, primiră de bună voie această afecţiune împărţită pe din două. Dacă o săruta pe Jill prea mult şi prea des – întrucât atunci când îşi putea aminti în beznă care anume din de era, o prefera pe Jill – Genevieve îl trăgea uşor de mânecă, ca un căţeluş uitat; iar când avea remuşcări că o uitase şi înccrca s-o împace cu o îmbrăţişare mai prelungă, Jill îl bătea pe umăr cu degete nerăbdătoare, aducându-i aminte de existenţa ci. În general, însă, fiecare din de părea să se mulţumească cu jumătate din atenţiile lui şi niciuna nu dovedea vreo urmă de gelozie ne-la-locul ei.

După ce le însoţi până acasă, Juan se întoarse la camera

lui din casa dentistului şi adormi de cum puse capul pe pernă. Câteva ore somnul nu-i fu tulburat de niciun vis statornic, dar apoi, din haosul vag şi frământat al subconştientului, răsări silueta unei fete care nu era nici Jill şi nici Genevieve, ci Kuo Kuo. Era îmbrăcată în costumul ei negru care o ascundea toată, cu dragonul de aur care şerpuia pe pieptul tunicii; şi din acel hău al visului se ridică o melodie vagă şi eluzivă, care părea să emane de la ea, căci alerga săltăreţ – cum ar fi alergat pe picioare chinezeşti împiedicate – în ritmul ei. Dar nu era totuşi o muzică chinezească, căci avea sunete de vioară, pe coardele căreia tresălta o delicată secvenţă de note, în sus şi în jos, ba urcând până la o înălţime inaccesibilă, ba coborând în cadenţă, ca să salte cu paşi de spiriduş pe malul dulcelui val curgător al pianului. Şi aşa cum se îndepărta muzica, tot aşa se îndepărta şi Kuo Kuo, zeflemitoare şi eluzivă, mereu aproape şi scăpându-i mereu…

Dintr-un colţ al creierului său, o voce îi şopti că muzica aceasta era a doua variaţie a *andante-lul* din Sonata Kreutzer şi de îndată un alt glas semi-conştient răspunse: „Fireşte, Isidor şi prietenul acela al lui au cântat-o într-o seară când am fost la el…” În timpul acesta Kuo Kuo dispăru şi, în locul ei se ivi doctorul Salvator, suav şi impunător. Pe o plajă gălbuie linsă de valuri albastre şi argintii. În jur zăceau ca nişte foci albe trupurile goale ale adepţilor lui, plutind alene în voită negândire, amorţiţi, nemişcaţi, abia umani. Unii purtau pe feţele lor expresia uluită a focilor, în timp ce picioarele altora erau lipite formând cozi groase. În depărtare, chiar pe marginea mării, stătea o făptură singuratică, prea îndepărtată ca să poată fi desluşită bine. Dar se vedea că era deosebită de ceilalţi; culoarea îi era ca fildeşul sub lună, sau aurie întrevăzută la lumina unor licurici, şi alerga cu paşi mici chinezeşti împiedicaţi – muzica începuse să se audă din nou – pe ţărmul mării. Lat-o acum apropiindu-se din ce în ce mai mult, până când deodată, cu absurditatea viselor, ajunse

atât de aproape încât Juan nit mai vedea decât un umăr gingaş rotunjit şi, după cum prevăzuse, o piele mult mai netedă decât aceea plină de pori a leneşelor foci albe, căci în China natura lucra cu unelte de şlefuit în vremea în care lumea mai nouă nu cunoştea decât săpăliga şi tesla, ©ar cu toate că era atât de aproape, Juan nu o putu atinge, şi de câte ori întindea mâna spre ea, vioara începea să cânte din nou şi, însufleţită de notele ei zglobii, Kuo Kuo îtigea printre focile amorţite scăpându-i mereu. Iar acum îşi purta tunica ca pe o pelerină peste umeri şi dragonul se răsucea şi înota cu o sprinteneală şerpuitoare.

Trezit de aceste emoţii răscolitoare, Juan se simţi recunoscător creierului său visător că i-o dăruise pe Kuo Kuo ca tovarăşă de somn, oricât de fantomatică şi de nepipăibilă fusese, căci scurta lor convorbire de la recepţie îi stârnise interesul şi o mai căutase şi mai târziu, dar se părea că părăsise serata de timpuriu. Adormi iar cu nădejdea unor noi viziuni, dar restul nopţii fu mai pustiu ca un deşert...

Dimineaţa găsi o scrisoare care-i era adresată de o mână sigură şi oarecum cunoscută. Îi fusese re-expediată de către mătuşa Rachel din Charleston şi scrisul ci frumos şi ascuţit contrasta cu literele mari, rotunde, ale adevăratului expeditor. O deschise şi află cu oarecare mirare că era scrisă de mătuşa lui, Ruth Maitland Motley, pe cai’e şi-o amintea de pe vremea când aceasta o vizitase pe mama lui la Mallieu şi despre care îi vorbise doamna Dekker. Fusese dezamăgită şi mâhnită că Juan nu-i dăduse niciun semn de viaţă de când sosise în America, însă aflând de la lady Motley – căreia mătuşa Rachel îi scrisese în acest sens – că Juan fusese foarte ocupat să călătorească şi să viziteze locurile mai interesante din ţară (aşa se exprimase lady Motley), era nu numai gata să-l ierte, dar şi mai dornică deoât oricând să-l vadă şi să-l găzduiască în casa ei.

„Mama ta îmi scrie că s-ar putea să fi la Los Angeles”, scria ea, „şi cum noi ne aflăm acum la Santa Barbara, suntem aproape vecini, deci nu poţi şi nu trebuie să-ţi mai

amâni vizita. Toată lumea e dornică să te vadă, mai ales bunicul tău Lowell, care este şi el la noi – dar nu e drept să-l pomenesc numai pe el, căci Marcia şi Sylvia vorbesc mereu despre tine şi se tot întreabă când o să te revadă – n-au uitat vizita lor la Mallieu Hali de acum câţiva ani – iar în ce mă priveşte pe mine, m-ar bucura mult să te am sub acoperişul meu. Aşa încât, vino cât mai curând şi stai cât vrei, deoarece casa noastră este, sau ar trebui să fie, şi a ta. Bunicul tău este de părere că ar trebui să lucrezi la banca noastră şi e convins că ai reuşi foarte bine acolo. Dar asta e treaba lui, nu a mea. Tot ce mă interesează pe mine este să vii la noi *acum,* iar verişoai'ele tale sunt de acord cu mine în această privinţă…"

Ce drăguţ din partea mătuşii Ruth să dovedească atâta bunătate, gândi Juan, cu atât mai mult cu cât el nu răspunsese la o invitaţie anterioară, tot atât de călduroasă ca şi aceasta din urmă, pe care i-o trimisese pe vremea când se mai afla la Motley. La un moment dat avusese într-adevăr de gând să se ducă să-şi vadă rudele americane pe care le cunoscuse la Mallieu – Sylvia şi Marcia erau pe atunci fetişcane adorabile – însă soarta îl amăgise pe alte cărări decât acelea ale societăţii rafinate, şi datorită firii lui ce-l tot îndemnase să se intereseze de mediul cel mai apropiat, îi uitase aproape cu desăvârşire. Acum însă se simţi cam ruşinat de purtarea lui şi generozitatea din scrisoarea mătuşii Ruth îl îmboldi să-i răspundă de îndată.

Îi era însă atât de neplăcut să scrie scrisori, încât nu avea niciodată la el nici hârtie de scris, nici mărci poştale, iar lipsa acestora ridica o piedică atât de mare, încât hotărî să se ducă curând într-o zi cu maşina la Santa Barbara, răspunzând astfel prin prezenţă personală. Curând, într-o zi. Nici azi, nici mâine, căci azi mai era de lucru la studiourile Tantamount, iar mâine făgăduise lui Jill şi lui Genevieve să iasă seara cu de, şi în ziua următoare avea să se întâlnească cu câţiva prieteni ai lui Izidor Cohen. Dar curând, foarte curând, o să meargă la Sania Barbara să le viziteze pe aceste rude atât de binevoitoare…

Domnul Strunk hotărâse că nu erau destule secvenţe premergătoare în *Potopul.* Revărsarea apelor era, desigur, o catastrofă de toată frumuseţea, însă urcuşul până la punctul unde o catastrofă devine un dramatism acut era prea lin, iar caracterul lui Noe nu era destul de puternic reliefat spre a destăinui în el pe mântuitorul omenirii. Ca atare, domnul Strunk se hotărâse să jongleze puţin cu Biblia şi pregătise o serie de scene în care Noe avea să vorbească cu Dumnezeu într-un tufiş înconjurat de flăcări, să povestească apoi oamenilor această ispravă a sa şi, spre a le înfrânge necredinţa încă adânc înrădăcinată, să urce pe un munte spre a primi acolo din mâinile lui Dumnezeu – prezent într-o furtună cu fulgere şi tunete – tablele pe care era săpat Decalogul. Faptul că aceste isprăvi îi aparţineau lui Moise şi nu lui Noe nu-l deranja pe domnul Strunk. „Care-i deosebirea?” întreba el. „Nu e decât o chestie de nume, şi în orice caz lumea nu merge la cinema ca să înveţe istorie, se duce să se distreze. Şi eu ştiu cum să-i distrez. Cred că o să mai băgăm şi un Viţel de Aur.”

În felul acesta se mai găsi de lucru pentru figuranţi, şi Juan îşi amână vizita la Santa Barbara cu încă o săptămână. În timpul acesta, el încercă zadarnic să afle unde locuia Kuo Kuo. Nimeni nu părea să ştie nimic despre ea, aşa încât, dezamăgit de nereuşita lui, Juan trebui să se mulţumească cu compania lui Jill şi a lui Genevieve. Relaţiile lui cu cele două fete se schimbaseră treptat, treptat, la început, imperceptibil. În ciuda micilor deosebiri dintre de şi a greutăţii pe care o întâmpina adeseori în a le distinge pe una de cealaltă, Juan descoperi în chip hotărâtor că o plăcea pe Jill mai mult decât pe Genevieve. Dar Genevieve începu să bănuiască această preferinţă şi-şi folosi toate farmecele ca să-i reţină atenţia. Când Jill văzu aeeasta, se apucă şi ea să-l trateze pe Juan cu o neobişnuită consideraţie şi să-şi dezvăluie ispitele în faţa privirilor jignite ale Genevievei. Atunci, Genevieve descoperi că o ura pe Jill şi spre a-şi ascunde în faţa lui Juan aceste sentimente – căci ştia că o să-l supere – începu să se poarte cu prietena

ei cu o excepţională amabilitate. Jill răspunse în chip asemănător, aşa încât conversaţia lor deveni împănată cu „Draga mea” şi „Scumpa mea”, „Dulceaţou, şi ţ „Iubito”, şi-şi făcură în mod curent mici daruri reciproce de parfumuri şi de batiste. Dar în cursul acestor schimburi afectuoase, Juan descoperi că ochii le erau duri şi lucitori, şi că ori de câte ori el se purta amabil cu una, cealaltă îl întrerupea şi încerca să-i atragă într-un fel atenţia.

Răscolite de această vrăjmăşie, amândouă se îndrăgostiră lulea de Juan aşa încât flirtul lui întâmplător cu una sau cu alta – căci îi era tare neplăcut s-o părăsească de tot pe Genevieve – dobândise o intensitate pasională pe care n-o dorise, dar pe care n-avea inimă s-o descurajeze.

Phryne Fuller continua să le arate la tustrei o deosebită prietenie. Era foarte mândră şi fericită de marele succes al recepţiei ei, care oferise Hollywoodului prilej de sporovăială zile în şir şi stârnise la rivalele ei o pizmă atât de nepotolită încât Phryne îşi vedea de obligaţiile ei artistice fredonând întruna şi-l copleşea pe prinţul Alto sub povara unor daruri din ce în ce mai numeroase. Cu un soţ care îi oferea ei un vechi titlu de nobleţe, iar împreună cu şambelanul lui – o distracţie atât de regală oaspeţilor ei, era mai mult decât probabil că va reuşi să-şi împlinească ambiţia de a deveni amfitrioana cea mai importanţă din California de Sud. Această perspectivă era, neîndoios, răscolitoare. Phryne era socotită o mare actriţă, cunoscută în lumea întreagă, şi bogată cum se cuvenea uneia de felul ei; salariul ei era colosal şi primul ci soţ (care murise la un an după căsătorie) îi lăsase o avere considerabilă. Dar până acum nu atinsese culmile sociale la care se simţea îndrituită. Primul ei soţ, deşi bogat, fusese un om cu maniere necioplite şi cu prea puţine aplecări spre viaţa mondenă pe care şi-o putea oferi. Apoi venise epoca văduviei ei, păzită cu străşnicie spre a cânta în strună unui public exigent, căruia îi plăcea nespus demult să citească în ziare despre viaţa ei retrasă în cucernicie. A doua căsnicie fusese scurtă şi nefericită, iar după divorţ, războiul ei înverşunat

împotriva îngrăşării o lăsase melancolică şi fără niciun chef pentru viaţa socială. Dar acum orizontul se limpezise, şi Phryne simţea că era în puterea ei să realizeze o ascensiune socială de o deosebită amploare. Şi, luând timpul de coarne, se hotărâse să-şi completeze recepţia reuşită printr-un mare bal dat în cinstea zilei cie naştere a prinţului Alto.

Îl întâlni pe Juan, împreună cu Jill şi Genvieve, întorcându-se de la o repetiţie a slăvirii Viţelului de Aur, şi le povesti întreg proiectul ei.

— O să aibă loc duminica viitoare, spuse ea, şi trebuie să veniţi neapărat. N-aş putea petrece cum se cuvine dacă eroicii mei salvatori nu s-ar afla de faţă, ca să fie părtaşi la bucuria mea. Fireşte, ştiu bine că este o invitaţie cam târzie, dar abia acum am descoperit că duminică este ziua de naştere a prinţului, astfel încât poftesc *personal* musafirii – nu toţi pe care aş dori pot veni, dar unele din persoanele mai binecunoscute au acceptat – şi sper că această lipsă de formalism va face totul mai plăcut şi mai familiar, ceea ce este de fapt modul cel mai drăguţ de aţi primi prietenii, nu găsiţi?

28 – Juan în America

Această invitaţie îl sili pe Juan să-şi mai amine cu câteva zile vizita la Santa Barbara. Se gândi din nou să-i scrie mătuşii lui, dar scria atât de rar scrisori, încât intenţia îşi pierdu imboldul în amiiţări continui. Nu avusese niciodată o pană elocventă, dar o dată, pe când era în primul an la Cambridge, îi scrisese maică-sii o scrisoare lungă şi însufleţită, pentru a o descoperi apoi în timpul vacanţei de Crăciun într-o carte în care ea o lăsase. O reciti şi văzu, spre marea lui dezamăgire, că vechile emoţii îşi pierd prea adesea prospeţimea şi par să fi avut o înfăţişare cu totul nepotrivită, şi că însufleţirea închegată în cerneală poate lăsa pe limbă un uşor dezgust. Regretase mult acea exuberanţă de simţăminte, arsese scrisoarea şi osândise definitiv practica corespondenţei.

Şi astfel doamna Motley, bunicul Lowell şi fermecătoarele

verişoare Sylvia şi Marcia, precum şi o seamă de alte rubedenii care îşi petreceau vacanţa la Santa Barbara, aşteptară în van să afle ştiri de la zăpăcitul lor nepot şi verişor... Dar Juan tot avea de gând să-i viziteze cândva, de îndată ce va avea prilejul, şi anticipa chiar cu mare bucurie momentul revederii şi al participării lui la viaţa lor îmbelşugată. Între timp însă, era tare prins cu slăvirea Viţelului de Aur al domnului Strunk, cu menţinerea relaţiilor lui cu Jill şi Genevieve, şi ajutându-l pe Izidor Cohen să îndure plictiseala vieţii, luând parte la repetiţiile orchestrei domnului Pumpenstempel, şi făcând cunoştinţă cu „lumea bunăi a Hollywoodului sub minunata aripă oblăduitoare a prinţesei Phryne.

Balul dat cu prilejul zilei de naştere a prinţului Alto nu fu nici pe departe atât de măreţ cum fusese recepţia în cinstea doctorului Salvator, dar începu cu mai mult ceremonial şi se sfârşi – cu toate că Juan nu fu de faţă spre a-i vedea finalul – cu tot atâta exuberanţă. Era o orchestră excelentă şi o generoasă aprovizionare cu vinuri, căci Phryne era sincer încredinţată că va putea atinge mai repede portul de destinaţie al ambiţiei dacă lăsa în urmă o dâră de beţie, astfel încât traficantul îi furnizase întreg stocul său. Era un belşug de şampanie, nenumărate sticle de Xeres, îndeajuns vin de Porto, destul vin roşu, o duzină de sticle de Moselle, coniac din abundenţă şi o rezervă copioasă de whisky, de gin şi de rom Bacardi. Drept adaos la toate acestea, baronul Schnapp mai pregă-i tise o băutură cu o aromă incomparabilă şi de o tărie ui-*j mitoare.”

Juan dansă cu tot avântul şi bău destul de vârtos... Nu s-ar putea spune că era prea satisfăcut de relaţiile lui cu

ZJill, relaţii în care se lăsase târât mai degrabă din întâmplare decât în urmărirea unui anume ţel. Dar relaţiile acestea, acum că ajunseseră să se înnoade, nu mai puteau fi atât de uşor lăsate în starea lor actuală. E drept că unele persoane se mulţumesc vreme îndelungată numai cu jucăriile şi cu rumeguşul firav al dragostei, numai cu dueluri

cu buzele şi cu alte mărunţişuri, dar firea lui Juan, păcătoasă sau nu, îl îndruma mai degrabă spre ceea ce Donne exprimase astfel:

Do nu râvneşte-accla ce iubeşte Să-. Şi împlinească dragostea trupeşte,

E ca şi cum s-ar îndrepta spre zare Pe-un vas, doar ea să-i fie rău de mare.

Acum însă Juan, înflăcărat de dans şi simţind că prinde puteri din băutura preparată de baron, hotărî să împingă lucrurile la concluzia lor logică. Faptul că aceasta ar fi implicat o ruptură între el şi Genevieve era evident, căci prietenia ei pentru Juan şi pentru Jill era prea in’ teresată ca ea să fi putut răbda o atare destăinuire a preferinţelor lui. Şi, cu bunătatea lui înnăscută, Juan nu putea să nu simtă că-i părea rău pentru dezamăgirea pe care avea s-o simtă biata fată. Cu toate acestea, Juan nu săvârşi greşeala de a supraaprecia însemnătatea ei, dat fiind că dezamăgirea este cea mai firească şi mai obişnuită întâmplare de pe pământ, şi fiecare om, asta o ştia el bine, trebuie să-şi asume pe rând rolul de cauză şi de victimă a dezamăgirii… Juan dansa cu Jill. Şi Jill al naibii de bine. Era fără discuţie o fată frumoasă, şi mai era atrăgătoare şi prin naivitatea ei. Şi Juan îşi aminti că Jill îi spusese cândva că avea şapte pălării şi că-i plăcea teribil să mănânce bomboane în baie. O trăsătură într-adevăr copilărească, fermecătoare. Şi lui Juan îi plăcea şi flecăreala ei păsărească, ca şi felul ei păsăresc de a i se cuibări în braţele lui. În afară de aceasta, în seara aceea Jill arăta cu mult mai frumoasă decât oricând şi toate mişcările ei la dans se îngemănau de minune cu ale lui.

Cum noaptea era caldă, se duseră să se plimbe puţin prin grădină. Era tare întuneric, şi Jill se prefăcu că se potiv neşte de un obstacol.

— M-am gândit să merg să petrec câteva zile în Aguafe Caliente, spuse Juan. Vrei să vii cu mine?

— Numai noi doi? întrebă Jill.

— Fireşte.

Jill şovăi şi apoi, în ciuda naivităţii ei, exclamă:

— Vrei să spui, ca să ne căsătorim? O, Juan!

Îşi zvârli braţele în jurul gâtului lui şi se agăţă de el, în culmea fericirii. Juan, care nu se gândise o singură clipă la căsătorie, fu uimit de această interpretare făcută propunerii lui, dar aşa cum o cataplasmă fierbinte alină suferinţa fizică, apropierea lui Jill, căldura trupului ei şi felul drăgăstos cum se lipea de el, îi uşură curând lovitura pe care o primise şi şterse de pe suprafaţa conştiinţei lui înţepăturile de uimire şi de teamă pricinuite de o sugestie atât de nefirească. Se simţea însă atât de bine în îmbrăţişarea lui Jill, încât în foarte scurtă vreme sugestia nu-i mai păru nefirească şi începu să-şi zică: „De ce nu?” La urma urmei, căsătoria nu mai era în America un contract pe viaţă,. Era lesne să te însori şi lesne să te dezînsori. În conformitate cu legea Hollywoodului ceremonia căsătoriei nu însemna mai mult decât un mijloc de a da respectabilitate unei legături. Nu era menită să pecetluiască cu sigilul veşniciei dragostea dintre un bărbat şi o femeie, ci să o înveşmânteze pentru a fi scoasă în lume. Prin faptul că trăiau atât demult sub privirile publicului, actriţele şi actorii mai bine cunoscuţi erau siliţi să păstreze o aparentă cumpătare în purtările lor, aşa încât, cu ajutorul tribunalelor de divorţ, îşi legalizau intrigile amoroase, le sfinţeau cu ajutorul bisericii şi, în mijlocul aplauzelor populare, le numeau căsătorii. Aceasta era tradiţia americană, gândi Juan, şi întrucât trăia în America, era mai bine să se conformeze obiceiurilor acestei ţări. În afară de aceasta, nu mai fusese căsătorit niciodată înainte, şi o experienţă nouă nu era chiar de lepădat.

— Asta vrei să spui, nu-i aşa? spuse Jill temătoare.

— Da, răspunse Juan, şi o sărută. Dar nu vorbi nimic despre asta pentru moment, adăugă el.

Şi Jill aflată în toane romantice, se învoi să păstreze taina.

După puţin timp se înapoiară în casă, Juan mai bău din băutura baronului şi dansară din nou. Apoi bău pentru sfârşitul burlăciei şi perspectiva lunii de miere. Prinţul i se

alătură, şi băură în cinstea prieteniei. Sosi şi baronul Schnapp, cu faţa lui mare şi roşie şiroind de sudoare, şi închinară pentru băutura lui divină. Juan se simţi cuprins de veselia vitejească a celui care şi-a asumat o sarcină riscantă şi inutilă. Mănâncă, bea şi petrece, gândi el, căci mâine mă însor. Vorbi zgomotos şi făcu şotii care stârniră râsete măgulitoare la ceilalţi. Orchestra cânta de zor, şi o; zări pe Genevieve stând o clipă singură… Biata Genevieve.

Va dansa cu ea pentru ultima oară în această noapte de orămas bun.

Dansară. Apoi dansă iar cu Jill şi, apropiindu-se. Prinţul, o părăsi încă o dată spre a o relua pe Genevieve. Apoi iarăşi la Jill şi, fiind de data asta înlocuit de domnul Strunk, încă o dată cu Genevieve. Pe ui’mă înapoi la Jill, şi iar la Genevieve. Muzica părea să cânte din ce în ce mai tare. Umplea aerul, ca nişte cărămizi galbene imense trântite una peste alta, potrivite la locul lor cu o mistrie mare de alamă. Vocile oaspeţilor, ca mortarul, umpleau golurile dintre de şi erau cu toţii înconjuraţi de un zid de nepătruns înăuntrul căruia patruzeci de siluete identice se învârteau întruna.

i. — Hai să mai bem ceva, spuse Juan.

’ Cam douăzeci de persoane stăteau în jurul barului, zgomotoşi şi bine dispuşi, cu baronul Schnapp în mijlocul lor.

Îl întâmpină pe Juan cu zeflemele lăudăroase în manieră nemţească, iar băutorii mucaliţi, cu spiritul redeşteptat, adăugară glume, şotii şi vorbe de duh care se întorceau apoi asupra născoci tor ului lor. Era foarte cald. Gheaţa suna cu clinchet în pahare, răcorea buzele şi apoi se topea. Curând

i se păru lui Juan că nimic nu putea fi mai plăcut ca aerul proaspăt, şi luându-şi partenera cu el – venind din lumina vie a sălii de bal întunericul îi orbi – se poticniră peste peluză până găsiră o bancă. Cu un suspin de uşurare luară loc.

— E mai bine aşa, nu? spuse Juan la largul lui.

— Şi încă cum! răspunse ea. Vai, ce cald mai era în casă. Dar e un bal grozav, nu-i aşa? N-am cunoscut niciodată pe nimeni care să ştie să organizeze o serată ca Phryne.

Juan asculta absent sporovăiala ei atât de naturală. Se obişnuise cu turuiala ei vioaie şi superficială, comentariile-i naive, şi de îl linişteau după larma din sala de bal. O auzi spunând: „I-am spus că ar trebui să fie mărinimos în chestia asta," şi cu toate că n-avea habar despre cine vorbea, îi plăcu credinţa ei naivă în altruismul oamenilor. Ea luneca de la un subiect la altul, şi apoi observă: „în orice caz, nu erau de nuanţele acelea". Interesul ei faţă de îmbrăcăminte părea tot atât de drăguţ şi de firesc ca acela al unei păsări eare-şi curăţă penele. Apoi, sărind fără motiv la conversaţia nedesluşită a cuiva: „Eu nu mă pricep destul în politică ca să mă încumet să discut," spuse ea. Iar o clipă mai târziu: „Pur şi simplu, ador tot ce e alb, vulpile argintii, nalba de mare, şi batistele alea mari ale tale". Juan asculta distrat, amuzat de pofta cu care ciugulea ea din viaţă. Îi dădea zor mereu, găsind interes în tot ce văzuse sau auzise, până când Juan îi luă o mână şi întrebă:

— Unde vrei să mergem în voiaj de nuntă – la Agua Caliente, sau la Palm Springs?

Auzi un mic suspin de uimire, urmat de o clipă de tăcere.

— O, Juan, vorbeşti cu adevărat serios? întrebă ea cu o mişcare impulsivă, îşi afundă obrazul în umărul lui şi-l cuprinse cu braţele după gât. Mireasma plăcută şi cunoscută a părului ei desfătă nările lui Juan.

— Bineînţeles că da, spuse el. Eu nu-mi iau înapoi cuvânt ul.

O strânse mai bine în braţe, îşi întinse picioarele în voia lor şi se rezemă de speteaza băncii. Urmă o lungă tăcere, şi Juan simţi că aţipeşte.

Cu un efort se trezi – nu se făcea să adormi în grădina prinţesei, şi mai erau şi câteva fete cu care voia să danseze – şi se pregăti să se înapoieze în sala de bal.

— Agua Caliente, Palm Springs, lacul Tahoe – o să mergem oriunde vrei tu, spuse el mărinimos şi-şi deschise

braţele.

— Mi-e totuna unde-o fi, atâta timp cât sunt cu tine. O, sunt atât de fericită! N-am crezut niciodată că o să mă ceri în căsătorie. Credeam…

— Eu mă hotărăsc foarte repede, o întrerupse Juan.

O dală ce se hotărâse să încerce experienţa matrimonială, era mulţumit cu hotar în-a lui şi nu dorea să mai discute motivele sale. Şi era şi timpul să se întoarcă la bal.

— Plai să intrăm în casă să dansăm, nu vrei?

Trecură din nou peste peluză. Întunericul era străpuns aici de lumina care răbufnea pe uşa deschisă şi, cât se mai aflară în beznă, înainte de a păşi în lumină, Juan se mai lăsă sărutat o dată. De cum li se dezlipiră buzele, logodnica lui ieşi ia lumină şi, spre groaza lui Juan, văzu că nu era Jill, ci Genevieve.

VIII

J” uan plecă de la serată sub pretextul – nu lipsit de un sâmbure de adevăr – unei subite sfirşeli. Îşi păstra.e firea îndeajuns ca s-o facă pe Genevieve să tăgăduiască că va ţine secretă logodna lor, o rugă să-i spună lui Jill că nu se simţise bine, iar apoi o şterse.

Petrecu o noapte neliniştită, iar a doua zi se simţi şi mai nefericit. Era într-o luni, când arareori se întâmplă ca figuranţii să aibă de lucru la studiourile Tantamount. J nan rămase să trândăvească acasă, gândindu-se la situaţia penibilă în care se afla. Cu cât se gândea mai mult, cu atât i se părea mai penibilă. Se făcuse de râs, în acelaşi timp, le jignise foarte tare atât pe Jill cât şi pe Genevieve. Indiscutabil, cea mai greu lovită era Genevieve, însă când va descoperi Jill ceea ce se întimplase, va fi dureros rănită în mândria ei la gândul că putea fi confundată cu alta. Amândouă fetele se făleau cu personalitatea lor, precum o făcea, de altfel, toată lumea la Hollywood. Nu era numai dorinţa firească de individualizare care-i îndemna să-şi apere eul, dar obiceiul naţional de a face reclamă popularizase în aşa măsură această virtute vagă şi ambiguă

a personalităţii, încât orice vânzător de prăvălie şi orice spălător de vase trebuia să-şi revendice una, iar pentru o actriţă era un lucru esenţial. „Personalitatea rentează! afirmau reclamele, şi ofereau broşuri care-i învăţau pe toţi cei lipsiţi de personalitate cum să-şi dobândească una fără întârziere. O personalitate era tot atât de necesară pentru consideraţia de sine ca un certificat de naştere, iar o personalitate bine cultivată însemna asigurarea reuşitei într-o democraţie unde majoritatea articolelor sunt standardizate şi unde simpla indicaţie că un obiect este „deosebit11 înseamnă o reclamă.

Ca atare, o personalitate pe care nu ţi-o poţi aminti în beznă e o personalitate minoră şi nici nu-şi merită numele. Juan se temu deci să-i ofere lui Jill un motiv atât de greu de înghiţit al infidelităţii lui. Ar fi supărată pe el, fireşte, fiindcă o sărutase pe Genevieve fiind logodit cu ea, dar ar fi rănită de moarte la gândul că el nici nu-şi dăduse seama că nu era ca. Aceasta era o jignire intolerabilă. Şi lucrul acesta era deopotrivă de adevărat faţă de Genevieve, a cărei personalitate nu izbutise să lumineze bezna. Amândouă ar fi fost rănite în chiar locul unde mândria le era mai simţitoare, iar lui Genevieve va mai trebui să-i mărturisească că nici nu dorea şi nici nu avusese de gând s-o ceară în căsătorie…

Rostiseră acelaşi fel de cuvinte în exact acelaşi fel şi cu voce identică. Mireasma lor dulce fusese aceeaşi – pudra, parfumul şi loţiunea de păr se supuseseră îmbrăţişărilor lui cu aceeaşi plăcere şi voie bună. Braţele şi trupurile le erau formate din acelaşi tipar, şi îmbrăcate după aceeaşi modă. Felul lor de a fi fusese dobândit sub imperiul aceloraşi împrejurări, iar atitudinea lor faţă de viaţă era dominată de aceleaşi concepţii comune. *Erau* la fel, şi Juan socoti că eroarea lui putea fi scuzată, chiar fără a mai invoca băutura baronului Schnapp. Dar a pleda în sensul unei justificări sau chiar al unor circumstanţe atenuante ar fi fost o apărare prea brutală, aşa încât trebuia exclusă de la bun început. Genevieve şi Jill ar fi fost mult mai puţin jignite dacă el s-ar

preface că le minţise pe amândouă şi că propunerile sale fuseseră o voită înşelăciune, deoarece în acest caz el ar fi fost mişelul şi pe mişelia lui ar cădea toată vina, iar nu pe lipsa lor de personalitate.

Şi totuşi, nu-i prea venea să facă cu seninătate o ataie mărturisire. Cum ar putea formula o explicaţie care, redusă la cea mai simplă semnificaţie a ei, însemna că le jucase o festă, a cărei lipsă de umor era egalată numai de lipsa de omenie? Şi nici perspectiva de a continua înşelăciunea până când o vor descoperi singure nu era cu nimic mai surâzătoare, căci atunci ar fi dat în vileag nu numai ca ademenitor lipsit de inimă şi stângaci, dar şi ca pretendent la bigamie. Escrocul sentimental, scandalosul seducător de femei de pe vremea strămoşilor, dispăruse o dată cu ultima birjă, iar bigamia era – pentru toată lumea în afară de marinari – calea spre pat a săracului cu duhul. Dar dacă voia să cruţe amorul propriu al bietelor fete, trebuia fie să-şi mărturisească o mişelie fictivă, fie să comită o mişelie reală. Era o perspectivă respingătoare.

În timpul acestor gânduri mohorâte Juan fu chemat de două ori la telefon, mai întâi de Jill şi apoi de Genevieve, care voiau să afle cum se simte. Le încredinţă pe amândouă că se simţea mai binişor, rugându-le însă să fie lăsat singur până la completa lui întremare. Fiecare din de îi mărturisi cât de fericită era, şi amândurora le spuse, simţindu-se un adevărat trădător, cât de bucuros era să le ştie fericite.

Se simţi mai uşurat o dată cu venirea serii, căci era zi de repetiţie pentru orchestra domnului Pumpenstempel şi se va simţi în mai multă siguranţă la Pasadena decât în camera lui, deoarece se prea putea ca atât Jill cât şi Genevieve să aibă ideea de a veni să-l vadă, în ciuda rugăminţii lui de a fi lăsat singur. Iar printre membrii orchestrei va da peste oameni mai nefericiţi decât el, oameni ale căror necazuri ar putea fi, prin comparaţie, o alinare a necazului lui.

Casa domnului Pumpenstempel, de obicei cufundată în

întuneric, era scăldată în lumină, cu toate ferestrele luminate când sosi Juan. Intrarea casei era strălucitoare şi uşa sta larg deschisă. Juan pătrunse înăuntru întrebându-se ce anume se întâmplase. Foarte curând află.

În sala de concert îl găsi pe Nikitin stând de vorbă cu un grup de necunoscuţi. Erau zece sau doisprezece şi, printre ei, unul vorbea mai tare decât ceilalţi şi părea să aibă o oarecare autoritate. Era un bărbat înalt şi voinic, a cărui duritate originală fusese oarecum îmblânzită şi rotunjită de un trai bun. Avea nişte sprâncene enorme şi stufoase şi ochii albaştri mânioşi şi-l întrecea pe Nikitin în înălţime cu o jumătate de cap. Prin alte unghere ale sălii se aflau treizeci sau patruzeci de persoane, aparent musafiri de mai măruntă însemnătate, iar jumătate din orchestră sta îngrămădită, ca o turmă de oi înspăimântate, pe estradă. Catastrofa pe care o destăinuiau toate aceste lucruri era atât de mare, încât necazurile personale ale lui Juan fură alungate pe loc, şi el rămase câteva minute zgâindu-se la cotropitori cu simţăminte asemănătoare cu cele pe care le avusese Macbeth când copacii din Dunsinane porniseră peste câmp.

Nikitin, spre mirarea lui Juan, nu se arătă de loc stânjenit înfruntându-l pe patronul său. Când sosise şi-l găsise pe domnul Pumpenstempel aşteptându-l, fusese cuprins de un tremur şi-şi simţise genunchii moi. Creierul i se golise aproape de sânge şi bietul Nikitin se holbă, cu faţa albă ca un cearceaf, la omul pe care, din toţi oamenii de pe pământ, ar fi dorit cel mai puţin să-l vadă. Dar domnul Pumpenstempel era prea ocupat cu lămurirea sosirii sale neaşteptate, ca să ia în seamă stânjenirea lui Nikitin.

— Am făcut o vizită unor prieteni din Kingston, Jamaica, spuse el, iar soţiei mele i-a venit cheful să vadă canalul Panama. Eu însumi nu simţeam nicio dorinţă în această privinţă, dar cum ea spunea: „La ce folos că cumperi un yacht dacă nu vrei să călătoreşti şi să vezi ce-i de văzut?” Şi nu încape vorbă că mi-am cumpărat un yacht al naibii de frumos. Trebuie să vii să-l vezi. În fine, cum toată lumea era

de acord (eram destul de mulţi la bord), am trecut prin canal şi am luat-o spre nord, ca să vedem cum arată Costa Rica şi Nicaragua. Am interese comerciale în America Centrală. Apoi domnişoara Comber s-a gândit că ar fi interesant să vizităm Mexico City aşa că am debarcat la Acapulco şi am stat acolo câteva zile, vizitând şi Mexico City. Şi după aceea nu prea ştiam ce să facem, până ce bătrânul Bostock – e unchiul soţiei mele – a spus că se pot pescui somoni grozavi lângă insula Vancouver şi am hotărât să navigăm spre nord, cu toate că e o bucată bună de drum de la Acapulco la Vancouver. Dar îi intrase în cap soţiei mele să meargă la pescuit. Apoi, întrucât tot treceam pe aici, m-am gândit că ar fi drăguţ să ne oprim să vedem bătrânul nostru cămin. Am sosit numai din întâmplare în chiar ziua voastră de repetiţii, dar acum că suntem aici, cred că ar fi bine să ne cântaţi ceva. Ce zici, draga mea?

Hotărât lucru, doamna Pumpenstempel dorea să asculte puţină muzică, iar ceilalţi musafiri de pe yacht spuseseră că erau nişte oameni norocoşi, dacă vor putea asculta o orchestră atât de vestită.

— Dumneata ce spui, Nikitin? întrebă domnul Purapenstempel. Sunt gata băieţii să dovedească ce ştiu?

— De îndată ce vor fi cu toţii aici, vor fi gata, spuse Nikitin cu un aer cam în doi peri. (În timpul cât vorbise domnul Pumpenstempel, îşi mai venise în fire şi hotărâse că, dacă nu se va produce o minune, va trebui să accepte cu filosofie înfrângerea. Norocul pe care-l avusese până acum nu putea să ţină la nesfârşit şi el pusese destui bani deoparte ca să fie scutit de a munci încă mult timp.) Dar, *che sară*, *sară.* Voi avea bărbăţia unui fatalist, hotărî el şi rosti iute o rugăciune, doar, doar se va face o minune.

— Splendid! spuse domnul Pumpenstempel. Ce-ar fi să bem o sticlă de şampanie în timp ce doamna Pumpenstempel telefonează câtorva vecini să vină să asculte concertul? Mi se pare cam egoist să păstrăm o muzică atât de bună numai pentru noi şi sunt o mulţime de oameni în împrejurimi care sunt nebuni după... dă-o naibii,

nu-mi pot aminti niciodată numele acelor venetici, toţi compozitorii ăia faini, vreau să spun.

Nikitin se simţi mult mai bine bând şampanie, iar după trei pahare, era aproape sigur că avea să se petreacă o minune. Intre timp, membrii orchestrei sosiseră în grupuri de doi sau trei, şi Nikitin făcu tot ce putu pentru ca domnul Pumpenstempel să nu dea prea îndeaproape ochii cu ei. Arătau mai deocheaţi ca niciodată, speriaţi de musafirii ineaşiteptaţi, ise adunaseră întir-un grup conspirativ în fundul estradei. Hainele le erau ponosite, iar ei păreau nişte arătăi'i cu priviri tulburi, murdari, plini de negi, târsindu-şi picioarele, cu obrazul scofâlcit, sau pântecoşi. Lui Nikitin îi era tare ruşine de ei. Dar Dumnezeu e bun, şi ar putea totuşi să-i facă să cânte printr-o minune tot atât de excelent ca orchestra lui originală, gândi el. Sosi şi Izidor Cohen – el era unul din cei câţiva muzicanţi pricepuţi. Te puteai bizui pe Izidor să facă aşa cum era mai bine! Dai* în urma lui sosi harfistul care semăna cu Irod, tovarăşul lui cel chicoti tor, un cântăreţ la piculină eare-şi avea locui mai potrivit într-un spital de puşcărie, şi trei violonişti, galbeni ca ceara, vagabonzi uscăţivi şi măcinaţi de stupefiante. În ciuda urâţeniei lor, îi fuseseră de mare folos lui Nikitin, căci nu le plătea aproape nimic, în vreme ce pe statele de plată figurau cu lefuri frumoase. În fine, trebuie să primim lucrurile cum vin, hotărî el, şi să înfruntăm cu bărbăţie catastrofa! mai sorbi puţină şampanie. Nu e nevoie să deznădăjeluim încă, gândi el, se mai pot întimpia lucruri neprevăzute.

Când sosi Juan, îl chemă şi, cu un aer de senior, îl recomandă soţilor Pumpenstempel.

— Domnul Juan Motley, violonistul englez. Domnul Motley este nou-venit în orchestra noastră şi am avut mare noroc să putem pune mâna pe el.

Noroc că am pe cineva pe care-l pot prezenta, voia să spună el, văzând că Juan făcuse o impresie favorabilă asupra soţilor Pumpenstempel. Amândoi remarcaseră oarecum aspectul ciudat al celorlalţi instrumentişti şi Nikitin

se simţi foarte uşurat când îi văzu discutând cu Juan. Îl întrebară în care orchestră cântase înainte, şi Juan o scoase la capăt înşirind o sumedenie de nume celebre. Dar în timp ce revendica legături profesionale cu sir Henry Wood, cu Coates, cu Toseanini şi cu Stokovski, se întreba cum naiba o să se descurce Nikitin în ananghia în care se afla.

— Ei bine, ce-o să ascultăm? întrebă domnul Pumpenstempel, când se adună toată orchestra şi sosiră şi destui invitaţi. Cu ce ne delectezi, Nikitin?

— Orice vreţi dumneavoastră, răspunse Nikitin. Mie mi-e totuna.

— Băieţii sunt în formă, da? Bine, ia spuneţi careva ce doriţi să ascultaţi. Am o orchestră grozavă. Nu sunt chiar chipeşi, dar Nikitin îmi spune că-şi cunosc bine meseria. Aşa că spuneţi voi ce doriţi.

Invitaţii de pe yacht îşi stoarseră creierii ca să-şi amintească numele vreunei compoziţii muzicale, iar musafirii din împrejurimi răspunseră cu o seamă de propuneri variate.

— Pe rând, pe rând! spuse domnul Pumpenstempel cordial. Ei, care e prima propunere?

Domnişoara Comber folosi prilejul. Era o femeie cu un aer flămând, cu ochii şi dintâi mari, şi privise la Juan cu vădită admiraţie.

— Cred că ar trebui să ascultăm *Don Juan* de Strauss, în cinstea noului membru al orchestrei, spuse ea, aruncând priviri galeşe spre obiectul laudei ei.

Juan se înclină ţeapăn şi Nikitin ridică din umeri.

— Cum doriţi, spuse el, mie mi-e tot una.

— Bravo băiete! spuse domnul Pumpenstempel bătându-l pe umăr. Atunci, o să începem cu *Don Juan.*

„Şi tot cu el o să sfârşim,” gândi Juan, însoţindu-l pe Nikitin la bibliotecă în căutarea partiturii.

— Ce ne facem? întrebă Juan. Nu-l putem cânta, şi ştii foarte bine că nu putem.

— Pumpenstempel habar n-are de muzică, spuse Nikitin cu nerăbdare. N-o să ştie dacă-l cântaţi bine sau nu.

— Dar alţii vor şti.

— Poate c-o să se întâmple ceva până atunci. S-ar putea să ia casa foc, sau să vină un cutremur. Nu se ştie niciodată. Sunt uneori cutremure pe-aici, şi poate că va fi unul chiar în seara asta.

Nikitin refuză să mai ţină seama de alte obiecţii.

Biblioteca era în mare dezordine şi îi trebui timp ca să găsească partiturile la *Don Juan.* Gâfâia şi sufla în timp ce căuta prin rafturi şi scruta teancurile de partituri. În sfârşit, găsi ce căuta şi încărcându-l pe Juan cu un maldăr de exemplare, îi spuse să le împartă. Din nefericire, printre de se strecuraseră şi partiturile pentru corni şi alămuri ale uverturii la *Olandezul zburător,* ceea ce îi şcăpă lui Juan.

Orchestra luă loc cu un târşâit chinuitor de scaune. Cei mai mulţi din orchestranţi erau înspăimântaţi, şi singura lor mâragâiere era faptul că Nikitin era cel care va trebui să ia asupră-şi întreaga vină pentru tot ce se va întâmpla. Cei care ştiau cum să procedeze îşi acordară instrumentele, dar cei care nu ştiau îşi şterseră pe ascuns mâinile asudate de pantaloni şi se holbară cu uimire la partiturile deschise în faţa lor.

Juan se aşeză lângă Izidor, printre primele viori, şi ovreiaşul, cu ochii măriţi în nervoasă aşteptare, mormăi:

— ’ O să fie cam albastru. Cred c-o să fie al dracului de albastru. Ai să vezi!

În preajma lor, un muzicant sughiţa de zăpăceală, iar flautistul care semăna cu Filip al IV-lea al Spaniei nu-şi putea stăpâni clănţănitul dinţilor. Harfistul care arăta ca Irod şedea încruntat şi neclintit, dar tovarăşul lui, înspăimântat de poziţia în partea dreaptă din faţă a estradei, abia reuşea să-şi reţină lacrimile. Concert-maistrul, un instrumentist destoinic, împovărat de o familie prea numeroasă, privea cu neascunsă consternare la Nikitin, care înainta încet spre partea din faţă a estradei, se înclina la aplauzele politicoase, şi se întoarse spre orchestră.

Cu ochii închişi, Nikitin murmura o rugăciune, vrând să

vină un cutremur. Un cutremur de mari proporţii, şi imediat. Dar nu veni niciunul. Nikitin gemu, şi apoi se îndreptă din mijloc. Dacă Dumnezeu îşi refuza minunile, trebuie să fie fatalist şi să înfrunte soarta cu bărbăţie. Se gândi la banii pe care-i avea la bancă – patruzeci de mii de dolari – şi bătând de două ori în pupitru cu bagheta, îşi ridică braţele cu un gest poruncitor.

Oamenii nenorociţi din faţa lui îşi aşezară instrumentele, întrebându-se încă dacă trebuiau să cânte în adevăr. Cu ochi încrezători, îşi pironiră privirile asupra baghetei ameninţătoare…

Bagheta coborî.

Deodată coardele – în sfârşit acelea din de care ştiail să cânte – atacară tema de deschidere din *Don Juan,* iar alămurile – băieţii aceia rococo, mustăcioşi, pântecoşi, plini de negi – trâmbiţară puternicul acord de introducere al uverturii la *Olandezul zburător.*

Nikitin se clătină ca şi cum ar fi fost împuşcat şi fu cât pe-aci să cadă jos de pe podium. Cu câteva clătinaturi stridente şi grohăituri muribunde, zgomotul pieri, iar din spate se auziră chicotele şi vocea mânioasă a domnului Pumpenstempel care întreba: Ce naiba s-a întâmplat?

Deşi puternic zguduit, Nikitin ignoră această întrerupere şi, aplecându-se în faţă cu o privire de o ferocitate de necrezut, şuieră către alămuri: „Tăceţi din gură, tâmpiţilor!'Era prea agitat să ghicească ce se întâmplase şi credea că vacarmul misterios era o nouă lovitură a sorţii.

Apoi o luă iarăşi de la capăt şi, în timp ce alămurile păstrau o tăcere năucită – căci partiturile din faţă cereau în mod dar intervenţia lor – ceilalţi atacară din nou *Don Juan.* Muzica suna jalnic, deoarece jumătate din ei cântau în contratimp, iar aceia dintre ei care nu ştiau să cânte de loc imitau mişcările tovarăşilor lor, atingând uneori involuntar cu un are neştiutor câte o coardă scârţâitoare. Cu toate acestea, se puteau recunoaşte vag cele trei teme.

Dar împletitura în contrapunct care urma era peste puterile unei atari adunături şi, în timp ce Nikitin asculta

scârţâiturile îşi dădu seama că nici pe domnul Pumpenstempel nu-l va putea înşela, iar un cutremur n-ar mai putea face nimic acum decât să şteargă amintirea acestei infamii. Auzea şi râsetele şi protestele spectatorilor, dar neputându-şi aduna curajul ca să-l înfrunte pe patronul său şi să-i mărturisească înşelătoria, continuă să dirijeze mai departe…

Acum era momentul când trebuiau să între cornii. Aceasta însemna zgomot şi mai mare. Poate că larma va reuşi să acopere găurile înfiorătoare din această ţesătură zdrenţuită de sunete. Nikitin aruncă o privire ucigătoare cornilor, şi din buze le porunci să se pregătească. Aceştia erau tâmpiţii care-i mai încurcaseră planurile. Văzându-l că se strâmbă la ei, buimăciţi de greşeala lor iniţială, şi cu totul zăpăciţi acum, alămurile se priveau şi mormăiau: „Noi? Dumnezeu ştie despre ce e vorba. Dar se uită la noi."

Obrajii stacojii le erau palizi şi mustăţile pleoştite, dar – ascultători – îşi priviră partiturile şi, trecându-şi cu limba peste buzele uscate se pregătiră de atac…

Bagheta lui Nikitin îi ameninţă încă o dată şi fanfara de deschidere a Uverturii la *Olandezul Zburător* înecă toate celelalte instrumente în larma ei de alămuri.

Braţele lui Nikitin se prăbuşiră neputincioase. O clipă crezu că mila lui Dumnezeu se materializase sub formă de cutremur, dar apoi se recunoscu înfrânt. Ascultă sunetul îngrozitor al trompetistului, suflat în vântul dispreţuitor, în timp ce vasul fantomatic juca în furtună şi se cutremura în faţa osândei. Toate celelalte instrumente tăcuseră, dar cornii neîmblânziţi suflau de zor.

Domnul Pumpenstempel sări în picioare şi zbieră:

— Încetaţi cu larma asta infernală!

Cornii tremurară în tăcere', dar speriat de ivirea chipului congestionat şi a ochilor albaştri ai domnului Pumpenstempel, tovarăşul lui Irod, căutându-şi un reazem, se agăţă de coaideâe harfei sale, scoţând din de un clinchet batjocoritor şi nepotrivit, care îl înspăimântă şi mai mult pe harfist încât îl podidiră lacrimile.

În timp ce acesta plângea, domnul Pumpenstempel se urcă furios pe estradă şi-l ameninţă pe Nikitin cu pumnul. Spectatorii încetară cu râsetele ca să asculte.

— Oare adunătura asta de neisprăviţi o numiţi orchestră? tună el. Eşti un pungaş, domnule! Un escroc blestemat, un şarlatan, şi un vagabond! Dumnezeule, ai să mi-o plăteşti că ţi-ai bătut joc de mine şi de invitaţii mei! Pe Dumnezeul meu că ai să mi-o plăteşti! Ai crezut că mă poţi duce, ai? Vă bag pe toţi la puşcărie, pe tine şi orchestra ta grozavă, pentru uneltire, înşelăciune, delapidare de fonduri şi pungăşie ordinară!

Domnul Pumpenstempel bătea din picioare de mânie, în timp ce spectatorii îşi părăseau locurile şi se adunau nervoşi la picioarele estradei, ca să-l îmbărbăteze. Nikitin dădu trist din cap şi, Ja vederea bărbuţei lui roşcate care se legăna, milionarul se înfurie şi, prinzându-i barba cu o mână, strângând pumnul celălalt, îl lovi cu putere în nas. Nikitin ţipă de durere şi ar fi căzut dacă nu-l reţinea domnul Pumpenstempel de barbă.

Dintre toţi muzicanţii, singur Juan căută să intervină când milionarul se pregăti să-i dea o nouă lovitură lui Nikitin. Tremurând de frică, ceilalţi orchestranţi stăteau nemişcaţi, dar Juan sări înainte şi încercă să-l tragă la o parte pe Nikitin. Domnul Pumpenstempel îi trase o lovitură puternică cu dosul mâinii, care îl trimise pe Juan zburând peste violoncelişti. Încă de la intrarea zgomotoasă şi intempestivă a alămurilor, el îşi stăpânise cu greu râsul şi sărise la luptă atât pentru a-şi găsi o uşurare în acţiune, cât şi pentru a-l apăra pe Nikitin, într-un hazliu imbold de loveşte-mă-ca-să-te-lovesc. Când se prăbuşi într-un talmeş-balmeş de scaune, violoncelişti şi partituri, se însufleţi şi mai mult şi căutând în jur o armă potrivită… găsi în spatele lui un contrabas, Îl prinse cu amândouă mâinile şi, învârtindu-l deasupra capului, fugi înainte şi-l sparse de creştetul domnului Pumpenstempel. Cutia tună ca o tobă şi explodă ca o împuşcătură de tun, înghiţind ţeasta milionarului în scorbura-i uriaşă. O voce înspăimântată mugi din pântecul

ei răsunător şi, clătinându-se într-o parte şi-n alta, domnul Pumpenstempel, cu contrabasul în cap, căzu peste marginea estradei în braţele prietenilor săi.

Ca o turmă de oi înspăimântată, orchestra rupse rândurile şi părăsi în fugă estrada pe treptele aflate în cele două părţi, lăsând în urmă un morman de partituri zburătoare şi de pupitre răsturnate. Nikitin se afla în capul puhoiului, gâfâind, suflând şi dând din coate. Spectatorii schiţară o vagă împotrivire, dar animaţi de o voinţă colectivă de scăpare, muzicanţii erau de neînvins. Uimit o clipă de prăpădul pe care-l dezlănţuise, Juan îşi reveni la timp spre a se putea alătura debandadei.

Afară, în întuneric, zări în faţa lui şi în lături siluete negre de oameni, alergând orbeşte din faţa mâniei pe care o stârniseră. Juan mai auzea încă tumultul ei, dominat de ţipetele domnului Pumpenstempel. Siluetele în galop îl întrecură. Râdea cu hohote atât de mari, încât nu putea să alerge şi curând rămase singur. Râdea atât demult încât începu să-l doară burta, cu râsetul acela care îi umflă uneori pe copiii mici sau pe un sălbatic în faţa spectacolului dezlănţuit al farsei în plină libertate. Noaptea era întunecoasă şi nu era nimeni pe străzile mărginite de arbori. Cerul era rotund ca băşica unui bufon. Nu era nici pic de înţelepciune în stele, iar gravitaţia lumii era o simplă popică legănându-se pe gheaţă. Atinge-o, şi se va rostogoli! Dă-i brânci solemnităţii ca să vezi poalele nebuniei, sau apucă prefăcătoria de călcâi şi vei vedea batjocura ţâşnind pe scenă, ca diavolul în vechile piese de teatru…

— O, Doamne, ce nestatornic lucru este cumpătarea! gândi Juan, silindu-se să judece la rece ce se petrecuse.

IX

, A.bia după ce ajunse acasă şi se culcă, se produse reacţia, şi atunci Juan îşi dădu seama că săvârşise o agresiune asupra unui milionar. Tradusă în text de lege, pozna lui era o infracţiune, şi asta nu era motiv de haz, după cum nu era motiv de haz nici orchestra frauduloasă a lui Nikitin. Juan se ridică în pat în capul oaselor şi se holbă

la întuneric, care nu mai era acum noaptea vastă şi jovială dinainte, ci o beznă făcută de mâna omului şi măsurată de pereţi convenţionali. În acest cadru restrâns îl copleşi gândul tuturor necazurilor sale. Îşi aminti de Jill şi de Genevieve, şi cu un geamăt adânc îşi dădu seama că una din pricinile veseliei lui fusese însăşi uşurarea pe care o simţise uitând de de, după ce le cărase o zi întreagă povara. Râsul era un lucru mai găunos şi mai temător decât bănuise, iar raţiunea, chiar după ce i-ai făcut vânt pe fereastră, se întoarce pe uşă ca un câine hoinar. Râsul n-ar putea s-o mulţumească pe Jill, nici s-o împace pe Genevieve, şi nici să-l apere pe Juan de reacţia domnului Pumpenstempel faţă de agresiunea a cărei victimă fusese, în ochii tuturor acestora, râsul n-ar face decât să-i agraveze numeroasele infracţiuni.

Ca orice om cinstit care, însufleţit de vin, i-a făcut curte năstruşniciei şi, împreună cu ea, s-a simţit timp de câteva ore înşelătoare mai fericit ca niciodată în viaţă, dar care se trezeşte dimineaţa ca să şi-o amintească, cu blesteme şi adinei păreri de rău pe această curtezană, deoarece veselele bufonerii pe care le-a împărţit cu ea apar acum, în lumina rece şi cenuşie a dimineţii, numai triste şi ruşinoase – Juan îşi aminti şi el, cu gemete şi cu căinţă, de lăudăroasele şi deşănţatele lui clovnerii. În clipa săvârşirii lor îi păruse cu totul just, cu totul conform justiţiei teatrale faptul de a-l plesni în cap pe zgomotosul domn Pumpenstempel cu propriul său contrabas şi să-l apere pe bietul escroc de Nikitin cu unul din instrumentele prin care-l înşelase pe milionar – dar acum totul îi părea un simplu scandal vulgar, făcut de o şleahtă de vagabonzi deşuchiaţi şi mizeri, cum nu se puteau găsi alţii în întreg oraşul. Privit sub acest unghi ca un clovn care îşi priveşte propriul său chip în oglindă – Juan nu mai găsi nimic hazliu în toată afacerea şi, tot ca un clovn, dori numai să scapi’ de prostiile lui… O atare năpastă ar fi fost desigur destul de gravă dacă i s-ar fi întâmplat unui om fără alte griji, dar Juan mai era apăsat şi de obligaţiile sale faţă de Jill şi de Genevieve, şi

de necesitatea – daca voia într-adevăr să le cruţe de alte jigniri mai usturătoare – de a le mărturisi adevărul. Când gândul nu-i mai stăruia asupra lui Pumpenstempel, începea să fie bântuit de alte necazuri; iar când fugea de imaginea unui escroc sentimental... ratat, a unui bigam nevinovat, a unui ticălos (toate trei personajele purtând chipul lui), care jignea amorul propriu al unor biete fete, îi apărea în faţa ochilor perspectiva unui mandat de arestare pentru lovirea cu violenţă a milionarului.

Care să fie oare pedeapsa pentru lovirea unui milionar cu un contrabas în cap? se întrebă el. Cu atâţi dolari în spatele acuzării, ar putea să înfunde puşcăria, oricare ar fi apărarea pe care ar propune-o. Nu că avea mare lucru de spus în apărare. Era foarte frumos să susţină că încercase să-l scape pe Nikitin de mânia primejdioasă a lui Pumpenstempel, ilar ce nevoie avea în afară de un apropo dramatic care nu s-ar bucura de nicio trecere în ochii nici unui juriu – să folosească în apărare un contrabas? Şi în cursul procesului, Jill i-ar spune Genevievei că acuzatul e logodnicul ei, iar Genevieve i-ar răspunde cu indignare că este al ei; apoi întreaga poveste a perfidiei lui din grădină ar ieşi, puţin câte puţin, la iveală din chiar gura victimelor, mai întâi neîncrezătoare, enervate de născocirile celeilalte, mândre de favoarea ce le fusese acordată – iar apoi nesigure, deznădăjduite, plângând şi suspinând din cauza încrederii şi a mândriei înşelate, până ce lacrimile le vor şterge gelozia dintre de, iar emoţia le va contopi într-un singur duşman, care va da fuga la avocatul lui Pumpenstempel cu o poveste destăinuind toată mişelia acuzatului, în aşa chip încât să întărească şi să sprijine temeinic acuzarea cu dovezi copleşitoare ale ticăloşiei lui fireşti.

Imaginea pe care şi-o făuri Juan în întuneric era cu adevărat cutremurătoare, iar bezna îi mări în aşa măsură groaza, încât îl convinse de necesitatea imperioasă de a fugi. I se mai întâmplasc şi alte dăţi să se mângâie cu gândul că faptul de a fi liber să meargă unde voia îi dădea

posibilitatea să scape de consecinţe de neînlăturat pentru alţi oameni care au o viaţă mai statornică decât a lui, şi acum îşi dădu iaraşi seama de acest adevăr. Folosind tactica de guerilă, un om îşi mai poate măsura puterile cu viaţa, iar când nu-i mai convine s-o înfrunte, trebuie să dea bir cu fugiţii. Era poate o laşitate? Dar cui i-ar folosi un aşa-zis curaj? Nu lui Pumpenstempel, desigur, în afară doar că i-ar potoli setea de răzbunare. Nici lui Jill şi Genevieve, deoarece nu se putea căsători cu amândouă o dată, şi nici să le explice purtarea lui, aceasta fiind o cruzime pe lângă care părăsirea lor n-ar fi fost decât un fleac… Pe când, dacă le părăsea pe amândouă, de se vor putea mângâia una pe alta şi, după o profundă mâhnire, se vor felicita reciproc că reuşiseră să scape de un bigam a cărui voinţă nu fusese la înălţimea dorinţelor lui nevrednice.

Da, fuga era singura cale de scăpare din ananghia în care se afla! Să plece din Los Angeles, înainte să vină poliţia ca să-l aresteze sau să sosească cele două logodnice ca să se mărite cu el – aceasta era calea de urmat. O clipă, Juan se întrebă dacă n-ar fi cumva mai bine să se scoale, să se îmbrace şi să plece imediat, dar o cercetare mai adâncă il convinse lă putea să aştepte fără pericol sosirea dimineţii. Se lungi din nou în pat, mai liniştit acum că ajunsese la această hotărâre, şi se gândi unde s-ar putea duce. Înapoi în Est, sau în Mexic, sau spre Nord la San Francisco, sau poate în Canada?

Îşi aminti însă deodată, cu mare bucurie şi uşurare, că exista un adăpost mai sigur şi mai confortabil decât oricare din acestea. Casa Motley din Santa Barbara îi era larg deschisă şi nu i-ar trece nimănui prin gând să vină să caute un infractor fugar, un figurant de la Hollywood şi un viitor bigam în casa luxoasă şi demnă a mătuşii Ruth Maitland Motley.

Juan se simţi acum iarăşi cu totul – sau aproape cu totul – liniştit, şi necazurile lui se topiră de îndată ce-şi dădu seama că putea să scape de de printr-un mijloc atât de simplu şi de radical ca fuga de de, ba chiar să profite ca să-

şi schimbe viaţa de acum cu una mult mai plăcută... Căci descoperi, cu iuţeala unei revelaţii, că se săturase de tovărăşia unor oameni de felul lui Nikitin şi al tuturor celorlalţi ticăloşi şi oameni bizari de care se frecase în ultimele douăsprezece luni şi că dorea să trăiască în viitor printre oameni de felul lui. Se întinse cu voluptate între cearceafuri şi începu să se gândească la bucuriile acestei vieţi noi... Va pleca dis-de-dimineaţă, nu-şi va lua rămas bun de la nimeni, deoarece nu era bine să piardă vremea; poliţia ar putea să fie curând pe urma lui. Şi, în orice caz, nu era nimeni (în afara poate de Izidor) a cărui cunoştinţă dorea s-o cinstească cu pecetea unui rămas-bun sau s-o încheie cu regrete pentru sfârşitul ei prematur. Prinţul şi baronul erau băieţi distractivi, Nikitin un pungaş cu inimă bună, Phryne o femeie frumoasă, dar ei reprezentau Hollywoodul, iar Hollywoodul era ultimul capitol al unei vieţi de hoinar pe care voia s-o părăsească pentru totdeauna şi de la care nu dorea să păstreze niciun fel de amintire...

Juan îşi puse perna mai confortabil sub cap şi oftă mulţumit. Acum avea să ducă o viaţă rânduită şi aşezată, cu toate binecuvântările civilizaţiei şi cu ocrotirea oferită de o disciplină liber consimţită. Probabil că va accepta propunerea bunicului Lowel de a lucra la banca Motley. Îşi va lua locul în rândul oamenilor. Verişoarele lui erau nişte fete tinere şi frumoase, cultivate, mai deştepte decât Jill, manierate şi cu o mândrie bine înţeleasă, isteţe poate, şi vesele desigur. Se va duce la Santa Barbara să locuiască cu de, în ţinutul acela încântător unde cresc tot felul de flori şi de arbuşti în grădini bine îngrijite, cu flori indigene din toate ţările de sul) soare şi arbuşti caracteristici Californiei de Sud numai prin faptul că aici cresc mai bogat decât în ţările lor de baştină. Tot ce se planta aici înflorea admirabil. Îşi aminti ce văzuse plimbându-se în maşină cu Jill şi cu Genevieve.

Cu un belşug de necrezut, litoralul oferea un decor mai romantic decât erai îndreptăţit să te aştepţi. Îmbina măreţia Rinului şi a castelelor lui cu blândeţea insulelor din mările

sudului. Promontorii colţuroase îşi împingeau stâncile impetuoase într-o mare dulce ca laptele, dar infinit mai frumoasă – o mare de mătase, albastră şi sclipitoare, încreţită de parcă briza ar fi avut o unealtă de cizelat între degetele ei, cu care zgâria suprafaţa de safir, în timp ce zbura de colo-colo. Şi oriunde sărea fluxul peste o stâncă pitită, ţâşneau flori albe din marea albastră, sus, sus, ca nişte garoafe de zăpadă, întinzându-se şi topindu-se într-o privelişte înspumată. Păreau atât de puternice aceste scânteietoare flori ale mării, încât te cuprindea mirarea când descopereai cât de fireşti erau, cât de efemeră le era viaţa. Uneori marea era îndrăzneaţă şi ispitită de câte un promontoriu plin de virtute, îşi ridica fusta tivită cu horbotă albă până sus pe faleze, întocmai ca o balerină. De fiecare dată ce un val se năpustea sus în felul acesta, el arunca un nor de spumă care strălucea în aerul azurului mai sus chiar decât vilele care, de cele mai multe ori încununau promontoriul. Întrucât californienii aveau o aplecare spre pitoresc, precum şi mijloacele băneşti cu care să dea viaţă capriciilor, multe din cele mai falnice faleze erau încununate de case în stil spaniol, cu acoperişuri roşii, ziduri albe, cu ferestre arcuite şi uşi masive de lemn cu balamale de fier.

Copacii îşi aveau şi ei locul în acest tablou romantic, crescând falnici pe ţărm – chiparoşi şi brazi californieni, încovoiaţi şi rătăciţi în încercările lor de a se feri de năpasta vântului, care aici nu era un vârtej îmbufnat, ci o adiere jucăuşă care-i necăjea şi-i gâdila. Cu cât creşteau mai încovoiaţi şi mai răsuciţi, cu atât arătau mai pitoreşti, şi nimeni nu-şi putea da seama că aceste creaţii fantastice erau veri buni cu cuminţii porni de Crăciun. Ramurile le erau noduroase şi încolăcite, mlădiindu-se ca şerpii sau îndoindu-se ca de durere, asemenea unei spinări de vrăjitoare, iar acele le creşteau în smocuri. Uneori toate ramurile se întindeau într-o singură direcţie şi la o anumită înălţime, alcătuind astfel un baldachin şi zmălţuind o pată de umbră. Copacii aceştia erau însăşi icoana durerii şi a

fricii, aşa cum se fereau şi se opinteau ca să scape de vântul jucăuş, dar durerea şi frica lor nu erau mai reale – în clima aceea blândă – decât dragonii, încolăcindu-se şi sucind u-se în poziţii stranii, pe care-i pictează art işt îi chinezi într-un cer bântuit de furtună sau pe crestele valurilor, înt. Inzându-şi gâtlejul ca să înghită vreun înotător.

Cruzimea dragonilor chinezi avea o calitate fantastică şi aeriană, plăsmuită din rânjetul norilor mânioşi şi din şuierul mării şerpuitoare. Uneori păzeau comori. Dragonul de pe tunica lui Kuo Kuo era păstrătorul şi paznicul unei asemenea comori...

Aş vrea s-o revăd, gândi Juan. Era o fiinţă tainică, atât de stranie, ascunsă de la gât până la picioare, de la o încheietură a mâinii la cealaltă, de vestmintele ei negre, iar sub mătasea lor (şi-o amintea acum aşa cum o visase’), pielea de alabastru cu nuanţe de vin gălbui, atât de diferită de carnea albă şi spălăcită a celorlalţi discipoli ai doctorului Salvator... Dar aceste fantezii exotice nu se potriveau deloc cu ideea unei aşezări statornice printre neamurile lui. Nu cu Kuo Kuo, ci cu verişoarele lui, Sylvia şi Mania, avea să-şi petreacă el timpul. Vor sta zile întregi pe plajă, se vor distra cu simplitate pe stânci – lui Juan

i se făcu somn şi găsi o oarecare alinare în gândul unor distracţii copilăroase – pe stânci, în acrul sărat care trece cu vederea nebuniile copilăreşti. Vor găsi alge, fâşii brune’ şi elastice, lungi de câţiva metri, ca nişte panglici late şi vâscoase; planta de mare cu bulbi găunoşi la un capăt, tăioase ca briciul şi cu un gust greţos când începi să sorbi apa prin de. Vor prinde crabi, aşa cum făcea când era copil. Mai întâi găseşti o midie (le afli în straturi de culoare albastru închis, îndesate ca un vraf de farfurii) şi o deschizi. Apoi legi o bucăţică de carne mai tare de vârful unei sfori şi pescuieşti cu ea, afundând-o într-o băltoacă limpede, şi aparent goală. Încet, cu infinită grijă se iveşte un cleşte dintr-o crăpătură invizibilă în rocă, pipăie nada, se trage înapoi – apoi un alt cleşte şi zdup! nada e înşfăcată. Acum

tragi iute sfoara şi de trei ori din cinci, crabul atârnă de ea, izbind cu picioarele în aerul subţiat, viclean ca un şarpe când se află pe stânca golaşă... Apoi poţi să arunci ceea ce a rămas din midie unei anemone de mare şi să priveşti cum se apleacă asupra ei ţepuşele moi şi purpurii şi cum o trag spre de, fiecare ţepuşă inchizându-se pe rând, lacome de pradă, până ce marginile verzui ale anemonei sunt îndoite înlăuntru ca o catifea udă, şi midia stă pitită undeva într-o periniţă de ace netedă cu înfăţişare nevinovată. Purtările copilăreşti sunt potrivite la marginea mării...

Apoi se va întoarce la New York ca să lucreze în tihnă la banca bunicului său...

Dar această ultimă vedenie nu era chiar atât de clară şi creierul lui pe trei sferturi adormit nu dorea să stăruie asupra ei. Gândurile-i somnoroase se întoarseră la viaţa trândavă de la marginea mării şi la priveliştea valurilor rostogolindu-se spre ţărm după lunga lor călătorie în Pacific. Veneau line, dulci şi rotunjite şi apoi, într-un anume loc, se frângeau în spumă. Spuzeala orbitor de albă se întindea pe ambele părţi ale coamei lor într-o clipită, întreg talazul era o suprafaţă clocotitoare de apă străpunsă de lumini opace dar totuşi însorite. Apele frânte se avântau spre mai, cu o mişcare groasă şi uleioasă ca vopseaua, ca albul chinezesc, cu nuanţe verzui pe coamele lor albicioase. Apoi culorile se îmbinau, se topeau, se subţiau, pentru a se face nevăzute în sfârşit, lăsând doar o transparenţă printre roci.

Sau un val se frângea pe o stâncă, ţâşnind în sus cu un mare panaş alb, prăbuşindu-se apoi cu un tunet peste obstacolul râpos, lăsând să apară iarăşi piatra cenuşie în urma sutelor de cascade mici şi lucitoare. Apele se umflau, şi algele lungi, care-şi întinseseră până acum toate panglicile înspre largul mării, se îndoiau încet şi se retrăgeau, spre a se îndrepta din nou languros spre mai, cu aerul de a mărturisi că acesta era felul cel mai plăcut de a zace şi că în acest fel plat şi confortabil înţeleg să zacă de-a pururi. Dar apele se trăgeau înapoi, antrenând algele după

de spre larg, şi tot mângâindu-le până ce-şi întindeau iarăşi, line şi drepte, degetele către ocean…

X

Juan se trezi devreme şi se sculă din pat cu hotărârea sprintenă a omului a cărui cale de urmat este deopotrivă limpede şi plăcută la vedere. Dimineaţa nu-i adusese niciun sfat potrivnic, ci îl întărise mai degrabă în intenţiile sale din ajun. În timp ce se bărbierea, se gândi la poliţia care ar putea să-l caute curând şi îl va găsi plecat; iar când îşi făcea bagajele, se gândi cu bucurie la primirea care-l aştepta la Santa Barbara. Pregătirile de plecare fură terminate curând şi înfăţişarea golaşă a camerei lui – cu toată neorânduirea sălaşului strânsă într-un geamantan – îi oferi satisfacţia pe care o simţi când ridici tabăra spre a înfrunta o nouă zi, un nou deal, o nouă drumeţie; având, în cazul lui, şi încredinţarea, că noul peisaj va fi înzestrat cu toate facilităţile bogăţiei şi cu toate înlesnirile unei vieţi trândave. Proprietăreasa lui, căreia îi plăti chiria pe o lună lămurindu-i că fusese chemat de urgenţă şi pe neaşteptate la New York, fu tare mâhnită de plecarea lui, iar soţul ei – dentistul, un om cumsecade, mestecându-şi gustarea de dimineaţă – mormăi şi el nişte proteste şi păreri de rău. După terminarea acestor politeţuri, Juan îşi urcă bagajele în maşină şi se îndreptă spre un hotel.

Aici cumpără un ziar şi, trecând în sala unde se servea gustarea de dimineaţă, comandă pepene, ouă cu şuncă, şi cafea. În timp ce aştepta să-i fie aduse, răsfoi ziarul spre a vedea dacă nu cuprinde vreo informaţie privitoare la scandalul din casa domnului Pumpenstempel… Pe pagina întâi se afla un articol al vechiului său amic, domnul Adelaide, a cărui căinţă fusese tot atât de scurtă ca şi spaima pe care o trăsese; era o informaţie privitoare la deturnare de fonduri municipale; relatarea unui triplu asasinat la Chicago, săvârşit – după câte se susţinea – de către oamenii lui Ochi-Roşu Red Gehenna, drept pedeapsă, asupra ultimilor membri ai bandei lui Buck Maloney.

— Care va să zică, Red Gehenna îşi păstra mai departe

sceptrul şi domnea asupra oraşului Chicago cu aceeaşi cruzime pe care o dovedise şi pe Insula Egreta!

— Pe pagina a treia se vedea fotografia unui yacht însoţită de lămurirea că domnul Pumpenstempel şi un grup de invitaţi distinşi sosiseră la Los Angeles, unde vor petrece probabil câteva zile înainte de a-şi continua drumul înspre insula Vancouver pentru a pescui somoni. Dar nu se găsea nicio menţiune despre orchestra sa particulară şi nici despre catastrofa care însoţise neaşteptata ei audiţie... Pe altă pagină, un cronicar monden comenta pe îndelete şi în termeni hiperbolici seria de recepţii minunate prin care prinţesa Phryne de Pretzel-Oppenheim îmbogăţise sezonul.

Nu părea să fie nicio ştire privind vreo urmărire penală împotriva lui Nikitin, sau atacul săvârşit asupra domnului Pumpenstempel, aşa încât Juan îşi mâncă pepenele mulţumit. În timp ce aştepta ochiurile cu şuncă, se gândi să mai caute încă o dată prin ziar, ca nu cumva să-i fi scăpat vreun paragraf obscur, înserat în ultimul moment. Văzu titluri care vesteau un divorţ în lumea bună, un accident de avion şi o discuţie privitoare la problema dacă agenţii prohibiţiei au sau nu dreptul să aresteze, în îndeplinirea drepturilor lor, o femeie însărcinată. Apoi citi repede titlurile ştirilor mai puţin importante s

Filipinez găsit legat, bătut şi omorâc.

Băiat furând pâine ucis de un poliţist.

Conducătoare club feminin roaba stupefiantelor.

Noi acuzaţii respinse la ancheta împotriva corupţiei.

Vultur întrece avion în zbor. I

Tată ucide copiii, apoi se sinucide.

Ruda femeii omorâte, încolţită.

Refuzul de a saluta drapelul, închisoare şase luni.

Milionar într-un mare proces de seducţie.

Ancheta naţională cerută de un senator uscat...

dar toate acestea erau incidente zilnice, mărunte, şi Juan trecu prin de citindu-le doar titlurile. Apoi, gata să întoarcă pagina, citi: „O nouă adeptă a Şcolii Negândirii” şi, cu un ciudat amestec de sentimente, citi paragraful următor:

„Binecunoscuta colonie a doctorului Salvator de la Arroyo Beach, unde gândul cel mai neînsemnat constituie o contravenţie, şi-a câştigat o nouă adeptă în persoana domnişoarei Kuo Kuo, o chinezoaică venită în vizită în ţara noastră. Domnişoara Kuo, o brunetă foarte atrăgătoare, este nepoata unui mandarin de rang înalt, iar tatăl ei a fost un prieten intim al lui Sun Yat Sen. Ea a călătorit în numeroase ţări şi este deosebit de interesată în diverse mişcări naţionale şi internaţionale care privesc tineretul de azi. După studierea diferitelor aspecte ale gândirii occidentale la Los Angeles şi la San Francisco domnişoara

Kuo a fost atrasă de teoriile doctorului Salvator care au fost primite favorabil de un mare număr dintre cetăţenii noştri, şi a hotărât să cerceteze la faţa locului rezultatele unei negândiri organizate. «Va fi interesant de văzut dacă există vreo deosebire» a declarat ea. Domnişoara Kuo pleacă la Arroyo Beach în cursul zilei de azi.u

Ochiurile cu şuncă ale lui Juan se răciseră ia farfurie, şi el tot nu gustase din de. Amănuntele visului lui despre Kuo Kuo îi reveneau foarte clare, precum şi via dezamăgire pe care o încercase când nu reuşise să dea de urma ei, după scurta lor întâlnire la recepţia în grădina prinţesei Phryne. Era curios că descoperise tocmai acum locul unde se afla, când era prea târziu şi când planurile lui erau gata întocmite. Curios şi ispititor. Îşi aminti de surâsul ei enigmatic, de atitudinea ei deopotrivă amuzată şi distantă, printre oamenii zgomotoşi care nu aveau decât puţine taine. Şi e um căuta în mod serios sau în bătăii’ de joc, sub poleiala unui auto-amuzament, o Persoană Serioasă…

Hotărât lucru, ea nu era o adeptă a teoriilor doctorului Salvator. Se ducea să viziteze colonia lui urmărindu-şi propriile ei scopuri, iar nu ca să devină o focă aţipită pe plajă. Voia probabil să vadă ceremoniile la care se dedau discipolii lui Salvator întru exercitarea straniei lor credinţa.. Năzuia, dacă ceea ce spusese era adevărat, la un ideal de desăvârşire confucianistă, şi era iarăşi adevărat că, în trecut, nenumăraţi chinezi călătoriseră departe în căutarea

cunoaşterii, străbătând marile deşerturi ale Asiei Centrale, unde erau pândiţi de diavoli înfierbântaţi ori îngheţaţi, şi de stafiile nisipurilor, până ce în sfârşit atingeau izvoarele înţelepciunii la Benares şi la Gangele sfânt. Dar, în drumul lor, ei s-au interesat şi de diavoli, şi de triburile din pustiu, şi de simplii locuitori de munte, şi de ţăranii buimăciţi.. Kuo Kuo îi mărturisise că aflase multe distracţii profane pe marginea drumului ei şi, cu cât mai lungă îi va fi această călătorie, cu atât mai dese îi vor fi prilejurile de a se amuza. Probabil că hotărâse acum să facă un ocol, momită să se abată de la drumul principal de către tabăra lui Salvator, împlântată la o răscruce a absurdităţii…

Juan se simţi deodată cuprins de nelinişte, de parcă o nouă vioiciune îl cotropea sau i se trezea în măduva oaselor. De-a lungul vinelor lui urca o maree de aşteptări fericite, mai întâi mărunte, ca valurile argintii care urmează apele scăpate din zăgaz, vestind o revărsare. Iar în dimineaţa aceasta, senzaţia de vioiciune, de aşteptare fericită şi de cotropire era însoţită de un dispreţ erescând pentru toate planurile pe care şi le făurise, în aşa fel incit simţământul de împăcare şi linişte’ pe care-l încercase îi păru acum cu totul neispititor, iar perspectiva unui trai bun, o simplă umplere trupească a unor fotolii. Aburii ocalelor din trupul lui erau prea puternici. Grăsimea se agăţa, greţoasă, de aburii înşişi, iar mirosul bogat îi sătura nările. Cu cât mai plăcut era aerul sărat al aventurii, ispita generoasă a râsului! Iar mai amăgitoare decât perspectiva oricărei vieţi aşezate era Kuo Kuo însăşi, frumoasă ca un dar de lună în veşmântul ei negru, păzit de dragon, indescifrabilă ca ţara ei de baştină, ba serioasă ca un pelerin, ba cu zeflemeaua gata pe buzele ei trandafirii…Era poate cam devreme, gândi Juan, să încep o viaţă rânduită. O viaţă rânduită este, fără îndoială, un lucru admirabil, dacă ştii să alegi momentul oportun. Dar hotărârea lui fusese prematură. Există o primejdie să te cuminţeşti prea de timpuriu. Trebuie să-ţi jertfeşti o parte prea mare din libertatea ta în schimbul unor foloase mărunte, numai

pentru că aşa se cuvine să schimbi drumul mare cu o potecuţă, de pe care nu mai poţi vedea nimic din spectacolele rare ale lumii şi nici să-i mai zăreşti pe scamatorii şi pe şarlatanii ce-şi desfăşoară jongleriile şi zbenguielile prin şanţuri sau în lungul unor alei neaşteptate. Iar faptul de aţi alege un gen de viaţă, pentru simplul motiv că-ţi oferă o mai mare siguranţă, este desigur un lucru tare ruşinos. Mintea lui trebuie să fi fost năpădită de un dor de verdeaţă atunci când hotărâse să se strecoare la adăpostul arborelui familiei Motley, ori câte roade de aur ar face el. Să te bată vântul să intri funcţionar la bancă şi să te alipeşti unui cerc de familie complezent.

Aceasta nu fusese1, desigur, alegerea pe care o făcuseră pelerinii, ale căror isprăvi îl însufleţiseră cândva. Asemenea perspective plictisitoare ar fi tentat pe un John Jourdain, un Andrew Battell care plecase în Guineea, pe un Gonzales înainte de a porni spre Insula Paştelui, sau pe cel ce scrisese *Kitai şi drumul într-acolo,* carte între ale cărei pagini el lăsase, drept mărturie, un inel nedorit? Instrucţiunile lor de navigaţie nu cuprinseseră niciodată indicaţia de a te lăsa dus de curent, purtat de valuri şi azvârlit apoi pe mai, făcându-te să creezi că e noroc ceea ce nu e, de fapt, decât o izgonire din largul oceanului…

G U P R I N S U Îi

Era cât pe aci să fac o mare prostie şi-un lucru nechibzuit, îşi spuse Juan. Dumnezeule, aş fi fost în stare să devin funcţionar la bancă!

Şi, terminându-şi cafeaua se duse să plătească şi să întrebe care era drumul spre Arroyo Beach.

I Invoeatie musulmana.

Lei 11,50